

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

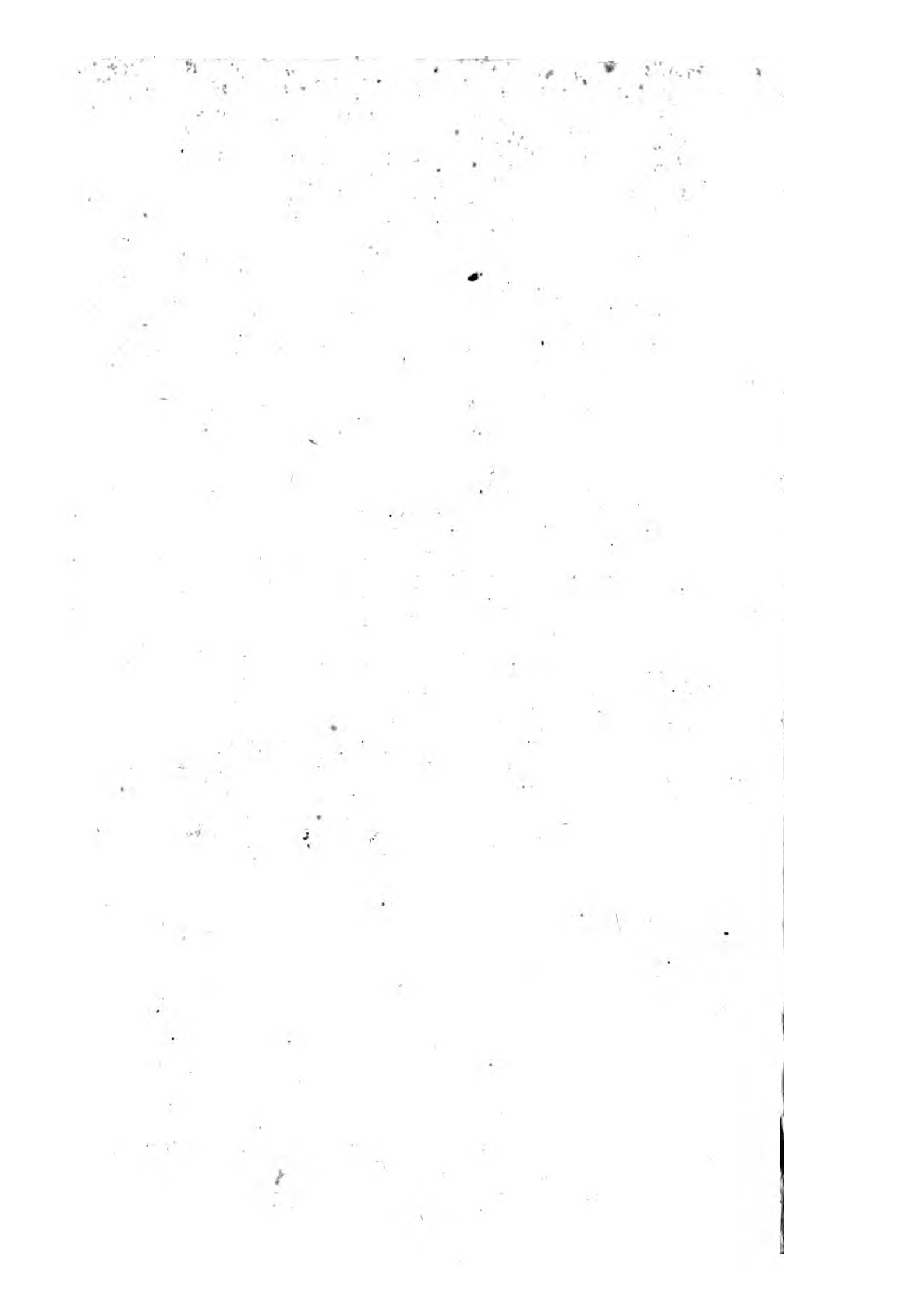

Mus. Bibl.

II.

58.

8° 2. 25. Gur.

GUILIELMI CAMDENI
ANNALIUM
RERUM
ANGLICARUM
ET
HIBERNICARUM,
REGNANTE
ELIZABETHA,

VOLUMEN TERTIUM,
Complectens operis Tomum secundum, five
partem quartam.

Ad **GUILIELMUM CAMDENUM,**
antiquitatis Antistitem ;

Τὸν μακαρίτην.

Camdene quid agis, Coelitem adscriptus choro ?
Metire Coeli spatia, quam late patent,
Ut explicâsti nuper Insulas duas ?
An Angelorum denotas classes sacras,
Sicut Britannos ordinâsti nobiles,
Dum Fecialis munere es functus gravi ?
An quæ geruntur scribis, in superis locis,
Ut Divæ Elisæ (fama quam Cœlo locat)
Res eleganti comprehendisti stilo ?
 Humana capere tanta si indoles potest
 Momenta ; genius ista Camdeni sapit.
 Verùm quiescant seduli manes Viri ;
 Satis est laborum tot tulisse sarcinam,
 Dum vixit ; alia sorte nunc mactus viget.
Molestiarum lætus abjicias onus ;
Quiete gaudens & liquecens gaudiis,
Speculare numen, fruire securus Deo.
Probitatis almæ stella præsignis mices,
Et litterarum fulgeas summum decus.
Sic intuentes, quotquot affectant bonum,
Exempla studeant tanta sectari ; ut pii
Doctique fiant ; qualis exemplar fuit.
 Multi sequentur, assequentur pauculi :
 Nam secla similem haud dena Camdeno dabunt.

Sic parentavit
Rich. ab Andrea,
Φιλομασοσφίατρος.

I. Carmina hæcce Encomiastica desunt in Edd. Belg.

Nubibus

Nubibus æquas
 moles marmoreas ;
 cœlo obvias columnas ;
 foli æmulos Coloffos ;
 Caris ſepulchrum penſile,
 urna cui conjux fuit ;
 quin ipſas Pharias ſtrues ,
 bellum Jovi ſummo inferentes,
 ſtulta demētū monumēta regum ;
 ſpirantes ſtatuas Cypri è metallo
 ſolertem artificis manum ſecutas ;
 firmata & manibus fortia mœnia
 Cyclopum atque Deūm, ſubruit ævitas,
 ignis, tempeſtas & caprificus edunt.
 Hæc ſcapre & carie ſi monumenta ruant:
 divina Virtus, quique virtutem colit,
 non interibit, non nigram viſet Styga ;
 ſed tenet iras temporis, ſpernet minas
 livoris, alas fulminis, ſtragem poli
 ruentis ; extra Mortis & Fati vias.
 Ergo non clauſus laterū ſtrue, marmore & ære,
 pectore ſed memori, grato, ſeroque diurnat
 ultra duratas ſolido ex adamante columnas,
 (dum ſecat à toto circumfluus orbe Britannos
 Oceanus, magnæ ſuperat dum nomen Elizæ)
 Virtuti æquævus, Mundo Fatoque ſuperſtes,
 Formator juvenum, Graiæ Latæque Minervæ
 Cultor & excultor, columen clavusque trabalis
 Hiſtoriæ, Patriæ Sol, Imperii negotiis par
 Ingenium ſummis, Anima & Genius ſoli Britanni ;
 Præco ſamæ, oraculū nataliū, armorū ſacerdos, ſtemmatū Hermes,
 temporum Vindex, rei antiquariæ conſultus, Regum Fe cialis,
 GVILIELMVS CAMDENVS, CLARENTIVS, REX FECIALIVM.
 L. M. L. M. Q. poſuit
Tho. Farnabius.

1589. gliam invadendam in ultionem necis Reginæ Scotorum admitterent. Velamenta ad multitudinem contrahendam hæc obtenderunt, Regem invitum à Maitlando Cancellario & Anglica factione in custodia detineri, Anglos qui nuper Regis matrem inulti obruncarunt, jam ad Scoticam nobilitatem excindendam arma expedire. Se Regis rogatu arma contra sumere ut eum Cancellarii custodia, & patriam pernicie quamprimum liberarent. Rex venatum profectus, uno eodemque die urgentibus aliis super alios nunciis edoctus hinc Bothwellium è proximo cum limitaneorum prædonum cohortibus instare, inde Huntleium & reliquos è Boreali plaga cum justo exercitu adventare, ¹ nil perterrefactus, sed animo & consilio plane regio, proposito edicto eos proditores denunciatur, & fideles subditos quotquot supra XVI. & citra sexagesimum ætatis annum ad vexilla vocat. Hinc Bothwellius territus, & derelictus ad sua se recipit. Ex altera parte Huntleius Glamifum, Satellitii Regii Præfectum, quocum inimicitias gessit in via intercipit.

Compositi. Elizabetha quæ non minus Anglorum quam Scotorum interesse censuit, ut hoc Hispanorum consilium elideretur, nihil non per suos apud Scotos & pecunia & solidis rationibus egit, ut Rex hos mature coërceret. Ille periculi gnarus in Huntleium movit, qui jam ad Pontem *Dee* flu. cum numerofo exercitu progressus, illico ac audisset Regem advenire, Glamifum demisit, & ad suas ædes *Strathbolgy* inter confragofos montes se recepit. Quo quum Rex inediæ, laboris cœlique asperimi supra ætatem patiens, acriter persequeretur, primum deditionem vita bonisque falvis obtulit, & mox absolutam, quum non alia admitteretur, fecit. Rex tamen nec alloquio dignatus in carcerem conjecit. Brevi autem

1. *Desum* nil pert. &c. regio, in *Edd. priorib.*

liberavit,

liberavit, & ei & ceteris crimina deprecantibus cum cle-
 mentia laude remisit. 1589.

Quo mense hæc in Scotia contra Hispani fautores ^{In Arunde-}
 agebantur, eodem in Anglia Philippus Howardus Arun- ^{lium judi-}
 delia Comes, qui Hispanicarum partium suspectus in ^{cium.}
 carcerem ante triennium, ut dixi, conjectus, in Prætorio
 Westmonasteriensi *Parium* iudicio sistitur coram Hen-
 rico Comite Derbia, qui ad hanc caussam Summus
 Angliæ Seneschallus constitutus. *Pares* hi evocati, Gui- ^{Pares.}
 liel. Cecilius Baro Burghleius Summus Angliæ Thesau-
 rarius, Guiliel. Marchio Wintoniæ, Edwardus Comes
 Oxoniæ Magnus Angliæ Camerarius, Henricus Comes
 Cantii, Henricus Comes Suffexiæ, Henricus Comes Pen-
 brochiæ, Edwardus Comes Hertfordiæ, Henricus Comes
 Lincolnæ: Barones Hunsdonius, Willoughbeius de
Eresby, Morleius, Cobhamus, Greius, ¹ Darcus Borea-
 lis, Sands, Wentworthus, Richus, Willoughbeius de *Parr-*
ham, Northus, S. Joannes de *Bletnesho*, Buckhurstus,
 Lawarus, & Norrius. Jussus manum tollere, sustulit,
 simulque dixit, *Ecce manum puram mentemque since-* ^{Accusatio-}
ram. Capita accusationis erant fere eadem quæ supra ^{nis Capita}
 anno M.D.LXXXVI. memoravi: scilicet; Quod arctio- ^{4.}
 rem amicitiam contraxerit cum Alano Cardinali, Perso-
 nio Jesuita, & aliis proditoribus, qui Principi & patriæ
 perniciem struunt excitando & exteros & subditos con-
 tra patriam ad Romanam religionem restaurandam.
 Quod litteris per Westonum alias Burgesium Sacerdo-
 tem eidem Cardinali operam suam detulerit ad caussam
 Catholicam promovendam, eoque consilio se è regno
 subducere ² cogitarit. Quod conscius fuerit Bullæ qua
 Sixtus v. Pontif. Rom. Reginam abdicaverat & Regnum
 in prædam Hispano exposuerat. Quod incarceratus in

1. Darcus, Borealis, cum commate post Darcus, in Edd. prioribus.

2. Cogitarat in Edd. priorib.

Arce Londini Missam celebrari pro prospero Hispanicæ classis successu curaverit, eoque nomine preces peculiare ipse conceperit. Horum an reus, interrogatus, ad Justitiosos Adseffores conversus hæc ordine quæsit. Primum, an tot crimina in unam accusationem congerere liceat? Licere responderunt. Deinde, an argumenta ex præsumptionibus in accusatione valeant? Exceptionem contra interponere licere dixerunt. Tum, an de istis quæ inter Majestatis crimina anno XIII. Regi- næ relata fuerunt, post tempus in illa lege præscriptum, accusari possit? Non ex alia quam veteri Edwardi Ter- tii Majestatis lege, contra eum agendum esse promise- runt. Postremo, an ea legitima sit accusatio in qua er- ratur tum in locorum, tum temporum notatione? ¹ Ista regulariter non attendenda esse, nisi criminis ipsius na- turam variant, pronunciarunt. Post hæc iterum interro- gatus, *An reus*, negavit, Deique & Parium judicio se submisit. Petiit autem ne memoriola ex incarceratione & adversa valetudine vacillans, multiplici rerum con- fusione obrueretur. Puckeringus *Regius ad Legem ser- viens* exorsus primam accusationis partem fusius expli- cavit. Alanum scilicet Cardinalem perniciose in pa- triam & Principem consilia cum Jesuitis & aliis susce- pisse, eoque nomine proscripi fuisse, Comitem ta- men cum isto litterarum commercia habuisse atque de Catholica causa promovenda diserte scripsisse; & hoc nisi de Anglia invadenda non posse intelligi. Respon- dit Comes, se nihil ² cogitasse, quum de Catholica causa promovenda scriberet, quam ut Catholica religio plu- rimum conversione promoveretur. Pophamus Regius Pro- curator Primarius, hoc non posse intelligi de conversione

1. Ista minime attendenda esse, modo factum probetur, pronun- ciantur in *Edd. priorib.* 2. Cogitasse nisi ut Catholica tantummodo in *Edd. priorib.*

per informationem, sed invasione per arma, ex confessionibus Savagii, Throgmortoni & Babingtoni contendit. Schutleworthus ad Legem Serviens ex Edictis contra Jesuitas & Seminarios explicavit quo consilio illi in Angliam fuerint submissi. Eos proditores esse, ex ipsius Comitis ore affirmavit, qui quum Valongeri causa de famoso libello in *Camera Stellata* ageretur, palam dixerat, *Qui admodum est Pontificius, fieri non potest quin idem sit proditor.* Comitem tamen hoc genus hominum in familiaritatem admisisse. Romanæ Ecclesiæ reconciliatum fuisse, atque inde se Romano Pontifici subjecisse. Hoc Comes strenue pernegavit, testemque Reconciliationis produci postulavit. Agnovit se apud Brugesium peccata confessum fuisse. Hinc argumentatio: Neminem nisi reconciliatum ad Rom. Ecclesiæ Sacramenta admitti posse, at illum à Gratleio Sacerdote admissum esse; ideoque prius reconciliatum fuisse. Pophamus hinc magna vi verborum reconciliatum fuisse ex ipsius litteris pertendit, exteris etiam Regionibus cogitasse, ad Alani nutum se in omnibus applicuisse, & inde in Majestatem peccasse; prolatisque Gratleii & Morgani ad Scotorum Reginam litteris, conclusit eum ex stomachosa animi ægritudine non ex conscientia Romanam religionem amplecti. Exhibuit deinde Emblemata in Comitis arcula repertum, in quo depicta Manus Serpentem in ignem excutiens cum inscriptione, *SI DEUS NOBISCUM, QUIS CONTRA NOS?* in altera parte Leo insurgens falculis sive unguibus præscissis cum adscriptione, *TAMEN LEO.* Addidit, Cardinalem suasisse Comiti Regno exire cogitanti, ne exiret, ut qui melius intra Angliam quam extra de Ecclesia Rom. mereri posset. Justitiam Regni in capitalibus contra avum & patrem sententiis contu-

1. Possit *Ed. Lond.* 2. Alani Cardinalis nutum in *Edd. priorib.*
meliose

1589. melioſe in epiſtola ad Reginam ſugillaſſe, Reginam Scotorum eum Babingtono in Catholicorum antefignanum commendafſe, Alanum ſignificafſe Bullam illam interpellatione *Viri magni* in Anglia impetratam fuiſſe, qui neceſſario ſit ipſe Comes, quum non alius magnatum Alano familiarior, & quem patriæ proditorem fuiſſe ignorare non poterat ex iis quæ præſens in Camera Stellata jam ante audierat. Perlectæ etiam ¹ fuerunt D. Guilielmi fratris Comitum, & Margaretæ ſororis confeſſiones, & etiam ipſius quum regno exire cogitaret, litteræ; Reginæque clementia celebrata, quæ eo tempore illum non in Majestatis, ſed contemptus crimen vocari voluit. Ad hæc Comes intermixte reſpondit. Emblema illud leve eſſe atque nugatorium, ſibi à famulo donatum. Cardinali operam ad Catholicam cauſam devoviſſe, at non contra patriam aut Principem: de ſententiis in avum & patrem quæ ſcripſerat, in Annalibus exiſtare. Quæ Cardinalis & Scot. Regina de illo ſcripſerint, ad ſe non ſpectare, quum nihil ejuſmodi fecerit; aliorum calamis neminem poſſe imperare; ſe ſub Parmenſi militare cogitaſſe, quum ex rigore legum contra Pontificios domi ſecure manere non poſſet. Procuratorem ex litteris & confeſſionibus, ut ſolet Aranea ex floribus, venenofa exſugiſſe, ſe vero ex iisdem, ſi videre liceret, ſalutaria poſſe exſugere. Prælectæ deinde Alani ad Scot. Reginam & Episc. Roſſenſis litteræ de Anglia, eo anno quo fugam cogitavit, invadenda; Bulla etiam Sixti v. & quædam excerpta ex Alani ad Anglos Admonitione Antverpiæ anno ſuperiore excuſa. Titulus præterea *Philippus Dux Norfolciæ* inter chartulas repertus urgebatur, quandoquidem Alanus monuerat ut titulum celſiorem aſſumeret. Hæc ad convincendum, eum ante incarcerationem Majestatem læſiſſe. Egertonus *Sollicitator* ſive

1. Fuerunt Guilielmi, omiſſo D. in Edd. priorib.

Procurator secundarius his summatim repetitis, etiam post incarcerationem Majestatem læsisse arguit ex triplici temporis distinctione, scilicet priusquam classis Hispanica adveniret, quum ¹ advenerit, quum fugeret. Priusquam veniret, felicem successum optando, quum ² advenerit, preces peculiare pro felici successu concipiendo, & curando ut Missa Spiritus S. celebraretur precesque totas xxiiii. horas sine intermissione haberentur, atque quum fugeret, infelicem successum præcipuo quodam dolore deplangendo: ut totam spem in hostili Hispanorum contra patriam & Principem classe collocasse videretur. Hæc contra eum testati sunt; Tho. Gerardus ex equestri ordine, Guil. Shelleius qui anno M.D.LXXXVI. læsæ M. damnatus, Benettus Sacerdos Pontificius, & alii incarcerati. Ille mussavit preces à se conceptas & Missas celebratas esse ad Lanienam, quam Catholicis intentari audiverat, amoliendam. Gerardi testimonia valide negavit, utque nihil nisi verum proferret obtestatus, objecto extremi iudicii terrore ita hominem terruit, ut parum ad rem dixerit; Benetti elevavit ut ambiguae fidei qui inter se repugnantia confessus, & reliquorum ut hominum reorum, incarcerationum, improborum & fide indignorum, quasi cum eo versari permitti ut facilius legum periculis illaquearetur. Quod quum in eo tanquam audaculo, contra testes pro Regina reprehensum; lex antiqua Richardi secundi Sollicitatore monente prælegitur, qua declaratur Coronam Angliæ nullius nisi Dei solius imperio subesse, & nihil juris Pontifici Romano in eandem esse. Die jam in vesperam vergente, quum nihil amplius objiceretur, Comes seorsim abducendus, se Parium iudicio (obsequium in Regnam protestatus) demisse submitit, precatus ut id facerent quod ad Dei gloriam, Reginæ salutem, &

1. Advenerat in Edd. Belg. 2. Hic etiam advenerat in Edd. Belg.
ipforum

1589. ipsorum cum integra conscientia honorem cederet. Illi secedentes inter se horam integram consularunt, Justitiaris advocatis, ut in nonnullis de jure satisfacerent. Ad sedilia reversi ab Actuario interrogati sunt, *An Comes reus?* Singuli manu ad pectus rite apposita, ex conscientia & honore affirmarunt. Ille ¹ deinde interrogatus si quid dicere haberet cur sententia in eum non feratur, dixit quod jam ante pater in eodem loco, *Fiat voluntas Dei.* Sententia pronunciata, oravit ut uxorem alloqueretur, filiolum ex quo ille incarceratus natum videret, rationales suos conveniret, debita dissolverentur, Regina filiolum in fidem reciperet atque gratioso favore dignaretur. Jam Seneschallus bacillum Seneschalciæ insigne fregit, & Comes ad Arcem Londinensem funesta securi adversa prægestata reducitur. Hunc nobilitatis florem immature defloruisse (annos enim xxxiii. vix viderat) alii doluerunt, alii Regiæ prudentiam prædicarunt quod hoc exemplo Pontificiis potentioribus terrorem incufferat. Vitæ enim pepercit fatisque habuit tanti viri & apud Pontificios inprimis gratiosi potentiam ita labefactasse.

Condemnatur.

Vitæ par-
citur.

Expeditio
in Hispaniam.

Quod quum domi hoc judicio in terrorem præstitisset, ut foras etiam præstaret & victoriæ divinitus contra Hispanos datæ insisteret, magis tutum & honorificum rata hostem oppugnare quam oppugnari, classem in Hispaniam emitti permisit, quam magno ausu & militari quadam alacritate nunquam satis laudata Joannes Norrius & Francisc. Dracus (persuasi Hispani potentiam in Hispania magis opinione quam viribus niti) suis & aliorum privatorum impensis appararunt, ab illa nihil fere præter aliquot naves bellicas postulantes; inita conditione, ut naves captæ & spolia ipsis partitione cederent. In hanc militiam nomina dederunt pauciores

1. Inde pro deinde in *Edd. priorib.*

quam

quam putarunt. Ordines aliquot naves confociarunt, 1589.
 etſi Anglis offenſiores quod Gertrudis Bergam J. Wingfeldus Præfectus & Angli præſidarii Hiſpanis tradiderunt. Namerabantur milites XI M. & nautæ M.D. plus minus. Antonius Nothus Prior a Crato cum pauculis Luſitanis ſe adjunxit, qui Luſitanæ regnum populari electione (qua & nothi in Reges lege patria electi fuerunt) vendicans Anglos magnis promiſſis oneraverat, ſpe plenus regnum his auxiliariſus, Luſitanorum ab Hiſpano defectione, & Mulleii Hametti Regis Morocci ſubſidio recuperandi.

E Plimoutha mēſe 1 Aprili ſolventes quinto die Corunna oppugnatur. Corunnam Gallitiæ (Flaviam Brigantium veteres dixerunt, vulgus *Groyne*) appulerunt, nemine prohibente. Dum oppidum inferius peterent, crebris ejaculationibus è nave vaſtæ magnitudinis & duabus in portu triremibus impetiti nonnihil damni pertulerunt, donec eas majoribus tormentis in littore diſpoſitis longius 2 ſubmoverent. Poſtridie oppidum illud inferius uno eodemque tempore tribus ex partibus adorti ſunt ; 3 è navium ſtatione Huntleius & Fennerus in ſcaphis cum M.CC. militibus, è continente hinc Untonus & Brettus cum CCC. inde Richardus Wingfeldus & Sampſon cum D. Hi duriter excepti ſemel atque iterum à ſcalis dejecti & repulſi. Inferius oppidum capitur. Ceteris interea ſine ulla fere jactura irrumpentibus, Hiſpani protinus armis abjectis ad ſuperius oppidum per nota compendia evaſerunt. Qui in vaſta illa nave, igne injecto, in terram ſe receperunt. illa totum biduum deflagavit, & tormenta pleraque omnia pyrio pulvere plus æquo onerata horrendo cum fragore diſſiluerunt. Commeatus omnis generis & apparatus bellicus ad alteram contra Angliam expeditionem, in Anglicas naves convectus.

1. Aprilis *Edd. prioris.* 2. Submoverint *Ed. Lond.* 3. *Deſunt è navium &c. cum M.CC. militibus, in Edd. priorib.*

1589.
Superius
frustra op-
pugnatur.

Ascenditur deinde ad superius oppidum; quod quum Norrifiſius in rupe ſitum obſervaret, uno, quo tantum poterat, loco cuniculum agi juffit, ruinam in mœnibus ad alteram partem tormentis majoribus aperuit, & utrinque imprefſionem ſimul facere ſtatuit; ſed fruſtra, igne citra mœnia è cuniculo erumpente, Cunicularii denuo mœnium fundamenta magis penetrarunt, & pyrio pulvere ingeſto altera pars propugnaculi ſuperpoſiti cecidit, altera mox corruens Anglos nonnullos ſubeuntes obtrivit; reliqui inopino caſu territi deſeruerunt ductores. Qui per ruinam in adverſa parte eodem momento impetum fecerunt, ruderibus ſubterlabentibus quum nullus conſiſtendi locus, pluribus deſideratis, receſſerunt.

Hiſpani
rejeſti.

Jam certo acceperat Norrifiſius Comitem Andradæ ad Pontem ¹ *Burgos* copias contraxiſſe, Comitemque Altemiræ cum pluribus properare eo conſilio ut Anglos in oppido inferiore obſiderent, aut reditum ad naves intercluderent. Ille prævertendum ratus in eos cum x. cohortibus ſigna movit. In exercitus fronte diſpoſiti erant Edwardus Norrifiſius & Guil. Sidneius, in medio ipſe Norrifiſius cum Medkerco Belga, in tergo Henricus Norrifiſius, Huntleius, & Brettus. Citra Pontem Hiſpani ſe objecerunt, ſed ad pontem fortiter rejeſti facilem tranſitum, ſepimento vaſorum relicto, Anglis præbuerunt, qui tam continenti impetu incubuerunt, ut illi conſeſtim effuſe fugerint, & paſſim per tria milliaria ceciderint. ² Clade peracta, Angli circumvicinos pagos diripiunt, & incendunt, poſt biduum naves nullo negotio conſcendunt, & dum Luſitaniam verſus vento ſatis adverſo curſum dirigunt, incidit in eos Robertus Comes Eſſexiæ, qui admodum juvenis ex militaris gloriæ ardore, odio in Hiſpanos, & miſeratione in Antonium, ſpretis aulæ illecebris, Regina neſcia & ægre ferente ſe

1. Burges *Edd. priores.* 2. *Deſunt clade peracta in Edd. priorib.*

mari commiserat & classem ¹ diu quæsierat. ² Nec ab-
 sentiam aut periculum ejus libenter admissura esset, &
 expeditionem ipsam potius à privatorum alacritate quam
 Principis designatione susceptam videri vellet. Ille ta-
 men imperium penes se futurum speravit, quum frater
 ex equitibus, & plures Chiliarchas & ductores sibi habe-
 ret devinctissimos, utique quos promoverat. Perendie
 mari admodum irritato, ad *Penicham* Lusitaniæ appel-
 lunt, nonnullis in exscensione submersis, & incolis illico ^{Penicha}
 in fugam coniectis ^{capitur.} ³ oppido potiti sunt, castrumque An-
 tonio deditur. Hinc terrestri itinere Ulyssiponem, quæ
 LX. millia passuum plus minus aberat, copiæ pedestres
 sub Norrisio contendunt, & Dracus cum classe per Ta-
 gum fluvium sequi promittit. In itinere ad *Torras Ve-*
dras militari consilio ⁴ convocato, visum est castrame-
 tari ad Orientalem urbis partem, ut auxilia ex Hispania
 occluderent, & Lusitani facilius Regem suum accede-
 rent. Sextis castris ad Occidua Ulyssiponis suburbia,
 quæ à S. Catharina nomen habent, perventum, nemine
 inhibente, ubi contra ac statuerant, substiterunt, & nul-
 los viderunt præter pauperculos inermes subinde concla-
 mantes *Vivat Rex Antonius*. Arma enim Lusitanis Al-
 bertus Austriacus qui præfuit, jam antea ademerat. Die ^{Ulyssipo}
 insequente quum Angli morbidis & longo itinere lassati ^{tentatur.}
 quieti se traderent, præsidarii Hispani etumpunt, im-
 petumque Brettus cum suis animose sustinuit; donec
 plures Angli & Lusitani opportune succurrentes in urbem
 rejicerent, Effexio ad urbis portam persequente. Bret-
 tus tamen, Carseius, Carrus, strenui ductores, & aliquot
 gregarii milites occubuerunt. Quum jam biduum hæc

1. Dicitur pro diu in Edd. priorib. 2. Nec enim à Regina veniam
 abundi impetrare speravit, quæ neminem è primaria nobilitate in
 hac expeditione periclitari voluit. Ille tamen imperium &c. in Edd.
 priorib. 3. Oppidi in Edd. priorib. 4. Vocato Edd. priores.

1589. hæſſent, & ſpes defectionis Luſitanorum quam credulus Antonius oſtentaverat, plane nulla apparet, Rex Morocci promiſſa auxilia non ſubmitteret, recentes auxiliares magno numero ex Orientali parte in urbem confluerent, morbus per exercitum indies gravius graſſaretur, annona & pulvis tormentarius deficerent, tormenta majora ad moenia perrumpenda à Draco non deveherentur; Angli è ſuburbii, quæ exoticis mercibus opulentiffima, nihil omnino auferentes, ne Luſitanorum animos abalienarent, iter verſus *Cascais* oppidulum ad oſtium Tagi, Hiſpanis ſatis lente inſequentibus, ne noſſimos quidem carpentibus, inſtituerunt. Draco qui *Cascais* interea ceperat, ¹ quique militia navali bonus terreſtri impar habebatur, in contumeliam verterunt quaſi per ejus ignaviam ſperata victoria exciderint, eo quod juxta ac promiſerat cum claſſe non ſecutus. Ille ex impoſſibilitate excuſavit, quum per *Alcacæva* canalem ob brevia tranſire non poſſet. Si recta tranſiſſet per propugnaculum S. Juliani quinquaginta majoribus tormentis munitum, & plures triremes ibi protis obverſis diſpoſitas, claſſem certiffimo periculo expoſuiſſet, nec ſpes ulla redeundi ſuperuiſſet, ſed certa pernicies ſi naves hoſtiles ſe ad oſtium Tagi interim objeciſſent: claſſe autem pereunte, exercitum non potuiſſe non una perire demonſtravit. Caſtrum deinde ad *Cascais* deditione acceptum, & ſubjecto pulvere tormentario magna ex parte ſubrutum. Ibidem ad expenſas reſarciendas ſexaginta plus minus Holcadas Hanſeaticas è Germania frumento & omni apparatu nautico onuſtas ad novam claſſem contra Angliam inſtruendam interceperunt, quæ per Orcadas, Hebridas, & Hiberniam longa & periculofa navigatione, ne interciperentur, uſæ erant; licet Regina jam antea Hanſeaticas urbes litteris monuiſſet

Recedunt.

Dracum
criminan-
tur.Caſtrum
Cascais
deditione
capiunt.Holcadas
Hanſeaticas
intercipi-
unt.

1. Defunt quique &c. impar habebatur, in Edd. priorib.

ne commeatum aut apparatus bellicum in Hispaniam 1589.
 aut Lusitaniam subveherent, pœna amissionis navium
 & mercium constituta. Angli inde solventes (Antonio
 omnibus precibus nequicquam obnitente) *Vigo* oppi- Vigonem
incendunt.
dam in littore desolatum incenderunt, tractumque vici-
 num deprædati in Angliam reversi sunt cum CL. tor- Præda re-
lata.
 mentis majoribus, & præda satis opima, cujus pars ali-
 qua viritim distributa classiariis qui tumultuari cœperant
 minime satisfecit. Satisfactum tamen abunde & vin-
 dictæ & gloriæ Anglorum plerique existimarunt, quod Et gloria.
 tam brevi tempore alterum oppidum scalis admotis ex-
 pugnaverint, alterum strenue oppugnaverint, potentissi-
 mi Regis copias fugarint, exscensiones quatuor diversis
 locis fecerint, septem diebus explicatis vexillis & in-
 structa acie in hostico perrexerint, maximam urbem exi-
 gua militum manu tentaverint, tres integras noctes in
 ejusdem suburbiis egerint, hostes prouentes ad portam
 repulerint, duo maritima castella ceperint, & bellico
 apparatu hostes spoliaverint. Alii tamen erant qui pu-
 tarunt hæc minime refarcisse incommoda accepta, sex
 millibus hominum bellicosorum & nautarum vi morbi
 absumptis. Verumenimvero hujus expeditionis hunc
 fructum percepit Anglia, ut nihil jam inde ab Hispania
 timuerit, sed in Hispanos majores animos sumpserit. An
 hic funestus morbus Anglis acciderit ex vino immodice Necnon ala-
critis con-
tra Hispan-
nos.
 hausto, fructuum esu, aëris intemperie, aut omnibus
 conjunctim, varie disputatum: Observatumque omnes
 hæctenus terrestres Anglorum in Hispaniam expeditiones
 funestas fuisse; ut illa Joannis Gandavenis Ducis Lan-
 castriæ circa annum M.CCC.LXXXVI. in qua ex XX M. Angli in
Hispania
morbofi.
 Anglorum X M. perierunt: & Marchionis Dorcestriæ
 anno M.D. XII. in qua ex decem millibus brevi tem-
 pore mille morbo occubuerunt, idque in citeriori
 Hispaniæ ora. Sed adnotarunt eruditi, exercitus ab
 Aquilone

1589. ¹ Aquilone in Austrum profectos paullatim languescere, & contra ab Austro in Aquilonem magis obdurescere, prout internus calor externo aëre laxatur, aut constringitur; verumque illud Vitruvii esse: *Qui à frigidis regionibus traducuntur in calidas, non possunt durare sed dissolvuntur. Qui autem ex calidis locis in frigidas sub Septentrione regiones, non modo non laborant immutatione loci valetudinibus, sed etiam confirmantur.*

Ad Hanseaticas responsum.

Quum urbes Hanseaticæ graves ² instituerent querimonias, etiam minis intermixtas, de Holcadibus interceptis, quasi privilegia antiqua violata essent, respondet Regina se præmonuisse ne apparatus bellicum ad hostes Regni Angliæ subveherent, subvehentes licite interceptisse, nec aliter potuisse, nisi perniciem sibi & suo populo sponte attrahere maluisset. Privilegia quæ sunt leges privatæ, contra publicam salutem quæ *Lex suprema* non asserenda. Imo Privilegio illo Regis Edwardi Primi Hanseaticis indulto, diserte caveri *ne merces in terras manifestorum & notiorum hostium Regni Angliæ debeberent.* Eorumque merces sæpius detentas fuisse, quod ardente bello, Gallis commeatum suppeditassent, nec solum ab Anglis, sed etiam eadem de causa à Carolo v. à Sueco, Dano, Polono, & nuperrime ab Arafionensi Principe, idque jure gentium. Neutralitatis jure ita utendum esse, ut dum alterum juvenis, alterum non lædamus; Civitates minime decere minas Regibus intentare; se non maximorum quidem Regum minas, nedum Civitatum timete, & velle vicinitatis jura cum omnibus sanctissime servare.

Elizabetha Navarro subvenit.

Et servavit quidem, nam & Navarrum bello difficillimo involutum tum præsentis pecunia tum bellico apparatu adjuvit, & Gallum suis rebus diffidentem per

1. Desum Aquilone &c. & contra ab in Edd. priorib. 2. Instituerint Ed. Lond.

Thomam Bodleium clam submissum confirmavit. Quum enim (ut digressiuncula necessaria paullo altius repetam) Andinus Regis frater diem sine liberis obiisset, Rex prolem non haberet, nec habiturum spes ulla esset, & regnum Navarro, & post Condeo Reformatæ Religionis propugnatoribus ex jure deberetur; Pontificii Galliæ Principes, Pontifice & Hispano conscis, conjurationem perniciosam occulte inierunt sub Religionis Catholicæ tuendæ velo, nomine *S. Unionis* sive *Ligæ*, ad Regem pessundandum publicam in illum invidiam pravis consiliis accendendo, & ad Reformatam Religionem funditus extirpandam prævertendo legitimam in Regno successionem. Qui in hanc nomina dederunt fidem mutuam jurejurando obstrinxerunt se neutiquam in Gallia quemcunque regnare passuros qui aliam Religionem quam Catholicam Romanam professus fuisset aut profiteri vellet, neque eum admissuros qui in alia innutritus etiamsi eam abjuraret; ne Regnum adeptus Religionem avitam labefactaret. Hæc singula ad excludendum Navarrum & agnatum Condeum spectasse nemo dubitavit. Conjuratio etiam ista nunc aperte ubique grassabatur his quasi gradibus sensim proserpens. Guisus conjurationis Princeps quum Pictaviam adhuc juvenis fortiter contra Protestantes defendisset, equites Germanos, quos Alenconius accersierat, fudisset, & ingentem illum Germanorum sub Barone Dohna exercitum jamdudum profligasset, à plebe & Ecclesiasticis immodicis laudibus supra Regem ut unicus Romanæ Religionis assertor, & Protestantium malleus passim celebratus, Lutetiam ingressus tumultum tantum excitavit, ut ipse Rex necessario urbe excederet, conventum Blæsis indiceret, in hanc unionem ad Reformatæ Religionis cultores excindendos edicto Julii promulgato consentiret, Guisium Magnum Magistrum Gallicæ militiæ renunciatet,

1589.

Sacra Liga
in Gallia.Baricades
de Paris.

Guisus occiditur.

1589. nunciaret, cum eo ad mutuam fidem firmandam sacrae Synaxi communicaret. Mox tamen dum eum timeret quem timendum & tantum fecerat ut legibus interrogari non posset; atque hominis animum ad altiora & non concessa praefestinare suspicaretur: persuasus insidias in suam vitam ab eo strui, & non aliam conservandi regiam auctoritatem superesse rationem nisi è medio tolleretur; eum ex insidiis intra aulae parietes confodi & mox fratrem Cardinalem strangulari iussit. Guisii filium, Borbonium Cardinalem atque conjuratos quos apprehendere poterat in custodiam dedit. Hinc tanta rerum per Galliam erat confusio, ut pulcherrima Gallici imperii compages in multas partes diffultura videretur. Populus enim ubique magistratibus parere dedignatus, Regias aedes Lutetiae diripuit: ex civitatibus aliae Democratiam, aliae Aristocratiam, aliae Oligarchiam affectarunt, plerisque Monarchiam averfantibus. Conjurati novo consilio instituto, novo Sigillo ad res administrandas confecto Regiam sibi auctoritatem arrogarunt, munitissima quaque loca, imo integras provincias sibi raptarunt, Regni reditus interceperunt, auxiliares Hispanos è Belgio evocarunt, quatuor ex amplissimis Galliae Senatibus (Parlamenta vocant) suffragantibus, & Ecclesiasticis bellum in Regem ubique buccinantibus.

Henricus
III. Rex
Galliae occiditur.

De Rege
substituendo
variatum.

Adeo ut Rex necessario ad Protestantes quos exagitaverat, confugeret; ¹ unde duplicata invidia conjurati & isti ad detestabile scelus conversi illum per Jacobum Clementem Monachum parricidio ² tollerent. Navarrum, quem Rex moriens successorem ex jure declaraverat, quasi haereticæ pravitatis manifestum & qui hostiles exercitus in patriam attraxerat, regno programme excluderunt. Quem autem Regem crearent, opi-

1. *Desunt* unde d. inv. conjurati in *Edd. priorib.* 2. *An,* sustulerunt?

nionibus

nionibus discreparunt. Carolus Dux Mainius Guisii occisi frater regnum sibi deferendum censuit, eo quod res fortiter contra Protestantes gesserat, præcipuæ urbes eî obsequium detulerant, Cardinalis Borbonius in carcere jam detineretur, quem Sacerdotem & imbellem Galliens bellica ferre non posset. Illum etiam Regem creando familiæ Borboniæ jus agnoscerent, & absolutum jus patruî contra nepotem revocarent. Alii Lotharingum aut ex ejus liberis aliquem præferendum contenderunt, ut hæc familia ab Hugone Capeto Galliæ regno injuste olim spoliata jam tandem postliminio juste restitueretur: Hispanum huic familiæ fauturum & filiam suam alicui ex hac electo libenter in conjugem daturum. Alii Sabaudum nominarunt ex Regis Galliarum filia natum, Hispani generum, Principem vicinum, potentem & animosum; Nonnulli Guisium ob avi & patris in Religionem Romanam & Rempublicam merita prætulere. Nec defuerunt qui eblandita suffragia pro Hispano utique longe potentissimo tulerunt. Pars tamen maxima, ut justum & jus colere viderentur, in Cardinalem Borbonium propendit, uno gradu regi sublato quam nepos Navarrus proximior, multa pro Catholica causa perpeffum, qui facile è carcere posset liberari, & per quem Catholici ad religionis Reformatæ cultores opprimendos sine externis auxiliis conjungerentur. In hanc sententiam itum, Mendoza Hispani Legato inprimis auctore, qui per hunc pontem viam Hispano ad Gallicum sceptrum pandi posse putavit. Cardinalis itaque Borbonius Rex Galliarum promulgatur, nummi ejus imagine cum titulo *Caroli Decimi* procuduntur, Mainius *Locum-tenens Generalis Status & Coronæ Gallicæ* declaratur; qui statim copiis undiquaque contractis in Navarrum, à suis itidem Galliarum Regem justissime pro-

Borbonius
Cardin. rex
declaratur.

Navarrus
periclitatur.

I. Status & desunt in Edd. priorib.

Pars IV.

H h h h

mulgatum,

1589. mulgatum, ad Diepam, maritimum Normanniæ oppidum, jam agentem, signa infesta movet, spe certa vel interceptiendi, vel è Gallia expellendi.

Regina
subvenit.

Ille in has angustias redactus prope oppidum cum suis castra-metatus, primum Beavorium la Noëclum, statimque Buhium & Buzenvalium festinato in Angliam ad opem petendam & fœdus tam offensionis quam defensionis offerendum misit. Regina ne Regi ejusdem professionis & bellica gloria florenti in re tam præcipiti deesset, & verita ne stipendiarii Germani & Helvetii corruptelis deficerent, protinus xxii. mill. librarum Anglicarum in auro (quantam vim monetæ aureæ ille se non prius semel simulque vidisse professus erat) suppeditavit, arma & iv m. auxiliarium sub imperio Peregrini Baronis Willoughbeii (qui Belgico exercitui postquam Leicestrius abierat cum laude præfuerat) misit. Chiliarchas constituit Thomam Wilfordium qui Marecallus designatus, Joannem Boroughum, Guilielmum Druarium & Thom. Baskervillum viros dignitate equestri, menstruumque stipendium prompte in antecessum assignavit. Hinc conjurati, qui jampridem in prælio ad Arquas à Rege præter omnem opinionem profligati, nunc omni spe dejecti pridie quam Angli appulerant, convasarunt.

Anglorum
in Gallia
militia.

Rex his auxiliaribus firmatus cum exercitu Lutetiam Parisiorum perrexit. Angli & Helvetii jussi adoriri partem illam quæ intra portam S. Marcelli & Sequanam interjacet, vallum & objecta sepimenta perrumpentes ad S. Victoris portam usque penetrarunt, parumque abfuit quin intraverint. Sed Rex qui non putavit maximam & numerosissimam urbem tantilla militum manu occupari posse; nec lubuit prædæ objicere quam sui juris brevi futuram speravit, nec Mainium ad pugnam elicere posset, receptui cecinit. Inde Stampas movit, Willoughbeium cum Anglis in via reliquit ut iter conjuratis occlu-

occluderet, dum oppidum cum castro deditur. Vindocinum postea expugnatur, quod cum Comitatu Vindocinensi (ut obiter adnotem) Robertus Willoughbeius Normanniæ Præfectus olim ab Henrico Quinto Angliæ Rege ob fortitudinem dono acceperat. Strenuam deinde operam Angli navarunt redigendo Cenomanum, Alenconium, Falesiam, Luxonium & Honflevum in Regis potestatem; ubi omnibus Hibernæ expeditionis difficultatibus delassati, quingenta plus minus milliaria jam permensis cum laude dimissi in Angliam, quotquot superstites, redierunt. Vi morbi perierunt Hunningus militum ductor, Stubbius cui dextram ob libellum contra Andini cum Regina nuptias præcisam dixi, & qui magnum sui desiderium reliquit Guilielmus Drurius, vir genere & omni elegantia splendidus, à Joanne Borougho singulari certamine occisus dum ille Eques auratus cum Borougho Baronis filio juniore de honoratiori loco (contra præscriptam in classe Anglicæ nobilitatis rationem) contenderet.

1589.

Eorum reditus.

Anglos dimissos noluit Regina & Rex doluit, certis nunciis edocti Hispanum regno Gallico tecte inhiare. Ille enim per Commendatorem Moream Jo. Taxium & Bernardinum Mendozam in Conjuratorum conciliabulo proposuerat, ut quandoquidem tanta auxilia tantis impensis tulerat, Catholicorum in Gallia Protector declararetur, cum eadem prærogativa qua in regno Neapolitano & Siculo fruitur, munia cum civilia tum Ecclesiastica in Gallia quibus vellet per suos delegatos conferendi. Quod quum etiam Cardinalis Cajetanus Pontificis nuncius enixe promoveret, multis cordatis Gallis etiam catholicissimis stomachum movet.

Hispanus Galliarum Regnum affectat.

Ut Elizabethæ nihil prius erat quam Navarrum in Galliarum regno confirmare, ita jamdudum percuperat Catharinam ejus sororem Regi Scot. in matrimonio col-

Regina nuptias Scoto commendat.

1589. locare. Utrumque enim ad Pontificiorum contra Protestantes conatus retundendos necessarium videbatur. Verum res non successit, quod illa ætate grandior, minus opulenta, & frater bellis exhaustus. Quumque Rex ille subinde Elizabetham de uxore deligenda consulisset & illa lente respondisset, Scoti suspicari imo & palam clamitare cœperant, Anglos callidis consiliis honorem & liberos regi invidere, tum ut ultionem ob matrem extinctam effugerent, tum ut Scoticum genus à Successione in Anglia excluderent. Quod quum illa audisset, monuit Regem ut ejusmodi uxorem assumeret, quæ sibi inprimis placeret, populo non displiceret, & per quam amicitia inter Regna sine suspitione conservaretur. Et ille qui animum ad Annam Frederici II. Danorum Regis filiam (quam Elizabetha præ ceteris commendavit) ante annum applicuerat, cum eadem mense Augusto hoc anno, Comite Marescallo auspice, procuratorio nomine verbis conceptis regio ritu pactus erat. Verum quum illa in Scotiam navigans in medio cursu horridis tempestatibus in Norwegiam rejiceretur, classe adeo afflictæ ut iterum solvere non posset: Rex consilio prius Elizabethæ communicato; quæ honoraria dona ad nuptiarum solennia miserat: in Norwegiam mense Octobri cœlo hibernante trajecit, ut nuptiæ intra annum (quod ordines Regni statuerant, & ipse voverat) conficerentur, quæ auspicato confectæ: & in illis partibus ad Maium usque hæsit, non prius commodum revertendi tempus nactus.

Ille Annam Danicam despondet.

In Norwegiam navigat.

Tempestatibus à Magis excitatæ.

Nonnulli has tempestatibus Magorum & Sagarum maleficiis excitatas opinati sunt, eo quod venti fuerint rapidiores, fluctus ex imo concitatiores, procellæ breviores & crebriores, quam quæ ex causis naturalibus. Quodque Dæmones principes aëris in gentibus Septen-

1. Reginam pro Regna in Edd. priorib.

trionalibus

trionalibus barbare simplicibus atque Evangelica luce destitutis licentius grassantur. Et horum opinionem confirmarunt Magi quidam & Sagæ in Scotia deprehensi, qui palam confessi sunt se tempestates illas ad Reginam à Scotiæ littoribus arcendam excitasse, atque Bothwellium ipsos de Regis fato consuluisse. Quod quum capitale sit apud Scotos ex lege Mariæ R. ille in carcerem conjectus; sed post breve tempus erupit, & novis in Scotia motibus initium dedit.

Bothwellius ab illis accusatus.

In Anglia è vita hoc anno excessit Francisca Comitissa Suffexiæ Thomæ Comitis Suffexiæ vidua, Henrici Sidneii foror, memoria digna quod Collegium Sidneio-Suffexium bonarum litterarum studiosis Cantabrigiæ posuit, imitata Gualterum Mildmaium, qui per hoc tempus in cœlestem patriam commigravit. Vir pietate spectata & prudentia singulari, omnibus boni civis virique boni officiis perfunctus, ab Henrico VIII. Curiaë Augmentationum Supervisor constitutus, ab Edwardo Sexto Equestri dignitate ornatus, & ab Elizabetha in Sanctius consilium adscitus, Fiscii Regii Cancellarius & Subthesaurarius, qui ut pietatem & bonas litteras promoveret, Cantabrigiæ an. M.D.LXXXIV. Emanuelis Collegium, in quo studiosi sexaginta duo sub præfecto a-luntur, exstruxit. In ejus locum suffectus Joannes Fortescuus vir integer, Græce, Latineque apprime eruditus, qui liberalibus Reginæ studiis & Regiæ Synthesi, sive *Garderoberæ* (ut vulgo vocant) diu præfuerat, & mihi hæc scribenti in nonnullis lumen porrexit.

Comitissæ Suffexiæ obitus. Et Gualteri Mildmaii.

Animam etiam Deo reddidit ætate jam declivi Guilielmus Somersettus Comes Wigorniaë, filius Henrici, nepos Caroli. Successit Edwardus filius unicus, numerosa prole adeo fœcundus ut plures liberos utriusque sexus quam universi Angliæ Comites nuper numeraret.

Comitis Wigorniaë.

1589. Naturæ quoque debitum persolverunt Joannes Baro
 Baronis Sturton. Sturtonus, Caroli (quem ob homicidium Maria Regina
 suæ justitiæ exemplum statuit) filius ex Anna Stanleia,
 Edwardi comitis Derbiæ filia, progenitus, cui Edwardus
 frater successit; atque Henricus Baro Comptonus in-
 Baronis Comptoni. genii judicii que laude efflorescens, Guilielmo filio è
 Francisca Hastingia, Francisca Comitis Huntingdoniæ
 filia, herede relicto. Et Bruxellis Thomas Baro Paget,
 Baronis Paget. qui Mariæ Scotorum Reginæ devotissimus, ideoque sus-
 pectus ex Anglia se subduxit, ut anno M.D.LXXXV.
 diximus, unico filio Guilielmo ex Nazareta Newtonia
 relicto. Reipublicæ vero litterariæ triste sui desiderium
 Et Laurentii Humfredi. reliquit Laurentius Humfredus Oxoniensis Sacræ Theo-
 logiæ Doctor, qui in Germania regnante Maria exsul,
 Origenem de recta fide & Philonem de Nobilitate è
 Græco transtulit, tres libros de Nobilitate, quibus titu-
 lum *Optimates* fecit, scripsit. Domum reversus Magda-
 lenensi Collegio Oxoniæ, in quo educatus, Præses factus,
 Regiusque S. Theologiæ professor, publice multos annos
 legendo, concionando, & plura scribendo Ecclesiæ pro-
 fuit laudemque promeruit. Nec tamen altiore in Ec-
 clesia dignitatem quam Decanatum Wintoniensem con-
 secutus, fortasse eo quod de Adiaphoris non juxta cum
 Ecclesia Anglicana senserit.

M. D. XC.

Regina
 portus mu-
 nit.

Classem
 curat.
 Gallo pecu-
 niam sup-
 peditat.

E L I Z A B E T H A quæ pacem summam cogitationum
 semper fecerat, ideoque belli curas nunquam abje-
 cerat, ne ex improvise ab Hispano opprimeretur, primo
 vere militum delectus in Anglia & Australi Hiberniæ
 parte habet. Ibi *Duncanon* ad ostium *Suiri* fluminis
 atque in Wallia Milfordicum portum novis operibus
 communit. Ad classem sartam tectam conservandam
 8970. libras monetæ Anglicæ sive Sterlingæ in singulos
 annos

annos assignat. Et quamvis anno M.D.LXXXVII. ad exercitum in Germania sub Barone Dohna pro Navarro colligendum 101560. Aureorum Francorum per Horatium Pallavicinum mutuo dederit, & superiore anno 71165. ex Syngraphis Beavoiri, Buhii & Buzenvalii; atque 20000. in transmittendis auxiliariis sub Barone Willoughbeio expenderit: nihilominus hoc anno primum 33333. ad conscribendum in Germania exercitum sub Principis Anhaltini auspiciis, ex Syngrapho Vicecomitis Turaniæ, deinde tantundem ex Syngraphis Beavoiri & Incarvilli numerat. Singulis præterea binis mensibus præfidiariis in Flushingha & Briela centum viginti quinque millia Florenorum & III mill. peditibus & equitibus in Belgio merentibus ducenta & sexaginta millia persolvit, plures naves undique emittit, contra Pontificis Romani atque Hispani in Scotia molitiones sumptus magnos infumit, necnon pecuniam à subditis jampridem mutuo acceptam præter expectationem rependit. Usque adeo ut plerique demirarentur, unde opes ad hæc suppeterent quum nullius in ære esset, (ut ceteri Principes fere omnes) & sine externis auxiliis se suosque defendere valeret (quod vicinorum Regum plane nullus poterat.)

Verum enimvero illa provide frugalis vix quicquam effudit nisi ad Regiæ Majestatis honorem tuendum, regnum defendendum, aut vicinos sublevandos. Et Burghleius Thesaurarius in eos qui portoria & vectigalia curarunt, quorum avaritia multa subrepta, & negligentia plura non exacta, penitus inspexit. Maxime ex quo non ita pridem Regina, de mysteriis publicanorum à Caermardino viro solerti edocta, effecerat ut Tho. Smithus Custumarius, ut vocant, qui portoria redemerat pro ¹ XIII M. libris monetæ Anglicæ in singulos an-

Redemptionem Custumæ auget.

I. XIII. M. libris tantummodo in Edd. Belg.

nos,

1590. nos, jam inde pro XLII. mill. lib. redimeret, non parva pecunia pro tam quæstuosa tot annos redemptione in compensationem collata, & postea pro quinquaginta millibus redimeret. Etsi Thesaurarius, Leicestrius & Walsinghamus contraniterentur, Caermardino se opposerent, atriensibus interioris admissionis ne admitteretur juberent, imo & cum Regina exoptularent, quasi hoc ipsi & consiliariis in opprobrium cederet si tantilli delatoris accusationibus auscultaret. Verum illa respondit, Principis esse summos pari jure cum infimis continere, qui Magistratus & Consiliarios temere accusant plectendos, qui juste exaudiendos; se Reginam esse infimorum, non minus quam maximorum, nec aures illis velle occludere, nec passuram ut Publicani quasi hircines Reipublicæ bonis saginentur dum ærarium inops tabescit; nec illud ex egentium spoliis redundaret. Illa sane extorsiones semper averfata est & acerbitates in vectigalibus extra ordinem exigendis, quas superiores Reges blandis nominibus *Liberalitatis populi, Benevolentia, Amicabilis concessionis* & id genus aliis edulcarunt. Capitationem animalium regnante Edwardo Sexto propositam ne nominari voluit. Præterea populus Subsidia alacriter semper contulit, & licet taxatio ex censu major quam olim videretur, nulla tamen rigida taxandi ratio est adhibita. Ita ut Subsidia illa potius spontanea sine inquisitione aut aliqua coërtione essent, & semper minora quam Regni Ordines existimaverant. Quinimo ad Regni Ordines referri jussit ut opulenti plus dependerent, & egentioribus parceretur, quod semel factum regnante Richardo Secundo. Sed successu caruit. Illi enim rationibus subductis deprehenderunt, Subsidia admodum exilia futura si mediocrium fortunarum homines quorum maximus numerus (¹ *Three pound men* vocamus) minus quam solent, persolverent.

Acerbitates
in vectigalibus
vetat.

1. *The pound men in Edd. priorib.*

Ut

Ut amicitiam etiam cum exteris coleret, Groning-
ham opulentissimam Frisiæ urbem, quæ nec Hispanos
ferre nec Ordinibus subesse voluit, ad fidem ejus confu-
gientem, in tutelam accipere abnuit ne Ordinibus offen-
sionem crearet. Zelandis indignata quod Gallum in
patronum, insciis Hollandiæ Ordinibus, advocare cœpe-
rint (hoc ipse Gallus edocuit:) cum Hollandis tamen
in gratiam reduxit, & nonnullos in illis Provinciis per
publica scripta improbando coarguit qui fucō obsequii
& benevolentiae erga ipsam dissensiones seminarunt &
Ordinibus se opposuerunt: Eoque acrius, quod intel-
lexerat Richardotum egisse ut venia & conscientiae li-
bertas omnibus Belgis qui ex aliis provinciis profugerant
concederetur, modo domum redirent. Quod si fieret, in
Ordinum damnum futurum prospexit, quum id genus
homines Hollandiæ urbes prius quodammodo vacuas
habitarent, ditarent & in bellum plurimum contribue-
rent. Venetorum & Florentinorum naves ab Anglis in-
terceptas Magni Hetruriæ Ducis rogatu restitui jussit,
severoque dicto suis imperavit ne Italis, Venetis, Gallis,
Danis, Belgis aut Hanseaticis vim inferrent. Hispanos
tamen graviter afflixerunt, dum alii Mare Atlanticum
juxta *Azoras* quo naves utriusque Indiæ necessario ap-
pellunt, infestant, navibus plurimis direptis, propugna-
culo in insula ¹ *Faiala* à Cumberlandiæ Comite solo æ-
quato, & LVIII. tormentis majoribus ablatis; alii per
medias triremes in Freto Gaditano magno damno illato
fortissime perrumpunt, & longe lateque per maria terro-
rem spargunt.

1590.
Ordinibus
in Belgio
prospicit.

Piratas
coërcet.

Gloria Elizabethæ jam pervagata, gratiaque longe
diffusa, & quietem ab Imperatore Turcarum Vaivodæ
Moldaviæ misere à Turcis exagitato, & pacem Polonis
difficili bello imminente, impetravit, quod gratissimis

Pacem Mol-
davo & Po-
lonis im-
petrat.

1. *Fiala in Edd. priorib.*

1590. litteris Polonus & ejus Cancellarius agnoverunt. Interim ut amicitiam cum Scotorum Rege confirmaret, Edwardum Somersettum Vigornia Comitem mittit, qui nuptias & è Dania reditum congratularetur, illum una cum Rege Gallorum in societatem Ordinis Georgiani esse allectum significaret, at submoneret ut grassantem in Scotia Pontificiorum factionem tempestive comprimeret. Ille benignissime excepit, utque susceptam cum Anglia amicitiam conservaret, & eximium publicæ pacis studium declararet, Chiliarcham Stewartum in Germaniam misit, ut cum Dano & Principum Legatis ratio iniretur de pace inter Angliam, Hispaniam & Galliam redintegrandam.

Nuptiis
Scoti congratulatur.

Galliæ prospicit.

¹ Gallia enim periculofissimo incendio, ut dixi, à Conjuratis & Hispano excitato deflagavit, ad quod extinguendum illa omnia momenta diligenter observavit, & qua ratione subveniret crebra habuit consilia: An Angli veterani in Belgio Germanorum copiis in Galliam adventantibus se conjungerent: An justum exercitum in Belgium mitteret qui Parmensem jam Galliam cogitantem distinerent. Inprimis vero quomodo Hispani à maritima Galliæ ora prohiberentur, quos de *Portu Gratia* in potestatem per corruptelas ² redigendo agere & classem in Britanniam Armoricam destinare audiverat.

Quam Parmensis invadit.

Ecce inter medias has consultationes, Parmensis cum justo exercitu Galliam ingressus (hoc enim Hispanus imperaverat Conjuratorum efflagitationibus facile persuasus sub specioso Religionis Catholicæ tuendæ & charitatis in proximum obtentu, postquam Rex insignem victoriam de iis ad Yverium retulisset) Picardiam perfultat, Lutetiam rebellantem fameque miserrime contabescentem annona sublevat, Carboilum & Laignium ut an-

1. Gallia cum omni periculofissimo in *Edd. priorib.* 2. Redigenda *Edd. Belg.*

nona in Lutetiam subveheretur expugnat, copiasque re- 1590.
ducit majore cum laude tam militaris scientiæ in vallis
militum manibus more Romano ducendis, & pugna pru-
denter detrectanda, quam militaris disciplinæ in militi-
bus coërcendis qui etiam templa sacrilege violarunt.

¹ Ex altera parte aliæ Hispanorum cohortes præter Hispani in
Britannia
portus oc-
cupant. expectationem sub Æquinoctium Autumnale ad Blawe-
tum in Britannia Armorica auspiciis Joannis D'Aquilæ
appulsæ Henebonum munitum ad mare oppidulum obsi-
dent & occupant auxilio Philippi Emanuelis Ducis
² Mercæuri è familia Lotharinga, qui accerserat, quum
conjurati Galliam viritim dividendam sperarent, & ipse
Britanniæ Ducatum aut saltem ejus partem animo in-
vaserat Hispani ope, & uxoris jure quæ unica filia Se-
bastiani Martigui cui mater Caroletta Britannica heres
J. Brosii Ducis Stamparum. Hanc occasionem Hispanus Qua specie
juris.
libens arripuerat, qui Britanniam ad filiam jure spectare
existimavit, quandoquidem *Feudum* esset femininum,
atque illa nata ex primogenita Henrici Secundi Regis
Galliarum filia, quæ, avunculis sine sobole defunctis, in
ipso Galliæ regno, nisi Lex Salica obstaret, succedere
debit. Et quamvis illum non latuerit Britanniam re-
gnante Francisco Primo regno Galliæ in perpetuum
adunatam fuisse, non tamen credidit, quod Juris-con-
sulti pronunciant, omnia quæ Regum Galliæ semel fu-
erint, liliorum delibatione Galliæ Regno inseparabiliter
coalescere.

Contra hos Hispanos statim atque appulsi, auxiliarem Auxilia
contra eos
petita.
ex Anglia manum rogavit Henricus Borbonius Dumba-
rum Princeps, Ducis Montpenserii filius quem cum
La-Novæo Rex Britannia præfecerat. Sed non visum
Reginæ & Consiliariis copias mittere rogatu subditi,
Rege insciente & non rogante, qui tunc alibi negotiis

1. Et altera in Edd. priorib. 2. Mercauri Edd. priores.

1590. implicatus plusquam difficillimis. Illa tamen ad res
 Elizabethæ Britannicæ animam mentemque intentius convertit.
 sollicitudo. Ferre non poterat ut Hispanus regionem tam opulen-
 tam, tam vicinam, ad Angliam, Hollandiam, Zelandiam
 invadendam vel infestandam tam opportunam sui juris
 faceret. Et sua magis hoc interesse dixit quam olim
 Edwardi Tertii qui tantis expensis tutatus est causam
 Joannis de *Monteforti*, quo minus Galli Britannia poti-
 rentur. Erant qui illam monuerunt, ut pecuniæ parce-
 ret, sua potius quam aliena curaret, nec ullam fiduciam
 in Gallis collocaret, eos suis Regibus fuisse insidiosos,
 alterum Pontificiæ religionis cultorem devotissimum nu-
 per sustulisse, alterum Reformatæ professorem sceleratis
 armis & Pontificiis diris jam persequi, Metas, Tullum,
 Virodunum Germanico imperio patrum memoria minus
 juste subtraxisse, ac Anglos hodie amicos non minus
 quam olim hostes innato odio ingratis prosequi, & toties
 in re pecuniaria fefellisse, ut creditores quos fraudare
 statuunt *les Anglois* diverbio vocitent. Præterea con-
 siliis corruptis & fati impellentibus florentissimum re-
 gnum ita dilacerare, ut vicinis potius miserandum quam
 formidandum videatur, dum ut corpus prævalidum viri-
 bus oneratur suis, vel ex mobili ingenio hostem si foris
 non habeat domi quærit. Eo enim socordix (an credat
 subsequens ævum?) devenisse, ut Hispanorum cohortes
 in Galliam advocarint & in urbes admiserint. Verum
 illa Gallorum salutis & laudis amantissima hos ut genti
 nobilissimæ & præpotenti iniquiores explosit. Imo alios
 tam Gallos quam Anglos suggerentes ut dum *Conjurati*
 & Hispanus Galliam quasi in prædam partiri, & *canto-*
nizare inciperent, & illa maritima Picardiæ & Norman-
 niæ sibi occuparet; memorantes quod Carolus Burgun-
 dus ille Pugnax dicere solitus, *feliciter cum gentibus*
vicinis actum fore quando Gallia non uni Regi sed viginti
Regulis

Et etiam de
 Gallia con-
 tra quorun-
 dam confi-
 lia.

Regulis suberit; averfiffimis auribus audivit, & admodum stomachofe rejecit, dictitando: *Quandocunque fupremus regno Gallia dies illuxerit, proculdubio in Angliæ exitium advesperafcet.* 1590. Ejus diverbium.

Dum hæc agitari cœperant, Ambrosius Dudleius Warwici Comes Joannis Ducis Northumbriæ filius, ex Ordine S. Georgii, bonitate affluens ex vita improles excessit. Nec ita post Franciscus Walsinghamus Reginæ à Secretis, Ducatus Lancastriæ & Ordinis Garteriani Cancellarius, ex carne dura intra testium tunicas incremente aut potius medicamentorum violentia. Vir eximie prudens & industrius, ampliffimis functus Legationibus, purioris Religionis assertor acerrimus, rerum occultarum indagator solertiffimus, qui animos hominum sibi conciliare & ad usus suos adjungere apprime caluit. Adeo ut sagacitate & officiis Reginæ expectationem superaret, & Pontificii eum tanquam subdolum in negotiis complicandis, hominibusque in pericula prolectandis artificem fugillarent, dum latentes in Religionem, patriam & Principem machinationes solers indagaret; tantis quidem impensis, ut rem privatam extenuaret, & ære publico oppressus tenebris sine funebri celebritate ad S. Pauli Londini inhumaretur. Filiam reliquit unicam, quæ primo marito Philippo Sidneio filiam, Rogero Comiti Rutlandiæ enuptam, secundo Roberto Comiti Effexiæ filium & filias, & tertio Comiti *Clan-Ricard* Hibernico utriusque sexus liberos peperit. Comes Warwici obit. Et Franciscus Walsinghamus.

Walsinghamo vix unum & alterum mensem supervixit Thomas Randolphus qui illi intimus. Hic jam sæpius memoratus fratrem habuit Edwardum illum bellicosum qui in Hibernia victor M.D.LXVII. occubuit. Juvenis Juri civili operam in Æde Christi Oxoniæ dedit atque Aulæ Latepatienti præfuit. Varias deinde Legationes obiit, ter apud Scotiæ proceres tumultuantes, ter apud Et Thomas Randolphus.

1590. apud Mariam Scotorum Reginam è Gallia reversam, septies apud Jacobum Sextum Scotorum Regem, ter apud Joannem Basilidem Rufforum Imperatorem, semel apud Carolum Nonum Gallorum Regem, & iterum apud Henricum III. Multiplicem hanc in patriam & Principem operam Regina munere Camerarii in Fisco quod olim dignitatis plenum, equorum dispositorum sive Angariarum Præfectura, & aliquot prædiolis remuneravit. Nec ille, etsi plures habuerit liberos, ex continenti cupiditatis moderatione plura concupivit. Atque ex pio animi sensu (quod meminisse fortean profit) Walsinghamum paullo ante mortem litteris quas vidi serio admonuit, quam dignum imo quam necessarium, ut ille Secretarii, ipse Legati technis jam tandem valediceret, uterque coelestem patriam cogitarent, & pœnitendo divinam misericordiam implorarent.

Jacobus
item Croftus.

Hunc secutus est Jacobus Croftus qui regnante Edwardo VI. Hadingtonam in Scotia contra Gallos defendit, & Hiberniam aliquandiu rexit, sub Maria majestatis damnatus & absolutus sub Elizabetha Berwico & Limiti Orientali præfuit, factusque Aulæ Regiæ Contrarotulator, & in Tractatu Bourburgensi Delegatus, Aulica invidia major, qua tamen graviter exagitatus, in bona apud Principem gratia, & integra apud omnes existimatione consenuit & obiit.

Et Salopiæ
Comes.

Anno terminante vitæ cursum confecit Georgius Talbottus Comes Salopiæ, filius Francisci, ex hac familia Comes septimus. Qui juvenis regnante Maria, in bello Scotico primum à patre exercitus Generali cum tribus armatorum millibus emissus Northumbriæ Comitem ad Lovicum periclitantem liberavit, deinde quingentorum cataphractorum turmæ in limitibus præfuit; Ab Elizabetha custodiæ Regiæ Scotorum adpositus, & post Northfolciæ mortem ad honorem Comitis Marescalli Angliæ evectus,

erectus, fidem tam ambiguis temporibus contra externas insidias, aulicas calumnias, ¹ & uxoris secundæ molestias quindecim annos ita tutatus est, ut non minorem fidei & prudentiæ, quam majorem fortitudinis laudem reliquerit. Liberos ex priore conjuge Gertruda Tho. Comitis Rutlandiæ filia progenuit Franciscum immatura morte ereptum, Gilbertum in hereditate & honore successorem qui Mariam Cavendisham novercæ filiam duxit, Edwardum qui filiam & unam heredum Baronis Ogle in uxorem cepit, Henricum & Thomam, Catharinam Henrico filio Comitis Penbrochiæ sine prole defunctam, Mariam Georgio Savillo, & Gratiam Henrico Cavendisho enuptas. Ex posteriore uxore Elizabetha J. Hardwici filia Guil. Cavendishi vidua liberos suscepit nullos. Nec tacendus qui hos in alteram vitam comitatus est Thomas Baro Wentworthus postremus ex Anglis Caleti Et Baro Wentworth. Præfectus, cui Henricus filius secundus (primogenito patri superstiti prærepto) successit.

² Reip. litterariæ triste hoc quoque tempore sui desiderium reliquit Guilielmus Fulco, S. Theologiæ Doctor, ortu Londinensis, Aulæ Penbrochianæ Cantabrigiæ Præfectus, qui, si quis alius ex nostra gente, encyclopædiam absolvit. In sacris autem studiis præcelluit, totque libros Latine & Anglice scripsit, ut vel percensere longum esset.

In Hibernia anno superiore Hugo *Gaveloc*, ita dictus Tir-Oenius Gavelocum strangulat. quia in compedibus diu detentus, filius naturalis Shani *O-Neal*, Hugonem Comitem Tir-Oeniæ accusaverat occultos sermones conseruisse cum Hispanis quibusdam naufragio ³ anno M.D.LXXXVIII. in Hiberniam ejectis. Comes accusationem prævertens illum ex insidiis inter-

1. Tò & omittunt Edd. priorib. 2. Deest hæc Sectio in Edd. priorib. Nos autem exscripsimus è Codice, supra laudato (pag. 584.) viri undecunque doctissimi Joannis Anstis, Armigeri. 3. Deest anno in Edd. Belg.
ceptum

1590. ceptum strangulari iussit; quumque ex quadam observantia erga familiam O-Neali immanes prædones vim afferre recusarent, ipse resti ad gulam frangendam manum admovisse perhibetur. Hinc in Angliam jam vocatus, crimen supplex apud Reginam deprecatus, veniam impetravit, coramque ipsa ad Regiam Greenwici honorem, ut nobiles solent, *potestatus* sanctissime in se recepit, pacem cum Turlogho *Leinigh* vicinisque singulis observaturum, datis eo nomine obsidibus: nec O-Neali titulum, nec auctoritatem in nobiles vicinos assumpturum; regionem Tir-Oeniam in formam Comitatus redacturum; à populo subdito pensitationes Hibernicas (*Bonaghty* vocant) non exacturum; neminem nisi ex lege morte jam inde multaturum; annonam præsidariis Anglis ad Aquam *Nigram* sive flu. *More* non interclusurum; Monachos, Fratres, Moniales, & rebelles in territorium non admissurum; incolas Tir-Oeniæ ad humaniorem cultum, quantum posset, adducturum; & id genus alia; ea tamen conditione interposita, ut Turloghus *Leinigh* & finitimi Dynastæ itidem fidem ad pacem cum ipso colendam obstringerent, ne ipse quietus turbulentorum injuriis exponeretur. In Hiberniam remissus, hæc eadem se facturum coram Guil. *Fitz-Williams* Prorege & Regni Consiliariis asseveranter confirmavit, & sane aliquandiu nihil omisit, quod ab obsequentissimo subdito expectari poterat, pleraque virtutis adumbrata signa præ se¹ ferens. Corpus laborum, vigiliæ, & inediæ patiens, industria magna, animus ingens maximisque par negotiis, militiæ multa scientia, ad simulandum animi altitudo profunda, adeo ut nonnulli eum vel maximo Hiberniæ bono, vel malo natum tunc prædixerint. Paulo ante Prorex Hugonem *Roe-Mac-Mabon* Dynastam in territoria *Monaghan*, quem

1. Tulit pro ferens in Ed. Lond.

ipse ceteris ex familia de principatu decertantibus præ-
tulerat, domo comprehensum, gregariorum militum, vi-
liumque hominum iudicio (ut queruntur Hibernici) sub-
jecit, eo quod explicatis signis debita vectigalia à suis
pro barbaro regionis more exegisset, damnatumque sus-
pendio affecit; amplissimis prædiis inter Anglos, & quos-
dam è Mac-Mahonis divisis, certo annuo reditu consti-
tuto, ut Anglico jure tenerent: eo consilio ut familiam
clientelis validam labefactaret & tyrannidem *Mac-*
maboni una cum titulo deleteret. Hoc enim titulo inso-
lescunt qui ex illa familia quo jure qua injuria sibi do-
minatum arripiunt. Hinc Brienus *O-Rorcus* Dynasta in
vicina *Brennia* veritus ne idem sibi accideret, arma in
Reginam sumpsit, sed à Richardo Binghamo Conachtiae
Præfecto exagitatus & profligatus (Prorege indignante
hanc gloriam sibi præreptam) in Scotiam profugit, quem
Rex Reginae requirenti in manus libentissime tradidit,
protestatus se singulos Reginae hostes in hostium suorum
loco habere. Quod re præstitit. nam & nobiles Ponti-
ficios in Scotia, Comitem Westmorlandum & alios se-
ditiosos Anglos ¹ in Belgio qui eum contra Reginam ac-
cendere conati, surda aura neglexit, & Jacobum Do-
naldumque *Mac-Conellos* cautionibus astrinxit, ne quid
negotii ex Hebridibus & Scotia Anglis in Hibernia fa-
cesserent.

O-Rorcus
rebellat.

In Scotiam
fugatus &
in Angliam
traditus.

M. D. XCI.

IN TER hæc, nulla cogitatio Reginae animum magis
exercuit quam de ² Britannia Armorica, & quo mo-
do succumbenti Gallo subveniret. Anno itaque ineunte
per Edm. Yorcum de trimestri silentio blande cum illo
expostulavit, monuit quanti intersit Britanniae tempestive

Reginae in
Gallum
studium.

1. In Belgio eum contra Reginam accedentes surda in *Edd. pri-*
orib. 2. Britanniae Armorica *Edd. priores.*

1591. prospicere, exhortata quovis modo Parmensem jam iterum Galliam cogitantem impedire, ne Hispanis in Britannia vires conjungeret: ad quos expellendos auxilia terra marique promisit, si portum locumque receptui assignaret, & justas copias adjungeret. Ille laudato Reginae studio, singularibus verbis gratias egit; multa pollicitus, tria millia militum in bellum Britannicum & aliquot cohortes in Picardiam mox transmittendos postulavit. Cherburgum, Granvilum, aut Brestum portus in receptum nominavit, sed inprimis Blawetum ab Hispanis occupatum ut commodissimum (nescio an jocans:) potestatemque Beavorio Noclæo ordinario in Anglia Legato paciscendi delegavit, qui cum Burghleio Thesaurario, Carolo Houardo Admirallo, & Hunsdonio Camerario à Regina delegatis paciscitur ut III M. Anglorum in Picardiam & Britanniam cum apparatu bellico transmitterentur; Rex stipendiâ, transvectionis expensas, & bellici apparatus pretium Reginae intra annum in urbe Londino refunderet, vel citius si hostis submoveretur. Libentius hoc pactum iniit Regina, edocta Hispanos in Lutetiam Galliae Acropolim admissos, civesque Regem suum legitimum non alio quam Bearnensis titulo dignantes Hispanum suum Dominum & Regem agnoscere; eum inde spem Galliam in potestatem redigendi concepisse; nec hoc coram Janino pro Conjuratis in Hispania Legato dissimulasse: Gregorium etiam ' XIII. Pontificem eo nomine copias in Italia & Helvetia sub Duce Montmartino contra Gallum conscripsisse, illumque diris Excommunicationis Bulla devovisse; quam tamen Parlamentum Parisiense (quod jam Turonibus egit) damnavit, carnificisque manu patibulo affixam, igne absumi jussit.

Cui auxilia

illa sub conditionibus conce-
dit.

Edictum
contra Con-
juratos Gal-
los.

Hinc edicitur ne quis ex Anglia rem frumentariam aut bellicum apparatus in Galliae portus à conjuratis

X. XIII. *Edd. priores.*

occu-

occupatos subveheret, aut commercia cum illis exerce-
ret, Majestatis læsæ pœna proposita; quod idem & Rex
Scotorum jam antea fecerat. Henricus Palmerus cum
aliquot armatis navibus emissus tredecim illorum naves
in reditu è Nova Francia intercipit. Rogerus etiam
Williams cum DC. militibus ad Diepam, cui hostis im-
minebat, mox trajicit cum expresso mandato ut in illis
partibus hæreret; & Joannes Norrius cum reliquis post
aliquot dies in Britanniam solvit, quibus sub eo præ-
fuerunt Henricus ejus frater & Antonius Shirleius. Hi
postquam cum Regiis Lamballam à conjuratis defensam
frustra tentassent, (ubi Fr. La-Noæus bellator ille per-
celebris vulnere periit,) Castilionem ceperunt, & con-
juratos Hispanosque potius cohibuerunt, quam submo-
verunt.

1591.

Norrius
in Brit.
missus.

La-Noæus
periit.

Rogerus *Williams*, cum suis & Chatræo Diepæ Præ-
fecto militari sepimento ex vasis vinariis terra ingestis
ad *Cinquessaunce* perrupto, Conjuratos qui sub Tremble-
courto & Loundo vias infestant, profligavit, magna
fortitudinis laude à Rege in litteris ad Reginam cele-
bratus. Unde ille animosior, mandati immemor Regem
ad suburbia Lutetiæ comitatus, Hispanos litterula pro-
vocavit, ut ducentos hastatos & centum sclopetarios
cum totidem Anglis aperto Marte committerent. Vix
Diepam redierat, statim Rege accersente, agmina con-
tra quam in mandatis habuit, Novoidunum rapuit. ubi
alieni cruoris prodigus multos Anglos periculis in op-
pugnatione objecit, Regina inconsulta ideoque indi-
gnante.

Williams
strenue se
gerit.

Iisdem diebus Gallus per Antonium Reauxium signifi-
cavit, sibi deliberatum esse, Rothomagum & Portum Gra-
tiæ in suam ditionem redigere priusquam Parmensis
signa in Galliam moveret, eoque nomine Reginam ro-
gavit ut IIII M. Anglorum in Normanniam transmittet,

new-
haben.

Gallus ma-
jora auxilia
petit.

1591. ret, & stipendia ad duos menses numeraret, sin diutius manerent, se numeraturum, atque cum suis statim ac appellerent, adfuturum sancte promisit; interim in Picardia mansurum ne Rothomagensibus consilium suboleret. Illa, cui nihil prius quam hostes ab ora maritima longius submovere, lubens annuit. Hinc pactum iisdem legibus initum, cum clausula ut supremi Parlamenti auctoritate confirmaretur, aut, ut Galli loquuntur, *emulgaretur*. Intra pauculos dies numeri illi conscripti Diepam appellunt sub auspiciis Rob. Comitæ Essexiæ, juvenis nobiliss. & validissima apud Reginam gratia. Plurimi ex clarissimis familiis concomitantur, Thomas Leightonus & Henr. Killegreus viri multiplici rerum usu in consiliis adesse jubentur. Ille in Gallia appulsus Regem longe abesse ad Novoidunum comperit, apparatus in Normannia contra hostes vidit nullum, nec quid cum suis ageret à quopiam intelligere poterat; adeo ut se & suos parum pro dignitate tractari succenseret, & Regem promissa oblivisci demiraretur. Post 1 dies xv. Rog. *Williams* advolat, Regis nomine rogat Novoidunum ocius accederet ut de belli ratione consilia conferrent. Quo quum infesto & perdifficili itinere pervenisset, Rex declaravit sibi in Campaniam necessario proficiscendum ut copias Germanico exercitui conjungeret. Pollicetur Bironium Marescallum, & Ducem Montpensierum ad Rothomagum obsidendam quamprimum mittere. Comes ad suos qui *Arquis* castra habuerunt, difficulter rediit, utque viros militares demereretur, & animum auget, plures Equestri dignitate ornavit, nec sine multorum qui ea dignitate domi floruerunt, offensa; quasi titulum splendidæ hætenus apud Anglos existimationis, quemque Regina parce nec nisi spectatissimis tribuerat, prostituerat. Bironius & Montpensirius minime comparent.

Quibus Essexius præficitur.

Ille Regem adit.

Equestri dignitate plures ornat.

1. Defunt dies xv. in *Edd. priorib.*

Hic

Hic in Campaniam profectus ut nuptiis Vicecomitis Turenii cum Bullionæa interesset, ille divertens *Petræpontem* Castellulum frustra aliquandiu obsedit. Hinc Gallus Reauxium in Angliam remittit, ut doceret causas quo minus Rothomagum obsideret. Hujus enim obsidionem & Parlamentariam Pacti *Emulgationem* Regina per Henricum Untonum Legatum ordinarium summo opere urgebat; qui nec hanc nec illam impetrare poterat, & ægre quidem nudam Pacti confirmationem tandem ¹ consecuta est. Essexius interim deses in castris agit non sine summo animi angore, qui rerum gerendarum ardore totus flagrabat. Rothomagum semel propius accedens, Gualterum fratrem germanum glande ^{Fratrem amittit.} trajectum desideravit. Regina litteris increpuit quod ipsa inconsulta, & Regem adiisset, & inconsiderate Rothomagum propius accessisset. Verum ille blandulus facile pacavit, & interim Gornacum cum suis profectus Bironio in expugnando insignem operam navavit.

Gallus interim litteris per Beavorium apud Reginam agit, ut Essexius cum Anglis è Normannia in Campaniam moveret quasi de Rothomago obsidenda ne quidem cogitarèt. Quod illa adeo inique tulit, ut cum eo ^{In Campaniam vocatur.} exostularet Rothomagum nondum obsideri, jam duos menses post contractum exactos esse, stipendia tamen non numerata, se & suos tam diu fuisse elusos, qui primum neglecti, postea hinc inde raptati, ubique discriminibus objectati; promissa non sine aliqua ingratae levitatis nota minime fuisse servata, omnesque impensas omnino periisse. Statuisse itaque suos è Normannia ^{Promissa à Gallo non servantur.} revocare, nisi promissa præstaret, & rationem de stipendiis jam inde solvendis iniret. Ille excusatione necessitatis ex tumultuosa undique negotiorum turba blandis litteris lenivit. Ineunte Novembri quum Parmensis jam

1. Consecutus in *Edd. priorib.*

1591. in procinctu staret, Rothomagum obsidione lente incingere cœpit. Effexium in Angliam misit ad majora subsidia contrahenda; eo post paucos dies reverso in vigilia Natalis Christi vallum munimenti ad S. Catharinæ quatuor semel locis aggressus in tribus Anglos cædi exposuit. Eodemque tempore per Mornæum Plessæum novum supplementum Anglorum protinus transmitti ut Parmensi adventuro resisteretur efflagitavit, nec Regina quidem negavit, sed procrastinantem Regis incuriam in Rothomago obsidenda & Parmense prævertendo leviter perstrinxit. Optavit ut mitius cum Anglis ageretur, nec illi soli extremis quibusque periculis objectarentur. Sed hæc & hujusmodi Gallorum Historicis relinquo, qui hætenus vel nescierunt vel dissimularunt. Et nostris rerum Ecclesiasticarum scriptoribus lubentius relinquerem fanaticam Guilielmi Hacketti vesaniam, imo blasphemam impietatem hoc tempore prorumpentem, quam vel meminisse piget. Sed ne reticendo hominis scelere favisse & veritati illusisse videar, paucis habe donec illi plenius perscripserint.

Hacketti
blasphemia
vesania.

Hackettus iste vir erat plebeius ex Oundalia in Comitatu Northamptoniensi, illiteratus, insolens, ferox, ad vindictam adeo efferus, ut ingenuo Ludimagistro dum redintegrati amoris specie amplecteretur, nasum mordicus absciderit, & coram misero deformi supplicante ut redderet, quo vulnere adhuc recente affueretur, canine (ut ferunt) devoraverit: adeoque ab omni pietate aversus, ut cœlestem doctrinam in Concionibus auditam combibonibus per cauponas deridendam propinaret. Postea quum rem, cum uxore vidua acceptam, luxu prodigisset, admirandæ sanctitatis personam derepente ¹ induit:

1. Induit: totus erat in concionibus audiendis, scripturis ediscendis; & revelationes (*omissis*, ante omnia vero &c. obsidebat dictata. Etiam) *Edd. priores.*

totus erat in concionibus audiendis, scripturis ediscendis: ante omnia vero miro & peregrino quodam fervore preces fundebat, in faciem concidens, & veluti extasi correptus, & cum Deo quasi exoptulans. Attamen unum ex ejus affeclis ceteris forte perspicaciorem abalienavit formula quadam orationis quæ illi erat familiaris. Nam quum omnes soleant Dei præsentiam in invocando implorare, ille solus Deum rogare consueverat, ut à cœtu precantium abesse & se subtrahere vellet: quod licet Auditores ad excessum quendam humilitatis trahebant, tamen potuit quoque esse vox plane Satanica à Dæmone malo qui eum obsidebat dictata. Etiam & revelationes nescio quas sibi cœlitus factas, vocationemque extraordinariam ementiendo, insinuavit se quibusdam Theologis¹ qui ad *Presbyterialem Disciplinam Ecclesiæ Genevensis* in Angliam inducendam zelo inflammato anhelabant; inter quos erat Wiggintonus Ministellus, si quis alius, cerebrosus, & magistratum contemptor. Per hunc familiaris factus est Edmundo Copingero ex clara familia, qui etiam, se extraordinarie à Deo ad Ecclesiæ bonum vocatum, & rationem sibi cœlitus patefactam perducendi Reginam & Consiliarios ad mentem meliorem, scilicet ad disciplinam Genevensis admittendam, primum sibi & deinde Arthingtono *Disciplina* illius summo admiratori persuaserat, jam ipse à Ministris nonnullis edoctus Deum extraordinarios operarios in Ecclesia Indies excitare. Et hoc quasi spiritu exsultans Hacketto lætanter impertiebat. qui simulata sanctimonia, incessanter & ferventissime extempore precando, die Dominico jejunando, sæpius gloriando stigmata sibi à Satana fuisse inflicta, & ementiendo revelationes, & crebra cum Deo colloquia, quæ vehementissimis & diris

Ejus visiones.

Socii.

1. Qui Presbyterialem Disc. Eccl. Genevensis in Angliam inducere zelo in *Edd. priorib.*

1591. devotionibus per animæ salutem & damnationem verif-
 sima esse dejerabat; apud hos eam fidem invenit, ut
 illum Deo dilectissimum, Mose, Sanctoque Joanne ma-
 jorem crederent atque asseverarent. Nec ille obscure
 præ se tulit se esse divinæ vindictæ Prophetam, ubicun-
 que misericordia rejicitur, vaticinatus nullos jam inde
 Papas futuros, & hoc anno Angliam fame, peste & bel-
 lo gravissime affligendam nisi *Disciplina Domini* (ita
 enim loquebatur) & *Reformatio* admitterentur. Ad hanc
 igitur inducendam conspirarunt (quod ex ipsorum lit-
 teris deprehensum) Archiepiscopum Cantuariensem &
 Cancellarium, qui novatoribus se opposuerant, ¹ litteris
 ad Reginam proditionis insimulare, eosdem & alios quos-
 dam, si contra ministros novatores sententiam in *Ca-*
mera Stellata ferrent, è medio tollere, Rythmis ² qui-
 busdam impressis multitudinem ad seditionem concitare,
 in quibus inter alia affirmatur, licere Christiano vero,
 etsi ruricolæ, Reges ad sceptrum tractandum informare,
 & ipsam Reginam, nisi *Reformationem* promoveret, solio
 deturbare. Hackettum immani in Reginam odio fla-
 grasse vel hinc constat. illam enim jure regni excidisse
 sæpius effutierat, & in Insignia imaginemque in tabula
 depictam pugione in pectus adacto furenter sævierat.
 Nec mirum. jam enim sibi persuaserat ³ homo ex vilif-
 sima Anabaptistarum sæce renatus, se à Deo Europæ
 Regem constitutum esse, nec posse Regni consortem
 ferre; persuasitque Copingero & Arthingtono ipsos non
 solum Prophetico sed etiam Angelico spiritu afflatos esse.
 Qui jam spiritu pleni ut sibi videbantur, omnem obe-
 dientiam illi ut Regi divinitus constituto præstiterunt,
 seditionem concitare enixi. Mense igitur Julio virum
 nobilem accesserunt, cui summum sub Regina imperium

In Confilia-
 rios conju-
 ratio.

InReginam
 odium.

Prophetas
 emittit.

1. *Desunt* litteris ad Reginam in *Edd. priorib.* 2. *Deest* quibus-
 dam in *Edd. priorib.* 3. *Desunt* homo &c. sæce renatus, in *Edd. priorib.*
 detule-

detulerunt, & Hacketti vitam una cum Arthingtoni 1591.
 Prophetia descriptam dedicarunt, sed ille aliud agens
 homines rejecit: Mox Wiggintono significarunt, Chri-
 stum ipsis superiori nocte apparuisse, non corpore quo
 coelis insidet, sed spiritu principali, quo plenius in Hac-
 ketto quam in quovis alio inhabitat; & Hackettum
 eundem ipsum esse Angelum qui ante diem novissimum
 venturus cum ventilabro & pedo ad secernendos hæ-
 dos ab ovibus; conculcaturum Satanam, & Antichristi
 regnum funditus subversurum. A Wiggintono ad Hac-
 kettum se contulerunt, juxta quem in lecto desidem
 humi prostrati in preces ardentissimas effusi; Hackettus
 surgens se adjunxit, pluribus fervide comprecans ut
 Spiritus illos ad Dei gloriam dirigeret, & inde lectum
 repetiit.

Mox Arthingtonus monuit Copingerum ut Regem in
 nomine Domini Jesu Christi Spiritu Sancto inungeret:
 Ille pavementum ter demississime osculatus, & flexo sum-
 ma cum reverentia genu, ad Hackettum accessit, qui,
 manu repellens, inquit, Non opus est ut me inungatis.
 Spiritus enim Sanctus jam me inunxit. Vos mandata
 mea faceffite. Ite, & per urbem annunciate Jesum
 Christum venisse cum ventilabro in manu ad mundum
 judicandum. Si qui rogent, ubinam sit, hunc locum in-
 dicare; si credere nolint, veniant, & me, si possint,
 occidant: (quum satis gnarus esset nequissimus impostor
 id neminem propter legis metum ausurum.) Quemad-
 dum enim, inquit, certo certius est, Deum in coelis esse,
 ita non minus verum est, Christum jam venisse ad judi-
 candum. Vix dixerat, illi actutum se proripuerunt, vo-
 ciferantes per plateas, Christum advenisse, & cetera quæ
 mandavit, sæpiusque clara voce ingeminantes, *Pœnitentiam*

Qui eum
annunciant.

1. Occidant. Ut certo certius est, &c. tantummodo in Edd. priorib.

1591. *tiam agite*; donec ad * primarium urbis forum ¹ per-
* *Cheps* venissent.
side.

Ubi præ confluentium undique turba currum con-
scenderunt, & partim memoriter, partim è scripto pro-
clamarunt, Hackettum glorificato corpore cum Christo
participare per spiritum ejus principalem, & jam adesse
cum ventilabro ad propagandum Evangelium per Euro-
pam, atque *Disciplinam* & Rempublicam in Anglia
constituendam: (simulque locum indicarunt ubi diver-
fabatur:) Se vero esse duos Prophetas, alterum Miseri-
cordiæ, alterum Judicii, datos illi in tanto opere coad-
jutores. Hæc per animarum salutem verissima esse asse-
verarunt. Addiderunt etiam, Hackettum esse summum
supremumque Monarcham, omnes Europæ Reges quasi
ejus beneficiarios regna de illo tenere, itaque illi uni
obtemperandum, & Reginam abdicandam. Postremo
Archiepiscopum & Cancellarium quasi sinceræ Religi-
onis oppugnatores diris devoverunt. Quum in alias
urbis partes ad hæc annuncianda per confertissimam mul-
titudinem progredi non possent, ab amicis moniti ut se
subducerent, ad Hacketti diversorium redierunt.

Capiuntur. Mox apprehensi, Regios Consiliarios & Magistratus,
qui examinarunt, adeo contemptim habuerunt, ut nec
caput aperirent, & procacissime responderent, se omni-
bus magistratibus superiores esse dictitantes. Hackettus
² postea læsæ Majestatis accusatus, se reum agnovit, &
blaspheme respondendo auditores horrore perfudit. For-
tean veteratorie ut Judices in opinionem induceret ipsum
insanire, quum tamen reliquo gestu, & composita qua-
dam gravitate nihil insani præ se ferret. Damnatus ad
primarium urbis forum crati impositus trahitur ³ horrendo
sono incessanter reboans, *Jehova Messias, Jehova Mes-*

Ille dam-
natur.

1. Exadversum huic voci in marg. Codicis Smithiani 16. Julii scribitur.
2. 26. Julii in marg. Cod. Smithiani. 3. 28. Julii in marg. Cod. Smith.
sias,

fiat, Ecce cœlum apertum, ecce filium altissimi descendentem ut me liberet. Ad patibulum, monitus ut peccatum in Deum & Reginam agnosceret, contumeliosissime Reginam insectatus execrandus homuncio stentorea voce exclamavit: *Deus Cœlestis Omnipotens, Jehova, Alpha & Omega, Domine Dominantium, Rex Regum, Deus æterne, tu nosti me verum esse Jehovam quem misisti. Aliquod miraculum è nube ad convertendos hos infideles exhibe, & me ab inimicis eripe. Sin minus, (horresco referens) cœlos inflammabo, & te tuo throno his manibus deturbabo.* aliaque magis infanda. Conversus ad carnificem laqueum admoventem, *Tunc spurie, inquit, Hackettum Regem tuum suspendes? Laqueo innodatus oculis in cœlum sublatis, Hoccine, inquit frendens, pro regno collato rependis? venio ulturus.*

Suspenditur blasphemus.

Hæc blasphemo ore evomente gula laqueo frangitur, multitudine exclamante, ut impiissimus protinus demitteretur. quod ex judicii sententia factum, exenteratusque membratim dissecatur. Ita hostis humani generis dementat, quos sanctitatem simulare, & ad sobrietatem nolle sapere deprehendit. Copingerus paullo post¹ voluntaria inedia in carcere se confecit: Arthingtonus ad resipiscentiam reservatus edito libello serio pœnituit.

Nec hi soli, sed etiam alii, qui receptam in Ecclesia Anglicana disciplinam, Episcoporum vocationem dampnando, & Præsules contumeliose calumniando hætenus frustra impugnant; nunc pertractis in eorum partes nonnullis Juris Anglici peritis, in eorum Jurisdictionem & delegatam à Regina in Ecclesiasticis causis auctoritatem ut prorsus injustam & linguas & calamos strinxerunt, declamando ubique etiam libris publicatis, homines contra Regni leges in foris Ecclesiasticis indigne opprimi, Reginam ejusmodi auctoritatem ex jure non

Jurisdic-
tio
Ecclesiasti-
ca impetita.

1. 29. Jul. in marg. Cod. Smith.

1591. posse delegare, nec alios exercere delegatam. Fora illa non posse à reo *Jusjurandum ex officio* exigere, quum nemo seipsum accusare teneatur. Jusjurandum illud homines ad sui condemnationem cum ignominiosa confusione, vel in spontaneum perjurium cum animarum exitio præcipitare. Præterea de aliis quam matrimonialibus & Testamentariis caussis non debere cognoscere ex hujusmodi veteri Rescripto: *Mandamus Vicecomiti Comitatum nostrorum S. N. &c. quod non permittant quod aliqui in Balliva sua in aliquibus locis conveniant ad aliquas Recognitiones per sacramenta sua faciendas nisi in caussis matrimonialibus & testamentariis.*

Defensa.

Contra juris Ecclesiastici professores regiam in Ecclesiasticis auctoritatem propugnarunt, utique Parliamentaria auctoritate in Regina investitam. Hanc oppugnare nihil aliud esse quam in Majestatem irruere & sacrosanctæ Prærogativæ violato obsequii juramento insultare. Fora Ecclesiastica de aliis quam matrimonialibus & testamentariis posse cognoscere, ex statuto *Circumspicte agatis & Articulis Cleri* sub Edw. Primo docuerunt. Rescriptum, sive legem illam prolatam suspectam esse, quia temporis est incerti & variæ lectionis. Alibi enim legi, ad *Recognitiones vel sacramenta præstanda. Recognitionem* item *facere* non significare testimonium perhibere, vel respondere in jure, sed debitum agnoscere & fateri, vel *placita de catallis vel debitis tenere. Juramentum ex officio* in foris illis ut in aliis ex omni memoria fuisse exactum ad Simoniam, adulterium, & alia tenebrarum opera rimanda, præsertim quum *Insinuatio*, ut loquuntur, fuerit clamosa. *Et quamvis nemo teneatur seipsum prodere, tamen per famam proditum, teneri ostendere, utrum possit suam innocentiam defendere, & seipsum purgare; quandoquidem pœnitentia im-*

1. Catalogis pro catallis in Edd. priorib.

posita non sit pœna, sed medicina ad peccatores curandos, alios à peccato deterrendos, & scandalum tollendum. 1591.

Juxta illud in sacris litteris : *Pro anima tua ne confundaris dicere verum. Est enim confusio adducens peccatum, & est confusio adducens gloriam, & gratiam.* Sed quid de his immoror, quum dissertationes Richardi Cosini L. Doctoris, & Joannis Morrisii, & Lanceloti Andrews eruditæ hac de re utrinque prostent? Regina haud ignara suam auctoritatem per Episcoporum latera in hoc negotio peti, adversantium impetus tacite infregit, & Ecclesiasticam jurisdictionem illæsam conservavit.

Hoc tempore Tho. Howardus, Ducis Norfolciæ filius secundogenitus, cum sex navibus Regiis totidemque anotinis classem Hispanicam ex America reversuram totos sex menses expectaverat. Dum ad Flores inter insulas *Azoras* substitit, nautis maximam partem languentibus, (milites enim nulli) Alphonfus Bassanus cum LIII. navibus ad conducendam classem Americanam emissus adeo ex improvise supervenit, ut Howardus in Prætoria, & ceteri ægre in apertum mare eluctarentur. Richardus Grenvillus in Proprætoria cui *Ultio* nomen, dum suos ex insula revocat, & ex quadam animi magnitudine vela pandi inconsiderate vetat, interseptus erat inter insulam & classem Hispanicam in quatuor acies dispositam, quarum alteram dum animose perrumpere cogit, Prætoria Hispanica cui nomen S. Philippus, ita sua mole hinc incubuit ut venti beneficium omnino excluderet, inde aliæ tres ex aliis partibus; Hispanique sæpius insilientes aut in suas rejecti, aut in undas dejecti; continuaque vicissitudine alii recentes illorum loca subeuntes tota nocte multa suorum clade oppugnarunt. Jam pulvis tormentarius Anglis defecit, hastæ contractæ, fortissimus quisque occisus vel vulneratus, mali & acroteria disjecta, rudentes abscissi, navis octingentis majorum

Ultio navis bellica capta.

rum

1591. rum tormentorum effulminatis globis diverberata. Grenvillus ipse fauciatus. dum emplastrum adhibetur, denuo capite vulneratur, & Chirurgus simul cæsus. Die illucescente tabulata cruentata, cadaveribus & semimortuis constrata, triste spectaculum superstitionibus præbuerunt. Postquam xv. horas jam depugnatum, Grenvillus, omni spe salutis deploratissima, jussit ut navis submergeretur; Nauclerus vetuit, & plurium consensu scapha ad Prætoriam Hispanorum subductus deditioem fecit, salutem & libertatem à triremibus pactus. Grenvillus languens, & animam jam exhalaturus in Prætoriam Hispanicam delatus, intra biduum magna fortitudinis etiam apud hostes laude exspiravit. Navis dedita, sed alvo pluribus locis perforata, paullo post cum cc. Hispanis impositis aliisque simul navigiis orta tempestate fluctibus absorpta. Ut non inulta *Ultio* hæc periisse videatur, & de una hac nave victoria multo sanguine Hispanis stetit. Howardus magis animo quam viribus fretus, in medios hostes prouere gestiit; sed tantum abfuit ut Nauclerus assentiret, ut se potius in mare præcipitaturus esset, quam navem Regiam certissimo periculo objiceret. Nec ceteris visum prælium suscipere cum certissimo periculo & sine spe ulla socios ex tanto discrimine liberandi. Et quinque naves quinquaginta tribus objicere, nihil aliud fuisse quam inconsiderate cum suorum exitio Angliæ vires imminuere & hostium gloriam adaugere. Ille tamen & ceteri (inprimis Thomas Vavasoras qui ad duas horas *Ultioni* adfuit) strenue depugnans dum ventus permisit, nihil quod poterant, omiserunt, donec nox dirimeret.

Demersa.

Naves Hispanicæ captæ.

Detrimentum ex hac unica nave acceptum cumulate refarcierunt Angli pluribus Hispanicis navibus interceptis. Quarum in una præter opes, inventæ sunt duæ plus

1. Nova pro nave in Edd. priorib.

minus

minus myriades Indulgentiarum Papalium in Americam 1591.
 destinatæ. Indi enim ejusmodi remissiones peccatorum
 singulis annis nundinatione Pontifici Rom. & Hispano
 quæstuosa emere coguntur. Cum tribus etiam navibus
 Georgius Rimanus classarius perquam strenuus & Jaco-
 bus Lancafterus ad Indiam Orientalem navigationem in-
 stituerunt, Bonæ Spei Promontorium feliciter superarunt, In Indiam
 Orientalem
 navigatio.
 ad *Cabo Corriente* tempestas Prætoriam abripuit, quæ
 cum Rimano absorpta. Mox horrendo tonitru cœlum Georgius
 Rimanus
 periit.
 remugiit & in ceteris navibus quatuor è nautis collis vi
 fulminis obtortis perierunt, & supra xc. luminibus capti,
 alii mutilati, alii quasi equuleo extenti, qui tamen sin-
 guli præter expectationem convaluerunt, & imperterriti
 cursum sunt persecuti. Ad *Comoro* insulam dum aquarent,
 triginta cum Navarcho à barbaris occisi. Ad *Zanziber*
 hibernarunt.

Vere appetente naves nonnullas Mahumetanorum de
Pego cum ligneis anchoris, & alias Lusitanorum, pi-
 pere & orizo onustas interceperunt. Deinde quum ad
Zeilam & postea ad *Nicubar* insulam cinamomo & ad-
 amantibus copiosam pervenissent, nec jam plures quam
 triginta tres superstites, cibariaque deessent, domum
 versus vela verterunt. Ad S. Helenæ insulam aliquan-
 tis per refocillati per Oceanum ¹ Occidentalem ad *Trini-*
dadam jactati nihil solatii repererunt. Tandem in Ca-
 rolum Barbotierum Gallum inciderunt, qui sublevavit,
 quocum non qua debuerunt fide, sed qua miseri navitæ
 solent, agere cœperunt, verum insidias elusit. Dum Lan- Jacobus
 Lancafterus
 magna pe-
 ricula eva-
 dit.
 cafterus postea in *Mona* insula cum nonnullis se recrea-
 ret, navis tempestate abrepta cum septem afflictissimis
 domum satis opulenta rediit: & illi ² in *Mona* ibidem
 derelicti non minus afflicti, Gallorum humanitate domum

1. Deest Occidentalem in Edd. priorib. 2. Desunt in *Mona* in
 Edd. priorib.

reducti,

1591. reducti, primi Anglos docuerunt rationem in India Orientali negotiandi.

Cavendishi
ad Fretum
Magellanicum
navigatio.

Interim Thomas Cavendishus, qui orbe terrarum circumnavigato cum gloria anno M.D.LXXVIII. redierat, hoc anno novam cum quinque navibus instituit navigationem ad Fretum Magellanicum; quod quum tempestatibus adversis superare non posset, ad Brasiliæ littora rejectus ibi immature periit, criminatus supremo testamento Joannem Davidem, quasi perfide deseruerat.

Edictum ne
quid in Hispaniam
transmittatur.

Bello jam flagrante, publice prohibetur sub poena proditoribus proposita, ne quis rem frumentariam, bellicam, vel nauticam in Hispani ditiones evehat. Causa addita, quod ille se hostem Angliæ professus, antiqua inter prædecessores foedera confirmare jam antea abnuisset. Quum autem sacerdotes Angli majore quam antea numero hac tempestate clanculum in Angliam à Seminariis Romæ, Galliæ & Hispaniæ (Hispanus enim nuper Seminarium ad Vallem Oletanam Anglis posuerat) indies subreperent, qui subditos ab obsequio erga Reginam dissuadere, & in Hispani partes pellicere fategerunt: Mense Octobri edicitur, ne quis quemcunque hospitio exciperet, nisi prius inquireretur, qui sit, an ad preces in templo accedat, unde vivat, ubi anno superiore egerit, & id genus alia; qui non prompte responderint, ad Delegatos per singulas Provincias transmittentur, ne quid detrimenti Respubl. caperet. Quod edictum ut atrox adversaria scripta plena virulentia à Pontificiis contra Burghleium Thesaurarium tanquam auctorem elicuit, in quibus Christophorum Hattonum quasi in suas partes proniorem collaudant, qui in Religionis causa non urendum, non secandum censuit. Verum obierat ille pridie quam hoc edictum publicatum, ex diabete & animi mœrore, quod Regina ingentem

Aliud contra
Seminarios.

Hattoni
Cancellarii
mors xx.
Septembris.

I. *Deest novam in Edd. priorib.*

pecu-

pecuniam ¹ à Decimis & Primitiis quibus præfuit, collectam paullo acerbius ² exegerat, quam pro ea qua apud ipsam floruit gratia condonandam sperarat. Nec hominem verbo dejectum relevare poterat, quamvis inviferet & consolatione demulceret. Ille natus è familia magis antiqua quam opulenta in agro Northamptonensi, juvenis & concinna corporis proceritate & oris dignitate, eam apud Reginam acquisivit gratiam, ut in cohortem Quinquaginta nobilium Stipatorum, & postea ob modestam morum suavitatem in numerum Nobilium sacratoris Cameræ adsciverit, Satellitibus præfecerit, Procamerarium instituerit, in sanctius Consilium admitterit, demumque Angliæ Cancellarium constituerit, & Ordinis Georgiani honore ornaverit. Vir ingenio pio, summa in egenos miseratione, eximia in bonarum literarum studiosos munificentia, (unde Oxonienses in Academiæ Cancellarium elegerunt) & qui in gravissimo illo Cancellarii Angliæ munere perfungendo, rectæ voluntatis conscientia se sustentare poterat. Justa illi ad S. Pauli Londini honorifice soluta, & magnificum monumentum posuit Guiliel. Newportus è sorene nepos, quem in Hattonorum nomen adoptatum heredem scripserat. Custodia vero Magni Sigilli per aliquot menses erat penes Thesaurarium, Hunsdonium, Cobhamum, & Buckhurstium, posteaque Joanni Puckeringo Regio ad Legem Servienti non cum Cancellarii sed Custodis Magni Sigilli titulo commissa.

1591.

Puckerin-
gus Custos
Magni Si-
gilli.

Brienus *O-Rorcus*, Brenniæ in Hibernia Dynasta, qui impense Hispanis studuit, superiore anno, ut diximus, à Scotorum Rege in Angliam missus, in Prætorio Westmonasteriensi accusatur quod Alexandrum Mac-Conellum & alios in Reginam excitasset & fovisset, Reginæ

O-Rorcus
in judicium
vocatus.

1. Ex pro à in Edd. prioribus. 2. Exagerat Ed. Lond. Exaggerat
Eld. Sen. Sed Jun. ut nos.

1591. effigiem in tabula depictam ad equi caudam appensam per ludibrium raptari & contumeliose disseccari jussisset, Hispanos naufragos hospitio contra Proregis edictum excepisset, fidelium subditorum ædes per incendiarios in cineres redelegisset, plures interemisset, & Hiberniam Scotorum Regi possidendam obtulisset. Ille per interpretem hæc edoctus (nam Anglice nesciebat) homo barbæ insolens duodecim virorum judicio se submittere recusavit, nisi comperendinaretur, advocatus assignaretur, accusationes ex Hibernia missæ in manus traderentur, & ipsa Regina pro tribunali Judex sederet. Quum primarius Angliæ Justitiarius per interpretem respondisset: Si duodecim virorum judicio *de facto* se non submitteret, judicandum tamen esse ex lege secundum accusationis capita; nihil aliud retulit, quam, *si ita visum, ita fiat*. Sententia mortis in eum prolata, post aliquot dies ad Tiburnas furcas proditorum supplicium animo præfracto pertulit, irridens Meilerium *Creab* Archiepiscopum Cassiliensem, qui Hibernice consolari cœperat, ut ambigux fidei & depravatæ vitæ hominem, quod ejurata Franciscanorum regula votum violasset.

Academia
Dubliniæ
constituta.

Dubliniæ, quæ urbs primaria Hiberniæ, hoc anno Regina laudabili instituto Collegium S. & Individuæ Trinitati bonisque litteris posuit, (ubi olim erat *Omnium Sanctorum Monasterium*;) Academicisque privilegiis docendi, & Scholasticos eruditionis titulos & honores (Gradus vocant) conferendi, dotavit, (quæ Pontifex Rom. circa annum M.CCC.XX. huic urbi concesserat) ut cum Religionis tum humanitatis cultum per insulam propagaret, & incolæ magno impendio mittendi liberos ad loca longinqua levarentur. Quod sane nunc & studiosorum numero & felici eruditorum proventu florere incipit. Sub id tempus Hugo *O-Donellus*, quem J. Perottus Prorex in navem dolo illectum in castro Dubliniensi condide-

O-Donellus
ex carcere
evadit.

condiderat, ne quid vir turbido ingenio moveret, è carcere ad suos evasit, litterisque Proregi significavit, patrem auctoritatem *O-Donelli*, id est, Dynastiam Tir-Conelliæ, in ipsum transtulisse, & jam inde in Hibernia tumultuari cœpit, ut in Scotia Bothwellius. De quo, ^{Turbæ in Scotia.} etsi Scoticis me libenter non involvo, nonnulla sunt dicenda; quandoquidem Anglicis ita sint intertextæ, ut sequenti narrationi lux inde exoriatur, quæ alias necessario multa involvatur obscuritate.

Bothwellius, qui Sagas consuluisse accusatus, è carcere evaserat implacabili odio in Metallanum Cancellarium (quem accusationis architectum suspicabatur) inflammatus, ut eum atque Regem in suam potestatem redigeret, sub finem Decemb. in Regiam Edenburgi cum quibusdam consceleratis Scotis & Anglis limitaneis irrupit, Reginæ cubiculum malleo, Regis igne, & Cancellarii ædes simul aggressus est. Civibus autem accurrentibus repulsus fugit. Ex affeclis nonnulli suspensi, malleus in facinoris memoriam Reginæ cubiculi foribus affixus. ^{Bothwellius Regiam adoritur.}

M. D. XCII.

P R I M I S hujus anni diebus Rex edicto declaravit, ^{Proditor declaratur.} Bothwellium fuisse auctorem hujus periculosi & ignominiosi incepti: eum hominem esse ex vitiis ita conglutinatum, ut virtutibus omnino renunciarit atque Deo & auctoritati à Deo constitutæ ex insolenti protervia insultarit. Post reditum ex Italia se omnibus turbis intermiscuisse etsi sua nihil interesset, Davidem Humium nefarie trucidasse, quod tamen condonatum, atque ita scelera sceleribus cumulantem, formidasse ne ex jure in eum ageretur, eoque magis, quod ariolus in Italia exitium à justo Regis judicio imminere prædixerat. Formidinem hanc auctam fuisse, quum Guilielmum Stew-

1592. artum ab *Uchiltre* Regis famulum furenter occidisset : inde se omnibus impiis, sanguinariis, & sui similibus confociaſſe, in utriusque Regni perniciem cum Papa & Hispano conjuraſſe : poſtea in illorum partes abiſſe qui ad Pontem Deæ longe ab Aula arma ex privatis in quofdam aulicos odiis induerant. Illos Rege veniente protinus arma exuiſſe, iſtum prope Edenburgum Regis ſedem caſtra poſuiſſe, quofdam interceptiſſe, nec prius quam Rex in procinctu, reſceſſiſſe ; ſtatim ad Diabolicas artes converſum Necromanticos & Sagas de Rege tollendo (dum in Dania abeſſet) conſuluiſſe ex promerita poenæ metu, ſpe impunitatis, & diadematis. Hinc in carcerem conſectum, quum jam ex quibuſdam conditionibus liberandus eſſet, conſcientia ſcleris lancinante, carcere erupiſſe, & contracta perditiffimorum colluvie Regiam invaſiſſe non alio conſilio quam ut Rege ſublato & juſtitia conculcata licentius graſſaretur : Regem ſedulo indagat, fores cubiculi ejus igne, Reginae maleo aggreſſum : ex Regis famulis alios occidiſſe, alios fauciaſſe, nec alia de cauſa quam in Regis invidiam. Edixit itaque Rex ut nemo iſtum aut ſocios hoſpicio reciperet, foveret, neceſſariaque miniſtraret, poena proditorum receptoribus propoſita.

Moravius
occiditur.

Quo modo Comes Huntleius ex auctoritate hujus edicti ad perſequendum rebellem cum armata manu Cancellario impellente profiliens ædes Comitis Moravii, qui Bothwellium hoſpicio exceperat, oppugnavit, & Moravius occiſus, Huntleius inde incarceratus, & poſt breve tempus, cautione ſe juſticio ſiſtendi interpoſita, liberatus domum rediit, ubi à *Clan-Hattenis* & Moravii amicis in ultionem exardentibus graviffime exagitatus multa & magna pertulit & intulit damna, ad Scotticam proprie ſpectat hiftoriam, & valde ad Anglicam hæc paucula Scotica ſubjungere.

Both-

Bothwellius tumultuario milite contracto ex limitibus & Anglia ubi latuerat, in Scotiam rediit, Regemque iterum mense Junio in Regia Falklandia non meliore quam antea successu adortus; simul enim ac Aulicos resistentes vidit, fugam in Angliam meticolose corripuit. Cancellarius tamen ab ejus amicis ex Aula submovetur, Jesuitæ interea ad Pontificiam Religionem promovendam Nobilium animos ubique tentarunt. Ministri itidem, ne religio quid detrimenti caperet, legem rogaverunt, ut qui Religionem in Scotia constitutam non profiterentur, excommunicatione mox innodarentur, & nisi post annum profiterentur, omnia bona, dum vixerint, fisco adjudicarentur. Inter eos quos excommunicarunt, erat Georgius Kerrus LL. Doctor, quem Hispaniam sub finem anni cogitantem Ministri adeo sagaciter persecuti sunt, ut navem jam conscensurum apprehenderent, & dum singula excuterent, reppererunt chartas puras, alias forma litterarum missivarum Regi Hispaniæ inscriptas, alias ad arcana pacta, singulas subsignatas nominibus & Sigillis Guilielmi Comitis Anguliæ, Georgii Comitis Huntleæ, Francisci Comitis Arolliæ, & Patricii Gordoni ab Achindon. Sed hæc plenius scripserint Scoti qui exploratius norunt.

1592.

Bothwellius iterum Regiam adortur.

Jesuitæ Romanam religionem promovent.

The Blank.

Jam tempus postulat ut ad Anglica regrediamur. Hibernia enim non alias pacatior. At per universam Insulam scrupulosa habita est inquisitio in vitam, mores, verba, & actiones Joannis Perotti nuper Proregis, quem ob prudentiam & operam navatam in Sanctius consilium à Regina adscitum, Hattonus Cancellarius in clientuli gratiam, aliique in Aula æmuli quasi hominem fastuosum de gradu dejicere summopere conabantur. Eoque res deducta est, ut quum unum & alterum delatorem in Hibernia ¹ invenerint, eum, obnitente Burghleio Thesau-

Inquisitio in vitam Perotti.

Vide in anno 1587.

1. Invenissent *Elz. Sen.*

1592. rario (etsi Hattonus jam obierat) in iudicium mense Aprili accerferint. Delegati erant H. Baro Hunsdonius, Tho. Baro Buckhurstus, Robertus Cecilius Baronis Burghleii filius, (qui nuper ob spem optimam in patris solatium, Reipublicæ admotus, & in Sanctius consilium advocatus) Jo. Fortescuus, Jo. Wolleius, & Justitiarum nonnulli.

Accusatur. Accusabatur primum Regiam Majestatem probrosis verbis violasse. Utique dixisse, eam illegitimam, meticulosam, & curiosulam esse, viros militares non curare, impediisse quo minus ille Ultoniam in ordinem redigeret, illiusque operam aliquando desideraturam. Secundo notissimos proditores & sacrificos Romanos sustentasse. Tertio occulte cum Parmensi & Reginæ hostibus consilia commiscuisse. Quarto rebelliones *O-Rorci* & illorum *de Burgo* fovisse. Majestatem verbis violasse haud diffiteri poterat, ea autem non pravæ fuisse cogitationis, respondet: incaute per iracundiam & imprudentiam quum bene inchoata in Hibernia perficere prohiberetur, excidisse ex animo dolet. Cetera homo à Pontificia religione averissimus, ut nec iudiciis apertis, nec idoneis testibus firmata diluit.

Inter delatores & testes erant Philippus *Williams* ipsi quondam ab epistolis, Dionysius O-Roghan Hibernicus sacrificus uxoratus, cui ejus chirographum ementito vitam condonarat, ut ipsi usui esset ad Sacerdotum molitiones detegendas; & Waltonus homo fidei prostitutæ. Quumque acriter contra Pophamum Procuratorem Regium & ceteros forenses oratores causam defendisset ad horam noctis undecimam, à duodecim viris Majestatis læsæ reus pronuntiatur. Capitalis autem sententia in aliam diem prorogatur; quæ ex Juris formula necessario ferenda, adversariis urgentibus post viginti dies lata. Quo die Burghleium hominis sorti illacrimasse fertur,

Condemnatur.

&

& suspirantem dixisse: *Odiū quo iniustius eo acrius esse.* *O-Roghan* sacrificus annua pensione quadraginta librarum donatur. Perottus mense Septembri in Arce Londinensi morbo è vivis excessit, quum, lenita Principis ira, spes vitæ ostenderetur. Illa enim hisce diebus sæpius illud Theodosii, Honorii, & Arcadii, Rescriptum laudare audita est: *Si quis Imperatori maledixerit; si ex levitate, contemnendum, si ex insania, miserandum, si ab injuria, remittendum.* 1592.

Moritur.

Bona filio qui Effexii sororem duxerat ex transcriptione prius facta & Reginæ gratia obvenerunt. Ita viro bene merito & sane splendido effrenis linguæ procacitas exitium comparavit. Acrem enim sui memoriam probra apud principes relinquunt. **Entall.**

Gallum cum auxiliaribus sub Effexio Anglis superiore anno bruma ingruente, ad Rothomagum castra posuisse diximus, & ibidem cum exilibus quas habuit copiis misere hibernavit. Vere appetente quum omnibus hibernæ obsidionis molestiis lassatus, & urbi munitissimæ expugnandæ impar, nec castra propius admoveret (etsi bis mille militum ex Anglia submissi) nec aliquid attentaret, nec Effexium, qui, ut gloriam aliquam reportaret, in se recepit cum Anglis hiatum aperire & in urbem irrumpere, audiret; (Providi enim Galli urbem opulentissimam, quam brevi in potestatem redigi posse sperarunt, Anglis diripiendam objicere indignum existimarunt) Effexius, spe omni rerum gerendarum abscissa, postquam Villarsium Rothomagi Præfectum ad singulare certamen frustra provocasset; suos admodum attritos Rogeri *Williams* fidei relinquens, Gallo valedixit, & in Angliam maturavit ab ipsa Regina revocatus, atque ab amicis monitus æmulos in Aula Principis aures obsidere & ex ejus absentia gratiam subdole præripere. Paucis post diebus ipse etiam Gallus suis dilabentibus, hostibus crebro

Effexius è Gallia redit.

1592. crebro erumpentibus, & Parmense imminente, hanc lentam obsidionem solvere cœpit, & quibusdam in castris relictis cum ceteris Diepam se contulit. Parmensis enim jam iterum à Conjuratis Gallis accersitus cum Rainutio filio in Galliam signa intulit quasi præfidiariis in Chaumo suppetias laturus. *Novum Castrum* cepit; feliciter contra Regis equites ad Aumaliam velitatus, animum Rothomagensibus ita auxit ut erumpentes Regis castra invaderent, & tormentis potirentur. Ille Albevilam rediit quasi domum reversurus. reversurum Rex credidit: inde obsidionem ex inopia commeatus solvit, & magnam exercitus partem dimisit. Nec mora; ille occasione arrepta, cum auctioribus copiis cœptum persecutus Caudobeco capto Sequanam flumen ad subvehendum in famelicam urbem annonam aperuit, ingressus rebelles confirmavit, atque militari astu semper pugnam detrectans non sine clade æger corpore domum rediit. Quo tempore quam strenue Angli pugnarint, quum prima acies Conjuratorum castris apud ¹ Yvecotum exueretur, & profligaretur, ipse Rex suis ad Reginam litteris Viccara-villæ datis testatus est, in quibus Rogerum *Williams* tanquam alterum Cæsarem extulit, & Matthæum Morganum collaudavit.

Parmensis iterum Galliam ingreditur.

Auxilium iterum Gallo submissum.

Quibus conditionibus.

Ille hac bellorum mole fere obrutus ad Elizabetham denuo necessario confugit, apparatus bellicum & VI M. militum in bellum Britannicum efflagitans. Illa IIII M. militum, quædam tormenta majora cum apparatu mittere adnuit, ex hoc cum ² Beavoiro, Nucleo & Sancio (qui à Rege delegati) pacto, ut Rex nec pacem cum Conjuratis iniret, nisi primum se submiserint, & Regi

1. Yvecotum in Cod. Rawlinsoniano; littera t nimirum supra c scripta.
2. Beavoiro Noclæo, & Sancio in Cod. Rawlinsoniano. Neque aliter distinguit Ed. Lond.

ad Hispanos è Gallia expellendos auxilium præstiterint, nec cum Hispanis nisi ipsa consentiente; Anglis in Britannia militantibus oppidum munitum & portum in receptaculum assignaret, IV. millia peditum Gallorum & mille equites illis adjungeret, transvectionis impensas, & pecuniam in stipendia numerandam intra annum rependeret, & hoc pactum in acta Cameræ Computorum referretur. Hinc Norrius, qui è Britannia revocatus ut de rebus Britannicis Reginam edoceret, mense Octobri remittitur. Ubi quum Galli se non conjungerent, nec promissa facerent; sed ille è Britannia vocatus & huc & illuc raptatus in Cenomania & Normannia militare juberetur, dum Hispani in Britannia se firmarent, Regina moleste tulit, & promissa per litteras frustra exegit. Parumque abfuit quin suos revocarit, nisi certo accepisset Parmensem Galliam jam tertio cogitare ad Hispanicum in Britannia exercitum supplendum & portus occupandos.

1592.

Quæ non servatæ.

Verum dum ille hanc expeditionem apparat, fatis concessit, quum XIV. annos Belgio sub Hispano præfuisset. Princeps omnibus imperatoriis virtutibus cumulatissimus, amorem & honorem etiam apud hostes merito consecutus: & quem Elizabetha nunquam nisi honorifice & cum laude nominavit, caute tamen ne laudes læderent.

Parmensis moritur.

Illam interim gnara Hispanum non tam Hispanicis viribus quam auro Americano bellum gerere, in Principum arcana ubique penetrare, consilia corrumpere, & fidem labefactare; Walterum Raleighum cum XV. navibus bellicis in Americam ad *Panamam*, quo aurum convehitur, occupandam, vel classem Hispanicam intercipiendam mittere statuit; sed ille ventis reflantibus tribus totis mensibus in portu detentus serius solvit. Nerio Hispaniæ Promontorio superato, certo accepit Hispanum impe-

Raleighus in Americam destinatur.

I. Jam tertio Galliam Edd. priores.

1592. raffe ne quis ex America hoc anno solveret, mox fœda
 Sed frustra. tempestas classem Anglicam toto mari dispatat, acacia-
 que submergit. Unde ille, opportunitate consilii exse-
 quendi amissa, reversurus classem in duas partes dividit,
 Ille classem dividit. alteram Joanni Borrougho Baronis Borroughi filio se-
 cundo-genito, alteram Martino Fourbishero committit.
 Huic mandat ut Hispaniæ littoribus immineret, aditum-
 que navibus prohiberet, illi ut ad *Azoras* præstolaretur
Caraquas ex India Orientali. Nec frustra cessit hoc con-
 silium. Dum enim Thalassiarcha Hispanus Fourbisherum
 observat, *Caraquarum* defensionem negligit. Borroughus
 (ut taceam naves minores Hispanis ereptas, & ex quanto
 discrimine ille inter littus Hispanicum & hostilem clas-
 sem interclusus felici fortitudine se explicarit) ad San-
 ctam Crucem oppidulum in *Flores* insula appulsus, post
 pauculos dies conspexit *Caraquam* Lusitanicam, cui tres
 Anglicæ Comitæ Cumberlandiæ naves imminebant, ex
 magna tamen maris malacia accedere non poterant.
 Tempestas noctu exorta & Anglos & Lusitanos anchoras
 tollere adegit. Die illucescente Angli viderunt Lusitanos
 vectores & nautas ad *Flores* certatim *Caraquam* exone-
 rantes, qui, Anglis propius adventantibus, ignem navi-
 gio protinus injecerunt ; Ex uno & altero captivo Bor-
 roughus edoctus alias *Caraquas* majores subsequi, naves
 quas habuit singulas, duarum leucarum intervallo dispa-
 ratas, juxta insulam in statione collocat tanta extensione
 ut omnia longe lateque specularentur. Nec diu exspe-
 ctaverant, ecce ingens *Caraqua* dicta *Mater Dei*, quæ
 à prora ad puppim centum & sexaginta quinque pedes
 longa, VII. tabulatis in altitudine constrata, opulentis
 mercibus & DC. viris instructa intervenit.

Jo. Bor-
 roughus
 Caraquam
 Hisp. in-
 tendit.

Aliam ca-
 pit.

Eam Angli crebris tormentorum ictibus undique va-
 rio eventu oppugnant, spe prædæ optimæ audentiores,
 mox tamen navigii altitudine & propugnantium multi-
 tudine

tudine deterriti absistunt, donec Robertus Crossus Regiam navem (cui Providentia nomen) *Caragua* proræ transversam objiceret, & tribus horis solus pugnam sustineret. Tunc etiam ceteri ita undique impetiverunt, præcipue ad puppim, ut nemo clavum amplius tractare auderet. Primus irrupit Crossus & mox alii, victoriamque potiti omnia cæde completa invenerunt, & luctuoso sane spectaculo semimortuos mortuis, integros faucibus confuse permixtos; adeo ut miseratio animos subierit, & victoria usi fuerint clementissime. Prædam quam domum retulerunt centum & quinquaginta millia librarum Anglicæ monetæ valuisse perhibetur, præter ea quæ ductores, nautæ & milites innata rapiendi aviditate surripuerunt. Quum autem in hoc genus hominum de bonis surreptis acris inquisitio per delegatos institueretur, quasi debitum portorium non solvissent, & edictum prodiret (cujusmodi & alia subinde antea) ut clam surrepta in medium proferrent, ni malint ut prædones & piratæ commissa luere; eorum tamen improbitas & Delegatorum industriam & Edicti severitatem etiam perjuriis elusit. Dictitarunt enim, *se malle periclitari animas perjuriis apud Deum misericordem, quam fortunas periculis partas apud homines immisericordes.*

1592.

Præda & prædatores.

Nec sane minor erat quorundam mercatorum improbitas, qui hiante avaritia dum bellum (licet non indictum) tam aperte inter Anglos & Hispanos gereretur, Hispanos tormentis majoribus tam æneis quam ferreis occulte instruxerunt; quibus illi naves inprimis armant. Quod quamprimum Regina deprehendit, severo Edicto prohibuit, sub poena illis proposita qui patriæ hostibus opem ferunt; simulque inhibuit, ne qui opera ferraria exercent, tormenta majora quam quæ *Miniones* vocantur & non supra xviii. pondo, deinceps conflarent.

Mercatorum avaritia.

De tormentis bellicis Edictum.

1592. Regina æstivis mensibus rus profecta per Oxoniam iter habuit, ubi politissimis orationibus, Ludis Scenicis, eruditis disputationibus oblectata aliquot dies hæsit, opiparis conviviis à Buckhursto Academiæ Cancellario excepta. Discedens oratione Latina valedixit, in qua professa est se perspectissimum Academicorum amorem ceteris omnibus oblectationibus licet gratissimis longe præponere. Pro quo gratias cumulate perfolvit, votum vovit & consilium dedit. Votum erat, ut nihil magis optavit quam universi Regni salutem cum felicissima securitate & honore, ita etiam & ¹ Academiæ, ut quæ alterum Regni lumen, splendidius indies inclaresceret & æternum effloresceret. Consilium erat ut Deum imprimis colerent non ad exquisita quorundam ingenia, sed ad Leges Dei & Regni, Leges non præirent, sed sequerentur, non disputarent an meliores possint præscribi, sed præscriptas observarent, superioribus obedirent, & postremo fraterna pietate & concordia se invicem complecterentur.

Tamisis a-
quis defecit.

Tanta erat hac æstate ut etiam superiore per Angliam siccitas, ut non solum agri, sed ipsi quoque fontes siti-
rent, & pecora plurima siti enecta passim perirent. Tamisis etiam nobilissimum Britannicæ flumen, quo non aliud in Europa Oceani allabentis æstus longius sentit (supra sexaginta enim ab ostio milliaribus bis die naturali intumescit & quam pluribus aquis perennibus undique increfcit) ita quinto die Septembris aquis defecit, magna cum omnium admiratione, ut pertenui alveo equiti juxta pontem Londinensem pervius esset. An hoc fuerit ex illa siccitate, an ex impetuosa Libonoti violentia qui biduum continuum furenter incubuit, & tum dulces aquas propulit, tum Oceani æstum repulit, non dixero. Maxime Luna jam lumine aucta in Meridiem

1. Academia in Edd. priorib.

descendente & Æquinoctio instante ; quibus temporibus pleniore æstus in Tamisi concitari nautæ observarunt. Erant qui ex interioris Philosophiæ arcanis hoc occulta naturæ vi accidisse disseruerunt. Nimirum, *Quemadmodum quartana ad horam venit, quemadmodum podagra ad tempus respondet, quemadmodum purgatio, si nihil obstitit, statum diem servat, quemadmodum præsto est ad mensem suum partus ; Sic aquæ intervalla habent quibus se retrahant & quibus reddant. Quædam autem intervalla quia minora sunt, ideo notabilia, quædam majora, nec minus certa. Et quid hoc mirum est, quum videas ordinem rerum, & naturam per constituta procedere ? Hiems nunquam aberravit, Æstas suo tempore incaluit, Autumni Verisque, ut solet, facta mutatio est. Tam Solstitium quam Æquinoctium suos dies retulit. Sunt & sub terra minus nota nobis jura naturæ, sed non minus certa. Crede infra quicquid vides supra.*

Vitam hoc anno placide cum morte commutavit Antonius Brownus Vicecomes *Montis-acuti* Antonii Hippocomi Regii & Angliæ Vexilliferi filius, quem hoc titulo Maria Regina, eo quod avia ejus fuerat filia & una heredum Joannis Nevilli Marchionis *Montis-acuti*, exornavit, Periscelide donavit, & Romam cum aliis misit ad obedientiam Sedi Romanæ Regni nomine præstandam. Elizabetha fidem experta præcharum (etsi summe Romano-Catholicum) habuit, & nuper invisit. Noverat enim illum ex prima institutione, & animi persuasione, non ex factionis studio, ut multi, eam Religionem coluisse. Successit Antonius è filio nepos, ab avo haud degener. Sub idem tempus fatis concessit Henricus Baro *Scrope de Bolton*, Ordinis Periscelidis itidem Eques, & Occidui limitis versus Scotiam Præfectus sæpius memoratus, Thoma filio ex Margareta Howarda,

Vicecomitis
Montis-acuti obitus.

Et Thomæ
Baronis
Scrope.

1592. Thomæ postremi Ducis Norfolciæ forore, successore relicto.

Et Christoph.
Wraii.

Et qui silentio non prætereundus Christophorus Wraius primarius in Tribunali Regio Justitiarius jam sæpe memoratus, Jurisprudentiæ, integritatis, constantiæque laudibus ¹venerabilis, prole felix, & bene meritus de Collegio S. Magdalenzæ Cantabrigiæ. Successit in hoc munere Joannes Pophamus Procurator Regius vir censoria severitate.

M. D. XCIII.

Parlamentum.

MENSE Februario Angliæ Ordines Westmonasterium convocati, Leges de coërcendis Schismaticis & Pontificiis sacra adire recusantibus, atque ne alii adirent suadentibus, de Monasteriorum possessionibus in Henricum VIII. transcriptis, militibus nautisque sublevandis, ædificiis intra tertium ab urbe Londino miliare non exstruendis, aliisque de rebus rogarunt. Quumque serio perpendissent (ex actis Parlamentariis loquor) quam obfirmatis animis hostes in Angliæ perniciem incumberent, confœderatos in Gallia, Scotia, & Belgio opprimendo, & loca ad Angliam infestandam opportuna occupando: subsidia ad pericula propulsanda necessario conferenda censuerunt. Agnoscentes itaque & collaudantes heroicam in femina Principe animi magnitudinem cum provida cura & singulari erga suos benignitate conjunctam, quæ, bello contra gentem opulentissimam feliciter gesto, tantas ex ærario profuderat opes, ne populum pensitationibus oneraret, quantas nullus antecessorum, nec solum sua Regna defendendo, sed confœderatos justissime ex pactis sublevando; Ecclesiastici duo integra *subsidia* & Laici tria cum sex *Decimisquintis* & *Decimis* statim tempore persolvenda de-

I. Venerandus *Edd. priores.*

votissimis

votissimis animis lubentissime concesserunt. Submisse autem petierunt, quandoquidem hæc publicis actis posteritati consignanda, ut disertis verbis caveretur, ne hæc tot & tanta *subsidia* prioribus seculis inaudita ex tam urgentibus caussis optimæ Principi extra ordinem concessa in exemplum traherentur. Illa postremo Comitiorum die quum præsens adesset ut legibus rogatis suo assensu quasi vitam infunderet; professa suam in suos charitatem, primum protestata est, ¹ in omnes curas semper excubasse ut Dei gloria & Resp. amplificaretur, & quæcunque contribuerant in hæc expendisse. Profluenti deinde eloquentia animose sed pauculis percurrit quam longe ab omni ignava animi egestate semper abfuerit, quæ Deo freta & rectæ conscientiæ clypeo tuta timere nescivit, ne ab hostibus potentissimis. Postremo ut majores animos adderet, de Anglorum fortitudine splendide differuit: ac inter alia, hostes agnoscere, gentem Anglicam ex innata animi virtute ad pericula promptam esse, & hoc sæpius expertos nosse, etsi dissimulent; pleniusque & ad cumulata Anglorum gloriam experturos, modo securitati non indormiant & non deprehendantur imparati. Neminem enim gentem animis & armis ad vindicandum expeditam impune laceffurum. Perorans, gratias de subsidiaria pecunia habuit, omnes suas cogitationes Deo & Reipublicæ consecrare pollicita.

Reginæ ad
Ordines
Oratio.

Quo modo id præstitit erga Deum sumpto supplicio de Henrico Baroo & ejus sectariis, qui Ecclesiæ pacem, monstrosas opiniones profeminando, Ecclesiam Anglicam damnando, Regiæ auctoritati in Ecclesiasticis derogando turbare cœperunt, Ecclesiasticus dixerit Historicus. Quo modo vero erga Rempubicam, hinc constare poterit.

Barous sectarius
morte affectus.

1593. Ut magnam curam adhibuit ad Hispanos infirmandos; alibi distinquendos, & ex Britannia Armorica amovendos; ita non minorem ad eosdem à Scotia prohibendos; verita ne turbulenta quam dixi rerum apud Scotos confusio Hispanis aditum aperiret in utriusque Regni exitium. Illa enim certis nunciis jampridem intellexerat, ut dixi, nobiles Pontificios in Scotia Sacerdotum artibus conspirasse ad Hispanos in Scotia accersendos, Religionem ibidem immutandam, & Angliam ex illa parte oppugnandam, eoque nomine Creightonum Jesuitam, quem ob ætatem affectam, fide data se nihil contra Angliam moturum, è carcere jam antea emiserrat, sæpius in Belgium & Hispaniam trajecisse. Prospexerat etiam illa, quam facile plebs Scotica ¹ quæ in occidua parte plerumque inops auro Hispanico corrumperetur, quam portuosa ibi littora, ubi, nemine prohibente, terram conscenderent; quam bellicosa sit natio, & equitatu potens, quam ² facilis in Angliam inde quasi per posticum pateat aditus; ad hæc quam ambigæ sint fidei Angli Scotiæ finitimi, qui plerique Pontificii & alii passim rerum novarum cupidi, quorum res & spes in manibus: plusque animi semper adesse oppugnatoribus quam propugnatoribus, qui quasi pro sua tantum sorte aleas jaciunt.

Regem
monet.

Hæc igitur Scotorum Regem docuit, monuitque, ut nobiles illos Scotos tempestive comprimeret, regiam auctoritatem in seditiosos subditos ³ exerceret, ne precario regnare videretur. Quod sane ille sponte jam facere cœperat, severas leges in Pontificios & eorum fautores faciundo, in Davidem Graihamum Fentreium qui inter conscios conjurationis erat, animadvertendo, & comites Angusium, Huntleium & Arrolium persequendo, quos

1. *Deest* quæ in *Edd. priorib.* 2. *Facile Edd. priores.* 3. *Exeret Elz. Sen.*

facile

facile dissipavit. Bothwellius interea in Anglia latitans ^{1593.} Reginæ per litteras adblandiens (quamvis de illa prius pessime meritis) promisit si in gratiam à Rege reciperetur, se fideliter Regi inservituum & Hispanicam in Scotia factionem labefacturum; utque apud Regem pro venia intercederet, magnopere obsecravit. ^{Bothwellius in Anglia.}

Verum illa simul ac comperisset Regem iniquissime ferre eum in Anglia susceptum esse, hominis impiam temeritatem detestata, qui principi expresse divini numinis typo semel atque iterum vim pararat, & terrorem incusserat, Baronem *Burgh* sive *Borough* in Scotiam legavit, ut fidem Regi faceret, Bothwellium occulte in Angliam irrepsisse, illamque in eos animadversuram qui hospitio susceperant, necnon ut Regem contra Hispanicam factionem incitaret, & novam Protestantium Associationem in Scotia procuraret ad Regem conservandum, & Religionem contra omnes externos, & seditiosos conjunctis animis armisque protegendam. quæ brevi inita. ^{Baro Burgh in Scotia Legatus.}

Regem ex Septentrionali plaga reversum Baroughus ^{Ejus postulata.} hæc scripto postulavit, ut Reginam de Hispanorum contra Angliam machinationibus certiore faceret, ut Regiæ Majestatis dignitatem justitia tueretur: si justitiam in proditorum personas exsequi non valeat, bona tamen fisco addiceret: ut spectatæ fidei homines in consilium adscisceret, & sua manu hæc Reginam edoceret (quo illa & ceteri Principes ejusdem Religionis intelligerent, quam provide ad resistendum hostibus prospiceret:) postremo ut paci in limitibus consulere. Hæc si fierent, promisit Reginam Regi in nulla re defuturam, docuitque eam male mulctasse Anglos Bothwellii receptores.

Ad hæc ille sigillatim respondit, Se quæ de machinationibusprehenderat significasse singula, Rebelles ^{Regis responsa.}

i. Ut præ & in Ed. Lond.

1593. quam commode potuit persecutum esse, alios vita, alios bonis multasse, Locum-tenentes in eorum ditionibus constituisse, eosdemque Parliamentaria auctoritate proscripturum. Post proscriptionem eorum bona fisco annexurum. In consilium homines solido iudicio & sincera Religione & charitate in patriam adsciturum. Hæc singula suo chirographo attestaturum. De causis limitaneis rationem quam potuerit optimam initurum. Par autem esse ut Regina his rebus conficiendis pecuniam suppeditaret, tam ad resistendum Hispanis, quam rebellibus opibus & viribus admodum validis. Postremo postulavit ut in Bothwellii fautores animadverteret, quumque homo sit scelere inexpiabili ab omnibus Principibus vel in exemplum detestabilis, in manus ¹ tradat si in Anglia hæreat. Quandoquidem non ² possit ejusmodi inimici amicos in inimicorum numero non habere. Nihilominus quum Scoti nonnulli persuasissent Reginae, Regem Pontificiis Comitibus in Scotia æquiores esse, responsum est Roberto Melvillo Bothwellium repetenti & auxilium ad rebelles persecuendos postulanti, Bothwellium restituendum fore secundum conventiones in prioribus Tractatibus, aut ex Anglia exterminandum: auxilium ex fœdere non præstandum nisi adversus externos. Missum tamen aliquantum pecuniæ, & Bothwellius qui proditor ab Ordinibus Scotiae declaratus ad suos latenter reversus sub id tempus in Regis cubiculum ex improvviso ab amicis inductus, ad Regis ne opinantis genua advolutus, gladio humi projecto misericordiam implovavit, & importuna eorum intercessione certis legibus impetravit. Scilicet, ut à Regis præsentia abscederet, iudicio de objecto crimine Sagas consulendi se sisteret, nihil in Regis ministros attentaret. Si crimine consulendi Sagas absolutus, regno excederet, & quo loco

Bothwellius ex Anglia repetitus.

In Scotiam redit.

1. Traderet *Edd. priores.* 2. Poterit *Ed. Lond.*

Regi visum aliquantisper ageret. Postridie tamen quam 1593.
 absolutus erat, quosdam Regis ministros à Regia vio- Insolentissi-
me se gerit.
 lenter abripuit, adeoque ejus in Aula invaluit factio, ut
 Rex in suam securitatem & Regni tranquillitatem ¹ in-
 vitissimus non solum eum & rebelles asseclas in posses-
 siones remitteret; ² quin etiam Cancellarium, Thesaura-
 rium, Baronem Humium & Georgium Humium, quos
 habuit fidissimos, ex Aula amoveret.

Verum enimvero intra mensem quum animi discruciat-
 atus secum perpendisset, quo modo hæc majestate in-
 dignissima sibi invito contra quam fas erat, extorta es-
 sent; in Ordinum conventu declaravit, se non alio quam
 captivi loco esse, & plane Bothwellii esse captivum, nec
 posse diutius pati ut subditus qui Regiis parietibus &
 postibus nefarium bellum jam ter intulerat, de se & suis
 ministris optime meritis triumpharet. Facileque ob-
 tinuit ab Ordinibus, ut decernerent illum principem
 esse liberum ad Regiam auctoritatem exercendam, &
 consiliarios atque ministros pro arbitrio sibi adsci-
 scendos. Hinc ³ Cancellarium & reliquos ad Aulam re- Rex aucto-
ritatem af-
ferit.
 vocat, & quæ Bothwellio invitus concesserat, refigit.

Qua tamen erat animi inclinatione in mitiora, digna-
 tus est homini licet pessime merito & complicibus om-
 nium criminum admissorum gratiam facere, & in bona
 restituere, modo supplices exposcerent, & hi quieti domi
 se continerent, nec ad Aulam nisi vocati accederent, Bothwelli-
us relega-
tur.
 iste intra præfixum tempus in transmarinas regiones se-
 cederet, & certis quibusdam locis permaneret donec Re-
 gi visum fuerit. Ita Aula brevi varias mutat vices, &
 Bothwellius majora mala meditans tantisper exsulat, vel
 potius in Regnorum confiniis latitat.

1. *Deest invitissimus in Edd. priorib.* 2. *Verum etiam Edd. priores.*
 3. *Cancellarios in Edd. priorib.*

1593. Nec tamen Scotia pacata, verbi Ministris indignan-
 Ministri in- tibus & Regi negotium faceffentibus quod Pontificios
 dignantur. ferro flammaque non persequeretur, contra quos & ipsi
 convenerunt, nec expectata Regis auctoritate Barones
 & Burgenses convocarunt ad consultandum, ne quid de-
 trimenti Religio aut Respublica caperet.

Elizabetha
 calumnias
 de favore
 in Turcam
 abstergit.

In lucem hac tempestate prodierant in Germania fa-
 mosi contra Elizabetham libelli quasi Turcam ad bellum
 Orbi Christiano inferendum excitarat, & litteræ quas
 ad Turcam dederat, fide pessima plurimis immutatis &
 additis, contumeliosis etiam calumniis malitiose & falso
 confictis divulgata. Illa has calumnias misso ad Impe-
 ratorem nuncio ita eluit, ut libri fuerint interdicti, &
 exemplaria Pragæ combusta, operamque suam omnem
 detulit, & certe navavit, ad Turcam amoliendum, quod
 Imperator lubens agnovit. Nec quicquam sane illi cum
 Turca erat, nisi ut subditi secure commercium in ejus
 imperio exercerent: quo nomine ¹ *Agentem* tantum qui
 negotia mercatorum ipsorum impensis ageret, Constans-
 tinopoli habuit, quum Gallus, Polonus, Respub. Veneta,
 & alii legatos ibidem haberent.

Moscum &
 Suecum re-
 conciliare
 studet
 Et Transil-
 vanum.

Pacem etiam inter Suecum & Moscum componere
 tanquam honoraria arbitra sedulo adlaboravit; nec non
 inter Turcam & Sigismundum Bathori Transilvaniæ Prin-
 cipem sive *Varvodam*, ut vocant. Quum enim Turca
 terminos olim descriptos turbaret, & non solum onera
 contra formulam foederis, sed etiam supra vires & facul-
 tates imponeret; illę eam per Stephanum Kakasium
 maximopere rogavit, ut suam si quam haberet gratiam
 in *Aula Turcica* interponeret, ne quid ultra *pristinam*
formulam exigeretur, neu de *finibus & ditione* detrabe-
 retur. Quod (quandoquidem res Christiani populi, &

1. Agentem qui negotia m. i. imp. a. Const. habuit, uti Gallus,
 Polonus, Resp. V. & alii. Pacem etiam &c. *Edd. priores.*

Provinciæ ageretur) pro misericordia qua afflictis occurrere solita, libenter quidem suscepit, & diligenter ^{1593.} ¹ persecuta est.

In Britannia Armorica Norrius exspectando Aumontium Marefcallum & Fr. Espinaium à *S. Luca*, qui turmas adungere promiserant, totam hiemem anno superiore frustra contrivit, quo tempore morbus multos Anglos absumpsit, & Regina in stipendia singulis septimanis supra III M. CC. librarum Anglicarum impendit. Norrius in Armorica res gestæ.

Nunc autem mense Aprili Espinaius manum militum adjungit, inde Ravenderii vexillatio apud S. Supplicii profligatur, *Guerchium* ad deditonem adigitur, & Præfecti Lavalliæ turmæ, plurimis cæsis, fugantur, Randolpho, Purleio, & Christmasso strenuis Anglorum ductoribus desideratis. Quum nec dum Aumontius in Britanniam descenderet, nec Anglis locus tutus, ut convenerat, assignaretur, Regina Norrifium revocat, Aumontius contra litteris supplex intercedit ne revocaretur, quinimo ut nova militum manus submitteretur, iterum atque iterum obsecrat.

Dum illa Gallum suis rebus diffidentem & periclitantem tantis impensis, & tanta animi sollicitudine Religionis nomine sublevat, ecce constans rumor in Angliam advolat, eum Romanam Religionem vel amplexurum, vel jam amplexum esse. Hinc Thomas Wilkesius in Galliam transmittitur, ut certo edisceret, & si nondum religionem mutasset, validis quibusdam rationibus scripto comprehensis dissuaderet. Sed priusquam ille advenisset, Rex publicam Catholicæ Romanæ religionis professionem ad S. Dionysii fecerat, ² nihilominus nonnulli ex Pontificiorum grege religiosi ejus ³ vitæ infidiati sunt. Ceterum ille causas religionem abnegandi Wilkesio in-

1. Prosecuta est *Ed. Lond.* 2. Quamvis pro nihilominus in *Edd. priorib.* 3. Vitæ tunc inf. sunt *Edd. priores.*

1593. *genue sic explicavit. Ubi primum, inquit, in Gallia Regem admissus¹ fueram, jusjurandum interposui, me velle*
stato tempore in Catholica Romana religione instrui, nec
alia quidem lege admissus fui. Instructionem illam qua-
tuor jam totos annos distuli, nec nisi invitus nuper eo
descendi. Rege enim decessore sublato, ejus Consilarii &
administri mihi necessario retinendi. Eorum suffragiis
ut plurimum in omni deliberatione cedendum, & eorum
artibus & induciis singula contra Conjuratos consilia ita
mibi præcepta fuerunt, ut successu pleraque caruerint.
Protestantes, quos in sanctius consilium adsciveram, raro
in consilio aderant, suis rebus plus nimio intenti, ita ut
ab illis derelictus in quibus spem collocaram, simulque
veritus ne à Pontificiis desererem, illorum consiliis neces-
sario acquievi. Assseveranter etiam affirmo, simul ac ad re-
gnum vocarer, octingenti nobiles, & novem^{} legiones Pro-*
testantium ad sua redierunt, nec ullis rationibus retinere
potui, adeo ut nullos præter domesticos à cubiculo apud
me habuerim. Pontificii quum me ita à meis derelictum
viderent, imperitare cœperunt & urgere ut Religionem
mutarem, dictitantes Catholicos non posse hæretico inte-
gra conscientia obtemperare. Ego tamen rem de die in
diem eo usque procrastinavi, donec, perspecta mea imbe-
cillitate (qui exiguis amicorum subsidiis sustentatus,
Papæ, Hispani, & Conjuratorum viribus conjunctis plane
² impar) tertia factio ex Principibus Regii sanguinis,
regni officariis, Præsulibus, ³ & ex plurimis nobilibus
conflata, consilia agitaret cum Provinciarum & Urbium
Præfæctis de me derelinquendo, utique hæreticæ pravi-
tatis manifesto, & Provincias inter se viritim sortiendo.
Horum consiliis quum alias occurrere non possem, fidem
dedi, me velle in Religione Romano-Catholica informari.

Caussas quæ
induxerunt
explicat.

* Regt=
ments.

1. Fuerim Ed. Lond. 2. Impar) dum tertia Edd. priores. 3. Deest
& in Edd. priorib.

Illi unum & alterum mensem ad informationem concesserunt, Romamque miserunt qui absolutionem & formalem in gremio conceptionem procurarent. Conjurati ut hoc præverterent, ad alium Regem eligendum quantocius festinarunt, quamplurimi nobiliores suam operam Guisio ut Regi futuro devoverunt, si Præfecturæ quas administrarant in perpetuam hereditatem & proprietatem concederentur. Deliberate itaque statui Catholicam Religionem protinus amplecti. Præsules tamen in Ecclesiam admittere, Pontif. Romano inconsulto, abnuerunt, priusquam illis ægre suaserim, ut meam conversionem sine informatione aut disceptatione admitterent. Hinc vero ego tertiam factionem mihi penitus adjunxi, Guisii electionem anteverti, populi Gallici benevolentiam mihi conciliavi, Magni Ducis Hetruriæ fidem in rebus maximis mihi obstrinxi, Reformatamque Religionem ab omni macula vindicavi, quæ necessario inurenda erat si conversio mea informatione aut disceptatione effecta fuisset.

Hæc eadem interea Morlantius Reginæ nunciat & omnia Regis sui studia speciosis verbis defert. Illa mœrens animi & admodum discrucitata calamo arrepto mox hæc litteras ¹ ad Gallum dedit:

Querula de Religione mutata Reginæ litteræ.

Heu quantum dolorem, qualem mœroris æstum, qualia suspiria in animo persensî ex his quæ Morlantius nunciavit? Prob hominum fidem! hoccine seculum? fieri potuit, ut res mundana Dei timorem tibi excuteret? Possumus felicem exitum hujusmodi facti expectare? vel putare possis, eum qui te sua dextra hætenus sustentavit, & conservavit, jam derelicturum? Periculo plenum est, malum facere ut inde bonum proveniat. Sanior tamen spiritus mentem, ut spero, tibi inspiret meliorem. Interea non desinam in primo mearum precationum loco te divino Numini commendare, & supplicare ne manus Esau Bene-

1. Ad eum dedit Edd. priores.

1593. *ditionem Jacobi corrumpant. Quod amicitiam sancte de-feras, me magno sane pretio promeruisse scio, nec pœniteret quidem, modo Patrem non mutaras. Certe jam inde non potero tibi soror esse ex Patre: verum enimvero ego Patrem proprium charius quam adscititium semper amabo. Quod Deus optime novit, qui te in rectam sanioris sententiæ semitam reducat.*

Subscripsit :

*Vostre Seur, si ce soit à la vieille mode,
avec nouvelle je n'ay que faire,*

ELIZABETHA R.

Illam Boëtium
conver-
tit.

Gallus pro-
missa non
servata ex-
culat.

Pactum
cum Anglia
facit.

In hoc mœrore solatium sibi quæsit ex sacris litteris, Sanctorum Patrum scriptis, crebris cum Archiepiscopo colloquiis, nescio an etiam ex Philosophis. Certo scio quod hoc tempore Boëtii de Consolatione libros assidue versaverit, & in Anglicam linguam feliciter transtulerit.

Quum inter hæc *Wilkesius* Gallo significasset, promissis in re Britannica non esse satisfactum, Aumontii cunctationem Reginæ cum militum exitio, tum pecuniæ impendio fuisse damnosam & Regi plane inutilem, nec Reginam auxilia in Britannia velle adaugere & ibidem alere, nisi tutus aliquis receptui locus concederetur: Ille in supinam Aumontii negligentiam culpam transtulit, incommodis mederi, & de loco receptui rationem cum Consiliariis inire promisit. Hæc etiam singula per *Movium* à cubiculo nobilem, Reginam pluribus edocuit, cui salutem & regiam dignitatem accepta debere agnovit, promisitque, rebus compositis & induciis peractis, cum exercitu in Britanniam profecturum. Interea pactio fit inter Reginam & eum Meloduni Mense Au-

1. Cui se salutem *Edd. priores.*

gusto

gusto sub sigillis & chirographis *bona fide & Principum* 1593.
verbo, ut conjunctis viribus bellum *offensivum & defen-*
sivum contra Hispanum gererent, quamdiu ille cum al-
 terutro bellum gesserit, & nullam cum illo pacem sine
 mutuo inter ipsos consensu inirent, atque ambo in pace
 comprehenderentur.

Britannia tamen ab illo negligitur, Gallia in visceri- Angli ne-
 bus gravissime laborante, nec Angli *Pimpolum* aut *Brea-* glecti.
cum insululam cum aliis adjacentibus in receptum im-
 petrare poterant, nisi conditionibus admodum iniquis,
 scilicet ne munirent, nec in sacerdotum aut Nobilium
 ædibus hospitarentur. Nihilominus Britannia Ordines
 Reginae supplicarunt ne Angli revocarentur, quod jam
 deliberatum; & illa exorata eos manere jussit, ubi per
 rusticanos viculos dispersi & hostibus & cœli injuriis ex-
 positi (quum *Pimpolum* propter angustias capere mi-
 nime possit) misere hibernarunt. Nec destitit illa Gal- Regina ta-
 lum admonere quantum ejus intersit oram maritimam men Armo-
 tenere & tueri, quæ semel in hostis potestatem redacta ricam de-
 & aditum aperit, & difficillime recuperatur. Reforma- fendendam
 tam Religionem ejusque professores per Robertum Sid- cenfer.
 neium illius fidei & tutelæ iterum atque iterum com- Protestantes
 mendavit. Promisit ille, ut semper jam antea Protector Gallo com-
 aderat, ita nec jam inde eis defuturum, licet ex iis ple- mendat.
 riquè nobiliores ipsum dereliquerint. At quum Sidneius
 ageret de Bresto in receptum pro Anglis & cautionem
 pro pecunia (quod Regina percipiit) aures obturavit.
 Nec enim Galli ferre poterant, ut Angli pedem in pos-
 sessionem uspiam in Gallia nedum in portibus ponerent.
 Fortasse haud obliti quam facile illi olim portibus po-
 titi Galliam victoriis peragrarunt, & quam difficulter
 possessione cesserint. Ita consilium quod illa contra Hi-
 spanos dederat, Galli in Anglos converterunt.

1593. Ut suos etiam securiores ab Hispanis præstaret, Silinas insulas, propugnaculo in S. Mariæ insula constructo quod *Stellam Mariam* ob formam Stellarem dixit, præsidio imposito firmavit, *Garnseiam Gerseiamque* insulas Galliæ¹ oppositas, & alia loca magnis impensis & magna cum alacritate communivit, etsi tempora fuerint tristiora.

Insulas in mari Britannico munit.

Heskettus suspenfus.

Pestilentia enim toto hoc anno, Saturno per extrema Cancri & principia Leonis ut anno M.D.LXIII. decurrente, gravissime urbem Londinum afflixit, adeo ut anno vertente ex pestilentia & aliis morbis elati fuerint in Urbe & suburbiis 17890, præter Guilielmum Rœum Prætorem & tres Senatores, S. Bartholomæi nundinæ non celebrarentur, & Juridicus S. Michaëlis conventus ad S. Albani, xx. mill. pass. ab urbe haberetur. Ubi Richardus Heskettus majestatis damnatus & supplicio affectus; qui à profugis Anglis submissus, Ferdinando Derbiæ Comiti, cujus pater Henricus modo obierat, suavit ut Regni titulum assumeret, jure à proavia Maria filia Regis Henrici VII. repetito; auxiliareque copias & pecuniam ab Hispano prolixè promisit, minatus Comiti certum intra breve tempus exitium, ni faceret & rem silentio obtegeret. Sed Comes se insidiis peti metuens, hominem detulit; qui sua ipsius confessione crimen pro tribunali agnovit, consultores detestatus. Minæ tamen illæ fide non caruerunt. Comes enim post quatuor menses horrendo mortis genere misere periit, ut suo loco dicemus.

Mors Henrici Comitis Derbiæ.

Hujus anni curriculo fati placide cesserunt duo illustres Angliæ Comites ex ordine Periscelidis; Henr. Stanleius, quem modo dixi, Comes Derbiæ, Edwardi ex Dorothea filia Thomæ Howardi primi Ducis Norfolciæ filius: qui genuit è Margareta filia Henrici Clif-

1. Impositas *Edd. Belg.*

fordi Comitis Cumberlandiæ ex Elenora ¹ Brandonia, 1593.
Henrici VIII. è sorore Maria nepte, Ferdinandum &
Guilielmum suo ordine successores. Et Henricus Rat-
cliffus Suffexiæ Comes, Portus Magni sive Portsmouthæ Comitis
Suffexiæ.
Præfectus, Roberto unico filio ex Honora, filia Antho-
nii Poundi, relicto. In Præfectura vero Carolus Bluntus,
qui postea Baro Montjoius, suffectus.

Hos in alteram vitam comitati tres Barones insignes : Baronis
Greii.
Arthurus Greius de *Wilton* ille bellicosus ex Ordine Pe-
riscelidis, cui successit Thomas filius ex Jana Sibylla
Morifona : Henricus Baro Cromwellus Thomæ illius de- Baronis
Cromwelli.
cantati Comitis Effexiæ, qui inter fortunæ ludibria ha-
betur, nepos ; cui Edwardus filius ex Maria filia Joan-
nis Powletti Marchionis Wintoniæ successit : & Henri-
cus Baro Wentworth, cui natus ex Anna Hoptona Baronis
Went-
worth.
Thomas filius & heres.

Nec reticendus qui cum his in meliorem vitam abiit Et Chri-
stoph. Car-
lili.
Christophorus Carlilus, cujus bellica virtus terra mari-
que, in Belgio, Gallia, Hibernia, & in America ad Car-
thaginem, S. Dominici, &c. ut dixi anno M.D.LXXXV.
spectata fuit.

In Hibernia O-Conorus *Dun*, Mac-Davy, O-Brien, Hibernico-
rum que-
relæ.
Dynastæ in Conachtia, & alii conqueruntur se in jus
iniquissime vocatos de latifundiis olim *Mortuomavorum*
Comitum Marchiæ, quæ tamen illi nullo jure nisi diu-
turni temporis præscriptione sibi usurpaverant. Ultoniæ
etiam Dynastæ qui jam pridem veriti ne Anglicæ leges
impositæ, & territoria in Comitatus divisa ipsorum in
populum tyrannidem paullatim imminuerent, quod in
Monaghan factum viderant ; rebellionem in animis con- Rebellio-
nem inci-
piunt.
ceptam parturire cœperunt ; primumque Hugo *O-Do-
nellus* Montrossum castrum ex improvîso occupavit.
Jam simultates gliscebant inter Comitem Tir-Oeniæ &

1. Brandonia filia, Henrici VIII. è sorore &c. *Edd. Belg.*

1593. Hent. Bagnallum Hibernici exercitus Marescallum, cujus
 Simultates inter Comit-
 tem Tir-
 Oenium &
 Bagnallum. fororem in uxorem Comes rapuerat. Comes conquere-
 batur coram Prorege, Cancellario, & aliis, quicquid
 Ultoniæ ille suo sanguine & laboribus in Principis ob-
 sequium reducerat, Marescallo, non sibi, in fructum ce-
 dere, Marescallum falso ipsum in læsæ Majestatis cri-
 men, vilissimis hominibus in testes subornatis, vocasse,
 Proregem in ipsius perniciem incitasse, vitæ insidiatum
 fuisse, & responsa mala fide Regiæ retulisse. Et Ma-
 rescallus fidem invenit in Aula donec Comes scriptis in
 Angliam litteris se judicio vel in Anglia, vel in Hiber-
 * Ultoniæ
 Dynastæ in
 Anglos
 conjurant. nia stitutum obtulerit. Pro certo tamen habetur, illum
 & Ultoniæ Dynastas occultis conspirationibus sub hoc
 tempus in foedus coiisse ad Religionem Romanam tu-
 endam, (Religio enim jam ubique rebellionem prætendi-
 tur) Vicecomites & Præsidarios ex ipsorum territoriis
 excludendos, sua jura mutuo propugnanda, & Anglo-
 rum injurias propulsandas. Qui classicum secundo post
 O-Donellum caneret, Mac-Guirus Dynasta in *Fermanagh*
 protrusus est, vir ingenii turbidi & pugnacissimi,
 qui se & suos à Vicecomite indigne exagitari quiritaba-
 tur. Ille prædabundus in vicinos agros irruit, Conach-
 tiam ingreditur concomitante Gaurano sacrificio, qui à
 Mac Guirus in Rebellionem prorumpit. Papa *Primas Hiberniæ* designatus, jussit ut Deo fretus
 fortunam experiretur, certam victoriam pollicitus. Secus
 tamen accidit, *Mac-Guiro* fortitudine Richardi Bing-
 hamii fugato, & Primate cum pluribus occiso. Mox *Mac-*
Guirus in apertam rebellionem prorumpit, quem Tir-
 Oenius officii simulatione ¹ persecutus, vulnus cum ma-
 gna fortitudinis & fidei laude accipit. Iniskellinum in
 lacu *Erno* firmissimum *Mac-Guiri* munimentum Dow-
 dallus Anglus strenuus militum ductor cæsis præsidariis
 expugnat. Et per id tempus meri Hibernici (qui An-

* *Deest hæc nota marginalis in Ed. Lond. 1. Persecutus Edd. Belg.*

glis plerumque infideles) in ductores & numeros primum adsciti fuerunt, parum provide, ut prudentiores tunc judicarunt & Angli postea experti sunt. Interim Tir-Oeniæ Comes in rem suam excubans, Turlogho *Leinigh*, qui O-Neali titulum gesserat, demortuo, eundem sibi arrogat (præ quo vel Cæsaris titulus in Hibernia foret) contra ac juraverat ac lege læsæ Majestatis cautum¹ erat. Factum tamen excusat ne alii ex *O-Neali* familia eundem invaderent, promittit vero se renunciaturum, ne tamen ad hoc jurejurando astringeretur summopere efflagitat. Shani etiam O-Neali filios, è quibus unus & alter ex carcere nescio quorum conniventia evaserant, ne cœptis obsisterent, intercipit, in libertatem restituere à Prorege sæpius jussus abnuit, (qua enim apud suos valebant gratia eum facile frangere poterant,) sed aliud agens conqueritur gravissime de Proregis malevolentia, Marecalli insidiis & Præsidiariorum injuriis, quas tamen ita obscure mox tulit, ut quasi omnium oblitus fide data Proregem adierit, se submiserit, omnemque professus obedientiam domum redierit.

1593.

Tir-Oenius
O-Neali titulum usurpat.

Shani filios intercipit.

M. D. XCIV.

OCCULTAM hanc in Hibernia conjurationem in Hispania conflata facile extinguere posse Regina speravit, si prius apertissimam illam Hispanicam in Scotia factionem labefactaret. Itaque à Scotorum Rege consultata de decreto ab Ordinibus Scotiæ ad Religionem & regnum conservanda facto, Edwardum Baronem Zouchæum in Scotiam misit, qui proceres Anglicarum partium confirmaret, & majorem severitatem in illos Hispanicarum exigeret, quam decretum illud præ se tulit, quandoquidem ex certissimis constaret indiciis illos *Missis* interfuisse, Jesuitas & Sacerdotes fovisse, in Hispaniam

Baronis
Zouchæi in
Scotiam
Legatio.

1. Erat. Excusat tamen ne *Edd. priores.*

1594. chartas puras Chirographis & Sigillis subsignatas misisse; & Hispanum jam cogitare per eos Angliam, quam navali bello nequitiam infestare poterat, terrestri oppugnare.

Regis responsum.

Respondit Rex, se id in Pontificios illos facturum quod ex lege Regni poterat. Si submoniti non obtemperaverint, persecuturum, donec vel in ordinem redegerit, vel Regno expulerit, dummodo Regina, cujus peræque intererat, vires conjungeret. Zouchæum persecutionem pertinacius urgentem Rex rogavit, an ipse sub alterius cujusquam imperio subesset? an Regina præscriberet, qua ratione ipse Rex absolutus suis imperaret? protestatus se religionem fortissime defensurum, & amicitiam cum Regina sanctissime culturum. Subinde tamen conquerebatur Bothwellium rebellem infestissimum in Anglia foveri, quum ille O-Rorcum rebellem Hibernicum Reginae in manus jampridem tradidisset. Atque haud multo post Bothwellius iste rebellionis signa contra Regem suum denuo extulit, quorum artibus, dixerint Scoti. Certe Ministri Scotiae Regem ut Papisticis æquiores & ipsis iniquiores queribundi assidue apud Reginam criminabantur. Ille Scotiam ingressus cum quadringentis limitaneis equitibus ad Letham usque nullo obsistente pervenit, ubi phaleratis verbis, quod rebelles assolent, ad perfidiam obvelandam publice hæc scripto proposuit.

Bothwellius denuo rebellat.

Rebellionis integumentum quaerit.

Quandoquidem vera Dei religio, regis salus, & honor, Justitia, Respublica & salutaris inter Regna Scotiae & Angliae amicitia in extremum periculum jam devocentur per perniciosos quosdam Consiliarios; qui ad Rempublicam irreperunt, Missaticos sacerdotes vicatim vagari permittunt, atque Hispanos, obsidibus in Belgium missis, ad Religionem & Rempublicam opprimendam & amicitiam cum Anglis dirumpendam evocant; se cum nobilibus, Baronibus & Burgensibus consociatis ad tanta mala

mala prævertenda, in summi Domini timore & debito erga Regem obsequio statuisse Consiliarios istos hostilem in modum persequi, donec iudicio se sistant, vel Regno exturbentur, & patriæ proditores publice declarentur; & hoc nulla interposita mora, quum Hispani jamjam sint appulsuri. Quare Regem obsecrat, nobiles hortatur, plebeiis imperat ut actutum in hac tam pia, justa, & necessaria caussa socialia arma jungant, magistratusque ut sua auctoritate adsint, rogat. Qui Consiliariis opem ferent, Regi rebelles esse denunciat, & cum severitate plectendos.

1594.

In hanc sententiam ad Synodum quæ Dunbarræ tunc habebatur, necnon ad Legatos Anglicos scribit, qui ejus coeptis haud obscure favere dicebantur. Eodemque ipso die, quum Regios Edenburgo, quod vix tria millia passuum abest, sub signis profectos accepisset, & ipse turmis bipartitis è Letha movit. Sed numero impar, (pauci Fugatur. enim se aggregarunt,) gnarus periculi declinandi, diverticula quærit, & semel Regios insequentes in declivi colle adortus repellit, pauculis captis, nemine cæso. Dalkeitham servatis ordinibus recedit, & inde ex rebellionis conscientia semper atroci ad consueta in Regnorum confiniis latibula se recipit. Regina autem Edicto per limites, ne quis hospitio exciperet aut auxiliaretur, vetuit. Quod Regi vehementer gratum fuit, qui omnia amoris studia promptissime detulit, & Regni Ordines convocavit de Pontificiis Comitibus proscribendis. Proceres, qui pauci convenerant, contra illos suffragia ferre renitebantur, eo quod, etsi de litteris puris constabat, nihil tamen de eorum consilio, nisi ex præsumptionibus, constare poterat.

Pontificii
in Scotia
proscripti.

Ministorum tamen & Burgensium suffragiis, qui longe plures, proscripti sunt; Clypei gentilitii pro more Scottorum lacerati è fenestris domus Civicæ ejecti, atque pro-

1594. proscriptio à feicali publice promulgata. Dein contra eos missus est Argathelius: qui quum ad *Genlivet* justo proelio cladem accepisset, Rex ipse difficillimi itineris molestiis conflictatus per asperrimos montes in illas partes contendit, atque Huntleii ædes ad *Strathbolgy, Slany, & Newton* dirui permisit. Eoque Comites adegit, ut Huntleius primum ad amitam Sutherlandiæ Comitissam, & inde in Galliam se subduxerit, ac reliqui solum verterint.

Mutua hæc inter Reginam & Regem benevolentia, immota ejus in Religione constantia, quæ Pontificiorum nec pretio, nec precibus, nec promissis, nec subdolis artibus expugnari poterat, severæ leges contra Jesuitas & id genus hominum latæ, supplicium de Grahamo Fentræo inter Hispanicarum partium studiosos promptissime sumptum, suprema in rebus Ecclesiasticis auctoritas Regi ab Ordinibus delata, & *Associatio* contra Pontificios, ita omnem spem Pontificiam religionem in Scotia & Anglia restaurandi excusserunt, ut nonnulli eorum in Anglia qui matris juri inprimis faverant, de Pontificio Anglico in Angliæ regno substituendo cogitare cœperint. Quum de idoneo ex ipsorum numero convenire non possent, in Essexium, qui supplicium in Religionis causa nunquam probavit, oculos conjecerunt, jus à Thoma Woodstochio Edwardi tertii filio, à quo genus repetiit, commentati.

Verum profugi Infantæ Hispaniæ studuerunt, etsi vererentur ne Regina & Regni Ordines Parliamentaria auctoritate jurejurando singulis proposito hoc præverterent, satisque habuerunt si Scotorum Regem & Essexium committerent. & hoc quidem consilio liber est editus, & Essexio dicatus sub ementito *Dolmani* nomine non sine insigni Personii Jesuitæ in Dolmanum sedato ¹ ingenio sacerdotem malitia (si Sacerdotibus credamus.) auctores

Hinc Personius & alii eum oppugnant Libro edito.

1. Non ingenio, sacerdotum ut *Elz. Sen.*

enim

enim erant Personius Dolmano adversarius infensissimus, 1594
 Alanus Cardinalis, & Fr. Inglefeldus. In hoc, spreto natalium jure, antiquas leges patrias de hereditaria in Regno Angliæ successionem immutandas, novas de electione inducendas, neminem nisi ¹ Romanè-Catholicum quacun- que sit sanguinis propinquitate in Regem admittendum differunt. Plerosque omnes Reges Angliæ tanquam malæ fidei possessores, singulos in Anglia è regio sanguine tanquam vel minus legitime natos, vel regni incapaces contumeliose traducunt, certissimum jus Regis Scotorum in Angliæ regnum iniquissime convellunt, jusque *Isabellæ Infantæ* Hispani filia, quia illa ² Romanè-
 Catholica, contabulatis commentis, pudet pigetque dicere, quum *labia Sacerdotum custodirent scientiam, & starent succincti lumbos in veritate,* ^{Jus Infantæ astruunt.} ^{Ex falsis.} falsissime astruunt.

Scilicet primum quia illa (ut isto libro proditum) genus ducit à Constantia filia Guilielmi Conquæstoris Regis Angliæ, uxore Alani Fergantii Comitis Britannia, quum tamen illam sine liberis defunctam, qui tunc vixit, Guilielmus Gemeticensis libro ult. testetur, & una cum eo una voce singuli rerum Britannicarum scriptores. Secundo quia genus trahit ab Ælenora primogenita Regis Henrici Secundi nupta Alphonso IX. Regi Castellæ, Matildem autem uxorem Henrici Leonis Ducis Saxonie, matrem Othonis Quarti Imperatoris, primogenitam fuisse Innocentius III. P. R. edocet apud Matthæum Parisiensem pag. 381. quam etiam anno M.C.LXII. natam fuisse scribit qui eandem è fonte suscepit Robertus *Abbas de Monte Michaëlis*. Tertio quia descendit à Blanchia primogenita illius Ælenoræ; quod Rodericus Archiepiscopus Toletanus libro 9. cap. 5. & qui potioris fidei Innocentius P. R. eodem ævo florentes falsitatis

1. Romano-Catholicum *Edd. priores.* 2. Romano-Catholica *Edd. priores.*

1594. arguunt. Quarto quia orta sit ex Beatrice filia Henrici III. Regis Angliæ; interim obliti illam fratres habuisse Edwardum Primum Regem Angliæ, & Edmundum Comitem Lancastriæ, à quibus præter Regiam familiam magna nobilium natio in Anglia est propagata. Quinto eidem Infantæ jus asserunt per familiam Lusitanicam, ut etiam Ducibus Parmæ & Braganfæ à Philippa Joannis Gandavenfis Ducis Lancastriæ filia, quam primogenitam esse ¹ è priore uxore Blanchia affirmant, (quum Elizabetham, enuptam Joanni Hollando qui postea Dux Exoniæ, primogenitam fuisse, Frosardus, qui eodem tempore in Aula vixit, folio 169. partis secundæ demonstrat, à quo numerosa nobilium propago late in Anglia diffunditur.) Sed hæc & alia Genealogica somnia è crudis perfidiæ vaporibus enata, quibus liber ille scatet, jam antea refellimus, quæ illi suæ professionis immemores, spreta auctoritate Concilii Tridentini *De secularibus negotiis fugiendis*, Conciliique Toletani, & suis ipsorum legibus superiore Anno Romæ recensitis, obtruserunt, ut ab Hispano gratiam inirent, hominibus illuderent, tumultibus viam sternerent, scalas ambitiosis in præcipitia admove- rent; & veritati vim inferentes, quæsito Religionis integumento obvelarunt. Imo eousque processerunt ut Anglos Sacerdotes in Hispanicis Seminariis commentitio huic *Infantæ* juri (ex ipsorum fide loquor) subscribere impulerint. Hæc tamen non ita pridem, quum Jacobus omnibus omnium votis Rex Angliæ acclamaretur, Personius iste ad amicum litteris excusavit, quasi non profecta ex animo Regi Jacobo nocendi; sed ex summo studio ² eum ad Rom. Religionem perducendi; excusatumque se iri speravit, quod injuriæ illæ Regis juri non fuerint præjudicio, scilicet quod hæc ejus nequitia fuerit infelix. Sed dum isti profugi falsam heredem in Hi-

Personius
hæc excu-
savit.

1. A priore *Ed. Lond.* 2. Eam *Elz. Sen.*

spania comminiscuntur, Deus, qui commenta eorum ^{1594.} irrisit, Jacobo certo Regni Angliæ heredi filium in Scotia suscitavit. Februarii enim XIX. natus est Henricus Princeps Scotiæ natus. Britannia amor & delicia, quem Elizabetha honorifica Legatione per Robertum Comitem Suffexiæ è sacro fonte suscepit.

Ut eruditi isti Angli profugi Hispanicam *Infantam* ad Angliæ sceptrum scripto provehere studuerunt, ita alii ex eorum numero idem ferro, submissis in Elizabethæ vitam sicariis, & Hispani quidam veneno clam attentarunt. Hi quum Anglorum fidem in re tanta suspectam haberent, usi sunt opera Roderici Lopezii ex secta Judaica domestici in Regia Medici, Stephani Ferreiræ Gamæ, & Emanuelis Loisia Lusitanorum. (Plures enim Lusitani his diebus quasi è clientela Antonii exsulantis, in Angliam subreperunt.) Qui ex interceptis litteris apprehensi, sub finem Februarii in Prætorio Londini accusantur ex suis ipsorum confessionibus conjurasse ad Reginam veneno tollendam. Lopezius spectata diu fide, ne suspectus quidem (nisi quod Medici peregrini corruptelis facile fiant venefici & proditores) confessus est, se inductum esse ab Andrada Lusitano, ut suam operam Hispano occulte navaret, ab ejus Consiliario intimo Christophoro Moro ornamentum gemmatum accepisse, Hispanum quæ ediscere poterat subinde edocuisse, tandem pactione pro quinquaginta millibus aureorum promississe venenum Regiæ miscere, & hoc idem Comiti Fuentano, & Ibaræ, Hispano à secretis in Belgio innuisse.

Stephanus Ferreira fassus est, Comitem Fuentanum & Ibaram sibi litteris & colloquiis significasse, consilium tollendi Reginam veneno initum esse, se litteras Lopezio dictante scripsisse, in quibus ille hoc ¹ promisit, si modo LM. aureorum numerarentur; Emanuelem etiam

1. Promiserit *Edd. Belg.*

1594. Loisium à Fuentano & Ibara ad se submissum esse ut Lopezium ad rem quamprimum conficiendam excitaret.

Emanuel confessus est, Comitem Fuentanum & Ibaram, quum fidem dedisset clausa eorum consilia habere, sibi litteras monstrasse quas Andrada scripserat Lopezii nomine de Regina tollenda; se itidem à Fuentano missum, ut cum Ferreira & Lopezio ad mortem Reginæ¹ accelerandam ageret, pecuniam Lopezio, & honores ejus liberis promitteret.

Pro tribunali Lopezius paucula fatus, Ferreiram & Emanuele totos ex fraudibus compositos, & mendaces clamitat, se nihil mali in Reginam cogitasse, sed Tyranni dona exosum, ornamentum illud gemmatum ab Hispano missum Reginæ² monstrasse. Nec aliud quicquam sibi in animo fuisse, quam Hispanum dolo decipere, & pecunia emungere. ³ Ad fidem faciendam etiam ea usus est circumstantia, quod Reginæ se in Syrupo venenum exhibiturum dixisset, quum satis (ut aiebat) notum esset, Reginam in cura corporis Syrupis nunquam usam fuisse sed ab iis magnopere abhorrere. Verum quum plane liqueret, idque ex confessione propria, eum, quum monile illud Reginæ monstrasset, nullam prorsus veneni mentionem fecisse, sed tantum per ænigma Reginam interrogasse, annon fraudem fraude tanquam laqueum laqueo intercipere liceret (quod tamen ipsum Regina ut prudens & cauta femina rejecisset, sibi que minime placere respondisset) quumque insuper testatum esset eum serio de fuga facienda seque ad cognatum quendam & gentilem suum Salomonem Judæum qui Constantinopoli habitabat, & prædives erat, conferre deliberasse: Impostoris ei larva detracta est & proditoris meritò adhæsit.

1. Accelerandum *Ed. Lond.* 2. Donasse pro monstrasse in *Edd. pr.*
3. Desum ad fidem faciendam &c. meritò adhæsit in *Edd. priorib.*

Ceteri pro se nihil, Lopezium subinde coarguentes. 1594. Singuli condemnati, & post tres menses supplicio ad Ti-
burnas furcas affecti, Lopezio profitente se adamare Reginam perinde ac Jesum Christum, quod à Judaicæ professionis homine non sine risu exceptum. Postridie quam hi condemnati, damnatus etiam erat Patricius Cullinus lanista Hibernicus, à profugis in Belgio onustus pollicitis & pecunia in viaticum numerata submissus ut Reginam perimeret, qui, crimine quodammodo agnito & indiciis probato, jamjam ex languore moriturus supplicio afficitur. Apprehensi etiam erant Edmundus Yorcus & Richardus *Williams* percussores ab Ibara & profugis istis in Reginæ exitium subornati, ut alii incendiarii ad classem pyrobolis incendendam. Ita profugi Angli tam Sacerdotes quam alii conscelerati, ex impia opinione penitus animis insita, Principes excommunicatos eradicandos esse, & Hispani administri ex odio, in Reginæ perniciem omnimode & acrius quam unquam antea incubuerunt. Illa autem imperterrita, mascula animi virtute, & provida cautione, spe Deo defixa, insidias has contempsit, & subinde illud Regis Psalmographi reco-
luit, *Deus meus es tu: in manibus tuis sunt tempora mea.* Ernestum tamen Austriæ Archiducem Belgicarum Provinciarum pro Hispano Governatorem has insidias in ipsius vitam ab Ibara & aliis Hispani administris & profugis Anglis, comparatas edocuit, rogavitque Hispano significaret quo ille ejusdem sceleris notam abstergeret, in administris animadvertendo, & Anglos tantæ impietatis architectos, Hugonem scilicet Owenum, Thomam Throcmortonum, Holcum Jesuitam, Giffardum, & Worthingtonum Sacrarum litterarum professores &c. in manus tradendo, ne ejusmodi sceleratos fovendo regiæ existimationi & honori apud omnes bonos fraudem faceret. Ne ille vero Antonium Perezium Hispano nuper à

Condemnatur.

Cullinus & alii supplicio affecti.

Elizabetha Hispanum hæc edocet.

Antonius Perezius Hispanus.

I. *Deest animi in Edd. priorib.*

secretis,

1594. secretis, ob turbas quas in Aragonia dederat, profugum, & in Anglia hærentem repeteret, protestata est eum in Angliam à Gallo ad ejus Legatum missum esse ¹ ipsa inscia, nec pensione vel protectione fovere vel futuram. Illa sane hominem qui contra fidem secreta Regis sui evulgarat averfata est, & Burghleius Thesaurarius vix alloquio dignatus. Efflexius autem hospitio excepit, & sumptibus large suppeditavit, consultore, imo oraculo usus, ut in arcanis Aulæ Hispanicæ versatissimo, & viro solertissimo, qui tamen, ut id genus hominum, fortunæ ludibriis ita agitatus, ut FORTUNÆ MONSTRUM se dixerit, & imagini pro Symbolo adscripserit.

Liga Gallica
dissolvitur.

Torrentissimus ille conjurationis furor qui Galliam universam octo plus minus annos rapuerat, jam confidere cœpit. Quum enim Rex, qui conjuratos armis feliciter ² debellitarat, & artibus sejunxerat, superiore anno Romanam Religionem amplexus, ineunte hoc anno rite inauguratus esset, & inducias concessisset, è proceribus alii ingentibus promissis conciliati certatim in ejus obsequium redierunt, alii hac lege, si Præfecturas, quas occuparant, retinendas permetteret (quemadmodum Hugo Capetus Præfecturas hereditario possidendas ad animos procerum demerendos olim donaverat.) Hinc ex rebellibus urbibus aliæ deditæ, ³ aliæ expugnatae, aliæ ex improvise interceptæ. Ipsa etiam Lutetia Regi clandestino in urbem vocato, festivo cum civium gaudio deditur, & Hispani spe Gallici Imperii & nuptiarum *Infantæ* cum Guiso ex Mainii in nepotem æmulatione omnino excussi, inde cum sarcinis nec sine probrosis respiscentium Gallorum dicitur dimittuntur. At quum qui à duce Mercurei in Britanniam vocati animos obstinarent, & ad possessionem retinendam loca maritima

1. *Deest ipsa in Ed. Lond.* 2. *Debilitarat in Edd. priorib.* 3. *De sunt aliæ expugnatae in Edd. priorib.*

¹ firmis-

¹ firmissime præsiis munirent, Norrius, qui è Britan- **1594.**
 nia evocatus erat ut præsens Reginam de Britannico Norrius
 Bello perdoceret, in Britanniam remissus cum mandatis, in Armori-
 ut Hispanorum munimentum ad *Crodon* prope Brestam cam rediit.
 portum expugnaret, ad Pimpolam cum nova militum
 manu Kalendis Septembris appulit. Quo tempore Au-
 montius Marescallus, & Thomas Baskervillus qui Anglis,
 absentè Norrisio, præfuit, Morlaium obsederunt, & Morlaium
 Norrisio adveniente, deditioe ceperunt; atque etsi ex captum.
 pacto cum Legato Gallico in Anglia convenisset, ut si
 in ² deditioem redigeretur, Anglis in receptum tradere-
 tur; Aumontius tamen ut hoc præverteret, adjecit inter Angli elusi.
 deditiois articulos, ut nemo nisi qui Romano-Catholi-
 cus in oppidum admitteretur. Inde Quinpercortino Quinperco-
 per Marescallum & Henricum Norrisium capto, Galli rentinum
 & Angli munimentum illud Hispanorum ad *Crodon* Ka- captum.
 lendis Novembris accedunt, ubi Martinus Fourbisherus
 cum decem Anglicanis navibus bellicis in statione præ-
 stolabatur. Munimentum hoc duabus ex partibus aquis
 circumluitur; ad terram duo prominent ampla propugna-
 cula, inter quæ murus xxxvii. pedes latus intercurrit;
 densus interius agger, propugnacula à latere rupes de-
 fendunt, in quibus tormenta disposita. Angli & Galli Munimen-
 tormentis muralibus è navibus subductis, moles agge- tum prope
 runt vallumque ducunt qua munimentum terram specta- Crodon
 vit. Hispani ad impedienda opera proruentes rejecti; obessum.
 Antonius autem Wingfeldus tribunus Major Anglorum,
 veteranæ militiæ gloria clarus, quum testamentum pridie
 condidisset, majoris tormenti pila transfossus occubuit.
 Die mensis xxiii. 700. tormentorum effulminationibus
 exiguus fit hiatus, & sepimentum antemurale disiectum,
 quod Listerus Anglus cum suis occupavit. Sed quum
 alactis juvenus, ardentibus animis ulterius irrueret, hoste

1. Firmissimis in *Edd. priorib.* 2. Ditionem *Ed. Lond.*

1594. pertinacissime resistente, plures ceciderunt cum ¹ Prudero, Jacksono, Barkero, notæ virtutis ductoribus, multi vulnerati, multique pyrio pulvere periculose afflati. Norrifium aliqui arguebant quasi sanguinis humani prodigus milites periculis temere objiceret. Certe Regina pro innata misericordia litteris jussit ut militum saluti magis quam honori consuleret, nec suos in auxiliari hoc bello certis periculis objectaret; sanguine humano non prodige utendum, projectam bellicosorum pro gloriola audaciam potius coërcendam quam in discrimen præcipitandam. Ita homines ejus prudentiam minus desiderarent, immisericiordiæ non condemnarent, & illa charitatem in suos magis laudaret. Verum hæ litteræ serius allatæ. Obsidione fervente visum est Aumontio & Norrifio propugnaculum orientale, qua Galli egerunt, cuniculis actis subruere. quod successit, hiatusque satis magnus apertus. Nunc undique munimentum invadunt. Lathamus, Smithus, & alii cum Anglis occidentale propugnaculum adorti, dum Galli orientale & ceteri murum interjectum à meridie ad horam quartam oppugnant. Angli tandem propugnaculo illo occidentali positi, & Thoma de *Parades* Hispanorum Præfecto cæso munimentum ingressi vexilla diripuerunt & reliquis aditum fecerunt, qui præfidiarios plus minus cccc. occisione occiderunt, & munimentum solo æquarunt, quo die Joannes *d' Aquila* opem allaturus erat. Nec incruenta Anglis victoria, pluribus viris fortissimis desideratis, & Martino Fourbisherio in coxendice glande fauciato, qui quum Plimoutham classem reduxisset, diem obiit, vir fortissimus, consultus & navali gloria inter nostri ævi clarissimos numerandus, ut ex his, quæ supra dixi, plane constat.

Munimentum captum.

Fourbisherus periit.

Haud ita post comperto Hispanos quosdam ductores 1594. in Hiberniam ad rebellionem concitandam venisse, Nor-
Norrisius è Britannia revocatur.
 rrius è Britannia revocatur. Naves quæ transveherent, quum ad Morlaium appellerent, portu sunt prohibitæ, adeo ut hiberno coelo mari se committere denuo cogentur, & ad *Rusco* stationem minus tutam appellere. Quod eo ægrius ab Aumontio Regina tulit, quod ille Morlaium in deditionem acceptum Anglorum auxiliis deberet. Nec solum in Gallia sed etiam in disjunctissima ¹ America Hispanis hoc tempore bellum intulerunt Angli. Richardus enim Hawkinsus filius celeberrimi Richardi Hawkinsi in Americam navigationis. Classiarii Joannis Hawkinsi, auctoritate sub magno Angliæ Sigillo ad Hispanos in illis partibus infestandos accepta, cum tribus navibus & ducentis classiariis anno superiore solvit. Ad *Insulam S. Annæ* primum terram attigit; ubi dum suis languentibus tres menses hæsit, è navibus minima fortuito deflagavit. Inde è regione *Rivi Argentei* navem Lusitanicam cepit: fama que ejus adventus in Peruiam perlata, Prorex classem ad interceptandum apparavit. Fœda deinde tempestate altera ex navibus in Angliam rediit, quod præfectus non impune tulit.

Ille solitarius longius à littore abreptus ad latitudinem l. Grad. incidit in terram fertilem, nemorosam, & portuosam, quam per sexaginta leucas ab Occidente in Septentrionem protensam legit, donec vento reflante rejectus *Magellanicum* quod vocant *fretum* sub finem Januarii hoc anno ingressus, nihil aliud esse quam mare insulosum deprehendit, in quo ad lvi. Grad. latitudinis devenit. Postquam sesquimensem inter has insulas & Magellani fretum superat. incertos æstus non sine multis & magnis periculis deerasset, in apertum mare eluctatus, sextus apud Hispanos

1. America Angli Hispanis h. t. b. intulerunt. Richardus &c. Edd. priores.

1594. numeratur, cui superati hujus freti gloria cessit. Jam in
 Depræda- mari Australi Chilinum littus prætervectus ad *Villa-pa-*
 tur. *rissam* quinque naves mercibus onustas occupavit, unam
 cum nauclero abduxit, reliquas duobus Ducatorum mil-
 libus numeratis dimisit, quum pluris quam viginti mil-
 libus æstimarentur. *Ad Aricam* postea contendit : ubi
 Bertrandus à *Castro*, à Prorege cum octo navibus ¹ emis-
 sus, primum suo damno, armamentis deficientibus, ag-
 gressus est, iterumque ab omni apparatu instructior in
 Sinu *Attacame*, nec meliori quidem successu. Pugnatum
 enim cominus acriter, multis utrinque cæsis, adeo ut
 Hispani consultius existimarent jam inde eminus tor-
 mentis impetere & perforare. Quod quum totum tri-
 duum incessanter fecissent : Bertrandus missa chirotheca
 libertatem Regis nomine Hawkinso & ceteris, si se de-
 derent, obtulit. Quam conditionem quum ipse & ple-
 rique omnes graviter vulnerati & diutius resistendo im-
 pares accepissent ; Bertrandus illis comiter usus est. Sed
 quæstio oriebatur, an fides illis servanda, an Bertrandus,
 qui non *Generalis* à Rege, sed à Prorege mediate dele-
 gatus, posset fidem Regis nomine dare Richardo, qui à
 sua Regina immediate auctoritatem acceptam exhibu-
 erat? Tandem in hanc sententiam abierunt plures, fidem
 Regis nomine datam servandam esse, quandoquidem ille
 non pirata, sed legitimus hostis ; nec Hispanus alias le-
 ges militares in Australi Mari habere poterat quam quæ
 sunt ceteris alibi consonæ.

In Hispaniam mit-
 titur.

Nihilominus Hawkinsus in Hispaniam missus ibi ali-
 quot annos in carcere detentus, Bertrando magna cum
 probitatis laude, sed nequicquam interpellante ut fides,
 quam dederat, servaretur. Verum visum Hispanis, ad
 deterrendum ne alii in Australe mare penetrarent, hanc
 severitatem adhibere ; donec Comes Mirandæ Consilii

1. Emissis Ed. Lond. & Elz. Sen.

Præses pronunciaret, illum dimittendum, eo quod in re-
bus bellicis promissa, à Regiis Ducibus deliberate sub
conditione facta, sint servanda, alias neminem deditio-
nem unquam facturum. 1594.
*Liberatur.

At secundiore fortuna in altera Americæ parte cum
Hispanis conflixit Jacobus Lancafterus à Londinensibus
quibusdam mercatoribus, quorum bonis Hispani ma-
num injecerant, cum tribus navibus & phaselo oblonga
emissus.

Ille enim ¹ viginti novem Hispanorum naves cepit, &
adscitis in societatem Venouro Anglo, quibusdam Hol-
landis & Gallis in illo mari deprædantibus, *Fernambu-*
cam in Brasilia, ubi magnas opes ex naufraga Indiæ O-
rientalis Carauca expositas intellexerat, aggredi statuit. Fernambuc
capitur à
Lancaftero.

Quum vero hostes in littore confertos videret, lectis-
simos ex Anglis in scaphas imposuit; easque remis inci-
tatas tanta violentia ut dirumperentur in littus impingi
iussit. Quod quidem fortiter susceptum, feliciter suc-
cessit. Eorum etenim virtute hostibus ad superius oppi-
dum compulsis, oppido inferiore cum portu potitus est,
totosque triginta dies contra varias & subdolas artes &
insultus, colloquium omne abnuens, defendit, ignita
machinamenta contra naves elusit, & opibus Caraucæ,
quam dixi, saccharo præterea quod hic copiosissime ex
arundinum dulcissimo humore excoquitur, ligno rubro,
quod hinc *Brasilium* dictum & ad pannos tingendos ex-
petitum, atque gossipio, quindecim plus minus naves one-
ravit, & sospes domum rediit.

Nescio an hoc memoratu sit dignum nisi in juven-
tutis ambitiosæ documentum. Nicholaus Cliffordus &
Antonius Schirleius Angli juvenes Equestri dignitate tam
animose sub Rege in Gallia meruerant, ut illos præstito
ex formula jurejurando in Torquatum S. Michaëlis Or-
Honor an
ab exteris
collatus ad-
mittendus?

1. Triginta Edd. priores. * Deliberatur Edd. Elz.

1594. dinem adsciverit. Cujus ornamentis quum in Angliam reversi per urbem & aulam perspicue volitarent, Regina commotior, quod, ipsa inconsulta, alterius Regis Ordinem, tanquam alterius subditi, jurejurando præstito recepissent, in carcerem conjecit. Nec tamen in illos ex lege agi voluit pro sua clementia, ipsorum juvenili inscientia, & singulari sua erga Gallum benevolentia, qui tantum honorem illis detulit. Jussit autem, ut, resignatione facta, insignia remitterent, & curarent ut ex Ordinis illius commentariis nomina delerentur. Quod quum audiret, lepide dixisse fertur; *Ut Regina parem mihi gratiam reponat, velim illa aliquot ambitiosulos Gallos quos in Anglia proxime viderit, in Arthurianæ Rotundæ Mensæ ordinem cooptet.* Ordo enim ille fabellis decantatus olim exoleverat, ut pridem Sancti Michaëlis in Gallia confusione temporum adeo eviluit, ut Nobilis Gallus dixerit: *Sancti Michaëlis torquem quondam fuisse tantum Nobiliorum virorum insigne, nunc esse omnium animalium collare.* Sed de honore ab exteris¹ collato alius erit dicendi locus.

Alani Cardinalis mors.

Romæ sub hoc tempus fati concessit Guilielmus Alanus vulgo dictus Cardinalis Angliæ, de quo subinde meminimus. Natus ille in Comitatu Lancastrensi honesta familia, & quæ aliquot clariores cognatione complexa: educatus in Collegio Orialesi Oxoniæ, ubi, Maria regnante, Procurator fuit Academiæ, & postea in Ecclesia Eboracensi Canonicus. Statim atque Religio in Anglia mutavit, solum vertit, Duaci in Flandria, ubi Academia anno M.D.LXII. incepta, Theologiam professus, & Canonicatu in Ecclesia Cameracensi donatus. Seminarium Duaci Anglis instituendum curavit, ut alterum postea Rhemis, (ubi etiam Canonicatum accepit) tertium Romæ, aliaque duo in Hispania ad conservandam Ro-

1: *Deest collato in Edd. priorib.*

manam in Anglia Religionem, præ cuius zelo & charitatem in patriam & officium in Principem exiit, & impulit Hispanum & Pontificem Romanum ad Angliam expugnandam, eoque nomine perniciosis consiliis se immiscuit, postquam Sixtus Quintus Pontifex Romanus eum titulo Cardinalis *S. Martini in Montibus*, & Hispanus Abbatia in regno Neapolitano ornasset atque ad Archiepiscopatum Machlinensem nominasset. Bullam enim Excommunicationis in Reginam quum classis illa ingens Angliæ immineret, in Belgium attulit typisque Anglice edi curavit. Simulque Admonitionem ad Anglos scripsit ut Romano Pontifici & Hispano adhærerent. Verum spe falsus Romam rediit, ubi mutua profugorum Anglorum tam studiosorum quam nobilium diffidia & odia pertæsus exspiravit anno ætatis LXIII. Sepultus in Ecclesia Anglorum Sanctæ Trinitatis. Scripsit Latine de Eucharistia, Anglice Apologiam pro Seminariis, alteram pro Catholicis Anglis, tertiam pro Guilielmo Stanleio, qui Daventriam Hispanis prodidit, Admonitionem quam dixi, & librum de Purgatorio, nec alia vidi.

Animam etiam hoc tempore Deo reddidit Joannes Piers Archiepiscopus Eboracensis, Theologus magnus & modestus, qui diu Reginæ fuit ab eleemosynis. Successit Matthæus Huttonus ab Episcopatu Dunelmensi translatus.

J. Piers Archiepiscopi Eboracensis.

Ferdinandus Stanleius Comes Derbiæ, de quo superiori anno dixi, sub principium hujus anni, diris doloribus, crebris ferruginei coloris vomitibus excruciatu, non sine suspitione veneni in juventutis flore exspiravit. Reperta in cubiculo cerea imaguncula, ventre crinibus eodem colore quo ejus crines transfixo, supposita, ut prudentiores judicarunt, ad veneni suspitionem amolendam. Ejecta per vomitum argenteos pelves ita infece-

* Comitis Derbiæ.

* Comitis Derbiæ mors *Ed. Lond.* I. Pedes *Edd. priores.* Quin & in *Ed. Sen. Elz.* interfecerunt pro infecerunt.

runt,

1594. runt, ut nulla arte pristinum nitorem receperint, & cadaver quamvis ceratis linteis obvolutum, & plumbo intactum, ita corruptissimis & foetidissimis humoribus defluxit, ut sepulturæ locum nemo longo tempore accedere potuerit. Suspicio non parva cecidit in Hippocomum, qui simul ac Comes decubuerit, equo optimo arrepto aufugit. Successit in Derbiæ Comitatus honore Guilielmus frater, inter quem & tres Ferdinandi filias quum lis orta esset de *Insulæ Manniæ Dominio*: Regina gnara profugos Anglos & Hispanos in illam oculos conjicere; ejusdem Præfecturam Thomæ Gerardo Equiti aurato ob perspectam fidem & vicinitatis rationem commisit, donec disceptaretur. Interea Jurisperiti Regii qui sunt solertissime perspicaces, ex juris apicibus inculcaverunt jus ejusdem Insulæ ad Reginam spectare, Stanleiosque & Derbiæ Comites cc. jam annos nullo jure possedisse. Eo quod (ut paullo altius repetam) Henricus IV. statim atque regnum occupasset, Guilielmo Scropo Manniæ Insulæ Domino proscripto, Henrico Percio Northumbriæ Comiti eandem donavit. Ille sexto post anno rebellionis signum sustulit. Hinc anno insequente idem Rex Joanni Stanleio ad vitam *Litteris Patentibus* concessit, quum Northumbriæ ille Comes nondum auctoritate Parliamentaria proscriptus esset, nec bona Regi adjudicata. Post mensem inter Regem & Stanleium convenit, ut priores illæ Litteræ Patentis *ad vitam*, & aliæ quædam à Rege concessæ, redhiberentur, atque *cancellarentur*, & Insula Stanleio & heredibus denuo hisce verbis concederetur: *Nos pro eo quod dictus J. Stanleius easdem litteras Patentis nobis in Cancellaria nostra restituit cancellandas, concessimus præfato J. Stanleio prædictam Insulam &c.* Ex his verbis, & temporum notatione, quod priores illæ *Patentes* ad vitam concessæ fuerunt, priusquam Comes Northumbriæ proscriptus esset,

De Mannia
Insula lites.

set, Jurisperiti pronunciarunt, Regem non potuisse ex jure ad vitam concedere, quia eidem nondum adjudicata, & consequenter *Patentes* posteriores ex priorum redhibitione fundatas minime valere: Regem autem falsa suggestionem deceptum fuisse, & proinde concessionem ¹ irritam esse argumentabantur. Verum Regina hoc jure cessit, ut appareret illud potius ad competitores in ordinem redigendos, quam ad rigorem aliquem in medium adductum fuisse, & inter patrum & neptes transactio facta.

Vitam cum morte commutavit etiam Gregorius *Fienes* Baronis Dacræi obitus. five *Fenis* Baro *Dacre* hujus cognominis postremus, & ideo memorandus. Ille homo ingenio imminuto abnepos erat Richardi Fienis è prisca familia Comitum Bononiæ, cui titulum Baronis Dacræi Henricus VI. & Edwardus IV. Reges Angliæ adjudicarunt, eo quod duxisset heredem femellam Thomæ Baronis Dacræi. Filius erat Thomæ Baronis Dacræi, qui periit regnante Henrico VIII. vix XXIV. annos natus. Quum enim homicidium factum esset à familiaribus ejus una cum eo venatum profecturis, cui tamen non interfuit, ille in quæstionem vocatus, & persuasus ab aulicis ² heredio ejus subdole inhiantibus, non posse suæ & suorum vitæ consulere nisi crimen fateretur, & se Regis misericordiæ submitteret. Quod quum imprudens fecisset, ille mox damnatus & perendie suspensus. Aulici tamen illi circumventores spe exciderunt. hereditas enim sorori Margaretæ quæ Sampsoni Lennardo enupta ex jure obvenit, & titulus Baronis *Dacræi* eidem Margaretæ concessus, & Henrico Lennardo filio confirmatus.

1. Irritam esse. Verum Regina hoc jure cessit, & inter patrum & neptes transactio facta tantummodo in *Edd. priorib.* 2. Hereditati *Edd. priores.*

1594. Næc omittendi qui mortalitatem hoc anno vertente expleverunt, Guilielmus Baro *Evers*, Radulpho filio & herede ex Margeria Dimoca relicto; Egidius Baro *Chandos*, cui sine masculis defuncto successit in dignitate Guilielmus frater: & Guilielmus Blountus Baro Montjoii corpore ex intemperanti adolescentia effæto, cui itidem successit Carolus frater Portus Magni Præfectus.

Baronis
Evers.

Baronis
Chandos.

Baronis
Montjoii.

Guilielmus
Russellus
Hiberniæ
Prorex.

Guilielmo Fitz-Williams Hiberniæ Proregi revocato, Mense Augusto sufficitur Guilielmus Russellus Francisci Comitis Bedfordiæ filius natu minimus, postquam Henricus Dukus, & Edward. Herbertus, qui missi cum re annonaria & auxiliaribus ad sublevandum præsidarios in *Inis-Kellino* à *Mac-Guiro* obsessos, non parva clade à rebellibus profligati. Statim atque ille auctoritatis gladium accepisset, Tir-Oenius litteris publicæ fidei (*Protectionis* vocant) acceptis præter omnium expectationem adit, & ad genua procumbens scripto quam humillime culpam deprecatur, quod iussus priorem Proregem non accesserat. Excusat, quod adversarii vitæ insidias struxerint; deplorat quod eorum delationibus Reginæ gratia exciderit, quam sibi beneficentissimam fuisse, & sicuti ad summum honorem extulerat, ita facillime posse deturbare & Hibernia ejicere, agnoscit. Ut causæ suæ æquitas justo iudicio libretur orat, quæcunque imperata fuerint, se lubentissime præstiturum prolixè pollicetur in *Inis-Kellini* obsidione solvenda, & Insulanis Scotis expellendis. Deos hominesque testatur, quamvis natura duce suæ vitæ contra adversarios consulisset, nunquam tamen contra Regiam majestatem arma sumpturum. Postremo omnibus obtestationibus Proregem atque Hiberniæ Consiliarios rogat, ut ad pristinam apud Reginam gratiam recipiendam obnixè intercederent. Aderat Bagnallus Hibernici exercitus Marescallus, qui exhibitis articulis accusavit illum *submitte*

Cui Tir-
Oenius se
submittit.

Qui à Bag-
nallo ac-
cusatur.

Mac-

Mac-Guirum cum Gautano Primate, quem dixi, in Conachiam, clandestina consilia cum *Mac-Guiro*, *O-Donello* & aliis conjuratis rebellibus sociasse, illis per Cormacum *Mac-Baron* fratrem & Conum filium nothum in *Monaghan* devastando & *Inis-Kellino* obsidendo opem tulisse, ¹ Capitaneumque de *Kilulto* & *Kilwarny* à fide in Principem minis abduxisse. Singula obfirmate pernegavit ille, & quasi rectæ conscientiae præsidio tutus, professus, se litteris Protectionis renunciaturum si hæc probarentur.

Hinc inter Consiliarios serio agitur, an ille ad respondendum detineretur? Detinendum Prorex censuit, ceteri vel vano timore, ne publicæ fidei fraudem facere viderentur, vel prono in eum studio, dimittendum, & rem in aliud tempus prolatandam: Quibus ut pluribus, & majori rerum Hibernicarum usu Prorex invitatus acquievit. Dimittitur itaque, accusatoribus & testibus qui ^{Dimittitur tamen.} aderant non auditis. Quod Regiam imprimis anxiam habuit, quum ejus scelerata consilia & facta singulis clare paterent, & ipsa Regina præmonuisset ut detineretur, donec objecta crimina dilueret. Egregiam tamen ^{Et magna pollicetur.} spem fidelis obsequii Consiliariis tam Hiberniæ, quam Angliæ fecit, prompte pollicitus quæcunque fere proposuerant, scilicet, fratrem Cormacum & suos ne *Mac-Guiro* & rebellibus auxiliarentur cohibiturum, Scotos Insulanos pro viribus ex Hibernia expulsurum, *O-Donello* ut eadem faceret persuasurum, limites Prorege absente cum sua equitum ala defensurum, Canonem sive Compositionem pro re annonaria præstiturum, carcerem ad *Dunganonem* erecturum, Vicecomitem & Justitios in Tir-Oenia certis quibusdam conditionibus admissurum, & fidejussurum quod Turloughus *Mac-Henry* Scotos Insulanos in Hiberniam non admitteret.

1. Capitaneosque *Edd. priores.*

1594. Prorex paulo post ad *Inis-Kellinum* obsidione liberandum profectus, fugatis rebellibus com meatum intulit præsidiumque firmavit. Deinde Feaghum *Mac-Hugh* in Lagenia rebellantem acriter exagitavit, & quasi venatum profectus parum abfuit quin ceperit. Ex ædibus enim *Ballencuræ* in præruptas convalles quas *Glines* vocant expulit, ibidem præsidium locavit, emissæque cohortes adeo sagaciter per avia & invia indagarunt, ut nulla fere dies abierit, quo præcisa rebellium capita pro gentis more non miserint, Rhifamque Feaghi uxorem animo supra mulierem virili ceperint, quæ in terrorem igni adjudicata, sed ex Reginae misericordia vitæ partitum. Ex alia parte Bagnallus à Prorege missus Castrum *Monaghan*, quod *Mac-Guirus* & *Mac-Mahon* arcte presferant, obsidionis periculo liberat, novamque militum manum imponit. Prorex autem Tir-Oenium dimissum nullo modo inducere poterat ut ad ipsum rediret, etsi sæpius blandissime accerseret, qui primo tergiversatus quasi sibi à Marescallo timeret, mox quasi obsequii immemor de induciis & pace tumide loqui cœpit, quæ Principes à subditis iniquissime audiunt. Adeo ut homines demirarentur quantum ab illo mutatus qui se tanta animi demissione modo submiserat.

Prorex rebelles persequitur.

Glynes.

Tir-Oenius, qui vir sit, ostendit.

M. D. XCV.

Rex Scotorum contra Hispanos parat.

Feudes, capitales inter se Scotorum inimicitia.

JAM & Regina & cum illa universa Anglia magnam lætitiæ præ se apertissime tulerunt ob exploratam Scotorum Regis benevolentiam, & singulare pacis tuendæ studium. Ille enim promulgato edicto jussit ut delectus ubique per Scotiam haberentur ad obsistendum Hispanis, quos ingentem classem in universæ Britannia excidium comparasse audiverat. Ut facilius & felicius obsisterent, suos hortatur ante omnia, ut privatas illas capitales inimicitias, quas Scoti præ ceteris gentibus atrociter

trociter inter se exercent, bono Reipublicæ deponerent. 1595.
 Limitaneis (quorum nonnulli Hispano auro inescati in
 Angliam prædabundi irruerant, ut amicitiam inter An-
 glos & Scotos dirumperent) severe imperat, non solum
 ne quid hostile in Angliam molirentur, sed amicitiam,
 quam arctissima inter Principes cognatio, ejusdem Reli-
 gionis professio, & linguæ morumque similitudo conjun-
 xerant, studiosissime conservarent, nisi patriæ hostes de-
 clarari maluerint. In eandem fere sententiam edicit
 etiam Regina. Quumque damna utrinque illata fuissent,
 convenit ut quidam utrinque delegarentur ad ea cogno-
 scenda, ut justitia & pax mutuo coleretur.

Secundo anni mense Edmundus Yorcus nepos ejus qui Proditores
supplicio
affecti. propugnaculum ad Zutphaniam prodiderat, & Richard.
Williams, qui superiori anno apprehensi, ut jam dictum,
 læsæ majestatis pœnas ad Tiburnas luerunt. Yorcus enim
 fassus erat, Holtum Jesuitam, Hugonem Owenum, Ja-
 cobum de Francesco & alios exhibuisse assignationem
 XL M. aureorum Ibaræ Hispani manu subsignatam, si ipse
 Regnam perimeret, aut Richardo illi *Williams* in peri-
 mendo opitularetur. Assignationem istam apud Holtum
 in deposito esse; cum sacra hostia osculata jurasse pe-
 cuniam repræsentandam statim atque cædes peracta; &
 ad peragendum Yorcum & Williams jurejurando, & Eu-
 charistiæ sacramento obstrinxisse. Insignis sane exstitit
 his temporibus (ut supra dixi) in hujusmodi sceleratis
 molitionibus profugorum nequitia, dum alii ficarios ad
 parricidium excitarent, alii lucro inhiantes ad scelera pa-
 tranda se offerrent, & empti pecunia statim manifesta-
 rent; aliique inter se infidi alios in exitium quasi aliud
 agentes præcipitarent, se mutuis dolis irretirent, & fal-
 sis nonnunquam mendaciis onerarent.

Gallus jam apud se constituit bellum Hispano indi- Gallus bel-
lum Hispano
indicit.

1. Deest se in Edd. priorib.

S f f f 2

cete,

1595. cere, qui Galliæ sceptrum transferre conatus, exitiale bellum in Gallia concitarat, & Cameracenses sub Galli protectione assiduis excursionibus infestarat. Hoc ille per litteras Reginæ significat, rogatque ut rationem iniret qua bellum contra Hispanum ¹ junctim persequerentur, simulque conquestus est, revocationem Anglorum è Britannia sibi damnosam, hosti fructuosam futuram. Illa consilium belli indicendi laudat, quod felix faustumque sit optat. Respondet se tam aperte bellum adversus Hispanum terra marique gessisse in Belgio, Hispania, Lusitania, & America, ut universo orbi sit testatissimum: Si vero tantundem Gallus præstitisset offendendo, qui hætenus tantum se defenderat, Hispanum neutri officere potuisse. Anglos necessario è Britannia revocatos docet quod in Hibernia rebelliones ingruerent, nec ex pacto illis diutius in Britannia manendum fuisse, Hispanis jam è munimento ad Brestam submotis. Illos ibi male habitos, promissa auxilia non adjuncta, & Morlaim in receptum quod pacto convenerat non concessum, iterum queritur.

Quod Anglam edocet.

Illud exar-
det.

Illæ supplicias mittit.

Quamprimum Gallus & Hispanus classicum cecinissent, bellum luctuosum in Luxenburgensi agro & Picardia exarsit, Castelletum & Dorlantium ab Hispanis capiuntur, atque Cameracum oppugnatur. Chevalerius à Regiis Consiliariis in Angliam missus efflagitat, ut auxiliares cohortes intra xv. à litteris datis dies Picardiam transmitterentur; quum ipse in itinere duodecim contrivisset, & tantum tres dies ad militem conscribendum & transmittendum superessent. Sine mora tamen delectus militum expeditur, qui ad Caletum, Bononiam, Diepam & maritima oppida transmittendi, si opus, idque Regi per Rogerum *Williams* & præfectis oppidorum quæ dixi, festinato significatur. Simulque Regii in

1. *Deest junctim in Edd. priorib.*

Britannia Consilii subsidium eo mittendum per litteras vehementius rogant. Quum autem illi nec numerum, nec in quem usum, perscriberent, nec locum receptui assignarent, nihil definite respondere poterat. 1595.

Rumores jam neququam obscuri, sed clara & una omnium voce ex singulis Europæ partibus perferebantur, Hispanos numerosiore quam antea classe ad Angliam expugnandam jamjam oram soluturos. Unde per maritimas Angliæ regiones exquisiti delectus habiti, qui ad littora excubarent constituti: classes binæ apparatus; altera contra illos in Mari Britannico; altera ad Americam sub Hawkinso & Draco. Singuli ad bellum se accinxerunt, quiritantes, tot fortissimos viros, qui patriæ egregiam operam navare poterant, & tantam vim pecuniæ in Gallia periisse, (47243. enim aureis Solatis navalis ad Brestum expeditio constitit, in copias etiam impensa sub Essexio supra 200640. præter pecuniam mutuo datam,) moerentesque mulieres, filios & fratres occisos in hæc tempora non reservatos novo dolore recurfante ingemuerunt. Inter hæc Lomeneius è Gallia advolat, & quamvis Cameracum captum non dissimularet, Majoris suppetias Gallus petit. urget tamen ut cohortes auxiliares illico in Picardiam transmitterentur, & postea delegati aliqui qui de belli ratione tractarent. Quod quum præposterum & Reginæ & Consiliariis videretur, ille impatientior Cameracum amissum Reginæ imputavit, dictitans illam Regis miseria lætari & inde adacturam ad pacem cum Hispano quamprimum conficiendam. Respondit illa extemplo præfens præfenti, & mox per litteras & Thomam Edmundum qui tunc Legati locum gerebat, se ægerrime ferre Cameracum amissum esse, ægrius hoc sibi à Lomeneio imputari, quia subsidia ex Anglia non missa fuerint. Ea ex temporum angustiis mitti non potuisse demonstravit, nec prudentiæ esse triumphanti hostium exercitui

1595. exercitui (Gallis semel atque iterum profligatis) objicere, ne populi salutem omnino negligere videretur; Tantum abesse ut illa Regis miseria ¹ lætaretur, eum inde ad pacem cum communi hoste adactura, ut nec ipse Rex nec alius quispiam vel suspicari possit, si in memoriam revocaret, quæ & qualia amicitiae officia erga ipsum præstitit. Promisit jam inde omnem opem & operam quantum posset, quum una eademque quasi nave jaçtarentur; Nec quenquam suam industriam adversus Hispanum ² communem hostem posse requirere, quæ ex quo is odium in Anglos induerat (nec alia de causa quam quod illa tyrannidis jugo vicinos liberare voluerit) nunquam destitit terra marique vires infringere & alio deflectere; & jam totam in hoc esse, ut contra illum & classem & exercitum emitteret, ideoque juste excusandam, si non illico opituletur, nisi Angliam & Hiberniam auxiliis orbata hostibus ingruentibus exponeret. Quod Galli nonnulli insufurrarent, quasi illa de Regis constantia dubitaret, aut res ejus secundas iniquis oculis intueretur, protestata est, hujusmodi cogitationes, ut Principe indignissimas, animum nunquam subiisse, quæ ejus in amicitia constantiam perspectissimam habeat, & cui omnia ad voluntatem fluentia semper ex animo ³ optet.

A Gallis ob-
jecta diluit.

Gallum a-
mice ad-
monet.

Præterea jussit Edmundium hæc serio Regi inculcare. Regum esse inprimis & sustinere & abstinere privatim in plurimis contra animi sententiam, ut publice populo satisfaciant, & securitatem præstent, quum populi benevolentia sit maximum Regum firmamentum. Quod quum Rex ipse prudentissime ⁴ facit, necessarium ut ipsa itidem faciat, & nihil omittat ad populum sibi charissi-

1. Lætaretur, & inde ad p. c. c. h. adacturam, ut n. i. R. n. a. quispiam hoc vel s. poterit, [l. potuerit] si in &c. Ed. Lond.
2. Desunt communem hostem in Edd. priorib. 3. Optavit Ed. Lond.
4. Faciat Edd. priores.

mum conservandum : pro cuius obsequio, fide, & fortitudine se plurimum divino numini debere agnovit. Quæ & Gallia testetur ubi fortiter & fideliter sanguinem plurimi ¹ profuderint, & sane plures profunderent, si lugubres matrum, liberorum & proximorum lamentationes non intercederent, ut paullulum respirarent : præsertim hoste & Angliæ & Hiberniæ jam minaciter imminente. Quæ si Rex æquo animo perpenderet, se non dubitare quin hæc responsa æqui boni consulat, & illis aures occludat, qui, in communis hostis bonum, amicitiam diffuere satagunt, & diffuendo utrique perniciem moliuntur. Hoc singulare quorundam esse studium, ut malis artibus Principes & subditis fortissimis & reliquorum benevolentia spolient. Ut huiusmodi tamen artibus ille adigeretur, pacem cum Hispano inire non habita Angliæ ratione, (quod Lomenius iteraverat) quia ex Anglia auxilium non erat suppeditatum, se neutiquam credere posse. Imo certo nosse, illum tantum Principem, dum existimationi consulat, vota reminiscatur, & Anglorum merita non obliviscatur, tam periculosam, & indignam ² cogitationem non semel admissurum, quam in altero infra inferos amandandam censeret. Sin à conjuratis Pontificiis eo deduceretur, quod Deus avertat, se tamen sperare superni numinis auxilium Angliæ minime defuturum. Ceterum quum viderit quorsum Hispanicus apparatus evadet, auxilia lubenter adjuncturam esse quanta commode potuerit, ne adversarii jam inde, ut antea, fructum ex illius necessitate sibi percipiant. Hæc Edmundus, & postea Henricus Untonus Legatus Ordinarius in Galliam reversus fusc explicarunt.

1595.

Verum enimvero Galliæ malis indies ingravescentibus, plurimi Regem ad pacem cum Hispano paciscen-

Gallus ad
 pacem cum
 Hispano
 suadetur &
 dissuadetur.

¹. Profuderunt *Ed. Lond.* ². Cogitationem in se non admissurum, *Edd. priores.*

1595. dam incitarunt, persuadentes Reginam nihil nisi inani sonitu aures pascere. Deterruerunt alii, imprimis ¹ Margareta Navarra Regis soror, Dux Bullioneus, & Untonus Legatus ² proponentes, imbecillam spem pacis cum Hispano futuram, qui Navarram avitum regnum tam diu detinuerat, Galliam disturbarat, & sibi destinarat, Britanniam Minorem quasi hereditatem filiae vendicarat atque eidem jus commentitium in Angliam contra illud Regis Scotorum exploratissimum editis libris arrogarat, adeo ut Europæ monarchiam spe ³ vasta devorasse videretur.

Regina illi
diffidit.

Quum Rex his aures clauderet, Regina ejus fidei diffidere coepit, maxime postquam ex Cardinalium Collegio certo intellexisset, eum à Pontifice Romano in gremium Romanæ Ecclesiæ *cum benedictione* admissum fuisse non aliis quam his legibus & hisce verbis; *Abjurabit omnes hæreses, & fidem Catholicam profitebitur, in forma quæ fiet hic per Oratores. Introducet fidem Catholicam in Principatum Bearnæ, & nominabit Magistratus Catholicos in eadem Provincia. Curabit intra annum educere de manu hæreticorum Principem Condæum, quem curabit Catholice institui & educari. Publicabuntur & recipientur decreta Concilii Tridentini in universo Regno Galliæ. Ad Ecclesias & Monasteria ⁴ vacantia nominabuntur personæ integræ & Catholicæ, & ab omni suspitione hæresis immunes. Præstabit omnem operam, ut Ecclesiæ & Clerus redintegrentur ad bona occupata sine ullo processu judiciali. In demandandis Magistratibus & dignitatibus curabit, ut Catholici tantum præficiantur, & quoad fieri poterit Hæretici arceantur. Observabuntur Concordata, sublatis abusibus, qui adversus*

1. Catharina pro Margareta in Edd. priorib. 2. Proposuerunt Elz. Sen. qui & plena distinctione post soror utuntur. 3. Vaste in Edd. pr. 4. Vocanti pro vacantia in Edd. priorib.

*illa irrepserunt. Absolutio in Gallia ab Episcopis præstita damnabitur. Scribet ad universos Principes Christianæ Reipub. litteras, quibus suam conversionem, abjurati-
nem, & fidei Catholicæ professionem significabit.* 1595.

Dum hæc aguntur, Hispani Duce¹ Didaco Brochero cum IV. triremibus ex opposita Armorica solventes in Cornubiam primo diluculo mense Julio appulsi, S. Pauli Ecclesiam in agris solitariam, Mous-holum, id est, Muris-
speluncam, Neulinum & Pensansum Piscatorum viculos ex improvise incenderunt, & mox ne uno quidem cæso aut capto se receperunt: primique & postremi erant Hispani, qui hostilem in Anglia exscensionem fecerunt.

Hispani
Angliam
invadunt.

At majora contra Hispanos quidam Angli privatè, & Regina publice aggressi sunt. Walterus enim Raleighus Regii Satellitii Præfectus, honoraria Reginæ virgine vi-
riata (quam postea in uxorem duxit) de gratia dejectus & per plures menses custodia detentus, nunc liber factus, sed ab Aula relegatus, genio suo obsecutus, qui ad re-
motas regiones explorandas & abdita naturæ indaganda totus ferebatur, navigationem ad *Guaianam* auriferam ab Hispanis decantatam suscepit, quam & patriæ honori
& usui futuram speravit, tum ad opes comparandas, tum ad Hispanum in interioribus Americæ regionibus gravius infestandum, quod commodius fieri posse existimavit,
quam in ora maritima, ubi oppida nunquam opulenta nisi quum opes ad ea convehantur ut in Hispaniam trans-
ferantur.

Raleighus
Guaianam
quærit.

Plimoutha itaque solvens die VI. Februarii *Trinida-*
dam Insulam VIII. citra Æquatorem Grad. die XXII. Martii appellit, urbeculam *S. Josephi* dictam, & Præfe-
ctum Antonium Bereum facile capit. Sed ne nummum quidem argenteum reperit. A Bereo, qui auri fodinas in *Guaiana* sedulo quæsierat, multa sciscitatus, nave in

Ejus navi-
gatio.

1. Dudaco Edd. priores.

1595. *Trinidad* relicta, cum lembis & c. militibus vastum illud & plurimum ostiorum flumen *Orenoquo* ingressus *Guaianam* indagat per cccc. mill. pass. inter anfractuosa brevía & aquarum divortia repercussis verticalis Solis radiis torrefactus, imbribus permadidus, pluribusque difficultatibus conflictatus, donec cœlo mense Aprili hibernante, aquis superinfusis omnia quodammodo stagnarent, ut necessario nec sine periculo revertendum esset. Si plura desideres, elegantem ipsius hac de re librum consulas, in quo & regiones accurate quasi indigena describit, multa de *Guaiana* opulentia ex splendentibus marcasitis ibi inventis, ex Hispanicis scriptis, ex barbarorum fide, quos minime intellexit, & spe credula, nonnulla etiam quæ fabulosa videntur de Amazonibus, & ¹ gente cui ex humerorum prominentia vultus in pectore, enarrat. Sed quod nusquam gentium Poëtæ & peregre navigantes reperiunt. In reditu Cumanam, quia incolæ numerata pecunia redimere abnuerunt, succendit, item casulas ad *S. Mariam* & *Rio de la Hach*. Nec destitit postea, magnis impensis semel atque iterum cœptum persequi, licet Hispanus ut impediret in *Trinidad* coloniam constituerit.

Angli Oceanum Occidentalem infestant.

Iisdem diebus Amias Præstonus & Somerius Insulam *Portus Sancti* prope Maderam, *Cobe* prope *Margaritam*, Coros oppidulum, urbeculam *S. Jacobi de Leon* diripiunt, & Cumanæ accepta pecunia parcunt. Ante paucos etiam menses tres naves Comitum Cumberlandiæ adortæ erant ingentem *Caraquam* à quinque Christi vulneribus denominatam, quæ fortuito igne dum pugnatur cum omnibus mercibus deflagavit, incendiumque ita late se diffudit, ut Angli vix evaderent, quum Lusitani se in undas præcipitarent. Hæc & alia à privatis gesta.

In Americam expeditionis.

Regina vero edocta, magnam vim opum ad *Portum Ricum* in Insula *Boriquena*, sive *S. Joannis* convectam

1. Gentem in *Edd. priorib.*

esse

esse in Hispani usum, ut intercipiendo belli nervos hosti præcideret simulque in alio orbe bello distineret, Joannem Hawkinsum & Franciscum Dracum pari cum auctoritate in re navali, & Thomam Baskervillum terrestribus copiis Præfectum eo mittit cum sex navibus Regiis & xx. aliis bellicis. Hi è Plimoutha vela dederunt pridie Calendis Septemb. Vicesimo septimo post die ad *Canariam Magnam* appulerunt. Hanc expugnare, & in gloriam, & in usum ad classem copiosius re annonaria instruendam censuit Dracus, & Baskervillus: contra Hawkinsus, qui classem satis instructam esse asseruit, nec temporis jacturam faciendam, donec quod susceptum perficeretur. Persuasus demum à Baskervillo, qui quatuor diebus ¹ expugnare in se receperat, & à Classiariis cibarium inopiam caussantibus, assensit. Baskervillus autem terram conscensurus perspecta difficultate oppidanis ad pugnam paratis, & mari ad littora furente, incepto destitit. Inde ² toto mense navigantes ad Insulam *Dominicam* devenerunt. Quo tempore quinque Hispanicæ naves emissæ ad Anglos observandos, & opes à *Portu Rico* avehendas, inciderunt in actuariolam Anglicam à reliquis aberrantem. A cujus navarcho & nautis eculeo admotis, quum intelligerent Anglos *Portum Ricum* cogitare, eo velis remisque tendunt, Anglos adventare docent, aurum argentumque occultant, missisque celocibus per omnes Insulas & Oram maritimam Hispanis idem significant, qui jam præmoniti satis muniti. Angli in Insula Dominica actuariolas ædificantes moram traxerunt, seriusque ad *Portum Ricum* appulerunt. Ubi statim atque anchoras in statione jecissent, è molibus effulminatum est, & inter coenandum Nicholas Cliffordus vir Equestri dignitate & Brownus pilo læthaliter vulnerati post unum & alterum diem obierunt, eodem-

Canaria frustra tentatur.

Et Portus Ricus.

1. Expugnare inceperat, *Edd. priores.* 2. Tota *Cod. Rawlinsonianus.*

1595. que die Hawkinsus ex ægritudine, simultatibus inter ipsum & Duces exortis expirans triste sui desiderium classiaris reliquit. Hispani portus ostium ingenti nave demersa obstruxerant, à qua malos prælongas utrinque ad castellula quæ aditum communiunt transversas duxerant. Interius quinque illæ Hispanicæ naves saburratæ sclopetariis completæ & majoribus tormentis instructæ, oppositæ steterunt: nihilominus Baskervillus militibus in acacia & lembos impositis aditum vi aperire conatus ex Hispanicis navibus unam & alteram incendit, sed glandium procella superfusa multis cæsis rejecto impetum redintegrare haud lubuit. In continentem inde delati *Rio de la Hach* oppidulum, cujus incolæ xxxiiii m. ducatorum in redemptionem obtulerunt, igne injecto incenderunt, ut viculos aliquot circumfisos; deinde S. Martham, in qua ne gruma auri vel argenti reperta. *Nombre de Dios*, incolis & opibus vacuum, inde ceperunt & cum omnibus navigiis igne absumpserunt. Hinc cum dcl. armatis militibus, *Panamam* versus profecti. sed quum uno & altero die per vias angustiis impeditissimas & luto madidas eluctati essent, hinc inde è silvis glandibus creberrimis impetiti, & in ipsis angustiis munimentum objectum offendissent, cujusmodi & altera duo viam interius occludere intellexerant: ad naves lassati, inediaque confecti numeris accisis redierunt. Ad *Scudo* Insulam jam vela verterunt, & inde ad *Portum Bellum*. Interea xxviii. Januarii die F. Dracus dysenteria cruciatus, atque ægritudine ex adversis successibus fatis concessit, nautico funere in mare tormentis displosis demissus, eo fere loci ubi primum fatis monstratus secundis successibus inclarescere cœpit. De quo si plura velis, vide quæ in anno M.D.Lxxx. scripsi. Revertentibus ad australe latus Cubæ juxta Pinorum Insulam occurrit

J. Hawkinsus moritur.

Oppidula capiuntur.

Panamam versus itur.

Fr. Dracus moritur.

i. Et nautico Ed. Lond.

classis

classis Hispanica quæ præstolabatur, sed prima impressione Baskervillus & Throughtonus, hic in nave Proprætoria, ille in Prætoria ita Hispanos proturbarunt, ut parvo damno accepto & majore (si qua ipsis fides) illato evaserint. Demum post octo menses in Angliam cum præda satis tenui redierunt, postquam pauca oppidula, sed plurima navigia incendissent. Hispani enim in America, qui diu disjunctissima loci longinquitate tuti, postquam sæpius à Gallis & Anglis eo penetrantibus magna damna perpeffi erant, se firmiter operibus & bellico apparatu communierant.

1595.
Classis ægre
reducitur.

Dum hæc in Occiduo orbe Angli attentarunt, controversia quædam, sed animo minime inimico inter Regnam & Ordines Confoederatos antea exorta in hunc modum¹ paullatim invaluit, & paullatim evanuit. Burghleius Thesaurarius Reginæ demonstraverat quanta vis pecuniæ ab anno M.D.LXXXV. in Belgicum bellum fuisset effusa, quanta vis auri & argenti ex Anglia in Belgium transmissa, ibidem quæstuoso compendio ab Ordinibus recusa, & nunquam relata, quanta fortissimorum Anglorum multitudo in eorum causa absumpta: quantæ etiam expensæ ad Hibernicum incendium restinguendum, & Hispani molitiones amoliendas necessario conferendæ: Præterea quo modo Reginæ ope Ordines se defenderant, hostes majorem in modum offenderant, Rempubliam antea vacillantem constituerant, facultates commerciis, & potentiam nonnullis territoriis adauctis plurimum adauxerant, proximosque sublevarant. Illa belli diuturnitate & expensarum magnitudine quodammodo fessa hæc eadem Ordinibus per Thomam Bodleium Legatum Ordinarium monstravit: Inprimis Angliam viris militaribus & opibus esse admodum exhaustam ex diuturno bello contra Hispanum, quem non alio quidem

Pecunia ab
Ordinibus
repetita.

Auctore
Burghleio.

1. Paullatim invaluit, & *omissions* Elz. Sen.

1595. nomine hostem habet, quam quod eis in summo discrimine suppetias tulerit. Poposcit igitur, ut expensarum onere pro copiis auxiliariis levarent, partem aliquam expensarum rependerent, & quosdam delegarent qui rationes inirent, quo modo universa pecunia eorum causa expensa, & Horatio Pallavicino debita, (cui gravem usuram jam diu dependerat) tandem refunderetur.

Ordinum
responsum.

Ordines tot & tanta Reginae beneficia agnoscendo prædicarunt, eidem post Deum omnia secunda accepta retulerunt: Verum protestati sunt, se, qui tantam pecuniam anno M.D.LXXXVIII. contra classem Hispanicam, anno sequente in expeditione Lusitania, postea in Breftana erogarant, atque ex insolita inundatione damna longe gravissima nuper pertulerant, non ita ab opibus paratos esse ut nomina solvere possent, nisi misellum populum opprimerent, & suam causam jugularent: ex territoriis adjunctis, & oppidis hosti ereptis tantum abesse ut expensæ leventur, ut eadem communiendo, novaque præsidia collocando potius multiplicentur. Commercia magnis jacturis exposita esse & fuisse ex arrestationibus in Hispania, necnon per Anglorum & Dunkircanorum deprædationes. Fatentur se Galliarum Regem sublevasse non ex opum affluentia aut insolenti ostentatione; nec ut Anglia neglecta, ad ejus patrocinium confugerent: sed ut hostem diverterent, & impedirent ne ille pacem cum Hispano componeret, quo indigentia, domestica dissidia, & prava consilia facile impellerent. Nihilominus partem aliquam pecuniæ repræsentare promiserunt.

Partem
offerunt.

Disceptatur
acriter.

Quum illa majorem postularet, illi ex contractu anno M.D.LXXXV. contenderunt, pecuniam non repræsentandam priusquam bellum finiretur, nec à pacto resiliendum si Regina suo consulat honori.

Contra censuit illa ex his Jurisconsultorum & Politicorum

corum oraculis: *Omnes contractus cum Principe intelliguntur admittere interpretationem bonæ fidei, neque Princeps tenetur ex suo contractu quando ex justa causa contractus cedit in publicum detrimentum. Pax non rumpitur si Princeps recedat à pacto suo quando ex novi casus contingentia id fiat, vel quando res devenit ad novum casum, de quo fuisset aliter provisum si fuisset cogitatum. Fœdera & pactiones Principum cavillari non debent, neque violentibus pacta debent observari. Princeps contractui celebrato in causa respiciente statum suum non tenetur si in præjudicium & detrimentum subditorum vergat. Omnis conventio quantumvis jurata, intelligitur rebus in eodem statu permanentibus, non autem illis mutatis. Fortius quis obligetur Reipublicæ, quam propriæ promissioni. Atque ex Senecæ auctoritate, Non mutat sapiens consilium omnibus his manentibus quæ erant quum sumeret. Ideo nunquam illum pœnitentia subiit, quia nihil melius illo tempore fieri potuit quam quod factum est, nihil melius constitui quam quod constitutum.* His de rebus multæ, variæ argutæque fuerunt disceptationes, uti etiam, An Ordines tenerentur aliquid Reginæ successoribus solvere, (si quid eidem humanitus acciderit) quum ex contractu nec hi opitulari, nec illi solvere obstringantur? Atque an æs illud alienum Pallavicini nomine exactum, non sit à Brabantis, Flandris & Artesiis potius exigendum, quandoquidem contractum fuerit, dum illi confœderati, & ante hanc Provinciarum hodie Unitarum confœderationem? Bodleius autem Ordines eo tandem perduxit, ut tantæ principis iracundiam formidantes hujusmodi condiciones proponerent. Se velle Reginam quamprimum levare omnibus expensis, quas in auxiliares Anglorum copias facit (scilicet 40000. lib. singulis annis.) Vicies mille librarum sterlingarum ad aliquot annos persolvere, certo navium numero adjutare,

cum

L. 4. de beneficiis cap. 134.

1595. cum nullo pacem aut tractatum habere nisi illa consentiente. Post pacem confectam c m. libr. in quadriennium singulis annis numerare. His tamen legibus, ut illis permittantur iv m. militum in Anglia, & quæcunque debeantur ex tabulis omnino dispungantur. Hæc ut admitterentur, supplices rogarunt ex rationibus quas dixi. Insuper res suas admodum ancipiti loco esse docuerunt, populo attonito ex hostis potentia, qui tot jam exercitus alit, Provinciis de canone pecuniæ collatitiæ discordantibus, primoribus similtates inter se exercentibus, multis à Religione recepta deficientibus; Imperatore populum ad pacem per Legatos pellicente; adeo ut si hoc debitum decennale jam acerbius exigeretur, verendum ne miseranda Catastrophe in Confœderatis Provinciis subsequeretur. Regina excusationem ex inopia audire noluit, ex commiseratione ¹ ceteras admisit, ne videretur eorum Confœderationem velle dissolvere, in desperationem adigere, aut hostibus triumphandi causam præbere: dummodo tamen xxx. naves instructas classi, quam jam in Hispanum apparabat, adjungerent, & pecuniam menstruam auxiliaribus Anglis aliquantisper suppeditarent. Ita hæc controversia ad annum M.D.XCVIII. quasi consopita jacuit.

Controversia
sopita.

Hanseaticorum
contra
Anglos
querelæ.

Respon-
sum.

Interim in Germania Hanseaticæ Civitates apud Imperatorem & Imperii Ordines conqueruntur, privilegia de vectigalibus olim ab Angliæ Regibus indulta antiquata esse, bona sua in Lusitanica expeditione adempta, & Monopolia mercatorum Anglorum in Germania instituta. Ad hæc per D. Christophorum Perkinsum Regina respondet. *Privilegia illa propter abusum & alias rationabiles causas regnante Edwardo Sexto, auctoritate Parliamentaria, à qua nulla provocatio, refixa esse, utique temporibus non accommodata: concessa, scilicet, quum res*

1. Deest ceteras in Edd. priorib.

mercatoria & nautica apud Anglos jaceret, ideoque eorum usum regnante Maria omnino fuisse inhibendum. Reginam non quæsisse omnimodam privilegiorum abolitionem, quod ex lege Parliamentaria jure poterat, sed primis regni annis alia nonnulla iis aliquandiu, ut temporum rationes tulerunt, indulgisse, donec ipsi Anglos ne quidem præmonitos Hamburgo, nulla amicitiae ratione habita, nulla ex causa exturbarunt: postea tamen statuisse easdem negotiandi rationes, quibus Angli utuntur, concedere: illos vero omnino recusasse nisi meliori jure uterentur. Quum nec alicubi consuetum, nec ferendum ut alienigenæ in earum rerum commercio, quæ cuique regioni peculiæ, indigenis præferantur, quod ex illis privilegiis vendicant. Præterea Remp. consistere non posse, si non alia vectigalia quam quæ ante trecentos annos imposta, ab Hanseaticis nunc exsolvantur, Privilegia in Reipub. detrimentum concessa admittantur, & justis de causis olim antiquata ad preces cujuscumque denuo revocentur. Ut pari tamen fere jure cum Anglis essent, in Cæsareæ Majestatis gratiam subinde obtulisse. Scilicet in solutione vectigalium pro pannis hinc evectis, & mercibus à Civitatibus Hanseaticis invehi solitis non amplius persoluturos quam naturales. Quod si vellent merces aliunde, nimirum ex Hispania & Belgio, in Angliam invehere, licebit eis persolventibus unum denarium pro vectigali in qualibet libra minus quam alii exteri, pannis solummodo exceptis, quos non liceret Hanseaticis transportare in alia loca, nisi Hanseatica ultra flumen Amasim & urbem Emdanam versus Orientem & Mare Balticum. Permississe etiam illis ædes suas Londini, & alibi in Anglia, retinere, ac honesta disciplina gubernare societatem per Aldermannum suum, modo nihil fiat in præjudicium Majestatis Reginae & legum regni; quamvis in nullo privilegiorum contineatur eos posse Aldermannum per se

1595. *constituere aut constitutiones facere, & jurisdictionem in alieno regno exercere, &c. Bona quæ queruntur adempta, fuisse bellicum apparatus, quem in Hispaniam contra Angliam transvecturi erant, quum tamen hoc ex privilegiis non liceret; & ne facerent publice, per eorum Urbes denunciatum esse, nisi hostium loco haberi vellent. Naves eorum esse dimissas, & nihil præter apparatus illum detentum fuisse, quod jure belli & Regni institutis semper licuit. Ad Monopolium quod attinet, ipsi Germani publicis scriptis testantur, Anglorum negotiandi rationem apud eos longe à Monopolio abesse. Sperare itaque, mandatum Augustanum de Anglorum commerciis inhibendis, quod Hanseatici impetraverant, suspendendum esse, maxime quum Imperii Ordines cognoscere non possint de Privilegiis, aut aliis quibuscunque ad jura regni Angliæ spectantibus, quod Regnum absolutissimum superiorem agnoscit nullum.* Inter hæc tamen ex Hanseaticis civitatibus magna vis frumenti in Angliam invec̄ta (postquam à Regina permissum, ut quilibet sine vectigali inveheret) rem annonariam plurimum levavit, quæ continuis æstate pluviis & clancularia evectione adeo ingravescibat, ut nonnulli ex infima plebe Londini tumultuari cœperint.

Annona
levatur.

Comes A-
rundeliæ
obiit.

Et Baro
Vaulx.

Fatis hoc tempore concessit in Arce Londinensi Philippus Howardus Comes Arundeliæ, qui mitem Reginæ severitatem expertus; ex quo M.D.LXXXIX. condemnatus, totus in meditationibus defixus, ¹ quasi arctissimo religionis instituto astrictus, austero vitæ genere se maceravit, Thoma unico ex Anna Dacreæ ² Gilleflandia filio superstitite. In libera etiam custodia discessit Guilielmus Baro Vaulxius Romanæ religioni non minus devotus, cui ex filio & Elizabetha Ropera Edwardus nepos

1. Qui pro quasi in Edd. priorib. 2. Non Gilleflandia, ut in Edd. priorib.

tenellus successit. Hos comitatus est Thomas Heneageus, qui Elizabethæ ab adolescentia famulatus, primum sacri Cubiculi Thesaurarius, deinde Vicecamerarius, & Ducatus Lancastriæ Cancellarius, vitæ elegantia & festivi sermonis lepore ad aulam natus, unica filia relicta, quæ Finchorum familiam opibus atque numerosa prole & felici adauxit.

1595.

Tho. Heneageus.

Extremo anni mense Guiliel. Whitakerus Theologus pietatis & doctrinæ ornamentis cumulatissimus, Regius Theologiæ in Academia Cantabrigiensi ¹ XVI. annos Professor & Collegio S. Joannis ibidem Præfectus, corpore studiis attenuato, quum quæstio, *An fides vera & justificans amitti possit*, Theologos ibi exerceret, humano carcere liberatur, magno sui desiderio Academicis relicto, quibus voce, vitæ exemplo, & scriptis plurimum profuit.

Guiliel. Whitakerus.

Eodem mense ex hac vita emigravit Rogerus Williams Cambrobritannus, Eques auratus, qui ex familia de *Penrose* in Monumethensi agro, primum mercenaria arma sub Duce Albano circumtulit, postea omnibus militaris disciplinæ muneribus felicissime perfunctus, clarissimis nostri ævi ducibus adæquandus si pugnacis animi ardorem cautiore prudentia temperare nosset. In hoc certe pluribus præcelluit, quod litterarum rudis & solum usu edoctus, Belgicorum bellorum, quibus interfuit, historiam erudito judicio scripsit, & Artem Militarem jam receptam contra illam superioris ævi, non sine veteranorum & Toxophilorum invidia, libro singulari asseruit. Funeri in templo Paulino interfuit Essexius atratus & quotquot erant in urbe viri militares. Altero post funus die Th. Morganus, qui Rogero cognato morienti adfuit, è vivis etiam exemptus. Ille item Cambrobritannus, Eques auratus, & ætate provector, ex insigni familia Morganorum de *Pencarn* in eodem agro natus, qui

Et Rogerus Williams.

Thomas etiam Morganus.

1595. bellicis studiis ab ineunte ætate innutritus, magnam laudem ex militari virtute & animi moderatione apud omnes, sed majorem apud Reginam ex intemerata fide consecutus, postquam assignationem magnæ pecuniæ sub Hispani manu ei factam, ut in suas partes pelliceret, Regina in manus tradiderat, modico quod ab illa accipit stipendio contentus.

Ejus fides.

J. Norrius
in Hiber-
niam mit-
titur.

Tir. Oenius
propugna-
culum ad
Blacwater
capit.

Animo
æstuans.

Russellus Hiberniæ Prorex ex his, quæ sub finem anni superioris diximus, belli tempestatem ingruentem prospiciens per suos in Anglia sedulo egit, ut aliquis rei militaris gnarus transmitteretur, qui sibi consilio & opera præsto adefset ; & ex omnibus Baskervillum præoptavit, licet hominem non nominarit. Missus autem est, quem minime expectavit, Joannes Norrius ad militarem disciplinam exercitatissimus, ad pericula fortis, & rerum gestarum gloria celebris. Statim atque Tir-Oenius audiverat, illum cum veteranis mille trecentis, qui in Britannia Minori Belgioque meruerant, & novo militum supplemento ex Anglia adventare, Anglosque jam *Ballishonnam* & *Belyck* castra ad exitum Lacus Earni cogitare, ipse sibi male conscius propugnaculum ad *Blacwater*, per quod ad Tir-Oeniam provinciam aditus, ex improvise adortus, deditione capit, Edwardo Cornwalllo Præfecto negligenter absente. Eodemque fere momento varius & animo æstuans, per litteras opem suam Comiti Kildariæ contra injurias ministrorum Proregis offert, Comiti Ormondæ & Henrico Wallopo exercitus Quæstori se in fide permanurum promittit, Proregem, Joannemque Norrius per litteras obsecrat, ut mitius secum agatur nec in fidei præcipitium invitatus protrudatur. Verum has litteras Bagnallus Marescallus interceptit, & ut Comes postea conquestus est, in ejus maximum damnum suppressit.

Statim enim mense Julio hostis patriæ & proditor
Edicto

Edicto Anglice & Hibernice declaratur nomine Hugonis **1595.**
O-Neal filii Matthæi ¹ *Fadarough*, id est, Fabri-ferrarii,
 nothi Coni *O-Neal*. In Edicto primum proponitur ejus
 in Reginam ingratitude, quæ illum inopem pensione an-
 nua sustentaverat, ad Comitis honorem evexerat, lati-
 fundiis supra Hiberniæ Comites locupletaverat, injuriam
 in vicinos, & barbaram crudelitatem in *Shani O-Neali*
 filium (quem indicta causa strangulaverat) condona-
 verat. Deinde, quam indigne ille alios *Shani* filios vin-
 culis astrictos in carcere teneat, & quam perfide *Ulto-*
niæ Dynastas in rebellionis societatem pellexerit. Po-
 stremo venia promittitur illis, qui eum deserent, monen-
 turque universi & singuli ne auxilium rebellibus quovis
 modo præstent.

Hac tempestate numerabantur apud rebelles in Ul-
 tonia plus minus mille Equites, Pedites **VI M.CC.LXXX.** ^{Rebellium vires.}
 & in Conachtia **II M.CCC.** qui omnes erant etiam ad
Tir-Oenii nutum, & ex his quamplurimi rei militaris
 non ignari, utpote armis exercitati, ex quo singulis Dy-
 nastis *Ultoniæ* *Perottus* Prorex numeros præscripserat,
 qui armis exercerentur ad resistendum *Scotis Hebridia-*
nis, vel *Belgico* versati bello, quos ille consilio in po-
 steriorum improvido eo transmittendos curaverat, vel à
Fitz-Williams Prorege in Anglicam militiam allecti.
 Nec minor in Anglorum copiis numerus sub *Norrifio*, ^{Norrifius in Tir-Oenium movet.}
 qui contra rebelles movere jussus ad subsidium ex *Hi-*
spania expectatum prævertendum. Illi enim summa rei
 militaris auctoritas cum titulo *Generalis exercitus in Pro-*
regis absentia in Ultonia, & absoluta quibuscunque re-
 bellibus condonandi potestas à Prorege ex *Reginæ* man-
 dato (ut minori cum Proregis contumelia fieret) delata
 fuerat, nescio quo consilio, sed plerisque admirantibus,
 quandoquidem tota vis imperii in unius consistat im-

1. *Fadareugh Edd. priores.*

1595. perio, & bicipiti imperio nihil monstrosius, nihil exitiosius. Prorex tamen ei se adjunxit, tantoque rebellium terrore ad Armacham usque procefferunt, ut Tir-Oenius, munimento ad *Blacwater* derelicto, villas circumvicinas oppidumque *Dunganon* igne injecto incenderit, ædes ibi suas magna ex parte subruerit, & jam de se conclamatum ingemiscens latebras cogitarit; quum illi non ulterius progressi, quod à comœatu non satis instructi, (hinc etenim plures in Hibernia expeditiones successu caruerunt) constiterunt, & Tir-Oenio proditore in suo ipsius territorio declarato, atque præsidio in Armachana Ecclesia Metropolitana relicto, reversi sint. Revertentes sedulo observavit ille, & è longinquo se subinde ostendit. Præsidium tamen ad *Monaghan* firmarunt. Quumque jam prope *Dundalkiam* ventum esset, Prorex bellum Norrisio prosequendum, pro ea quam acceperat auctoritate, commisit, multisque utrinque verbis habitis officio plenissimis Dubliniam se recepit, rebusque Lageniæ, Conachtæ & Momoniæ provide prospexit.

Et una Prorex.

Tir-Oenium terrent.

Et revertuntur.

Simultates inter Proregem & Norrisium.

Norrisius cum justo exercitu in Ultonia mansit, nec quicquam exspectatione dignum gessit: sive ex æmulatione in Proregem, (quæ ex aula insigni simulatione perniciose alebatur) dum hic parem, ille superiorem non ferret: sive ex militarium virorum artibus, quibus bellum trahi placet; quandoquidem haud ulterius æstimantur quam dum sunt usui: sive ex favore quo tantum in Tir-Oenium ille propendit, quantum Prorex in odium. Dum enim Tir-Oenio & ejus fautoribus aurem porrigeret, Proregem subaccusavit ut Tir-Oenio iniquiorem, eo quod nullam cum eo pacem ineundam censeret. Et Prorex quidem sibi persuaserat, Tir-Oenium nihil nisi moras neçtere, dum ex Hispania subsidia exspectaret, ideoque colloquia & inducias cum eo, ut insidiosa & perniciofa semper averfatus; nec litteras nec nuncios à proditore

proditore declarato admittendos, ex Regia majestate & suo honore ratus. Norrius contra credulus, spem optimam eum ad pacis conditiones perducendi conceperat, usque adeo ut ad colloquium admiserit; cunctis demirantibus, tantum bellatorem cum proditore declarato in colloquium prius quam in certamen descendisse. Ceterum versutus ille spem istam aluit, submissionem simulatam suoque chirographo obsignatam exhibendo, & in genua provolutus coram Norrisio & Fentono Secretario veniam orando: Protestando etiam, *se non ex malitia vel ambitione obsequium in Principem optime meritam neglexisse; sed suos, ex injuriis sibi immerito illatis & insidiis in vitam structis, ulciscendi avidos, in rebellionem proruisse. Hoc primum in Majestatem fuisse peccatum, quod fideli obsequio & suo sanguine eluere promisit, simulque titulum O-Neali, quem arripuerat, ne alii in suam fraudem usurparent, renunciare: nec sibi aliquid cum Hispano jam inde futurum, (quocum nihil sibi ante mensem Augustum fuisse affirmavit,) modo hæc misericordia & oblivione transiliantur, & plenaria venia sibi & suis impertiatur. O-Donellus* itidem se submittit. Hinc induciæ ad Kalendas Januarii duobus obsidibus traditis pactæ. Pauloque post Feaghus *Mac-Hugh*, eadem simulationis larva, lugubri ejulatu ad Proregis pedes procidens, veniam exposcit, & in tutelam receptus, aliquandiu quietus egit.

Tir-Oenius
Norrisio se
submittit.

Hinc induciæ.

Observarunt prudentiores, hoc colloquium, hæcque & hujusmodi inducias, Reginæ admodum damnosæ extitisse. Rebelles enim liberum interea tempus nanciscuntur, ad occulta consilia concoquenda, ad partes foris novis fœderationibus firmandas, & domi novis viribus augendas. In dies enim pravi undique se confociarunt, dum Anglorum copiæ maximo impendio desides otio torperent,

Quæ in Hi-
bernia
damnosæ.

1595. torperent, & fidelium agros depascerentur, quum per inducias in hostico agere non liceret.

M. D. XCVI.

Colloquium cum rebellibus.

INEUNTE Januario, quum induciæ jam exiissent; et si subdolis rebellium artibus Castrum Monaghan interim fuisset occupatum: Henricus Wallopus Exercitus in Hibernia Quæstor, & Robertus Gardinerus Justitiarius primarius, viri gravissimi & perspecta prudentia, missi sunt, qui cum Tir-Oenio, O-Donello, & ceteris rebellibus, colloquium haberent, & ad pacem persuaderent. His illi sua gravamina & petitiones seorsim exhibuerunt.

Tir-Oenii querimonia.

Postulata.

Tir-Oenius querebatur, Henricum Bagnallum Marecallum fructum laborum suorum intervertisse; mendaciis & malis artibus de Regina gratia, & quodammodo de gradu dejecisse; litteras ad Proregem, Norrisium & alios, in grave ipsius præjudicium interceptisse, & suppressisse; atque dotem uxori suæ assignatam detinuisse: protestatus, se cum exteris Principibus, priusquam proditor esset declaratus, nunquam egisse. Humillime petebat, ut crimina sibi & suis condonarentur; ut in integrum restituerentur; ut Religionem suam libere exercerent; (nec tamen in Religionem in Hibernia vix unquam inquisitum fuit, nec de Religione cogitatio conjuratorum animos hætenus subierat, quam ad partes confirmandas jam primum obtenderunt;) ut Marecallus mille libras monetæ Anglicæ in dotem uxoris jam defunctæ persolveret; ut nulli præsidarii, Vicecomes, aut id genus officarii, in Comitatu Tir-Oeniæ constituerentur; ut Ala quinquaginta Equitum, cui Regina stipendio præfuerat, redderetur, & qui suos deprædati fuerint, poenis subicerentur. Hæc si concederentur, promisit, nullum fidelis subditi officium prætermitturum; & permissurum

Arma-

Armachano Archiepiscopo & Decano, ut suis juribus & 1596.
fundis utantur, fruantur.

O-Donellus, quum patris & majorum erga Reges An-
gliæ fidem commemorasset, conquerebatur, ¹ Boinum An- O-Donelli
querimo-
nia.
glum, militum ductorem, in Provinciam, specie popu-
lum ad humanitatem imbuendi, à Perotto Prorege cum
cohorte missum; comiter à patre quibusdam oppidis
assignatis exceptum; in ² patrem tamen nullo non in-
juriam genere sæviisse; spurium quendam ad dignitatem
O-Donelli extulisse; Perottum Proregem, hunc ipsum
insidiosè interceptisse: innocentem in carcerem detrusisse,
& injuste detinuisse, donec Deo duce evaserat; *Fitz-*
Williams Proregem, Owenum *O-Tool*, virum ab O-Do-
nello in illo tractu secundum, publica fide evocatum,
in arcta custodia totos septem annos infontem asservasse,
& vicinos in *Fermanaugh* intolerandis injuriis onerasse;
se non aliam suæ salutis expediendæ rationem posse in-
ire, quam proximis divexatis opem ferendo. Postulabat Postulata.
eadem quæ Comes, & etiam Castella quædam & prædia
in Comitatu *Slego*, Castrumque *Slego*: quæ suo jure ven-
dicavit sibi confirmari. (Castrum enim illud Ulicus à
Burgo, præsidii signifer, Georgio Binghamo Præfecto
perfide occiso, rebellibus nuper tradiderat.) Shanus *Mac-*
Brian, *Mac-Phelim O-Neal* ejulabant, Insulam *Magy* Aliorum
querimo-
nia.
ab Essexiæ Comite, & Baroniam de *Maughery-Mourn*
avitam hereditatem ab Henr. Bagnallo per injuriam sibi
³ ablata; se in vinculis habitum donec jure suo Bagnallo
coactus cesserit; & injuriis indignis nunc affici à Præsi-
diariis in *Knoc-Fergus*. Hugo *Mac-Guir* militarem præsi-
diariorum insolentiam in armentis abigendis exaggerabat,
& Vicecomitem in suas regiones immissum proximi
cognati caput amputasse & proculcasse.

Brianus *Mac-Hug*, Oge *Mac-Mahon*, & Ever *Mac-*

1. Bomum *Edd. priores.* 2. Partem *Edd. Belg.* 3. Ablatas *Elz. Sen.*

Pars IV.

X x x x

Cowley,

1596. *Couley*, conquerebantur, præter alia, *Fitz-Williams* Proregem, largitionibus abductum, Hugonem *Roe* in dignitate *Mac-Mabon* confirmasse, & mox, quod multam impositam more patrio explicatis signis exegisset, suspendisse, ejusque hereditatem, ut nomen *Mac-Mabon* deletur, alienis concessisse. Ut semel dicam, postulabant singuli eadem quæ supra memoravi de Religione exercenda. At hi duo insuper, ut fundis, tam Ecclesiasticis quam suis, in suis ipsorum ditionibus pro rata annua pecunia libere fruerentur. Quum delegati, quædam ex his concedenda, alia temperanda, alia ad Reginam referenda censerent; etiam & hos vicissim articulos rebellibus proposuerunt, ut arma deponerent, copias dimitterent, rebellionis crimen supplices deprecarentur, Vicecomites in suis territoriis admitterent, munimenta, quæ diruerant, restaurarent, Præsidarios non infestarent, ablata restituerent, quæcunque cum exteris Principibus tractarunt, jurejurando præstito propalarent, & nihil jam inde sibi futurum cum exteris contra Reginam, fidem obstringerent. Hæc tam iniqua illis jam insolescentibus visa, ut discessum fuerit, induciis ad Kalendas Aprilis his legibus pactis, ut nihil hostile utrinque committeretur, ut Angli præsidarii libere, quocunque velint, cum re annonaria & armis proficiscerentur, pabularentur, lignarent, materialia ad præsidia communienda intra tria milliaria, ubicunque egerint, comportarent, ¹ conjurati nullo modo fideles subditos ad rebellionem illicerent, & id genus alia. Ad hæc confirmanda obsides ex parte Tir-Oenii traderentur, qui vel permanerent, vel alii statis temporibus substituerentur. O-Donellus, ut obsides daret, nullo modo induci poterat. Quum abituri essent, Tir-Oenius & O-Donellus litteris significarunt, se nihil posse præstare, nisi *Feaghus Mac-Hugh*

Et postulata.

Articuli rebellibus propositi.

Rejecti.

Induciarum iterum pactæ.

1. *Deest conjurati in Edd. priorib.*

in Lagenia, *Mac-Williams*, ¹*O Rorc*, *O-Conorus-Dun*, 1596. ceterique rebelles in Conachtia, *O-Ralii*, & illi in Brennia, condonarentur, ac in possessiones avitas restituerentur.

Novæ conditiones propositæ.

Regina, etsi tunc temporis, & postea, ut humano sanguini parceretur, ad quascunque pacis condiciones majestate non indignas haud invita descendisset; æquis tamen auribus audire non poterat, ut rebelles pro rebellibus apud ipsam intercederent, quæ suam misericordiam, ut ipsa dixit, resipiscentibus & petentibus dispensare novit. De libero Romanæ Religionis cultu, (cujus in scripta submissione non meminerant,) & Ecclesiæ patrimonio abalienando, respondit, se licentiam leges violandi, aut Ecclesiæ bona occupandi, nulli scienter prudenter unquam permisisse, aut permissuram. Quod ad injurias illatas, refarcire velle, si de illis certo constaret. Insolentem autem administratorum iniquitatem & ²præfidiariorum rapinas prorsus damnavit. Et in hanc quidem sententiam scripsit ad Norrisium, & Fentonum; quorum facili credulitate Tir-Oenius nimio plus abutebatur. Prudentiam vero in Wallopo & Gardinero, Delegatis suis, desideravit, & acerbiuscule increpuit, quod Tir-Oenium, Rebellem publice declaratum, & ceteros in omnibus colloquiis & litteris honorifice salutaverint & compellaverint.

Reginæ de his sententia.

Ille etenim interea sedulo & secreto litteris supplicibus cum Hispano per emissarios de ope submittenda egit, usque adeo ut unus & alter internuncius cum litteris clandestino ad rebelles venerint; quibuscum pactum erat, ut, si justum exercitum, qui par esset Anglis profligandis, præfinito tempore Hispanus submitteret, se suas copias conjuncturos; interim si apparatus bellicum suppeditaret, se quascunque pacis condiciones rejecturos. His pactis *O-Rorc*, *Mac-Williams*, & alii, sub-

Rebelles cum Hispano de auxiliis agunt.

1. O-Roro *Edd. priores.* 2. Præfidiorum *Elz. Sen.*

1596. scripserunt; ¹ versute Tir-Oenius, haudquaquam cautus, consensisse tamen minime ambigitur. Litteras, quas ad eum Hispanus scripserat promissis plenas, subdola officii simulatione ad Proregem transmisit; simulque Hispanici subsidii spe certa nixus, à scripta submissione, & fide Norrisio promissa, resiliit. Quod Norrisius, sua credulitate in fraudem illectus, acriter & iracunde cum eo, quasi os sublevasset, expostulavit. Ille autem, gnarus temporis serviendi, iterum, induciis jam fere exactis, cum Norrisio & Fentono Secretario in colloquium descendit, & qualiscunque pax seu potius pactio datis obsidibus initur. Illis auctoribus veniale rescriptum pro Tir-Oenio & suis in Tir-Oenia conficitur: quod, quum aliquantisper dilatum, dum de formula inter Jurisconsultos in Hibernia minime conveniret, & ille deinde totos duos menses procrastinavit, anceps an acciperet, nisi rebelles in Conachtia una comprehenderentur. Accepit tandem, singulare gaudium præ se ferens, & dictitans, longe gratius esse, quam honorarios codicillos, quibus Comitatus honor sibi delatus. Veruntamen fidem jurejurando firmare externaque auxilia ejurare detrectavit.

Tir-Oenius Hispani litteras Proregi impartit.

Norrisio illudit.

Veniale rescriptum accipit.

Prorex O-Madenum in ordinem redigit.

Et Norrisius rebelles in Conachtia.

Dum Norrisius cum Tir-Oenio pactioem istam faceret, Prorex contra *O-Madenum*, qui novam rebellionis facem accenderat, perrexit, ejusque Castrum ² *Clohou O-Maden* obsedit. Præsidarii, deditioe imperata, barbara procacitate responderunt, si singuli, qui adsunt, Proreges essent, se minime deditioem facturos. Verum, castro post pauculos dies expugnato, illi occidione ad unum occisi. Norrisius & Fentonus, in Conachtiam profecti, rebelles ægre ad aliquas pacis conditiones perducere poterant, qui ira contra Binghamum pleni, aliquandiu nihil nisi moras traxerunt, & pacem infidam tan-

1. Tir-Oenius, haudquaquam versute cautus, consensisse &c. *Edd. priores.* 2. Clohou *Ed. prima,*

dem fecerunt, consultore, ut veri simile est, Tir-Oenio. 1596.

Ille enim jam ambiguas voces spargere cœpit, se non posse non suspicari, dolo malo secum agi, quod tam

Tir-Oenius egregie simular.

male inter Proregem & Norrisium conveniret, quod negligentius à Prorege habiti sint, qui cum eo de pace ejus nomine egerint, quod Prorex nihil nisi bellum spiraret, turmis equitum ex Anglia adauctis, Hispani literis quas dixi detentis, & Marefcallo, ejus adversario acerrimo, jam tum ex Anglia cum novis mandatis reverso. Hinc, emissis prædonibus, vicinos agros depopulari cœpit; mox, scelerum conscientia exagitatus, & audito, pacem inter Angliam & Hispaniam coalituram, pacem se ex animo percupere simulat. Tædet integumenta dissimulationis sigillatim percurrere. Ut semel dicam: quum aliquid discriminis ab Anglis impenderet, vultu & verbis ita submissionis simulationem sustinuit, eamque scelerum pœnitentiam præ se tulit, ut eluderet, donec opportunitas persequendi esset amissa, & necessario copiæ distrahendæ. Utque illi semper crederetur, & venia toties esset oblata; lucrosa ductorum in Hibernia² socordia, Consiliariorum in Anglia parsimonia, & Regiæ innata lenitas, quæ rebellium latrocinia (nec bellum enim appellandum censuit) sine sanguine extingui optavit, facile effecerunt. Quam plena autem perfidiæ & mens & manus fuerint, vel hinc constat.

Eodem mense, quo veniale rescriptum accepit, ille, *O-Donellus, O-Rorcus, Mac-Williams, & Tribus Clan Shees* litteras ad nobiles in Momonia clam miserunt; quibus omnem spem & operam sancte promiserunt, singulis Romano-Catholicam religionem propugnantibus & socialia arma conjungentibus, voventes & jurantes, se nullam pacem cum Anglis inituros, qua singuli confœderati non comprehenderentur. Paulo post ille Feaghum

Diffimulatio detecta.

Rebelles concitando.

1. Ipsi^{us} Edd. priores. 2. Socordia Edd. priores.

1596. *Mac-Hugh*, quum veniale item rescriptum supplex peteret, & receptus esset, ad rebellionem in Lagenia sopitam ¹ resuscitandam concitavit, qui statim ex improvise munimentum juxta *Ballencore* occupat, solo æquat, & late per Lageniam deprædando furtim persultat, licet Prorex prosequeretur. Animum etiam Petro & Jacobo Butleris nepotibus Comitis Ormondiaë rebellantibus addit. Hæc latenter.

Denuo ipse
rebellat.

Hieme ingruente improbitas, hætenus dissimulatione tecta, palam erupit. Publice enim contra pactiois leges commeatum ad præsidiarios in Armacha subvehi prohibuit; alios subvehentes, alios lignantes, ex insidiis occidit. Ipse præsidium adeo ferociter adortus est, ut triginta ex præsidiariis ceciderint; Henricum *Oge* ² *Mac-Shan* generum, ad viculos incendendos, & prædam ad *Boynum* flumen agendam, emisit, atque Castrum Carlingfordiaë insidiosè tentavit.

Proregi & Consiliariis de his exostulantibus, atque monentibus, si obsides salvos vellet, nec proditorem iterum denunciari, ne præsidiarios ulterius infestaret, nec commeatum subvehi impediret: respondit, se pactis stare; Feaghum autem *Mac-Hugh*, si non contra pacta, contra tamen promissa à Prorege exagitari, & Oenum *Mac-Collo* à præsidiariis ad *Kellas* indigne peremptum esse. Hinc dubitare quid de se & suis fiat. Rogavit itaque, ut colloquium cum Norrisio, vel Prorege de integro ad res componendas haberetur. De quo dum consultatur, commeatum in Armacham invehi permisit, O-Donellus tamen interim per Conachtiam hostilem in modum grassatur, donec colloquium, cujus inani spe Norrisium lætabat, procrastinando & tergiversando plane eluderet.

Feagh Mac-
Hugh occi-
ditur.

Prorex interea Feaghum *Mac-Hugh* indefesso labore persequitur; tandemque rebellibus in fugam undique

1. Suscitandam *Edd. priores.* 2. Man-Shan *Edd. priores.*

disjectis,

disjectis, & plurimis cæsis, eum in latibulum anhele fugientem Milburnus tribunus capit, multis ictibus confossum capite obtruncat; quod Dubliniam, multa cum populi exultatione, missum, paulo antequam Prorex provincia cesserit. Quibus etiam diebus Jacobi Butleri caput à Thoma Leao ad Proregem missum, & Petrus frater ejus à patruo Ormondix Comite captus, &, quamvis proximus familiæ heres, suspensus.

Et alii rebelles.

In mediis his Hiberniæ tumultibus, Albertus Archidux Austriacus & Cardinalis, quem Hispanus Belgio præfererat, Regiæ animum ex improvise à rebus Hibernicis avocavit. Ille enim, simul ac gubernacula suscepisset, contractis Hispanorum copiis, quasi obsidionem ad Ferram Picardiæ solvere cogitaret, præter omnium opinionem ad Caletum divertit, & obsidione incingit; primoque die capta Arce Newnhamia, portu potitur. Quamprimum Regina trepidis Galli nunciis acceperat, Caletum obsideri; manum militum ipso die Dominico, dum homines rebus divinis vacarent, colligi jubet, ut Gallo auxiliaretur, simulque Angliæ consuleret. Angliam enim vicino incendio conflagraturam, non poterat non suspicari. Exercitum tumultuario conscriptum Essexio committit; sed priusquam navigiis imponeretur, certo auditur, & oppidum & arcem in Hispanorum potestatem cessisse. Continuis enim tormentorum effulminationibus (quorum tonitrua usque Greenwichum audivimus) quum Albertus moenia quassasset, oppidani se in arcem subdixerunt, quæ paucis etiam diebus magna Gallorum clade facile expugnata. Hinc ille exercitus protinus solvitur, & aliquid pecuniæ mutuo Gallo numeratur, Bullionæo & Sancio fidem obstringentibus.

Caletum à Cardinale Austriaco oppugnatur.

Capitur.

Pecunia Gallo mutuo datur.

Paucis diebus interjectis longe major & exquisitior in Anglia conscribitur exercitus, in quem multi ex clario-

1. Vulneribus Edd. priores.

ribus

1596. ribus familiis ultro nomina dederunt. Constans enim rumor in dies magis magisque invaluit, Hispanum bellum in Angliam & Hiberniam omni conatu apparare; eoque magis, quod jam Caleto (unde brevissimus in ¹ Angliam trajectus) potitus esset, Hawkinfi & Draci expeditio male cecidisset, & Hibernici rebelles auxilia ex Hispania maximopere accelerarent. Regina, ut hanc tempestatem conglomerantem amoliretur, ² consultatissimum rata, hostem in portibus opprimere, classem CL. navium instruit: è quibus XVII. Regiæ; XXII. Belgicæ, quas Ordines Confœderati adjunxerunt; reliquæ actuariæ & annotinæ. In his stipendiarii VI M. CCC. LX; volones nobiles M; nautæ VI M. DCC. LXXII; præter Belgas. Robertus Comes Effexiæ & Carolus Howardus Angliæ Admirallus, qui de suo in expeditionem magnas impensas fecerunt, pari auctoritate *Generalium* titulo præficiuntur, ita tamen, ut huic in mari, illi in terra auctoritatis & dignitatis prærogativa cederet. His ad Consilium bellicum adjunguntur Thomas *Howardus*, Walterus *Raleighus*, Franciscus *Verus*, Georgius Carew, & Conierus *Cliffordus*. Universa classis in quatuor acies dividitur, (*Squadrons* militari verbo vocantur:) primam Admirallus, secundam Effexius, tertiam Thomas Howardus, quartam Walterus Raleighus duxit. Officiarii exercitus erant: Franciscus *Verus* Tribunus maximus, sive Marescallus, Joannes *Wingfeldus* Castrorum Præfectus, Georgius *Carew* Præfectus machinarum, Conierus *Cliffordus* Sergeantus major. Chiliarchæ, Robertus Comes Suffexiæ, Christophorus Bluntus, Thomas Gerardus, Richardus *Wingfeldus*. Volonum ductor Edwardus *Wingfeldus*; & Antonius *Astleius* ³ bellici consilii ab epistolis, qui consilia cum singulorum rationibus, & res gestas in acta referret.

Classis in
Hispanum
apparata.

1. Anglia *Edd. priores.* 2. Consultissimum *Edd. Belg.* 3. Bellico
consilio *Edd. Belg.* Præfectis

Præfectis sive Generalibus Regina præscripsit, ut se- 1596.
 dulo inquirerent, quis & quantus bellicus sit apparatus ^{Mandata}
 in navibus, aut cellis penuariis contra Angliam & Hi- ^{præscripta.}
 berniam, aut Caletum transmittendus, eumque interci-
 perent, aut una cum navibus perderent, ita tamen, ut
 nec milites nec naves temere periculis objectarent. (Ma-
 luit enim, quod subinde dixit, suos ad patriam propu-
 gnandam reservari, quam dubiam Martis aleam ita sub-
 ire, ut nec utilitatem nec gloriam reportarent.) Si qua
 oppida caperent, muliebri sexui & imbelli ætati parce-
 rent, & nullis nisi repugnantibus vim afferrent. Ut spo-
 lia reservarentur, ad impensas resarciendas, & bene me-
 rentes remunerandos; ut Consilarii libere salutaria sug-
 gererent, & ne in partes secederent, resque pro plurium
 suffragiis gererent aut relinquerent. Quum hostium
 naves & apparatus, quantum poterunt, destruxerint, ali-
 quot naves bellicas ad Indicas Caraquas intercipiendas,
 si adventare audirent, emitterent. His præscriptis, illa
 precationem dictavit, qua per singulas naves quotidie di-
 vinam opem coeptis implorarent.

Contra hanc expeditionem nonnulli differuerunt, nec ^{Contra dif-}
 tantos viros, nec tot naves & classarios belli aleæ expo- ^{feritur.}
 nendos; ne forte, illis absentibus, Hispani, qui in omnes
 occasiones imminent, infelici Draci & Hawkinsi successu
 erectiores, aut interim intervenirent, aut classem Angli-
 cam profligarent, & periculum Angliæ facefferent.

Solvit tamen classis è Plimoutha ineunte Junio; pri- ^{Classis ta-}
 mo die vento adversante rejecta, postridie secundissimo ^{men solvit.}
 vela iterum pandit; & longius in Occidentem evecta,
 Lusitanæ littora prætervehitur, ne conspecta quidem,
 idque consulto. Si enim conspecta fuisset, & in citeriore
 Hispaniæ ora, aut Lusitania, aliquid tentassent; statim
 conclamatione ad arma ¹ facta occasio rei bene gerendæ

1. *Deest facta in Edd. priorib.*

1596. prorsus prærepta fuisset. Gades enim, *Solis Cubilia* à Poëtis decantatas, & ab antiquis Geographis *Ultimam Orbis terrarum metam* habitam, hodie emporium celeberrimum, quæ facile defendi poterat, & ad hostem lædendum opportuna, paucis conscii cogitarunt. Locusque ille receptui designatus erat in chartulis, quæ ductoribus per singulas naves sub Sigillo traditæ; non aperiendæ priusquam *Sacrum Promontorium* sive *S. Vincentii* superassent, (nisi à reliqua classe vi tempestatis abriperentur;) & in mare projiciendæ si quid periculi ab hoste immineret. E regione Sacri Promontorii in Hibernicam navem inciderunt, cujus navicularius docuit, se à Gadibus solviffe, omnia ibi secura; ne verbum quidem de classe Anglica; nullos milites præter pauculos præsidarios in Insula esse; in portu stare galleonas, triremes, naves bellicas, & plures mercatorias, ad Indicam navigationem mercibus onustas.

Ad Gades appellit.

Die Junii xx. qui Dominicus erat, primo diluculo, prope S. Sebastiani ædiculam, in occidua Insulæ parte, anchoras fixerunt. Essexius, animi plenus, & juvenili ardore præfervidus, copias statim exponendas censuit; contra Raleighus, & Admirallus inprimis qui præcipitia consilia nunquam probavit. Exoratus tamen consensit, ut periculum aliqui facerent, si ibi commode terram conscenderent; sed frustra, mari ad littus decumanis fluctibus furenter æstuante. Enixe inde institit Essexius, ut, nulla mora interposita, naves bellicas, galleonas, & mercatorias, in *Sinu* conglobatas, adorirentur; sed nec hoc ceteris placuit, quum illæ sub propugnaculis subsisterent, è quibus, ¹ uti è navibus atque xv. triremibus, periculum præsentissimum impendebat.

Postridie bellicæ Hispanorum naves, æstu accedente, se subduxerunt versus *Puntall* terræ prominentiam, mercatoriæ interius versus *Port Real*. Angli sublatis ancho-

x. Uti & navibus *Edd. priores.*

ris

ris in earum locum successerunt. Ubi in illos, hinc 1596.
 è propugnaculo S. Philippi, inde è triremibus, atrociter
 effulminatum.

Jam deliberatum, naves Hispanicas aggredi, Essexio
 ita præ gaudio gestiente, ut pileum projecit. Hoc ne-
 gotii datum Thomæ *Howardo*, Waltero *Raleigho*, Ro-
 berto *Southwello*, Francisco *Vero*, Georgio *Carew*, Ro-
 berto *Crosso*, & aliis minorum navium ductoribus. Nec
 enim visum, æstu jam recedente, naves majores in alveo
 angusto & minus profundo inter brevia discrimini ex-
 ponere. Raleighus itaque, quod deliberatum erat, me-
 dio alveo in nave (cui *Wastspight* nomen) in bellicas
 Hispanorum naves proram direxit, quæ illico recesserunt.
Verus Marefcallus ex *Iride* in triremes intonuit,
 quæ sub oppido tutæ proris obversis illum duriter exce-
 perunt, donec Essexius ¹ subveniret. Tunc enim sibi fu-
 ga consuluerunt, & littus legentes, per Pontem *Suaco*,
 quo Insula continenti jungitur, machina sublata, se in
 apertum mare subduxerunt: præter unam & alteram,
 quas Joannes *Wingfeldus* in nave *Vantgarda* coërcuit.
 Interim bellicæ Hispanorum naves, jactis ad *Puntall* an-
 choris, latera obverterunt. Anglorum vero, quæ ob mi-
 nus justam alvei altitudinem hætenus propius accedere
 non poterant, æstu jam adlabente, mira alacritate in-
 vectæ. Essexius etiam in sua nave in medium certamen
 se ingessit, & ipse Admirallus cum filio. In *Miranora*
 pugnatum acerrime à diluculo usque ad meridiem, quum
 Hispani, galleonis perforatis, misere laceratis, & pluri-
 mis in iisdem cæsis, statuerint naves succendere, aut in
 littus illidere. Multi trepidi in aquas desiluerunt, quo-
 rum alii littore potiti, alii capti, alii submersi, alii na-
 tantes misericordiam implorarunt, & Admirallo mise-
 rante plurimi servati. Prætoria Hispanorum, nomine S.

Triremes
 Hispan. se
 subducunt.

1. Subvenerit *Ed. prima.*

1596. *Philippi*, M.D. vasorum capax, sulphureo pulvere à Mauro accenso, deflagavit. una etiam, & altera, quæ juxta, igne concepto, simul perierunt; illa S. Matthæi, diligentia Admiralli, & S. Andree, opera Thomæ Gerardi, servatæ & captæ.

Milites exponuntur.

Pons *Suaco* perrumpitur.

Simul ac hoc navale proelium confectum, Esflexius milites DCCC. exponit ad *Puntall*, altera ab urbe leuca; statimque Conierum Cliffordum, Christophorum Bluntum, & Thomam Gerardum, mittit, ut *Pontem Suaco*, & machinam quâ triremes evaserant, interrumpent, ne aditus esset è continente in Insulam. Quod illi sedulo præstiterunt. Ipse agmine factò ad urbem raptim contendit, cum Suffexiæ Comite, Lodovico Nassavio, W. Herberto Wigornix Comitis filio, Bourko Hibernico, Edwardo Wingfeldio, Christophoro à S. Laurentio, Roberto Drurio, Thoma Germino, Christophoro Heidono, Alexandro Ratcliffo, & selecto nobilium flore. Primum Equites & pedites Hispani se ad D. passus ab oppido ostenderunt, & simul retrocesserunt. Quum illico plures prodirent, ille jussit suos pedem gradu militari referre, & in hostes ulterius prolectos signis mox conversis affilire. quod tanto impetu factum ut in fugam conjicerent; & fugientibus ita vestigia presserunt, ut vix portam ingredi & occludere potuerint. Comes inchoatum munimentum portæ proximum ascendit; unde introitum videt, sed adeo editum & descensu declivi, ut ad lanceæ altitudinem defiliendum. Desiluerunt tamen *Evans* Suffexiæ Locum-tenens, Arthurus Savagius qui Comitum cohorti præfuit, Polius qui rubrum Comitum vexillum gestavit, Samuel Bagnallus, & alii. Interim Franciscus *Verus* Marescallus, porta effracta, irrupit, & una ipse Comes. Jam acris pugna confertur per plateas, donec post semihoram ad forum deventum; ubi disjectis saxis è tectis supernè planis Angli admodum infestantur. Jo-
annes

annes Wingfeldus (qui in prima velitatione occiso Hispano ductore fauciatus, atque cum suis huc penetravit) glande caput trajectus occiditur, multique vulnerantur, è quibus Samuel Bagnallus, octo vulneribus acceptis, & Arthurus Savagius, cruore perfusus, Equestri dignitate donantur. Eodemque fere momento Admirallus cum Thoma Howardo, Guilielmo Pagetto, Raleigho, Roberto Southwello, Richardo Levifono, Philippo Woodhoufo, Roberto Mansello, & classariis, Edwardo Hobeio vexillum præferente, festinanter subsecutus ingreditur. Jam Hispani pugnando obsistunt, atque in Castellum & Domum Civicam se recipiunt. Hæc illico dedita : illud postridie ea lege, ut cives incolumes cum vestibus indutis dimitterentur, reliqua in prædam militibus cederent, DCCCIO. Ducatorum in redemptionem solverentur, & ad solvendum XL. è primariis civibus obsides in Angliam mitterentur. Mox edicto prohibetur ne quis Hispanis vim afferret; mulieres, Ecclesiastici & cives ad *Portum S. Mariæ* transevehuntur.

Interim Raleighus jubetur cum minoribus navibus, quæ alveo pares, mercatorias naves ad *Port Real* subductas incendere; verum ad illas redimendas bis decies centena millia Ducatorum offerebantur. Hoc Admirallus audire noluit, qui se ad naves perdendas, non pacta pecunia dimittendas, missum dixit. Dum hoc disceptatur, Dux Medinæ Sidonæ, plurimis mercibus jam exoneratis, jussit ut ignis injiceretur; quo omnes conflagraverunt, magno mercatorum damno. Ingens apparatus bellicus in urbe repertus, magna vis pecuniæ surrepta dum quisque sibi rapuit. ¹ Judicarunt prudentes, ² Hispanum in navibus captis, & incensis, in bombardis majoribus demersis & ablatis, atque re annonaria absumpta, supra vicies decies centena millia ducatorum jacturam fecisse.

Naves incenduntur.

1. Indicarunt *Edd. priores.* 2. Hispanis *Etz. Sen.*

1596. Ex Anglis nemo melioris notæ periit præter Joannem Wingfeldum; qui militari funere magnifice in primaria Ecclesia inhumatus. Viri militares plus minus lx. Equestri dignitate ob fortitudinem donati : inter quos celeberrimi, Robertus Comes Suffexiæ, Lodovicus Nassovius, Christophorus Lusitanus filius Regis Antonii, Guilielmus Herbertus, Somersfettus, Bourkus Hibernicus, Guil. Howardus Admiralli filius, Rober. Dudleius, Georg. Devereux, Henr. Nevillus, Eodwinus Richus, Rich. Levesonus, Antonius Astleius, Henricus Lennardus, Horat. Verus, Arthurus Throgmortonus, Milo¹ Corbettus, Edwardus Conwaius, Olivarus Lambertus, Antonius Coocus, Joannes Tounsendus, Christophorus Heidonus, Franc. Pophamus, Philippus Woodhoufus, Alexander Cliffordus, Mauritius Barkleius, Carolus Blundus, Georgius Giffordus, Rob. Crossus, Jacobus Skidmoras, Urianus Leighus, Joannes Leæ, Richardus Westonus, Richardus Wainman, Jacobus Wottonus, Richardus Rudallus, Rob. Mansfellus, Guilielmus Mounsonus, J. Bowles, Edward. Bowes, Humf. Druellus, Amias Prestonus, Robertus Remingtonus, Alex. Ratcliffus, J. Buckus, J. Morgan, Joa. Aldridgius, Guilielmus Ashinden, Matthæus Brownus, Thom.² Actonus, Thomas Gates, J. Staffordus, ³ Gillius Merriacus, Tho. Smith, Guil. Poolius, Tho. Palmerus, J. Lovellus, J. Gilbertus, Guil. Herveius, J. Graius, Jo. van⁴ Duvennord, Melchior Lebben, Petrus Redgemort, N. Medkerk, ⁵ alii.

Equites
creantur.

Consultatio
quid agendum.

De captivis utrinque reddendis deinde transigitur, & disceptatur an Gades relinquendæ vel retinendæ? Retinendas censuit Effexius, quod Hispano tanquam unguis in ulcere exsisterent, ⁶ & quo minus Angliam vel Hiber-

1. Corbertus *Ed. prima.* 2. Actonio *Edd. priores.* 3. Gillicus *Edd. priores.* 4. Duvenvord *Edd. priores.* 5. *Deest alii in Edd. priorib.* 6. *Desunt & quo &c. distinerent in Edd. priorib.*

niam cogitaret distinerent. Ille cum cccc. militibus retinere in se recepit, si comneatus in tres menses suppeditaretur. Contra senserunt reliqui. Singuli enim satis ditati patriam cogitarunt, adeo ut ne unam navem, nec comneatum in unum & alterum mensem concederent, & ille Gades invitus necessario relinqueret. Prius tamen universa Insula devastatur, munimenta diruuntur, plures in urbe ædes incendio deformantur; & die v. Julii, manubiis convasatis, universa classis inde solvit, cum hoc Hispanorum Elogio: *Anglos in sacris se hæreticos, in ceteris bellicosos, providos, & vere nobiles præstitisse.*

Ad Pharam Algarbiæ primum venit, unde incolæ bonis asportatis aufugerant. Bibliotheca instructa relicta Essexio in prædam cessit. Ibi triremes hostium, quæ satis longo intervallo insecutæ, propius accedunt; sed, ubi primum Admirallus abscedere jussit, jubenti parent; & remis conversis, Anglis abeuntibus quasi lætanter valedicunt. Ad *Promontorium S. Vincentii*, Aquilo impetuofus classem longius in mare abripuit, consiliumque initur, An Insulas *Azoras* adirent, & ibidem *Caraguas* Indicas præstolarentur? Proposuit Essexius, ut terrestres copiæ, & naves, defectu rei annonariæ aut classiariorum morbis aut aliis incommodis laborantes, in Angliam remitterentur, & ipse *Azoras* cum duabus regiis & decem aliis navibus adiret. Nec hoc ceteris Consiliariis placuit, morbos & rei frumentariæ defectum caussantibus, & præter Thomam Howardum & Belgas nemo fere omnium assensum præbuit. Hoc quum ille consequi non posset, rogando induxit, ut quisque suam hac de re sententiam sua manu testaretur, ne cui crimini daretur. Demum ægre pervicit, ut *Corunnam* adirent, sed ne navis quidem ibi, nec in *Farolia* statione proxima, conspecta. Quum perurgeret, ut expositis copiis *Corunnam*

Pharo.

Corunnam
adeunt.

1596. adorirentur, & Galitiæ littora legentes naves in S. Andreæ & S. Sebastiani portibus aggredirentur : ne audire quidem voluerunt, sed singuli passis velis cursum festinanter in Angliam accelerarunt, atque eum cum paucis reliquerunt, qui nihil amplius gestum fuisse conquerebatur, & errores quosdam nonnullis ex consilio bellico objecit : quos illi facile diluerunt ; satisque utilitatis & solidæ gloriæ reportasse videbantur, tantis damnis Hispano illatis, tantis manubiis domum relatis, & omnibus navibus ad unam incolumibus. Si quid erratum, inde videbatur, quod non unius imperio res administrarentur ; Admirallus autem Essexio deliberate adjunctus erat : ut juvenilem ardorem, inflatum gloriæ studium, & invicti animi fortitudinem, nunquam satis laudatam, consulta moderatione, & matura cunctatione (quæ insignes disciplinæ militaris partes censentur) temperaret. Et si ex his, quæ hætenus dixi, satis constet, quantum gloriæ, quantum emolumentum Regiæ, & Anglorum genti, quantum etiam detrimento Hispano, ex hac expeditione accesserit ; hæc tamen ex ipsius Essexii commentariolo adjungere lubet. Ad gloriam ; Angli Hispanum Regum potentissimum, exitiosum bellum Angliæ minitantem & apparantem, non expectarunt ; sed ad certamen in sua quasi arena provocarunt : Classem quam habuit apparatissimam, & in ea naves omnium maximas profligarunt, duas Galleonas in triumphum domum retulerunt, cum pauculis navibus triremes xv. fugarunt. Anglos plures ad remum damnatos in libertatem restituerunt, & plures Hispanos captivos cum clementiæ laude dimiserunt. Munitissimam ulterioris Hispaniæ urbem, simul ac viderunt, vicerunt. In hostico tredecim totos dies hæserunt. Ad emolumentum ; præter duas illas Galleonas, ad Anglicam classem adaugendam, centum plus minus tormenta ænea majora, aliaque spolia opima, relata :
milites

Redeunt.

Quam gloriosa hæc victoria Anglis.

Quam utilis.

militēs & nautæ præda onusti redierunt, ad alteram expeditionem & opibus & animis auctiores. Quod ad detrimenta Hispano illata: ille tredecim naves bellicas ex optimis, XL. onerarias Indicas, quatuor alias mercatorias, amisit. Ingentem etiam apparatus bellicum, nauticum, & annonarium, ut non nisi longo tempore classem bellicam denuo armare posse videretur, omnem opportunitatem merces in Novam Hispaniam hoc anno transmittendi, & inde recipiendi, perdidit. Et, quod magni momenti, Angli edidicerunt, quam facile maritima Hispaniæ oppida occuparentur.

1596.

Quam damnosa Hispanis.

Regina reversos perbenigne excepit, & singulis melioris notæ gratias egit singulares, inprimis Essexio & Admirallo quos illustribus præconiis extulit. Cogitanti, quem ex horum numero Briellæ portui magni momenti in cautionem pro pecunia ab Ordinibus¹ opposito præficeret, (Baro enim Sheffeldus jam sponte Præfectura illa cesserat,) Franciscus Verus Anglorum sub Ordinibus Chiliarcha ut dignissimus occurrit. Et, licet nonnulli è primaria nobilitate ambirent, Essexius² opponeret, & alii nobiliorem præponendum censerent; illa, quæ hominis nobilitatem novit (nepos enim erat Joannis Veri xv. Comitæ Oxoniæ) fidemque & fortitudinem exploratam³ habuit, (Hispanos ad Berkam Rhenanam fortiter profligarat, castra Littenhoven & Buric expugnarat, & Zutphaniam propugnaculum recuperarat;) post attentissimam deliberationem, non solum ceteris prætulit, verumetiam locum apud Ordines, quem alii affectarunt, simul retinere permisit: quamvis, ut ipsa dixit, minus convenire videretur, eum, qui Ordinum stipendio militat, oppido ab Ordinibus oppignorato præficere. Hoc

Fran. Verus Briellæ præficitur.

1. Oppositæ Ed. prima, uti etiam Elz. Jun. 2. Se opponeret Edd. priores. 3. Habuit, quod is Hispanos &c. expugnarat, is & Zutphaniam propugnaculum recuperarat; post attentissimam Edd. priores.

1596. Essexius, qui alios commendarat, indigne, ¹ sed indignius, imo palam indignanter, stomachatus est, quod, dum abesset, Robertus Cæcilius, in Secretarium adscitus; cui muneri ille jampridem Thomam Bodleium, ob spectatam in Belgicis rebus prudentiam, tantis congestis laudibus ut maxime idoneum commendaverat, & Cecilio tam odiosis comparationibus detraxerat, ut nec visum Reginae (quæ jam coepit minus probare quos ille maxime commendavit) Bodleium in Secretarium admittere, nec Thesaurario collegam filio adjungere, quod destinarent priusquam ex immodicis illis ab Essexio laudationibus eum in Essexii partes pellectum suspicarentur.

Bodleius in Secretarium destinatur.

Hispanus Classem in Angliam armat.

Hispanus interim, ut gloriam Gadibus amissam recuperaret, & incommoda sanaret, contractis undiquaque navibus Ulissipone classem instaurat, exterorum naves in Hispaniæ portibus armat, copias conscribit, ad Faro-liam, unde in Angliam & Hiberniam solverent, cum plurimis profugis Hibernicis mittit; sed inter navigandum, ut ferebatur, foedissima tempestate exorta, plurimæ naves vel scopulis illisæ, aut fluctibus absorptæ perierunt, ut æther Reginae militasse videretur. Hostes enim prius periisse quam solvisse audierat. Illa nihilominus in omnes occasiones intenta, Castra maritima Sandsfortiæ, Portlandiæ, Hursti, Southseiæ, Calshotti, S. Andreae, & S. Mauditi, novis operibus restaurat, & apparatu bellico ² instruit. Utque firmior cum Gallo amicitia coalesceret, mutua confœderatio, offensiva & defensiva, contra Hispanum, Duce Bullionæo, & N. Harlaio Sancio curantibus, his verbis initur:

Quæ magna ex parte perit.

Elizabetha maritima munit.

Fœdus cum Gallo init.

Priores tractatus & fœderationes confirmabuntur, & vigore suo perstabunt, nisi quatenus in præsentis Tractatu aliquid derogetur: ad hoc fœdus invitabuntur omnes Principes, & status, quorum interest ab Hispani machi-

1. Tò sed omittunt Edd. priores. 2. Instituit Ed. Lond.

nationibus sibi cavere. Quanto citius fieri poterit, conscribetur exercitus ad Hispanum invadendum. Nec Rex, nec Regina de aliqua pace, aut induciis tractabit sine consensu alterius. Quoniam Hispanus dominia Gallix proxima Belgis jam oppugnat, Regina mittet quatuor millia peditum, qui Regi militent hoc anno sex menses in locis quæ non distabunt quinquaginta millia passuum à Bononia maritima. Militabunt etiam itidem tanto spatio annis insequentibus, si status rerum Anglicarum commode permittat; in quo stabitur assertioni & conscientiæ Regiæ. Quum seditio Hibernica composita fuerit, stabitur voluntati Regiæ an subsidium IIII M. augetur. Angli recipientur in Regis stipendium à die quo in Gallia appellerent, ad diem discessus. Regina numerum illum de tempore in tempus supplebit, stipendia solventur per ministros Regiæ, & ejusdem pecunia in singulos menses; pro qua Rex tenebitur intra sex menses plenarie quatuor oppidis traditis satisfacere. Si Rex majori numero indigebit, Regina majorem numerum in Anglia conscribet, quibus Rex stipendia persolvet ex sua pecunia. Angli, qui Regi militabunt, subjecti erant Officiariis Regis, per eosdem punientur, ita tamen ut Capitanei Angli advocentur à Regis Officiariis, & iis in judiciis assistant. Si Regina invadatur, & requiret auxilium Regis, ille intra duos menses conscribet quatuor millia peditum, qui sumptibus Regis in Angliam mittentur, & non trahentur ulterius, quam quinquaginta milliaria à littore, & stipendia persolventur à Regina à die quo in Anglia appulerint. Idem milites Gallici subjicientur Officiariis Regiæ modo præfato; numerum itidem Rex supplebit. Alter alteri omnem apparatus bellicum, quoad absque præjudicio status poterunt, suppeditabit. Mercatores subditos utriusque Principis reciproce defendent in Regnis alterutrius; Rex non permittet Anglos in Religionis causa

1596. *vexari. Stipendia vero Capitaneis & militibus in scheda jublicantur.* Mox alter habetur Tractatus, quo convenit, *ut hoc anno duo tantum millia Anglorum transmittantur, qui Bononiæ & Monstrelliæ tantum militabunt, nisi Rex ipse adsit personaliter in Picardia. &c.* In hæc Regina juramentum præstitit in Sacello Regiæ Greenwici, xxix. Augusti, in manus Henrici *de la Tour*, Ducis Bullionæi Vicecomitis Turaniæ & Marescalli Franciæ; Episcopo Cicestrensi Evangeliorum librum exhibente, magna nobilium multitudine circumfusa. Mense Septembri Gilbertus Talbottus Comes Salopiæ in Galliam legatur, ut in ipsius manus Rex itidem juramentum faceret; Antonium Mildmaium in Legatum Ordinarium loco Henrici Untoni, qui in Gallia obierat, præfentaret; & Regem insignibus Ordinis S. Georgii investiret, in quem, prima institutione viris militaribus dicatum, Regina illum, ut militari gloria longe florentissimum, cooptaverat. Nec multo post Thomas Baskervillius cum II M. peditibus Anglis ex posteriore pacto in Picardiam trajicit.

In fœdus
utrinque
juratur.

Gallus Or-
dine Garte-
rii donatur.

Apparitores
ementiti
coërcentur.

Inter hæc bellica, maleficum hominum genus, auctoritate & insignibus Regionum Apparitorum assumptis, passim per Angliam oberrabat, cum ementitis Mandatoriis & Chirographis Consiliariorum Regionum atque Delegatorum in causis Ecclesiasticis, ædes viduarum & Pontificiorum rimantes; vascula, monilia, gemmas, quæcunque Christi vel Sanctorum imagines præferabant, expilando abstulerunt tanquam illicita. Viaticum apparitoribus debitum rigide exegerunt, & à pluribus meticulous pecuniam emunxerunt, ne coram magistratibus comparerent. Horum nonnulli capti ad expilata restituenda coacti, collo numellis inserto, auribus mutilati, & stigmatate fronte notati, ut falsarii & circumscriptores. Nihilominus hæc severitas grassantem hujusmodi hominum

num improbitatem comprimere non poterat, donec e-
diceretur, ne apparitores Regii viaticum exigerent pri-
usquam citati comparerent atque illi una cum citatis ad
magistratus accederent; si hoc abnuerent, citati non
comparerent. Si plures eorum *Mandatorio* ad unum
eundemque diem sifterentur, apparitores etiam adessent;
si citatus suspicionem contra Apparitorem conceperit,
eum examinandum coram Eirenarcha vicino sifteret, ut
de homine constaret; Citati sub pœna incarcerationis,
Apparitores data pecunia non corrumperent, quo minus
comparerent. Item nec Apparitores pecuniam ea con-
ditione acciperent, ni loco moveri, incarcerari, & gra-
vissime plecti maluerint.

Rediit in Angliam hoc anno Thomas Arundellius de *Wardour*; quem Reginæ litteris ut consanguineum com-
mendatum, & bello Hungarico ad Strigonium contra
Turcas præclare meritum, Imperator honorariis litteris
*Sacri Imperii Comitem, omnesque & singulos ejus here-
des & posteros, & descendentes legitimos utriusque sexus
natos, æternaque serie nascituros Sacri Imperii Comites
& Comitissas creavit.* Quo titulo qui gaudent, & hujus-
modi privilegiis gaudere perhibentur, ¹ in Diætis Impe-
rialibus sedem & suffragium habeant, prædia in Impe-
rio comparent, milites volones conscribant, & judicio
nisi in Camera Imperiali non sistantur. Quum ille rever-
sus hoc honoris titulo apud vulgus inclaresceret, quæ-
stio suborta est, an ejusmodi titulus à Principe extero,
Regina inconsulta, subdito collatus, sit admittendus? E-
rant qui censuerunt, præmia virtutis ergò, à quocunque
Principe fuerint delata, admittenda; virtutem enim flac-
cescere nisi bene meritù præmiis excitentur. Henricum
III. Regem Angliæ, Reginaldum Mohunum, Somersetti
Comitem à Pont. Rom. Apostolica auctoritate creatum

Thomas Arundellius
Comes Sa-
cri Imperii.

An honos
ab extero
admitten-
dus?

1. Ut in Diætis in *Edd. priorib.*

1596.

gratanter agnovisse; Henricum VIII. Rob. Curfono, quem ob virtutem militarem Maximilianus I. Imperator Baronem Sacri Imperii creaverat, adeo gratulatum fuisse, ut inter Angliæ Barones adscripserit, & annuam pecuniam ad dignitatem tuendam concesserit; Scotos etiam quosdam bellicosos, Archibaldum scilicet Douglassium Wigtonium, titulum Ducis Turonum, & Joannem Stewartum Comitis d'Evereux, à Gallorum Regibus accepisse. Regesque Scotorum hoc in gentis honorem cedere existimasse. Barones autem Angliæ, hoc sibi & suis fraudi in honoris prærogativa futurum augurantes, si ipsi & liberi, hujusmodi novitio Comiti, & ejus soboli, quæ in infinitum propagetur, loco cederent, ita contra argumentati sunt: Ejusmodi titulos honorarios nec à subditis accipiendos, nec à Principe admittendos. Solius Principis esse, (& non alterius cujuscunque) suis subditis dignitates distribuere; juxta illud Valeriani Imperat. *Ea sit tantum dignitas, quæ nobis jubentibus sustinetur.* Principis enim majestati & subditorum obsequio multum detrahi si honores ab exteris accipere permittantur; tacitum enim fidei pactum inter honorantem & honoratum intercedere videri. Hujusmodi titulos illecebras esse occultas ad animos subditorum à suis Principibus abstrahendos. Actionem furti in eum competere qui alterius ovi suum signum inussit, & actionem fraudis in eum qui alterius oves sparso pabulo in suam gregem allexit. His legibus etsi supremi principes non teneantur, legum tamen æquitate ex jure naturæ teneri. ut in Republica Romana nemo poterat civis esse Romæ & alterius civitatis; unde Pomponius Atticus in civitatem Atheniensium adscisci recusavit, ne jus civitatis Romanæ amitteret. Ita in Republica Veneta & Genuensi, quicumque vel Ecclesiasticas dignitates à Pontifice, vel civiles à

Non admittendus.

1. Esse, non alterius cujuscunque, suis subditis *Edd. priores.*

Principe

Principe externo accipiunt, tanquam suspectæ fidei homines ad publica munia non vocantur. Fieri posse, ut Henricus Tertius ex sua simplicitate & temporum iniquitate Mohunum Comitem à Pontifice Romano obtrusum admiserit, quum pater regno interdicto excommunicatus & indignissimis injuriis exagitatus se Pontificis Romani beneficiarium agnoscere adactus fuerit, & ipse territus Romanenses Angliæ opes exhaurire permiserit. (Mohunum tamen pro Comite agnitum non fuisse, ex publicis Actis constat.) Henricum Octavum Cursonum pro Barone Angliæ ideo habuisse, ut umbratilem Baronis Sacri Imperii titulum mature obrueret, suffragium autem in Parliamentis non concessisse. Scotos honores à Gallis accepisse, minime mirum; quum, se sub Gallicorum Liliorum tutela fuisse, Liliato in Armis Regiis Limbo præ se ferant. Erant, qui Comitem Sacri Imperii non alio loco habendum censuerunt, quam Notarios publicos, & id genus alios Sacri Palatii Lateranensis Comites & Vicecomites à Pontifice Romano creatos, aut Regii Palatii Archiatros, Jurisconsultos, Grammaticos, & Rhetoras, qui xx. annos professi ridicule vani se pro Comitibus Palatinis ostentant, quum hisce temporibus Comitum Palatini titulus sit summe honoratus, ut qui habet apud nos Regiam jurisdictionem in suis Tribunalibus, & regiam potestatem in feudis, caducis hereditatibus, &c. Regina de his consultata dicitavit: *Inter Principes & subditos, arctissima intercedit animorum colligatio. Ut mulieres pudicæ non in alium quam maritum, ita nec subditos in alium quam quem Deus dedit Principem, oculos conjicere decet. Nollem oves meas alieno stigmatè iniri, nolim alieni pastoris sibilum sequi.*

Comites & Vicecomites Apostolici.

Comites Palatini.

Reginæ de hac questione judicium.

Intra hunc annum nonnulli insignioris notæ & nobilitatis ex hujus vitæ statione evocati fuerunt; è quibus in primis memorandi: Joannes Puckeringus, magni Angliæ

Obitus Joannis Puckeringi.

1596. glia^æ Sigilli Custos, qui ob famulorum sordes & corruptelas in Ecclesiasticis beneficiis nundinandis ipse vir integer apud Ecclesiasticos haud bene audivit. Successit Thomas Egettonus, primarius Regis procurator, magna expectatione & integritatis opinione.

Fletcheri
Episcopi
Londinen-
sis.

Richardus Fletcherus, Episcopus Londinensis, Præsul splendidus; qui, dum curas è nuptiis infaustis & Regina^æ improbatis (quæ Præsules conjugatos minus probavit) Nicosia immodice hausta obruit, vitam efflavit.

Baronis
Hunfdonii.

Henricus Carius, Baro Hunfdonius, Aulæ Regiæ Camerarius, Berwici Præfectus, & Ordinis Georgiani Eques; vir animo magno, sed bilioso, qui è cognatione cum Regina, cui consobrinus, hos honores & opes modicas consecutus, nec magnas unquam consecutus. Illi in honore successit Georgius filius; & ¹ in Camerarii munere Baro Cobhamus, qui paucos menses superfuit.

Francisci
Knolles.

Franciscus Knolles, qui Hunfdonii sororem duxerat, & in Germania ob Evangelicam veritatem exsulaverat; Regina^æ primum Vicecamerarius, deinde Satellitibus Præfectus, postea Regiæ Thesaurarius, & in ordinem Georgianum adscitus; cui in Thesaurarii munere surrogatus Rogerus Baro Northus, atque Guilielmus Knolles ejus filius constitutus Contrarotulator.

Comitum
Hunting-
doniæ.

Et sub anni finem, Henr. Hastings, Huntingdoniæ Comes ex hac stirpe tertius, Consilii in Boreali plaga præses, qui vir miti ingenio & purioris Religionis studio inflammatus, Ministros flagrantiores impendiose fovendo patrimonium plurimum imminuit. Sepultus est Aschbeia^æ Zoucheanæ in Comitatu Leicestrensi; eodemque funere elatus est Franciscus Dominus Hastings nepos è fratre Georgio qui in honore successit. Præfectura deinde Consilii partium Borealium commissa est Matthæo Huttono, Archiepiscopo Eboracensi, cum omnimoda jurisdictione, sed sine præsidis titulo.

1. Et Camerarii, sine in, Edd. priores.

Nec

Nec inter tot viros reticenda Margareta Cliffordia, 1596. Comitissa Derbiæ, Henrici Cliffordi Comitis Cumberlandiæ ex Eleonara Brandonia Henrici Octavi nepte filia unica ; quæ ex muliebri imbecillitate curiosula, credula vanitate & nescio qua spe ambitiosa, Divinatores consulendo, Reginæ gratia paullo ante obitum quodammodo exciderat.

Et Comitissa Derbiæ.

M. D. XCVII.

QUANTAM fortitudinis laudem hoc anno inchoante Robertus Sidneius & Franciscus Verus cum auxiliariis Anglis in proelio ad Turnholtum in Brabantia sub auspiciis Mauriti Naffovii retulerint, II M. Neapolitanorum & Germanorum cum Comite Varaxio ductore cæsis ; Belgici Historici prodiderint. Ego ad majora propero.

Prælium ad Turnholtum.

Regina, primo vere certior facta, Hispanum novi belli molem ex superioris naufragii reliquiis, & aliis navibus in Gallicia contra Angliam aut Hiberniam apparasse ; ut averteret, aut distineret, classem ex decem navibus Regiis totidemque Belgicis denuo instruit.

Nova in Hispanum expeditio.

Quum autem hic numerus exiguus videretur, plures additæ ; quinque millia militum conscripta, præter mille veteranos, quos Verus ex Belgio duxerat ; ut in hac classe recenserentur naves cxx ; è quibus xvii. Regiæ, xl. bellicæ minores, reliquæ annotinæ. Divisæ erant in tres *Phalanges*. Primam duxit Effexius, cui summa expeditionis commissa ; secundam Thomas Howardus ; tertiam Walterus Raleighus. Militibus sub Effexio præfuit Carolus Blontus Baro Montjoius , Franciscus Verus Tribunus constitutus, Georgius Carew machinarum præfectus, & Christophorus Blontus Chiliarcha primarius.

Squadrons.

In hanc militiam nomina dederunt Comites Rutlan-

1. Desunt Angliam aut in Edd. priorib.

1597. diæ & Southamptoniæ; Barones Greius, Cromwellus, & Richus, cum pluribus ex Equeſtri dignitate, aliisque notæ clarioris. Hi plurimis ventilantibus & ſplendide veſtiti (peculiari Anglorum vanitate, quum in militiam proficiſcuntur) è Plimoutha die ix. Julii ſolvunt; poſt biduum documenta conſignata ſingulis navibus traduntur, quo curſus dirigendus. Ad *Feroliam* ſcilicet & *Corunnam*, ut claſſem Hiſpanicam in ſtationibus opprimerent, & Indicam claſſem ad *Azoras* interciperent. Hoc poſt maturam deliberationem conſultiffimum videbatur. Ita Angliæ ſecuritas præſtaretur; utriuſque Indiæ claſſes indefenſæ facilius interciperentur; Inſulæ *Azores* occuparentur, ad quas opulentæ claſſes ex utraque India in reditu appellunt ad aquandum; Regina abſoluto Oceani Imperio potiretur; Hiſpanuſque claſſe exutus ad æquas pacis conditiones facilius perduceretur, vel ſuo detrimento bellum repararet. Eſſexio enim deſtinatum erat, ut ipſe præ ſe tulit & palam prædicavit, *aut claſſem illam Hiſpanicam, quæ jam annum totum Angliæ minabatur, proſtigare, aut ſe patriæ ſacrificare.* Vix xl. plus minus leucas à Plimoutha proſectis, horrida tempeſtas ab occaſu Brumali glomerata irruit, vela adverſa furenter ferit, atra caligo proſpectum undiquaque adimit; cœlum horrendo tonitru, & iratiſſimum mare, turbinibus, vorticofis fluctibus in naves horrendo boatu illidentibus, totum quatrimum ita inhorruit, ut ipſi nauæ expaveſcerent, milites hortefcerent, diſjectaque hinc inde claſſis non ſine maximis periculis Plimoutham & ſtationes illa in ora ægre recuperaret. Ipſa Prætoria navis ita conquaſſata, ut vix uſui eſſet; nonnullique ex delicatioribus ita nauſea laborarunt, & ſævientis Æoli contumelias formidarunt, ut ſe domum clam ſubduxerint.

Quo conſilio, quibus documentis.

Tempeſtate rejicitur.

Refecta classe, etsi numero & viribus accisa, iterum 1597.
 vela subinde pandunt, sed ventis ita statim adversanti-
 bus, ut è portibus toto mense egredi non potuerint, Ventis ad-
 versis disti-
 netur, quasi incepto cœlum indignari videretur. Quo tempore
 res annonaria admodum erat imminuta; (quæ nisi ex
 Orientali Angliæ parte, nec brevi tempore, suppleri po-
 terat.) Visum itaque est, milites omnes præter mille ve-
 teranos exauctorare, & plura è navigiis minoribus di-
 mittere, nec Feroliam aut Corunnam adire. In delibe-
 rationem deinde cecidit, an ad *Azoras* expeditionem
 susciperent? Suscipiendam censuerunt omnes: præter
Verum, qui illam nec in rem, nec in honorem Regiæ
 futuram differuit; quum tam paucis navibus & tantillis
 viribus nihil effici posset quod hominum expectationi
 satisfaceret; & Anglia interea, lectissimis ducibus &
 parte classis Regiæ absentibus, ab Hispanis facilius in-
 vaderetur. Hinc Essexius & Raleighus per dispositos
 equos ad Reginam advolant, ut, quid jam agendum, con-
 sulerent. Proposuit Essexius magna & multa ex excelsa
 animi magnitudine, si ipsi permetteretur cum altera clas-
 sis & exercitus parte locum nescio quem adire. Quod
 quum Regina abnueret, in se recepit, classem Hispani-
 cam in statione ad *Feroliam* debellare, si cum bona Re-
 giæ venia mille veteranos, & duas illas ingentes naves
 ab Hispano abreptas à *S. Andrea* & *S. Matthæo* deno-
 minatas cum quibusdam aliis discrimini objicere liceret,
 reliqua classe extra stationem relicta, dum ipse cum qui-
 busdam selectis Martis aleam tentaret. Nec hoc per-
 missum, nisi certis quibusdam cautionibus. Tandem
 res tota eorum relicta arbitrio, ita tamen, ut omnem oc-
 casionem, naves in Feroliæ portu incendendi, vel Indi-
 cam classem intercipiendi, arriperent, & ad novos casus
 consiliorum rationes accommodarent.

1597. Plimoutham reversi, die decimo septimo Augusti vento obliquo è portu eluctati solverunt; priusquam autem Hispaniam conspicerent, alia denuo efferata tempestate disjiciuntur; qua ingens Sancti Matthæi navis, antennis & malo effractis, in rupellam adacta, & illa Sancti Andree à reliquis abrepta. Cetera classis brevi collecta in conspectu Asturiæ & Galleciæ vela facit; parum consulto, ut prudentioribus visum; quum ejusmodi vanæ ostentationes, & Draco in duabus posterioribus ad Americam expeditionibus, & Norrisio in Lusitanica, damnosæ fuerint. Hostes enim præmoniti ad resistendum præmuniuntur. Prope Nerium Promontorium antenna in nave Raleighi vi tempestatis effracta decidit; quam dum restaurat, à reliquis derelictus, & falso edoctus classem Hispanicam è Ferolia *Azoras* versus solvisse, naviculam frustra emisit ut Essexio hoc nunciaret. Dum Raleighus exspectatur, ex una omnium sententia deliberatum est, à consilio incendendi naves in portibus, ut impossibili, abstinere, quandoquidem jam à littore conspecti essent, & recta *Azoras* adnavigare. Statioque sua unicuique phalangi est assignata: Essexio ad *Faial*, Howardo & Vero ad *Gratiosam*, & Raleigho ad *Pico*, qui ad *Azoras* jam cursum direxerat. Ille errabundus classem ad Flores Insulam tandem reperit; insimulatus interim à nonnullis, qui insensum jam antea Essexii in illum animum exacerbarant, quasi desertor se sponte segregasset. Essexius tamen lætanter excepit, & quod illum litteris in Angliam missis ut desertorem falso subaccusasset, excusavit. Hic Raleighus quum aquæ penuria laboraret, venia non rogata exscensionem facit. Vix aquare cœperat quum è vestigio jubetur, ut Essexium ad *Faial* subsequeretur. Quo quum venisset, nec Essexium ibi inveniret, portum observat, incolas bona convasare, & præsidiarios vallum ducere conspicit. Consilio igitur

Classis iterum solvit & iterum disjicitur.

Raleighus relictus.

igitur in rem præsentem inito, placuit ductoribus, ut locum adorirentur, & classarii perurgebant, ne tanta præda quasi oblata faucibus eriperetur. Gillius vero Mericus, ex Effexii clientela, suavitè enixe ne quid Effexio absente tentaretur: quem quum totum quatrimum frustra expectassent; Raleighus ex aquandi necessitate, temporis opportunitate, ¹ suorum importunitate, & gloriolæ cupiditate, ad IIII. à portu milliare, in terram, loco acclivi ² & difficili, marique sæviente, cum selectis volonibus, Guilielmo ³ Brooko, Guilielmo Harveio, Arthuro Georgio, Joanne Scotto, Thoma Ridgewaio, Sidneio, Hentico Thinno, Carolo Morgano, Waltero Chuto, Bretto, Berrio, & aliis ordinum ductoribus, exscendit. Hispani eo convolantes impressionem fecerunt, sed in fugam coniecti. Raleighus terra potitus, postquam aquasset, cum suis periculoso transitu ad oppidum perrexit, & vacuum occupavit.

In *Fai*al
exscensionem
facit.

Oppidum
capit.

Postridie Effexius, qui in vasto illo mari classem Hispanicam indagaverat, *Faialam* accedit. Gil. Mericus, quid Raleighus gesserat, edocet; persuadetque, non alio consilio oppidum occupasse, quam ut Effexio gloriam præriperet: quod ille, qui in gloriam ex innata magnanimitate effusus, atque ambitiosum & malevolum Raleighi animum propè novit, facile credidit. Suaserunt alii, ut Raleighum judicio militari sisteret & exauctoraret, alii, ut capite plecteret, quod summo Imperatore inconsulto in terram exscensionem fecerit, suggerentes occasionem adversarium tollendi jam oblatam arriperet, quam amissam forte postea doleret. Hinc Sidneius, Brettus, & Berrius, & alii qui Raleighum comitati, exauctorati & in custodiam dati, ipse accitus torvo omnium vultu excipitur; Effexius gravius increpat,

Hinc Effexius indignatur.

1. *Desunt* suorum importunitate in *Edd. priorib.* 2. *Desunt* & difficili in *Edd. priorib.* 3. *Brako* in *Edd. priorib.*

quod

1597. quod imperio spreto disciplinam violasset, qui, contra ac capitis poena sancitum erat, cohortes, Imperatoris injussu, in terram exposuisset. Respondet ille, ductores militum, navarchos & ceteros, non tres primarios gubernatores, è quibus ipse erat, ea lege teneri; se diu ejus adventum exspectasse; necessario aquandum fuisse; & nisi insulani aquatu prohibuissent, & ad pugnam provocassent, diutius exspectare voluisse. Ne asperius cum Raleigho ageretur, intercessit Thomas Howardus, & persuasit ut culpam agnosceret. quod factum: simulque ipse & ductores exauctorati in gratiam recepti. Essexius enim mitissimo ad offensionem accipiendam & depouendam ingenio inimicitias jam inveterascentes Reipublicæ donavit, quæ tamen utrinque erant potius sopitæ quam sublatae.

Raleighus se defendit.

In gratiam recipitur.

Dum hæc aguntur, propugnaculum juxta oppidum à præfidiariis Hispanis deseritur, & in eo reperti duo Angli jugulis præscissis. Emissi ad indagandum, aliquam Insulæ partem deprædati, frustra redeunt. Post aliquot dies oppidum, tormentis abductis, in cineres redigitur.

Gratiosa & Flores Essexio se dedunt.

Hinc ad *Gratiosam Insulam* navigatur, cujus incolæ, uti illi apud *Flores*, clementiam Essexii exposcunt & impetrant. Ad *Gratiosam* ille in terram descendere statuit, & insulam amoenissimam lustrare, ibique classem Indicam præstolari. At Gratio Navarcho inauspicatò disfluante, quasi illa incommoda navibus statio, inde cum universa classe vela ad S. Michaëlis Insulam explicat; præcipitque *Vero* & Nicholao Parkero, ut inter *S. Georgii* & *Gratiosam*, Comiti Southamptonio & Guilielmo Mounsono, ad Occiduam *Gratiosæ* partem cum suis navibus excubarent, & aliis alibi. Ecce vix una & altera hora, postquam Angli malo fato & inviti è *Gratiosa* solvissent, Americana classis (in qua quadraginta erant naves, & septem ex illis thesauro onustæ) ibidem appellit;

pellit; & comperto, Anglos adesse, ad *Terceram* recta cursum dirigit. Nocte intempesta in Mounsonum incidit. ille displosis sæpius tormentis denunciatur. Hæc longe audita, & lætissimo nautarum celeusmate excepta. Quisque ad prælium se accinxit; Mounsonus, Southamptonius, & Verus, qui in vicinia erant, infecuti sunt, sed lentius & longius, dum auxilia expectarent. Interim in portum *Terceræ* classis illa ordinibus servatis invehitur. Tres tantum naves satis opulentæ, quæ à ceteris aberrarunt, interceptæ. Southamptonius & Verus tentarunt lembis majoribus portum noctu ingredi, & rudentes proximarum navium præcidere, ut vento à terra reflante in altum propellerentur. sed, Hispanis diligenter vigiliis agentibus, operam luserunt. Protinus igitur emissio celo hæc Effexio ad *S. Michaëlis* significarunt, & hostem exitu prohibere in se receperunt. Ille, post unum & alterum diem collecta classe, venit, ducum sententiam rogat: Chiliarchæ quidam & militum ductores periculum oppugnandi oppidum & naves expoposcerunt facileque factu judicarunt, & cum illis Effexius: nautæ contra; qui tamen suam operam terra marique prompte detulerunt. Postquam vero Effexius ipse, Montjoius, & alii, locum propius contemplati, viderent, naves interius sub propugnaculis subductas, portum operibus, situ & præsidio esse munitissimum, tormenta majora undique librata, & ventum ita adversum ut pyroboli usui esse non possent; illi qui antea lingua promptissimi, pericula detrectarunt.

Ad *S. Michaëlis* itaque (postquam Rutlandium, Southamptonium, Guiliel. Evers, Guil. ¹ Brownum, & Henricum Docwraium Equestri dignitate ² ornat) revertit, coramque urbe primaria (*Cividadam* vocant) in anchoris consistit; quæ specioso admodum prospectu oculis

1. Brodonum *Edd. priores.* 2. Ornatunt *Edd. priores.*

1597. adblandiens milites ad prædam allexit. Ipseque, imperatorii muneris oblitus, in cymbam ¹ in armis descendit, ut, qua commode exscensionem faceret, observaret; sed fluctibus decumanis volventibus, & littore militibus completo, copias ibi in terram exponere minime visum. Raleighus ibidem cum suis in statione manere jubetur, ut exspectatione exscensionis hostium animos suspenderet, dum ipse Essexius alibi terram conscenderet; qui ad

Villa Franca VI. milliare juxta *Villam Francam* appulsus, oppidum elegans, mercimoniis, vino, glasto, & frumento opulentum, nullo fere resistente cepit; ubi sex dies hæsit, & gregarii milites prædam opimam fecerunt, Raleigho interim frustra ad S. Michaëlis reditum exspectante. Quibus diebus visa est in alto *Caraqua* ex India Orientali, passis velis, haud procul à S. Michaëlis: quæ, quum emisso tormento è nave Belgica sentiret hostes adesse, & plures hinc inde naves imminerent, in littus se violenter illisit sub oppido; ubi pretiosissimis mercibus festinanter expositis, igne injecto, fere biduum deflagavit. Ita Anglis ubique hoc bello transversa incurrit fortuna, ut illusisse videatur. Et quamvis fortuita nusquam crebriora quam in mari, errata tamen spontanea fuisse videantur, & frustrationes ex æmulatione à nonnullis injectæ, ut gloriolam aliis præriperent: Ad diem IX. Octobris, quo mense mare illud & cœlum tota in tempestates abeunt, signo dato Essexius jussit ut anchoris sublatis omnes Angliam versus concomitarentur.

Villa Franca
capitur.

Caraqua
incensa.

Classis An-
glica redit.

Hispanica
dispersa.

Verum perendie foeda ab Aquilone irruit tempestas, totoque mari naves dispulit, Hispanicamque simul classem interim à *Ferolia* magno contra Angliam apparatu emissam diverse abripuit, usque adeo ut nec Angli Hispanicam nec Hispani Anglicam semel conspexerint. Ex Anglica ne navis quidem periit; ex Hispanica plures,

1. *Desunt in armis in Edd. priorib.*

ut perhibent; & una hinc inde vi tempestatu raptata in Dartmoutham tandem adacta, militibus & nautis fame fere confectis. Hi docuerunt, Hispanis deliberatum fuisse aliquem Cornwalliæ portum occupare, qui commodissimus ex situ juxta Britannici maris fauces ad auxilia ex Hispania accipienda; Anglos inde bello distinendos, & eorum in Occiduam Indiam & Hispaniam navigationes cohibendas. Ita divinum numen, bellorum arbiter, gentes in mutuam cædem ruentes diremit, & spes utrinque hoc tempore fefellit. Tandem sub finem Octobris, Essexius incolumis, navibus vero fatifcentibus & laceris, in Angliam rediit, cum præda haud contemnenda.

* Quo consilio illa emissa.

De hac navigatione multa variaque hominum judicia, hinc ex amore in Essexium, inde ex odio in Raleighum. Principis enim gratia, qua uterque floruit, miro sane effectu huic odium, quod sinistra impietatis suspicio adauxit, illi amorem apud populum comparavit, quem comitas & summa virtutis opinio magis magisque accendit. Certe in neutro, aut fortitudinem in periculis, aut laborem in negotio, aut prudentiam in consiliis, desideres; felicitatem autem, quæ à solo numine, nemo à se ipso præstare poterit. Inimicitias tamen magis apertas inter se illi jam persequi cœperunt, dum adversos successus alter in alterum conjiceret. Inique etiam tulit Essexius, Robertum Cecilium, quem superiore anno Regina in Secretarium ipso contranite adsciverat, jam ipso absente, Ducatus Lancastriæ Cancellarium factum esse, cui se, ut prudentiæ æmulo, & Raleighi studioso, opposuerat. Iniquissime etiam tulit, Carolum Howardum Admirallum ipso absente ad honorem Comitis Nottinghamiæ evedtum esse, cum hoc elogio in honorariis Creationis litteris: *illum Angliæ Regnum, anno M.D.LXXXVIII. victoria parta, ab omni invasione*

Simultates inter Essexium & Raleighum gliscunt.

Et inter Essexium & Robertum Cecilium.

Essexius Comitis titulum Admirallo delatum ægre fert.

* Desest hæc nota marginalis in Ed. Lond.

1597. *Hispanica & periculi suspicione tutum reddidisse: atque etiam conjunctim cum charissimo consanguineo nostro Roberto Comite Effexiæ, fortiter & magnifice cepisse vi*
 • *Gades. aperta Insulam & urbem de * Cadiz, fortiter munitam in ulteriore Hispania; aliamque classem integram Regis Hispani, in dicto portu paratam contra Regnum nostrum, totaliter expugnasse & destruxisse.* Hæc Effexius, qui eam gloriam sibi totam vendicavit, quasi in suam contumeliam rapuit, & etiam in præjudicium interpretatus est, quod Admirallus, qui, dum Baro, honore posterior fuerat, jam Comes creatus, honoris prærogativa ipsa antecederet. Sancitum enim erat regnante Henrico VIII. ut Magnus Angliæ Camerarius, Constabularius, Marefcallus, Admirallus, Senescallus Regiæ, & Camerarius, ante omnes ejusdem gradus locum haberent. Regina autem, quæ honoris Effexii & fautrix & amplificatrix semper fuit, ut offensionem leniret, & honori simul confuleret, ¹ atque Admirallo jam Comiti præcederet, illum *Comitis Marefcalli Angliæ* titulo, qui à morte Comitis Salopiæ quodammodo jacuerat, exornavit.

Fit Comes
Marefcallus
Angliæ.

Legatus à
Polono.

Ejus ad Re-
ginam ora-
tio.

Venit in Angliam hoc anno Paulus Dzialinus à Sigifmundo Poloniæ Rege Legatus, homo pro gentis ingenio promptæ audaciæ. quem quum Regina admisisset, exspectans ut gratias ageret, quod pacem Polonis ab Amurathe Turcarum Imperatore bellum minante impetrarat: ille (postquam Reginæ, quæ procerum corona circumfuso in solio sedit, litteras tradidisset; dum illa perlegit) more in Anglia insolito inferiorem conclavis partem, vultu ad Reginam obverso, retrocessit. Ibi alta voce, oratione Latina, conqueritur, antiqua Prutenicorum & Polonorum in Anglia negotiantium privilegia non solum esse imminuta, sed etiam jure gentium violato, commercia cum Hispanis à Regina prohibita, quæsito-

1. Itaque pro atque habent *Etz. Sen.*

que inde colore, Polonorum bona in fiscum esse abrepta. Hæc Polonum negligere non posse, cum ob damna suis illata, tum etiam ob affinitatem, quæ ipsi cum Hispano & Austriaca familia intercedit. Proinde ablata restitui, & liberam jam inde in Hispania navigationem permitti postulat. Sin minus; denunciatur, Polonum rationes initurum, quibus suis suorumque subditorum rebus consulat, & eos resipiscere faciat, qui injuriæ auctores extiterunt.

Regina extemplo hominis audaciam modesta eloquentia hisce verbis compressit. *Quam decepta fui? Legatum exspectavi, Heraldum inveni. Per totam vitam hujusmodi orationem ne audiui quidem. Non possum satis mirari tantam audaciam & temeritatem. Quod si tale aliquid Rex tuus tibi mandaverit, quod valde dubito; ideo factum existimo, quod, juvenis quum sit, neque ordinaria sanguinis successione, sed electione ad Regnum nuper promotus, non adhuc intelligat rationes hujusmodi negotiorum, nec ea quæ nobis cum ejus prædecessoribus intercesserunt. Ad te quod attinet, multos quidem libros legisse nobis videris; ea tamen, quæ ad res Politicas pertinent, parum intelligere. Quod enim jus gentium toties in oratione usurpas, scire debes, exorto inter Reges bello licere uni parti auxilia vel subsidia ad alteram missa intercipere, & providere ne damni quidquam inde sibi existat. Hoc nos dicimus naturæ ac gentium juri esse consentaneum, & non à nobis solum, sed etiam à Polonia Sueciæque Regibus factitatum in bellis, quæ cum Moscovitis gesserunt. Quod novam Regis tui affinitatem cum Austriaca familia jactas, ac tanti facis, meminisse debes, quosdam ex eadem familia Polonia regnum Regi tuo è manibus præripere voluisse. De ceteris, ex Consiliariis nostris, quid nostræ sit voluntatis, scies. Quibus dictis, se in conclave recepit.*

Illa respondet.

1597. Dzialinus in colloquiis cum quibusdam Consiliariis, ut se excusaret, Orationem illam scriptam exhibuit, sibi, ut aiebat, à Thelitizkio Sueciæ Cancellario traditam, & ab aliis compositam, absente & incio Zamoskio. Regina per Burghleium Thesaurarium, Admirallum, Robertum Cecilium, & Fortescuum, ab intimis consiliis, hæc nunciari iussit. Privilegia Prutenicis civitatibus, ut reliquis Hanseaticis, regnante Edwardo Sexto, legitime fuisse abjudicata; Reginam tamen permisisse ut æquo cum Anglis jure commercia exercerent: Ut potiore jure essent, permittere non posse, nisi, ut mater improba, prole sua neglecta, alienam indulgentius foveret. Subsidia ad hostes missa intercipere, non esse contra jus gentium, quum à natura comparatum sit ut quisque se defendat, istamque legem non scriptam, sed natam esse; Cautum item esse ne Civitates illæ Regni Angliæ hostes com-
meatu juvarent, his disertis in privilegio verbis: *Licebit prædictis mercatoribus, quo voluerint, tam intra regnum & potestatem nostram, quam extra, mercantias suas portare, ac portari facere, præterquam ad terras manifestorum & notiorum hostium.* Ad hæc, memoria recentì, Poloniæ & Sueciæ Reges Anglorum naves & merces in fiscum rapuisse, ex suspitione quod Moscum com-
meatu adjuverant. Sciscitantibus quid ad hæc responderet, dixit, non sibi imperatum ut responderet, sed ut mandata exponeret, & responsum referret, posteaque benigne dimissus est.

Responde-
tur à Con-
siliariis.

Mercatori-
bus *Adven-
tureurs* ne-
gotiatio in
German.
interdici-
tur.

Hanseatici autem importunis apud Imperatorem effla-
gitationibus evicerunt, ut Edicto promulgato Angli mer-
catores è Societate, quam vocamus *Adventureurs*, omni
negotiatione in Germania interdicerentur, eo quod suis
legibus & non Imperii in Imperio mercaturam exer-
cerent. Quum Regina per Joannem Wrothum apud
Imperatorem, & Stephanum Lesurium apud Imperii
Principes,

Principes, ut Edictum suspenderetur, resque componeretur, frustra egisset; publicato Londini programme, eodem die quo Angli à Germania excedere iussi, omnibus Hanseaticis & mercatura & Regno Angliæ interdixit, iussitque Prætorem Londinensem Hanseaticos possessione

1597.
Et Hanseaticis in Anglia.

ædium, quas in urbe habuerunt, & *Stiliarð* vocant, movere. Hinc illi Comitia urbium Hanseaticorum Lubecæ indixerunt, conjuraturi ad Anglorum in Germania & Polonia commercia, quibuscunque poterant rationibus, disturbanda. Quod ne fieret, Georgius Carew Cancellariæ Primicerius in Prussiam mittitur, ut edoceret Regem & Ordines Poloniæ atque Civitates Prutenicas quæ Dzialino responsa: simulque Reginam ex gratia permittere ut frumentum & omne genus mercium (præter bellicum apparatus) in Hispaniam libere transmitterent, etsi ex jure gentium, & civili, ad hostem missa interciperi liceret; utque Hanseatici antiquis fruerentur privilegiis in Anglia, modo illa ut privilegia ex Principum gratia indulta, & non ut pacta ex juris rigore exposcerent. Privilegia enim, ex Principum gratia subditis, nedum exteris, concessa, pro temporum ratione, reipub. bono, aliisque de causis, legitime posse suspendi, revocari etiam, & rescindi. Hanseaticos hoc in Dania & Suecia expertos, & in Anglia, Ed. VI. Philippo, Mariaque regnantibus. Aliam regnorum, aliam Civitatum esse rationem; Regum interesse potius Regiæ dignitati, quam mercatorum avaritiæ patrocinari, ne nimio plus contra Reges insolescant.

Georgii Carew ad Polonum Legatio.

Ille apud Gedanenses efficit, ut suos Legatos ad Comitia Lubecæ non mitterent, nec cum Germaniæ Hanseaticis se conjungerent. In Sueciam inde trajicit; ubi Polonum in angustias apud Steckburgum à Carolo patruo adductum convenit, sed nihil efficit, quandoquidem

Quid ille præstitit cum Polono.

* Præstitit Ed. Lond.

(ut

1597. (ut Rex ipse benigne respondit) Polonicis legibus cautum sit, ne Rex solus cum exteris quicquam paciscatur aut transigat. Hoc responsum *Litteris Patentibus* accepit; Alias litteras, quas Vice-Cancellarius in manus tradidit obsignatas, accipere abnuit, eo quod titulus Reginae in superscriptione non esset omnibus numeris absolutus, ne Principis sui honori defuisse videretur, qui Legato etiam in minimis ante omnia tuendus. Elbingam inde se recepit, quæ suam elegantiam & frequentiam Anglorum commerciis magna ex parte debet; ubi lites inter cives & Anglos negotiatores quodammodo composuit. Verum hæc anno insequente. Hic tamen attexere lubuit ne saltuatim scribendo lectoris animum distraherem.

Et Elbingensibus.

A Dano Legatio.

Hoc anno à Christiano IV. Daniæ Rege venit Arnoldus Whit-feldius Regni Cancellarius, cum Christiano Bernico, qui reddita Georgiani Ordinis periscelide, qua Regis patrem Fredericum Regina honoraverat, antiqua inter Angliam & Daniam foedera renovari, & ne Danorum bona in mari interciperentur, rogavit; piscationem Norwagicam & Islandicam ab Anglis contra foedera exerceri prætendit, Regisque operam ad pacem inter Angliam & Hispaniam conciliandam detulit. Illa legatos benignissime complexa, foedera renovanda; bona, si qua fuerant intercepta, restituenda, nec deinceps intercipienda, certis legibus promisit; & piscationem ex antiquis foederibus legitime exercendam; Pacem autem ab Hispano, qui prius violarat, per pararium quærere, nec è Regni nec è Regia sua dignitate censuit, (quæ suorum fide & fortitudine, ut dixit, *vallata* hætenus formidavit neminem,) & minime quidem hoc tempore, quum ille Gallum confœderatum sævissimo bello infestet.

1. Hispanum *Ed. Lond.*

Hispani enim, ductore Ferdinando Teglio, nano spe- 1597.
 ctatæ fortitudinis & solertiæ, Ambianum maximam & Gallus au-
 munitissimam Picardiæ Urbem, militati strategemate, xilia abEli-
 plautro in portu everso, jam ceperant, eoque Gallum zabetha ro-
 adegerant, ut Reginam auxilia IIII M. Anglorum denuo gat.
 rogaret. Nec negavit quidem illa, modo ille stipendia
 solveret, quum jam classis ad Insulas missa, & exercitus
 in Hibernia, pecuniam exhaurirent. Ille protestatus se
 solvendo non esse, ut facilius consequeretur, per Re-
 auxiam edocet, pacem sibi commodissimam à Nuncio
 Pontificis oblatam fuisse, cum absoluta omnium loco-
 rum in Gallia præterquam Caleti & Ardarum restituti-
 one, si à Regina se abjungeret: populumque Gallicum
 pacem omnibus votis efflagitare. Illa respondit, se non
 posse credere, tantum Principem, necessitudine conjun-
 ctum, beneficiis multis affectum, quæ semper agnovit,
 & modo jurejurando obstrictum, velle admittere quo-
 cunque furo objecto, ut à fœdere inito & votis subinde
 susceptis recederet, quod in tantis Angliæ difficultatibus
 illi in omnibus satisfacere non potuerit. Et hæc qui-
 dem Antonius Mildmaius, Legatus Ordinarius, vehe-
 mentius, nec citra offensam, cum Rege exposulavit.
 Vir apertus & vere Anglus, qui Galli Consiliarios tergi-
 versationis & desultoriæ levitatis in responsis, quasi An-
 glis illuderent, subinde insimulavit. Quum tamen non-
 nulli crederent, Hispani consilia eo collineare, ut, con-
 junctione inter Gallum & Reginam dirempta, Angliam è
 Caletto facilius adoriretur; visum est Reginæ, auxilia sub-
 mittere, stipendiaque persolvere, dummodo ille bellum vel
 in Picardia vel Britannia ad hostes longius submovendos
 susciperet, majores copias adjungeret, Anglisque locum
 receptui assignaret; alias enim, Anglos in lanienam in
 rem Gallorum protrudere, pro materno suo in subditos
 amore, omnino recusavit, magnam tamen pecuniam mu-
 tuam

1597. tuam dedit. Pro qua & ceteris debitis ille Caletum speciose in pignus obtulit si Regina suis impensis & copiis intra ¹ statutum tempus recuperaverit. utque commodius recuperaret, Bononiam in receptum & armamentarium proposuit: ratus, Ambianum facilius oppugnatum iri, si hostiles copiae distraherentur. Verum, dum hæc agitantur, Ambianum post difficilem obsidionem deditione feliciter recepit; pro quo Baskervillo (qui obsidionis tempore diem obiit) & Arthuro Savagio fortissimis ductoribus, & Anglorum virtuti, se multum debere, suis literis Septembri datis libenter agnovit. Ad illius etiam felicitatem accessit, quod ætas & necessitas ingravescentes Hispanum ad pacis studium excitarint. Quum enim ille videret, res suas magis fama quam viribus stare, opes impares esse ad Anglorum assultus comprimendos, Belgicum bellum prosequendum, & loca, quæ in Gallia occuparat, simul defendenda; se summa senectute, & perdita valetudine; filium ætate nondum firmata exiguoque rerum usu; & Gallum bellica laude florentissimum: consultius existimavit, Pontifice Romano arbitro interposito, cum Gallo, pacis etiam tunc temporis percupido, de pace agere, quam filio res turbatas inter tot & tantos hostes relinquere: & sane pax postea inter eos coäluit, utrique optatissima; ut suo loco dicemus.

Ambianum recipit.

Hispanus ad pacem propendet.

Parlamentum habetur.

Ubi primum hujus pacis inchoatæ suspicio apud Reginam increbuit, illa sibi & Angliæ fraudi futuram suspicata, se suorum benevolentia & pecunia contra præmunire statuit. Ordinibus igitur Regni Westmonasterium convocatis, leges populo gratissimas tulit de prædiis per rura depopulatis restituendis, depopulatoribus coërcendis, de arvis & cultis in pascua non redigendis, de bonis in pauperum usum legatis non intervertendis, (nec quidem sine foeda hujus seculi labe,) de

Prochodochiis, modo non supra cc. libris annuis dotentur, libere erigendis, de Rationalium fraudibus prævertendis, de militibus & nautis sublevandis, de ergastulis per Comitatus ad vagabundos corrigendos erigendis, de foeneratoribus & virginum raptoribus cohibendis: de Pontificiorum Episcoporum primis Reginæ annis abdicatione: utique eam ¹ justam & legitimam fuisse & fore, contra abdicatos; & Episcopos in eorum loca suffectos legitimos fuisse, & pro legitimis habendos. Ob hæc & Religionem veram restauratam, Rempublicam felicissime administratam, patriam ab hostium furore liberatam, Hiberniam defensam, Gallum & Belgas sublevatos, Ordines ² congratulantes; ut ex præparato opes ad Regni tutelam & salutem haberentur, Ecclesiastici tria spontanea subsidia concesserunt; & Laïci Reginam rogarunt, ut ab illis tria integra Subsidia, sex Quindenae & Decimas, accipere dignaretur; simul obsecrantes, (uti anno M.D.XCIII.) ne tanta extra ordinem contributio in exemplum traheretur, nisi ex ejusmodi urgente necessitate.

Ad hoc Parlamentum Thom. Baro *La-warus*, Guil. Baro La-ware in pristinum locum restitutus. patre defuncto, vocatus, Reginæ petitionem exhibuit, ut in antiquum & avitum Baronum *La-ware* locum restitueretur. Pater enim, quia patruo Baroni *La-ware*, cujus hereditati inhiavit, venenum pararat, judicio Parlamentario, regnante Edwardo Sexto, omni hereditate & honore, quæ à patruo obvenire poterant, exclusus erat. Idem regnante Maria læsæ Majestatis damnatus, ac postea in integrum, perinde ac si damnatus non fuisset, restitutus. Verum quum illi ex priore judicio avito honore gaudere non liceret; ex speciali R. Elizabethæ gratia, codicillis honorariis de novo Baro *La-ware* creatus fuit, locumque pro Creationis tempore, dum vixit, capessivit. Illa rem ad Proceres in Parlamento retulit:

1. *Deest justam in Edd. priorib.* 2. *Congratulantur in Edd. priorib.*

1597. qui, quum comperissent, iudicium illud prius personale fuisse in Guilielmum, nec liberos eodem teneri; & pro-
scriptionem Maria regnante, nihil obstare, quum ille eo
tempore dignitatem, quam non habuit, amittere non
potuerit, & mox in integrum restitutus fuerit; nec anti-
quam dignitatem nova Creatione fuisse extinctam, sed
illo superstite quasi consopitam jacuisse, quum Creationis
tempore in illo non inesset: locum ei avitum ad judica-
verunt inter Barones Willoughbeium de *Eresby* & Ber-
cleium, in quo rite locatus.

Tho. Baro
Howard. de
Walden.

Thomas etiam Howardus Thomæ Ducis Norfolciæ
filius secundo-genitus, qui nuper in Periscelidis ordinem
adscitus, ad hoc Parlamentum titulo Baronis Howardi
de *Walden* Rescripto evocatus erat; & pro eo, qui ex
morbo tunc decubuit, introductus est in superiorem con-
fessum Baro Scroopus, inter duos Barones, in trabeis
Parlamentariis Rescriptum gestans, primario Armorum
Rege præeunte. Quod quum Sigilli Custos publice per-
legisset, loco infra ceteros omnes Barones collocatus
erat, etsi filii Ducum natu minores locum alibi habeant
Vicecomitibus superiorem. Quandoquidem (ut ex Fastis
Parlamentariis constat) anno sexto Henrici Octavi,
quum Thomas Howardus Comes Surriæ ad Parlamen-
tum vocatus *vendicaret locum sedendi & incedendi ante
Comites, quia Ducis filius esset primogenitus*; iudica-
tum erat, ut in Parlamentis sederet ordine suæ Creatio-
nis, prærogativa honoris & dignitatis, quæ Ducis filio
primogenito debetur, extra Parlamentum integra.

Obitus Ba-
ronis Cob-
hami.

Emigravit ex hac vita hoc anno Guil. Brookus Baro
Cobhamus, ex Ordine Sancti Georgii, Reginæ Came-
rarius, Castri Dovorensis Constabularius, Quinque por-
tuum Præfectus, & Cancellarius; cui heres erat Henri-
cus filius ex Francisca Newtonia. Guilielmus etiam
Powlettus tertius Wintoniæ Marchio, ex honoris ampli-
tudine

Et Guiliel-
mi Pow-
letti.

tudine & avitis opibus magis quam re alia illustris, unico filio legitimo Guilielmo ex Anna Howarda Effinghamia relicto. 1597.

In Hibernia quum res jam admodum turbidæ, (universa enim Ultonia ultra Dundalkiam, præter septem præfidiaria Castra, *Newry* scilicet, *Knockfergus*, *Carlingford*, *Green-Castle*, *Armacba*, *Dondrom*, & *Oldorfleet*, atque tota fere Conachtia, defecerant,) Russellus revocatur. In ejus locum Thomas Baro *Borough*, vir acer, & animi plenus, sed nullis fere castrorum rudimentis, Prorex sufficitur, præter omnem opinionem & omnino contra expectationem Norrisii, qui ex meritis & scientia militari hanc provinciam sibi promiserat. Quum autem, adversariis in Aula præpotentibus atque amicis deserentibus, æmulum, quem natalium splendore quodammodo sua opinione æquavit, rerum gestarum gloria longe superavit, sibi prælatum videret, quodque gravius, sub ejus imperio in Momoniæ Præfectura manere juberetur; atque indoleret, Tir-Oenium toties simulando deluisse: ille tot victoriis clarus, animi ægritudine victus, succubuit, & brevi diem obiit. Vir sane magnus, & inter maximos nostræ gentis hoc ævo duces celebrandus; qui secundo-genitus Henrici Baronis Norrisii ex filia & altera heredum Baronis *Williams de Tama*, prima militiæ tirocinia in civili Gallorum bello sub Colinio Admirallo posuit, ordines in Hibernia juvenis sub Waltero Comite Essexiæ duxit, Chiliarcha Generalis Anglorum sub Ordinibus in Belgio, Marefcallus Exercitus Ordinum sub Comite Hohenlo, Momoniæ Præses XII. annos, etsi plurimum abfuerit, Generalis auxiliarium Anglorum in ¹ Britannia Armorica, & ceteris, quæ dixi, bellicis muniis perfunctus, virtute meruit ut per omnes gradus ad summum militaris laudis fastigium ascenderet.

Baro Borough Hiberniæ Prorex.

J. Norrisius obiit.

1. Britannica Edd. priores.

1597. Tir-Oenius quum Norrisium spe dejectum videret & ipse animo dejectior, in rem tamen suam callide intentus, inducias (*Cessationem armorum* Hibernici vocant) à novo Prorege per litteras demisse petiit; & Reipub. quidem interesse videbatur, ad mensum concedere, etsi Prorex *Cessationes* & Protectiones Reipub. exitiosas judicaret. Mense expleto Prorex, contractis copiis, quod in rem & famam primis Imperii auspiciis videbatur, in rebelles aciem erexit, dubioque conflictu inter angustias exceptus, viam virtute patefacit: & munimentum ad *Black-water* refirmatum, per quod in Comitatum Tir-Oeniæ aditus, & unicum erat præter silvas & paludes rebellibus firmamentum, fortissime expugnavit, docuitque, si quis insisteret, rebelles facile profligari posse. Eodem ipso die, dum Prorex cum exercitu gratias divino numini de victoria ageret, ad arma ex improvise conclamatum est, hoste se à propinquo colle ostendente; in quem Henricus Comes Kildariæ cum ala Equitum & quibusdam è nobilioribus volonibus statim profiluit, & fugavit. Desiderati tamen ex Anglis: Franciscus Vaghanus, qui frater Proregis uxori; R. Turnerus Tribunus major, vir spectatæ fortitudinis; duo collactanei fratres Comitis Kildariæ, quorum mortem ille adeo ægre tulit, ut paucos post dies præ mœrore exspiraverit. (Omnes enim omnium charitates collactaneorum in Hibernia amor longe superat.) Plures vulnerati: inter quos bellica fortitudine nominatissimus erat Thomas Wallerus. Quamprimum, munimento novis operibus restaurato, Prorex exercitum reduxisset, rebellibus inter spem, metum & pudorem fluctuantibus, consultissimum visum est, illud obsidione premere. Opportunissimum enim erat ad illos infestandum; & actum de fama & fortuna Tir-Oenius existimavit, nisi recuperaret. Valida itaque manu circumdedit. Prorex illico, quanta maxima

Prorex munimentum ad *Black-water* expugnat.

Kildariæ Comes moritur.

Rebelles munimentum obsident.

maxima potuit celeritate, eo rursus contendit, certus **1597.**
 penetrandi ulterius in Ultoniam. Sed plenis passibus ad Prorex moritur.
 victorias progredientem vis morbi intempestiva exstinxit,
 magno desiderio bonis, & seditiosis securitate relicta.
 Utique si vixisset, prudentum judicio, spem hostium in-
 fregisset, & in tanta pericula summa rerum non deve-
 nisset. Proregis morte audita, rebelles præferoces ma-
 gno subinde clamore & impetu munimentum adorti,
 sed majore semper clade repulsi. Qui scalis admotis
 scandebant, præcipitati, & à proruente præfidiario ob-
 triti, adeo ut viribus jam diffidentes ad moras consilium
 verterint, persuasi, paucorum dierum superesse cibaria;
 & fluxa præfidiariorum ex inopia fides, & proditio, spe-
 rabatur. Verum egregia virtute Thomæ *Williams* Præ-
 fecti, & præfidiariorum, locus animose propugnatus,
 qui famem, ferrum, & extrema passi, absumptis equis,
 herbas vallo innatas vescentes, nihil non miseræ pertu-
 lerunt. Jam exercitus in Hibernia, regia ex Angliæ au-
 thoritate, Comiti Ormondia, titulo Locum-tenentis Ex-
 ercitus Generalis; & summum in civilibus imperium Justitiarum
Hiberniæ
constituun-
tur.
 Adamo Lofthoso Archiep. Dublinensi, Cancellario, &
 Roberto Gardenero, titulo Justitiariorum Hiberniæ, de-
 mandatum erat postquam Thomas Norrius Justitiarum
 locum per mensem exercuisset. Tir-Oenius prolixis ad Tir-Oenius
gravamina
Ormondio
exhibet.
 hunc novum Locum-tenentem litteris omnia, quæ prius
 dixi, gravamina exaggerat vetera & recentia, ne mi-
 nima vel militum vel Vicecomitum insolentia omissa:
 pacta cum Norrisio violata frigide excusat: Inprimis
 conqueritur, Feoghum *Mac-Hugh*, à necessariis suis
 ad mortem fuisse exagitatam; denique litteras suas ad
 Regnam in Anglia interceptas, & suppressas; necnon
Impositiones & Compositiones proceribus & plebi into-
 lerandas esse impositas. Addidit, se prævidere, omnium

I. E necessariis Ed. Lond.

procerum

1597. procerum Hiberniæ territoria jamjam inter Anglicos Consiliarios, caussidicos, milites, & scribas, distrahenda esse; simulque opem filiis Feoghi *Mac-Hugh* subministrat ad novi belli incendia in Lagenia excitanda. Eodemque tempore simulate Locum-tenenti exhibito scripto demississime supplicat ut in gratiam reciperetur, nihil non pollicitus; etsi jam omnibus exploratum, hanc rebellionem non alio consilio susceptam fuisse (quicquid obtendebatur) quam ad Anglos ex Hibernia omnino exturbandos.

M. D. XCVIII.

Gallus pacem cum Hispano Reginæ proponit.

INTER medias has de Hibernia curas intervenerunt & aliæ è Gallia. Gallus enim, licet Ambianum recepisset, bellorum tamen pertæsus, assiduis subditorum efflagitationibus & Pontificis Rom. interpellationibus lassatus, superiori anno, jam fere exacto, per Masium Reginæ significavit, se colloquia cum Hispani administris de pace habuisse, statuisse tamen, non ulterius persequi sine ipsius atque Ordinum Confoederatorum consensu, quandoquidem cum utrisque arctissimum & defensionis & offensionis foedus ea lege contraxisset. Rogavit itaque, ut ex Anglia & Hollandia aliqui mitterentur, qui hac de re consultarent, & quæ proponenda, exaudirent.

Legati de hac missi.

Regina ut Gallo satisfaceret, in Galliam mittit Robertum Cecilium Secretarium primarium, Joannem Herbertum à Supplicum libellis, & Tho. Wilkesium, qui ibi appulsus mox obiit. Ordines Justinum¹ Nassovium ac J. Oldenbarneveltium miserunt; & simul alios in Angliam, ut Reginam à pace dehortarentur. Angli in documentis habuerunt, ut ediscerent, quibus initiis hac de pace mentio inchoata, quousque processerit, an bona fide proposita, quum Hispani in tractatu Borburgenfi

1. Nassavium ac J. Oldenbarneveldium in *Edd. priorib.*

astute egerint; qua etiam securitate Ordinibus Confœderatis consulatur si ad tractandum consenserint: nec non ut proponerent (quandoquidem Gallus innuerit, hunc tractatum fore ad rationem Tractatus Castri Cameracensis, in suis cuique restituendis) de Caletis Anglis restituendo pro pecunia à Gallo debita, quæ longe major quam tantillum oppidum æstimari possit. Clausula etiam adjecta, ut nihil omnino tractarent, nisi Ordines suum etiam assensum adhiberent.

Rex jam profectioem in Britanniam instituerat ad Provinciam recuperandam; Duci enim Mercæuro male cum Hispanis convenerat, quod Nannetas illis in manus tradere nollet. Eum longis itineribus Cecilius ad Andes affecutus est. Cui Rex, quum maxima Reginæ in se beneficia grato animo præ se tulisset, paucula in hanc Gallus eos alloquitur. sententiam verba fecit: *Et si Regina bellum contra Hispanum & cum honore incepit, & feliciter hæcenus gessit; si illa tamen non aliam belli rationem inierit, majori opulentia minor tandem necessario cedat. Quod ad me: quamvis armis innutritus, militari studio præ ceteris omnibus capiar; quum tamen Rex sim & populo præsim, populum bellorum furori exponere religio est, & grande piaculum, si irreligiosa quadam ambitione pacem oblatam, quæ sine sanguine redimi non poterit, cum meo, tum Confœderatorum detrimento respuerem, populumque commissum supine negligerem.* Cecilius respondit, Reginam à pacis studio minime alienam esse, quæ hostem satis ultra, nihil aliud jam cogitet, quam ut suæ & suorum saluti & simul honori consulat. Postulavit deinde edoceri, quas pacis conditiones Hispanus ¹ proposuerit, & quid de Confœderatis Belgii Ordinibus ageretur, si modo pacem non amplecterentur. Agnovit Regis replicatio. ille, Reginam Hispano damna intulisse, se autem ab

1. Proposuit Ed. Lond.

1598. Hispano pertulisse. Hispanum ex animo pacem expe-
tere, omnia in Gallia ablata velle restituere, etiam &
Caletum ; se vero brevi effecturum, ut Hispanus ad æ-
quas pacis conditiones cum Regina & Ordinibus per-
duceretur. Palamque protestatus est, fieri non posse, si
pacem oblatam recusaret, quin Gallia interno bellorum
incendio denuo involveretur ; se enim jam providere pop-
ulum Gallicum ad rebelliones accinctum.

Dum hæc aguntur, ille suis rebus consulens, clam
quædam de pace cum Hispano pactus erat, eaque se-
creto apud Albertum Archiducem deposita, donec au-
toritas ex Hispania delegaretur ad pacem conficiendam.

Inter Re-
gem & Re-
ginam ex-
postulati-
ones.

Barnevelt-
zii oratio.

Quod quum Regina certis indiciis comperisset, expo-
stulare cœpit : ille vero ex mora, quam Regina traxit,
ex urgente quadam necessitate, & oblata opportunitate,
se excusavit, & quasi aliud agens, rem ad quosdam è
suis Consiliariis rejecit. Illis Olden-Barneveltius pri-
mum exposuit, res Ordinum, Deo propitiante, & Re-
gina favente atque auxiliante, eo usque provectas fuisse,
ut non solum se tueri, sed etiam Gallix laboranti adesse
valuerint. Deinde, quantopere Gallus fœdus defensionis
& offensionis cum illis expetierit, quod in Reginae gra-
tiam libenter contraxerant, ex certa spe pacem Gene-
ralem inde consolidandi, ne putantes quidem, tantum
Regem de eo dirumpendo vel semel cogitaturum. Or-
dines non usque adeo negligendos, quibuscum & Gallix
& Angliæ Reges arctissima fœdera contraxerant. Postea
fuse explicavit, quam longe lateque Hispani potentia
cum Gallix & vicinorum periculo diffundatur, si Con-
fœderatæ Provinciæ armis & opibus validæ in potesta-
tem redigerentur. Ad Galli conscientiam coram Deo
provocavit, an Rege sit dignum, ab iis suam causam
sejungere, quibus se tantis cum obtestationibus con-
junxerat, quum nullam sejungendi causam præbuerint.

Conclusit

Conclufit (poft multas rationes, cur pacem cum Hi-
 fpano amplecti non poſſent,) *Reges aliquot, ut poten-*
tiam conſequerentur, fœdera neglexiſſe, ſed eventu ple-
rumque trifti. Res enim Regum niſi fide ſteterint, poten-
tia neutiquam poſſe conſiſtere. Propoſuit tamen Ordini-
 num nomine, ſi modo Rex paci non amplius auſculta-
 ret, & Caletum obſideret, eos ſuis ſumptibus alium quem-
 piam locum ſimul obſeſſuros, ut hoſtiles copiæ diſtrahe-
 rentur, & præterea ad Caletum obſidendum ſtipendia
 VII M. militum ſoluturos, & XXV. naves bellicas cum
 omni apparatu inſtructuros; modo ille III M. equitum,
 VI M. peditum, VI. tormenta majora, ad eandem obſi-
 dionem ſuppeditaret. Hæc conſideratione digna eſſe,
 Gallia Cancellarius agnovit; Regique ſignificare, & om-
 nia ſtudia Confoederatis tam bene meritis conſtitura,
 promiſit: ceterum, pacis oblatæ opportunitatem Gallia
 bellis contabefcenti non ſolum accipiendam, ſed ex im-
 portuniſſima neceſſitate arripiendam reſpondit.

Ordinibus pacem jam omnino reſpuentibus, ¹ Ceci-
 lius, qui in mandatis habuit, de generali pace agere, ul-
 terius progredi non potuit. Iiſdem tamen Conſiliariis
 demonſtravit, neque Reginam moras traxiſſe, quæ illico
 eos in Galliam ad pacem conciliandam miſerat, neque
 auxilia Regi negaſſe, ſi, quod omnibus Confoederatis
 conduceret, contra communem hoſtem ſuſciperet. Ne-
 ceſſitatem, quam ſupra fidem exaggerarunt, non tan-
 tam videri, univerſa Gallia præter unam & alteram pro-
 vinciam in Regis poteſtatem jam redacta. De oppor-
 tunitate non ² amittenda ſe nolle diſputare, apud eos
 qui fidem datam opportunitati poſtponunt, Principum-
 que honorem utilitate & occasione metiuntur, & in re-
 bus ſuis conſulendo totum conſiſtere opinantur. Iſtis
 judicandum relinquit, an Rex parem gratiam Reginae

Altercatio
 inter Ceci-
 lium &
 Gallos.

1. Robertus Cecilius *Edd. priores.* 2. Admittenda *Edd. Belg.*

1598. retulerit, quæ & ad pacem eum quasi arbitrum constituerat, & auxiliares copias VI M. in bellum, si maluerit, obtulerat. Perorans, laxiorem diem ad deliberandum postulavit. Quum illi nec hoc concederent, rogavit ut Regi in mentem revocarent, quibus votis se obstrinxerit nuper coram comite Salopiæ, post fœderis ratihabitionem, & antea litteris quam plurimis sua ipsius manu consignatis. Nec dubitavit affirmare, Reginam in fœderis leges neutiquam peccasse, ¹ imo plura præstitisse, Regem vero nihil observasse. simulque fœderis tabulas proposuit. Modeste etiam submonuit, ut ratio aliqua iniretur, quo modo pecunia illa ingens jam antea mutuo data solveretur Reginæ, quæ, nunc derelicta, sero edocta ² erat, ut rebus suis in posterum intentius prospiceret, & beneficia non male collocaret. Mollibus tandem responsis ille cum ceteris dimissus; Gallusque amplissima Reginæ erga se beneficia agnovit, pollicitus nihil esse quod ejus causa non studiosissime ³ facere vellet. Hæc illa animo tulit iniquissimo, subindeque per litteras & Tho. Edmundum ab epistolis Gallicis blande & libere monuit ut fidei datæ recordaretur, conscientiæ apud Deum, existimationi apud homines attenderet, ne se pravorum consiliis in laqueos induceret; gravibusque admonitionibus hujusmodi aculeata intertexuit: *Si ⁴ quod sit in rebus humanis in Spiritum sanctum peccatum, Ingratitudo est. Si quas æquiores pacis conditiones ab Hispano nanciscaris, auxiliis Anglicis acceptas referas. Non derelinquas amicum veterem; novus enim non similis ei. Fœderis Religio & pactorum fides non nisi inter pravos sunt retia ad fallendum. Fasciculus colligatus non facile rumpitur. Non alia facilior ratio subvertendi utrumque quam alterum ab altero sejungendo. Quæ*

* Regina Gallum fidei datæ libere admonuit.

1. Imo & plura Edd. Belg. 2. Effet Edd. Belg. 3. Faceret. Hæc Ed. Lond. 4. Quid Edd. priores. * Deest hæc nota marg. in Ed. Lond.

quum

quum multum è vero traxerint, ille indignanter audivit : 1598.
nec alio, quam urgentis necessitatis excusatione promissa exiit, pacem serio profecutus, quam brevi publico Gallix bono confecit. Unde tritis in Principes ingratos sententiolis apud vulgus per Angliam vapulavit.

Verum enimvero ille, ut honori consuleret, nihil omisit ad pacem etiam inter Angliam & Hispaniam conficiendam; egitque cum Archiduce de induciis ad aliquot menses paciscendis, conatus persuadere Reginæ, ut antea fuerit oneri, pace jam constituta, firmissimo munimento futurum; nec ullo tempore eam sororem optime meritam deserturum. Et eximiam sane in Reginam benevolentiam navavit, quum Vervini in Gallia de pace ageretur. Illius enim ratio à Gallis ante omnia habebatur postquam de honoratiore loco inter delegatos utrinque controversum esset. De hac controversia liceat mihi digressiuncula ex ipso Delegatorum ad Archiducem autographo, quod vidi, paucula quæ posteros scire juvet, interserere. Galli ex sententia Pii IV. primum locum sibi pertinaciter vendicarunt, qui pro Hispano, sententiam eam, ut ab Hispano jam antea rejectam, non admiserunt; factam sibi injuriam interpretati si potior locus illis non concederetur vel ex hospitii jure; quandoquidem in Gallici imperii oppidum devenerint; quod neutiquam fecissent, nisi ex observantia erga Pontificem Max. & qui ejus vicem gerit, Legatum. Convenit tandem, Pontificio Legato enitente, ut ipse ad mensæ caput sederet, Nuncius Pontificius juxta eum ad latus dextrum, & optio data est Gallis an proxime Nuncium ad dextrum latus an ad sinistram proxime Legatum ¹ sederent. Illi sinistram elegerunt, ut Legato propiorem. Qui pro Hispano, libenter dextrum occuparunt: quem potiore, quia à dextra, & Nuncius non ex Delegato-

Ille tamen impense Reginæ studet.

Tractatus Vervinensis.

Sessionis inter delegatos ordo.

1. Sederint *Ed. Lond.*

1598. rum numero erat, judicarunt : simulque se suo Regi honorem integrum conservasse existimarunt. Si enim Calgaritonus Franciscanorum *Generalis*, qui in hoc negotio plurimum desudavit, illis prælatus fuisset, ut ante ipsos proxime Legatum ad sinistram federet, (qui pro Franciscani humilitate sibi locum ad finem mensæ ex adverso Legati elegerat,) statuerant, clara voce pronunciaſſe, se probe locum Catholico Regi debitum scire, eundemque tueri voluisse si à Catholico Rege delegati fuissent: verum quum ab Archiduce, qui se Christianissimo Regi adæquare nollet, missi & subdelegati essent, & in publicæ fidei litteris, quas à Christianissimo Rege acceperunt, non alio nomine quam Archiducis Delegati diserte nominarentur, libenter se Gallis cessuros. Provide enim Hispanus ut suam dignitatem tueretur, auctoritatem Archiduci tribuit, qua ille alios subdelegaret, ne ipse immediate in honoris certamen cum Gallo descenderet.

Galli Regi-
næ ratio-
nem ha-
bent.

Statim atque res ita composita, & Delegationis diplomata utrinque exhibita, Galli perinique tulerunt, quod in illa Archiducis nulla de Angliæ Regina facta mentio, quum de Sabauda fieret. Responsum est, illam comprehendendam esse in fœderatorum numero. Quum hoc Gallis minime satisfaceret; caussati sunt, illam nihil nisi hostile in Hispanum cogitare, & hoc ipso tempore classe infestare. Nec acquieverunt tamen Galli, donec fidem obligarent, Hispanum potestatem cum illa tractandi facturum, si quam spem pacem amplectendi ostenderet.

Henr. IV.
Elogium ex
Janino.

Ceterum, pace confecta, Gallus bellica gloria hactenus cumulatissimus, pacis studiis jam totus defixus, rem Gallicam intestini belli tempestatibus multos annos præcipitatam ita excitavit, Religionem cum Romanam reformatam sublevando, jura restituendo, bonas litteras fovendo, commercia revocando, & Regnum ædificiis exornando, ut omnes retro Galliarum Reges
longo

longo intervallo superaverit & Henrici Magni agnomen retulerit. 1598.

Regina jam interiori cura sibi prospiciens, Franc. At illa sibi prospicit.
Verum ad Ordines mittit, qui edisceret, an ad pacem tractandam se conjungerent: sin minus; quid in bellum conferre vellent: serioque cum illis ageret, ut expensas, quas illorum causa fecerat, jam tandem refunderent. Accurate interim disceptatur in Anglia, an in reipub. & Reginae rem esset, pacem cum Hispano pacisci? Qui Disceptatio de pace cum Hispano. Pro pace.
 pacis studiosi; hujusmodi rationibus innitebantur: ¹ Pax, præterquam quod sit tum jucunda, tum salutaris, maculam abstergat, quæ Anglis, tanquam orbis turbatoribus, aspergitur, quasi illi alienis miseriis essent beati, & alienis periculis quieti: Regina securior sit à nefariis machinationibus, finis bellicis contra Hispanum & Archiducem impensis imponatur, Hibernica rebellio consopiat, quum spes nulla ex Hispania rebellibus affulserit, commercia in subditorum & Reginae emolumentum liberius exercentur; Hispania, quondam Anglis negotiantibus fructuosissima, aperiatur, ubi frumentum auro & argento permutent; Mandatum Imperatoris contra Anglos mercatores in Germania revocetur; pericula tumultuum domi ex crebris pensitationibus, tributis, & militum delectibus, amoveantur; Fœdus Burgundicum renovetur: ita à Gallo nihil metuatur, Anglia respiret, & opes in futuros eventus congerat. Reginae etiam estimationi consulatur, quæ anno M.D.LXXXV. quum Ordines Belgii Dominium obtulissent, publice libris editis protestata est, se Belgis subveniendo nihil aliud quam ² Belgii libertatem & pacem, Angliæque securitatem spectasse. Si tunc consilium plenum prudentiæ visum, ut tempora tulerunt, subvenisse, & justitiæ plenum tantarum Provinciarum Dominium ad impensas belli fe-

1. Quod pax, præterquam quod sit *Edd. Belg.* 2. Belgis *Ed. Lond.*

1598. *rendas oblatum recusasse; certe imprudentiæ extremæ nunc videatur ¹ bellum persequi, quum pax ab Hispano, & nihil ab iis qui bellum tantopere volunt, offeratur. Hæc præterea examinanda: An Anglia par sit bello in Hibernia, Belgio atque alibi contra Hispanum sustinendo? An spes sit, bellum alendo, illum ad æquiores pacis conditiones, quam quæ nunc propositæ, perducendi? Atque consideratissime perpendendum, quum sine controversia Anglis maxime expediat bellum gerere offensivum, (væ enim se domi defendentibus,) quo in loco illud gerendum. An in ora maritima Hispaniæ & Lusitaniæ? Oppida sane maritima utrobique facile capi & spoliari possint, at non retineri sine maximis expensis & fructu plane nullo. An in *Azoris Insulis*? Hæc itidem in potestatem redigi possint, magno quidem Hispani damno, at non teneri sine majori impendio. An in America? Verum nunc ibi armatæ naves ubique dispositæ, & ora maritima crebrioribus præfidiis, quam jam antea, firmata, nec vel gruma auri, argenti, aut margaritæ, sine discrimine speranda. An in vicina Belgica? Hoc autem opus fore difficillimum. Regio illa tot urbibus munitissimis est conferta, quæ singulæ obsidionem diuturnam perferre poterunt. Nec Ordines cum Anglorum copiis conjunctis potuisse nisi defensivum bellum gerere, donec Hispani in Gallicum bellum diverterentur. Postremo axioma illud Politicum non negligendum: *Qui bello gerendo pares, pacem inveniant; qui impares, nunquam.* Tristiaque exempla Atheniensium, & aliorum qui oblatam pacem respuerunt, sunt prolata. Addiderunt nonnulli, sed qui ex odio in homines quam in causam iniquiores videbantur; Ordines, quamcunque Religionis & libertatis tuendæ larvam induant, omnem Religionis pietatem tollere, quamlibet præter Romanam*

1. *Deest bellum in Edd. priorib.*

tolerando : Nihil aliud quam suis commodis velificari, vectigalia gravissima pro cibariis imponendo, nummos adulterando, valorem pro arbitrio intendendo, aliisque id genus technis ; & hinc mira solertia & bellum alere, & ex bello ditescere, quum reliquæ gentes bello exhauriantur. Porro Monopoliis ubique institutis omnia commercia aliis præripere ; Monarchias, ut Democratici omnes, tacito odio profequi ; nobiles, præter unum & alterum qui in bellis usui sint, exterminasse ; Et plane nihil aliud sibi proponere, pessimo contra Principes exemplo, quam, ut Helvetii olim contra Habsburgicam familiam, ita contra Austriacam, quæ eadem est, se *cantonizent*, nec suo, sed Anglorum, Gallorum & Scotorum sanguine, qui vitæ in aliorum causa pro gloriola nimio plus prodigi.

Alii contra pacem hujusmodi argumentis usi sunt : Contra pacem. Ex pace Hispanus tantam vim opum accumulet, ut, si in bellum denuo prorumpat, omnibus vicinis longe superior evadat. Pax solida & fida, nisi Pontifice dispensante, non potest ab illo exspectari, qui Bourburgi anno M.D.LXXVIII. illufit, & nullam hæreticis & excommunicatis fidem servandam credit. Damna accepta non concoquat, sed in ultionem exardescat. Pace facta, Regina Hollandiæ & Zelandiæ Ordines derelinquat, simulque pecuniam in bellum collatam amittat, aut oppida in cautionem data hosti tradat ; hoc dedecori, illud damno futurum, Ordines derelicti in Hispani ditionem reducantur, inde ille ad Angliam infestandam classe & viribus sit longe instructior, & regiones illæ sint sedes belli contra vicina regna opportunissima ad Hispanicam Monarchiam constituendam. Esto, quod bellum offensivum in Belgio sit difficillimum, in *Azoris* anceps & incertum, in Hispaniæ & Lusitaniæ maritimis infructuosum, & in singulis impendiosissimum : At in America fore

1598. fore compendiosissimum, quæ Regio vastissima ab Hispanis adeo raro, idque disjunctissime, incolitur, ut invicem subvenire non possint. Si itaque justus exercitus x. mill. Anglorum sub solerte Duce ibi exponatur certo incolendi consilio, haud dubitandum quin Carthagera in Castilla Aurea, Ciagus fluvius qui par subvehendis cimbulis fere usque ad Panamam, ipsa Panama, & Puerta Bella, expugnentur, & consequenter opes, quæ ex Peruvia & Castilla Aurea per hæc in Hispaniam mittuntur, vel intercipientur, vel in America detineantur. Hinc commercia Hispanorum intercludantur, & vectigalia maximo cum Regis detrimento minuantur. Nec timendum esse ab Americanis ignavis & cœli amœnitate effeminatis, aut ab Hispanis eo mittendis, qui longa navigatione lassati, & nausea laborantes, plusquam difficile invenient, veteranos ex munimentis firmatis exturbare. Nec formidandum à defectu rei annonariæ aut apparatus bellici, quæ tam facile ex Anglia quam Hispania suppeditentur. Quamprimum enim fama vulgaverit, eos sedes ibi fixisse, plures ex omnibus gentibus ad eos cum necessariis confluxuros; quandoquidem Europæis nihil majoribus votis expetitur quam liberum in America commercium. Quæ de Religione & Monopoliis obijciuntur, meras esse Reformatæ Religionis adversantium calumnias. Ordines etenim cum avita libertate veram Religionem ex animo colere, eandemque cum Reformatis Orbis Christiani Ecclesiis in fundamentis, quæ ad animarum salutem spectant, afferere: aliis non omnino ad salutem necessariis tolerantiam pro temporum ratione adhibere, cujusmodi & primæva Ecclesia adhibuit, quandoquidem zizania ubique succrescant. De ceteris singulorum vitia non universis adscribenda; publicam causam à privatorum culpis sejungendam; inter Dei Angelos & Christi Apostolos pravitatem fuisse deprehensam.

prehensam. Reip. bene constitutæ, gnaræ industriæ & 1598.
parsimonix liberrimæ gentis, quæ sola ex bellis ditescere
callet, non invidendum, non obtrectandum.

Hæc pacis studiosi hujusmodi rationibus elevare co- ^{Pro pace}
nati sunt: Regina & Confœderati itidem ex pace opes ^{replicatio.}
accumulent, & se apparent non minus ad defendendum
quam Hispanus ad offendendum. Pax solida & firma
ab Hispano expectetur, qui majora incommoda hæcte-
nus perpeffus sero discat, quantum in re Belgica admi-
nistranda bellum persequendo erraverit, & serio per
pacem corrigat. Pax cum Burgundiæ Ducibus & Ca-
stellæ Regibus Hispani progenitoribus subinde contracta,
solida semper fuit, & Anglis, si qua alia, salutaris. Esto,
quod Hispanus de pace non ex honore in rem suam
Bourburgi tractaret; & nobis itidem nunc manu ar-
mata tractare non noceat. Pacem cum Excommuni-
catis & hæreticis à Principibus Pontificiis, Pontifice
posthabito, observatam fuisse, satis superque probent
exempla tum Caroli v. tum successorum in Imperio
qui cum excommunicatis Germaniæ Protestantibus, quos
hæreticos deputarant, fidem datam coluerunt; Francisci
I. Galliarum Regis, qui Henrico nostro Octavo à Pon-
tifice excommunicato iusta Lutetiæ solvit; & Henrici
nunc Regis Galliarum, qui, postquam Pontifici recon-
ciliatus, primogenitus & charissimus Ecclesiæ filius agni-
tus, foedus offensivum & defensivum cum Regina iniit.
Ulciscendi ardor defervet, quum vires deficiunt. Regina
Ordines iuste derelinquat, quum ad auxilia præbenda se
tantum obstrinxerit, donec æquas pro libertate condi-
tiones ab Hispano referant; quas si respuerint, auxiliari
non tenetur. Ut oppida in cautionem data illis red-
dantur, non æquum² est, nec cum ratione requirant.
Pecuniam in bellum collatam recuperandi ratio sit ex-

1. Teneri *Edd, Belg.* 2. Esse, nec c. r. requiri *Edd, Belg.*

1598. pedita si pax semel coaluerit. Ordines in Hispani ditionem armata manu brevi tempore reduci non ¹ possunt, & temporis tractu multa ² interveniant. Sin pacificatione reducantur, non poterunt sibi satis cavere, ³ nisi etiam Anglis ex ratione suæ securitatis, religionis etiam & utilitatis caverint. Quicquid de illis fiat, Gallia & Anglia firmo nunc foedere colligatæ Hispanum in æquilibrio facile contineant. Communis utilitas firmissimum ⁴ erit foederis vinculum. Denique argumenta pro pace ex jure Naturæ, quod sui conservationem ceteris omnibus præfert; ex jure gentium, quod jubet populi salutem legem esse supremam; atque ex solidis *Christianæ* pietatis rationibus peti, ut sanguini parcatur, & res Christiana contra infideles firmetur; Argumenta autem pro bello (quæcunque auri spes ex justo exercitu in America adblandiatur, infelix Draci successus satis superque refellat) ex humana solummodo prudentia deduci, ut pericula depellantur; quæ satius est divinæ relinquere dispositioni dirigendo consilia ex recta conscientia ad publicum ⁵ bonum potius, quam ex nostris suspicionibus ad ea quæ non laudanda nisi dum necessaria. Hæc & hujusmodi utrinque disputata audivimus.

Burghleius pro pace.

Burghleius Thesaurarius, ex his, quæ dixi, & pacis beneficiis, quæ certa, præsentia & necessaria, in pacem propendit; quandoquidem belli alea sit incerta, impensæ infinitæ, ærarium Anglicum ⁶ fere exhaustum, plebis Anglicæ ingenium ad seditiones præceps, si perditionibus extra ordinem opprimantur, innata vulgi in nobiliores malitia, exiles spes auxiliorum ab Ordinibus, vicini undiquaque suspecti, plures domi infideles, atque Hispani opes inexhaustæ, atque, ut ille dixit, quum ex

1. Possent *Edd. Belg.* 2. Intervenire *Edd. Belg.* 3. Nisi etiam & utilitati caverint *Edd. priores.* 4. Esse *Etz. Sen.* 5. Bonum, quam ad ea tantummodo in *Edd. priorib.* 6. Deest fere in *Edd. priorib.*

hoc bello nihil boni Angliæ accesserit nisi *Mali averfio*, 1598. quæ inter bona ¹ minimum.

Essexius contra, qui bellicæ laudi innutritus pacem Essexius contra pacem. haudquaquam probavit, disputavit; & ex argutissimis Hispanorum ingeniis, infinita imperii propagandi cupiditate, inveteratis in Angliam & Reginam odiis, religionis diversitate, Pontificis Rom. in dispensando potestate, Axiomate *Fidem hæreticis non servandam*, sollicita periculorum suspicione, & id genus aliis, quæ diximus, nullam pacem nisi turpem & insidiosam cum Hispanis confici posse, obfirmate contendit. Usque adeo, ut Thesaurarius eum nihil nisi bellum, cædem & sanguinem spirare dixerit, atque post verbosam de hac re disceptationem, nescio qua mente præfaga, porrecto Psalmorum libro, tacitus indicaret versiculum, *Viri sanguinum non dimidiabunt dies suas*. Erant tamen qui eum tanquam patriæ honori & securitati sincere studentem celebrarunt. Erant etiam qui tanquam suæ ambitioni & suorum commodis deservientem fugillarunt. Contra Apologiam scribit. quos *Apologiam* scripsit; in qua supra dicta disertissime exposuit, ostenditque, Antonium Rolstonum profugum Anglum non ita pridem ab Hispani ministris & Creswello Jesuita in Angliam fuisse transmissum, specie pacis conciliandæ, re vera (quod ipse Rolstonus fassus est) ut apparatus bellicos exploraret, Pontificios confirmaret, Procerum aliquot fidem, & nominatim Essexii, pretio & promissis emeret.

De hoc pacis negotio, & de eligendo aliquem idoneum ad res Hibernicas introspiciendas, acere inter Reginam & Essexium intervenit diffidium, non aliis quam Diffidium inter eum & Reginam. Admirallo, Roberto Cecilio à Secretis, & Windebanco à Sigillulo, præsentibus. Quum enim illa Guilielmum Knolles Essexii avunculum præ ceteris omnibus in Hi-

1598. berniam mittendum cenferet; ille Georgium Carew, ut ab Aula amandaret, potius mittendum, pervicaciter suaderet, nec persuadere poffet: fui immemor & obfequii negligens, incivilius, quasi ex despicientia, tergum obvertit, & subfannavit. illa impatientior alapam impegit, & in malam rem abire juffit. Ille gladii capulo manum admovit. Admirallo fe interponente, dejeravit, nec poffe nec velle tantam indignitatem exforbere, nec ab Henrico Octavo perferre voluiffe; fremensque ex Aula fe proripuit. Monitus à Custode Sigilli litteris graviffimis, ut fupplex ad Reginæ misericordiam fe reciperet, *tempori cedendo bene cederet*: Illud Senecæ recordaretur, *Lex fi nocentem punit, cedendum est justitiæ; fi innocentem, cedendum est fortunæ*. Si juſte Principem offenderat, haudquaquam ſatisfacere poffe; ſi offenſus fuerit, prudentiam, officium, imo Religionem, exigere ut Reginæ optime meritæ fe ſubmitteret, quum nulla ſit inter Principem & ſubditum æqualitas, &c. Ille ad hæc prolixis ¹ litteris (quæ poſtea à ſuis inconfiderate ² divulgatæ) ſtomachofe reſpondit, provocando à Regina ad Numen divinum, hæc & hujusmodi intertexendo: *Nulla tempeſtas furentior quam impotentis Principis indignatio. Cor Reginæ induratum eſt. Quid ut ſubditus, quid ut Comes & Angliæ Mareſcallus, debeo, ſcio: ut ſervus & mancipium ſervire neſcio. Si me ſontem agnoſcerem, veritati & Deo veritatis auctori injurius eſſem. Toto corpore telum accepi. Hoc ſcandalo accepto plane impietas eſt ſervire. Annon poſſint Principes errare? Annon ſubditos injuria afficere? An terrena poteſtas infinita? Apud Salomonem fatuus percuffus ridet. Qui ex Principum erratis fructus ſibi percipiunt, Principum injurias perferant. Infinitam Regiæ Majeſtatis poteſtatem iſti agnoſcant, qui infinitam Divini Numinis omnipoten-*

Irreverentius ſe gerit.

Bene momenti ſtomachofe reſpondit.

1. Deest litteris in Edd. priorib. 2. Divulgata Edd. Belg.

tiam non credunt. Ego injuriis laceratus injuriarum acerbitates intimis animi visceribus satis diu pertuli. Aliquanto tamen post submissior veniam invenit, & in gratiam ab ea receptus; quæ offendisse quam odisse semper honestius putavit. Hinc tamen male metuere coeperunt amici, qui observarant, fortunam suis alumnis, quos semel deseruit, raro reconciliari; & Principes rarius iis quos offenderint.

Inter hæc Guilielmus Cecilius Baro Burghleius, summus Angliæ Thesaurarius, assidua animi contentione, arthritide, & ætate confectus, angoribus se dedit, & datis ad Reginam litteris, ut magistratum onera deponeret, majorem in modum obsecravit. Illa mox eum subinde invisit, blandissime consolata; sed intra paucos dies, quum satis naturæ, satisque gloriæ, patriæ autem non satis, vixisset, morte adeo placida Deo animam reddidit, ut adversariorum maximus se nihil illi perinde invidere dixerit ac ejusmodi mortem in tanta claritudine, quum maximarum rerum administris exitus plerumque sint tristiores. Vir sane erat præstantissimus, quem (ut speciem venerandam, & vultum tranquillum taceam) ad honestatem, gravitatem, temperantiam, industriam, & justitiam, hominem excelsum finxit natura, & doctrina excoluit. Accessit multiplex & elegans dicendi copia, nec illa affectata, sed plana & facilis; prudentia usu corroborata, & moderatione summa condita; fidesque spectatissima; sed supra omnia singularis in Deum pietas. Ut semel dicam: Tanto Consiliario Regina erat felicissima, & salutaribus ejus consiliis Respub. Anglica in æternum debet. Natus erat (nam forsitan & hæc posteros scire juvet) Burnæ in Comitatu Lincolnienfi anno M.D.XXI. patre Richardo Cecilio ex familia de *Alteryannis*, à synthesi Henrico VIII. matre Jana herede claræ familiæ Ekintoniæ & Walcottorum.

Cecilius
Burghleius
moritur 4.
Augusti æ-
tatis anno

77.

Ejus nati-
vitas & ge-
nus.

Juvenis

1598. Juvenis humanioribus litteris in Collegio S. Joannis Cantabrigiæ operam dedit, ubi vigesimo ætatis anno uxorem duxit Mariam sororem Joannis Checi viri litteratissimi, quæ post unum & alterum annum obiit. Deinde, quum juri in Graïensi Londini Collegio aliquantisper incubuisset, Mildredam Antonii Coci, qui Edwardi VI. informator, filiam Græce Latineque eruditam duxit. In Ducis Somersettensis Angliæ Protectoris familiam adscitus, illi fuit à supplicum libellis, (primus omnium, ut ex ipso audivi, qui hoc titulo in Anglia usus.) Mox factus est Regi Edwardo VI. Secretarius, & ab eodem dignitate Equestri ornatus. Cujus supposititiæ regni transcriptioni, qua Maria & Elizabetha omni regni jure exclusæ erant, quum se opponeret, (etsi cum ceteris etiam subscripserit) gratiam aliquam apud Mariam invenit, & magnam apud Cardinalem Polum, Tunstallum & Guilielmum Petre, ob Prudentiam. Verum quum Protestantium doctrinam ex animo amplexus (licet tempori non nihil cesserit) omnem aditum ad honores sibi præclusum videret, ad Elizabetham se convertit. Quæ privata ejus opera in negotiis procurandis usa erat, & Regina in sanctioribus consiliis & epistolis; atque Thomæ Parrio defuncto in pupillorum præfectura anno Regni tertio surrogavit, quam, in rem Principis & pupillorum provide, in suam moderate, & suorum benefice, sine offensione, magna cum integritatis laude, ut cetera omnia, administravit; adeo ut Regina prudentiam admirata rerum summam illi quodammodo commiserit. Potentiam hanc apud Principem & opes comitabatur procerum quorundam invidia, quam, ut dicere solebat, magis patientia quam pervicacia superavit. Prudentia & fide jam XIII. totos annos in maximis rebus spectata, Regina eum Baronis Burghleii titulo ornavit, summum-

Mr. of
the
quests.

A Secretis
Edwardo
Sexto.

Elizabethæ
famulatur.

Fit Baro &
Thesaurari-
us Angliæ,
1571; &
* Eques
Garterii,
1584.

1. Regiæ Edd. priores. * Equestris Edd. Belg.

que

que Angliæ Theſaurarium deinde conſtituit. Quo in munere malas artes pecuniam corradendi averſatus, ut rem privatam, ita & publicam, induſtria & parſimonia auxit. Ægre enim expendi quicquam paſſus eſt, niſi ad Regiæ Majeſtatis honorem, Regni deſenſionem, aut proximorum ſublevationem. In Publicanos, qui portoria curarunt, ſevere, nec tamen rigide, inſpexit. Ut Fiſcus tanquam lien increſceret, & cetera membra intabeſcerent, juxta ac dicere ſolitus, nunquam probavit; & in hoc nervos ſane feliciter intendit, ut Princeps & populus mutuo diteſcerent. Nihil Principi utile eſt, dictitans, quod non cum honore conjunctum. Unde fundorum redditus augeri, & veteres colonos conductoresque ſubmoveri noluit. Quod etiam in re privata obſervavit, quam ea integritate curavit, ut ille neminem, nemo illum in jus vocaverit. Sed in laudes ire nolo: vere tamen dicam, inter pauculos fuiſſe quorum vita & mors cum gloria. Tantum virum, quem alii admiratione, ego tacita veneratione, ut in ſacris olim aſſolet, proſequar. Ex priore uxore Maria Checa Thomam ^{Ejus proles:} nunc Comitem Exoniæ numeroſa prole felicem procreavit; ex altera Mildreda Coca Robertum Comitem Salisburiz, in maximis Reipub. muniis rara felicitate ſucceſſorem, filiasque duas, quibus erat ſuperſtes, Annam Comitiffam Oxoniæ, (cui tres filiz natæ, Elizabetha Guiliel. Comiti Derbiæ, Brigida Baroni Norriſio, & Suſanna Philippo Comiti Montgomeriæ enupta,) & Elizabetham uxorem Guilielmi Wentworthii improlem. Teſtamenti curatores inſtituit: Gabrielem Goodmanum, Weſtmonaſterii Decanum, virum integerrimum; & Tho. Bellotum, Oeconomum, cui grandem pecuniam in pios uſus erogandam reliquit, quod ille fideliffime præſtitit.

Acre illud pacis ſtudium in Burghleio etſi pacem non ^{Vide in} peperit, ^{1595.}

1598. peperit, bellorum tamen sumptus maxima ex parte levavit. Dum enim ille jam perdita valetudine & prope depositus; Ordines J. Duvenordium Hollandiæ Admirallum, J. Oldenbarneveltium Sigillorum Custodem, J. Verecum, Joann. Hootingum, Andream Hefsellium, miserunt, & Natalem Carronem eorum agentem in Anglia adjunxerunt; qui, bellum paci præferentes, cum Tho. Egertonno Sigilli Magni custode, Effexio Admirallo, Georgio Hunfdonio, Buckhurstio, Guil. Knolles, Rob. Cecilio, & Joanne Fortescuo, à Regina delegatis, in hæc pacta mense Augusto convenerunt: *Ut fœdus anno M.D.LXXXV. initum, articulis quibusdam de summa Reipub. administratione exceptis, ratum haberetur: Ordines Provinciarum Confœderatarum Reginæ solverent octies centena mill. librarum monetæ Anglicæ. scilicet dum bellum contra communem hostem geratur, xxxm. singulis annis, donec quatuor centena millia persolvantur. Sin pax inter Hispanum & Reginam conficeretur, ex iis, quæ solvenda superessent, xx millia singulis annis, donec octingenta millia persolverentur. M.C.L. præsidiariis Anglis in Flushinga, Briela, & munimentis adjunctis, Ordines stipendia numerarent. Milites ex Anglia sub Anglis ductoribus conscriberent, quos¹ suis stipendiis alerent. Si Hispanus Angliam, Vectam, Garnseiam, Farseiam, aut Insulas Sillinas invaserit, v m. peditum, equitum d. auxilio mitterent. Classi autem Anglicæ, si qua contra Hispanum instruatur, classem totidem navium adjungerent; Anglorum autem copiis, si quæ in Flandriam aut Brabantiam transmittantur, eodem numero & apparatu copias consociarent, &c. Pro pecunia Pallavacino debita in Brabantiam & Flandriam & ceteras extra fœdus Regina jus integrum haberet. Ita his pactis Regina gravissimis expensis, quæ singulis annis centies*

Novum
cum Ordini-
bus pa-
ctum.

1. Desst suis in Edd. priorib.

xx mill. librarum Anglicarum plus minus superarunt, 1598.
 exonerata fuit, prudentia Burghlæi, curante Tho. Bodleio, &, qui ei in Ordinum consilio successit, Georgio Gilpino. Bodleius publicis Reipub. curis jam liber in curam maximis Regibus dignissimam Reip. litterariæ adaugendæ totus incubuit. Cœpit enim restaurare publicam in Academia Oxoniensi Bibliothecam ab Humphredo Duce Glocestrensi olim institutam, & temporum iniquitate regnante Edwardo VI. omni libraria supellectile spoliatam. Quam conquestis undique in studiorum instrumenta lectissimis ex omni genere libris sua pecunia & collatitia stipe ita instruxit, & moriens dotavit, ut illustri æternaque laude, dum litteræ fuerint, inter maximos & de litteris meritissimos jure optimo sit concelebrandus.

Bibliotheca Bodleiana.

Dum hæc inter Anglos & Ordines tractantur, Baro Zouchæus & Christoph. Perkinsus LL. D. in Daniam missi ad congratulandum Regis cum Brandenburgici Electoris filia nuptiis, difficulter impetrarunt, ut trigies mille Dallerorum rependerentur, pro mercibus Anglorum ad centies mille Dallerorum valorem, quibus Dani manum injecerant; caussati, Anglos mala fide rationes apud publicanos retulisse. Jam enim lites gliscebant hujusmodi de rebus; ¹ dum Regina, suspicata, Danum Hispano æquiores & Anglis esse iniquiores, ² conquereretur, vectigalia supra modum esse aducta: & ille contra, suos à piratis Anglis spoliatos; & Consiliarios Angliæ magis privatam mercatorum quorundam cupiditatem quam publicam utriusque regni salutem, curare.

Lites oriuntur inter Danos & Anglos.

Circiter hos dies Philippus II. Rex Hispaniarum Isabellam filiam Alberto Cardinali despondit, & cum ea Belgicas Provincias, Burgundiæque Comitatum, in dotem transcripsit. Unde galero Cardinalitio Romam rite trans-

Philippus Rex Hispaniarum moritur ætate 71.

1. Dum *omittunt* Elz. Sen. 2. Conquereretur *Edd. Belg.*

1598. misso, & gladio consecrato à Pontifice recepto, in Hispaniam properat. Interim Hispanus septuagenario major vitam magna cum patientiæ laude Mense Septembri exiit. Princeps, cujus imperium tam longe lateque supra omnes retro imperatores diffusum, ut vere dicere posset, SOL MIHI SEMPER LUCET. Ex paternis præceptis & longo rerum usu prudens, sed in rebus bellicis plerumque infelix, quum ipse natura imbecillior, consiliis cautioribus & aliorum opera in bellis uteretur. Unde tres imperii Hispanici claves, (quas pater dixit, & ante omnia diligentissime custodiendas monuit,) scilicet, Gulletta Africæ, Flushinga Belgii, & Gades Hispaniæ, neglectæ; altera à Turcis, altera à Belgis Confoederatis adempta, & tertia ab Anglis effracta, magno tanti Principis damno & dedecori, ut non sine causa filium res cum Anglis & Belgis componere, monuisse perhibeatur. Quo fere tempore Georg. Cliffordus Cumberlandiæ Comes in Angliam rediit, qui suis impensis classem XI. navium instituerat, ut *Caraquas* Lusitanas è Tago in Indiam Orientalem solventes interciperet. Sed audito, eum Lusitaniæ littori imminere, illæ in Tago sub munimento S. Juliani centum machinis majoribus instructo tam diu se continuerunt, ut navigandi opportunitatem hoc anno amitterent. Ille ergo primum ad *Canarias* cursum direxit, *Lancerata*que cum oppido capta & direpta, inde, ad *Boriquenam*, terram conscendit, & facto agmine *Portum-Ricum* aggressus, unoque & altero munimento expugnato, oppido potitur, vix triginta desideratis; etsi ibidem cccc. milites præsidarii præter incolas. Hic ille, quum, ob opportunitatem situs, *Americæ clavis* ab Hispanis haberetur, sedem belli statuere cogitavit, incolasque omnes submovit, etsi in loci redemptionem opulentas merces, aurumque & argentum factum, offerrent. Sed dysenteria cum torminibus inter Anglos mox
ita

Hispanici
Imperii
tres claves.

Cumber-
landiæ Co-
mes redit.

Qui Porto-
Rico cepit.

ita graffari cœpit, ut XL. diebus (totidem enim ibi egerunt) septingentos absumpserit, necessarioque domum redierit, plus victoriæ quam prædæ reportans, in qua supra LX. tormenta ænea majora. Grave autem damnum Hispano intulit, quum per eum hoc anno nec Caraquæ in Indiam Orientalem solverint, nec classis Americana in Hispaniam redierit.

1598.

Iisdem diebus in iudicium ducitur Edward. Squierus, ex plebeio hominum genere, qui primum scriba circumforaneus, postea in regio stabulo servulus, & in postrema Draci expeditione miles, in actuariola illa quæ ab Hispanis intercepta, captus atque in Hispaniam abductus, innotuit Walpolo Anglo è Societate Jesu. Hic eum ut Hæreticæ pravitatis reum in Inquisitionem rapi curavit, hominemque afflictum facile ad Romanam Religionem pertraxit, posteaque, ut aliquid Religionis causa auderet, subinde hortatus est; demum multis verborum anfractibus docuit, (ut ipse Squierus confessus est,) Meritorium esse, Essexium perimere, at magis necessarium Regnam tollere; quod facile fieri posse & sine periculo, innuit, illinendo venenum ephippii regii capulo cui illa manum inter equitandum apponeret. Huic sceleri quum Squierus assensum adhibuisset, Jesuita variis votis sub pœna damnationis hominem obstrinxit, ut hoc occultum haberet, & facinus patraret. Ita Squiero ad scelus edocto, & promissis æternæ salutis onerato, benedixit, & venenum tradidit, curavitque ut pro Hispanis in Anglia captivis redimendis ille & alter in Angliam remitterentur, ne qua suspicio in hominem ex Hispania reducem oboriretur. Ille, haud multo postquam redierat, venenum capulo ephippii Reginæ tecte, quasi aliud agens, & clara voce bene precatus, illeivit: sed Deo protegente, venenum vires non exseruit. Interim ille nomen in militiam dederat Essexio jam *Azoras Insulas* cogitanti,

Squierus in
Judicium
vocatur.

1598. gitanti, & in eadem nave miles ex Anglia decessit, ut omnem suspicionem amoliretur; cujus etiam cathedram eodem veneno illevit, nec meliore successu. Postea in Angliam reversus securus egit, nec existimavit quidem, Walpolum Confessorem unquam resecturum. Verum, ut videtur, Walpolus ægre ferens, hoc scelus successu carere, & suspicans, Squierum votis neglectis illuisse, ad ulciscendum incubuit. Submissus sane quidam erat in Angliam qui Squierum suscepti sceleris generatim deferret. Hinc Squierus, quum res tanti esset momenti, examinatus, primum inficiatus est; dein exquisitius de circumstantiis quibusdam interrogatus, & ratus, Confessorem mala fide egisse, sponte superiora illa de Walpolo, & suo assensu adhibito, & capulo ephippii illito, & cetera confessus erat. Pro tribunali tamen, & ad patibulum, protestatus est, licet à Walpolo & aliis ad hoc scelus fuerit subornatus, nunquam tamen animum induxisse ut admitteret. Walpolus, aut pro eo alius, singula quæ Squierus confessus erat, edito libello multis cum detestationibus præcise pernegavit. Utcunque se res habuit, nonnulli ex Anglia profugi, in hominum perniciem, & suam ipsorum infamiam, nimis ingeniosi extiterunt. Pestifera enim opinio nonnullorum etiam sacerdotum (pudet dicere) animos invaserat, excommunicatos Reges tollere nihil aliud esse quam lolium ex agro Dominico extirpare.

Rumores
in Scoto-
rum Regem
sparsi.

Sub id tempus quidam è qua nescio officina male feriati, quibus quietam movere instar mercedis erat, ut amicitiam inter Reginam & Scotorum Regem occultis & nefariis artibus dissuerent, rumores disseminarunt, illum in Pontificiorum factionem propendere, atque animo esse à Regina alienissimo. Ad fidem faciendam Reginæ exhibitum erat exemplar litterarum, quæ ad Pontif. Roman. à Regio Secretario fide sublesta scriptæ & subreptitia

reptitia Regis subscriptione signatæ. Verum illa, mi- 1598.

nime credula, hoc & id genus alia, ut commenta pravorum ad animos Protestantium ab eo abalienandos & Pontificiorum conciliandos, omnino rejecit. Imo, quum

A Valenti-
no Thoma.

Valentinus quidam Thomas, sceleribus contaminatissimus, jam latrocinii damnandus, postularet, ut de re maximi momenti audiretur, & seorsim auditus, Regem Scotorum malæ mentis in Reginam insimularet; tantum abfuit ut illa hoc insufurrantibus auscultaret, ut istum, tanquam improbum calumniatorem, vel ab aliis malitiose suppositum ut ipsi & Scotor. Regi molestiam facefferet, vel hoc comminiscens ut vitæ suæ confu- leret, detestaretur; rem taciturnitate celari juberet; nec hominem supplicio afficiendum censeret, ne qua macula Regis existimationi aspergeretur: quandoquidem calumniæ in Principes quamvis falsissimæ pronis auribus excipiantur. Illum, dum hi rumores calerent, submonuit,

ut hæc serio perpenderet: *An alter ab ipsa esset qui plus illi aut prodesse aut obesse posset? An alter fuerit in illum beneficentior? An alter minus ab illo expectaret, utique quæ nihil aliud expectavit, quam ut Dei gloriam promoveret; & ipse sibi non deesset?* Nec defuit quidem.

Reginæ ad
eum moni-
ta.

Ad hujusmodi enim rumororum commenta difflanda emissi sunt longe lateque per Angliam & Hiberniam, qui ejus in Religione constantiam, prudentiam, justitiam, clementiam, & ceteras regias virtutes prædicando, multitudinis animos ad benevolentiam allecarent.

Libri pro
eo con-
scripti.

Dispersi etiam libri, tum ad jus successionis in regno Angliæ adserendum, (quod Jo. Colvillus Scotus impie ingratus nuper cavillando oppugnarat, qui tamen palinodiam mox cecinit & evulgavit,) tum ad edocendum, ejus admissionem magis usui utrique regno futuram, quam alterius cujuscunque intrusionem, ex his rationibus: Quod jure optimo nitatur; Rex sit; regnum An-

gliæ

1598.

gliaæ accessione Scotiae toties expetita adaugeat; bellum Hibernicum & Hispan. consopiat; commerciorum libertatem aperiat: liberos, imperii firmamenta, vires ad se & suos tuendos, habeat, & orbis Christiani Principibus sit longe charissimus. Propositi etiam tristes exitus non solum usurpantium, sed etiam usurpantes provehentium; & inter alios, Rich. Nevelli Comitis Warwicensis, qui Edwardum IV. & Ducis Buckinghamiae, qui Richardum III. in folio collocarunt. Ad eliciendam successionis declarationem, hujusmodi sententiae sparsim intertextae: *Reges non possunt privare consanguineos spe regni. Regna deferuntur jure sanguinis. Quae naturae beneficio competunt liberis, exheredatione paterna tolli non possunt, nec etiam à Regni Ordinibus in remotiorem transferri. Quum Dominus non toleraverit Israëlitas, imo dederit in direptionem, quod spreto domo David sibi Regem Jeroboam filium Naboth constituisent. Regnorum translationes à propinquiorebus non solum legibus humanis, verum etiam divinis repugnant. Ut intrantes egredientium moram, quantumvis prolixam, patienter ferre debent, ita egredientes aut possessores successoribus certa intrandi argumenta praestare tenentur, ne hi vana spe, illi quotidianis postulationibus fatigati, querantur.* Sed his longe praecelluit liber ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΔΩΡΟΝ à Rege ad filium conscriptus, in quo optimus Princeps omnibus numeris absolutus elegantissime depingitur. Incredibile est, quot hominum animos & studia inde sibi conciliarit, & quantam sui expectationem cum admiratione apud omnes concitarit. Quid Elizabetha de his senserit, non comperi: hoc scio, si rem tantillam referre liceat, quod illa, quae dulcedine otii litterarii, seria lenire solita, assidue aliquid aut legit, aut scripsit, ut jamdudum Sallustium de Bello Jugurthino, ita his diebus maximam partem Horatii de Arte Poëtica,

&

Basilicon
Doron.Regina bonis
studiis
vacat.

& Plutarchi libellum de Curiositate, in linguam Anglicam convertit, & sua manu descripsit: etsi rebellio in Hibernia jam periculosius exarderet, ut mox dicemus, si, qui è nostratibus memoria digniores hoc anno occubuerunt, prius dixero. Nec illi præter Burghleium modo dictum plures quam tres, & ex eruditissimorum quidem numero non minores quam fama feruntur.

Primus erat Thomas Stapletonus, Sacræ Theologiæ Mors Th. Stapletoni. D. è Suffexia oriundus, in Novo Collegio Oxoniæ educatus, Theologiæ & Controversiarum in Academia Duacensi Professor ordinarius. In Belgium enim ex studio Romanæ Religionis primis Elizabethæ annis concesserat, & publice legendo, pluresque libros scribendo, admodum inclaruit. Alter, Richardus Cosinus Cantabrigiæ Richardi Cosini. LL. Doctor, Decanus de *Arcubus*, qui Ecclesiasticam jurisdictionem propugnando, gravissimæ doctrinæ & prudentiæ eximiæ laudem consecutus. Tertius, Ed. Edm. Spenseri. Spenserus, patria Londinensis, Cantabrigiensis etiam Academiae alumnus, Musis adeo arridentibus natus, ut omnes Anglicos superioris ævi Poëtas, ne Chaucero quidem concive excepto, superaret. Sed peculiari Poëtis fato semper cum paupertate conflictatus, etsi Greio Hiberniæ proregi fuerit ab epistolis. Vix enim ibi secessum & scribendi otium nactus, quum à rebellibus è laribus ejectus & bonis spoliatus, in Angliam inops reversus, statim exspiravit, Westmonasterii prope Chaucerum impensis Comitissæ Essexiæ inhumatus, Poëtis funus ducentibus, flebilibusque carminibus & calamis in tumulum coniectis.

Toto hoc anno rebellio Hibernica admodum exarsit. Tir-Oenius enim, etsi veniam, quam simulate imploraverat ab Ormundio Locum-tenente, sub magno Sigillo Hiberniæ impetraverat, ex improvise munimentum

1598. ad *Black-water* obsidione incinxit. Ad eam solvendam *Locum-tenens exercitus Generalis* (nullus enim adhuc Prorex substitutus) selectissimas submisit turmas, scilicet XIII. vexillationes sub Henrico Bagnallo Marefcallo, acerbissimo Tir-Oenii adversario. Die XIII. Augusti à castris prope Armacham triplici acie moverunt: primam duxerunt Marefcallus & Percius; mediam Cosbius & Thomas Maria Wingfeldius; postremam Cuinus & Billinus. Equitum turmis præfuerunt Calisthenes Brookus, Carolus Montacutus, & Flemingus. Vix mille passus confecerant, nimio plus inter se disparati per colles leviter surgentes, inter uliginosam hinc planitiem, inde silvas, quum in primam aciem Tir-Oenius, acrioribus odii in Marefcallum stimulis excitatus, omnibus viribus involaret: statimque eo inter confertissimos hostes occiso, primam illam aciem à ceteris longius subsequenti- bus & ex objectu collis ne conspectam, dum ordines laxaret, multitudine facile oppressit: eodemque momento pulvis tormentarius fortuito in media acie igne concepto, multos sustulit, & plures mutilavit; Cosbius- que, qui missus, ut primæ aciei reliquias recolligeret, magna clade affectus. Montacutus tamen non sine magno periculo reduxit; Wingfeldius cum postrema acie, pulvere tormentario deficiente, Armacham rediit. Ita Tir-Oenius perjucundum de adversario triumphum, & de Anglis victoriam insignem, reportavit. Nec sane, ex quo in Hibernia pedem firmarunt, major clades accepta, XIII. strenuis ordinum ductoribus desideratis; & mille quingentis è gregariis, qui fœda fuga dissipati, totis campis palantes cæsi victique. Superstites non suam ignaviam, sed ducum imperitiam, quod jam in morem cessit, probrose culparunt. Nec sine culpa videbantur, qui adeo disparati præter militarem disciplinam incesserunt contra barbaros, qui semper in unum conferti impetu magis quam consilio pugnant. Paullo

Munimen-
tum ad
Black-wa-
ter obside-
tur.

Angli pro-
figantur.

Paullo post munimenti ad Black-water subsecuta est **1598.**
 deditio, quum præfidiarii, fide & armis ad extremam famem retentis, spem omnem subsidii evanuisse viderent.

Munimen-
tum dedi-
tur.

Hæc victoria rebellibus gloriosa, & inprimis usui hinc enim arma & commeatum nacti, & Tir-Oenius

Momoniam
deficit.

per Hiberniam magna fama, tanquam libertatis auctor, ubique celebratus, ferocia & superbia supra modum intumuit. Illico universa fere Momonia deficit; nec tam ex hoc felici rebellium successu, quam ex odio incolarum in Anglos

* inquilinos & colonos qui in agros * **Undertakers.** fisco post Desmonii rebellionem addictos deducti; atque ex spe protectionum si successu carerent.

(Inveteraverat enim in Hibernia exitiosa consuetudo, ut rebelles & malefici, pecunia, quam ex prædationibus fecerant, data, impune evaderent & protegerentur.) Ad hanc defectionem alendam misit Tir-Oenius in Momoniam

Protections
Reipub.
exitiosæ.

Ouny-Mac-Rory-Og-O-Moore; & *Tirellum*, ex Anglica licet origine, Anglico nomini infestissimum; cum cl. prædonibus: contra quos ad *Kilmalock* usque Thomas Norrisius Præses Provinciæ cum satis valida manu festinavit.

Quum autem Hibernicos, quos sub signis habuit, defectionem cogitare perspexisset, novique ex Anglia coloni non plures quam ducentos eosque inermes instruere potuissent; dispersis copiis in Corcagium se recepit.

Quo comperto, rebelles, confluyente magna perditissimorum colluvie, agros depopulantur, prædas agunt, undiquaque Anglorum arces, ædes & prædia diripiunt & incendunt, eosque passim crudelissime trucidant; quod non facile poterant, si, qui agros illos conduxerant, colonos justo numero & ex contractu instructos misissent.

Momoniam
vastatur.

Rebelles, hinc erectiores, Jac. Fitz-Thomam è Desmonix Comitum familia, hominem obscurissimum, Desmonix Comitem declarant; ita tamen ut esset beneficiarius O-Neali, i. Comitis Tir-Oenix: qui

1598. litteris ad Hispanum victorias pleno ore celebravit; simulque obsecravit, ne crederet, si forte audiret, se pacem ab Anglis expetere; quinimo contra omnes pacis conditiones, licet æquissimas, aures obfirmasse, & fidem Hispano datam constantissime observaturum. Litteris nihilominus, nunciisque, interea de submissione cum Locum-tenente simulate intercessit, & iniquissima postulavit.

Richard. Binghamus in Hiberniam remissus.

obit.

Ad hujus insolentiam comprimendam imprimis habilis visus est Richardus Binghamus, contra rebelles in Hibernia fortis & felix si quis alius. Ille igitur, qui jam pridem Conachtæ Præfectura, provincialibus de severitate quiritantibus, amotus, in Angliam vocatus, & in Custodiam datus, nunc remittitur cum honore & auctoritate Marescalli Hiberniæ & Lageniæ Generalis. Verum statim atque appulit, Dubliniæ diem obiit. Vir genere claro & antiquo in agro Dorsettensi, sed veteranæ militiæ gloria clarior. Ad S. Quintini enim Conquestum in Armorica, ad Leitham in Hebridibus, Scotia, Creta Insula, ad Chrium contra Turcas, in Gallia & Belgio, militavit, &, quæ dixi, in Hibernia gessit.

M. D. XCIX.

Deploratus Hiberniæ status.

JAM quodammodo deploratus erat Hiberniæ status. In rebellionem enim gens fere universa proruperat; alii ex præsidiariorum injuriis & militari insolentia; alii ex metu adversarum factionum, quæ temporum iniquitate viribus invaluerant; alii ex felici rebellium successu; alii quod indefensi immanium prædonum latrociniis relinquerentur; alii sacrificorum persuasionibus seducti; aliique abducti rumore falso à rebellionis architecto passim dissipato, Regnam constituisse gentem Hibernicam debellare & funditus extirpare.

De Prorege consultatur.

Ad hanc rebellionem extinguendam quis idoneus reperiat,

periat, in Anglia serio consulitur. Regina & plerique 1599.
 Confiliarii in Carolum Bluntum Baronem Montjoium,
 oculos conjiciunt. Sed Essexius recte innuit, illum nul-
 lis fuisse castrorum experimentis, nisi quod ordines in
 Belgio & Armorica duxerit; ab opibus non esse instru-
 ctum, nullis fere clientelis suffultum, & litterarum stu-
 diis nimio plus immersum. In Hiberniam aliquem è Essexius recte am-
bit.
 primaria nobilitate mittendum, qui potentia, honore, &
 opibus validus, viris militaribus gratus, & exercitum
 jam antea summo cum imperio ductaverat. ut videre-
 tur se ipsum digito designare. Adeo ut Regina jam
 statuerit illum Hiberniæ regno & exercitui præficere;
 quod tamen ille quodammodo specie recusantis abnuit,
 & alteri cuicumque tam difficilem Provinciam rogavit.
 Verum enimvero, si quis alter nominaretur, in promptu
 habuit quod objiceret. Atque ita se gessit, ut adversa-
 riis videretur nihil magis exoptare, quam exercitum sub
 imperio habere, & viros militares sibi astringere, idque
 tanto ambitu, ut nonnulli metuerent ne quid monstri
 aleret, maxime quum in Reginam beneficentissimam ma-
 gis magisque contumaciam adhiberet, & asleclæ magna
 creparent, scilicet genus illi esse è regia Scotorum fa-
 milia per filiam natu maximam *Alani de Gallovidia*,
 (quæ tamen è regia stirpe non erat,) & ex regio An-
 glorum sanguine per Ceciliam Bouchieram abaviam,
 cui genus, tum à Thoma Woodstochio filio natu mini-
 mo Regis Edwardi III. tum à Rich. Comite Cantabri-
 giæ. Hinc potiori esse jure ad Angliæ sceptrum quam
 aliam quempiam Competitorum, quorum jus (præter-
 quam *Infantæ Hispanicæ*) Dolemani liber illi inscri-
 ptus convellerat.

Nec hi contenti generis splendorem extollere, ob re-
 ligionem etiam, fortitudinem & prudentiam, laudibus

1. *Deest & in Edd. priorib.*

1599. ubique cumularunt. Hæc singula alii in Aula, qui illum absentem potius quam præsentem maluerunt, insidiosè exaggerarunt, currentemque incitarunt, spe æternæ gloriæ apud posteros, amoris & honoris apud multitudinem, proposita; obtestati pro summo & perpetuo in Remp. studio ut hanc Provinciam susciperet, omnem operam & benevolentiam prolixè polliciti. Hi, subdolum inimicorum genus, amicitia simulatione palam supra modum laudando, & longe maximam expectationem concitando, occultas inimicitias acrius exercuerunt, non ignari, ferocem juventutem sibi exitio futuram, & non aliam faciliorem esse rationem hominem popularem pessundandi, quam in negotium, cui impar videbatur, protrudendo. Quid opus est multis? Ille, licet vividus & perspicacis ingenii, hæc vel non sensit, vel sentire noluit, dum primum suis, deinde sibi, rebus maximis par, imo supra videretur. Hinc quasi publico omnium gaudio Hiberniæ Prorex constituitur, amplissima cum potestate belli prosequendi aut componendi, & quod importunitate evicerat, remittendi & condonandi in ipsam Majestatem crimina vel ipsi Tir-Oenio. Quæ tamen remittendi potestas in omnibus hætenus Proregum Diplomatum his verbis fuerat restricta: (*proditionibus, personam nostram, heredes, successores, tangentibus, exceptis.*) Et provide hanc condonandi hujus generis crimina potestatem obtinuit, quum *omnimodas rebelliones Principis personam tangere*, Jurisconsulti pronunciant. Exercitus illi decretus, quantum postularet nec Hibernia prius viderat, scilicet XVI M. pedites, & equites M.CCC. qui postea etiam ad XX M. suppletus. Nec quicquam in optatis habuit, quod officiosa, ne dicam insidiosa, adversariorum opera non impetravit. Utque incautum plagis occultis irretirent, speculatores, qui facta

Prorex con-
stituitur.

Exercitus
illi decer-
nitur.

1. Deest hominem in Edd. priorib.

observarent, voces exciperent, & singula semper in de- 1599.
 terius adaugerent, apposuerunt. In mandatis datum, (usi-
 tata omitto; & illud: ne Equestrem dignitatem con-
 ferret nisi bene merentibus & dignis,) ut, ceteris quibus-
 cunque rebellibus posthabitis, in Tir-Oenium Archire-
 bellem omnes vires converteret, eumque præsiis ad
Lacum-Foile & Balashanonam quamprimum premeret.
 Quod faciendum ille semper inculcaverat, & neglectum
 fuisse, bellumque crebris cum hoste colloquiis protela-
 tum superioribus Proregibus & Norrisio, criminose ob-
 jectaverat. Programma in Hiberniam præmittitur, quo
 declaratur, Hibernicos rebelles Reginæ clementia & pa-
 tientia tam diu fuisse abusos ut jam ad eos coërcendos
 potentia necessario sit exercenda. Tantum autem ab-
 esse ab Hibernia debellanda, ut ne cogitaret quidem;
 nec sane esse cur cogitaret, quum pars longe maxima
 procerum & plebis in officio & fide firmi permaneant.
 Rebellibus, qui ad officium redibunt, misericordiam;
 ceteris excidium proponit. Eoque consilio Essexium, ut
 clementiæ & justitiæ ministrum, elegisse, cujus fortitudo,
 prudentia, fides, & felicitas, erant perspectissima.

Mandata
illi data.

Programma
præmissum.

Ille mox sequitur sub finem mensis Martii, Londino
 profectus insigni nobilitatis flore comitante, plebe faustis
 acclamationibus prosequente, Jove autem sereno to-
 nante, & magno imbri mox ruente. Inter navigandum
 adversa tempestate huc illuc jactatus in Hibernia appu-
 lit: gladioque pro more accepto, statim, contra ac in
 mandatis habuit, Comitem Southampt. equitibus præ-
 fecit; & suasu quorundam è Regio ibidem consilio, qui
 in sua nimis intenti, adversus minutos quosdam in Mo-
 monia rebelles, archirebelle neglecto, & Regina in-
 consulta, cum omnibus copiis signa extulit. *Cahirum*,
 Edm. Butleri Baronis de *Cahir* castrum, *Swirow* flumine

In Hiber-
niam pro-
ficiscitur.

In Momo-
niam exer-
citus ducit.

Castrum
Cahir capit.

i. Desunt officio & in Edd. priorib.

1599. circumfusum, rebellibus receptaculum, cepit; terrorem, magno pecorum numero abacto, late sparsit; & rebelles circumquaque in silvas & saltus dispulit. Interim tamen clades non minima accepta quorundam ignavia sub Henric. Haringtono, in quos acriore disciplina animadvertit. Nec ante mensem Julium jam divergentem rediit, militibus lassatis afflictis, numerisque supra fidem accisis; & ipse gravissime ira succensus, quod Regina interim opimam Pupillorum Præfecturam, quam spe credula sibi promiserat, Roberto Cecilio contulisset. Quum Regina damnosam hanc expeditionem ægre & acerbe ferret, & illum in Ultoniam contra Tir-Oenium urgeret, datis litteris culpam in Hiberniæ Consiliarios, quibus, ob multiplicem in rebus Hibernicis usum, non poterat non acquiescere, transtulit, sancte pollicitus, se quamprimum in Ultoniam infesta signa illaturum. His litteris vix traditis, aliis significavit, sibi necessario in Offaliam Dubliniæ vicinam contra *O-Conoros* & *O-Moilos* ibi tumultuantes deslectendum. quos facile & feliciter contudit.

• Rediit
haud incul-
patus.

Militum
supplemen-
tum requi-
rit per
Custum.

Reversus exercitum ita extenuatum invenit, ut novum militum supplementum per litteras, chirographis Consiliariorum Hiberniæ subscriptas, ad expeditionem, quam in Ultoniam jam suscepturus, peteret. Nunc certus in Tir-Oenium bellum convertendi, Coigniero Cliffordo Conachtiae Præfecto imperat cum expeditis cohortibus versus *Belick* proficisci, ut rebellium copiarum distraherentur, dum ipse alia ex parte aggrediretur. Cliffordus statim cum M.D. profectus, milites longo itinere delassatos, & à pulvere bombardario minus instructos, *Curlew* montes superare jubet; quos quum maximam partem superassent, rebelles, duce *O-Rorco*, filio illius quem antea suspensum diximus, ex improvise irruunt. Angli

* Desunt tres notæ marginales proxime sequentes, in Ed. Lond.

principio facile repellunt, susceptum iter pergunt; isti ^{1599.} subsequuntur, atque quum jam bombardarium pulverem ^{Angli vincuntur.} deesse ¹ sentirent, denuo adoriuntur, & de via languentes atque resistendo impares in fugam disjiciunt, Cliffordo una cum Alexandro Ratcliffo de *Ordjall* ex equestri ordine & multis veteranis occisis.

Interim in Anglia supplementum, quod Prorex petiit, conscribitur, & mittitur; verum pauculis interjectis diebus, aliis litteris edocuit, se nihil aliud hoc anno amplius præstare posse, quam cum M.CCC. peditibus & CCC. equitibus Ultoniæ limites adire. Quo quum ^{Ultoniæ limites adit.} pervenisset, Tir-Oenius se cum suis in collibus ² è longinquo uno & altero die ostendit, demumque per Haganum, colloquium cum Prorege orat. Ille abnuvit: sin Tir-Oenius hoc vellet, die crastino ante principia in acie ^{Tir-Oenius colloquium petit.} colloqui posse, respondet. Quo die levi facta velitatione, eques è Tir-Oenii turmis alta voce exclamat, Comitatem pugnare nolle, sed cum Prorege colloqui velle, at nullo modo inter acies.

Die insequente Proregi agminatim pergenti Haganus obvius nunciat, Tir-Oenium misericordiam Reginæ & pacem exposcere, & ut tantisper exaudiatur, obsecrare; quod si concederet, illum cum omni observantia ad vicini fluminis vadum (*Balla Clinch* vocant) expectaturum, haud procul à Loutho primario Comitatus oppido. Eo Prorex quosdam præmisit qui locum explorarent: illi Tir-Oenium ad vadum offendunt: qui docet, quamvis flumen intumuisse, facile utrinque exaudiri posse. Hinc Prorex, turma equitum in proximo colle disposita, ^{Colloquuntur.} solus descendit; Tir-Oenius equo ventre tenus in aquas immisso Proregem in ripa magna observantia salutatur, & multis ultro citroque verbis, sine arbitris habitis, fere hora est consumpta. Post unam & alteram horam Co-

1. Senserint *Ed. Lond.* 2. A longinquo *Ed. Lond.*

1599. nus filius Tir-Oenii nothus Proregem subsecutus, patris
 Tir-Oenius nomine obsecrat, ut alterum haberetur colloquium, ad
 iterum colloqui petit. quod primarii aliquot viri utrinque admitterentur. Af-
 fensit Prorex, modo non sint plures quam sex. Die
 præstituto Tir-Oenius, cum Cormaco fratre, Mac-Gen-
 nyso, Mac-Guiro, Evero Mac-Cowley, Henrico Oving-
 tono, & O-Quino, ad vadum se ostendit. Ad eos Pro-
 rex cum Comite Southamptoniæ, Georgio Burchiero,
 Warhamo S. Legero, Henrico Danversio, Edwardo Wing-
 feldo, & Guilielmo Constablo, Equitibus Auratis, de-
 scendit. Quos singulos magna comitate salutat Comes,
 & verbis non multis collatis, placuit, ut quidam Dele-
 gati die insequente de pace agerent. Inter quos convenit,
 ut induciæ ab ipso die in singulas sex septimanas, usque
 ad Calend. Maii haberentur, ita tamen, ut utrinque li-
 berum sit, post præmonitionem quatuordecim ante dies
 factam, bellum renovare. Quod si quis Comiti confœ-
 deratus assensum non præbuerit, illum Proregi profe-
 quendum relinqueret.

Induciæ
 fiunt.

Regina
 Proregi in-
 dignatur.

Dum hæc aguntur, litteræ, quas modo dixi, ab Henr.
 Cuffo ad Reginam sunt perlatae; ex quibus ¹ perlectis,
 illa quum intelligeret, Proregem tanto cum exercitu,
 tanto tempore, tanta pecunia expensa, nihil effecisse,
 nec eo anno effecturum esse; commotior, ejus consilia,
 ut præcipitia, infelicia, & contemptu plena, perstrinxit;
 nec dubitavit, nescio cui suspicioni indulgens, nonnullis
 dicere, eum aliud quidpiam animo cogitare quam patriæ
 & Principi operam in Hibernia navare. Nec revocare
 voluit, licet nonnulli suaferint, ² rata, imprudentiæ esse
 extremæ, quem irritaverat & irritatum armaverat, nunc
 armatum denuo irritare. Verum ad eum Hiberniæque
 Consiliarios rescripsit: Se non posse satis demirari, cur
 Prorex dies prolatando, & alias atque alias moræ caussas

Ad eum
 scribit.

1. Desunt perlectis, illa in *Edd. priorib.* 2. Rati *Ed. Lond.*

nectendo,

nectendo, pulcherrimas rei bene gerendæ contra rebelles opportunitates ¹ corruperit, qui nihil aliud, dum in Anglia esset, quam unum Tir-Oenium persequendum censuit, idemque litteris subinde prolixè promisit. Expostulavit, cur damnosâs illas in Momoniam & Offaliam contra suam ipsius sanam sententiam susceperat, de quibus ipsam ne verbo quidem certiores fecerat, priusquam essent susceptæ, quas alioquin prohibuisset. Si jam exercitus afflictus & accisus, cur hostem non fuerit persecutus, dum integer, valens, & completus? Si verum tempus non idoneum erat ad bellum in Ultonia gerendum, cur æstivum, cur Autumnale neglectum? An nullum anni tempus illi bello opportunum? Se jam prævidere Regnum Angliæ supra modum sumptibus exhauriendum, & infamiæ quandam notam apud exteros ex adverso belli successu subeundam; imo & qui hujus temporis historiam sunt scripturi, posteris prodituros, ipsam ad Hiberniæ Regnum conservandum nihil non fecisse, eum ad idem amittendum nihil omisisse, nisi aliam belli rationem jam tandem iniret. Asperius itaque & illum, & regni Consiliarios admonuit, ut consideratius bono reipublicæ consulant, nec male-sanis consiliis jam inde agantur transversi; simul perscribant in quem statum rem Hibernicam perduxerint, sollicitèque prospiciant ne quid detrimenti deinceps capiatur.

His litteris Prorex irritatus, & æger animi ex aliis quibus Regina acriter objurgarat, quod, contra ac impetrarat, Southamptonium equitum præfectura non abdicasset. (Illi enim Regina indignabatur, quod, ipsa inconsulta, contra quam nobiliores solent, Elizabetham Vernoniam ex Essexii amita natam clam duxisset.) Sed maxime exulceratus, quod Regina Roberto Cecilio Præfecturam regionum pupillorum contulerat, ut dixi, in

Ille irritatur.

1. Corruperat Ed. Lond.

1599. *Siniftra confilia agit.* cæcas nubes & procellas se conjicere cœpit: sinistra confilia clandestinò agitavit, de redeundo in Angliam cum selectis cohortibus, & adversarios in suam potestatem armata manu redigendo; persuasus, plures ad ejus partes ex amore & rerum novarum studio accessuros. Sed Southamptonius, & Christophor. Bluntus, qui matrem ejus duxerat, ab hoc incepto, ut nefario, cruento, odiofo, & periculofo, deterruerunt.

¹ Atque hoc Reginae occulto aliquo indicio innotuisse, probabile est. Etenim eodem tempore increbuerunt rumores, & per totum regnum pervagati sunt, quales spargi solent quum Principe volente volitant, adesse classem Hispanicam potentem & optime instructam, ad oras occidentales regni conspectam esse, neque quam partem regni peterent certum esse. Itaque delectus acriter ubique habiti, provinciæ maritimæ armari, & in provinciu esse jussæ. Nuncii assidue ad aulam missi; quin etiam exercitus regius sub Duce Comite Nottinghamiæ Admirallo Angliæ conscriptus. Evulgata etiam fabella quæ vel prudentiores capere & fallere posset, Regem Hispanum expeditionis in Lusitaniam cui idem Essexius adfuerat non oblitum, quum certior factus esset tantum exercitum ad motus Hibernicos compescendos apparari sub duce tam eminenti & florenti, in suspicionem ve-

Exercitus in Anglia conscribitur.

I. *Hæc Sectio aliter se habet in Edd. prioribus, viz.* An hoc Reginae occulto aliquo indicio innotuerit, [innotuit *Ed. Lond.*] haud scio. Eodem quidem tempore ex incertis rumoribus & cupide creditis de Hispanica classe apparata, sex millia peditum exercitissimorum Londini conscribuntur; quorum tria millia circa Reginam excubarent, ceteri in omnes occasiones adessent; atque ex circumvicinis regionibus numerosior exercitus exquisito delectu accersitur. Quibus summi imperatoris titulo præficitur Carolus Howardus Comes Nottinghamiæ Angliæ Admirallus, cum summa auctoritate tam contra hostes externos quam rebelles domesticos. Sed exercitus iste post pauculos dies solvitur.

niffe,

nisse, hæc prætextu rerum Hibernicarum ad Hispaniæ partem aliquam invadendam designata esse, atque idcirco in defensionem regnorum suorum classem immensam, & etiam copias terrestres parasse. Postquam autem comperisset, exercitum re vera in Hispaniam transmissum esse, atque illis rebus implicitum; submonitum à consilio suo, ut quum tantam classem & copias magnis impensis & rerum motu jam collegisset, & paratas haberet, ne eas inutiliter dimitteret, sed in Angliam impressionem faceret, eo magis quod flos militiæ Anglicanæ cum Essexio transportatus esset, & Regina nihil tale eo tempore expectaret.

1599.

¹ Hæc omnia eo fiebant, ut Essexius certior factus regnum in armis esse ab aliquo conatu exercitum Hibernicum in Angliam transportandi injecto metu desisteret. Attamen hæc Reginæ consilia etiam vulgo in suspicionem venerant & in pejorem partem accipiebantur, ut etiam dicteris non abstinerent, quum dicerent A^o. 88°. ab Hispania appulisse classem illam invincibilem, & musarunt si hujusmodi ludi Florales à consilio Angliæ in eunte Maio celebrati fuissent magis congruum existimari potuisse; verum ut plebs à messe sua avocaretur (erat enim adultus Autumnus) minus serias ineptias esse.

Intra mensem Essexius omnium opinione citius in Angliam advolat cum selectis quibusdam amicis: Southamptonio, qui equitum præfectura abdicatus; Barone Dunkellino; Christophoro à S. Laurentio, Baronis Houthii filio; Henrico Danversio, qui à gravi vulnere nondum convaluerat; Henrico Docwraio; & aliis ordinum ductoribus, atque domesticis quibusdam nobilibus, quorum plerique statim atque appulerant, diversi abierunt. Ille sex tantum concomitantibus ad *Nonefuch*, ubi regina egit, pergit, ut rerum Hibernicarum statum edo-

Essexius
inexpectatus in Angliam
redit.

1. *Deest hæc Sectio in Edd. priorib.*

1599. ceret. In via Baro Greius Wiltonius, qui ex æmulis acrioribus erat, antevertit, nec salutavit quidem. Quum Comes, ne quid ille in Aula officeret, subvereretur; & Thomas Gerardus, affectus, ne officeret, blande, sed frustra, rogasset: S. Laurentius operam ad eum in via & Secretarium in Aula occidendum detulit. Sed Comes, omnem impietatem ex animo perosus, hoc noluit; atque ita maturavit, ut Reginæ bene mane, ne opinanti quidem, in penetrali sacrationi in genua provolutus se sisteret. Illa brevi colloquio satis benigne (sed non qua solet fronte) excepit, jussitque in cubiculum abiret, & ibidem se contineret. Apud eam enim, quæ jam antea erat offensior, novam offensam subiit, quod contra ac illa jusserat, Hiberniam nulla impetrata venia reliquerat, & ejusmodi inducias, quæ singulis quatuordecim diebus violabiles, pactus erat; quum penes illum esset, pro auctoritate rem cum rebelle transegisse, & proditioni gratiam fecisse. Interrogatus à Consiliariis, cur ejusmodi pactus erat cum rebelle inducias, respondit, Tir-Oenium viribus præfidentem omnes omnino pacis condiciones elate recusasse, nisi singulis in Hibernia rebellibus scelera remitterentur, Hibernici in possessiones, quas Angli occupant, restituerentur, & Romana Religio per universum regnum libere coleretur. Utque Regina hæc rata haberet, persuadere cœpit. Quum autem hæc ut indignissima ab omnibus improbarentur, reditusque ejus in Angliam inexpectatus, & cum hujusmodi comitibus, suspicione non careret, quam adversarii in Aula variis commentis auxerunt; Regina censuit, eum in custodiam committendum, non tamen in aliquo carcere, ne omnem spem pristini favoris præcidere videretur, sed in ædibus Custodis Magni Sigilli, ne liber, pravis turbidorum consiliis longius ab officio abduceretur. Ille suum & suorum reditum tam suspectum haberi, indignissime tulit.

Reginæ
se sistit.

Custodiæ
committitur.

tulit. Vidi enim ejus autographum, in quo pulcherrima methodo digessit quæ sibi objicienda autumavit. Scilicet: Primum, quod documentis neglectis expeditionem in Ultoniam procrastinasset, opportunitates amittendo, Reginæ copiis & opibus alibi attritis. Dein, ¹ quod colloquium cum archirebelle quasi pari gradu habuisset Papistica religione rebellibus permessa atque aliis quæ fidelibus subditis non permittenda in Reginæ dedecus & detrimentum, necnon quod inducias rebellibus fructuosas pactus esset. Postremo, quod rebus non constitutis Hiberniam sprete Reginæ prohibitione reliquisset, atque cum tot viris militaribus rediisset. His subjunxit hoc responsum: *Ego, priusquam Hiberniam reliqueram, rem militarem per Provincias ea forma ² quæ nunc administratur, constitui, & jam inde totos novem menses nihil damni acceptum. Non est, cur concomitantes suspecti habeantur: illi admodum pauculi, & justas redeundi causas habuerunt, nec plures quam sex me ad Aulam comitati sunt. Ecquid mali ego cum tantulo comitatu afferre poteram? Perinde facile mihi fuisset male fecisse ac cogitasse, quum regnum Hiberniæ & exercitum sub imperio haberem. Si ulciscendi cupiditate flagrassem, aliorum auxilio haud mihi opus fuisset. Alterius enim vitæ est Dominus, quisquis est contemptor suæ. Verum scio quis dixit: Mihi vindicta; & ego retribuam. Tantum-ne calumniæ in me licebit, ut hic meus reditus suspectus habeatur, qui corpus pro Principe laboribus confeci, fortunâs profudi, & supplex ad Principis pedes procubui? Æquitas & charitas non nisi justis de causis hæc contra illos admittant quos Religionis cultus & generis nobilitas à suspitione vindicent. An in me hujus-*

1. Desunt quod colloquium &c. dedecus & detrimentum, necnon in Edd. priorib. 2. Qua Edd. priores, in quibus etiam conqueritur in margine desideratur.

1599. *modi cadat suspicio? qui patrem & fratrem, dum patriæ inservirent, amisi? qui tredecim annos, ex triginta tribus quos vidi, ¹ Reginae famulatus sum, & septem ab interioribus fui consiliis? qui odium longe maximum apud omnes, quotquot Reginae salutis & veræ Religionis invident, subivi? & pro meo in eam obsequio, & in hostes opera, ita vindictæ sum expositus, ut nullus locus nisi hoc regnum, nullum tempus nisi dum illa supersit, securitatem mihi præstare potuerint?* Nec ipse solus hæc quiritabatur, sed plurimi passim; è quibus nonnulli conjurarunt, vi & armis è custodia educere; quod tamen, ut splendorem viri boni tueretur, fieri omnino prohibuit.

E custodia
eripi non
vult.

Tir-Oenius
inducias
violat.

Verum ad Hibernica paullisper redeamus. Induciæ illæ vix semel atque iterum exierant, quum Tir-Oenius copiis collectis hostili animo iterum se ad bellum parat. Ad eum mittitur à Regni Consiliariis Guilielmus Warrenus, ex Equèstri Ordine, sciscitatum cur inducias violaret. Cui ille tumidior respondit, se inducias nequam violasse, quum jam quatuordecim ante dies se bellum renovaturum præmonuisset. Renovandi belli causam esse justam: nimirum, se intellexisse, Effexium Proregem, in quo ille omnia vitæ & salutis præsidia collocarat, in Anglia custodia detineri, nec sibi jam inde quicquam futurum cum Regni Hiberniæ Consiliariis, qui dolo malo secum jam prius egerant. Inducias si maxime vellet, minime renovare posse; O-Donellum enim in Connachtiam, & alios ex foederatis in alias partes, misisse. Interea passim apud rebelles rumores non sine capite (Tir-Oenio forte auctore) vagabantur, Angliam brevi novis motibus exagitandam. Pravi per Hiberniam & numeris & animis indies augebantur; ² qui Hibernicæ erant originis, jam antiquam spirabant libertatem

Elate se
gerit.

1. Non Regi ut Ed. Lond. & Elz. Sen. 2. Qui, Hibernicæ originis, jam (omisso erant) in Edd. priorib.

& nobilitatem: probi ex Anglica stirpe animo erant
 fractiore, quum tantas Principis expensas in nihilum re-
 cidisse viderent; qui etiam invicem conquerebantur, se
 à Reip. muniis tanquam peregrinos jam pridem exclu-
 sos. Tir-Oenius autem, alacer ubique, se & Religionis
 & patriæ libertatem asserturum, perstrepat, tumultuantes
 ubique in fidem recipit, auxilia subministrat, diffidentes
 confirmat, & ad Anglorum in Hibernia imperium labe-
 factandum strenue incumbit, spe lactatus, quam Hispa-
 nus apparatu bellico cum nonnulla pecunia semel atque
 iterum submisso ostentabat, & Pont. Rom. promissis &
 Indulgentiis alebat, Phœnicis pluma præmissa, forsitan
 quia Urbanus III. Joanni Regis Henrici II. filio Hiber-
 niæ Domino designato coronulam ex pavonis plumis con-
 textam olim miserat.

Phœnicis
 pluma à
 Papa do-
 natus.

Interim in Anglia homines male feriati Effexium ubi-
 que per circulos, & Ministri quidam etiam è suggestu,
 immodicis laudibus extulerunt, iidemque vel alii pro-
 brosis libellis Consiliarios lacerarunt, & per eorum la-
 tera ipsam Majestatem, quasi Remp. negligenter, Hiber-
 niam posthaberent, ¹ & virum innocuum optime meri-
 tum in custodia immerito detinerent. Unde quum Con-
 siliarii postridie quam juridicus S. Michaëlis conventus
 finiretur, pro more in *Camera Stellata* convenirent; Cu-
 stos Sigilli, postquam nobiles monuisset, ut ex urbe do-
 mum se reciperent, hospitalitatem inter vicinos cole-
 rent, & qui ex illis Eirenarchæ, non solum in publicæ
 pacis violatores animadverterent, sed ne pax turbaretur,
 sedulo prospicerent; graviterque calumniatorum pro-
 jectam maledicentiam redarguisset: exponit, quam as-
 sidua fuerit Reginæ cura ad Hiberniam pacandam, quam
 præpostere Effexius rebelles fuerit persecutus, & quam
 iniquis legibus & Principe indignis cum Tir-Oenio

Effexii er-
 rata decla-
 rantur à
 Sigilli Cu-
 stode.

1. *Defuncti & virum &c. detinerent in Edd. priorib.*

1599. pactus fuerit, qui hinc tumide elatus jactaverat, se prope diem in Angliam adventurum, & possessiones ibidem sibi comparaturum.

A Thesaurario.

Baro Buckhurstus, qui Thesaurarius in Burghlæi locum susceptus, in infamium libellorum scriptores invectus; explicat, quantus & quam instructus exercitus, quanta copia rei frumentariæ & bellici apparatus in Hiberniam¹ fuerit transmissa: pecuniam in trium mensium stipendia in singulos menses fuisse submissam, & Reginam in hoc bellum tercenta millia librarum intra sex menses expendisse. Nec Essexium posse hæc inficiari.

Ab Admirallo.

Comes Nottinghamiæ, Admirallus, docet, Reginam homines prudentissimos, in rebus Hibernicis versatissimos, & animorum Provinciæ gnaros, in consilium de Hibernica rebellionem convocasse; plerisque omnes, Ultoniam imprimis in ordinem redigendam censuisse. Essexium juxta cum illis sensisse, qui sæpius iteraverat, non virgulta rebellionis amputanda, sed radicem excindendam. Contra tamen fecisse, ingemiscit; affirmatque, v. naves Regias cum aliis ad usum belli in Ultoniam missas fuisse, & nullo usui totos sex menses in portu substitisse.

A Secretario.

Cecilius Secretarius primum singularem Regiæ curam in Regnis Angliæ & Hiberniæ protegendis declarat, submovendo Gallos è Scotia, Evangelicam doctrinam in Gallia & Belgio propugnando, Belgium ab Hispanorum, Galliam è Confœderatorum faucibus eripiendo, & Hiberniam à Pontificis & Hispani copiis defendendo; adeoque feliciter, ut ante annos VII. ne rebellis in Hibernia conspectus; & majores proventus Regina inde acceperit, quam pater Henricus, vel frater Edwardus, aut Maria soror. Deinde multis memorat, quam validus exercitus Essexio fuerit commissus,² quantæque clades sub

1. Fuerint *Edd. priores.* 2. Quantaque cl. ab Har. & Cl. accepta *Edd. priores.*

Haringtono & Cliffordo acceptæ. Tum, ut illis responderet, qui ¹obmurmurarunt, quamvis ampla auctoritas Essexio delegata fuerit, illam tamen privatis ex Anglia litteris fuisse coërcitam, & alia contra animi sententiam fuisse injuncta; expeditionemque in Momonia Tir-Oenio neglecto ex consiliariorum Hiberniæ sententia fuisse susceptam: affirmat, nec auctoritatem fuisse imminutam, nec alia, quam ipse primum sibi destinarat, fuisse injuncta; ipsumque Essexium testem citat, & ejusdem litteras, quibus expeditionem in Momoniam excusavit, producit. Expeditionem illam an ex sententia Consiliariorum Hiberniæ, vel sua suscepit, Deo omniscio relinquit; quandoquidem Consilarii, se nunquam suasisse, sed improbasse, sub chirographis testarentur. Quod reditum improvisum ex Hibernia nonnulli excusarunt, agnoscit, Regiam illi licentiam redeundi efflagitanti, quum opus esset, concessisse. Veruntamen postea, quum ille, Hiberniæ conditionem deploratissimam esse, suis litteris perscripisset, diserte imperasse pro fide quam Principi debuit, ne rediret, donec plene significaret, quid in Ultonia præstiterat, & cui imperium relinquendum censeret. Illum vero hæc neglexisse, & tamen contra, ac imperatum erat, rediisse. Postremo conditiones recitat, quas Tir-Oenius, rebus ad vota fluentibus, tumide exegerat, ² & modo dixi. Successus adversos deplangit, qui ³ genti Anglicæ militari laude florenti in dedecus apud externos cedant, Regiæ gloriæ ubique celeberrimæ aliquid caliginis offundant, & rebellibus ita animum ⁴ inflarant, ut postridie, quam Essexius ad Aulam Anglicam redierat, Tir-Oenius ⁵ non potuerit continere, quin in hujusmodi verba prorumperet, Non du-

1. Obmurmurarant *Ed. Lond.* 2. F. ut. 3. Non gentis, ut *Edd. Lond. & Elz. Sen.* 4. Inflarent *Elz. Sen.* 5. Non se potuerit *Edd. priores.*

1599. bitare, quin majorem conversionem rerum in Anglia propediem videret quam ex omnibus seculis jam antea acciderat, ibidem se palam ostenderet, & partem sibi aliquam sortiretur. Qua animi divinatione hujusmodi ille sperare, &, quid factum de Essexio, intra paucas horas scire potuerit, se ne ariolari posse, profitetur. Hæc Cecilus. Quæ alii tum dixerunt, quum eadem fere fuerint, non opus est ut sigillatim memorentur. Essexium nunc in custodia apud magni Sigilli Custodem relinquamus. qui Deo & Divinis meditationibus totus defixus, omnes mundi vanitates prætervectus videbatur; litteras tanta pietate, tanto rerum humanarum contemptu conditas, ad amicos dedit.

Ille totus
Deo vacat.

Pax cum
Hispano
proponitur.

Interea temporis Andreas Austriacus, Cardinalis Ferdinandi Archiducis fratris Maximiliani Imperatoris ex Welfera filius, qui, Alberto Austriaco ad nuptias in Hispaniam profecto, Belgio præerat, sedulo per Carolum Lanfrancum & Hieronymum Coemanum de pace inter Reginam & Philippum III. Hispaniarum Regem componenda agit. Nec illa se à pace alienam ostendit, modo idonea auctoritas pacem tractandi ab Hispano deferatur, & Ordinibus Confoederatarum Provinciarum consulatur. Eos vero deserere, aut aliquid facere, quod sibi dedecori, aut illis fraudi, pro piaculo habere respondit. Ex pacis tamen mentione variæ¹ suspiciones Ordines & Reginam diffidentia invadit: quandoquidem eodem tempore certis rumoribus percrebuerat, classem in Hispania apparari; verum Hollandica classis, quæ² tunc Canariam Insulam cum Castro cepit, & Sancti Thomæ Insulam vastavit, divertisse creditur.

Hispanicæ
triremes in
Flandriam
perveniunt.

Nec tamen rumores illi omnino vani. Triremes enim aliquot in Hispania apparabantur ex consilio Fred. Spinulæ Genuensis, qui supra privatam abunde dives, quum

1. Suspicionis *Edd. priores.* 2. Nunc *Edd. priores.*

in Belgio militasset, Hispano persuaserat Triremes in Flandriam mittere. Quæ sub ejus auspiciis missæ, litus Gallicum legendo, & Etesis faventibus, qui nostro cœlo ab occasu brumali diebus Canicularibus plerumque spirant, in Scusam Flandriæ portum pervenerunt, ne conspectæ quidem Anglicis & Hollandicis navibus quæ eas præstolabantur. Per Britannicum enim fretum altius in Septentriones provectæ, sive æstu, sive locorum inscitia, sive forte fortuna, certe Anglos & Hollandos præstolantes fefellerunt. Hæ principio admirationem movebant Hollandis & Anglis, qui Oceanum Britannicum crebris procellis iracundum hujusmodi planorum navigiorum impatientem esse experti erant anno M.D.XLV. quum à Francisco Primo è mari Mediterraneo contra Angliam frustra deductæ. Verum postea terrorem facere cœperunt. Ea enim ratione à peritis naupegis erant aptatæ qua illæ quæ ad *Azoras* usque non sine miraculo anno M.D.XCIII. penetrarunt, Oceanique nostri & majorum navium minas facile contempserunt, & tranquillo mari in quamcunque partem remis actæ magna damna intulerunt, dum naves contra magnis expensis dispositæ, quodocunque vento destitutæ, inutiles & ictibus expositæ jacerent.

Eodem fere tempore Carolus, Regnorum Sueciæ, Gothiæ & Vandalæ Princeps Dei gratia hereditarius (hoc enim titulo usus est) ad Reginam misit Hillum Anglum, qui calumnias, quasi novis rebus Sueciæ regnum contra nepotem Sigismundum Poloniæ Regem affectando studeret, apud Reginam dilueret; rogavitque, ut fidem calumniantibus derogaret, & ipsi *ad conservandam & propugnandam sinceram & verbo Dei fundatam Religionem consilio & auxilio adesset*. Illa publice audivit, extemplo respondit, & optavit, ut fidem Nepoti datam sincere servaret, ne in justitiam, naturam,

Carolus
Suecus se
apud Re-
ginam ex-
cusat.

1599. ¹ & propinquitatis jura peccaret, & officium magis comiter quam fideliter colere videretur.

Richardus
Hookerus
obiit.

Hoc anno animam cœlo reddidit Richardus Hookerus ex Devoniam nobilium ingeniorum feraci oriundus, Oxoniæ in Corporis Christi Collegio educatus, Theologus modestia, temperantia, mansuetudine & ceteris virtutibus imitandus; & supra multiplicem eruditionis laudem celebris, quam libri de Ecclesiastica Politeia, patria lingua editi, dignissimi qui Latine loquantur, abunde testentur.

M. DC.

Tituli Juris
ambigui
confirmati.

Edictum ne
aurum aut
argentum
exportetur.

Honores
confert.

ANNO auspicante, Regina, regni curis jugiter occupata, ut inter tantas in bellum Hibernicum expensas rei pecuniariæ prospiceret, quosdam delegavit, qui Regia prædia juris controversi possessoribus, accepta pecunia, confirmarent. (Possessoribus enim *Concelatores* turbidum genus hominum impendiosas molestias facerunt.) Antiquas etiam leges, Edw. ² III. Richardi II. Henrici IV. aliasque de auro & argento factæ aut infectæ extra regnum non exportando, observari edicit; & ad Hibernica magis quam cetera intentiorem curam contulit. Tir-Oenius enim post Essexii reditum secundis successibus tumidus, quasi totius Hiberniæ Monarcha, volitat, atque ut flammam, quam absens in Momonia conflaverat, præsens magis magisque diffunderet, sub religiosæ peregrinationis obtentu, invisendi particulam Crucis Dominicæ, quæ asservari in Tipparariensi S. Crucis Monasterio creditur, media hieme eo profectus, plurimos ad rebellionem præcipites cohortationibus & magnificis promissis protrudit: Jacobum *Fitz-Thomam* agnatum Jacobi Comitis Desmonix, quem rebelles Comitum declararant, ad honorem Comitis Desmonix, &

1. *Deest & in Ed. Lond.* 2. IV. *Edd. priores.*

Floren-

Flotentium *Mac-Carty* ad titulum *Mac-Carty-More* 1600. evehit : obfides à suspectis extorquet ; prædonesque in fidelium subditorum agros immittit, duce *Mac-Gairo*, Mac Guirus occiditur, & S.Leger. inter rebelles audacissimo. qui forte fortuna incidit in Warhamum à S. Leodigario sive *S. Leger*, Equitem auratum, qui illum adaucta hasta transfixit, ab illo simul transfixus.

Quum hæc flamma in potentius incendium jam exarsisset, quam ut per Ormundium Generalem exercitus designatum, & Georgium Carium Exercitus Quæstorem, qui Justitiariorum titulo Hiberniæ præfuerunt, restingueretur ; Regina, suo delectu semper felix, Carolum Bluntum Baronem Montjoium, quem ingenio ad imperandum & parendum inprimis habili judicarat, Proregem in Hiberniam præter omnem opinionem summa jam hieme misit. In Hibernia appulit ille mense Februario sine strepitu cum pauculis. Rem Hibernicam admodum languentem imo deploratissimam invenit. Tir-Oenius etenim ab extrema Ultonia in Momoniam, ut dixi, triumphantis instar, Insulæ longitudinem nemine obsistente permensus erat. Optimus quisque ex adversis sine spe remedii vel allevamenti intabuit : pessimi, rebus ad voluntatem continua serie affluentibus, altius spirarunt, & proculdubio nobiliores quique, ad resumendam libertatem, quam oppressam quiribantur, occulte conspirarunt. Animos addit Clemens Octavus Pontifex Romanus Indulgentia ex Ecclesiæ thesauro, ut loquuntur. Pontifex Romanus rebelles Bulla animat. Qua (ut in pauca contraham) primum Præsules & Proceres Hiberniæ laudat, quod Jacobo Geraldino, Joanni ejus consobrino, & novissime dilecto filio Hugoni Principi *O-Neal* Comiti Tir-Oenio, Capitaneo Generali exercitus Catholici in Hibernia, cunctis auxiliis & viribus opem præstiterint. Deinde hisce verbis pergit : *Nos, ut vos, ac Dux, & milites, alacrius in expeditionem hanc*

1600. *hanc contra hæreticos operam in posterum præstare studeatis, spiritualibus gratiis & favoribus vos prosequi volentes, Prædecessorum nostrorum exemplo adducti, ac de Omnipotentis Dei misericordia ac B. B. Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi: Vobis omnibus & singulis, qui Hugonem Tir-Oenium Ducem ejusque exercitum Catholicæ fidei assertores & propugnatores sequimini, ac illis vos adjunxeritis, aut consilio, favore, commeatibus, armis, aliisque bellicis rebus, seu quacunque ratione, eis in hac expeditione operam dederitis, ipsique Hugoni Duci, ejusque exercitus militibus universis & singulis, si vere pœnitentes & confessi, ac etiam, si fieri poterit, sacra communione refecti fueritis, plenariam omnium peccatorum veniam & remissionem; ac eandem, quæ proficiscentibus ad bellum contra Turcas, & ad recuperationem Terræ Sanctæ, per Romanos Pontifices concedi solita est, misericorditer in Domino concedimus. Non obstantibus, &c. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, Pontificatus nostri anno IX. M. Vestrius Barbianus.*

Prorex in
Tir-Oenium
mouet.

Prævertitur.

Rebelles, ut Proregem jam recentem exterrerent, in ipsis Dubliniæ suburbiis classicum cecinerunt. Verum ille istis neglectis ipsum archirebellem è Momonia redeuntem aggredi exarsit. Convocata itaque tumultuaria manu, (delectæ enim cohortes aberant in Momonia cum Ormondio,) in *Fereall*, ut viam præcluderet, & proelio exciperet, festinavit; sed iste de hoc Proregis consilio certior factus, (nonnullos enim habuit è Consilio regio semper sibi nimio plus devotos,) contentissima per avia celeritate prævertit. Prorex Dubliniam reversus, totus erat in delectu veteranorum habendo, qui ad *Logh-Foil*, & *Bala-Shanonam* prope ostium *Erni* lacus, navigio mitterentur, ut Tir-Oenius à tergo, à fronte, à lateribus premeretur; necnon de subsidio ad præsidarios
in

in *Leasia* & *Ophalia* submittendo; quod tot rebellibus circumfusis plenum erat periculi & difficultatis. 1600.

Mense Maio ineunte, signa Ultoniam versus promovit, eo consilio ut rebelles in ea parte diverteret, dum Henricus Docwraius ad *Logh-Foil* & Matthæus Morganus ad *Bala-Shanonam* præsidia firmarent. Appulerunt illi mense Maio ad ¹ *Culmor* juxta ostium *Logh-Foil* cum quater mille peditibus & ducentis equitibus. ubi posito munimento, & altero apud *Ellogh*; ad *Derrri* urbeculam in peninsula quadraginta jugerum, hinc magna ex parte flumine circumflua, inde solo semper uliginoso impervia, devenerunt; in qua semirutati erant parietes Monasterii, Episcopalis Palatii, duarum Ecclesiarum, & veteris Castelli. Armamentarium & casulas ex asseribus quercinis ibi construxerunt, & locum communierunt structilibus lapidibus è vicinia, atque ædium dirutarum reliquiis, conchis in calcem igne redactis: dum Tir-Oenius à Prorege quotidie levibus præliis distineretur, indies adeo adversis, ut jam Martis alea mutata ad sua lustra repelleretur. Præsidiiis his dispositis, Prorex Junio medio Dubliniam reversus, aliquot vexillationes & comœatum ex Anglia ad præsidium in *Armacha* ex hac parte locandum petiit, ut rebelles in angustiora spatia redigeret. Interim in *Leasiam* omnium Lageniæ rebellium perfugium profectus, *Ony-Mac-Rory-Og* primarium è familia *O-More*, juvenem sanguinarium & projectissimæ audaciæ, qui tantas ² nuper turbas in Momonia dederat, cum aliis consceleratis occidit, agrisque vastatis, rebelles in silvas & saltus ita dispulit ut in illis partibus vix conspicerentur. Quamprimum ex Anglia nova auxilia advenissent, licet magna esset inopia rei annonariæ pecuniæque, & cœlum jam post Æquinoctium in illa plaga brumesceret, in Ultoniam movit, & ad angustias

Præsidia in Ultoniam mittit.

Derrri communicur.

Tir-Oenium repellit.

O-Moros profligat.

In Ultoniam iterum movit.

1. Culmo Edd. priores. 2. Turbas nuper Edd. priores.

1600. *Mogheria* ultra Dondalkiam progressus est. **Transitus** **Thepasse** ille totius Hiberniæ natura impeditissimus habetur, quem **of Mogherp.** rebelles sepimentis, palis defixis, cratibus junctis, faxis interjectis, & cespitibus, inter montes, silvas & paludosas voragines, utrinque magna arte, sed majori industria, transverse communierant, ¹ & numeroso milite compleverant. Accessit etiam magna cœli inclementia, & fluvii pluvia per aliquot dies continua aucti alveis egressi. Ubi ² subsiderint aquæ, Angli sepimenta illa animose pertruperunt, & hostibus depulsis superatisque difficultatibus Prorex ad octavum ab Armacha lapidem (ad Armacham enim rebelles omnia depasti erant) munimentum posuit; quod in memoriam J. Norrisii, sub quo **Mont-Norris** prima militiæ rudimenta fecerat, *Mont-Norris* appellari **munimen-** **tum.** jussit, virumque strenuum E. Blanium præfecit, qui rebelles postea hac in parte graviter exercuit, & simul coercuit. In reditu, ut assiduas velitationes prætermittam, rebelles in angustiis prope Carlingfordiam, ubi viam obseperant, memorabili clade contrivit. Ceciderunt tamen ex Anglis, præter alios, Latwarus Sacræ Theologiæ Doctor, Proregi à sacris, & Cranmerus ab epistolis, viri eruditissimi, & ipsi eo nomine longe charissimi.

Docwraius
rebelles ex-
agitat.

Prorege reverso, & Matthæi Morgani ad Ballishanonom expeditione in aliud tempus necessario prolata, Tir-Oenius & ceteri rebelles cum omnibus copiis signa in Henricum Docwraium direxerunt, velitationibus, insidiis, perjuriis, corruptelis & fraudibus plusquam Punicis aggressi ³ pluribus vulneribus fauciarunt. Ille tamen se fortiter & feliciter periculis explicavit, *O-Cabani* regiunculam duce Arthuro *O-Neal* filio *Turloghi* vastavit, *Dunalongum* Tir-Oenio vidente cepit, Joannem *Bowles* ibidem in præsidio locavit; & paullo post, O-Donello

1. Desunt & num. &c. inclementia in *Edd. priorib.* 2. Subsiderant *Elz. Sen.* 3. Plates *Edd. priores.*

fremente,

fremente, Lifferum Castrum occupavit, ope *Neali Garve* 1600.

è familia O-Donellorum in partes plecti, spe propo-
sita Dynastiæ Tir-Conelliæ quam jure sanguinis vendi-
cavit. Quo tempore nave Hispanica cum armis & pec-
uniola ad *Calebeg* appulsa, rebelles, eo spe prædæ par-
tiendæ convolantes, partes illas præfidiariis Anglis per-
sultandas reliquerunt. Prorex ex altera parte, ne quid Rebelles in
Lagenia
coërcet
Prorex. temporis periret, media hieme *Glinnes*, id est, Conval-
les, in Lagenia ingressus, Donellum *Spaniab*, Phelimum

Mac-Pheogh, & tumultuosam O-Toolorum gentem in
ordinem obsidibus acceptis redegit. In *Fereall* pene-
travit, & Tirellum inter rebelles rei militaris peritissi-
mum è firmamento suo (cujusmodi *Fastnessi* illi vocant)
paludoso & vepribus condense expulit. In Ultoniam In Ultoni-
am redit. jam per ambages ubique victor pervenerat; ubi primum

vastavit regiunculam *Ferney*, duobus Evari *Mac-Cowley*
filiis occisis; & deinde Richardo Morisono emisso *Fues*
provinciolam. Præsidium in *Breny* curante Olivero Lam-
bardo collocavit; & ad Droghedam deflexus, Turlog-
hum *Mac-Henry* Dynastam in *Fues*, Evarum *Mac-Cow-
ley*, *O-Hanlon*, qui se hereditarium regium Vexilliferum Rebelles
quidam se
submitunt. in Ultonia gloriabatur, & plures ex *Mac-Mahonis* & O-
Raliis, supplices cum obsidibus ad genua provolutos in
fidem recepit.

Hæc primo anno gessit Montjoius Prorex. Nec mi-
nus felices progressus in Momonia Australi Hiberniæ Georgii Ca-
rew res
gestæ in
Momonia. parte fecit Georgius Carew, Præses Provinciæ nuper
constitutus, quæ rebellionem sub titulari Desmonix Co-
mite per omnes partes grassante periculose quasi ægro-
tavit. Ille enim primum ita rem egit cum mercenario-
rum (*Bownies* vocant) è Conachtia ductoribus, quos
rebelles evocarant, ut Dermidium O-Conarum astu, Red-
mundum à Burgo spe facta aviti patrimonii recupe-
randi, & Tirellum injecto terrore ne ex insidiis oppri-

Pars IV.

K k k k k

meretur,

1600. meretur, è Provincia emoverit. Deinde diffidentiam, quam e mentitis litteris inter eos concitaverat, adeo solerter aluit, ut sibi timentes se distraxerint. Postea cum Twomundiæ Comite, qui individuus adhæsit, & fortissime operam navavit, in eos movit, titularem Comitem interceptit, quem tamen rebelles postea recuperant; *Logherum, Cromium, Glamum, Carrigfoilum, Corragum, Rathmorum, Cahirum*, castra, expugnavit, aut deditione cepit. Carolus Willmottus, quem Kerriæ præfecerat, *Lixnawum castrum, Mainium, & Listwillum*; Franciscus Barclaus *Glanemirum* in potestatem redegit. Greamus ordinum ductor titularem illum Comitem ita agitavit, ut provincia expulerit, atque plures rebelles undique territi supplices ad Regiæ fidem confugerint; & inter eos Florentius *Mac-Carty*, simulandi & dissimulandi artifex egregius; sed plerique¹ simulanter. Compertum enim est, plurimos ex iis per Sacerdotes Romam missos hujus delicti in Ecclesiam Romanam veniam deprecatos esse, scilicet quod in rebellionem non perstiterint; & dispensationem rogasse, ne *rebus sic stantibus* in rebellionem apertam proruerent. Ut verbo dicam: Præses, qui Provinciam mense Aprili ingressus turbatissimam, ²effecit, ut mense Decembri esset pacatissima, & ne unum quidem propugnaculum contra Regiam defenderetur.

Nova de
pace cum
Hispano
propositio.

Dum hæc in Hibernia geruntur, consultatur in Anglia de pace cum Hispano ineunda, & ex iisdem quidem argumentorum momentis quæ An. M.D.XCVIII. dixi. Hanc non ita pridem Albertus Archidux cum Infanta uxore ex Hispania reversus & ense consecrato à Pont. Rom. donatus proposuerat. Et quamvis Regina præcise negasset foedus defensionis cum Hispano ferre, oppida in cautionem data tradere, commercia cum Hollandis & Zelandis interdiceret, quæ imprimis efflagitavit, aut

1. Simulate *Edd. priores.* 2. Efficit *Edd. Lond.*

honoris

honoris prærogativa Hispano cedere ; Ille tamen & Gal-
 lus, missis subinde internunciis, de pace intercedere non
 destiterunt, & Hispano quidem auctore ; qui in pacis
 studium, tum ex sedato ingenio, tum ex Consiliario-
 rum judicio, totus incubuit. Novit enim, patrem, pace
 cum Gallo confecta, nihil magis in votis habuisse, quam
 etiam cum Angla conficere, ut imperia filio cum pacis
 consolidatæ gloria relinqueret. Sibi que persuasum erat,
 hanc pacem in rem Religionis Romanæ, suum honorem,
 & etiam utilitatem, cessuram. Spes certe Romæ con-
 cepta erat, (ut ex dissertatiuncula ibi his diebus scripta
 vidimus,) fore, ut hinc mitius cum Romanæ Religionis
 cultoribus in Anglia deinceps ageretur, qui domum re-
 versi, suam Religionem minori cum periculo conservare
 & latius disseminare possent. Hoc non minus ei glorio-
 sum futurum, quam majoribus, Novum Orbem detexis-
 se : Minores etiam Principes eum nullo bello distentum
 magis observaturos, ita ut deinceps quasi honorarius
 Arbiter Orbem temperaret. Utilitas hinc etiam redun-
 daret multiplex ; Ordines enim Hollandiæ & Zelandiæ
 ad æquas condiciones facilius perducerentur ; pecuniæ,
 quæ ad copias in Belgio alendas & ad classes Indicas
 quotannis reducendas effunditur, parceretur ; illæ securæ
 cum opibus redeuntes Hispaniam immensum ditarent ;
 Angli rem navalem sensim negligenter, quum Hispano-
 rum spoliis non amplius opes auferrent, & tandem, dum
 alta pace fruerentur, à bellicis terra marique studiis de-
 suerfacti, ex improvise opprimerentur.

Et si hæc Regiam non latuere ; illa tamen, quæ, re
 mature deliberata, pacem & Angliæ & existimationi suæ
 maxime conducere censuit, Gallo importune urgenti re-
 liquit ut colloquio tempus locumque diceret, qui men-
 sem Maium & Bononiam maritimam Galliæ urbem dixit,

Quæ spe, ex
 Consultati-
 one Romæ
 habita.

Tractatus
 ad * Bolo-
 niam.

* Bononiam Ed. Lond.

K k k k k 2

quæ

1600. quæ olim Bononia & Gessoriacum Navale dicta. Quum prævisum fuerat, quæstionem de potiore loco in sedendo & incedendo oborituram, nonnulli selecti sunt qui hac de re inquirerent. Hi observarunt, in libro *Cæremoniarum Curia Romanæ*, (quæ, ut habent Canones, *velut Domina, Mater, & Magistra*, dat normam aliis,) inter Reges primum locum deberi Regi Gallia, secundum Regi Angliæ, tertium Regi Castellæ; Anglos illum locum pacifice tenuisse in Generalibus Conciliis, Pisano, Constantiensi, Senensi, & etiam Basiliensi, (etsi in hoc Castellæ Legatus minus modeste se opponeret.) Præterea Castellæ regnum, cujus titulum Hispanus ceteris præponit titulis, præ Angliæ regno esse nuperum. Comites enim ¹ olim habuisse, nec Reges ante annum Salutis M.XVII. illosque non unctos. Regem Angliæ inter Reges quos dixerunt *Superillustres*, tertium habitum fuisse, & Hispanum quartum. Julium item III. P. R. pro Henrico VII. Angliæ contra Ferdinandum Castellæ pronunciaffe. Reginam Angliæ & nascendi & regnandi tempore Hispano esse priorem (hoc enim argumento in Concilio Basiliensi contra Henricum Sextum Angliæ usi erant Hispani.) Denique Jurisprudentes uno ore pronunciaffe, *Præcedentia, cujus origo hominum memoriam excefferit, ² jure constituti loco habenda est.*

De Præcedentia Angliæ & Hisp. observationes.

Ex Volaterrano.

Observarunt etiam, quum in prima Concilii Tridentini sessione sub Paulo III. unus idemque esset Legatus Caroli V. Imperatoris, qui etiam Rex Hispaniæ, & ille locum primum ante Galli Legatum ex jure Imperatoris occuparet; Hispanos hunc locum non solum ex jure Imperatoris, sed etiam Regis Hispaniæ jam inde vendicasse, quia nemo contradixit. Quo tempore Angli prudentiam in Galli Legato desiderarunt, quod non contradixerit, ac contra Imperatoris Legatum contestationem

1. Deest olim in Edd. priorib. 2. Juris Edd. Belg.

publicam

publicam fecerit, si præ se tulisset, pro Hispano etiam locum ante Gallum cepisse. Adnotarunt etiam, Hispanos, ex Hispanici imperii longe lateque diffusi amplitudine, potentia supra ceteros universi Orbis Reges, magnis in Ecclesiam Romanam meritis, & loco extra ordinem in Concilio Tridentino sub Pio IV. ante Gallum occupato, superiorem locum sibi vindicasse. Sed hæc omittamus.

Ad diem conditum Bononiæ convenerunt pro Regina Henricus Nevillus Ordinarius in Gallia Legatus, Joannes Herbertus modo factus alter è Secretariis, Robertus Bealus ab Epistolis Concilii Septentrionalis, & Thomas Edmundus Reginae ab Epistolis Gallicis. Pro Hispano, Balthasar Dominus de Zuniga, & Fonseca à sanctiori consilio & in Belgio Legatus, atque Ferdinandus Carrillus Licentiatus ex ordine S. Jacobi & Regius in Castella consiliarius. Pro Archiduce, Joannes Richardotus Dominus de Barly, primarius in Concilio Præses, & Ludovicus Verrekeinus, Audientarius primariusque Secretarius. Angli in documentis habuerunt, ut ante omnia regni Angliæ, Reginaeque honorem, salutem, & publicam utilitatem curarent. Quod ad honorem, ut locum honoratiorem Hispano nullatenus cederent, quinimo directe, modeste tamen, ex argumentis, quæ dixi, vendicarent. Si Hispani non cederent, ne Angli gloriosa utilibus præponere viderentur, aliqua media & æquabilis ratio proponeretur. Cujusmodi hæc sit: Alterna præcedendi vicissitudo, primordiumque fortibus permetteretur. Quod ad salutem & publicam utilitatem, providerent, ut nihil fraudi Anglorum aut Provinciarum Unitarum in commerciis fieret. Ut Angli in Indiis libere negotiarentur, quandoquidem in Tractatu M.D.XLI. in omnibus Caroli V. Dominiis hoc concessum: saltem in iis locis

Delegati
de pace.

Anglorum
documenta.

1. Verrekeimus Edd. priores.

quibus

1600. quibus Hispani sedes non fixerunt, & cum Principibus Indicis, qui Hispanorum imperio non subsunt. Ut Hispani conditiones primum proponerent, quandoquidem ad tractandum invitarant. De rebellibus & profugis (qui ex foederibus antiquis cum Burgundis utrinque expellendi, cum Gallis restituendi) ne verbum facerent. Sin illi proponerent, docerent, nullos esse ex Belgio in Anglia præter mercatores & artifices, in Belgio autem Anglos pensionibus ad res turbandas sustentari.

Excep-
tiones inDele-
gatorum
Commissio-
nibus u-
trinque.

Serenissimi
titulus.

Delegationis Autographis invicem exhibitis, Hispani in illo Reginae exceperunt contra adjunctum *Illustrissimi* in titulo Archiducis, qui sacris (ut dixerunt) Imperatoribus ortus, Regumque Hispaniæ gener & frater, maritus & caput *Serenissima* Isabellæ Infantis Hispaniarum primo-genitæ, ab omnibus Principibus *Serenissimi* titulo honoratur. Anglis docentibus, Archiducem Regi in titulo non adæquandum, nec alium quam *Illustrissimi* titulum in antiquis Tractatibus Archiduci Philippo Caroli v. patri fuisse delatum; responderunt Hispani, Minime mirum, *Illustrissimi* titulum eo seculo Archiduci Philippo fuisse delatum, quum non alius in eodem Tractatu Regi Henrico VIII. attribueretur. ¹ Contra, Angli illo Regis autographo hos defectus adnotarunt: Formulam subdelegationis deesse: idemque obscurari intermixtione aliorum Commissariorum: privato Regis Sigillo muniri, quum illud Reginae Magno Angliæ Sigillo muniretur: clausulamque desiderari, qua Rex ratum haberet quicquid conclusum fuerit. Responderunt illi, formalem subdelegandi facultatem inesse in verbis: *Par trattar, y hazar trattar*. Nomina Privati & Magni Sigilli in Hispania esse inaudita. Regis Autographum sua ipsius manu esse subscriptum coram Secretario, publico

¹ Contra in illo Regis hos defectus adnotarunt Angli: Formulam *Edd. priores*.

Regis & Regni Sigillo corroboratum, & per hæc verbula, *1600.*
Estar y paſſar, y eſtare y paſſare, omnia rata haberi.

Post pauculos dies, titulo *Sereniſſimi*, quotieſcunq; Archiducis nomen occurrit, in Reginae Autographo rite inſerto, Angli poſtularunt, ut præſentes convenirent, (hactenus enim per ſcripta & colloquia cum Archiducis Delegatis egerunt,) atque loci prioritas Reginae deferretur. Hiſpani offenſiores, quod Angli primi primum locum vendicarent, quaſi in huiuſmodi rebus, ut dictitarunt, *le premier demandeur eſtoit le vainqueur*: reſponderunt, novum eſſe, Reges Angliæ æqualitate agere cum Rege Catholico; inauditam, de prioritate. Retulerunt Angli, Præcedentiam Regni Angliæ univerſo Orbe terrarum eſſe notiſſimam, & ſolidis rationibus comprobandam: Legatumque Reginae Reſidentem, quum duplicem habeat poteſtatem, præferendum ei qui nudo titulo Delegati admiſſus. Edmundus etiam aſſeveravit, ſe ante colloquium Richardoto ſignificaffe, Reginam prioritate non ceſſuram: urgentique ut reſponderet, ille quidem non negavit, ſed dixit, ſe reſponſurum quum ſimul convenerint, & non putaffe, Tractatum ea de cauſa interruptum iri. Comeſſatum deinde ad ſuas ædes utrinque invitarunt, ſpecie ut familiariter ſermones conferrent, re vera ut honorem ſubdole præriperent. Sed & hoc utrinque devitatum: eſi Belgæ ſerio fatagerent, ſcilicet ut Hiſpani mollirentur, qui audire noluerunt ut Rex Cath. ſe æqualem Reginae Angliæ agnoſceret, quoniam ita Gallum ſuperiorem eſſe neceſſario confiterentur, quandoquidem in confeſſo ſit, Anglorum Reges Gallis ſemper primas detuliſſe. Angli tamen in ſuſcepto conſilio obſtinate perſiſterunt, avitam poſſeſſionem in honore prærogativa defendentes; aſſerentes, nec juſtam eſſe cauſam cur Hiſpani ſuccenſerent, quandoquidem, *Qui ſuo jure vitur, nihil facit in alterius præjudicium.*

Angli primum locum vendicant.

Hiſpani nec æqualem concedunt.

1600. Nec esse cur Hispanus illam æqualem non agnosceret, quæ perinde absoluta est ac ille Monarcha, & æqualia si non ampliora Majestatis jura in suis Regnis habet. Mittitur postea in Angliam Edmundus, & remittitur cum hujusmodi ad quæsitâ instructionibus: Si aliqua æqualitatis ratio in honoris prærogativa proponatur quæ Reginæ non sit fraudi, admitteretur. nec strictè primis documentis insistendum. Pax perpetua iniretur intra contrahentes & successores; Nulla induciarum haberetur mentio. Commercia ad statum quo fuerant Anno M.D. LXVII. revocarentur. Stipulatio fieret ne naves detinerentur sine assensu Principis, ad cujus subditos spectant. Nullo modo consentirent, bellicas Hispanorum naves in Reginæ portus admittendas. Si commercia in Indiis semel negarentur, rem silentio præterirent, perinde ac Galli in Tractatu Cameracensi & Vervinensi fecerant. Ita quilibet suo periculo fortunam tentarent; restrictionem enim admittendo, Anglorum in illas partes navigationi jam inde præjudicaretur. De rebellibus item & profugis, uti Galli in Tractatu Blesensi & Vervinensi, reticerent. Promitterent, præsidarios Anglos in oppidis Cautionariis oppida tantum defensuros, nec contra Hispanos militaturos: & edocerent, Reginam certo statuisse, ut subditi in Archiducis Provinciis negotiarentur, Angli tamen Ordinibus militantes non revocarentur. Denique ut pro loco & tempore se rebus aptarent, quæ potiora consilia dant hominibus, quam homines rebus; diligenter observando quo hic Tractatus tendat, An ut Reginæ animum suspensum tenerent, dum illi Angliam vel Hiberniam invaderent, aut, ut Unitas Provincias in suas partes pellicerent atque ab Anglis dissociarent.

Interea Archidux, magna belli mole in Flandria dissentissimus, querebatur, auxiliares & subsidia ad Ordines à Regina submitti, & naves in Indias adornari. Dele-
gati

Nova ad
Anglos do-
cumenta.

gati hæc sibi incomperta esse responderunt. Sin vera: 1600.
 hanc non esse innovationem, sed continuationem eorum
 quæ ante colloquium cœpta fuerunt, & toleranda do-
 nec pax conficiatur: Hispanum recriminantes, quod re-
 bellibus in Hibernia bellicum apparatus & pecuniam
 palam suppeditasset, ab illis obsides accepisset, & auxi-
 liares promississet: atque hoc constare ex suis ipsius lit-
 teris quæ à rebellibus ad gratiam apud Reginam aucu-
 pandam transmissæ, & jam producendæ. Præterea illam
 plane esse innovationem, quum pater Hispani non nisi
 tectè suppetias tulerit. Dum de hisce disceptatur, & su-
 spiciones utrinque increbrescunt, pacem proponi, aliud
 insidiosè cogitari, Hispani denunciarunt, Regem Catho-
 licum neutiquam prioritatem concessurum, aut æquali-
 tatem admissurum, atque suis peremptorie imperasse ut
 Tractatus dissolveretur. Hoc & Archiducis & Reginæ
 Delegatos admodum sollicitos habuit. Et ne Tractatus
 dissolveretur, Angli proposuerunt, ut, prioritatis quæstione Tractatus
dissolvitur.
 omissa, per scripta & mutua cum Archiducis Delegatis
 colloquia, sicuti hætenus, vel per internuncios utrin-
 que transmittendos, tractarent. Illi proposuerunt, ut, si
 conventus in Hollandia haberetur, & Ordines ¹ una ad
 tractandum convenerint, se tractaturos: sin Ordines tra-
 ctare recusarint, se cum Anglis seorsim tractaturos in
 aliquo Hollandiæ loco qui non sit in Reginæ potestate.
 Sin convenire placuerit in aliquo Hispanicæ ditionis lo-
 co, ea civilitatis ratione qua quisque in suo tecto hospi-
 tem dignatur, Anglos accepturos. Propositum etiam
 fuit ut Tractatus in sexaginta dies prorogaretur, ut in-
 termittus potius quam dissolutus videretur, & interea
 suam quisque operam navaret ad pacem persuadendam,
 si Principibus utrinque ita visum fuerit. Verum hæc

1. Una in Hollandia convenerint: se tractaturos in aliquo
 Hollandiæ loco &c. in Edd. priorib.

1600. frustra. Illico enim & Hispani & Archiducis Delegati exspectato festinantius domum revolarunt; & Regina suos protinus revocavit, prius protestata, se ex sincero animo nihil omisisse quod in Christiana & absoluta Principe requiri possit, ad pacem veram, firmam & perpetuam, ut Christiano sanguini parceretur, consolidandam: quandoquidem, ut summatim dicam, etsi plures erant malæ fidei suspiciones, suppetiis nuper ad rebelles in Hiberniam missis, ad hunc tamen Tractatum suos eorum rogatu miserit; quumque nihil videret cur prioritatem Hispano concederet, (quod ante Tractatum per Edmundum intimarat,) tantum æqualitatem postulaverit; &, si hæc non admitteretur, tractare per scripta & internuncios non recusaverit. Ita Tractatus Bolonienfis post tres menses exspiravit.

Prælium ad
Newport.

Ordines interea, rebus supra vota fluentibus, tantum à pacis studio aberant, ut hoc eodem tempore de maritima Flandriæ ora in potestatem redigenda cogitarent, ad navigationis securitatem præstandam, Spinolæ enim triremes mare infestarunt, & Ostendam liberandam, quam unicam in Flandria habuerunt castellis circumpositis in angustias redactam. Hæc facilia videbantur, hostium rebus jam afflictis, veteranorum aliis deficientibus, aliis tumultuantibus. Conscriptis itaque sub Mauritiï Nassovii auspiciis XIII M. peditum, & III M. equitum, quibus primarii ex Ordinibus se adjunxerunt, statuerunt excursionem ad Ostendam facere. Sed vento adversante, ad Philippinam in Flandria, per carinas pandas æstu adlabente in terram adactas, æstu relabente exercitum exposuerunt; terroremque adeo late sparserunt, ut præsidarii per viam, etiam qui in munitissimo illo Sancti Alberti prope Ostendam, se ubique dediderint: & die octavo æstuario transvadato nullo negotio ad Newportum pervenerint. Postridie castra metari cogitantibus

bus ecce præter expectationem, Archiducem cum VII M. ped. & M. equit. advolare, nunciatur. Ille enim itinere nocte dieque continuato insequens, pleraque ex propugnaculis recepit, DCCC. Scotos ad viam oppositos obtrevit, & lassatum militem fere usque Neoportum rapuit. Hic visum Hispanis consistere, S. Alberti propugnaculum recuperare, & aggere ducto Nassovios com meatu prohibere: Sed Archidux ex felici successu animosior hoc consilium ut bellicosus indignum repudiavit. Ex altera parte Mauritius non segnior ad bellum se¹ accinxit, summumque imperium *Franc. Vero* (ut *Verus* in suis commentariis prodidit) commisit, Lodovicum Nassovium cum equestribus turmis comitari iussit, placuitque omnibus, æstuarium, recedente æstu, quamprimum retranfvadare. *Verus* suos vestes exuere prohibuit, dictitans, aut vestibus non opus futurum, aut melioribus brevi potituros; locum ad pugnam percommodum elegit, ubi angustior inter mare & tumulos arenarios jacet planities, &² tumuli qua mare spectant, quam qua terram, celsiores surgunt. In tumulorum editissimo Anglos, qui non plures quam M.D. & II M.D. Frisones *Musquetarios* disposuit. Mauritius jam proposuit, an in hostem moverent, aut ibi expectarent. ut moverent, plerique censuerunt; ita terrerent, & victoriam reportarent: expectando animum suis minuerent, hostibus augerent, qui & opportunitatem haberent muniendi ad intercludendum & reditum & rem annonariam. *Verus* contra, hostilem exercitum tumultuario conscriptum non ita à com meatu esse instructum, ut in regione bello attrita diu hæere possset. Difficultatem rei annonariæ minime

1. Accinxit, ac peditatum, qui in primo agmine, *Franc. Vero* (ut V. in f. c. prodidit) commisit, Lodovicum Nassovium equestribus turmis præfecit, placuitque omnibus, *Edd. priores.* 2. Tumuli tam qua *Edd. priores.*

1600. timendam. in navibus satis esse, & mare apertum ad omnia necessaria subvehenda. Hostes ex longo itinere tumulos acclives ascendendo, & per declives descendendo æstivi solis ardore defatigatos à recentibus exceptos facile posse debellari. Hoc consilium Mauritius amplexus, eo loci constitit, quasdam cohortes ad eruptionem præsidiariorum ex Neoportu prohibendam constituit, navigia longius subduci imperavit, ut suis nulla nisi ex desperatione spes superesset, aciesque instruxit, sex tormentis majoribus ante primam dispositis. Archidux jam prope Neoportum, dum unam & alteram horam deliberat an ibi subsistendum, ad lassatos milites refocillandum, & subsequentes turmas expectandum, & loci & temporis opportunitatem amisit. Signa tamen spe plenus alacriter promovit: quumque videret, æstu adlabente spatium angustius & minus commodum equitibus relictum, ¹ ut ad tumulos arenarios necessario deflectendum, captivum ad terrorem incutiendum consulto emisit, qui Scotos ad interneccionem contrucidatos & prælium ² mox conferendum exclamavit. sed ei os statim occlusum. Jam in appropinquantem *Verus* equites emitti monuit; at qui præfuit, forsan *Veri* gloriæ invidus, hoc noluit. Majoribus igitur ex *Veri* jussu tormentis displosis, illi dissipati ad tumulos se contulerunt, pedites præstolati, qui per littus pergentes majoribus tormentis in Nassovios subinde intonuerunt. Illi etiam, æstu magis magisque crescente, & è navibus impetiti, ordinibus ob loci angustias densatis & conturbatis, tumulos anhelii conscenderunt. *Verus* in summitate anterioris tumuli locum capeffit, ut hostium motus ex alto observaret; in quem quingenti Hispani sine signis & ordine ascendentes à Frisonibus Musquetariis glandium imbre rejecti. Confusissima deinde pugna exoritur, pro

1. Et pro ut in *Edd. Belg.* 2. Non pro mox in *Edd. Belg.*

inæqualitate loci, hîc in tumulos surgentis, illic in convalles subsidentis, in quibus ita labilis est arena, ut nusquam firmo pede consistatur. Pugna tamen per agmina utrinque submissa fortissime sustinetur, dum ascenditur & descenditur, & modo hi modo illi pro loci opportunitate vincunt aut vincuntur. *Verus*, ducis & simul militis munere strenue fungens, vulneratur, primum in tibia, & paullo post in femore; dissimulavit tamen, ne suis animum minueret; & qui cum illo, ita oppressi, ut ad tormenta juxta littus descenderent. Ipsi invito sequenti equus suffossus cecidit, & incubuit donec Robertus Drurius & Higamus sublevarent, & in Drurii equum imponderent; peropportune quidem, quum hostis instaret. Ad tormenta Horatium fratrem invenit cum ccc. peditibus; imperavit tormenta in hostes jam in angusto littore confertissimos explodi, suam equitum alam, & illam Baeli, impressionem facere, & Horatium cum peditibus præsto adeste: qui hostes ad tumulos conjecerunt; unde tempestate glandium repulsi. Simulque ac Mauritium mediam aciem promovere ¹ viderunt, primum equites, deinde pedites, effuse fugerunt, & inter fugiendum magna clade profligati. Ceciderunt ² IIII M. plus minus. Capti, Admirallus Aragoniæ, ³ Vigliare, Sapena, & quam plures nobilioris notæ. Vulnerati, ipse Archidux, qui fortissimi Imperatoris nihil omisit, Dux Aumalius, Alphonfus, ⁴ Davalas Campi Magister, Rodericus Lasso, & alii. Sed hæc dixerint Belgicæ historiæ Scriptores. Mihi sufficiat hæc summatim è *Veri* Commentario annotasse, qui, quanta fuerit Anglorum hoc prælio virtus, hinc æstimandum relinquit, quod ex mille quingentis Anglis, qui adfuerunt, octingenti cæsi & vulnerati, octo ordinum ductores desiderati,

1. Viderent *Ed. Lond.* 2. IX M. *Edd. priores.* 3. Vigilare *Edd. priores.* 4. Davales *Edd. priores.*

1600. & reliqui omnes præter duos fauciati. *Cladem acceptam Hispani hostium numero, ¹ qui altera parte major, fatigationi ex longo itinere, Soli adverso, vento arenam in ora volventi, loci iniquitati, suorum equitum ignavia, atque Anglorum virtuti retulerunt.* E quibus Franciscus & Horatius Veri fratres, Edwardus Cecilius, Calisthenes Brokus, Thomas Knollius, Daniel Verus, Joannes Ogleus, Yaxleius, Fairfaxus, Valvasorus, Holcroftus, Denifius, Tirellus, ² Hamondus, Suttonus, Fosterus, Garnettus, Morganus, Scottus, eximias fortitudinis laudes promeruerunt.

Tractatus
de Reprisaliis
inter
Anglos &
Gallos.

Inter Anglos & Gallos toto hoc anno, ut etiam superiore, querimoniarum auditæ de Reprisaliis, quæ piratica insolentia utrinque nimis increbuerunt. Convenit autem, curante Thumerio Boissio Legato Gallico, viro gravissimo, *Ut Subditi utriusque Principis in mutuam protectionem susciperentur, ad licitam mercaturam exercendam secundum Tractatus priores. Ut sufficiens cautio capiatur pro navibus mercatorum & aliorum, cum bellico apparatu & reprisaliis, emittendis, in duplici navis apparatus & victualium valore, & de aliis sine reprisaliis in simplice. Si nullam vel minus idoneam Admiralie officarii acceperint cautionem, de injuriis illatis eorum culpa interveniente, ipsi respondere teneantur. Ut impensis mercatorum prospiciatur; causæ intra sex menses expediantur, si commode fieri possit. Sententiæ in actionibus civiliter intentatis latæ in singulos delinquentes in posterum in solidum fiant; fidejussores pœnam stipulatam præstabunt tantummodo quoad injuriam passo satisfiat. Si justitia post tres menses à requisitione Principis vel oratoris Residentis denegata fuerit, reprisalia hinc inde concedi possunt. Ut nulla Armorum aut bellicarum munitionum genera in Hispani dominia transpor-*

1. Qua pro qui in Edd. priorib. 2. Hamondus Edd. priores.

tentur.

tentur. Si quid à Regiis ministris captum vel detentum fuerit pretio non soluto, ab utraque majestate cura adhibeatur ut opportuno tempore debita solutio præstetur. Ut naves immediato Principis mandato emissæ, vel à Regiæ classis præfectis in usus publicos adscitæ, pro Regiis navibus habeantur; si quid ab iisdem commissum fuerit, ut justitia administretur, ipsi Principes¹ prospicient. Reprisaliæ non modo suspendendæ, sed penitus utrinque revocandæ. Ediçta publica fiant, ne bonorum captorum divisio, transportatio, seu alienatio,² permittatur; neve quis eadem emat, receptet, seu celet, nisi justæ & legitimæ prædæ judicis Admiralitatis decreto definiantur. Ne Piratæ in civitates, portus, aut villas recipiantur, seu stationem facere permittantur, sed detineantur, & judicio sistantur; idque sub pœnis jure debitis, cum reparatione damnorum & interesse. Hæc tamen non aliter accipiantur, quam sub hac protestatione, ut si quid fœderibus antiquis repugnans fuerit, nihil inde derogatum intelligatur; sed ut pro horum temporum injuria piraticis depredationibus melius provideri possit, hoc ipsum per viam provisionis solummodo accipiat, donec amplior tractatus pro utriusque Principis commoditate de singulis haberi possit. Lites præterea intendebantur, De novis teloniis Anglorum mercibus contra Blesensem tractat. impositis, De pannis Anglicis vitiose & dolo malo confectis, non sine gentis nostræ infamia. Pecuniam etiam Gallo mutuo jam antea datam Regina molliter exegit: & pars ejus aliqua renumerata, nulla non gratissimi animi amplissimis verbis facta significatione.

Nec in Gallia solum, sed etiam in Dania de commerciiis & Anglorum in littore Norwagico & juxta Islandiam piscationibus, hoc initio recrudit contentio. Danus superiore anno, his piscationibus & Anglorum pira-

Lites etiam cum Danis de commerciis.

1. Prospiciant *Edd. priores.* 2. Permittantur *Edd. priores.*

1600. tica offensior, armata classe Hullenses Anglos prope Norwegiam piscantes ex inopinato oppressit, naves atque bona ad magnum valorem confiscavit, & nautas tormentorum cruciatibus subjecit, caussatus hanc poenam simul cum interdicto piscationis in Anglia ante biennium fuisse denunciata, eo quod licentiam non petissent. Hæc sine prævia causæ cognitione. Regina ut hostilia, nulla vel personæ suæ, vel subditorum vel antiquorum foederum habita ratione, indigne tulit. Pro Hullensibus per litteras, per Steph. Leislerum & Tho. Ferrerium, sedulo interpellavit: agnovit, Whitfeldium & Bernicum verbis prætendisse, piscationem Islandicam & Norwegicam contra foedera ab Anglis exerceri, at probationem præstitisse nullam. Docuit, multa privilegia ab antiquis Norwegiæ Regibus ante conjunctionem Daniæ & Norwegiæ Anglis ad piscandum concessa fuisse, eademque à Joanne & Christierno Daniæ Regibus confirmata. Quod ex Tractatu cum Joanne asseritur, *licentiam pro piscatione de septennio in septennium petendam*: respondit, plurimos annos fuisse omissam; omissionis culpam non ab Anglis, sed à Danis fuisse. Usque ad expulsionem enim Christierni Regis Anno M.D.XXI. septennalem illam licentiam petitam fuisse: ab eo tempore nec Fredericum Regis avavum, nec Christianum avum, neque Fredericum patrem exegisse: qui anno M.D.LXXXV. scriptis litteris promisit, si Angli ab injuriis abstinerint, gavisuros libertate qua hætenus gavisi sunt; absque ulla petitione licentiæ. Iniquius igitur cum Anglis nunc agi, quandoquidem nuper non recusarunt licentiam de septennio in septennium, ut olim, deinceps petere; & celeberrimi Jurisconsulti judicarunt, mare ex jure gentium liberum esse & commune, nec ab ullo Principe interdici posse. Quid multis? Regina

1. Ferratum in *Edd. priorib. Et sic infra.*

postulavit, rem universam vel ad Delegatos utrinque, vel ad Electorem Brandenburgensem Regis socerum, Ducem Mekelburgensem, Henricum Julium Ducem Brunswicensem Regis sororium, tanquam arbitros, referri. Abnuvit ille. Quum autem nec Stephanus Leisierus nec Ferrerius in Daniam, nec Nich. Cragius vir literatissimus, in Angliam missi, rem componere potuissent; convenit tandem ut Delegati utrinque Embdam mitterentur. Eo Regina Richardum Bancroftum Episcopum Londinensem, Christophorum Perkinsum, & J. Swalum LL.D. mandavit, qui cum Dani Delegatis tractarent. Verum, quum hi ad statum diem sive ex vento adversante sive alio nescio quo errore non advenissent; Dani, prætexentes, tempus delegatæ auctoritatis exisse, domum properarunt: vel, ut aliqui putarunt, quod res annonaria ¹ deficeret. Dani enim certam annonam, non diurnam pecuniam, ut ceteri Principes, Legatis suis præstant. Nec audire voluerunt, ut auctoritatem à Rege ampliandam expeterent. Hinc Angli quiritabantur, quasi Dani nihil aliud sibi proponerent quam ut res eodem quo tunc statu permanerent, scilicet ut ab Anglis nova vectigalia indies in Freto Oresundo exigerent, eorum naves & merces ex novis decretis confiscarent, piscatione in aperto Oceano Septentrionali & navigatione per illud mare in Moscoviam prohiberent.

Regina nihilominus his diebus, ad navigationis incrementum, Regni honorem, & commercii amplificationem, Collegium sive Consociationem Mercatorum Indiæ Orientalis cum amplis privilegiis instituit, qui cum tribus navibus eo miserunt Jacobum Lancafterum, illum quem diximus anno M.D.XCIIII. Fernambuckam in Brasilia fortiter expugnasse. Et auspicato in rem suam singulis jam inde annis classem eo miserunt, & in Anglici

Indiæ Orientalis Societas instituta.

1. Defecerat Edd. priores.

1600. nominis honorem Emporia in ¹ Zurat, Magni Mogoli imperio, in Mossolupatan, Bantan, Patane, Siam, Sagad, Macassar, etiam in Japana locarunt, & felicibus victoriis hostilem insolentiam atque Turcicam perfidiam contuderunt. An in Reipub. bonum, tanta vi argenti ex Anglia exportata, & tanta multitudine nautarum quotannis absumpta, prudentes dixerint, & posteri viderint.

Dum subditorum opulentia Regina sic consulere studeat, Clemens VIII. Pontifex Romanus, gnarus, illam jam ætate esse devexiore, ut Romanæ religioni in Anglia consuleret, duo *Brevia*, quæ vocant, in Angliam misit, alterum ad Clerum Pontificium, alterum ad populum; quibus monuit, ut *neminem, quantumcunque sanguinis propinquitate niteretur, in Regem post Reginae mortem admitterent, nisi ejusmodi esset qui fidem Catholicam Romanam non modo toleraret, sed omni ope & studio promoveret, & more majorum jurejurando se id præstiturum susciperet.* Verum hæc *Brevia* ut occulte missa, ita occultata & admodum paucis communicata. Horrendum tamen illud fulminalis prodicionis monstrum hinc conceptum. Ut hæc ad Jacobum hereditario Angliæ regno excludendum Roma emissa, ita & ferrum eodem tempore in Scotia ad eundem è medio tollendum à Rethuenis fratribus apparatus; qui, ob supplicium de patre Gouria Comite, Rege nondum adulto, ex legibus sumptum, in ultionem inflammati, Regem optime meritum in ipsorum ædes insidiosè illectum sceleratissime ad cædem destinarunt; & patraissent, nisi Deus Regum custos, Regis ipsius colluctantis fortitudine, J. Ramsæi, Thomæque Areskini opera, nefarium consilium in auctorum capita vertisset. Illi enim inter scelus patrandum contrucidati, sceleris comites, capite luerunt; & Ordinum Regni conventu bona publicata, domus solo

Brevia Rom.
P. in Scoto-
rum Regem
submissa.

Insidiæ fili-
orum Com-
itis Gour-
iæ in eum.

1. Vel Surat, non, ut in Edd. priorib. Lurat.

æquata,

æquata, membra disjecta, per urbes contis defixa; & quotquot cognomine *Rethueni*, gentilitium nomen deponere ad memoriam damnandam iussi. Mihi tamen damnata summam retulisse, non sit fraudi, quum alii plenissime scriptis prodiderint.

Graves per Angliam sub hoc tempus invaluerunt querelæ de rei annonariæ difficultate, quæ sane ingravescebat ex pluviosa cœli constitutione sub finem superioris anni, verno frigore hoc anno, & privata quorundam avaritia, qui, licentia impetrata, copiosius in exterarum regiones quætuosissime exportabant. Vulgus, qui non minus opinione quam certa ratione movetur, Buckhurstum Thesaurarium, quasi licentiam concesserat, convitiis & famosis libellis perstrinxit. Hæc quum is non negligeret, sed ad Reginam confugeret, quæ innocentiam ejus edicto testata, culpa in propolas frumentarios translata, convitatores apprehendi & puniri iussit. Illi tamen (ea est querula vulgi malignitas) gravius conquelebantur, eumque, quasi agnosceret, tacitis convitiis asperius verberarunt.

Querelæ de
annonæ
difficultate.

Sextum jam mensē in custodia apud Sigilli Custodem Essexius detentus, ex innata bonitate, hac gravi afflictione, & salutari amicorum, imprimis Henr. Howardi, consilio, serio resipiscere cœpit; prava suggerentes, nominatim Gillium Mericum, & Cuffum, quos pro turbulentis habuit, longe amandare statuit. Eamque pietatem, patientiam, modestiam & humilitatem induit, ut amici optime sperarent, omnes laudibus efferrent, adversarii inviderent; Regina vero, demississimis ejus litteris lenita, in privatas ipsius ædes abire permetteret, ubi liberiori custodia sub Richardo Barcleio frueretur. Subinde protestata, se nihil in illum facturum ad *subversionem*, sed tantum ad *emendationem*.

Essexius
resipiscit.

Ad suas ædes mittitur.

Veruntamen quum vulgus hominum ejus innocentiam

1600. ubique per circulos celebraret, visum est Reginæ, ad omnem nimiam severitatis, injustitiæ, & præjudicii suspicionem à se & Consiliariis depellendam, ut in ædibus Custodis Sigilli (non in *Camera Stellata*, ne gravius mulctaretur) causa de plano audiretur coram Regiis Consiliariis, quatuor Comitibus, duobus Baronibus, quatuor Judicibus, & quasi censoria quædam animadversio sine ulla tamen perfidiæ nota adhiberetur. Hæc capita erant criminationis : Quod contra ac in mandatis acceperat, Southamptonium equitibus præfecerit ; Equestrem dignitatem pluribus contulerit ; copias in Momoniam, Tir-Oenio Archirebelle neglecto, traxerit ; cum eodem colloquium nec ex Reginæ majestate nec Proregis dignitate habuerit ; &, quod suspectius, quia clandestinum. Hæc singula Jurisconsulti Regii altius exaggerarunt, prolatis ex ejus litteris ante biennium scriptis (quarum exemplaria à suis nuper dispersa) hujusmodi abruptis sententiolis : *Nulla tempestas furentior quam impotentis Principis indignatio. Reginæ cor induratum est. Annon possint Principes errare ? Annon possint suos injuriis afficere ? Quid debeo ut subditus, quid ut Comes Marescallus Angliæ, haud ignoro.* Ex his arguerunt, quasi ille Reginam pro impotente & rationis experte habuerit, Pharaoni indurato comparaverit, illa veritatem & justitiam non amplius curaverit, & quasi ille præter fidelitatem, non obedientiam, non gratitudinem debuerit, ¹ & Principem subdito in mutuis officiis adæquaverit. Quædam etiam minutiora ex libro de Richardi II. abdicatione illi inscripto objecerunt.

Ille responder. Ille, altero genu ad mensam advolutus, gratias egit divino numini, ob omnia beneficia, & mitissimæ Principi, quæ causam publice in Camera Stellata audiri noluerit, illum autem calicem transire (sic enim locutus

1. *Desunt & Pr. &c. adæquaverit in Edd. priorib.*

Coram
Delegatis
sistitur.

est) atque intra privatos parietes censerit jufferit. Professus itaque, cum illa contestari nolle, nec juvenilis ætatis, minus consideratæ, & suæ imbecillitatis, errata vel in toto vel in tanto excusare; protestatus est, se fidem integerrime coluisse, nec vel cogitasse non obtemperare, & semper obtemperaturum. Denique, in omnibus recte sensit, etiam si secus acciderit; & mundo jam valedicturum. Simulque lacrimas ubertim profudit; adstantes item præ gaudio ex spe optima simul collacrimarunt. Non potuit tamen continere quin excusare inciperet, se Southamptonium Equitibus præfecisse ex credulo errore, Reginam rationes, quas reddidit, admissuram: iisdem autem rejectis, protinus exauctorasse. Equestrem dignitatem pluribus detulisse, ut volones nobiliores apud se retineret. Bellum in Momonia suscepisse ex inconsulta Consiliariorum Hiberniæ sententia: eorum præcipuum Ormondium cæcitate, & Warhamum S. Leodegarium cruenta morte jam luisse. Progredientem repressit Custos Sigilli, monuitque, ut, quo cœperat pede, pergeret, ad Reginæ misericordiam confugeret, quæ illum non perfidiæ sed contemptus & inobedienciæ argui voluit, nec verbis obedientiam præ se ferret quam factis minime præstiterat. Delicta enim extenuando Reginæ clementiam extenuare videretur. Absolum esse, apertam inobedienciam obediendi voluntate obumbrare. Quid singuli dixerint, vanum est repetere, quum eadem fere fuerint quæ in Camera Stellata prius dicta vel postea dicenda. Pronunciat tandem Sigilli Custos, illum à Consilarii munere abdicandum, à Comitibus Marecalli, & Præfecti Machinarum functionibus suspendendum, & in custodia, quoad Reginæ visum fuerit, detinendum. Hæc suis suffragiis ceteri comprobarunt, spemque plures conceperunt, illum in gratiam propediem recipiendum, quandoquidem Regina expresse jufferit ne ab Equorum præ-

1600.

Interrumpitur.

1600. præfectura suspenderetur (quasi ejus opera denuo uti vellet) & censura hæc nullo modo in acta referretur.

Spes de liberatione concepta.

Ex moribus Reginæ.

Hanc spem nonnulli, qui Reginæ, Comitibus, & adversariorum ingenium atque eventorum consequentiam observarant, hujusmodi argumentis probabiliter auxerunt: Reginam, ad clementiam & placabilitatem natam, pro prudentia nosse, misericordiam throni esse stabilimentum; Possesse & velle misereri & simul sapere. Nolle tantum virum irritando in desperationem adigere. Nolle, quod Reipub. posset usui esse, ullo modo perire. Ad justitiæ normam omnes actiones hæctenus direxisse; ¹ subinde dixisse, se Comitibus *emendationem*, non *subversionem* cogitare. Hoc Principis verbum oraculi instar habendum. (utque à Deo nihil sit quod contradictionem implicet, ita nec a Principibus.) Ad hæc, illam non minus quam Mithridatem malitiosos in virtutem à fortuna destitutam sævientes averfari. Quos semel gratia dignata est, constanti favore semper profecutam fuisse. Multos gravius delinquentes ejus gratia non omnino excidisse; Sufflexium scilicet de prodicionibus Hibernicis; Norfolcium à Crofto & Sadlero de mandatis in obsidione Lethæ non observatis; Baconum Sigilli Custodem de libro ab Halesio de Regni successione conscripto; Henricum Arundelium, Henricum Southamptonii patrem, Lumleium, de occultis cum Scotorum Regina consiliis; Croftum de privato cum Parmensi Principe colloquio; Walsinghamum de interceptione Regis Scotorum per Gowrium clam ipsa, clam ceteris Consiliariis; & Leicestrium de rebus Belgicis, insimulatos fuisse. Nilominus hos singulos pristinam gratiam plene recuperasse. Northumbrium autem & Westmorlandium, qui in Patriæ & principis perniciem cum exteris conjurarunt, & rebellionis signa extulerunt, extremo supplicio

1. *Desunt subinde dixisse, in Edd. priorib.*

juste fuisse affectos. Norfolcium item, qui contra fidem datam iterum in idem peccasset, nuptias cum Scota ambiendo; quæ illa cum exteris agitavit, reticendo; Scotosque hostes Angliæ denunciatos sublevando. Scotorum etiam Reginam, etsi ex inunctionis prærogativa tuta videbatur, quum obliquas & violentas se liberandi rationes iniisset; eo usque ut Regni & Reginæ salus ageretur, nec aliud salutaris remedium à Regni Ordinibus excogitari posset. At nihil hujus generis Comiti objectum, qui tantum per errorem lapsus, ab omni perfidia, tum omnium Consiliariorum, tum Reginæ ipsius sententia, absolutus. Quæ ut eum à desperatione ad spem revocaret, nullos ex adversariis in hac ejus depressione extulit, etsi celsiores dignitates importune affectaverint.

Comitem, ob generis nobilitatem (Regiam enim familiam, etsi satis longo intervallo, attigit) & spem virtutis, juvenem è multis à Regina delectum, deinde summe dilectum fuisse; ejus indignationem etiam usque ad alapam pertulisse; de patria domi forisque præclare meruisse; non alium ex Anglica gente esse Imperatoriis artibus ad bellum administrandum & hostiles impetus propulsandos instructiorem, nec populo chariorem, ideoque ad tumultus, si qui oriuntur, componendos, & Remp. restaurandam, maxime idoneum: planeque dignissimum qui benigno Principis aspectu & salutari influenza plenissime irradiaretur. Severitatem in unum bene meritum spectare ad omnes. Nihil majorem animum hostibus addere, quam si iniquius cum illis agatur, qui præ ceteris eminent, & innocui habentur. Illum non infestiores habere inimicos quam (quod de Germanico olim dictum) sua ornamenta; &, qui adversantur, nihil habere quod querantur quam de magnitudine. Quocum tamen redire in gratiam non desperent, quum perinde

Ex Comitibus
nobilitate
& indole.

1600. ac Pompeius non sit admodum asper adversantibus, & cedentibus placabilis.

Ex adversa-
riorum in-
genio.

Adversarios vero non unum idemque sentire, sed in diversa studia trahi; quum nuper in Camera Stellata sistendus, rigorem non adhibendum censuisse. Secretarium insidiosas machinationes ægre admisisse. Malevolos minus audere quam appetant. Præterea pro prudentia intelligere, res in Aula non uno eodemque axe diu rotari; periodos esse odii, amoris, suspicionis, severitatis, & clementiæ, etsi nobis ignotas. Neminem nosse an cras amore vel odio dignus habeatur. Abstrusa esse Principum consilia: illos ad famam suam redimendam præcipuos ex administris multitudini solitos sacrificare; repetitis exemplis Empsoni, Dudlæi, Wolfæi Cardinalis, Cromwelli, &c. Qualem erga alios observant Principem, talem etiam erga semetipsos, quum dabitur occasio, futurum judicent. Hinc adversariis cavendum, ne in hoc negotium se altius immergant, nec ulterius persequantur, ne sibi ipsis gravius noceant, dum, quod inhumanum est, gravato gravamina addunt; nec Principem in tantum virum irritent, & terrorem sine causa injiciant. Sin minus, etsi homines obstupescant, Deum vindicem futurum, qui proculdubio, quia justus, injuste afflictos proteget.

Consultatio
quo modo
vitam in-
stitueret.

Hujusmodi, inquam, argumentis multi æqui bonique spem¹ sibi de redintegrandâ inter Reginam & Essexium gratia conceperunt. Qui etiam, quo modo vitam interim hoc ancipiti tempore ille institueret, deliberare cœperunt; An consultius, libera legatione impetrata in exteras regiones secedere, donec serenitas has nebulas dispelleret; aut vitæ privatæ & contemplativæ se addicere, ut iisdem gradibus mens videretur ascendere quibus fortuna descendit; aut mixtam inire vitæ ratio-

1. *Deest sibi in Edd. priorib.*

nem,

nem, in utramque fortunam paratus. Ita virtutis igni-
culi, quos multi extinctos opinantur, tantum reconditi
viderentur. 1600.

Ille interim singularem animi præ se tulit humilitatem, cum verbis tum litteris protestando, se mundi vanitatibus nuncium remisisse, ambitionis ardorem lacrimis è corde emanantibus extinctis, nec quicquam sibi magis in votis esse quam ut ¹ in Reginæ gratiam denuo reciperetur, nec alio consilio quam ut illa (ipsius verbis utar) *in pace servum suum dimitteret*. Hæc Regina lætissime audivit, paulloque post Barcleium custodem amovit; jussitque, ut sui juris esset; rus, si luberet, se conferret. Monuit autem ut ipse se & suam prudentiam sibi custodem jam inde apponeret, Aulam vel ipsam minime accederet. Ejus humilitas.

Post hanc sententiam, Cuffus (qui Comiti semper suaserat, ut nullo modo se reum confiteretur, sed causam graviter defenderet; ne quam honoris jacturam faceret) jam eum ut angusti animi, & ceteros qui contra suaserant ut exigui judicii, adeo aspere perstrinxit, ut Comes indignatus jusserit hominem ex famulorum albo expungi. Quod tamen Mericus Oeconomus, qui idem cum Cuffo tacite sensit, non fecit, veritus ne ille stomachosus se adversariis adjungeret. Cuffus Effexium perstringit.

Comes jam sui juris, in rus profecturus, hæc hisce verbis Reginæ per H. Howardum significat: *Se Regiam manum & virgam, quæ correxerat, non everterat, excusculari. Nunquam autem ² solidum gaudium posse percipere priusquam salubres ocellos aspiceret, qui Cynosuræ sibi fuerant, & quorum ductu felicissime navigarat, dum justa latitudine cursum tenuisset: jam statuisse delicti pœnitere, & dicere cum Nabucodnosore, ut sit cum feris & bestiis habitatio mea, ut foenum sicut bos comedam,* Effexii ad Reginam nuncium.

1. Desunt in Reg. &c. quam ut in Edd. priorib. 2. Solitum Edd. pr.

1600. ut rore cœli perfundat, *donec Regina visum sit sensum meum mihi reddere.* Illa his lætata, *Utinam,* inquit, *facta verbis consonent, patientiam meam diu tentavit, & ejus humilitas mihi aliquandiu exploranda. Pater meus ejusmodi perversitatem haud tolerasset. Sed à tergo non respiciam, ne cum Loti uxore in salis statuam convertar. Omne quod splendet, aurum non est, si hoc fieri fornace possit, Alchimicæ professioni æquior essem.*

Ejus re-
sponsum.

Essexius
negligit.

* *The
farme of
Sweet
wines.*

Regina pe-
titionibus
non adnuit.

Ille hinc
exacerba-
tur.

Jam quum aditus Cuffo iterum pateret, eadem quæ prius Comiti in aures audentius occentat, eum causam suam prodidisse confitendo ; inde existimationis damna, quæ majora quam æstimari possint, & vel vita redimenda, subiisse. H. Howardum & ceteros fidem in parvis præstruxisse ut in majoribus deciperent, atque adversariis in prædam exposuisse ; spem omnem pristinæ libertatis omnino esse præclusam, nisi vel desperatione quærat. Aliquid igitur se dignum cogitet, ad suam existimationem & libertatem plene recuperandam, amicos à servitute, & Regnum ab impotenti quorundam dominatu liberando. Ille aures obturavit, certa spe redintegrandi apud Reginam gratiam, & quæstuosam redemptionem * *Vinorum dulcium,* (ita omnia præter Gallica & Rhenana vocant,) cujus tempus jam pene exactum, renovandi. Illa spem gratiæ & verbis & litteris fecit, sed de redemptione ¹ concisè per intervalla respondit : *Quanti sit, prius videndum ; beneficia non opertis oculis conferenda.* Alios quæstum intervertere patitur : *Equo ferocienti pabulum subtrahendum ut facilius in gyrum reducat.* Aphorismumque illum Medicorum laudavit : *Corpora impura quo magis pascas, læseris.*

Ex his responsis Essexius, intimis animi sensibus anxius, totus iracundia exarsit ; & judicium affectibus tradens, auscultavit Cuffo, & aliis seditionis ciniflonibus,

1. Conscisse *Edd. priores.*

jam tandem constare, deliberatum esse Reginæ, Consi- 1600.
 liariis & adversariis, eum ad egentissimam inopiam de-
 trudere, ut de cophino viveret, & micas sub mensa col-
 ligeret: Utque inops, à Regina neglectus, ab omnibus
 negligetur, à suis destitueretur, & ab adversariis tri-
 umphatus ludibrio haberetur. Hinc Southamptonius è Pravis con-
 filiis au-
 scultat. Belgio revocatur. Theologi quidam Oxonienses, nescio
 quibus de rebus, consuluntur. Comes Londinum rever-
 titur. Christophorus Bluntus, animo discruciatu quod
 suo consilio Comitem in hæc pericula conjecisset, (Ille
 enim persuaserat, ut dixi, cum paucis in Angliam redire,) Pravis con-
 filiis au-
 scultat. quum jam Henricum Howardum, qui in gratiam cum
 adversariis reponere satagit, operam lusisse audisset, eum
 submonuit, (quod ipse postea confessus erat,) ut aditum
 sibi ad Reginam aperiret. Subinnuitque, nobiles adfu-
 turos qui & aditum & reditum securum præstarent. Ve-
 rum Comes respondit, se conscientiaæ scrupulo attineri,
 & Concionatores hac de re consulendos. Postea tamen
 Blunto per Cuffum significavit, se velle rationem ali-
 quam propediem inire, eandemque illi impertire. Fores
 jam omnibus patent; Mericus Oeconomus viros mili-
 tares, audaculos, afflictâ fide, suam sortem indigne fe-
 rentes, & linguam procacius contra omnes vibrantes,
 mensa excipit; conciones singulis diebus à Ministris Ze-
 lotis habentur, ad quas cives gregatim confluunt; Richia
 Comitis soror (¹ quæ mariti thorum violasse suspecta in
 maxima apud Reginam offensa) quotidie eum invisit. Si
 quis hæc minus probaret, Comitis honori & libertati in-
 videre censebatur.

Extremo hujus anni mense in cœlestem patriam pla- Mors Baro-
 nis Northi. cide emigravit Rogerus Baro Northus Aulæ Regiæ The-
 saurarius, Edw. Baronis Northi filius. Vir vivido inge-
 nio, animo consilioque par, de quo annis M.D.LXVII.

I. Quæ violato mariti thoro in maxima apud &c. Edd. priores.

1600. & M.D.LXXIV. dixi. Successit in hereditate Dudleius Northus ex filio & Dorothea filia & herede Valentini Dali Juris consultissimi nepos; & in Thesaurarii munere Guil. Knolles, cui postea in Censoris Aulae Regiae locum successit Edw. Wottonus, multis magnisque Reipubl. negotiis spectatus.

M. DC.I.

Legationes
ex Morocco
& Russia.

Et Princi-
pum visita-
tiones.

Rohani.

Effexius
fanis confi-
liis non au-
sultat.

vide 1598.

REGINA anno inchoante vacat legationibus honore plenissimis. Ab austro enim Hamettus Rex Mauritaniae Tingitanæ, à Septentrione Boris Pheodoricus Imperator Russiae, omni studio amicitiam ejus ambierunt. Laute etiam accipit Wolfgangum Guilielmum filium Philippi Lodovici Comitis Palatini Ducis Bipontini & Neoburgici, Virginium Ursinum Braciani in Hetruria Ducem, & Rohanos fratres à Scotorum Rege cognato reversos, (genus enim a filia Jacobi Primi Regis Scotorum repetunt,) qui honoris ergo eam inviserunt. Effexius interea domi se continet, Deo, amicis, & concionibus totus vacat. Exciderunt tamen subinde verba potentiam adversariorum apud Reginam stomachose dedignantem; in quibus plus animi quam consilii inesse, etiam amantissimi judicarunt. Quumque illi ex amore nervosissime litteris præmonerent, ut jam antea Sigilli Magni Custos, *ne sibi, suis, & patriæ deesset; quos diversa studia sejunxerant, Respublica conjungeret, & conciliaret; privata vulnera Reipublicæ malis non obtegeret; tempori succumberet; Reginae beneficentissimæ gratiam supplex ambiret; nec adversariis triumphandi causam præberet:* averissimus audit, & respondit, ut antea Sigilli Custodi: *Unde messem exspectavi, tempestas mihi est oborta. Si mihi, meis, & patriæ, desim, ex aliis est, non ex me. In privatam vitam Regina me detruxit; vili obsequio servare nescio; nec male mihi conscius*

sciens sum; injuste in custodiam fui datus. Principibus potestas non est infinita; errare cum ceteris possunt. Ab adversariis totum telum corpore recepi: non major erit adversariorum in me opprimendo violentia quam mea in perferendo constantia. Triumphent illi, triumphalem curram non subsequar. Nec Reginæ hæc incomperta 1601.
animum magis magisque abalienarunt; inflammavit vero injuria formæ spectæ. Effutierat enim, ut alia taceam, illam jam vetulam non minus animo quam corpore esse distorto. Flammam hanc aluerunt, imo auxerunt, suis querimoniis, mulierculæ nonnullæ Aulicæ quibus in amatoriis illuserat, adeo ut quæstuosam Vinorum redemptionem quodammodo plane negaverit. Unde novæ faces ægritudini additæ: quæ quidem plurimum accensæ, tum ex insultu quem stricto ferro Baro Greius Wiltonius in Southamptonium ei intimum in publico equitantem fecerat, (quod tamen ille carcere jussu Reginæ luit;) tum ex obliquis adversariorum suggestionibus, qui ærumnosam ejus animam quotidie fodicare non destiterunt.

Magis magisque excitatur.

Hinc ille consiliariis usus sinistris, arcana consilia in Arcana init consilia.
 Hibernia suscepta de submovendis ex Aula adversariis clandestino recoquere cœpit. Aderant nova molienti studia, nec deerant ministri, nihilque non fecit ut omnes omnium animos sibi magis conciliaret, quos in se amore ex virtutis opinione propendere perspexerat. Regis Scotorum gratiam, cui antea iniquior habebatur, litteris officii & amoris plenis, atque suggestionibus contra adversarios, ambit.

Eorum potentiam nominatim depingit; Raleighum Ex Cussi confessione.
 scilicet occidentalibus Angliæ partibus, &c. Jerseiz Insulæ, præesse; Cobhamum Quinque portuum Præfectum Orientalibus; Baronem Burghleium plagæ Boreali; & Georgium Carew Momoniæ Australi Hiberniæ parti.

1. Litteris observantiæ plenissimis, & accusationibus contra *Edd. pr.*

Hæc

1601. Hæc loca ad Hispanos excipiendos esse opportunissima. Hos viros Hispano studere ; & ad Ceciliæ Secretarii nutum esse singulos, qui cum Buckhursto Thesaurario, penes quem belli nervus, & Admirallo, penes quem classis Regia, ipsi devotis, rerum quodammodo jam positur. Cum Scotorum itaque Rege agit, ut Legatos in Angliam mitteret qui declarationem juris in $\frac{1}{2}$ regni successionem urgerent. His documenta ² parat. illorum potentia, in Regem malitia, in *Infantam* benevolentia, ex variis argumentis proponuntur. Non dixero, eo consilio, ut, si hujusmodi declaratio non fieret, inde occasionem amovendi adversarios suos quasi indubitato regni heredi adversantes arriperet. Quumque religio maxima sit animorum conciliatrix, Novatores eorumque Ministros, Reginæ minus probatos, & simul Pontificios, afflictam eorum fortunam miserando, allicere studet. Homines militares, & promptæ audaciæ, undique variis quæsitis coloribus acciri atque in vicinia ædium occulte disponi curat. Interim in consilium intimum paucos adhibet, (Cuffo monitore, qui multos aggregandos, paucis consilium participandum subinnuerat ;) Comitem scilicet Southamptonium, cujus fidem perspectissimam habuit ; Carolum Danversium Southamptonio devotissimum, utique cui vitam debuit ; Ferdinandum Gorgium Præfectum Præsidii Plimouthensis ; Joannem Davisium Machinarum sub ipso Supervisorem, litteris Mathematicis apprime eruditum ; & Joannem Littletonum à *Frankelia*, ad arma & consilia prudentem, sed à patre, quem honorare dedidicerat, ³ ob indignas injurias, maledictum.

1. *Deest regni in Edd. priorib.* 2. Parat, quibus immensa adversantium potentia, *Edd. priores.* 3. Ob indignas filio injurias, maledictum *Edd. priores.*

His, in ædibus Drurianis ad suspicionem amoliendam latenter convenientibus, Essexius primum proponit catalogum nobilium quos sibi addictissimos esse persuasit, in quo numerabantur Comites, Barones, ex Equestri ordine, & clarissimis familiis plus minus centum viginti: deinde jubet deliberare & ad ipsum referre, an consultius esset Regiam occupare, aut Arcem Londinensem, aut utramque semel simulque; & quid de Civitate Londino ageretur. Regiam occupare, consultissimum singulis visum est. Idque hac ratione. Christophor. Bluntus cum selecto numero portam, Davisius aulam, Danversius Cameram majorem (ubi Satellites aliud agentes excubant) & Præsentalem occuparet, simulque ipse Essexius ex Equili prope Regiam (*Bues* vocamus) cum quibusdam lectissimis, via jam facta, Reginam supplex accederet, peteretque ut adversarios amoveret, quos statuerat (ut nonnulli postea confessi erant) iudicio sistere, Parlamentoque indicto Reipub. formam immutare.

1601.
Quæ Confiliariis proposuit.

Dum Legati Scotici & tempus opportunum ad hæc expectatur, suspiciones auctæ sunt, & crebriori solito multitudinis ad Essexianas ædes concursu, sub prætextu sacras conciones audiendi, & verbis nonnullis quæ concionatoribus exciderant, quasi superiores Regni magistratus jus coërcendi Reges habeant. Hinc, vel tenui alicujus indicio, VII. die Februarii Robertus Sackvillus Thesaurarii filius, Essexium specie officiosæ salutationis invisit, re vera ut exploraret quinam aderant. Mox Essexius, per J. Herbertum alterum è Secretariis, ad Thesaurarii ædes, ubi Regii Confiliarii convenerant, accersitur, ut moneretur libertate concessa temperate uti; eodem tempore schedula in manus illi traditur qua admonetur saluti consulere. Ille aliquid diluxisse suspicatus, & ne denuo custodiæ traderetur veritus per valetudinem excusat quo minus Confiliarios accederet, certus
vel

suspiciones in eum auctæ.

1601. *Nova consilia arrepta.* vel sanguine libertatem redimere. Jam consilium totos quatuor menses concoctum labat, & ad novum ex formidine festinatur. Ille animo æstuans, intimis convocatis, quum innuisset, nonnullos eorum mox in carcerem abripiendos, proposuit : An Regia protinus occupanda ; an civium Londinensium studia tentanda, & eorum ope Regia invadenda ; an fuga salutis consulendum. Ad Regiam occupandam à manu militari & machinis erant imparati, & excubias ibi multiplicatas nonnulli affirmarunt ; Regiamque invadere, inexcusabile in Reginam perfidiæ crimen videbatur. Dum de Londinensium amore & incerto vulgi ingenio disputatur, ecce quidam quasi ab iis submissus ex composito intervenit, auxilia à civibus, contra omnes adversarios prolixissime promittens. Hinc Comes alacrior, differere coepit quam late sua gratia per civitatem pateat ; plurimosque suæ famæ & fortunæ esse devotissimos, ex plebis jam ante acclamationibus & odiosis contra adversarios obmurmurationibus sibi persuasit. Credidit etiam ex aliorum sermonibus, Thomam Smithum Civitatis Vicecomitem, qui mille exercitatus militibus præerat, sibi in omnes occasiones adfuturum. Statuit itaque, quum jam cunctatio non minus perniciosa quam temeritas, die sequenti, qui Dominicus erat, cum ducentis nobilibus in Urbem paullo ante finem Concionis Paulinæ ingredi, ibi Senatam populumque causas adventus docere, & auxilia contra adversarios rogare. Si cives difficiliorese se præberent, in aliam Regni partem actutum abire ; sin faciles, cum eorum auxiliis viam sibi ad Reginam aperire. Tota illa nocte emissi ex Essexianis ædibus discursabant, qui amicis significarunt, Baronem Cobhamum & Raleighum Essexii vitæ infidiari. Hinc ad eum bene mane Die Dominico, qui VIII. Februarii erat, Comites Rutlandiæ & Southamptoniæ, Baro Sandius, Parkerus Baro Montaquilius,

Multitudo convocata.

1601.
 aquilius, & melioris notæ nobiles plus minus ccc. confluunt. Hos comiter amplexus excepit. Innuvit aliis, infidias in suam vitam structas esse; statuisse itaque Reginam adire, pericula intenta docere, quum adversarii præpotentes Reginæ nomine in ipsum abuterentur: aliis significat, Civitatem Londinum à se stare; eo itaque se recepturum, civiumque ope injurias ab adversariis acceptas ulturum. Ædes toto hoc tempore clausæ tenebantur, nec quisquam admissus nisi notus, nec quisquam exire permissus. Quum autem Ferdinando Gorgio permissum esset, Raleighum adire, qui eum accersiverat, & in cymbula expectaverat, suasit Bluntus ut Raleighum interciperet. Sunt qui perhibent, Gorgium Raleigho totius negotii indicium tunc fecisse. Certum est, Raleighum submonuisse Gorgium ut sibi caveret ne absentiam à Præfectura sine venia carcere lueret, & illum vicissim monuisse Raleighum ut sibi prospiceret, quandoquidem plures nobiles contra eum & alios Reginæ auctoritate abutentes conjurarint.

Hoc ipso tempore Regina jussit Prætorem Londinensem curare ut cives parati essent in suis quisque ædibus ad mandata exsequenda; Ad Comitem misit custodem Confiliarii Regii ad Essexium missi. Sigilli, Comitem Wigornia, Guilielmum Knolles Regiæ Censorem Comitum avunculum, & Pophamum summum Angliæ Justitiarium, qui causam hujusmodi concursationis cognoscerent. Illi per ostiolum ægre admittuntur, famulis exclusis, nisi qui Sigillum prægestavit. In area confusa erat hominum multitudo, & inter medios Essexius cum Rutlandio, Southamptonio, & pluribus aliis, qui statim eos circumfundunt. Custos Sigilli ad Essexium conversus, significat, se & reliquos à Regina missos esse ut causam tantæ concursationis intelligerent; & si qua injuria à quocunque illis illata, jus æquabile promittit. Eum clara voce excepit Essexius: *In vitam* Essexii querelæ. *meam structæ sunt infidiæ; subornati qui me lecto con-*

Pars IV.

O o o o o

foderent;

1601. *foderent; perfidiose nobiscum agitur; litteræ meo caractere & nomine sunt adulteratæ. Convenimus ut nosmet ipsos tueamur, & vitam conservemus, quandoquidem adversariorum malitiam nec patientia mea, nec miseria leniat, nisi etiam & sanguinem exsorbeant.* Pophamus in eandem, qua Custos Sigilli, allocutus est sententiam; pollicitus, si explicite diceret quid contra illum susceptum fuerit, se Reginæ vere nunciaturum, & eum juste ac legitime audiendum. Southamptonius memorat, Baronem Greium stricto ferro in eum impetum fecisse: At, illum carcere luisse, respondit Pophamus. Dum Custos Sigilli iterum instat, ut offensiones, si non palam, saltem privatim ipsis expromeret; Multitudo interrumpens exclamat: *Eamus, patientia tua abutuntur; te produnt & perdunt; tempus avolat.* Ad quos Custos Sigilli conversus, pro fide quam Principi debent, ut arma deponerent, imperat.

Multitudinis acclamationis.

Interim in ædes se recipit Essexius, subsequitur Custos Sigilli cum ceteris, eo consilio ut privatim sermones confererent. Interim audiunt nonnullos in hæc verba frementes: *Occidantur; Sigillum illud Magnum projiciatur; In custodiam concludantur.* Quum in penetralia ædium jam devenissent, Essexius jussit ut pessulis obductis includerentur; & inquit: *Patientiam tantisper induite; jamjam mihi in urbem abeundum, utcum Præ-tore & Vice-Comitibus rationes ineam; mox redibo.*

Illi conclusi ibi custodiuntur à Joanne Davisio, Francisco Treshamo, Oweno Salisburio ¹ perditæ audaciæ veterano, & nonnullis sclopetariis. Essexius equorum & suscepti consilii ex improvise horum adventu immemor, ex ædibus (quas Gillio Merico defendendas committit) jam se proripit cum cohorte cc. plus minus hominum, quibus animus ætasque ferox; nec illi qui-

1. Promptæ audaciæ in Edd. priorib.

dem militariter instructi, plerique pallio circum brachia contorto, cum ensibus. Comes Bedfordiæ, Baro Cromwellius, & alii nobiles, inter eundem se aggregant. Londinum ingressus subinde exclamat, *Pro Regina, Pro Regina; vitæ meæ insidiæ struuntur.* recta per præcipuum Urbis forum ad Smithi Vice-Comitis ædes juxta *Fenchurche* festinate pergat. Cives inermes spectatum concurrentes obsecrat ut se armarent, alioqui sibi non usui futuros. In urbe tamen, armis tunc exercitatissima, frequentissima, illique devotissima, ne unus vel ex infima plebe arma pro eo sumpsit. Cives enim etsi pro plebis ingenio rerum novarum cupidi, ex opulentia tamen simul pavidi erant, atque præ incorrupta in Principem fide inconcussi. (& inopia, si qua res alia, Anglos in rebellionem præcipitat.) Ad Vice-Comitis ædes Urbis longitudinem fere permensus venit, animo æstuans, & sudore adeo diffluens, ut interulam necessario mutaverit.

Essexius urbem ingreditur.

Vice-Comes, in quo ille prone credulus spem certam ex incerta aliorum fide posuerat, per posticum se ad Prætores illico subduxit. Th. Baro Burghleius, & Dethicus Garterius fecialis Armorum Rex, interim Urbem ingressi, Essexium & participes proditores denunciant, licet nonnulli se objicerent, & impetum facerent. Itidem Comes Cumberlandiæ, & Thomas Gerardus Eques Marefcallus, per alias urbis partes. Quod ut Essexius comperit, è Vice-Comitis ædibus proruit, vultu incerto & suspensio, inclamans: *Angliam Hispaniæ Infantæ dividendam esse*; & cives ad arma frustra provocans. Quum homo plane nemo arma sumeret, videretque, suos se clam subducere, & audiret, Admirallum cum copiis adventare: spem abjicere cœpit. Domum itaque redire cogitat, spe gratiam apud Regnam con-

Proditor declaratur.

Redire cogitat.

1. Dethicas Garterius Arm. Rex, *Edd. pr.* 2. A Vice-com. *Edd. Belg.*

1601. sequendi per Custodem Sigilli & reliquos Consiliarios, quos domi concluderat. Verum quum Joann. Levesonus, qui cohorti ad *Lbudi portam* præerat, Gorgio transfundi licentiam pro Comite roganti negasset; Gorgius sibi providus Comiti suavit ut ipse mitteretur ad Consiliarios liberandos, & cum illis apud Reginam de venia consequenda supplicando intercederet, dum adhuc spes veniæ superesset, cruore nondum effuso, Regina de successu dubitante, & civium animis adhuc ambiguis. Comes annuit, ut solus Pophamus Justitiarius liberetur, qui, quum liberari nollet, nisi Custos Sigilli una liberaretur, Gorgius liberavit singulos, & cum illis per flumen ad Regiam se contulit.

Consiliarii
liberantur.

Interea Essexius rediturus, catenam per plateam inductam prope occidentalem portam Templi Paulini & hastatos sclopetariosque oppositos opera Episcopi Londinensis sub ductu Joannis Levisoni offendit. Gladium jam primum stringit; Blunto imperat, ut in eos impetum faceret; quod strenue ille præstitit, irruens ¹ in Waitum, (ductorem satis animosum, sed à suis quibus præfuit derelictum) eum interfecit, & ipse graviter sauciatus capitur. Cecidit ibidem Henr. Tracius adolescentulus Essexio charus, ² & è civibus unus & alter. Ille hinc repulsus, galero glande trajecto, plurimis subterfugientibus, cum paucis qui deserere noluerunt, ad *Reginæ* quam vocant *Ripam* cymbulas nactus, ad ædes suas rediit.

Confictus.

Queen=
hith.

Ædes suas
communit.

Consiliarios esse dimissos gravissime indignatur, chartulas quasdam in ignem, ne quid, ut dixit, enunciarent, projicit, ad defensionem se accingit, & extrema jam spe à Londinensibus opem expectans ædes undique com-

1. In Waitum (qui in ipsum quondam in Hollandiam percussor à Leicestrio zelotypo submissus,) eum interfecit, *Edd. priores.* 2. Et à civibus *Elz. Sen.*

munit.

munit. Admirallus mox obsidione incingit, qua terram 1601.
 spectant; disponit Comites Cumberlandiæ & Lincolnæ, ^{*Obsidetur.}
 Thom. Howardum, Greium, Burghleium, Comptonum,
 & alios, cum copiis equestribus & peditibus. Ipse, cum ^{Deditio im-}
 Effinghamio filio, Cobhamo, J. Stanhopo, Rob. Sidneio, ^{peratur.}
 Fulcone ¹ Grevillo qua flumen hortum occupat. Jam
 ædes oppugnaturus per Sidneium imperat ut deditionem
 facerent. Southamptonius rogat cui se dederent? an
 adversariis? hoc enim ² esset, se in exitium præcipitare.
 an Reginæ? hoc esse, se reos confiteri. Veruntamen
 si Admirallus de nostra securitate, inquit, datis obsidibus
 caverit, coram Regina nos sistemus. Sin minus, singu-
 lis deliberatissimum est, pugnando vitam profundere. Ad-
 mirallus, per Sidneium renuncians, nec à rebellibus con-
 ditiones proponendas, nec iisdem obsides tradendos:
 Efflexio significat, ut imbelli sexui parceretur, se permis-
 surum, ut Comitissa ejus uxor, Richa soror, & famulæ
 quæ muliebribus lamentis omnia complebant, emitteren-
 tur. Quod instar beneficii ille habuit; tantum rogavit,
 ut hora una & altera concederetur ad locum communi-
 endum qua illæ exirent; quod etiam concessum.

Hora nondum exacta, Efflexius omnia in desperatis ^{Erumpere}
 & perditis habens, erumpere statuit, & Baro *Sandius*, ^{statuunt.}
 ceteris ætate provectior, maximopere urgebat: ingemi-
 nans, fortissima consilia esse tutissima; honorificentius
 esse viris nobiles, pugnando, quam carnificis manu
 mortem oppetere. Efflexius autem, animo varius, de de- ^{De dediti-}
 ditione mox cœpit cogitare; & significavit, certis qui- ^{one consul-}
 busdam conditionibus se dediturum esse. Verum quum ^{tatur.}
 nullas conditiones Admirallus admitteret, dixit, se nolle
 conditiones ferre, sed potius velle accipere: hæc tria
 tamen petere: *Primum, ut civiliter cum eis ageretur.*

* Obsiditur Ed. Lond. 1. Grevillo, qua flumen Tamesis alluit,
 hortum &c. Edd. priores. 2. Esse Edd. priores.

1601. Hoc Admirallus promisit. *Deinde, ut juste & legitime eorum caussa audiretur.* Respondit, non esse cur hoc dubitarent. *Postremo, ut Ashtonus verbi divini Minister illi in carcere adesset in animæ solatium.* Respondit Admirallus, de his apud Reginam se intercessurum. Pro-
 Se dedunt. tinus nobiliores in genua procumbentes, gladiis Admirallo traditis, se ad horam noctis decimam dediderunt. Nec plures perierunt quam Owenus Salisburius, unusque & alter sclopetorum ictibus in ædibus occisi, & totidem ex oppugnatoribus.

Incarcerantur.

Ipse Essexius & Southamptonius primum ab Admirallo ad Archiepiscopi Cantuariensis ædes Lambethæ, & non recta ad Arcem Londini ducuntur, quia nox erat fœda, & Tamisis sub ponte non pervius, sed inde paullo post ex Reginæ mandato ad Arcem cymba devehuntur, & in aliis cymbulis Rutlandius, Sandius, Cromwellius, Montaquilius, Carolus Danversius, & Henricus Bromleius. Reliqui in publicos carceres conjiciuntur. Ita horis duodecim hic motus compressus erat; quem alii timorem, alii errorem; qui durius, pertinacem impatientiam, & vindictæ cupiditatem; qui gravissime, inconsideratam temeritatem, dixerunt, & adhuc, nisi pauci, crimen capitale censuerunt.

Civium fides laudatur.

Postridie Regina, fecialis voce immotam civium Londinensium fidem laudat, eamque verbis amore plenissimis agnoscit, simulque monendo jubet ut publicæ tranquillitati consulerent, quum hujus seditionis contagio late serpsisse videretur, & sedulo observarent, si qui res novas moliantur, imperitos animos impellendo, vel Reginæ ministros suggillando.

Thomas Leæus capitur.

Die Februarii duodecimo Tho. Leæus, Henrici Leæi Georgiani ordinis Equitis præclari agnatus, notissimæ audaciæ, militum in Hibernia ductor, Tir-Oenio intimus, & Essexio devotus, qui eadem nocte, qua Essexius
 Consi-

Consiliarios adire recusaverat, operam suam ad Essexium 1601.
intercipiendum aut perimendum obtulerat, Roberto
Crosso ductori classario, gloriosum esse, innuit, si sex
viri animosi Reginam simul adirent, eamque vi adige-
rent, ut Essexium, Southamptonium & reliquos custodia
emitteret. Hæc mox Consiliariis Crossus detulit, Leæ-
usque quæsitus, primis tenebris juxta ostium sanctioris
cubiculi Regii deprehensus est, cogitabundus, pallens,
sudore diffluens, & sæpius percunctans, an Regina jam
cœnatura, an Consilarii adessent: inter hæc captus &
examinatus, postero die in judicium raptus, ex testimo-
nio Crossi & sua confessione damnatus, ad furcas Ti-
burnas trahitur: ubi confessus se hominem fuisse nocen-
tissimum, in hac autem causa innocentem; & nihil
contra Reginam vel cogitasse protestatus, supplicio af-
ficitur. Et pro temporum ratione salutaris hæc visa est
severitas.

*Supplicio
afficitur.*

Die mensis xv. circumcelliones, vagabundi, ¹ & oti-
osi, quibus dicere & audire nova familiare negotium,
turbis & prædæ inhiantes, sub pœna supplicii extremi
urbe quamprimum excedere jubentur. Jam inita con-
silia in Drurianis ædibus aliquis è conjuratoribus, spe
vitæ vel lucelli delentus, ediderat; Quis fuerit, mihi
parum compertum. Quod quum ceteri ex circumstan-
tiis inter examinandum persentiscerent, cuncta patefacta
opinantes, & stolidam esse fidem, celare quod alii jam
prodiderant aut prodituri erant, nihil ex silentio spe-
rantes, singula aperuerunt. Hinc Essexius & Southam-
ptonius, qui eos omnia occulta habuisse crediderunt, die
xix. Februarii judicio in Prætorio Westmonasteriensi
sistuntur, coram Barone Buckhursto Angliæ Thesaurario,

*Edictum in
vagabundos
& rumige-
rantes.*

*Conjurato-
rum confi-
lia detecta.*

*Essexius &
Southam-
ptonius ju-
dicio sistun-
tur.*

1. Et id genus hominum, qui per tabernas delituerunt, & plu-
res quotidie ad urbem confluerunt, rumores avide aucupantes,
turbis & prædæ &c. *Edd. priores.*

qui

1601. qui ad illud iudicium Summus Angliæ Senescallus constitutus. Iudices sive *Pares* dati sunt: Comites, Oxoniæ, Nottinghamiæ, Salopiæ, Derbiæ, Wigorniæ, Cumberlandiæ, Suffexiæ, Hertfordiæ, & Lincolnæ; Vicecomes Howardus Bindonius; Barones, Hunsdonius¹ Camerarius, De-la-ware, Morleius, Cobhamus, Staffordus, Greius, Lumleius, Windesorus, Richus, Darcus à *Chiche*, Chandoius, S. Joannes à Bletnesho, Burghleius, Comptonus, & Howardus à *Waldena* qui tunc Arcis Londini Constabularius. Assesores erant; Pophamus Summus Angliæ Justitiarius, Periamus Primarius Scaccarii Baro, Gaudius, Fennerus, Wamsleius, Clercus, & Kingmillus.

Accusationis capita.

Illa explicantur à Jurisconsultis Regiis.

Quum *Pares* nominatim essent citati, Essexius sciscitatus est, an non liceat ipsis, quod privatis in usu est, contra aliquos è Paribus excipere? Iudices responderunt, eam esse Parium Regni Angliæ fidem & existimationem, ut nec in iudiciis ad iurandum adigantur nec exceptioni subjiciantur. Læsæ Majestatis deinde conjunctim postulantur, quod Reginam solio & vita deturbare machinati sint, inito consilio regiam Majestatem in Regia opprimendi, quodque in rebellionem apertam proruperint, Consiliarios Regni incarcerando, Londinenses ad rebellionem commentis concitando, fideles subditos in Urbe adoriendo, & ædes contra Reginæ copias propugnando. Rogati, an horum criminum rei, negant; & Dei Pariumque iudicio se submitunt: asseveratque Essexius, se nihil admisisse nisi ex lege naturæ & vi necessitatis. ² Yelvertonus ad *Legem Serviens Regius* objecta enucleate & fuse explicat, & vel cogitasse contra Majestatem, inter Majestatis crimina esse, docet. Essexium cum Catilina comparat, quod, ut ille cujusque generis homines, ita & hic Atheos, Papistas, & scele-

1. *Deest* Camerarius in *Edd. priorib.* 2. *Elvertonus Edd. priores.*
ribus

ribus inquinatissimos, sibi adsciverit. Beneficia à Regina collata exprobrat, quæ præproperis honoribus juvenem immerentem accumulaverat; illis abusum esse arguit, auram popularem & militarem aucupando, insatiabili quadam ambitione, quæ nunquam se sistit, sed, ut crocodilus, dum vivit, augetur. Miratur vero, Comites se reos negare, quum eorum crimina omnibus omnium oculis fuerint testatissima.

Edwardus Cocus, Procurator Regius, ex Fitz-Herberto, auctore inter Angliæ Jurisconsultos percelebri, docet, internam sceleris contra Principem cogitationem crimen esse Majestatis; at non ita judicandum donec in actum verbo aut facto proruperit. Inde demonstrat, illos Principi perniciem moliri qui in rebellionem proruunt, armatam multitudinem contrahunt, jussi dissolvere recusant, aut Urbem, Arcem, Regiam, & Principem, in suam potestatem redigere cogitant. Non esse cur Comes ex lege naturæ se excuset, quum Majestas ob privatam vindictam non sit violanda. Beneficia Regiæ sigillatim enumerando percenset; equis scilicet regiis machinisque bellicis præfecisse, in sanctius consilium adscivisse, Angliæ Comitem Marescallum Hiberniæque Proregem constituisse, & xxx m. librarum monetæ Anglicæ exiguo temporis spatio munifice donasse. Consiliariorum incarcerationem, minas in eos jactatas, & formidines oppositas, memorat; societatem cum Blunto, Dantverfio, & Davisio, Pontificiæ Religioni addictis, objicit. In urbem potius quam ad Regiam profectos esse adnotat, quòd divinæ Majestatis lumen in regia Majestate collucens perfidiæ oculos ita perstrinxit ut propius accedere non auderent. Indicia, quæ proferenda, laudat, quod sint spontanea, non tormentis extorta, & inter se

r. Cohærentia; orationemque, intexta &c. Edd. priores.

1601. totius rei narratione de regina opprimenda & Parlamento convocando, concludit cum hoc aculeato Epiphonemate: *Exoptandum hunc Robertum postremum fore hujus nominis Essexiæ Comitem, ¹ qui Robertus ejus nominis primus Angliæ Rex esse affectaverat.*

Essexius
respondet.

Essexius ad hæc alacri vocis & vultus securitate erectus & fidens animi respondet; Oratoriam facultatem Advocatorum esse propriam, qui exaggerata oratione infontes opprimere gloriæ ducunt. *Pares ² orat, rem veritate, non verborum atrocitate, expenderent.* Sincerum in vera Religione animum protestatur. Davisium Pontificium fuisse, nunquam credidisse, qui sacris assiduus aderat. Minas in Consiliarios intentatas inter tantos tumultuantium strepitus non audivisse; eos ut summos amicos & honore & amore prosequi. Ut custodia concluderet, à tumultuante multitudine fuisse impulsus, & ad sui defensionem necessario adactum, postquam non incertis conjecturis, sed nunciis certissimis & fide dignis accepisset, ³ se ab inimicis ex improvise opprimendum esse. In Principem autem optime meritam & patriam fide immota & intemerata perstitisse, & æternum perstiturum. Nihil aliud in animo habuisse quam ad Reginæ pedes prostratum querelas justissimas deponere & pericula patriæ impendentia explicare.

Injurias in
Consiliarios
excusat.

Summus Angliæ Justitiarius Pophamus rogatus, & juratus, quam indigne Consiliarii habiti fuerint, enarrat. Essexius respondet, se in honoratissimos illos viros nihil mali cogitasse, at summo cum honore observasse; vidisse tamen, regium mandatum injuriam à Southamptonio non prohibuisse, quum Greius illum publice ferro invaderet, ideoque amicorum & clientum præsidia parasse ad ini-

1. Qui Robertum ejus nominis primum Angliæ Regem esse affectaverat *Ed. Lond.* 2. Orat, ut veritate, non verborum atrocitate, rem expenderent *Edd. priores.* 3. *Deest se in Edd. priorib.*

micorum violentiam vi repellendam. Fidem tamen in patriam & Principem non exuisse: nec hoc dicere ut vitæ consuleret, cujus jam pertæduit, sed in suorum participum gratiam, quorum animi incorrupti, & corpora valida patriæ fortiter inservire possint. Vim sibi inferendam fuisse, vel hinc constare dixit, quod Raleighus innuisset Gorgio, ut ab illius consortio tanquam è navigio periclitante se quamprimum subduceret. Conqueritur, sacrificos subornatos fuisse qui accusarent, & chirographum ejus ementitum fuisse. (Quod certe ab impostore factum ad emungendam pecuniam, ut postea dicemus.)

Sibi illatas
exponit.

Gorgii deinde testimonium profertur, scilicet, Essexium statuisse Regiam invadere; Parlamentum indicere, in Londinensibus spem collocasse, &c. Ille è carcere vicino accersitur, ad hæc coram testificandum. Essexius ut vidit; ratus, eum (quandoquidem ejus testimonium primum prolatum) ex spe aut metu rem universam aperuisse, & sponte testem prodire, hominem ex animi angore aculeate perstrinxit, testimonii fidem ex pallore vultus incerti elevare conatus.

Gorgii te-
stimonium
elevat.

Consultatio in ædibus Drurianis, de occupanda Arce, aut Regia, jam erat objecta. Southamptonus mitiori oratione, & imprimis modesta, culpam ex amore in Essexium contractam submisit deprecatus, fidemque in Principem integerrimam protestatus, respondet, ejusmodi proposita fuisse, non tamen certo deliberata, sed ad Essexium relata. Nec, quod consultatum fuit, sed aliud, in actum erupisse, nempe ingressum in Urbem, nec alio quidem consilio, quam ut ille securum accessum ad Reginam haberet, & coram de injuriis conquereretur. Se toto die gladium non strinxisse; Edictum, quo rebelles denunciati erant, non audivisse; effulminationes ex ædi-

Southam-
ptonus
suam causam defen-
dit.

1. *Deest animi in Edd. priorib.*

1601. bus Efflexianis, quoad poterat, prohibuisse. Orat ut ex æquo & bono, non ex Juris rigore & apicibus, caussa dijudicetur. Hanc palliatam conclusionem dixit Procurator Regius, sciscitatus, an Regiæ portam, Aulam & penetralia, manu armata occupare, ut Regina in potestatem redigeretur, non sint læsæ Majestatis crimina? Southamptonius leniter eum interrogat, quid teste conscientia existimaret eos in Reginam facturos esse? Idem, inquit, quod Henricus Lancastrius in Richardum Secundum fecerat. Ille Regem supplex adiit, prætextu pravos Consiliarios submovendi: Regem autem in potestatem redactum & regno & vita spoliavit.

Justitiariis
Assessoribus
proposita.

Assessores à Paribus rogati, an consultatio in Drurianis ædibus crimen esset læsæ Majestatis, quum in effectum non fuerit perducta; affirmarunt una voce; rebellionemque in Urbe prosecutionem esse consultationis illius; utique si armatam manum in Urbe contraxissent, Regiam mox invasuros fuisse. Quæsitum deinde, an Efflexio auctore consultatio habita fuerit? Probatum è plurium testimoniis, consultationis capita ipsius manu fuisse perscripta, & ipsum chartulas nonnullas in ignem conjecisse, ne quid, ut ipse locutus erat, enunciarent.

Efflexius
adversarios
accusat.

Hæc ut audivit, quæ latuisse putavit, Spes, inquit, vitæ & impunitatis hæc testimonia à nonnullis elicuit. & vita impune fruuntur isti; Mors mihi quam vita multo optatior. Violentia Cobhami, Ceciliæ, & Raleighi, ad necessariam mei defensionem me impulit, quomodocunque ingressum in Urbem Jurisperiti interpretentur: mihi mea conscientia ab omni perfidiæ labe sincera summo est solatio. Cobhamus assurgens, nihil se malitiose in Efflexium fecisse, asseverat; ambitionem autem semper improbasse. Cui Efflexius: Verum enimvero ejusmodi calumniatorem & delatorem vel dextræ meæ mutilatione à Regina submovissem.

Franciscus

Franciscus Baconus, à Regio in rebus forensibus con- 1601.
 filio, polite & oratorie colorem rebellionis ex inimico- Baconus ac-
 rum insidiis quæsitum abstergere conatus, affirmat, Cob-
 hamum, Cecilium, & Raleighum ¹ tales esse & animo cusariones
 & fortunis, ut rem & spem hujusmodi scelere patrandò
 nunquam projicerent. Commenta illa de insidiis ex va-
 rietate labascere docet; quandoquidem Essexius, sibi va-
 rius, primum se confossum iri in lecto, mox in cymbula,
 & postremo à Jesuitis, ² clamitaret: quin etiam subinde
 exclamaret, Regnum Angliæ Hispano venale fuisse pro-
 positum. Addit, familiare ³ esse defectionem & rebel-
 lionem tentantibus, non Principes directe, sed oblique
 per ministros ferire. ⁴ Essexii factum profundæ dissi-
 mulationis arguit, quale fuit illud Pisistrati Atheniensis,
 qui corpus suum ipse laniavit, & vulneribus conscissum
 populo quasi ab adversariis laniatum ostendit, indeque
 præsidium militum nactus rempublicam oppressit. Per-
 gentem Essexius interrumpit, & memorat, quomodo non
 ita pridem Baconus litteras ipsius nomine ad Reginam
 contra adversarios illos nervose conscripserat. Quod Essexius in-
 certe amice fecerat, dum Essexium in gratiam apud Re-
 ginam reponere studeret. Ad hæc Essexius addit, se in-
 tellexisse, Cecilium Secretarium dixisse cuidam è Con-
 siliariis, jus Infantæ Hispaniæ ad Regnum Angliæ per-
 inde æque valere ac cujuscunque alterius Competitorum.
 Vix dixerat, quum Cecilius, qui auditor adstitit in per- Cecilius in
 gula occultus, in medium prodiit, & in genua procum-
 bens Seneschallum obtestatur ut bona cum venia dela-
 tionis

1. Raleighum, adeo sincere probos esse, & ab opibus instructos,
 ut rem *Edd. priores.* 2. Clamitaret: necnon è vanitate, quum
 exclamaret, *Edd. priores.* 3. Esse Proditoribus, non Principes *Ec.*
Edd. priores. 4. Essexium profundæ dissimulationis arguit, quasi
 pietatis larvam induerat: & Pisistrato Atheniensi assimilat, qui
 corpus *Ec.* *Edd. priores.*

1601. tioni tam falsæ & foedæ responderet. Quo concessio, in
 Effexium affatur. hujusmodi verba Effexium affatur: *Ingenio [tibi cedo, quo certe abundas: nobilitate cedo: ego enim non sum inter nobiles majores, nobilis tamen. Militaris non sum, & in hoc me anteis. At mea me innocentia protegit, & ego hoc in foro rectus, tu reus consistis. Quare provocho, si ausis, ut consiliarium illum cui ego illa dixerim propterea nomines.* Abnuat Effexius. Pro commentitio figmento igitur habendum infert Cecilius. Negat ille. ¹ Et Southamptonium una audivisse ait. Hinc ad Southamptonium conversus Cecilius, *Per nostram, inquit, inter nos à teneris annis necessitudinem, per Christianam professionem, per familiæ honorem, adjuro & obtestor ut hominem nomines.* Southamptonius ad confessum illum amplissimum refert, & ad ipsum Cecilius, an salvo honore possit, & rationi sit consentaneum, ut nominaret? Quum nominandum omnes censerent, Guilielmum *Knolles*, Aulæ Regiæ Censorem, Effexii avunculum, nominat. Ille Cecilio obtestante accersitus, advenit, agnovitque, se ex Cecilio ante biennium audivisse, Dolmanum quendam jus Infantæ Hispaniæ ad Regnum Angliæ edito libro asseruisse; nec aliud quicquam se dixisse. Effexius inquit, At in alium sensum verba illa mihi erant relata. Cecilius excepit: *Malitia tua, qua mihi odium apud omnes conflare studes, non aliunde promanavit, quam ex meo erga pacem studio in patriæ bonum, & inflammato tuo ad bellum ardore in militarium virorum commodum, qui ad nutum adsint. Hinc edita tua contra pacem Apologia, hinc odium in omnes pacis studiosos tanquam Hispano devotos, penitus conceptum. Tantum abest ut in Hispanicam Infantam propendeam, ut vel cogitare animus exhorrescat.* Dum *Knolles* expectaretur, Procurator Effexium hypocriticæ simulationis accusat, quod

Guil. Knolles produ-
 citur.

Cecilius in
 Effexium
 invehit.

1. Et ad Southamptonium conversus tantummodo in Edd. priorib.

publice Evangelicam Religionem professus, Blunto tamen Pontificiæ Religionis tolerationem promiserat. Inficiatur ille. Bluntum autem Pontificium esse, se nosse non diffitetur, (ille enim puer sub Alano, qui postea Cardinalis, in Belgio educatus,) ejusque conversionem expetisse, nec probasse quidem ut Christiani in caussa Religionis ¹ morte afficerentur. 1601.

Southamptonius hîc iterum se ex amore in Essexium & ex legum ignorantia excusat, Reginæque fidem & clementiam modestissime implorat, quam divinæ clementiæ vivum exemplar semper agnoverat, & in quam nihil mali vel cogitando conceperat. Southamptonius iterum se excusat.

Justitiarum Assessorum sententiam rogati de iteratis Comitum protestationibus, quod nihil mali in Reginam cogitarint, pronunciarunt: *Si quis attentaverit ita se firmare ut Rex resistere non potuerit, rebellionem tenetur.* Itidem: *In qualibet rebellionem Lex interpretatur inesse machinationem in Regis vitam & abdicationem; utique rebellem non permissurum illum Regem superesse aut regnare, qui in hujusmodi prodicionem & rebellionem deinceps animadvertat & ulciscatur.* Hæc confirmarunt è jure Cæsareo, quo, aliquid contra Principis securitatem committere, læsæ Majestatis crimen censetur, ex vi rationis, quia fieri non possit, ut, qui semel jus Regi dixerit, unquam permittat ut Rex pristinam recuperet auctoritatem, aut superfit, ne quando recuperet; exemplis è nostra historia repetitis de Edw. Secundo, ac Richardo Secundo, qui à subditis vi armata in potestatem redacti haud ita post fuerunt etiam abdicati & è medio sublati. Assessorum de Protestationibus sententia.

Deinde J. Levesonus ex ordine equestri adstans, tumultuariam pugnam, quam dixi, juxta cœmiterium Paulinum contra Essexium verbose describit. Confessiones

1. Cruciarentur pro morte aff. in Edd. priorib.

1601. Comitibus Rutlandiæ, Baronum Cromwelli & Sandii postea perleguntur.

Essexius jam mitius respondet, se nihil nisi vim vi repellere cogitasse, nec in Urbem tam inconsiderate ingredi voluisse, nisi vitæ periculum impendisse prospexisset. Procurator deinde conjurationem recentem Leæi, & Hibernica quædam, urget; item regnum affectatum, Atheismum & Papismum denuo objectat, quæ ille inficiando negat; Et hujusmodi, inquit, calumnias non dubito quin Christiane moriendo facile abstergam. Baconus postea sententias Judicum, quibus Comites læsæ Majestatis tenebantur, recenset, nec illos posse hoc crimen excusare, docet, qui à Magni Sigilli Custode jussi, & à feciali moniti, arma non posuerant. Essexius inquit: Fecialem præter stigmaticum illum vidi nullum, quem pro feciale non habui. Si aliud quicquam apud animum statuissem quam meam contra privatos adversarios defensionem, cum tantula cohorte tamque inermi, (nisi ensibus enim, pugionibus & sclopetis minoribus, non erant armati) haud prodieram. ¹ Cui Baconus; At in hoc imitatus es recens exemplum Guisii, qui Lutetiam nihilominus non ita pridem cum pauculis ingressus, cives ad arma ita concitavit ut Regem urbe exturbaret. Et fecialis ille, quamvis nequam, fecialis tamen.

Mox jussu Seneschalli Comites amoti. *Pares* confurgentes & secedentes inter se contulerunt, & re mature deliberata ante horam ad sedilia reversi, singuli suis suffragiis Essexium & Southamptonium reos pronunciarunt. Actuarius ex formula hoc illis ad repagulum revocatis significat, & seorsim sciscitatur, an quid inter-

1. Cui Baconus; Vastre hoc à te factum, qui in civium armis spem totam defixisti, ut te tuosque armarent, & pro te arma caperent; imitatus in hoc Guisium, qui Lutetiam non ita pridem
Edd. priores.

ponerent

ponerent cur sententia non pronunciaretur? Essexius *Pares* obtestatus, ut apud Reginam pro Southamptonio qui bene mereri posset intercederent: *De vita*, inquit, *ego minime sum sollicitus; nihil mihi magis in votis est, quam ut fide integra in Deum & Principem vitam deponam, quacunque sit juris in me interpretatio. Nolim tamen, quis Reginae significet, me clementiam ejus aspernari, quam tamen me eblandiendo imploraturum esse haud credo. Vos oro, ut in conscientiae vestrae foro me, qui nihil mali in Principem meam cogitavi, absolvatis, etsi in foro judicii condemnaveritis.*

Southamptonius Reginae misericordiam demississime efflagitat, *Paresque*, ut intercederent, & gratiam, imo & conscientiam, interponerent, maximopere obsecrat; rursus protestatus, se nefariam in Reginam cogitationem nunquam concepisse, adeo suavi oratione & ingenua modestia, ut omnium adstantium animos ad misericordiam commoveret.

Seneschallus jam gravi habita oratione, qua monuit Essexium, ut Reginae misericordiam exposceret, sententiam funestam conceptis verbis de suspendendo, corpore membratim dissecando, &c. pronunciavit. Securi jam in illos conversa quæ antea aversa, Essexius inquit: *Hoc corpus meliorem operam Reginae navare potuisset, si ita illi visum: Gaudebo si quocunque modo sit usui.* Rogat ut ante mortem Eucharistiæ mysterio participaret, & Ashtonus verbi Minister in animæ medicinam sibi adesset. A Wigorniae Comite, & summo Angliæ Justitiario, quod in custodia detinuerit; à Morleio & La-Waro, quod eorum filios totius rei ignaros in periculum precipitaverit, culpam deprecatur. Ita Seneschalliæ bacillo fracto itum est. Hæc, quibus interfui, fide incorrupta compendio memoravi, nec quicquam memoria dignum,

Sententia
in eos pro-
nunciatur.

1. Ut quis *Edd. priores.*

1601. nisi me mea fefellit observatio, volens prætermisi.

Alii in ju-
diciū vo-
cantur.

Postridie in judicium adducuntur Robertus Vernonius, Guilielmus Constabulus, Edmundus Bainhamus ex ordine equestri, Joannes Littletonus, Henricus Cuffus Essexio ab epistolis, Whitlockus militum ductor, Joannes & Christophorus Wrighti fratres, atque Orellus veteranus¹ incurvicervicus. Simul ac dextram singuli ex more sustulissent, litteræ à Regina intervenerunt, quibus illa, à Fulcone Grevillo edocta, plerosque in fraudem imprudentes fuisse allectos, jussit, ut Littletonus, jam perdita valetudine, Bainhamus, qui lascivia & magistratum contemptu præceps abierat, & Orellus, judicio subjicerentur; ceteri in carceres remitterentur. Bainhamus & Orellus ignorantiam in excusationem attulerunt, se Comites ex observantia secutos. Littletonus, testimonio Danversii, qui eum in societatem allexerat, oppressus, consultationi interfuisse diffiteri non poterat. Quum inter accusandum, scelus & seditionem cogitasse coargueretur ex numero equorum & armorum quæ in diversorio tunc temporis habuit, respondit, facultates pares esse pluribus equis alendis, arma & equos sibi semper cordi fuisse. Damnatus cum ceteris, nihil aliud dixit, quam, sublatis ad cælum oculis, *Te Deum laudamus, te Dominum confitemur*. Vitæ tamen omnium parvitum, quam Bainhamus pecunia Raleigho numerata redemit, Littletonus morbi violentia haud ita post naturæ reddidit. Orellus poenas carcere aliquandiu luit.

Essexius
colloquium
expetit.

Essexio interea animum, sive sua ipsius conscientia, sive terror à Ministro injectus, ita verberavit, ut persuasissimum fuerit, se ad inferos amandandum, si quid veri reticeret, & conscios non proderet. Unde petiit aliquos è primariis Consiliariis, & nominatim Cecilium, præsentem alloqui. Accedunt vero Sigilli Magni Custos,

1. *Deest incurvicervicus in Edd. priorib.*

Theſaurarius, Admirallus, & Cecilius. Poſtquam à Sigilli Cuſtode deprecatus eſſet quod eum in cuſtodiam dederit, & à Cecilio quod eum in cauſſa *Infantæ* ſu-
gillaverit; utrinque facta eſt in charitate Chriſtiana re-
conciliatio, ¹ & ſe & alios nonnullos totius conſilii igna-
ros falſo accuſavit. Deinde innuit, Reginam ſoſpitem
eſſe non poſſe ſi ille ſuperſit. Orat ut ſupplicium priva-
tim intra Arcem luat. Aliquot conjurationis participes
graviter incuſat ut peſtem & perniciem patriæ ² anhe-
lantes: Bluntum inprimis, & Cuſſum quem præſentem
affari percipiit. Ut vidit, in hæc verba erupit: *Cuſſe,*
à divino numine & Regia Majeſtate veniam expoſcas,
& fac mereare. Ego alteram vitam jam totus cogito,
cum animo ſtatui ſincere coram Deo & hominibus agere:
nec poſſum non hoc tibi plane proloqui. Tu ad hanc per-
fidiam me inprimis concitaſti.

Cuſſum
coarguit.

Cuſſus his verbis exanimatus, Eſſexii inconstantiam,
quod ſibi devotiſſimos prodiderat, paucis aſperius per-
ſtrinxit, & obmutuit.

Henricum etiam Nevillum Equitem clariffimum, ut
conjurationis non ignarum, edidit, qui jam ordinarius
in Galliam Legatus, reverſurus de Tractatu Bleſenſi rati-
habendo & deprædationibus utrinque ³ coërcendis; ex
itinere revocatus in Admiralli cuſtodiam committitur.
Edidit etiam quosdam in Scotia, Gallia, Belgio, & Mont-
joium Hiberniæ Proregem, quaſi à ſuo conſilio non
alienos, & alios in Anglia; qui quum plures eſſent, &
ille Hiberniam feliciter adminiſtraret, Regina pro pru-
dentia diſſimulavit.

Conſilii
conſcios
aperit.

Nec ſatis habuit hoſ verbis edere, ſed etiam Mini-
ſtro illo territante & lancinante conſcientiam, sæva ſibi

1. *Deſunt & ſe & alios &c. accuſavit in Edd. priorib.* 2. *Anhe-*
lantes: affari percipiit Bluntum inprimis, & Cuſſum. Ut vidit, Edd.
prioris. 3. *Coërcendis; unde ille ex it. Edd. prioris.*

1601. minantem, etiam scripto sub sua manu illud edidit, quod ab adversariis Regi Jacobo exhibitum suæ suorumque existimationi multum detraxit.

Die vigesimo quinto Februarii, ' qui supplicio destinatus, ad eum missi erant bene mane Thomas Montfordus, & Guilielmus Barlowus, Sacrosanctæ Theologiæ Doctores, cum ² Ashtonno Ministro, ad animam Christiana consolatione firmandam. Coram his numini divino ex intimo cordis gratias agit, quod cœpta sua Reipublicæ perniciofa non processerint, quod jam penitus peccatum suum inspexerit, non sine ægritudine, quoniam causam injustam tam pervicaciter in judicio defendisset. Reginæ gratias habet, quod permiserit, ut supplicium de eo non publice sumeretur, ne populi acclamatione animus jam compositus de statu dimoveretur, testatus, se jam ³ didicisse quam vana sit aura popularis, & agnovit, quam merito à Republica esset *evomendus* (ita loqui placuit) ob crimen sceleris suscepti, quod assimilavit Lepræ longe lateque diffusæ, quæ plures infecerat.

Reginam interea animo fluctuantem hinc pristina in hominem benevolentia ad aliquam clementiæ partem revocavit, quæ jussit per Edwardum Carium, ne supplicio afficeretur; illinc abrupta contumacia, qui veniam orare dedignatus, & se non posse vivere sine Reginæ pernicie, palam dixerat, ad severitatem ita exacuit, ut mox per Darcium rursus imperaret.

Ad supplicium ducitur.

Producitur itaque ille inter Theologos ad tabulatum in Arcis Londinensis area; juxta quod sederunt Comites, Cumberlandiæ, & Hertfordiæ; Vicecomes Howardus Bindonius, Barones, Howardus Waldenius, Darcus à *Chile*, & Comptonus. Aderant etiam aliquot Senatores

1. Qui supplicio sumendo destinatus, *Edd. priores.* 2. Ashtonno Ecclesiæ Ministro, *Edd. priores.* 3. Dedidicisse *Edd. Belg.*

Londi-

Londinenses & ex ordine Equestri, inter quos Raleighus eo consilio, si ipsi credamus, ut responderet, si quid sibi à morituro objiceretur, alii tamen præsentiam in deterius interpretati, ut cruciatu oculos pasceret & odium sanguine exsaturaret. Admonitus autem ne morienti instare videretur, quod ignobilium est ferarum, se longius subduxit, & ex armario spectavit.

1601.

Essexius, quamprimum in tabulatum ascenderat, caput detegit, oculisque in cœlum sublatis, magna multaque fuisse juventutis suæ peccata, agnovit, pro quibus ab æterna Dei Majestate per Christum Mediatorem veniam ardentissime precibus efflagitavit, maxime pro hoc postremo peccato, quod *Sanguinolentum, Clamans, & Contagiosum* dixit, quo tot seducti, in Deum, Principem, & Patriam peccaverunt. Reginam & Administros, ut ignoscerent, obsecravit, longævam vitam, & prospera quævis comprecatus; protestatus simul, se nunquam vim in Reginam vel cogitasse. Deo gratias egit, quod nunquam fuit Atheus aut Papista, sed spem totam in Christi meritis defixerat. Deum oravit ut animum contra mortis terrorem firmaret. Adstantes rogavit ut animos una secum precatiuncula conjungerent, quam anhelus ferventissimo internæ devotionis affectu ejaculatus est. Postea carnifici veniam petenti ignovit. Symbolum Apostolicum recitavit, collumque trunco admovens prostratus, primis quinquagesimi primi Psalmi versiculis repetitis, dixit: *In humilitate & obedientia ad pœnam promeritam me prosterno; Tu, Deus, servuli prostrati miserere. In manus tuas, Domine, Spiritum commendo meum.* Caput tertio ictu erat amputatum; primus autem sensum & motum abstulit. Supplicio afficitur.

Ita piissime & vere Christiane (licet hanc pietatem ut ministello quam viro bellicoso digniorem Bironius Gallus & alii prophani ¹ subsannarent, quasi formido in-

1. Subsannarant *Elx. Sen.*

ferni

1601. ferni non esset Christiani fortitudo) vitam cum morte commutavit Robertus *D'evereux* Effexiæ Comes, anno ætatis tricesimo quarto: ut pater non omnino vanus fuerit, qui moriens tricesimum sextum ætatis annum filio cavendum præmonuit; ut effatum illud animo divinitus injectum videatur. Sed hæc jam dicta anno millesimo quingentesimo septuagesimo sexto. Vir erat virtutibus, quæ quidem nobilissimo dignæ sunt, instructus singulis. Genus illi antiquum & pernobile: cognomen familiæ ab Ebroicis (*Evereux* vulgo vocant) Normanniæ urbe. Opes & Baronis dignitas à conjugio olim cum ¹ herede Baronis Ferrarii de Chartley, splendor ab altero conjugio cum Cecilia Guilielmi Bouchieri filia, cui avia erat soror Edwardi Quarti Regis Angliæ, proavia filia Thomæ Woodstochii filii Regis Edwardi Tertii, nata ex altera Humfredi Bohuni Comitis ² Herefordiæ & Effexiæ filia: unde Waltero proavo titulus Vicecomitis ³ Herefordiæ ab Edwardo Sexto collatus, & patri Comitis Effexiæ honor ab Elizabetha.

Ejus elo-
gium.

Genus &
ingenium.

Ille juvenis bonarum litterarum & veræ pietatis studiis Cantabrigiæ innutritus, ⁴ à Leicestrio Reginæ commendatus, & in equorum præfectura suffectus, ægre gratiam ab ea iniit quæ ab ipsius matre alienior. Verum ubi primum obsequio gratiam conciliaverat, illa ære alieno, quod pater in ærario contraxerat, exoneravit; in Georgianum ⁵ ordinem, & postea in Sanctius consilium, vicesimo tertio ætatis anno vix completo, adscivit: exercitibus sæpius præfecit, licet eum fortuna sæpe destituerit; (non dixero cum Astrologis, ex Marte, qui undecima cœli statione afflictissimus nascenti affulserat:) honoribus & beneficiis indies cumulavit, plurimique

1. Desunt herede &c. conjugio cum in *Edd. priorib.* 2. Hertfordiæ *Edd. priores.* 3. Et hîc item Hertfordiæ in *Edd. priorib.* 4. A socero Leicestrio *Edd. pr.* 5. Ordinem & Sanctius consilium *Edd. priores.*
æstimavit

æstimavit quod & animum studiis honestis & corpus periculis exercere videret. Quum jam non speciem sed vim in Reginæ gratia haberet, properavit (ut prudentiores Aulici querebantur) & æquales & superiores anteire, omnium laudi, qui ipsi non devoti, ¹ detrudere, aliorum potentiam vel gratiam apud Reginam iniquissime ferre, popularem auram semper brevem & injustam, atque militarem nunquam non periculosam, comitate & liberalitate aucupari. Cœpit etiam ² & contumaciam adhibere in Reginam, à quadam animi magnitudine potius quam à superbia, postquam illa ex benignitate novis beneficiis redintegrata gratia subinde locum aperuisset. Sed contumacia cum pervicacia in beneficiis quasi extorquendis, fastidiosus quidam obsequii neglectus, & subdolæ æmulorum artes, Reginæ animum sensim immutarunt, ³ demum prorsus abalienarunt, ⁴ & partos speratosque honores quasi momento everterunt.

Nec ille certe ad aulam factus videbatur, qui ad scelera segnis, ad offensionem accipiendam mollis, ad deponendam difficilis, & sui minime obtegens, sed, ut Cuffus mihi conqueri solitus, φιλοφανερός & μισοφανερός, id est, amorem & odium in fronte semper gessit, nec celare novit. Ut verbo expediam: Nemo gloriam ex virtute magis ⁵ concupivit, & cetera omnia minus curavit.

Uxorem duxit Franciscam Francisci Walsinghamii ^{Uxor & liberi.} filiam, Philippi Sidneii viduam, (Regina inconsulta, ideoque offensa, quasi ea affinitate Essexianæ familiæ dignitatem depressisset,) è qua progenuit Robertum filium, Franciscam & Dorotheam: at ex Southwellia amasia Walterum.

1. Obtretere pro detrudere in *Edd. priorib.* 2. Et contumaciam in Reginam, &c. quam à superbia, adhibere, postquam *Edd. priores.* 3. Et demum *Edd. priores.* 4. *Defum* & partos &c. everterunt in *Edd. priorib.* 5. Expetivit *Edd. priores.*

1601. Quinto die Martii, Christophorus Bluntus, Carolus Danversius, Joannes Davisius, Gillius Mericus ex ordine Equestri, & Cuffus, in judicium vocantur, in Prætorio Westmonasteriensi, coram summo Angliæ Admirallo, Hunsdonio Camerario, Cecilio Secretario, Joanne Fortescuo Fisci Regii Cancellario, primario Angliæ Justituario, & aliis delegatis. Accusantur de iisdem, quibus Essexius, criminibus: scilicet quod perniciem Regiæ Majestati machinati erant, consultando de Regia Majestate opprimenda: in urbe rebellando, &c.

Alii in judicium vocantur.

¹ Merico & Cuffo jam submotis, tres priores sciscitati sunt, an non possent alteram accusationis partem fateri, alteram inficiari? Pernegarunt enim, se perniciem Principi machinatos esse. Judices, ut antea, pronunciarunt: Qui rebellat, ut Regi legem præscribat, Regiamque potestatem coërceat, perniciem Regi machinatur: & cogitat eundem cum imperio tum vita spoliare.

Hæc probarunt, prolatis exemplis rusticorum ² qui in agro Oxoniensi & Cantio patrum memoria Majestatis damnati eo quod convenerint, & arma sumpserint; hi de augendo diurni operis pretio, illi ad sepimenta agrorum compascuorum dejicienda. In hanc sententiam plura produxerunt; & docuerunt, fieri non posse, quin, qui Principem in potestatem redegerint, iidem etiam vim illaturi sint; quia victores semper sunt insolentes, & multitudinis furor cohiberi non potest; quæ, ut suæ securitati caveat, nullum unquam facinus detrectavit.

Chr. Bluntus.

Confessionibus suis Bluntus urgetur, & confessione ipsius Essexii, qui eum ut sceleris instigatorem accusa-

1. Tres priores &c. machinatos esse. Merico jam & Cuffo submotis, Judices, ut antea, *Edd. priores.* 2. Qui læsæ Majestatis damnati fuerunt, patrum memoria, eo quod in agro Oxoniensi & Cantio convenerint, *Edd. priores.*

verat.

verat. quam ut lectam audivit, & Essexii manu subsignatam vidit, præ admiratione quasi obstupuit, & majorem in modum petiit ut alio in loco cum Admirallo & Cecilio ea de re colloqueretur: palam autem suspirans, oculis sublatis, dixit, *Tu summe Deus nosti à cujusmodi coeptis ego Essexium dissuaserim.* Legitur deinde Thomæ Lexi, quem dixi, confessio, qui agnovit, se Blunti licentia (qui Marecallus erat in bello Hibernico) misisse ad Tir-Oenium, ab eoque per internuncium intellexisse, Tir-Oenium dixisse; Si Essexius ipsi auscultaret, se effecturum ut ille totius Angliæ longe potentissimus evaderet. Item affirmatur, Lexum dixisse, sibi comperatum esse, Essexium, Tir-Oenium, & Bluntum, idem spirare. Nec negavit Bluntus, se Essexii jussu Lexo licentiam mittendi & itandi ad Tir-Oenium fecisse. Leguntur & alia ex Hibernia transmissa ad comprobendam consociationem inter Essexium & Tir-Oenium.

Flemmingus Regius sollicitator ad Danversium jam Danversius. conversus disserit ex juris apicibus: Si quis consilium sumendi arma contra Principem nesciat, consilii tamen participibus se in actione conjungat, læsæ Majestatis teneri. Danversium autem multo magis teneri, quem inter consultationis & conjurationis participes fuisse, ex ipsius & ceterorum confessionibus evincitur.

Ille nihil contra, nisi quod periculum fortunarum & capitis in hac caussa præ amore erga Southamptonium neglexerit: (ille enim Danversium ob homicidium fugientem receperat, occultaverat, & in Galliam transmisserat, ubi castra cum fortitudinis laude secutus, donec Regina ægre exorata vitæ gratiam fecisset.)

Davifius sua ipsius conscientia & confessione convi- Davifius. ctus, quodammodo obmutuit, & sugillatus obiter quod Pontificius esset, haudquaquam negavit, se ab institutore in Academia Oxoniensi in Pontificia Religione fu-

1601. isse informatum, & in eadem à Blunto, dum in Hibernia militaret, confirmatum. Quo verbo quum Bluntum commotum videret, mox placavit, asserens, se non Blunti persuasione, sed exemplo Christianæ ejus & integræ vitæ in ea Religione confirmatum fuisse.

H. Cuffus. Cuffus deinde cum Gillio Merico pro tribunali sistitur. Premitur indicis Danversii, Essexii, & Henrici Nevilli. Danversius ediderat, Cuffum omnium consultationum gnarum fuisse, & Regiam invadendam semper suavisse. Essexius coram Consiliariis, eum fuisse instigatorem totius prodicionis, asleverarat, suaque manu testatus erat. Et Henricus Nevillus ingenue confessus erat, (si mea me non fallit memoria, tum enim præsens confessionem recitatam audivi,) Cuffum sibi è Gallia reduci suggestisse, illi imputatum iri quod Tractatus ad Bononiam successu caruisset; postea sæpius adiisse, & persuavisse ut Essexium inviseret, quod semel fecit. Postea, quum jamjam in Galliam reversurus esset, exorasse ut Drurianas ædes adiret, & quid consultaretur audiret, protestando, nihil ibi proponendum quod non sit Reipub. & Essexio usui, quodque salva in Regiam fide exaudiri posset; demum orasse ut Comiti adesset quum Regiam invaderet, consiliumque susceptum explicasse. Quod quum Nevillus ut periculosum, difficile & sceleratum improbasset, & irridens, ex iis esse diceret, *quæ non laudantur nisi peracta*: Cuffum periculum & difficultatem extenuasse; innuisse, Urbem Londinum & Senatorum plures Essexio devotos esse & ad nutum adfuturos, illudque Lucani usurpasse: *Arma tenenti omnia dat qui justa negat*. Nec Cuffus hæc inficiatus est. Procurator Regius hinc syllogistice argumentatur; ille tam acute & dialectice respondet, ut Cecilius Sophistam subtilem esse dixerit, & Andersonus in Communium Placitorum tribunali Justitiarius supremus subiratus utrumque

trumque stolidos syllogismos contexere inclamaverit, legem Majestatis Edwardo III. regnante latam acriter perurgens. Ut semel dicam : Cuffus ad hæc duo tanquam defensionis capita se recipit. Quod, inquit, Majestatis læsæ accerfor, quia in Essexianis fui ædibus die rebellionis, eadem ratione & leo in cavea accersatur Majestatis. Toto eo die afflictissimam Comitis fortunam deplanxi, nec quicquam aliud omnino egi. Suasi quantum poteram ut Reginæ misericordiam supplex imploraret. Consultatio vero in ædibus Drurianis non magis crimen læsæ Majestatis censenda, quum in effectum non prodierit, quam embryon, foetus perfectus. Jurisperiti contra docuerunt, nullam manendi in illis ædibus necessitatem illi impositam fuisse ; suas partes singulis in illa actione descriptas, aliis ad ædes propugnandas, è quorum ille numero, aliis ad Urbem occupandam, qui mutuas operas traderent ; & in læsæ Majestatis crimine omnes participes ex æquo teneri. Consultationem in ædibus Drurianis per se crimen esse læsæ Majestatis, quoniam in Majestatis perniciem consultatum, & in actum proruperat. Denique è juris-prudentia responderunt : Si plures in Principem conjurent, & destinata diversa ratione exsequantur ; unum tamen idemque omnium crimen judicatur ex communi omnium conjurantium malitia. Hæc prudentum responsa, atque Essexii, Nevilli, & Danversii confessiones, Cuffi causam jugularunt.

Mericus accusatur, quod missis litteris fratrem suum Gillius Mericus. Salisburium, ¹ Gwinum, & alios expertæ audaciæ viros, ad partes pellexisset ; ædes Essexianas defendendas suscepisset ; easdem contra Reginæ copias communisset, & propugnasset ; exoletam Tragoediam de tragica abdicatione Regis Richardi Secundi in publico theatro coram ² conjurationis participibus data pecunia agi curasset.

1. Groinum *Edd. priores.* 2. Conjuratis data pecunia *Edd. pr.*

1601. Quod ab eo factum interpretati sunt Jurisconsulti, quasi illud pridie in scena agi spectarent, quod postridie in Elizabetha abdicanda agendum. Liberque paullo ante eodem argumento ab Haywardo erudito viro editus, & Essexio dicatus, eandem judicii aleam subiit, quasi in documentum & incitamentum Reginam folio deturban- dam scriptus; infelici auctoris fato, qui diuturno carcere luit intempestivam editionem, & hæc verbula in Præ- fatione ad Essexium, *Tu magnus spe, major futuri tem- poris expectatione.* Mericus obfirmato silentio hæc au- divit, nec aliud dixit, quam, *Essexius me extulit, idem- que evertit.*

Damnato-
rum peti-
tiones.

A Duodecim-viris singuli læsæ Majestatis rei sunt peracti. Sententia funesta prolata, Bluntus & Danver- sius orarunt, ut nobiliorum supplicio afficerentur, id est, capite truncarentur. Et sane nobile utrique genus erat: huic mater filia & una heredum Nevilli Baronis Lati- meri ex Henrici Comitis Wigornix filia; avia, Baronis Mordanti filia; proavia è stirpe Courteniaca: ille è Bluntis de *Kiderminster* natus, qui ex eadem familia qua Barones Montjoii. Davisus oravit, licet non per- inde genere nobilis esset, idem supplicium subiret; sin minus, ne membratim diffecaretur, sed Christiano ritu exanime corpus inhumaretur.

Cussi sup-
plicium.

Martii XIII. ad Tiburnam trahuntur Mericus & Cuf- fus. Hic ad patibulum in hanc sententiam, ut summa- tim perstringam, locutus est: *Huc adductus¹ sum, ut naturæ debitum solvam, & delicta in Deum, Principem, & Patriam luam. Firmissime credo, ut delictorum meo- rum multitudinem intuendo infinitam numinis justitiam perspicio; ita ex² inflicti supplicii gravitate me infini- tam numinis misericordiam experturum. Humanæ sortis*

1. Deest sum in Ed. Lond. 2. Inflicta supplicii magnitudine Edd. priores.

exempla hic spectamus. Mors, quæ nobis subeunda, terribilis est, (vitæ enim dulcis illecebra etiam optimos mulcet;) & sane ignominiosa est. Atqui illa tamen etiam optimis, imo & Dei Sanctis, communis est, quibuscum in Christo resurgendi spes mihi certa. Nec quis hinc opinetur, me meis meritis præsidere; faceffant illa: In pretioso Servatoris sanguine spem totam defigo. Persuasissimum mihi est, quicumque in hac vita plectitur, eodemque momento cæleste solatium interne persentiscit, Deum ut patrem non ut Judicem in hunc animadvertere. Ad supplicii causam ut accedam: Nemo non novit quam turbulentus fuerit tumultus sub magno illo Comite parum considerato die VIII. Februarii. Deum, Angelos & conscientiam testor, me ejusdem conscium non fuisse, sed toto die intra parietes conclusum plorasse & planxisse. Quod ad machinationem spectat, illa duplex. Hic interruptus, & monitus, ne distinguendo veritati illuderet, nec ficulnea folia ad crimen tegendum adsueret: Fateor, inquit, summum esse scelus, imo Majestatis crimen, si subditus de gradu dejectis viam ad Regiam Majestatem vi & armis aperiret; Ego neminem ad arma contra Reginam incitavi. Quod nobili illi viro Henrico Nevillo periculum conflagi, dolenter ingemisco, utque ignoscat, vehementer obsecro. Quod dixi, ex viginti quatuor Senatoribus Londini viginti & unum Essexio devotos fuisse, hoc de ipsorum in Essexium propensissimo animo, non quod arma pro eò sumerent, intellexi. Iterum interruptus, ad preces se convertit vehementissimas, fidemque in Deum devotissime professus, & veniam à Deo & à Principe efflagitans, vitam laqueo finivit. Vir exquisitissima doctrina, ingenioque acerrimo, sed turbido & tortuoso.

Hunc eodem mortis genere secutus est Gillius Mericus, animo omnino imperterrito; & qui quasi vitæ per-

Et Gillii Merici.

1. Et pro nec in Edd. priorib.

1601. tæsus Cuffum semel atque iterum interpellavit, monuitque, ut moriturus intempestivam sapientiam omitteret. Montjoium ut rei ignarum excusavit, nobilesque adstantes oravit, ut apud Reginam intercederent, ne in plures ex jure ageretur qui imprudentes ad criminis societatem accesserant.

Supplicium
de Danver-
sio sum-
ptum.

Perendie in colle ad Arcem Londinensem Carolus Danversus & Christophorus Bluntus capite obruncantur. Danversus, etsi x. millia librarum ad vitam vel in perpetuo carcere redimendam obtulisset, sedatissimo animo & vultu mortem oppetiit vere Christiane, quum veniam à Deo, à Principe (cui omnia felicissima precabatur) & à Greio præsentem petiisset, cui se inimicissimum fuisse professus, non ex aliqua Greii in ipsum injuria, sed ex intimo erga Southamptonium amore, quocum Greius indictas inimicitias exercuerat.

Et de Blun-
to.

Bluntus, quum pegasus ascendisset, circumfusam multitudinem in hanc sententiam alloquitur: *Etsi tempus potius postulet, ut, ceteris rebus omnibus posthabitis, divinam misericordiam pro peccatis implorem, nihilominus, quum Essexium ad scelus instigasse insimuler, & animam salvam velim, veritatem dicam. Ante triennium Essexii animum infensorem & ambitione incensum primum perspexi. In Hibernia, dum ad Rhebanum castrum vulneratus decumberem, & postea Dublinæ, mihi significavit, sibi deliberatum esse, lectissimas cohortes ex Hibernia ad Milfordum in Australi Wallia portum transmittere, eundem occupare, majorem militum manum contrahere, & Londinum progredi. Ego re penitus considerata dissuasi, ut periculi plenum & multo sanguine constiturum. Suasi sane ut cum selectissimorum numero Regiam occuparet, & æquas sibi condiciones extorqueret. Quamvis verum sit, quod nunquam inter consultandum animum induximus Reginæ vim inferre; nescio tamen,*
si for-

si fortuna cœptis nostris non defuisset, an res sine Regina cæde & sanguine transigi potuerit. Postquam ille sui juris factus esset, in Essexianis ædibus de iisdem consiliis denuo mecum agitare cœpit: at nihil certo statuit. Postea me rure accersivit, haud multos dies ante hanc rebellionem. Cetera explicate confessus sum coram honoratissimo Admirallo, & dignissimo Secretario; quibus ut meo nomine salutem impertias, te Raleighe rogo, & à te veniam exposco. Jam oculis ad cœlum sublatis, inquit, Regiam Majestatem Deus tueatur & conservet; cogitationibus meis sceleratissimis, vitæ intemperanter actæ, tu Deus pro infinita misericordia ignoscas. Me Catholicum mori, contestemini velim, ita tamen ut in Christi morte & meritis spem totam unice collocem; simulque pro me comprecemini. Deinde Greio & Comptono adstantibus valedicit, submissaque voce precatus, carnifici collum animose subjicit.

Ira Essexii, Cuffi, Merici, Danversii & Blunti supplicio, rebellio consopita, tranquillitas Reipub. restituta, & reliquorum mentes sanatæ, multa ditioribus inflictæ, quam pauculi solverunt, ceteris vita donata, & crimina clementissime remissa. Southamptonius & Smithus Vice-Comes Londinensis in carcere detenti. Huic tamen falso ex paucorum delationibus & Essexii credulitate insimulato & graviter exagitato vel Principis clementia vel innocentia tandem fuit præsidio, & cautione interposita liberatus.

Die VIII. Julii Henricus Nevillus coram nonnullis Consiliariis Regiis & Judicibus in ædibus Eboracensibus sistitur, & arguitur, consultationibus in ædibus Drurianis interfuisse, consilia ibi proposita non aperuisse, & arcana Legationis suæ Gallicæ Essexio ¹ communicasse. Fatetur se Diaria Legationis Gallicæ Essexio roganti

Hen. Nevillus carceri adjudicatur.

1. Impetiisse Edd. priores.

¹ mon-

1601. ¹ monstrasse, uni solummodo consultationi interfuisse, consilia proposita quasi ægri insomnia contempsisse, nec Effexium tantosque viros deferre ausum esse, dum delatoris nomen fugeret, atque speraret, eos consilia tam inconsiderata nec dum fixa mutaturos, aut se posse satis mature & sine suspitione aperire quum in Galliam redisset. Ille tamen omnium suffragiis graviter reprehensus, quasi graviore pœna dignus, carceri adjudicatur. Ad hanc causam etiam spectat sententia his diebus in Camera Stellata pronunciata, ideoque minime reticenda. Effexium de litteris adulteratis conquestum fuisse, supra dixi. Hac de re diligenter inquisitum, & deprehensa insignis impostura. Comitissa ejus uxor, marito & sibi in hac turbida tempestate timens, litterulas amatorias, quas ab illo acceperat, in capsulam coniectas fidei Rihoviæ mulierculæ Belgicæ commisit. Illa domi suæ occultavit. J. Daniel Rihoviæ maritus forte fortuna in eas incidit, perlegit; &, quum in iis aliquid inesse observasset quod periculum Comiti crearet & Reginam irritaret, ab artifice in chirographis ementiendis assimilari curavit. Deinde pavidæ mulieri jam puerperæ denunciavit, se in inimicorum mariti manus mox traditurum, nisi tria millia librarum ² in præsentia numeraret. Illa, ut periculum vitaret, mille centum septuaginta statim numeravit, nec tamen autographa sed eçtypa pro tanta pecunia ab impostore accepit, qui magna etiam pecunia pro autographis Effexii adversarios emungere cogitarat. Hac de impostura ille in perpetuum carcerem damnatus, tribus librarum millibus, quarum duo Effexiæ cederent, multatus, & auribus in collistrigio affixis spectaculo expositus cum hoc programme: *Falsarius & impostor improbus.*

J. Daniel
impostor
punitur.

Scoticis Le-
gatis re-
spondetur.

Paullo ante Scotici Legati, Comes Marrius & Kinlossus, quos serius advenisse diximus, Reginam accesserunt:

1. Impertuisse *Edd. priores.* 2. In præsentiarum *Edd. Belg.*

runt:

runt: de rebellione ista mature anticipata gratulati, ex-
postularunt de Valentino Tho. impunito, Guil. Evero, &
Ashfeldo, Anglis dolose è Scotia subductis; & portio-
nem quarundam terrarum in Anglia Regi assignari ro-
garunt. His responsum est: Gratulationem illam longe
esse gratissimam. Reginamque ex animo optare ut nulla
ejusmodi rebellio in Scotia accidat; sin acciderit, eadem
perinde felicitate intra unius diei spatium extingueret-
tur. Valentino ideo parcitum esse, ne cicatrix obducta
refricetur, quum calumnia, quamvis injustissima, simul
ac audita, apud pravos fidem inveniat. Everum ex con-
tumaci negatione & contra veritatem protestatione mali
animi suspicionem sibi attraxisse, Ashfeldum turbidi in-
genii hominem, qui subdole licentiam proficiscendi in
Scotiam Præfecto Limitis illudens impetraverat, ab eo-
dem, ut errorem corrigeret, è Scotia subdole fuisse re-
tractum. Turbidos alterius Principis subditos fovere ni-
hil aliud esse quam suos ad res turbandas edocere. De
terrarum assignatione satis superque antea responsum fu-
isse. Pecuniam vero annuam bis mille librarum accessi-
one adaugendam, dum Rex mutuam amicitiam sincere
colat, nec ad illorum arbitrium se fingat qui malo pu-
blico privatum quæstum aucupantur.

Sub hoc tempus, quum triremes Hispanicæ, quæ Sclufæ Triremes
instructæ.
egerunt, oræ maritimæ Cantii, sed imprimis Hollandiæ
& Zelandiæ, terrori essent, Regina triremes etiam in-
struxit, multos è carcere liberatos remigio mancipavit;
& Londinenses pecuniam in eam rem alacriter contule-
runt. Sed nulli usui. Verum ne triremes istæ terrori ef-
sent, Ordines Provinciarum confœderatarum in rem suam Ordines
Flandriam
subjicere
cogitant.
attenti, exercitum in Flandriam transportare iterum sta-
tuerunt, ad occupanda propugnacula circa Ostendam, ut
liberius regionem circumvicinam prædando persultarent,
pecuniam inde corraderent, & maritimam Flandriam in
Pars IV. Sffff suam

1601. suam potestatem redigerent, ne quod esset triremibus receptaculum. Eodem tempore, ut consilium occultarent, & hostem diverterent, visum illis est Mauritium in Geldriam ad Berkam Rhenanam obsidendam mittere. Hæc per Fr. *Verum* Reginam docuerunt, postularuntque, ut permetteret IIII M. militum in Anglia ipsorum impensis conscribi & transmitti. Illa assensit. Priusquam autem *Verus* ex Anglia rediret, Mauritius Berkam versus signa moverat, & Albertus Archidux Ostendam obsidione incinxerat; ut jam Ordines novam deliberationem de Ostenda potius defendenda quam propugnaculis occupandis instituerent: & protinus *Verum* titulo *Generalis copiarum intra & extra Ostendam*, cum ampla auctoritate, constituerunt, xx. Anglorum vexillationes à Berka¹ accersiverunt; ex quibus tamen Mauritius, obsidione jam incepta, & hostem exspectans, nisi VIII. sub Horatii *Veri* ductu misit, & invitus quidem. Cum his Fr. *Verus* (fide accepta, quod ceteræ subsequerentur, & commeatus abunde suppeditaretur) ad Ostendam è regione veteris oppidi loco hostium tormentis exposito (portum enim hostes occluserant) mense Julio noctu appulit. Et mox Edwardus Cecilius magno ausu & majore cum fortitudinis laude in primo fere militiae tirocinio cohortes & commeatum intulit.

Archidux
Albertus
prævertit.

Verus
Ostendæ
præficitur.

Ostenda
descripta.

Ostenda hæc, quæ patrum memoria nihil aliud erat quam paucula piscatorum in littore aperto tuguriola, tumultibus Belgicis exorientibus, ab Ordinibus, primum palis, & postea mari se in portum percommodum insinuante, vallo & operibus firmata fuit; Anglique præsidarii impositi, qui primum sub Joanne *Conwayio*, dein sub Edw. Norrisio, Flandriam ita incurfarunt, ut ad eos cohibendos Parmensis obsidere frustra cœperit, Mottæus insidiis tentaverit, sed cum clade repulsus, & Albertus septendecim propugnaculis incinxerit. Quorum præsi-

1. Accerserunt *Ed. Lond.*

diarii

diarii quum non minus graves essent Flandris quam hostes, & portus triremibus Hispanicis excipiendis atque Zelandorum & Anglorum navigationibus impediendis opportunus videretur; jam deliberatum erat Hispanis, quoquo modo expugnare: Ordinibus contra, omni ope & opera propugnare. Nec alia, ¹majori utrinque apparatu, majoribus animis, majoribus stratagematibus, majori clade, oppugnatio & propugnatio diutius nostro seculo continuata. Sed obsidionis Diaria quæ exstant, retextere nolo. Satis mihi paucula hæc adnotare. *Verus* quinto obsidionis mense, quum videret, numeros crebris eruptionibus, hostium ejaculationibus, & pestilentia accisos, partem veteris oppidi ² undis absorptam, annonam quodammodo exhaustam, & ventis adversantibus spem nullam suppetiarum, quas subinde frustra imploraverat; hostemque jamjam undique aggressurum intelligeret: colloquium de deditioe cum Archiduce postulavit. qui, obsidibus utrinque datis, Delegatos hoc nomine misit: *Verus* autem, moras nectendo, eos spe deditioe subdole lactavit, donec auxiliares cohortes submitterentur; statimque re infecta remisit, excusatione ex militari Axiomate petita: *Hostes dolis deludere, non solum justum, sed suave & fructuosum.* Atque facete mordax subsannando rogavit, ut ignoscerent, si urgente necessitate hoc de novo peccaret; quandoquidem integro honore aliter facere non poterat, quum jam auxiliares, & quæ bello usui, accepisset. Archidux hinc irritatus, exprobravit, quasi *Verus* dolose magis quam fortiter vincere sciret. Et decimo quarto post die, octodecim majoribus machinis in propugnacula antemuralia toto die intonuit. *Ve-* Oppidum graviter oppugnatum. *speri* mari refuso ad vetus oppidum invadendum bis mille veteranos invites equitibus à tergo prementibus im-

1. *Desunt* majori utrinque &c. stratagematibus in *Edd. priorib.*
 2. *Vadis Edd. priores.*

1601. pulit. Sed *Verus*, qui cum Horatio fratre & lectissima suorum manu ubique aderat, ter fortiter repulit. *Qui* Orientalem partem adorturi, quum serius cœpissent, æstu adlabente, tempestive, nec tamen sine damno, se receperunt. *Qui* ad *Helmontem* & Erinaceum propugnacula & Anglorum vallum destinati, ea, militibus ad alia loca defendenda evocatis, occuparunt & statim deseruerunt. Bis mille ad Occiduum æstuarium (Gulletam vocant) missi *Semilunulam* derelictam ceperunt; qua mox expulsi, & complures, dum confuse fugerent, ne undis intercluderentur, perierunt. Novem majora tormenta, juxta occiduam portam librata, non singulos globos sed concatenatos, glandiumque plumbearum & ferramentorum tempestatem, continenter effulminantia, ita obruerunt oppugnantes Occiduum propugnaculum & Arenarium tumulum, ut miseranda clade confertissime caderent, & in medio insultu mari accedente & emissariis apertis ita perterriti, ut armis, scalis, & pontibus pensilibus abjectis, se vel præsidariis erumpentibus mactandos, vel undis hauriendos præberent. Archidux hac suorum strage nihil deterritus, obsidioni pertinaciter incubuit, licet spe pertenui potiundi; quum nec prohibere posset, quo minus commeatus, & nova militum supplementa, indies inveherentur; nec suffossionibus erat locus, tot propugnaculis undique circumpositis. *Verus* autem, quum quassata novis operibus refirmasset, evocatus ab Ordinibus, qui singulis quinque mensibus novos Præfectos & recentes milites submittebant; locum Frederico Dorpio reliquit, qui, uti & successores, non tam contra furentes hostium quam undarum insultus, fortissime & operosissime tres totos annos & centum plus minus dies propugnabant. Felicissime cum militari hominum natione actum fuisset, si Oceanus immixtus funditus haussisset. Bellicosissimis enim ex Belgio, Hispania, Anglia,

Srenue de-
sensum.

glia, Gallia, Scotia, & Italia viris, dum de sterili arena pugnacissime decertarunt, quasi commune erat sepulchrum, æternumque virtutis monumentum. Sed hæc ad Belgicam spectant historiam, Anglicæ tamen historiæ interest, ut Angli, qui ibi fortiter occubuerunt, & strenue militarunt, propriam apud posteros habeant memoriam. Ex his nominatissimi: Veri fratres, Edw. Cecilius, Joannes Oglæus. Ex illis: Carolus Fairfaxus ex ordine Equestri, Laurentius Duttonus, Dracus, Coronelli; Carpenterus Tribunus major, Holcroftus, Galfredus Duttonus, Grevillus, Wilfordus, Humfredus, Dracus, Broughtonus, Herbertus, Frostus, Madefonus, Gerardus, Butlerus, Rogerius, Denisius, Conigravius, ordinum ductores. Nec tacendus Joannes *Carew* ab Antonio Cornubiensis adolescentulus, qui inter erumpendum brachium majoris tormenti impetu avulsum & longius projectum, fociis condolentibus, infracto animo sine omni doloris sensu in oppidum altera manu retulit, & Chirurgo monstrans, Ecce, inquit, brachium, quod hodie universo corpori interprandendum inservivit. Hæc obsidio Galliarum Regem ad Caletum, unde brevissimus in Angliam trajectus, attraxit, ut limitibus Regni sui è vicinia prospiceret. Quod ut Regina audiverat, misit Th. Edmundium, qui inviseret, & saluti gratularetur. Ille, ut humanitatem agnosceret, Bironium Franciæ Marefcallum, cum Arvernio, Aumontio, & pluribus nobilibus, in Angliam transmisit: quos illa ad Basingum rusticans ea humanitate excepit, prosecuta est, & dimisit, ut ¹ comitatem prudentia & eloquentia conditam prædicarent. Quod quidam Gallici scriptores ² prodiderint, eam cranium Essexii inter plura damnatorum, in intimo Larario, vel (ut alii scribunt) ³ polo affixum, Bironio & Gallis ostentasse, ridicule vanum est. Illud enim una cum corpore conssepultum.

Angli ibi occisi.

Bironius Marefcallus in Angliam venit.

1. Comitatus *Edd. Belg.* 2. Prodiderunt *Edd. priores.* 3. Palo *Edd. pr.*

1601. Hoc certum est, ¹ illam inter colloquia Essexium, de ingratitude, temerariis consiliis, & contumaci in culpis deprecandis dedignatione, asperius criminatam esse, & optasse, ut Rex Christianissimus mitem severitatem potius quam dissolutam clementiam adhiberet, & capita perfidis nova molientibus & publicam tranquillitatem turbantibus tempestive amputaret. Quæ Bironium nequiora contra Regem suum jam machinantem deterrere poterant, si mens non læva: sed fati ingruentis vis ita occæcavit, ut post aliquot menses idem, quod Essexius, supplicium subierit.

Parlamentum habetur.

Monopolia coercita.

Reginæ de iisdem oratio.

Regina, rure reversa, Ordinum Regni Conventum Westmonasterii habet; in quo salutare leges, de egenis, infirmis, mutilatis militibus & nautis sublevandis, de fraudulentis testamentorum curatoribus, pannariorum fraudibus, prædationibus in limitibus versus Scotiam, inter alia sancitæ sunt. Sed quum gravissimæ querimoniæ in inferiori confessu de Monopoliis institutæ essent, (certarum enim mercium venundandarum jus potestatemque Regiis Diplomatum quidam sibi impetraverant specioso boni publici prætextu, sed magno certe Reipub. malo,) Regina, ut præverteret, promulgato Edicto Diplomata illa partim irrita declaravit, partim legibus examinanda reliquit. Quod adeo gratum fuit inferiori confessui, ut LXXX. ex eo selecti eam accederent, gratiasque omnium nomine per Oratorem humillime agerent. Quos lætanter exceptos illa in hanc sententiam affatur: *Præcipuam quandam laudem gratiamque vobis debeo, ob propensissimam vestram in me benevolentiam, non opinione tacita sed perspicua declaratione expressam, qua me ex ignorantia, non voluntate, errantem revocastis. Hæc mihi, cui nihil civium salute & amore antiquius est, in infamiam*

1. Illum pro illam, & mox infra criminatum pro criminatam, in Ed. Lond.

*immerito vertissent, nisi per vos ejusmodi Harpyiæ & 1601.
 birudines innotuissent. Mente autem & manu potius
 mutilari malim, quam hujusmodi Monopoliorum privile-
 giis, quæ civibus sint fraudi, vel mentem vel manum ap-
 ponere. Regiæ Majestatis fulgor non ita mihi oculos per-
 strinxit ut licentia plus quam justitia apud me valeat.
 Regii nominis gloria Principes regnandi imperitos fallere
 possit perinde ac pillulæ inauratæ ægotantes; Ego au-
 tem ex eorum Principum numero non sum. Novi enim,
 Rempub. in rem eorum qui commissi sunt, non eorum qui-
 bus commissæ est, gerendam esse, & pro altero Tribunali
 rationem tandem reddendam. Beatissimam me existimo,
 quod divino numine assistente hætenus universam rem-
 pub. ita tutata sim, quodque hujusmodi habeam subditos,
 quibus, ut magis consulam, vel regnum, imo vitam, lu-
 bens relinquerem. Obtestor ut, quæ alii falsa suggerendo
 deliquerunt, in me non transferantur; rectæ conscientiæ
 testimonium absoluta sit mihi excusatio. Vos minime la-
 tet, Principum ministros suis ipsorum rebus plus nimio
 subinde attendere, apud Principes vera reticere, nec posse
 per se omnia pervidere quibus maximorum negotiorum
 majus agmen quasi nexibus indies extenditur.*

Sub hujus anni principium obiit Henricus Herbertus
 Penbrochiæ Comes, Guilielmi filius, in Periscelidis Ordi-
 nem anno M.D.LXXIV. adscitus, & Consilii in Walliæ Li-
 mitibus Præses, post Henrici Sidneii soceri mortem. Ex
 cujus filia Maria, musis amica & amœnioribus studiis de-
 votissima, progenuit Guil. in paterno honore successorem,
 * Philip. & Annam flore ætatis morte præreptam. Ani-
 mam etiam Deo reddidit Henric. Baro Norrius de Ri-
 cot, ab Henrico VIII. post supplicium de patre sumptum
 in integrum restitutus, strictioribus quibusdam legibus
 de hereditate aviæ, quæ altera ex heredibus Vice-Comitis

Obitus Hen-
 rici Comi-
 tis Penbro-
 chiæ.

* Qui nunc
 Comes Mont-
 gomerici.
 Baronis
 Norris.

1. Deest potius in Edd. priorib.

1601. Lovelli; sed plenius ab Elizabetha regina, quæ post legationem Gallicam, magna cum prudentiæ laude perfunctam, ad Baronis honorem evocavit. Ex Margarita uxore, altera heredum Joannis Baronis *Williams de Tama*, (qui Henrico VIII. regnante Curia Augmentationum Thesaurarius, & Mariæ Reginae Consiliarius percharus,) bellicosam prolem suscepit: Guilielmum primogenitum, Berwici Marefcallum, in Hibernia defunctum; cui natus * Fr. aviti honoris successor: Joannem jam sæpius memoratum: Tho. Momoniæ Præsidentem, & aliquantisper Hiberniæ Justitiarium, ex levi vulnere neglecto sublatum: Henricum eodem fato eodem fere tempore ibidem extinctum: Maximil. bello Britannico occisum: & Edwardum, Ostendæ Præfectum, qui solus parentibus superstes. Paucisque postea diebus emigravit Peregrinus Bertius Baro Willoughbeius de *Eresby*, Berwici Præfectus, qui in Belgio & Gallia omnia ducis munia cum laude obierat. Successit Robertus filius ex Maria Edwardi Comitis Oxoniæ sorore natus. Iisdemque diebus obiit Lud. Baro Mordantius, H. filio relicto ad Hibernica jam successore. Ad Hibernica jam descedendum. His diebus edicto prohibitum erat (quod Henricus VII. lege caverat) ne quis Anglicam pecuniam in Hiberniam transferret; quandoquidem magnam partem rebelles sibi attraherent ad bellicum apparatus comparandum, vel mercatores inde in exterarum regiones distraherent magno Angliæ detrimento. Serio itaque nunc agitur de mutatione monetæ Hibernicæ aliquantum æris admiscendo: quandoquidem Hibernicum bellum in singulos annos supra CLX.M. librarum sterlingarum exhauriret. Hinc alii censuerunt, belli expensas posse imminui; omnem probam monetam ex Hibernia in Angliam excambio derivari: ita rebelles, proba moneta deficiente, omni commercio cum exteris

* Qui nunc Comes Berchena & Vicecomes Tama.

Et Baronis Willoughbeii.

Edictum de pecunia in Hiberniam non exportanda.

De moneta Hibernica agitur.

1. Desunt iisdemque &c. jam successore in Edd. priorib.

excludi,

excludi, & necessario debilitari. Alii contra differuerunt, hanc mutationem ad Principis infamiam & subditorum damnum fore; probam Hiberniæ pecuniam non posse sine Principis impendio inde derivari: compendia ex hac, si in Anglia nova pecunia cudatur, transvectionis impendiis (rationibus subductis) non ¹ posse respondere: nedum si in Hibernia cudatur, ubi officina monetaria magnis impensis instituenda, & monetarii majoribus stipendiis conducendi: nec commercia rebellium cum exteris posse impediri, dum novæ pecuniæ insit argentum quod mercatores facile separare norunt, quorum nihil interest, siue unum nummum siue tres ejusdem valoris accipiant; periculum etiam, ne milites tumultuantur, ² quum hinc stipendium minueretur. Verum ut pecunia ad tempus mutaretur, postea ad summum valorem revocanda, Buckhurstus Thesaurarius, in re pecuniaria solertissimus, ex necessitate, (ea enim temporis lex est,) quam urgebat, à Regina ægre extorsit, quæ, hoc grave suæ famæ, grave exercitui fore, subinde dixit. Sine motu tamen & tumultu exercitus egit, rara Principis felicitate, quæ ^{Mutatur sine strepitu.} auctoritatem cum amore conjunctam apud suos retinuit. Exercitui certe cessit in damnum; nescio an Principi in bonum: Rationalibus proculdubio in lucrum; quorum avaritia, latentium lucrorum sedula indagatrix, excogitasse videatur.

Prorex, simul ac hoc deliberatum accepit, ne qua ^{Prorex in rebelles movet.} feuditio per otium inter milites exoriretur, vere appetente copias convocat; & priusquam omnes convenerant, ad *Mogbery* tendit; ubi dura militia milites exercet; viam impeditissimam, succidendo silvas, perviam facit; & munimentum erigit. E *Lecalia Mac-Genifos*, qui usurparunt, expellit, & omnia rebellium castra ad *Armacham* usque in potestatem redigit, quam etiam præsidio firmat: & eo

1. *Deest posse in Edd. priorib.* 2. *Nam pro quum in Edd. priorib.*

1601. usque hac æstate procedit, ut Tir-Oenium ab *Aqua Nigra* sive *Black-water*, ubi multa arte castrametatus erat, submoverit.

In Tir-Conellia interim mortuo Joanne *O-Dogbertii* Prorex filium ejus heredem declaravit, eo quod pater Anglico jure terras teneret, atque ¹ Hugo *Boy* & Phelimo Reaugh (quorum erat alumnus) curantibus hereditatem tradidit. Hoc O-Nealus *Garve* indignissime tulit, & protinus involavit in juvenis hereditatem, ex imaginario jure, quasi, quicquid terrarum & gentium sit in Tir-Conellia, ad se spectaret: atque iniquissime audivit, Proregem contra sentire, etsi ille utramque partem ex æquo audire statueret. Henricus tamen Docwraius O-Nealum *Garve* promissis demulcet, in Anglorum partes pellicit, atque, ne otia agitare, *Mac-Swine Fanagh* famosum rebellem aggressus opimam prædam abegit, supplici & obsequium juranti restituit, obsidesque accepit, quos ille à fide iterum ² resilientes suspendit, agrisque vastatis eo adegit ut obsidibus denuo datis jam inde fidem coluerit. Deinde *Slough-Art* regiunculam Tir-Oeniæ nemorosam & subvidam xv. milliaribus extentam Nealo *Garve* ducente pervastavit, Castrum Derium cepit, Newtonam etiam & *Ainogh* præfidiis firmavit. Jam Prorex ad *Aquam Nigram* iterum progressus, eum accersit; quumque à necessariis destitutus, &, rebellibus omnes vias undique obstruentibus, accedere non posset, increpando monuit, ut hanc negligentiam præclaro aliquo ausu refarciret, quod tempore captato commodum præstitit. Edoctus enim à Nealo *Garve*, viros militares è Tir-Conellia contra Proregem esse evocatos, & Monasterium Donegallicæ proxime Ballashanonam à pauculis religiosis habitari, eo illum cum cccc. Anglis misit, qui loco facile sunt potiti. O-Donellus, Prorege redeunte, omnibus

Et Henr.
Docwraius
altera
parte.

Qui Done-
galliam
capit.

1. An Hugoni? 2. Resiliente Edd. priores.

cum copiis ad Donegalliam contendit, furialibus in Anglorum exitium facibus armatus, totos xxx. dies, ululatibus sublatis, quasi parva victoria, obsidet acerrime; quum Monasterium fortuito igne noctu deflagraret, Angli tamen fortissime obsidionem pertulerunt.

Dum hæc feliciter his in partibus geruntur, ecce ad Proregem multi scripserunt, & fama certa pertulit, quod antea rumore increbrescente audierat, Hispanos in Momoniam vela facere; ut jam necessario ab incepto desistendum, & Hibernia non tam ab interna rebellione quam ab externo hoste defendenda. Ne tamen parva amitterent, præsiidiis in Ultonia firmatis, in Momoniam cum una & altera equitum ala, Peditum ductoribus subsequi iussis, continuis itineribus advolat. Eo etiam furtivis Tir-Oenius, & postea Odonellus, obsidione Donegalliæ soluta, festinanter properant. Nec mora: Docwraius terrestri itinere præsiidiariis ibidem subvenit; duo signa in *Asherow* collocat sub Edwardo Digges, à quo brevi Ballashanona tantopere expetita occupatur. Et ipse perfidiam Hibernicorum, qui Newtonam & Castrum Derrium prodiderant, ulciscitur.

Bello jam in Momoniam translato, eo etiam me vocat & rerum & temporis series. Tir-Oenius rebellesque Momonienses, per emissarios suos, Matthæum Oviedum Hispanum, Archiepiscopum Dublinensem à Papa designatum, Episcopum Clonfortensem, Episcopum Killaloensem, & Archerum è Jesuitarum Societate, orando, obsecrando, obtestando, ab Hispano tandem impetrarant, ut subsidium rebellibus in Momoniam mitteretur sub Joan. *D'Aquila*, spe certa, universam Momoniam mox defecturam, & titularem Desmonix Comitem Florentiumque *Mac-Carty* auxilium magnum adjuncturos: Interea Georgius Carew Præses, ut hoc præverteret, titularem istum Comitem in aviis latitantem, & à suis de-

Proregem promoventem rumores revocant.

Ballashanona occupatur.

Hispani Hiberniam cogitant.

Præses Momonix Desmonium titularem intercipit.

1601. fertum, jampridem in cavea deprehensum protinus judicio stitit, quandoquidem, si indemnatus obiret, bona (nisi auctoritate Parliamentaria) fisco de jure cedere non poterant. Ille læsæ Majestatis damnatus, protestatus est, se ex studio Romanæ Religionis restaurandæ, & aviti patrimonii recuperandi arma sumpsisse; irritatum injuriis advenarum ex Anglia, novis ¹ in singulis terræ *Carrucatus* exactioibus, atque Anglicis Duodecimvirorum judiciis; & sustentatum spe auxiliarium ex Hispania, quos jam adventare certo noverat, ex relatione Archiepiscopi qui in Hispaniam mense Februario missus, & ex fide Florentii *Mac-Carty*. Deprehendit etiam Præses, consultatum fuisse inter Tir-Oenium, Archiepiscopum illum, & alios, in qua parte Hiberniæ Hispani commodissime appellerent; &, Momoniam longe commodissimam esse, omnes consensisse: quo tamen in portu, variasse. Erant, qui judicarunt, Limiricum primum occupandum, utique Connachtæ & Lageniæ finitimum, nec valde ab Ultonia remotum, ideoque ad vires conjungendas situ percommodo, & ab Anglia adeo remoto, ut nullus timor ab Anglica classe videretur. *Donatum* tamen *Mac-Cormac* asseruisse, Florentium *Mac-Carty* ex matura deliberatione Corcagium prætulisse, quod portus sit opportunior, urbs infirmior, ideoque expugnatu facilior; & ex eo Hispani imminerent *Barrio*, *Rochio*, *Cormaco Mac-Dermot*, & *Mac-Carty Reogh*, qui in fide permanserunt; eosque vel in partes adigerent, vel fortunas diriperent. Hinc Præses nihil consultius existimavit, quam quovis modo Florentium intercipere; etsi protectionis litteras & veniale rescriptum pro vita jam prius concesserat: eumque post multas tergiversationes interceptum, quod contra Protectionis formulam creditori vim intulerat, in

Consultationem, ubi Hispani appellerent, deprehendit.

1. An in singulos terræ Carrucatus, vel potius in singulas terræ Carrucatas?

Angliam una cum titulari illo Comite transmifit. Jam certior factus, Hispanos adventuros, quod nec Proregi nec Confiliariis in Anglia perfuadere poterat, commeatum undique in Corcagium subvehendum curat; conventum Provinciæ ibi agit: & nonnullos turbatores, quos suspectos habuit, ne nocerent, apprehendit; aliis obfides imperat; ac tam provide rebus prospicit, ut commeatu & ceteris ad obfidionem in plures menses fustinendam abundaret. Novum enim bis mille militum supplementum opportune ex Anglia advenit.

Præfes medio Septembri, certiffime edoctus, Hispanos vela dediffe, hoc Proregi quamprimum fignificat, qui ftatim ac ad ¹ Kilkenniam pervenit, Præfidem accerfit. Ecce dum ille in itinere feftinat, is nunciis, Hispanicam claffem in confpectu effe, revocatus, Carolum Wilmotum Corcagio præfecit, & protinus ad Proregem pergit. In confilium mox itur, An Prorex, qui pauculos in comitatu habuit, & ne fatellites quidem, rediret, an Kilkennix fubfifteret donec copiæ contraherentur? Alii redeundum cenfuerunt, nec effe pro dignitate Proregis, cum tantillo comitatu progredi. Contra præfes contendit, non poffe redire aut fubfiftere fine ignaviæ fufpitione & periculo defectionis per univerfam provinciam: ubi de Regni falute agitur, inania transmittenda: progrediendum itaque, & Proregis auctoritatem defecturis opponendam: qui in officio permanfuri, fi Proregem felicitate clarum præfentem viderint; defecturi, fi redierit. Erant qui Clomelliam ufque in Provinciæ limite & non ulterius Proregi progrediendum judicarunt priufquam copiæ advenirent. Verum quum Præfes ducentos equites ad ² ftipandum obtuliffet, & docuiffet,

1. Kilkemia, & mox infra Kilkemix, in Edd. priorib. 2. Stipendum Ed. Lond. Sed ftipendium calamo corrigitur in exemplari diftæ Editionis quod mihi mutuo dedit cl. Rawlinfonus.

1601. Corcagium ab omnibus ad bellum necessariis abunde esse instructum, eo una alacris perrexerit.

Hispani in
Hiberniam
appellunt.

Interim classis Hispanica, quæ vento laxante Corcagii portum tenere non poterat, ostium portus Kinsaliæ subintrat die XXIII. Septembris, militesque exponit. Statim Richardus Percius, qui oppido cum centum quinquaginta militibus præerat, impar resistendo, cum suis se Corcagium ex jussu recipit. Hispani, triginta quinque vexillis explicatis, portis apertis, ab incolis gratanter excipiuntur, summo Magistratu cum bacillo præeunte, & tanquam metatore hospitia designante. Præses omnia pecora & jumenta citra fluvium *Averley* abigi jubet; Flowerum cum cccc. expeditis peditibus ad vastitatem agris vicinis inferendam emittit; quodque ex re visum, cives & oppidanos plurimos in militum numeros conscribit, non quod usui esse poterant, sed ut tanquam obsides haberet, ne domi desides, præ studio Romanæ Religionis & innato in Hispanos amore ex ejusdem originis opinione, de defectione & oppidorum deditioe cogitarent.

Causam
adventus
publicant.

Joannes *D' Aquila*, qui Hispanis præerat, titulo *Magistri Generalis, & Ducis Regis Catholici in Dei bello pro fide tenenda in Hibernia*, scriptis editis populo persuadere conatur, *Elizabetham Reginam Pontificum Romanorum sententiis regno esse abdicatam, subditos à fidelitatis juramento absolutos, Hispanos advenisse ut Hiberniam à faucibus Diaboli* (hæc ipsius verba) *liberarent.* Et quamplurimos pravos specioso hoc obtentu in suas partes allicit. Prorex, contractis undique, quas poterat, copiis, ad obsidionem se accingit. Castris metatis, nihil prius habuit, quam *Rincurran* castellum ad portum haud procul ab oppido, in quo CL. ² Hispani, in potestatem redigere; tum quod ad Anglicam classem tutandam, tum

Obsidentur.
Castro Rin-
curran ex-
pelluntur.

1. Quod non usui *Elz. Sen.* 2. Hispani relictæ, in pot. *Edd. pr.*

ad Hostilem, si rediret, infestandam, opportunum videretur. Quod Præses, qui *Locum-tenens Generalis exercitus* designatus, gravibus machinis admotis, Hispanis terra marique auxiliaturis repulsis, ad absolutam deditio-
nem brevi adigit. 1601.

Jam Richardus Levesonus Subthalassiarcha ex Anglia cum una & altera nave Regia ad aditum prohibendum missus, portum intercludit, & Angli terra marique in oppidum effulminare & arctius obsidione incingere cœperunt. Quæ tamen statim remissior, quod hinc Levesonus cum classiariis contra duo millia Hispanorum, qui ad *Berehaven, Baltimore & Castlehaven* expositi, solvisset, quorum v. naves depressit; ¹ sed magno cum periculo, dum prætoria, qua vehebatur, trecentis majorum tormentorum ictibus à terra ab Hispanis diverberata, remulcando ægre è portu vento adversante eluctaretur. Incredibile est quanta cum alacritate universa Carberia, Desmonia, & Kerria, ad hos Hispanos defecerint, & O-Driscoli, & O-Swilevant Bear sua castra in manus traderint. Eodem tempore Præses è castris missus erat cum aliquot turmis ad prævertendum *Odonellum*, ne cum no-
vo isto Hispanorum supplemento se conjungeret. Verum solo ubique gelu constricto, ille per avia ² ne conspectus quidem noctu expedito itinere ad Hispanos evasit. Paucisque diebus interpositis, ipse *Tir-Oenius*, cum *O-Rorco*,
Reimundo Burko, Mac-Mahono, Randallo Mac-Surleyo, ^{Tir-Oenius in Momo-niam venit;} *Tirello Barone de Kerry,* & ³ rebellium lectissimis, propius accessit, quibus quum recentes Hispanos Alphonfus *O-Campo* adjunxisset, VI M. pedit. & D. equites numerabant; certissima spe victoriæ inflati, quod numero erant superiores, recentes ab omni apparatu instructiores; con-

1. Desunt omnia usque ad, Eodem tempore &c. in Edd. priorib.
2. Ille per avia noctu ad Hispanos evasit Edd. priores. 3. Rebellibus Edd. priores.

1601. tra Angli¹ hibernæ obsidionis incommodis lassati com-
 meatu exclusi, & equi labore inediaque confecti. ² In
 Obsidionem his difficultatibus Prorex ad Ordinum ductores refert
 urgent. quid agendum. Nonnullis consultissimum visum obsidio-
 nem solvere, in Corcagium se recipere, nec unius proelii
 fortunæ regnum universum committere. Prorex contra
 persistendum, à perenni contestataque majorum virtute
 non degenerandum dicere, nec optatiorem opportunita-
 tem viris fortibus obvenire potuisse, quam nunc in sinum
 sit delata, ut vel cum glòria mortem appetant, vel cum
 honore hostes devincant. Obsidionem igitur quantis po-
 terat viribus urget, simulque novis operibus castra com-
 munit. Die XXI. Decembris in colle mille plus minus
 passus à castris *Tir-Oenius* cum copiis se ostendit, & ibi
 castrametatus, postero die ³ itidem se eodem in loco
 ostendit. Nocte subsequente, & Hispani oppido erum-
 punt, & Hibernici in oppidum se immittere conantur :
 verum & hi & illi⁴ repelluntur. Angli majora tormenta
 Rebelles auxilia in oppidum immittere cogitant. in oppidum displodunt, quasi de *Tir-Oenio* jam proximo
 minime solliciti. Eodem die litteræ *D' Aquila* ad *Tir-*
Oenium intercipiuntur, quibus obsecrat, ut Hispani nu-
 per advecti in oppidum immitterentur, & utrimque An-
 Angli im- glorum castra aggredierentur. Nocte luna exoritura,
 pedire. Prorex Henr. Poerio mandat, ut octo signa veteranorum
 educeret, & ad Occiduam castrorum partem aciem in-
 strueret. Henricus Greamus, qui ea nocte equitibus ex-
 cubatoribus præfuit, summo mane significat Proregi, re-
 belles certo moturos, quod eorum igniarios fomites ac-
 censos magno numero collucere videbat. Hinc ad arma
 conclamatum per castra, & quacunque aditus in oppi-

1. Hiberna obsidione lassati, *Edd. priores.* 2. In his difficulta-
 tibus Prorex obsidionem quantis poterat viribus urget, &c. *tantum-*
modo in Edd. priorib. 3. Iterum se ostendit *Edd. priores.* 4. Repel-
 luntur. Die XXIII. litteræ *D' Aquilæ* &c. *Edd. priores.*

dum patuit, cohortes dispositæ. Prorex cum præside & Rich. Wingfeldo Marefcallo versus excubatores tendit, simulque consilio Olivari Lambardi locum deligit, ubi rebelles prælio exciperet; quo perductæ fuerunt vexillationes Henrici Folliotti, & Olivari *S. John*, cum sextentis classariis, sub ductu Richardi Levelsoni. Tir-Oenius, cui animo destinatum erat Hispanos recentes & DCCC. Hibernicos (ut postea innotuit) per tenebras in Kinsaliam inducere; quum jam, die illucescente, & Marefcallum, & Henricum Danversum cum copiis Equestribus, Poeriumque cum veteranorum vexillationibus, ad collis radicem conspiceret; spe excussus subsistit, & mox receptui per utricularios canit.

1601.

Rebelles recipiant!

Quamprimum de hoc receptu satis confuso Prorex certior factus, jubet insequi: & ipse ante principia se confert, ut eorum recessum observaret, ¹ & pro re nata consilia caperet; sed tam spissa caligo cum violento nimbo terris incubuit, ut conspectum aliquantisper eriperet. Serenato mox cœlo quum observaret eos tribus agminibus magnis & equitibus à tergo positis trepide recedere, statuit aggredi, Præside cum III. equit. alis in castra remisso, ad Hispanorum ex oppido irruptionem, si quam facerent, ² cohibendam. Prorex vero tanta festinatione recedentes subsequitur ut gradum sistere cogeret, in margine uliginosi & voraginosi loci, & ad quem nisi vado nullus accessus: sed equitibus, qui vadum servabant, virtute Marefcalli & Comitum *Clan-Richardi*, profligatis, Angli in equestres hostium turmas impetum animose fecerunt; quumque Guil. Godolphinus, qui Proregis alam duxit, Henricus Danversus, Minshanus, Tafus, Flemingus, & Joannes Barckleius castrorum Præfectus, se conjunxissent, tanta alacritate iterarunt, ut equites

Angli insequuntur.

Pugnatur 24. Decembris, quo die terra tremuit Londini.

1. *Desunt & pro hoc caperet in Edd. priorib.* 2. *Prohibendam Edd. priores.*

1601. rebellium fugam capefferent. Nec fugientes persequi visum est, sed collectis viribus in mediam hostium aciem jam trepidantem involant¹ & perrumpunt. Tirellus cum suis & Hispani interim firmo pede suo loco perstiterunt, contra quos postremam suam aciem Prorex promovet, utque non solum Ducis munera imperando sed etiam militis dimicando expleret, cum tribus Olivari *St. John* vexillationibus, quas Rocus duxit, in illos irruit, ordinesque ita perfringit, ut confusus se ad Hibernicos receperint, à quibus statim sunt cædi relictæ, & ab equestri Proregis turma, Guilielmo Godolphino ductore, magna cum clade obtriti. Protinus Tir-Oenius, *O-Donnellus*, & reliqui, undique in fugam effusi, projectis armis sibi consulunt; Alphonfus *O-Campo* captus, cum tribus Hispanorum ductoribus, & sex * signiferis; cæsi mille & ducenti, signa novem capta, quorum sex Hispanica. Ex Anglis pauculi desiderati, multi vulnerati, & inter eos Henricus Danversius, Guilielmus Godolphinus, & Croftus. Tantulo impendio tanta stetit victoria.

Rebelles
fugiunt.

* *Alferoz.*

Prorex, quum receptui cecinisset, gratiis divino numini inter conferta cadavera relatis, Comitem *Clan-Richardi* Equestri dignitate ob operam fortissime navatam donat, victorque faustis acclamationibus in castra redit, quæ ab omni periculo facta tecta invenit. Hispani enim in oppido quum omnia undique præsidis munita conspicerent, irruptiones omnes sibi damnosas antea experti, anxia expectatione solliciti se domi continuerant: & adfuit, ut sæpe alias, fortuna Anglis. Ventus enim ab ea cœli statione spirabat, ut bombardarum dispersones, dum pugnaretur, non audirentur in oppido.

Commoda
ex hac vi-
ctoria.

Victoria hæc magna & multiplex: qua Hibernia nutans, & jamjam defectura, retenta: Hispani ex Hibernia submoti; Archirebellis Tir-Oenius in Ultoniæ latibula

1. Atque pro & in Edd. priorib.

rejectus;

rejectus; *O-Donellus* in Hispaniam fugatus; ceteri seditionosi in varias partes dissipati; Regia Auctoritas restituta; perditorum insolentia compressa; proborum animi, qui modo fracti & afflicti, confirmati; posteaque alta pax ubique per Insulam solide fundata.

1601.

Postridie Prorex imperat Josiæ Bodleio vallorum Præfecto, qui in operibus & etiam in prælio strenue se gesserat, ut moles inchoata perficeretur, & aggeres propius admoverentur. In quibus quum sex dies insumpti, *D' Hispani colloquium petunt.* *Aquila*, litteris per tympanistam ad Proregem missis, petiit, ut nobilis aliquis fide dignus in oppidum mitteretur quocum colloquium institueret. Ad hoc eligitur Guilielmus Godolphinus, vir dignitate equestri. Cui *D' Aquila* significat, se Proregem, etsi acerrimum hostem, tamen honorandum comperisse; Hibernicos esse invalidos, incultos, & quod male metuit, perfidos: se submissum fuisse à Rege Catholico in duorum Comitum subsidium. Jam vero dubitare an ejusmodi Comites in rerum natura existant, quum una belli tempestas alterum in Hispaniam, alterum in Septentriones ita difflaverit, ut plane disparuerint. Velle itaque de pace agere, quæ Anglis sit usui, & Hispanis non fraudi, licet ad obsidionem perferendam nihil sibi deesset, & auxilia ad negotium facessendum indies expectaret. Ut rem paucis complectar, post sermones ultro citroque habitos convenit inter Hispanos & Anglos, utrinque obsidionis pertæsos, ut Hispani *Kinsaliam*, castra & munimenta ad *Baltimore*, *Berehaven*, & *Castlehaven*, Proregi dederent; cum vita, bonis, & signis explicatis, abscederent; Angli naves, quibus uno & altero comœatu in Hispaniam navigarent, justo pretio præberent; *D' Aquila* postremus discederet; arma in Regnam Angliæ non ferrent priusquam in Hispania fuerint expositi. Si ad quem Angliæ portum in reditu appulerint, comiter exciperentur. Si in quas naves An-

Articuli
deditiois.

1601. glicas inciderint, non infestarentur. Dum in Hibernia ventos exspectarent, necessaria ad victum numerata pecunia suppeditarentur, injuria nulla inferretur; & de navibus, quibus reducentur, tribus pro arbitrio Proregis obsidibus securitas præstaretur.

M. DC. II.

Hispani
redituriCa-
stellaAnglis
tradunt.

Præter
Dumboi-
um.

Quod à Præ-
fide expu-
gnatum.

Rebelle in
ordinem
reducti.

HIS conditionibus secundo Januarii in scripta re-
latis, & jurejurando utrinque confirmatis, Hispani
idoneam naçti tempestatem, numeris plurimum accisis,
ex Hibernia solverunt; Hibernicis indignanter fremen-
tibus quod omnia castra & propugnacula in fidem ac-
cepta Anglis ex pacto in manus tradiderint. Quum vero
Dumboium tradituri: *O-Suillivant Bear*, qui illud eis in
fidem commiserat, ex improvise invasit, operibus fir-
mavit, Hispanosque supplicibus litteris revocavit. Ve-
rum Præses, ne ex tam commodo portu & receptaculo
bellum resuscitaretur, eo navigiis acceleravit (terrestre
enim iter erat difficillimum) Tirellum, qui, cum merce-
nariis exscensionem impediturus, elusit, castrumque cru-
enta obsidione expugnatum solo æquavit, simulque Hi-
spanis, qui jam redituri exspectabantur, spem in Hiber-
niam redeundi opportune præcluserit.

Nihilominus Eugenius *O-Hegan*, Episcopus Rossen-
sis à Pontifice Romano designatus, allata pecuniâ &
nova spe auxiliorum ex Hispania proposita, animos sus-
pensos his partibus ita confirmavit, ut in rebellionem per-
sisterent. Wilmottus autem in *Kirria*, cui præfuit, & Ro-
gerus Gawinusque Harveii fratres in *Carberia*, castris ca-
ptis, prædis abactis, multisque cæsis, plurimos in ordi-
nem coegerunt. Ipse præses Cormacum *Mac-Dermot*,
Muskeriæ Dynastam clientelis præpotentem, rerum no-
varum insimulatum, ex improvise interceptit, custodiæ-
que tradidit, è qua tamen brevi evasit. Sed quum terri-
torium

torium suum devastatum, Castra ab Anglis occupata, 1602.
 (Wilmottus enim, quo tempore evasit, *Muckron* præcipuam ejus sedem, dum fortuito igne deflagraret, expugnarat,) filium in Anglia¹ & uxorem in Corcagio incarceratos, & se in arcto salutis exitiique confinio, videret, supplex veniam imploravit, & fidejussoribus datis impetravit. Tirellum, qui in Muskeriam cum mercenariis prædonibus venerat, Samuel Bagnallus profligavit, castris exiit, & in Desmonix montes fugavit. Wilmottus etiam Equitem Kirriæ, & alios famosos rebelles ita afflixit, ut ad ejus fidem cum ejulatibus confugerint. Tirellus, Barone Barrio & Wilmotto persequentibus, occultis per avia itineribus in Lageniam se subduxit. Mox Guilielmus à Burgo & *O-Suillivant Bear* multis difficultatibus perterriti, *Bearam* & Bantream vacuum Anglis persultandam reliquerunt. Ex altera parte Taffus militum ductor à Præside emissus Eugenium *Mac-Carty* & Donatum *Keagh* in *Carberia* exagitavit, Eugenio O-Hegano Episcopo, qui inter medios rebelles cum Breviario altera manu & gladio altera pugnavit, interfecto.

Aut Momo-
nia expulsi.

O-Hagan
Episcopus
occisus.

Quamvis ex Hibernia Hispani jam essent emoti, Regina nihilominus, in suorum salutem excubans, classem octo navium regiarum cum aliquot minoribus, sub imperio Richardi Levelsoni & Guilielmi Monsoni, ad Hispaniæ oram protinus mittit, ut Hispanos distineret, quo minus Hiberniam denuo cogitarent. Oram solvit Levelsonus die XIX. Martii, secutusque eum Monsonus, quum aliquot dies Belgarum naves, quæ se conjungerent, frustra exspectasset: Interim Levelsonus in classem XXXVIII. Hispanicarum navium, quæ argentum ex America devexit, incidit; & cum pauculis quas secum habuit, irrito successu adortus est.

Expeditio
in Hispaniæ
oram.

Postquam Monsonus cum reliqua classe accessisset, commercia toto Lusitaniæ littore plures dies intercluserunt.

1. Deest & in Edd. priorib.

1602. Tandem certo acceperunt, ingentem Onerariam, (*Caraquam* vocant,) M.DC. vasorum capacem, opulentis mercibus onustam, ex Orientali India ad Sefimbriam juxta Barbarum Promontorium in Lusitania appulisse: ibi XI. triremes in statione esse, è quibus VIII. erant Hispanicæ Frederico Spinulæ in bellum Belgicum assignatæ, & tres Lusitanicæ. Sefimbria Urbecula in interiori stationis sinu, tota è saxo constructa, & Castello XII. machinis majoribus instructo munitur. Sub Castello substitit *Caraqua*; Triremes ad Occiduam partem stationis sub rupis prominentia; proris, in quibus singulis quinque tormenta majora librata, obversis; adeo ut extrema discrimina à Castello, *Caraqua* quæ instar Castelli, & Triremibus impendere adorientibus viderentur. Adoriri tamen statuit Levisonus ex communi omnium classiariorum sententia, & *Caraquam* succendere, si capere non possent.

Sefimbriæ
in portu
Triremes
& *Caraqua*
oppugnantur.

Postridie itaque ut convenerat, leni aura afflante, ille in nave Prætoria signum extulit ad medium malum, & Monsonus in Proprætoria pro more classico ad malum anteriorem & stationem. Mox cum quinque Regiis navibus ingressi jactis anchoris Triremibus se objecerunt, & tanta violentia tormentis majoribus in eas effulminarunt, ut post horas septem Marchio *S. Crucis* cum Triremibus Lusitanicis, quibus præerat, se subduxerit.

Triremes
fugatæ.

Quam autem Spinula non subsequeretur, rediit; sed vim non ferentes, singulæ mox sibi fuga consuluerunt. Duæ captæ & incensæ; in quibus magna vis erat pulveris tormentarii in Belgium devehenda: reliquæ dilaceratæ, remigibus maximam partem occisis, ægre ad Tagi ostium appulerunt. Jam Monsonus *Caraquam* illam ingentem adorturus erat ut succenderet; inhibuit Levisonus, Præfectoque *Caraquæ* per Sewallum classiarium veteranum significavit, Triremes, in quibus spem posuerat, profligatas esse, duas ex iisdem captas: se jam statione potiri: Castellum

Una & altera
capta.

Ad Colloquium
perventum.

Castellum non posse viribus Anglorum obsistere, nedum *Caraquam*. Itaque, si misericordiam oblatam recusarent, severitatem omnes ad unum experirentur. *Caraquæ* Præfectus postulavit ut nobilis aliquis mitteretur quocum plenius ageret. Missus est Monsonus, cui hæ conditiones propositæ, ut singuli in *Caraqua* (in eam ccc. nobiles ad propugnandam convenerant) cum armis incolumes statim dimitterentur, ut vexillum non deponeretur, ut navis ipsa & machinæ Regi, merces vero omnes Anglis cederent. Assensit Monsonus, ut intra triduum omnes dimitterentur; ut vexillum Hispanicum in conspectu Anglorum explicaretur, nisi ad puppim, aut navis & machinæ Hispano cederent, audire noluit.

Post multa convenit, ut Lusitani intra biduum igniariis extinctis dimitterentur, vexillum deponeretur, navis integra cum machinis & mercibus sine dolo malo dederetur, interim à Castello in Anglos non effulminaretur. Dimissi ex *Caraqua* sunt omnes eadem nocte, præter Præfectum & pauculos alios qui bene mane in terram expositi. Eodem die, *Caraqua* è statione deducta, Angli ventis faventibus usi, opimam prædam (ad decies centena millia aureorum æstimatione Lusitanorum) domum retulerunt, nec plures quam v. classarii desiderati.

Monsonus ad Hispaniæ littora cum aliquot navibus remissus ad mediam hiemem, egit ne quid in Hiberniam tentaretur. Dum ille in altum provectus Hispaniam versus vela facit, Fredericus Spinula cum sex Triremibus, quæ ad Sesimbriam incolumes evaserunt, Gallica littora legendo ad Fretum Britannicum pervenit, die xxiii. Septembris, ut cum iisdem aliquem Flandriæ portum ingrederetur. Eum præstolabatur Robertus Mansellus, cum una & altera nave Regia, & quatuor navibus Hollandicis hinc inde dispersis. Triremes duas ex Hollandicis primum conspectas adoriri statuerunt; verum altera è Regiis

Deditio
facta.

Triremes
Flandriam
petunt.

1602. è Regiis haud procul conspecta remos verterunt, ut diem fallerent, & noctis beneficio portu optato potirentur. Ab hora octava matutina ad Solis occasum Mansellus cum suis & binis Hollandicis infecutus est. Nocte adventante, Triremes cursum ad Angliæ littus flectentes (adeo prope accesserunt, ut è captivis remigibus quidam, compedibus excussis, exsilientes ad littus enatarent) imprudentesque perrexerunt ad locum ubi altera navis Regia & aliæ Hollandicæ superius ad anchoras steterunt. Hinc Mansellus certus quod Triremes in eas inciderent, ut securius cursum tenerent, vela vertit, eo consilio ut se inter Triremes & Flandriæ littora interponeret. Inciderunt illæ in navem Regiam cui nomen *Responsum*; Præfectus Broadgatus, qui è tormentorum fragore, jam antea procul exaudito, se ad pugnam accinxerat, in eas triginta & octo pilas emisit, itidemque Hollandicæ postea in eas effulminarunt.

In Regias
naves inci-
dunt.

Pugnatur.

Triremes
profligatæ.

Illæ, ne tormento quidem emisso, remorum celeritate evaserunt, & nocte jam intempesta palantes, una ex iis incidit in Mansellum, in quam ille omnia tormenta displosit, malum disjecit, miserando clamore audito, propius accessit, & misericordiam per interpretem obtulit. Verum aliis quinque Triremibus succurrentibus ille navis latere obverso inter eas tormenta exoneravit. Quam stragem ediderit, etsi nox esset sublustis, dici non poterat, nec postea tormenti fragor auditus, donec Hollandica navis in Triremem *Luceram* sive *Phosphorum* dictam impexit, gubernaculoque deterfo ita sauciavit ut paullo post cum omnibus fere epibatis aquis hauriretur. Altera Hollandica in Padillam Triremem fortuito adacta eam obrivit & ipsa fere dirupta: altera è Triremibus ex nautarum negligentia, dum ad Caletum acceleraret, periit: duæ in Neoportum se receperunt. Ipse Spinula in Prætoria cum magna vi opum in Dunkircam evasit, qui
has

has tres Triremes restauratas in Sclufam deduxit, & anno 1602. insequente navali contra Hollandos proelio majoris tormenti pila ¹ vulneratus occubuit.

Profecionem Episcopi Londinensis, Christophori Perkinfi, & J. Swali LL. Doctorum, quos Embdam anno M.DC. Regina legaverat, ut cum Daniæ delegatis tractarent, frustra cessisse diximus. Nunc denuo iisdem de rebus Bremam missi sunt à Regina, Radulphus Baro Eversus, Joannes Herbertus Secretarius Secundarius, Daniel Dunus Legum Doctor à supplicum libellis, & Stephanus Leisieurus Assistens adjunctus: A Dano, Mauderopijs Persbergius, Arnoldus Whitfeldius Regni Cancellarius, & Jonas Charifius Legum Doctor. Angli conquesti sunt: liberam in Moscoviam per Septentrionalem Oceanum navigationem atque piscationem ad littora & insulas ejusdem negari, atque vectigalia multiplicia in Freto *Oresundo*, idque tantum pro transitu, exigi. Postularunt, ut foedera inter Henricum Septimum Angliæ & Joannem Regem Daniæ anno M.CCCC.XC. & inter Henricum Octavum & Christiernum anno M.D.XXIII. recognoscerentur, & his temporibus accommodarentur; multiplex illa ac incerta novorum vectigalium exactio tolleretur, aut minueretur, & certa in tabulis cum certa confiscationis ratione præscriberetur; naves in Freto non justo diutius detinerentur, querelæ privatorum componerentur, & bellicus apparatus in Hispaniam non subveheretur. Hinc inter eos disceptatum est: An Principibus contra antiqua foedera vectigalia pro arbitrio augere liceat? An hoc non sit contra æquitatem, etiamsi usitatum, quum consuetudo veritati & æquitati famulari debeat? An, quæ gravissimo consilio constituta & aliquandiu utrinque tolerata, sine juris Regii injuria abrogari possint? An vectigalia Danis atque exteris Maria regnante ab Anglis pro mer-

Tractatus cum Daniis de mercatorijs.

Anglorum querelæ.

Eorum postulata.

De his disceptatio.

1. Vulneratus cum fortitudinis laude occubuit *Edd. priores.*

Pars IV.

X x x x x

cibus

1602. cibus evec̄tis & invec̄tis imposita non sint æquiora quam quæ à Dano solummodo pro transitu, qui pro impensis in navigantium securitatem Nobile Rosatum ex nave, unicum nummum ex centesimo, & *Lasticum* exigit? An vectigalia pro transitu exigenda, quæ alibi nisi pro mercium expositione & venditione non solvuntur? An liberum non sit Anglis, in Oceano Septentrionali & in ejus Insulis & littoribus piscari, & per eundem in Moscoviam circumnavigare, quum mare sit liberum omnibus, Principes non habeant ejusmodi in mare *Dominium* ut navigantibus ejusdem usum non minus quam aëris prohibeant, juxta illud Antonini Imperatoris: *Ego quidem totius terræ Dominus, Lex autem maris. secundum itaque legem Rhodiam judicate.* An non sit igitur contra jus gentium, ejusmodi *Dominium* in mari usurpare, quum Principes non habeant jurisdictionem nisi in mari territorii suis propius adjacente, idque ut navigationes sint tutæ à piratis & hostibus, & Reges Angliæ navigationem & piscationem in Mari Hibernico inter Angliam & Hiberniam nunquam prohibuerint, etsi littorum utrinque Domini existant, non minus quam Danus Norwegiæ & Islandiæ, qui non alio nomine hoc jus sibi vendicat? Sin pro transitu ab Anglis vectigalia exigenda, Reginam itidem posse à Danis ad Dominia, Regna, & insulas suas adnavigantibus non minora exigere. Hinc proposuerunt Dani: quandoquidem Regis pater circumnavigationem illam, etsi admodum damnosam, in Reginæ gratiam permiserit, ut mercatores Angli eandem ducentis in singulos annos Rosatis ad Reginæ vitam redimerent; ut bona utrimque intercepta ex æquo & bono restituerentur: graviter de Piratis Anglis quiritantes & obtestantes, quamvis piratica insolentia bello flagrante comprimi non posset, supplicii tamen asperitate coërceretur, alioquin ad injurias & damna resarcienda *Arrestationes* permittendas:

das : quia Regum imprimis interfit ne subditi quid detri-
menti capiant. De subvectione bellici apparatus in Hi-
spaniam non querendum, quum tam exigua copia à
Danis subvehatur, ut Hispanus facile careat, nec inde
vires adaugere possit.

1602.

Postquam duos jam menses scriptis utrinque exhibi-
tis de hisce disceptarant, Dani Anglis præter exspectati-
onem denunciarunt, se nullam habere potestatem reco-
gnoscendi, vel reformandi foedera, nec tollendi, nec mi-
nuendi vectigalia; nec concedendi piscationem in Mari
Islandico & Nowagico, sine speciali Regis licentia cer-
tisque aliquot conditionibus. Simulque, quod magnam
movit admirationem, inhibuerant sub poena qua ceteræ
piscationes jam antea prohibitæ, ne Angli ad Insulas *Fe-
roe* piscarentur. Angli contra de nullitate ac invaliditate
hujus inhibitionis & alterius cujuscunque declarationis
contra foedera factæ disertis verbis protestati sunt. Quum-
que aliter convenire non possent quam ut acta & trans-
acta ad Principes utrinque referrentur; & Dani promi-
sissent, se diligenter apud Regem pro tabularum vectiga-
lium publicatione intercessuros, ex quibus mensurarum,
numerationis & ponderum certitudo constaret; nec mu-
tationis ullum arbitrium præter præscriptum in tabulis
penes vectigalium præfectos mansurum; utque in casu
confiscationis eæ tantum merces in commissum caderent
& fisco adjudicarentur quæ celatæ & non designatæ fue-
rint: Anglis Danorum promissis acquiescentibus, res tota
in aliud tempus, salvis semper Reginæ Angliæ ejusque
subditorum Regniq[ue] juribus, suspensa atque proro-
gata est.

Fit recessus.

Dum de hisce rebus inter Principes disceptatur, a-
crem concertationem Pontificii Ecclesiastici in Anglia
inter se instituerunt. Hinc enim Jesuitæ, inde Sacerdotes
Seculares, strictis calamis, virulentis linguis, & contu-
meliosis

Certamen
inter Jesui-
tas & Sa-
cerdotes
Seculares.

1602. meliosis libellis, concurrerunt. Hi iniquissime ferentes, Blackwellum Collegii Trinitatis Oxoniæ quondam alumnus, qui totus erat ad Garneti Jesuitarum per Angliam Generalis nutum, ipsis Archipresbyterum esse impositum, illius auctoritatem detrectarunt. Ille eos igitur *Facultatibus*, quas vocant, primum spoliavit, mox ad Rom. Pontificem provocantes libello Schismaticos & Hæreticos declarari curavit. Hanc maculam absterferunt, idque censura Academiæ Parisiensis suffragante. Aliis etiam super alios libris divulgatis Reginam magnis laudibus celebrarunt, quod à Regni auspiciis leniter & miseranter cum Pontificiis egisset. Primum enim demonstrarunt, primis undecim regni annis ne unum de conscientia sive Religione in quæstionem vitæ fuisse vocatum; nec quidem toto decennio post Bullam Pii Quinti in illam promulgatam & Pontificiorum rebellionem plures quam XII. Sacerdotes morte affectos, & ex iis aliquot perduellionis manifestos, usque ad annum M.D.LXXX. quo Jesuitæ in Angliam surrepserunt. Deinde pluribus docuerunt, istorum sceleratas in Rempublicam molitiones omnia conturbasse, Catholicam Religionem admodum labefactasse, & severas leges in Catholicos elicuisse. Decennio tamen subsequente supplicium nisi de L. Sacerdotibus fuisse sumptum, & quæ fuit ejus misericordia, LV. in quos ex jure agi poterat, fuisse relegatos. Ab eo tempore Seminaria in Hispania, curante Personio Jesuita Anglo, Anglis fuisse posita; ex iis Sacerdotes barbatulos & turbulentos singulis annis in Angliam fuisse submissos: istum concitasse Hispanum ad Angliam & Hiberniam denuo invadendam; ejus filiæ regnum Angliæ libro evulgato asseruisse; ad idem asserendum juramentum à studiosis in Seminariis exegisse; Holtum ex eadem Societate subornasse Heskettum ad rebellionem conflandam, atque Cullinum, Yorcum, & Williams, ad Reginam ferro tollendam; & Walpolum Jesuitam

Jesuitam Squiero ad idem nefarium facinus veneno patrandum suafisse. Adeo ut illa, quæ vim conscientiæ afferendam nunquam censuit, non potuerit non severitatem in id genus hominum necessario adhibere, nisi suam Regni que salutem & securitatem prodere vellet. Personium, quem *Cowbuckum* vocarunt, ut spurium è fæce populi, hominem feditiosissimo ingenio, sycophantam, æquivocantem, & regnorum licitatorem, fugillarunt. Famofos itaque Jesuitarum contra Reginam libellos falsitatis & auctores divinæ humanæque Majestatis læsæ damnarunt; solide argumentati, fidem & Religionem veram non armis cruentis, sed spiritu lenitatis & mansuetudinis propagandam. Postremo, Pontificios Anglos obtestati sunt, ne liberos in Jesuitarum Seminariis educandos transmitterent, qui proditiōis virus teneris animis cum primis rudimentis infundere affolent.

1602.

Vide Quodlibetia Watsoni, &c.

Inter media hæc certamina, sive serio sive dolo malo suscepta, quæ Londinensis Episcopus subdole aluit, Consiliariiprehenderunt, & Jesuitas & Sacerdotes illos plerosque omnes in hoc occulte conspirare, ut subditos ab obsequio erga Reginam subtraherent, & populum ad Religionem Romanam etiam armis promovendam excitarent. Regina itaque Edicto imperavit Jesuitas & Sacerdotes seculares iis adhærentes è Regno ¹ protinus excedere; reliquos, qui ² moderatiores videbantur, intra duos menses (nisi interim obsequium in Principem profiterentur:) nec hos aut alios ejusdem professionis redire, nisi supplicia legibus proposita subire maluerint. Et proculdubio Deo duce hoc prodiit Edictum ad meditatum scelus avertendum. Etenim inter hæc Thomas Winterus, ut ipse postea confessus est, & Tesmundus Jesuita, in Hispaniam ab illorum nonnullis emissi, perni-

Qui relegantur.

1. Deest protinus in Edd. priorib. 2. Mediatōres pro moderatōres in Edd. priorib.

1602. ciosa consilia, ad Elizabetham excindendam, atque ad Jacobum Scotorum Regem à justissimo jure succedendi in Regno Angliæ excludendum, clandestino agitarunt. Nec hi soli in Anglia, sed etiam in Belgio seditiosi milites contra Archiducem, & in Gallia nonnulli contra Regem, res turbide moverunt, quasi tempestas quodam fidere in Principes commota videretur. In Gallia autem Bironius, qui nefaria consilia in patriam susceperat, & Majestatem aculeatis verbis violasset, capite obruncatur. Bironii vero nescio quæ confessio multos involvit, & inter alios Ducem Bullionæum adeo perculit, ut coram Rege se sistere jussus non paruerit, sed Regis indignationem & adversariorum in Aula potentiam pertimescens in Germaniam secesserit. Hinc gravem contra eum accusationem apud Elizabetham Rex instituit, quasi suum cum uxore Maria Florentina matrimonium illicitum, Pontificis dispensationem invalidam, & inde filiolum illegitimum habuerit; Condæum ad successionem in Regno destinarit, in primarios Catholicæ Religionis ¹professores exitium spirarit, Unitas Provincias auctonantibus Hispanis prodere conjurarit; Senatus Parisiensis judicium detrectarit, provocando ad Castrensem Cameram, quæ nullam habuit in ejusmodi causis jurisdictionem; atque contra accusatores exceperit, quod in læsæ Majestatis crimine minime licet. Hæc nihil aliud esse, quam tergiversari, omne judicium detrectare, & Regiam auctoritatem sibi arrogare.

Perniciosa
in Principes
consilia.

Bironius
obtruncatur.

Gallus Bullionæum
accusat.

Elizabetham de eo
consultit.

Quid igitur hac in re faciendum, Elizabetham consultit. Illa per suum in Gallia Legatum renunciat, se tristissimam hæc audire: quod tamen rem tantam sibi impertiit, instar maximi habere honoris. Moderationem ejus collaudat, qui in tantorum periculorum suggestionibus amicorum consiliis potius quam animi affectibus

1. *Deest* professores in *Edd.* priorib.

auscultat.

auscultat. Ad consilium, quod exquirat, respondet: Si 1602.
 probationes perinde essent liquidæ ac objecta sint odio- ^{Illæ re-}
 sa, ex jure in illum agendum: verum donec de his liqui- ^{sponder.}
 do constiterit, consilium dare, periculosum fore, ne vel
 in Deum peccaretur si innocentia opprimeretur, vel Rex
 offenderetur si suam salutem negligi suspicaretur. Con-
 sultissimum itaque sibi videri, in re tam ancipite filere.
 Regem tamen summopere obtestatur, ut suum ipsius ju-
 dicio & conscientiam in consilium adhiberet, & accu-
 rate examinaret accusationes & confessiones, an à viris
 fide dignis, incorruptis, & minime suspectis; quum nul-
 lius innocentia à calumniantium malitia sit tuta. Nudas
 assertiones exiles esse probationes ad justum Judicis con-
 scientiam informandam contra hominem spectatæ virtutis.
 Crimina objecta, donec plenius probarentur, videri in
 tanto homine tam incredibilia, quam sint in sua natura
 execranda. Quis enim credat, illum, Dei timore à te-
 neris imbutum, fide in patriam & Principem tot annos
 maximis in periculis intemerata, ejusmodi scelera in
 Principem optime meritum vel cogitasse, aut consilia
 consociasse cum hominibus re & spe perditis, quibuscum
 nulla morum, Religionis aut factionis unquam interces-
 sit conformitas, & à quibus nihil nisi perfidiam exspe-
 ctare poterat? Verendum, ne hæc suggestiones in Hispanica
 procudantur officina, ad Gallos funesto bello denuo inter
 se committendos. Hæc Rex iniquis auribus audivit, &
 protinus in hæc verba prorupit: *Regina præclarissimæ de* ^{Ille repli-}
Bullionæo, quam meritis est, existimat. Ille inter archi- ^{cat.}
tectos erat Essexianæ in eam & Consiliarios conjuratio-
nis. Nec dissimulavit quidem, quum objicerem; sed
subridens sine responso elusit. Crimina objecta verissima
 esse, asseverantius affirmavit. Beneficia in eum congesta
 sigillatim percensuit, in familiam scilicet adscivisse, opu-
 lentas nuptias cum herede familiæ Bullionææ procurasse,
 in

1602. in possessionem Sedani misisse, inter nobiles interioris admissionis cooptasse, ad Marescalli & Ducis honores evexisse. Statuisse modo, misericordiæ portam aperire, si culpam deprecatus esset, dedignanti autem deprecari, & ex malæ mentis conscientia aufugienti, non esse cur denuo aperiat. Addidit, se simili in causâ pro Essexio apud Reginam per litteras intercessisse; Verum, deprehensa criminum gravitate, destitisse. Retulit Legatus, Reginam hoc potissimum nomine præclare de Duce existimasse, quod fidem & fortitudinem Patriæ & Principi in omnem partem hæcenus probaverit; inprimis dolituram, si objecta (ut in Essexiana causâ) vera deprehenderentur; imo ex animo eum detestaturam. Admonitionem hanc non aliunde proficisci quam ex animo de Regis non minus ac suæ ipsius salute & securitate sollicito.

Aliorum
hac de re
opiniones.

Ceterum, si qua fides Gallicis scriptoribus & sagacioribus Anglis, Bironius, Bullionæus, & alii, qui sibi persuaserant, se Regem ad Regium culmen sua fide & fortitudine cum maximis periculis provexisse; quum viderent, eum conjuratos nuper in ejus exitium indulgentius habere, & istis, quasi viris optime meritis, ingenioque constanti, & offensam officiis compensaturis, fidem præceteris habere, honores decernere, & quas rebus turbatis occupant, Præfecturas integras relinquere; indignissime tulerunt, quasi fidem ipsorum suspectam haberet, ac inde aliisque causis se suggerentibus, tanquam præclarioris meriti, conjurare cœperunt suas Præfecturas sibi & posteris hereditarias facere, & quando, quæ vellent extorquere, non poterant, ipsis hostibus esse atrociores. Ex horum enim numero erant quos non puduit Regem virulentius apud Elizabetham litteris fugillare, non solum ut ingratum, sed etiam animo imbelliorem, quasi hostes non militari virtute debellasset, sed promissis & pretio sibi conciliaffet. Illa tamen Gallicæ salutis & laudis

dis amantissima, crebras & præcipites Gallorum secessiones miserata, eum ut unicum Gallicæ Monarchiæ pereuntis conservatorem & instauratorem celebrare nunquam destitit. Hæc obiter intertexui, ut deliberata Regi-
 ginæ in Regem admonendo prudentia, constans in veterem amicum ejusdem Religionis cultorem benevolentia, & consilium fidelitatis in utrumque plenissimum posteris innotescant. Quo quidem tempore etiam illa Genevam, reformatæ Religionis plantarium, vi aperta & artibus à Sabaudo tentatam, sublevavit magna pecunia à præsulibus & populo per universam Angliam contributa.

1602.

Geneva sublevata.

Obdormivit in Domino hoc anno, mense Februario, ætate admodum devexa, Alexander Nowellus, Sacræ Theologiæ Doctor, & Ecclesiæ S. Pauli Londini Decanus; qui sub Maria in Germania ob veritatem Evangelicam exsulavit, quam redux concionibus & eruditis scriptis diligentissime asseruit: Collegium Ænei Nasi Oxoniæ, ubi educatus, annuis ducentarum¹ librarum redditibus ad tredecim studiosos alendos adauxit; & toto vitæ decursu insigni sanctimonix exemplo præluxit. Successit Joannes Overallus, Sacræ Theologiæ in Academia Cantabrigiensi Professor undiquaque doctissimus, Fulcone Grevillo summo doctorum Mæcenate apud Reginam commendante.

Alexand. Nowelli mors.

Nunc Hibernia me revocat, ut, quæ ibidem hoc anno gesta, commemorantur. Postquam ex Hibernia Hispani expulsi, Tir-Oenius fuga meticulosa in Ultoniæ latebras quantis poterat itineribus per avia se proripuerat, plurimis desideratis, quos fluvii hibernis aquis incitati hauserant. Nec jam inde non modo sine cura quiescere, sed ne sperare quidem sine metu poterat, dum ex mala & oppressa conscientia² digna timeret, singulis diffideret, adeo ut indies novas latebras eligeret, statimque relinqueret. Prorex, ut lassatum militem reficeret, in hibernis

Tir-Oenius sibi & suis diffidit.

Prorex eum persequitur.

1. Vide Præfationem nostram. 2. Digne Edd. priores.

1602. locat: compositis in Momonia rebus, Dubliniam revertitur: gravioreque anni tempore circumacto, lento itinere, quo terrorem latius spargeret, infesto exercitu in Ultoniam regreditur, ut, quod prius statuerat, rebelles munimentis & præfidiis circumpositis quasi indagine undique incingeret. Exercitum ultra *Aquam Nigram* per trabes connexas (*Fluates* vocant) traducit, & vado prius ignoto infra vetus munimentum reperto, ibi propugnaculum ponit, quod è suo prænomine *Charlemont* dixit. Tir-Oenius hinc territus ædibus suis ad Dungannon ignem subjecit. Prorex ultra 'Dungannon movet, & quamprimum Henricus Docwraius à *Logh-Foil* cum suis accessisset, in omnes partes milites dimittuntur, segetes excinduntur, vici & domicilia undique incenduntur, prædæ passim aguntur; Munimenta in ² *Logh-Carew*, ³ *Logh-Reab*, & *Moberlecow*, ubi Joannes Barkleius ex Equestri ordine vir fortissimus glande trajicitur, Proregi deduntur; qui Præsidium ad *Logh-Eaugh* sive *Logh-Sidney* statuit, quod ab honorario ipsius titulo Montjoy nominavit; Arthurumque Chichesterum virum ordinis Equestris (qui virtute meruit ut Proregi succederet) præficit. Henricum Docwraium ad Diriam remittit; qui *O-Cabanum* in gratiam recepit, postquam magnam territorii sui partem Reginæ cessisset, ut reliquam per Litteras Patentes teneret. *Omyam* deinde Proregis jussu miserabili strage discurret, Cormaci *Mac-Baronis* armenta non sine periculis abigit. Deinde Prorex eum reaccessit; Castelloque *Agar* capto, post aliquot dies domum remittit, & cum eo Henricum Folliotum, quem ⁴ primum Ballashanonæ præficit, potestate sub eo vicaria, & statim præter omnium expectationem absoluta; Anglis demirantibus,

Exstruit
Charlemont.

Et Fort
Montjoy.

Docwraius
rebelles
exagitat.

Negligitur
tamen.

1. *Deest* Dungannon in *Edd. priorib.* 2. *Logh-Crew* *Edd. Belg.*
3. *Logh-Reaph* *Elz. Sen.* *Logh-Reagh* *Elz. Jun.* 4. Primum potestate sub *etc.* absoluta, Ballashanonæ præficit, Anglis demirantibus, *etc.* *Edd. priores.* eum

eum esse posthabitum qui sua opera Ballashanonam recuperarat. Eodemque tempore, Hibernis quasi obstupescen-
tibus, Rodericum *O-Donellum* famosissimum Rebellem in tutelam recipit, Nealo *Garve* hætenus Anglis fideli neglecto. Qui adeo indigne tulit, ut in suum exitium præceps *O-Donelli* titulum sibi assumpserit, in popellum tyrannidem exercuerit, atque in suum, non Reginæ obsequium, jurare adegerit. 1602.

Anno jam exeunte Arthurus Chichesterus & Hen. Docwraius statuerunt Tir-Oenium in nemorosis convallibus delitescentem hinc inde aggredi ; sed omnes accessus erant uligine adeo impediti, iter tam opacum præ arborum densitate, cælum tam atrox, & speculatores tam perfidi, ut cœpto necessario destiterint. Ceterum, ut semel dicam , præfidiarii à Prorege undique dispositi magna rei militaris scientia, & majoribus animis rebelles crebris insultibus, & transversis hinc inde expeditionibus ita exagitarunt, ut, quum se undique circumfideri, omnia indies arctiora, & ipsis inter saltuum & silvarum angustias ritu ferarum delitescendum, viderent, quam plures fidem cum fortuna mutarint, seque secreto Proregi certatim submittere cœperint; mussitantes, Tir-Oenium privatis malis excidium gentis exposuisse; bellum hoc fuisse illi uni necessarium, ipsis funestissimum. Et hos dedititios Prorex indulgentius habuit, illis, qui fideliter Reginæ adhæserant, contra promissa neglectis. Sed fortean ille judicavit, expedire Reipub. faucia requiescere, ne vulnera curatione recrudescerent. Nec latuit Tir-Oenium, suorum fidem & simul suas vires ex adversis rebus concidisse. Malorumque pertæsus, statuit prævenire, ex spe vitæ validissimos animos labefactante. Demississimis itaque litteris ad Reginam & Proregem subinde datis supplicem se abjecit, culpam precibus & lacrimis depre-

Plures rebelles se submitunt.

Tir-Oenius culpam deprecatur.

1. Viderint *Ed. Lond.*

1602. catus, eaque poenitentia signa ex gravissima in Deum & Principem offensa præ se tulit, ut illa Proregi auctoritatem concesserit eum in misericordiam & gratiam recipiendi, si modo, qua profitebatur submissi animi humilitate, supplex coram ipso imploraret.

M. DC. III.

Se absolute
submittit.

STATIM ac ille hæc intellexisset, imploravit sedulo & assidue per Arthurum *Mac-Baron* fratrem suum & alios: sæpiusque rejectus, tandem¹ pollicitus se absolute vitam & fortunas Principis arbitrio submissurum. Prorex, qui de dubia Reginæ jam grandævæ valetudine ab intimis clam audierat, permisit ut Mellifontem accederet. quo illico cum uno & altero ille advolavit. Admissus in Conclave, (ubi Prorex magna militarium virorum multitudine circumfusus in solio sedit,) in ipso limine squalore sordidus, & dejecto vultu, in genua procubuit. Quum aliquantisper procubuisset, innuit Prorex ut propius accederet. Surrexit, & pauculis progressus passibus, iterum in genua provolutus se supplicem prosternit, & inquit, *Peccatum in Deum, culpam in benignissimam Principem, Dominam meam, agnoscendo deprecor, ad regiam clementiam tanquam sacram anchoram confugio, ut de vita & fortunis meis pro arbitrio statuatur. Cujus quondam beneficentiam, & modo potentiam, sensi, nunc ut lenitatem experiar, & æternum sim Regiæ clementiæ exemplar, quam demississime obsecro. Nec mihi vel ætas adeo est affecta, vel corpus effœtum, vel animus infractus, quin forti & fideli opera rebellionem hanc expiare potuero.* In orationis progressu, quum, iniquius secum actum esse ex invidia quorundam, conqueri² cœperat: Prorex interrumpit, excusationem nullam tanto crimini prætexendam: & pauca alia, sed multa cum auctoritate, fatus, quæ viro

1. Pollicitus est, se *Edd. Belg.* 2. Cœperit *Ed. Lond.*

militari pro facundia; secedere imperavit, postridieque 1603.
secum Dubliniam adduxit, inde in Angliam ad Reginam
adducturus, ut pro arbitrio de illo statueret.

Ita Tir-Oenii rebellio, ex privatis simulatibus ambi- Rebellio
Hibernica
confecta.
tione intermixtis cœpta; contemptu & parsimonia ex An-
glia fota; prætextu Romanæ Religionis restaurandæ, spe
effrenatæ licentiæ & impunitatis, per universam Hiber-
niam diffusa; levi nonnullorum credulitate, & aliorum,
qui auctoritate valebant, occulto favore, uno & altero
eventu prospero, Hispanico stipendio, Hispano milite, &
Papalibus indulgentiis, confirmata; pravis Anglorum
æmulationibus, bipartito imperio, veteranorum avaritia,
subdolis Tir-Oenii artibus, simulatis induciis atque sub-
missionibus, protectionibus maleficorum pecunia emptis,
impeditissima locorum difficultate, desperato hominum
genere, magis pernicitate quam armis tuto, protracta:
octavo postquam eruperat anno, Reginæ auspiciis, ductu
Proregis Baronis Montjoi (quem postea Rex Jacobus
Comitis Divoniæ titulo honoravit) felicissime confecta est.

Regina, quæ hætenus valetudine integra, ex vini abs- Regina
male se
habet.
tinentia & temperatissima victus ratione, quam nobilif-
simam esse medicinæ partem dicitavit, annum agens
climactericum, scilicet, septuagesimum, & valetudinis &
senectutis nonnulla imbecillitate tentari cœperat; quam
inclementia cœli auxerat, quum extremo Januario, die
ventis & pluvia fœdissimo, Westmonasterio Richmon-
diam secederet, ut otio bellissimo senectutis subsidio fru-
eretur, & Deo vacaret. Quo die, quasi aliud agens,
(nescio an mortem meditans & præfaga futuri,) Admi-
rallo, quem semper charissimum habuit, dixit, *Thronus
meus fuit thronus Regum, nec alius quam heres mihi
proximus succedere debet.* Nec sane antea magis preci-
bus & sacris assiduam fuisse observarunt Aulici; qui
etiam referunt, tunc jussisse annulum illum, quo Regno
inaugu-

1603. inauguratione quasi connubio conjuncta fuerat, & jam inde nunquam exuerat, è digito excindi, quum ita carni increviffet ut detrahi non poffet. Quod in triffe omen arreptum, quasi connubium illud cum Regno per annulum contractum diffolvendum portenderit. Principio morbi faucium amygdalæ intumuerunt, & cito detumuerunt. inde orexis fenfim elanguit. fimul triffitiæ fe totam tradidit, & præcipuo quodam doloris fenfu angividebatur: five ex vi morbi, five ex Effexii defiderio, (quod Effexii admiratores crediderunt,) five quod post tot belli impendia Tir-Oenio rebelli ignofcere perfuafa fuerit, five quod à fufurronibus & à Gallo inaudierat, plures è nobilitate occultis litteris & nunciis gratiam apud Scotorum Regem colligere, hunc ut orientem Solem adorare, illam quasi jamjam occafuram negligere; quod (ut muliebris fexus & fenectus fufpicax eft) facile credidit. nec falfo quidem. Nonnulli enim è proceribus aulicis, ut mulierculas taceam, qui minime debuerunt, ingrâte defcifcendo quodammo defuerunt; dum illa non fe, fed illi opinionem mutarent; vel quod extrema jam ætate viderint, vel diuturni imperii tæderet, (diuturna enim quantumvis bona, funt tædio,) vel credula novitatis aviditate meliora fperarent, præfentia defpicerent, præteritaque beneficia, quorum memoria ingratis eft oneri, oblivifcerentur, temporibus obtrectantes, forfan myfterio aulico, ut gratiam apud fuccefforem inirent, dum falfo crederent, decefforis vituperium fuccefforibus acroama effe jucundiffimum: adeoque propalam, ut alii aliis invicem hoc nomine obtrectaverint; & alii de fucceffore accerfendo, dum ambigux adhuc effet valetudinis, propofuerint, ut animo transfugæ viderentur licet domi manferint. Hinc pro mifera derelicta fe habuit, & ægritudo indignans hujufmodi voces extorfuit: *Collum mihi obligarunt, Non habeo cui confidam, Rerum*
mearum

meorum facta est conversio. Et isti ad hanc ægritudinem 1603.
augendam suggererunt, quasi ejus auctoritas sensim apud plebem labaret; quum plebs, cui semper inest querula in imperantes malignitas, nihil magis quiritaretur, quam, quorundam potentiam, si non supra, juxta Principem nimio plus invaluisse, atque aliorum manus esse festinantes & avaras (ut assolet) sub sene Principe.

Quum autem rumor increbuisse, morbum ingravescere, illamque omnem opem medicam, ut antea semper vegeta ætate, nunc maxime aspernari: incredibile est, quanta & quam expedita celeritate, Zeloti, Pontificii, & ex quovis hominum genere 'ambitiosuli adulatores, & alii, singuli in suam spem præcipites, in Scotiam nocte dieque terra marique convolarint, Regem orientem adoraturi, ejusque gratiam aucupaturi. Cujus juri in successione illa, licet pro prudentia minus aperte, semper tamen ex æquitate vere & ex animo favit; uti etiam omnes omnium ordinum homines, qui in illum heredem indubitatum summa cum tranquillitate & securitate animos oculosque conjecerant: etsi de nuptiis Arbellæ ex ejus patruo natæ rumores falsi dispersi; & Legatus Gallicus res movere studeret, ne duo divisa Britannæ Regna, Angliæ & Scotiæ, in unum coalescerent. Mense Martio ineunte torpor quidam cum morositate senectuti familiari eam invadere cœpit, adeo ut tacita sederet, cibo abstineret, & meditationibus tota defixa, alloquii impatiens, nisi cum Archiepiscopo Cantuariensi; quocum una frequenter & devotissime oravit, donec sermo sensim deficeret; & postea orantem lubentissime audivit. Quo tempore, Admirallo Consiliariis ceteris memorante, quod illa Westmonasterio discedens sibi obiter de successore dixerat; visum est, ut ipse cum Sigilli Custode & Secretario adiret, eadem in animum revocaret, atque ad-

1. Ambitiosuli, adultores, *cum commate post* ambitiosuli, *Ed. Lond.*
venisse

1603. venisse reliquorum Confiliariorum nomine significaret, ut de Successore sententiam intelligerent. Illa anhelans respondit: *Dixi, Thronum meum fuisse thronum Regum; nolim ut vilis mihi succedat.* Secretario, quid velit per illa verba, rogante: *Rex, inquit, mihi succedat, volo; & quis, nisi qui cognatus proximus, Rex Scotorum?* Monita deinde ab Archiepiscopo ut Deum cogitaret: *Hoc, inquit, ago, nec ab eo mens divagatur.* Quumque lingua orare non posset, oculis manibusque piam cordis ad Deum elevationem direxit, & in hoc oravit, quod indoluerit, se orare non potuisse; quod ex signis aperte colligere erat. Die vero Martii xxiiii. Vigilia Annunciationis B. Virginis, illa (quæ Nativitatis ejusdem Vigiliâ in lucem edita) è corporis custodiis in æternam patriam evocata, placidissime euthanasia illa quam Augustus optavit, emigravit; anno Regni xliiii. ætatis septuagesimo; ad quem nullus Rex Angliæ antea pertigerat. Tristissimum desiderium, quod Anglis reliquit, lenivit spes optima de Regis Jacobi successoris virtutibus concepta; qui post pauculas horas faustissimis omnium acclamatioibus Rex declaratus. Gloriam nulla unquam obruet oblivio. Vivit enim vivetque in animis hominum apud omnium seculorum posteritatem memoria felicissima. Quippe quæ (ut non aliis quam successoris verbis utar) *prudentia & felicitate imperandi omnes¹ jam inde usque ab Augusto Principes (absit verbo invidia) superavit.²* Concinquitque Anna Atestina, Guisiorum & Nemorosorum parens, quæ dixit, eam fuisse gloriosissimam & omnium quæ unquam sceptrâ gestarint felicissimam.

In Pro-
cemio Dori
Basilici.

1. Deest jam in Edd. pr. 2. Desunt hæc ultima verba in Edd. prioribus.

NOTÆ.

PAG. 6. l. 25. *Caute medicantis operatio.*] *Cauta medicantis operatio* Edd. Belg.

P. 13. l. 3. *Tradita:*] *Traditæ* Edd. Belg. Ibid. l. antepen: *Et Elizabetham Regis sororem in uxorem ducendo*] F. & *Elizabetha Regis sorore in uxorem ducenda.*

P. 18. l. 12. PP.] *Pont.* Edd. Belg. Ibid. l. 23. *Absolutio*] *Absolutione* Elz. Sen. *perperam.*

P. 21. l. 3. *Non oblita se mortis*] *Non oblita sc. mortis* Elz. Sen. male.

P. 23. l. 16. *Cæperint*] *Cæperant* Elz. Sen.

P. 28. l. 29. *Habuit, quod potentissimum*] Ita cum exteris legitimus, licet *quod* re vera desit in ipso Camdeni Codice.

P. 29. l. 14. *Essent inopes.*] *Erant inopes* Camdeni Codex. non adeo recte. Ib. l. penult. *Comprobaverat,*] *Malim comprobaverant.*

P. 32. l. 6. *Joanni Greio de Pyrgo,*] Ita cum ipso Camdeno, non, ut Belgæ, *Joanni de Pyrgo.*

P. 34. l. penult. *Restituendam.*] F. *restituenda.*

P. 36. l. 14. *Debent*] Sic ipse Codex Camdenianus, non, ut in Edd. transmarinis, *deberent.*

P. 39. l. 20. *Vindicant,*] *Malim vendicant.* Scio tamen *vindico* placere Cellario. quippe qui in utraque significatione usurpari in Prisciano (apud Putschium, col. 1208. l. XVIII.) viderat. Potuit etiam Diomedem (l. I. col. 361. ibid.) allegare. uti etiam Nonium Marcellum apud Gothofredum, p. 719.

P. 41. l. 15. *Caletum facile in Hispani manus deveniret, &c.*] Ita cum ipso Camdeno edidimus. At in Edd. transmarinis, *Caletum facile in Hispani manus deventurum, qui quantivis pretii emeret; & uxores caris maritis nihil non concedere; alterum, &c.*

P. 42. l. 28. *Aut innovatum fuerit itidem &c.*] *Aut innovatum fuerit, itidem contra Reginam Angliæ fuerit, possessione &c.* in ipso Camdeni Cod. sed minus recte.

P. 44. l. 19. *Regnum è majoribus*] F. *regnum à majoribus.*

Z Z Z Z Z

P. 47.

P. 47. l. 7. *Dorsettæ*,] Rectius, *Dorsettiae*. Ib. l. 22. XIII. *omnes*] Ita cum ipso Camdeni Codice, non, ut Edd. *transmarinæ*, XIII. *omnes*. Ib. l. 23. *Landavensem ob sedis*] Sic cum Edd. *transmarinis*, non, ut in ipso Camdeni Cod. *Landavensem sedis*, omisso *ob*.

P. 52. l. 5. *Superavit, & quid effecit*] *Superavit & quid effecerit* Edd. Belg. Ib. l. 30. *Nihil aliud esset*,] *Nihil aliud esse*, Edd. Belg.

P. 64. l. 6. *Eodemque ipso*] *Eodem ipso* Edd. Belg.

P. 69. l. 11. *Innititur*] *Inniteretur* Edd. Belg.

P. 72. l. 2. *Censuit*] *Censui* Edd. Belg.

P. 73. l. 11. *Et universam*] Ita cum Edd. *transmarinis*, licet & defit in ipso Camdeni Codice.

P. 74. l. 3. *Idemque*] Ita quidem in ipso Camdeni Codice. Nec aliter Elz. Sen. At, ni fallor, vel *itemque*, vel, ut Elz. Jun. *eundemque*, reponendum.

P. 75. l. 20. *Regni incommodo*] Ita cum Belgis lego, quamvis *Regni commodo* fit in ipso Camdeni Cod. Ib. l. penult. *Alios Testonos*] Sic etiam & hîc lego cum Belgis, licet in ipso Camdeni Cod. fit, *alios Testonum*.

P. 76. l. 1. *Inferatur*,] Ita in ipso Camdeni Cod. non, ut Belgæ, *Inferretur*. Ib. l. 17. *A Normannica victoria*] Ita lego cum Belgis, licet in ipso Camdeni Cod. fit, à *Normannicæ victoria*; nisi forsitan *invasionis* subaudiendum esse censeas.

P. 79. l. 16. *Tulit*,] Sic cum ipso Camdeni Cod. non, ut Belgæ, *tulerit*. Ib. l. 17. *Impedit*.] Ita & hîc cum ipso Camdeni Cod. non, ut Belgæ, *impediat*.

P. 85. l. 6. *Profligata erat*] *Profligata esset* Edd. Belg.

P. 94. l. 19. *Peregrino Berty Baroni Wil.*] *Peregrino Baroni Berty Wil.* Edd. Belg.

P. 95. l. 3. *Provolutus*,] *Prævolutus* Elz. Sen.

P. 97. Not. ult. marg. *Quid ille respondet.*] *Quid ille respondeat* Edd. Belg.

P. 99. l. 9. *Anglos*] *Angli* Elz. Sen.

P. 101. l. 33. *Urbe Londino*] *Urbe Londini* Edd. Belg.

P. 105. l. 4. *S. Leodegario*] *S. Laodegario* Edd. Belg.

P. 108. l. 6. *Hæc ut acria & utrinque*] *Hæc ut acria utrinque*, omisso &, Edd. Belg.

P. 110. l. 22. *Ut de his rebus consuleret*;] Sic cum Belgis lego, licet in ipso Camdeni Codice fit, *ut de his rebus consulendi*.

P. 112. l. 10. *Hoc Elizabethæ subolet,*] *Hoc Elizabetha subolet* Edd. Belg.

P. 116. l. 32. *Nonnulli enim Scotiæ*] *Nonnihil enim Scotiæ* Edd. Belg.

P. 117. l. 9. *Conniventer*] *Convenienter* Edd. Belg.

P. 119. l. 17. *Læferat, & maritum*] *Læferat maritum*, omisso &, Edd. Belg.

P. 127. l. 27. *Cogitarunt*] *Cogitarant* Edd. Belg.

P. 130. l. 19. *Advenerint*] *Advenerunt* Edd. Belg.

P. 131. l. 1. *Coram Rege, cui*] *Coram, cui*, omisso *Rege*, Edd. Belg.

P. 134. l. 10. *Artifex in Regis*] *Artifex & Regis* Elz. Sen.

P. 136. l. 27. *Protestati sunt*] *Protestati sint* Edd. Belg.
Ib. l. 31. *Obvelandam*] *Oblevandam* Elz. Sen.

P. 137. l. 29. *Ne in malum cedat*] Ita cum Elzeviriiis, licet *ne* desit in ipso Camdeni Codice.

P. 143. l. 2. *Quid vos Angli*] *Quantum vos Angli* Edd. Belg.

P. 148. l. 3. *Spectantur*] *Spectentur* Edd. Belg.

P. 150. l. 31. *Georgius Barnesius*,] Ita & Edd. Belg. Nec calamo correxit Camdenus; in cujus tamen Indice (uti etiam in Indicibus Belg.) *Georgius Barnesius* legitur. Et recte.

P. 156. l. 4. *Juvenis*] *Juveni* Edd. Belg. Ib. l. 19. *Effecit*] *Efficit* Edd. priores.

P. 157. l. ult. *Locutum*] Ita in ipso Camdeni Cod. *Locutus* Edd. aliæ.

P. 162. l. 31. *Omnes ut jure belli*] *Omnes jure belli* Edd. Belg. absque *ut*.

P. 164. l. 15. *Contra ipsam audiri*] *Contra ipsam audire* Edd. Belg.

P. 166. l. 5. *Dedisse*,] *Delisse* in Edd. prima. Nec correxit Camdenus. *Detulisse* conjecerim. Nam *auctoritate delata* habemus p. 164. l. 26. At *dedisse* in Edd. Belg.

P. 171. l. 8. *Quandoquidem illa prior*] *Quandoquidem prior* Edd. Belg.

P. 179. l. 13. *Ubi tandem ultimo*] *Ubi postea ultimo* Edd. Belg.
Ib. l. 17. *Invenierint*] *Invenirent* Edd. Belg.

P. 180. l. 3. *Fide, & prava ip. inter se, quam Germanorum*] *Fide, quam prava ip. inter se, & Germanorum* Edd. Belg.

P. 181. l. 25. *Principis Christiani*,] *Principis Christianæ* Edd. Belg.

P. 183. l. 5. *Comitem autem Lenoxiæ avum*] *Comitem autem Lenoxium avum* Edd. Belg.

P. 186. l. 21. *Et Dux Arundelio*] *Et Duci Arundelio* Edd. Belg.

P. 187. l. penult. *Traderent,*] *Traderet* Edd. Belg.

P. 190. l. antepenult. *Conscriptis*] *Malim, conscriptas.*

P. 191. l. 6. *Reginæ fit securitati*] *Reginæ suæ securitati,* Edd. Belg.

P. 192. not. marg. *Cur venit*] *Cur venerit* Edd. Belg. Ib. l. 20. *Dubitatur*] *Dubitabatur* Edd. Belg.

P. 193. l. 22. *Prærogativæ*] *Prærogativa* Edd. Belg. Ib. l. 27. *Senserunt,*] *Sic cum* Edd. Belg. *Antea senserint.*

P. 204. l. 20. *Somnium esse*] *Sic cum* Edd. Belg. *licet esse* desideretur in Cod. Camdeniano. Ib. l. 24. *Regem puerulum*] *Ob Regem puerulum* Edd. Belg.

P. 205. l. 21. *Regina suo milite illatas injurias fit persecutura, nec quempiam immerentem damno affectura.*] *Sic cum* Edd. Belg. *quamvis in ipso Cod. Camdeniano fit, Reginam suo milite illatas injurias persequuturam, nec quempiam immerentem damno affecturam.*

P. 206. l. 28. *Coldinghamam*] *Ita in omnibus Edd. in quarum tamen Indicibus Coldinghamus. Nec quid mutavit Camdenus. Ideo nec ipse.*

P. 209. l. 11. *Anglæ,*] *Ita & Elz. Sen. non, ut Elz. Jun. Angliæ.*

P. 210. l. 6. *Et Londinensi Episcopo,*] *Tò & omittunt* Edd. Belg.

P. 213. l. 3. *Ejusque præcipuam*] *Ejusdem præcipuam* Edd. Belg. Ib. l. 20. *Episcopos Ecclesiarum, Rectores, &c.*] *An, Episcopos, Ecclesiarum Rectores, &c.?*

P. 214. l. 24. *Et item proceres,*] *Et iterum proceres,* Edd. Belg.

P. 216. not. marg. secunda, *Liberatur*] *Liberatus* Edd. Belg.

P. 219. l. 1. *Prudentia*] *Non providentia,* ut in Edd. Belg.

P. 228. l. 6. *Student,*] *Studerent* Edd. Belg. Ib. l. 31. *Habet*] *Habeat* Edd. Belg.

P. 231. l. 10. *Quicum Regina mater*] *Sic ipse Codex Camdenianus. Qui cum matre* Edd. Belg.

P. 234. l. 14. *Appulerit,*] *Appulerat* Edd. Belg. Ib. l. antep. *Et aliquanto*] *Deest & in* Edd. Belg. Ib. l. penult. *Viri Ordinis Eq.*] *Vir Ordinis Eq.* Edd. Belg.

P. 238. l. 9. *Nulli,*] *Sic cum* Edd. transm. *licet nullus ipse habeat* Camdenus.

P. 241. l. 12. *Coronæ, & ejusdem*] *Coronæ ad ejusdem* Edd. Belg.

P. 247.

- P. 247. l. 12. *Judicio sistendum*] *Judici sistendum* Edd. Belg.
 Ib. l. 23. *Dimittet*] *Dimittit* Edd. Belg.
 P. 249. l. 21. *Consulueris*] *Consulueras* Edd. Belg.
 P. 251. l. 25. *Confirmata*] *Confirmavit* Edd. Belg.
 P. 254. l. 16. *Vicecomitem Hertfordiæ*] Ita etiam Camdeni Codex. Sed legend. *Vicecomitem Herefordiæ*. Vide p. 245.
 P. 256. l. 5. *Pontificiæ religionis addictos*] Malim, *Pontificiæ religioni addictos*.
 P. 258. l. penult. *Proposuit consideranda*] *Proposuitque consideranda* Ed. Lond. Sed Belgas malui sequi hîc loci.
 P. 259. l. 22. *Divulgaverit*] *Divulgaverat* Edd. Belg. Ib. l. ult. *Illos*] *Ipsos* Edd. Belg.
 P. 261. l. 18. *Quam*] Hanc vocem abesse malim.
 P. 262. marg. *Faveat*] *Favet* Ed. Lond. Ib. l. 31. *Spoliarint, &c.*] *Spoliarant, & mox exuerat, deinde ejecenant, & incarcerarant* in Edd. Belg.
 P. 264. l. 16. *Insigni quadam*] *Quadam* omittunt Edd. Belg.
 P. 266. l. 24. *Princeps invasus*] An, *Principi invaso?*
 P. 268. l. 3. *Arbrothius*] *Arubrothius* Edd. Belg.
 P. 269. l. penult. *Petrus*] *Petrens* Edd. Belg.
 P. 270. l. antepen. *Cæperant.*] *Cæperunt* Edd. Belg.
 P. 279. l. 21. *Perduxerit.*] *Perduxerat* Elz. Sen.
 P. 280. l. 16. *Omnis enim regius*] *Omnis regius, omisso enim,* Edd. Belg.
 P. 283. l. 8. *Quum occultus illius tabellio*] *Quum illius tabellio,* omisso *occultus,* Edd. Belg. Ib. l. 11. *Atslous*] *Arslous* Elz. Sen.
 P. 284. l. 3. *Redigi posse speraret.*] Sic cum Belgis, licet *posse* omittat ipse Camdenus.
 P. 285. l. 3. *Cesserit,*] *Cesserat* Edd. Belg.
 P. 286. l. 3. *Cellam,*] Sic cum Edd. Belg. licet *cella* habeat ipse Camdenus.
 P. 291. l. 15. *Adolesceret,*] *Adolescerent,* Edd. Belg. Ib. l. 21. *Efflagitaverit,*] *Efflagitaverat,* Edd. Belg.
 P. 300. l. 19. *Tindalis & Rbedsdaliæ*] *Tindalis Rbedsdaliæ,* omisso *&*, Edd. Belg.
 P. 303. l. 28. *Gallos*] *Gallos* istud, vel saltem *Gallos* mox sequens redundare censeo. Et tamen retinet ipse Codex Camdenianus.
 P. 306. marg. *Via in Cathaiam & Occidentalem* habent Edd. Belg. pro *via in Cathaiam per Occidentalem.*

P. 307. l. 11. *Navigavit,*] *Navigat* Edd. Belg.

P. 308. l. 15. *Adactus fuerit,*] *Adactus fuerat* Edd. Belg.

P. 310. not. marg. ult. *Actionibus* pro *exactionibus* habent Edd. Belg.

P. 311. l. 20. *Firmatis*] *Armatis* Edd. Belg.

P. 315. not. marg. *Hispanus inique audivit.*] Sic cum Belgis, quamvis in ipso Cod. Camdeniano sit, *Hispanus haud inique audivit.*

P. 320. l. 26. *Chiliarchæ*] Non *Chiliarchiæ* cum Edd. Belg.

P. 323. l. 23. *Duodennis*] *Duodecennis* Edd. Belg.

P. 326. l. 14. *Viderat,*] Sic cum Edd. Belg. licet in Cod. Camd. sit *videret.* Ib. l. antepen. *Caterlaugiæ,*] *Caterlangiæ* Edd. Belg.

P. 329. l. 15. *Efferuit,*] *Efferbuit* Edd. Belg.

P. 331. l. 25. *Harrancs*] Ita calamo suo Camdenus. Neque aliter Elzevirii Seniores. At Juniores *Harranes*, quo modo & rescribitur in Cod. Rawlinsoniano.

P. 334. l. 26. *Abnuerint,*] *Abnuerent,* Edd. Belg.

P. 341. l. 6. *Famæ*] Non *familiæ*, ut Elz. Sen. Ibid. l. 25. *Kildariæ, & Jacobo*] *Tò &* omittunt Elzevirii Sen.

P. 350. l. 9. *Scripto edito* (*postquam &c.*] *Scripto edito, quo* (*postquam &c.* in Ed. Lond. Nec mutavit Camdenus. At nos cum Belgis correximus.

P. 351. l. 7. *Documentales,*] *Dominicales* Edd. Belg. Ib. in marg. *In eos edictum*] Non *in eos dictum*, ut Elz. Sen.

P. 354. l. 17. *Inter crebra*] *Intra crebra* Edd. Belg.

P. 355. l. penult. *E nautis quos aquatum miserat, unus & alter &c.*] *E nautis quosdam aquatum miserat; quorum unus & alter &c.* Edd. Belg.

P. 356. l. 1. *Qui nostros Hispanos*] *Qui nostris, Hispanos* Edd. Belg.

P. 360. l. 25. *Natura,*] *Naturæ* Edd. Belg.

P. 361. l. 9. *Tercentos*] *Trecentos* Edd. Belg.

P. 365. l. 11. *Composito*] *Composita* Elz. Jun.

P. 366. l. ult. *Poterit*] *Possit* Edd. Belg.

P. 367. l. 13. *Habuit*] *Habuerit* Edd. Belg. Ibid. l. 23. *Potuerat*] *Potuerit* Edd. Belg.

P. 369. l. 4. *Northornam,*] *Northouam,* Edd. Belg.

P. 374. l. 15. *Profitetur*] *Profiteatur* Edd. Belg. Ib. l. 31. *E lætissima*] *A lætissima* Edd. Belg.

- P. 375. l. 19. *Provexerit,*] *Ita cum Belg. quantumvis provexit habeat ipse Camdenus.*
- P. 376. not. secunda marg. *Prætulit.*] *Prætulerit* Edd. Belg.
- P. 378. l. 9. *Libellum illum nihil]* *Tò illum* omittunt Edd. Belg.
- P. 379. l. 9. *Futuras plerique præfagierunt.]* *Tò plerique* omitt. Edd. Belg.
- P. 380. l. 13. *Bristoi]* *Brisloi* Edd. Belg.
- P. 384. l. 2. *Efferatam,*] *Efformata* Edd. Belg.
- P. 385. l. penult. *Amoverunt,*] *Admoverunt* Edd. Belg.
- P. 386. l. 1. *Exsultantem]* *An, exfulantem?*
- P. 388. l. ult. *Velis]* *Vis* Elz. Jun.
- P. 389. l. 6. *Tuo rog.]* *Tuto rog.* Elz. Sen.
- P. 390. l. 14. *Gnaviter]* *Graviter* Elz. Jun. Ib. l. 21. *Filii bono, forsitan]* *Filii, bono forsitan* Elz. Jun.
- P. 391. l. 27. *Misellis]* *Misellæ* Edd. Belg.
- P. 393. l. 2. *Concipiunt]* *Concipiant* Elz. Jun.
- P. 394. l. 28. *Si captivam]* *Sic cum Belg. edidimus, quantumvis in Ed. Lond. fit se captivam.*
- P. 395. l. 13. *Quis]* *Qui* Edd. Belg.
- P. 397. l. 13. *Quod si alias]* *Si quid aliter* Edd. Belg. Ib. l. 28. *Oblitterarentur,*] *Obliterentur,* Ed. Lond. Nec mutavit Camd.
- P. 398. not. marg. secunda, *Lenoxio famam]* *Sic Ed. Lond. Nec immutavit Camdenus. Lenoxius famam* Elz. Sen. *Lenoxii famam* Elz. Jun. Ib. l. 31. *Justissimam]* *Justissimum* Edd. Belg.
- P. 399. not. marg. prima, *Sueco à Mosco]* *Tò à* omittunt Edd. Belg. Ib. not. marg. ult. *Machlis animal.]* *Machlin animal* Edd. Belg.
- P. 402. l. 2. *Ejusmodi]* *Hujusmodi* Edd. Belg.
- P. 403. l. 3. *Doceat,*] *Docet* Edd. Belg.
- P. 407. l. 15. *Convincit,*] *Convicit,* Edd. Belg. Ib. l. 24. *Et obscura]* *Tò &* omittunt Edd. Belg.
- P. 426. l. 29. *Adversantur.]* *Adversarentur* Edd. Belg.
- P. 429. l. 7. *Præstent]* *Præstarent* Edd. Belg. Ib. l. 11. *Effecerunt]* *Effecerint* Edd. Belg. Ib. l. 27. *Detulerit.]* *Detulerat* Edd. Belg.
- P. 430. l. 21. *Fatebatur.]* *Sic cum Belg. quantumvis in ipso Cod. Camdeniano fit fatetur.*
- P. 435. l. 30. *Faveant,*] *Faverant* Edd. Belg. Sed, ut nos, Camdenus. Et certe si mutandum, *favissent* potius legendum.
- P. 438. l. 8. *Admittatur.]* *Admittitur* Edd. Belg.

- P. 440. l. 20. *Regi*] *Regni* Edd. Belg.
 P. 442. l. 24. *Violata, immanes*] *Violata, & immanes* Ed. Lond.
 P. 443. l. 15. *Summam*] *Summum* Ed. Lond.
 P. 447. l. penult. *Ad isthmum inter stationem portus interior-*
rem] *Ad stationem inter isthmum portus interiorem* Edd. Belg.
 P. 448. l. 6. *Duxerit*] *Duxerat* Edd. Belg.
 P. 450. l. 4. *In virentes*] *Inter virentes* Ed. Lond.
 P. 451. l. 16. *Fuerit*] *Fuerat* Edd. Belg. Ib. l. 19. *Tertio*
filio] *Tertio* omittunt Edd. Belg.
 P. 471. l. 17. *Et perduellionis*] *Deest &* in Edd. Belg.
 P. 474. l. 6. *Rbemensi*] *Rbeminensi* Edd. Belg.
 P. 477. l. 27. *Eo etiam fatuæ*] *Eo tamen fatuæ* Edd. Belg.
 P. 481. l. 31. *Urbsque &c. testatur,*] *Urbsque &c. testantur,*
 Edd. Belg.
 P. 482. l. 25. *Conclavis*] *Conclusis* pro *conclavis* in Edd. Belg.
 P. 490. l. 3. *Et me tot*] *Deest me* in Ed. Lond. *Nec ad-*
jecit Camdenus in nostro exemplari.
 P. 493. l. 18. *Habet,*] *Habeat* Edd. Belg.
 P. 494. l. 2. *Innocentiam*] *Innocentem* Elz. Sen.
 P. 498. l. 22. *Moliuntur,*] *Moliantur* Edd. Belg. Ib. l. 24.
Si ipsa] *Se ipsa* Elz. Sen.
 P. 501. l. 7. *Fernburstia*] *Fernburstio* Edd. Belg. Et tamen
 Genere feminino in Indice utuntur Elz. Sen. Ib. l. 31. *Et*
ad Baronem Pagettum, & Bernardinum] *Et Baronem Paget-*
tum, Bernardinum Edd. Belg.
 P. 502. l. 1. *Quod*] *Ut pro quod* in Elz. Sen. Ib. l. 11. *Devo-*
catur] *Devocetur* Elz. Sen. Ib. l. 13. *Trabunt*] *Trabant* Elz. Sen.
 P. 503. l. 10. *Vidit*] *Viderit* Elz. Sen. Ib. l. 12. *Gero,*] *Ge-*
ram Elz. Sen. Ib. l. 27. *Intertexuntur,*] *Intexuntur,* Edd. Belg.
 P. 504. l. 3. *Hujusmodi*] *Ejusmodi* Edd. Belg.
 P. 505. l. 5. *Salutarent*] *Salutarunt* Elz. Sen.
 P. 506. l. 31. *Specificata,*] *An, Specificata?*
 P. 507. l. 1. & 10. *Infra*] *Intra* Edd. Belg.
 P. 508. l. 24. *Exstant*] *Extent* Edd. Belg.
 P. 510. l. 5. *Teneretur,*] *Teneatur* Edd. Belg.
 P. 512. l. 18. *Alia quæpiam*] *Aliqua quæpiam* Edd. Belg.
 P. 513. l. 30. *Acceperim,*] *Acceperam* Edd. Belg.
 P. 517. l. ult. *Sequatur*] *Sequantur* Edd. Belg.
 P. 523. l. 7. *Parcendam*] *Parcendum* Edd. Belg.
 P. 524. l. 5. *Dependet*] *Dependere* Edd. Belg. Ib. l. 8. *Deve-*
niret,] *Devenerit,* Edd. Belg. P. 525.

- P. 525. l. 25. *ET VITA*] Tò *ET* omittunt Edd. Belg.
 P. 526. l. 3. *Sint*] *Esse* Elz. Sen.
 P. 528. not. marg. prima, *Rejicit.*] *Rejecit* Elz. Sen. Ib. l. 26. *Qui quum*] Tò *qui* omittunt Edd. Belg. in quibus & commate mox post *memoravit* distinguitur. Ib. l. 31. *Lædere*] *Ludere* Edd. Belg.
 P. 529. l. 27. *Tam*] *Tum* Edd. Belg.
 P. 534. l. 31. *Significavit,*] *Significaret* Elz. Sen.
 P. 535. l. 1. *Ad cingulum*] *Ante cingulum* Edd. Belg.
 P. 536. l. 10. *In antiqua,*] *In* omittunt Edd. Belg.
 P. 539. l. 18. *Permiserit,*] *Permiserat* Edd. priores.
 P. 547. not. prima marg. *Scotica*] *Scotia* Edd. Belg.
 P. 548. l. 27. *Professione*] *Professione* Elz. Sen.
 P. 551. not. marg. secunda, *Præstitit.*] *Præstiterit* Edd. Belg. Ib. l. 14. *Movit*] *Monuit* Edd. Belg. Ib. l. 24. *Destiterint*] *Destiterunt* Edd. Belg.
 P. 554. l. 9. *Nationi,*] *Nationis*, Edd. Belg.
 P. 562. l. 19. *Illis*] *Illius* Elz. Sen.
 P. 563. l. 19. *Quæ*] *Qua* Ed. prima. Ib. l. 27. *Proponitur;*] *Proponeretur* Edd. Belg.
 P. 566. l. 28. *Impenderet,*] *Impenderint*, Ed. prima.
 P. 568. l. 3. *Optaverit,*] *Optaret*, Edd. Belg.
 P. 569. l. 4. *Ut Belgæ*] *Deest ut* in Edd. Belg.
 P. 573. l. 26. *Implicata & fracta,*] *An implicato & fracto?*
 P. 577. not. sec. marg. *Parmensis accersitur.*] *Defunt hæc verba* in Edd. Belg.
 P. 581. not. marg. secunda, *Assignarunt.*] *Assignarint* Edd. Belg. Ib. not. marg. tertia, *Tulit.*] *Tulerit* Edd. Belg.
 P. 582. not. marg. tertia, *E Scotia*] *E Scotis* Elz. Sen.
 P. 583. l. 24. *In Angliæ & Hiberniæ*] *F. in Angliæ & Hiberniæ.*
 P. 592. l. 15. *Scapre*] *Scabre* forfitan malit non nemo.
 P. 611. l. 8. *Hibernæ*] *Hiberniæ* Elz. Sen.
 P. 622. l. penult. *Norfolciæ*] *F. Norfolcii.*
 P. 635. l. 5. *Deus Cælestis Omnipotens, Jehova,*] *Deus Cælestis, Omnipotens Jehova*, Ed. Lond.
 P. 647. l. 4. *E vivis excessit,*] Perotti Testamenti ultimi exemplar authenticum (ut fertur) 'è Codice MS. excerpti mecum communicato ab amico egregio Joanne Murraio Londinensi, hæc in verba :

A trew Copple of Sir John Perrott Knight his testament written with his owne hand the thirde of May, 1592.

The trew and last testament of me Sir John Perrott Knight, mayde in the saide day and yeaere, in the name and feare of God, touchinge my Religion and Loyalty to the Queenes Majestie and my Countrie upon my saluation and Damnation, as of other thinges as neare as my memorye will serue me. To be seene of all the trew professors of the Gospell.

God take me unto the and brynge my soule out of this pryson that it may give thankes unto the Lorde.

Seinge thow (O Lord) haist fownd Iniquitye¹ even thyne Angells, and that the heavens are not cleare in thi sight much more is man abhominable and fylthy, which drynketh Iniquitye like water.

It is the Lorde of heaven that ruleth and directeth all thynges by his Providence, unto whom I crye for mercy and forgivenes of all my synnes, knowinge that his mercy is above all his workes, yea and as greate as hymself. Come therefore Lorde Jesus holy and trewe in all thi doinges and shorten our dayes. Unto which great God I aske forgivenes for all my sinnes which are infinite. Trustinge onely to be saved by² passion, deathe and bloodsheddinge of my savioure Jesus Chryste, and not by any my wourkes. For I confesse I ame an unprofitable servant comittinge my soule to the handes of the Omnipotent God of Heaven.

I Doe forgive all men and desire to be forgiven of all men, leavinge all revenginges for the greate wronges I have sustained to God's Justice and Judgement.

I Doe hereby in the feare of the Lorde of heaven, and upon my saluation and Damnation trewly testifie to all trew professors of the Gospell, that I have not heard any Mass sithence the begininge of my soveraygne the Quenes most happie raygne. But I have ever sithence the begininge of K. ED. the 6. his raighe abhorred the Popes Idoll of the Mass: it beinge a most wicked illusion to deceave men, invented by Popes, who in my Conscience are that Anty-Chryst which the Scripture dothe so much speake a-

1. Sic. 2. Sic.

gainst.

gainst. Which Idolotrous traditions of the Mass is contrarie to that most holye and reverent sacrament of the Supper of the Lord instituted by our Lord and Sav: Jesus Chryst at his last Supper to be receaved of the faithfull in bothe kyndes : by receavinge of which holye Sacrament as he ordaned the same we receive the same to our salvation as a most certane singe or badge that we confesse Christ to be the Sav: of mankynde, and that by his deathe onely man is restored to the favoure of God, which we had lost by the faull of Adam, by which Redemption we are made heires of heaven, with and by Chryst.

And nowe I make my complainte to God and all god men, that I have bene most falselie accused through the mallice and envye of some wicked and evill disposed persons schollers of Machevill, that I have bene a Crator to my Soveraigne Q. and Countrey, but I do deny the merit and the benefitt of the bloudsheddinge of my Saviour Jesus Christ, which I would not doe to gett the hole world, if ever I doe knowe that I have committed any treason aganst my Queene or Country, or that I was at any tyme in any Confederacy with the Kinge of Spayne or with any of his ministers Directely, or indirectely, in any poynte of Treason, or ever receaved message from him or sent him any this XXXV^{tie} Yeares last past ; or ever was in any ¹ Conferacye with the Duke of Parma, the Vicount Waltynglas, Sir William Stanley or with Sir Bryan ² Crooke for any poynte of treason aganst my Soveraigne Quene or Country, or wrote letter, or sent to them or any of them, or receaved letter or message from them or any of them for any poynt of Treason, or ever heard from the Duke of Parma, or Vicounte Waltinglas, in all my leife. But the letters which weare had from Dennys Croughan the Secretary directed to the Spanish Kinge, and Sir William Stanley minarpe are forged and devysed by Sir D. Croughan and his Partners. And I doe take the God of heaven to witness, that I never had any Conference with Sir Dennys for his employment to Spaygne, to Sir W. Stanley or Sir Bryan ² Crooke, neather was he employed therein as he most falsely alledgeth. Neather did I trust Sir Ds. but as a spye as I did other in Ireland, to understand the dispositions of the people in Irel: for the furtherance of her Majesties service.

1. Sic. 2. L. Ororke, *ut infra*.

Neither did I ever giue or deliuer him any money that was myne owne, but the monye that he had was ¹ spyall money or dyet money allowed by warrant being her Ma= jesties money, as by Sir Henry Wallop's accounts will ap= peare, except he might have some parte of the almes money I gave the Prysoners. Neither did I ever ² cause him to him to have meate from my table, nor appoynted him wyne when he listid out of my Seller.

All which before wrytten is trew as the Lord shall save my soule.

I do further declare upon my saluation, or damnation that althoughe I did imploie Jasper Thunder as a spye to Portugall (as I did others) yet I did never send by him message to the Duke of Medina, the Marques Santa la Cruse, or to any Spanyard or Portingall. But he was used to doe his best to brynge home certayne Irishe men. And if he played any false parte that was without my pry= vitie. And the intelligence I had from hym I did imparte the same: And he told me he had delibered other intelli= gence to Mr. Secretarpe Wallingham.

Earl: came not to justifie any wordes aganst Sir John, nother will he (at this day) affirme them absolutlye.

I doe also denye my God of heaven if ever I spake to John Garland any such traterous wordes as weare reade at my Treignement as matter said to be parte of the said Garlandes exampnation. For as G: was but a fowlshe light fellowe, soe I never esteeme of him or use him but for carryadge of Packetts, when I had noe other convenient messenger, or to looke to my horse=boyes or such base matters. I take the Lorde of Lodes to wit= nels, that I have alwayes thought her Matie. to be the lawfull and indubitabie Quene of these her imperiall King= Domes of England, France, and Ireland. And I denye my God if I woulde not have adventured my life aganst any man livinge that woulde ³ had said the contrarpe. Neither did I ever send the said Garland to Droke to stirr him to committ any unlawfull acte, neather did I ever trust or favoure Droke but in shewe onely to keepe him in quiett, as I did the like with the Northeren Lordes for the keep= inge of the realme in peace, accordinge to the warrante which I had receaved here=hence.

I Doe likewise testifie upon my faith, That the Lo:

1. Sic. 2. Sic. 3. Sic.

Chancellor of Ireland and ¹ Phillip: Williams doe failes
 he helpe me in their declarations touching any materiall
 poynte that concernethe her Matie. which thei alledged
 that I should speake of her Hnes. And what is spoken
 therein by them is of mallice, thet bothe beinge knowne to
 be men that will speake much untruthe, and the one was
 myne enemy, and the other was to spie upon me.

And I take God to wittnes that I never had
 purpose to favoure ^{D^{cor}} Creaghe, or ever sawe
 him to my knowledge, or ever heard from him,
 but was desirous to take him. Neather did I
 ever wrpte warrante to Richard Hardinge with
 any purpose of favoure to ² Crenegh, but if he
 had the warrante he spoke of, it was at the white knightes
 suite for his good and not for Creaghe.

Rich: Harding did
 and doth affirme
 that Sir John had
 noe purpose to fa-
 vore Creaghe.

Neather did I ever favore Fryars or such kynde of her-
 mine. But I have suppressed more Monasteryes and Fry-
 ers while I governed that land of Ireland then was done
 by all the Governoures before in XXX^{tie}. Yeares. Neather
 ever did I favoure Papist for Papistries sake, but I did
 Justice to them upon Complainge, as I did to others ac-
 cordinge to the Comaundement which I receaved from
 her Matie.

And I take the Lord of heaben to wittnes that I never
 receaved ryme at the handes of Captayne Woodhouse writ-
 ten aganst her Matie. as he most fallie alledgeth, but up-
 on wordes which he delivered toke order for the Rymers
 fourthecominge, which was done by thadvise of some of her
 Majesties Counsell. And I have given money to Rymers
 to sett fourth her Majesties most wourthie prase as by
 Mr. Treasurer's of the warres accomptes will appeare.

And whereas I was charged by one I
 knowe not to have an Agent in Lewbicke
 or such other like place beyonde the seaes,
 which was to deale betweene the Duke of
 Parma and me, and named to be Nichol.
 Colman, I doe deny my God if ever any
 parson dealt betwene the Duke and me for
 any cause. But I had about eight yeares
 past one Nichol. a Barbar, who beinge
 sicke departed from me, but I never heard
 from him, nor knowe not what became of

One Walton was the
 false wittnes. He avowed
 that Colman should tell
 him he was imployed by
 Sir Jo: to the Prince of
 Parma, but Colman lyb-
 eth nowe in Lewbicke,
 and denyeth that he said
 or knewe any such thinge.
 Ceste Marke Bateman
 Trumpeter, who serbeth
 the L. Chamberl. now.

him

1. Sic. 2. Sic.

him since he departed from me or knowe wher he dwelleth if he be lyvinge. Neather did I ever knowe any of the Jesuites or Seminary Preistes, or ever heard of their names before one of the witnesses named them at the tyme of my arraignment. And these 2. witnesses are suer knightes of the Post hyred aganst me. Aganst whome with all the other false witnesses procured, falselte to depose, to my overthrowe, I crye out to God that he revenge my cause upon them and their procurors.

Cowchinge my dread Soberaingne Queen, whom the L. of heaven blest and defend from all evils, and send her highnes many happie yeares, with contynuall vitorpe over all her enymyes. And wher I have bene of late suspected of my fidelity to her Highnes, I take the highe God to witnes uppon my salvation or damnation that I have ever serbed her Highnes with a most loyall harte, and have alwayes since I saw her Majestie first honored and most dewtyfully loved her Highnes, and was the better when I sawe her, or could doe her Highnes any acceptable service, and would ever since her most happie raigne have died in her service aganst all men that would have sought to have offended her Highnes or any parte of her dominions. But alas and woe is me that such false witness should be procured aganst me in a tyme that the Gospell is preached, and my most Blessed Queene not beleve this my most voluntarpe confession to be trewe. Neather have I upon my salb. or damnac. committed any the treasons wherof I was fownd guiltye at Westminster the xxviii. of April or therabouts.

But I cannot denye it (beinge lette by practise to doe the service I could have donne for your Highnes or upon some sharpe matter receaved) I have far otherwyle then did become me written some sonde and eger wordes, for the which I sorrowe in my harte and soule. Therefore upon the knees of my harte I aske your Highnes forgiveness, which is all the meanes I cann nowe make. But that ever I intended any disloyall acte aganst hir Highnes person or Countreys, I deny my Lorde God if ever I purposed the same. The Lorde of Lords ever throwde her Highnes under his mercypfull wyngs and blest my swete Countrey from harme, and cause her Highnes to knowe her trew subjects from the false, and that her enymyes may wounde

wounde themselves with the weopens that thei shall lifte up against her Royall parson.

And so God receave and have mercye upon my soule as I doe trewly and unfeinedlie speake and wryte this for my parte. So be it good Lorde.

I ame to delyber a truth before the Lorde of heaben, that where some flaunderous persons have saide that I should gibe to my Lord Treasurer or to Sir Ro. Cecil, or to some other to their use greate somes of money or moneyes worthe: I speake and wryte it upon my salvation or damnation that I did never gibe or promise to them Denne or Denne-wourth, or to any other to their use for any favoure thei should doe me in my troubles, neather had I neede of their helpe my cause beinge good as it was.

Such a reporte was raised by the Lord Chauncelor Sir Christof. Hatton's followers before Sr. John's Commitment to the Tower.

But I doe owe my Lorde Treasurer more for my dyet then I doe knowe I doe owe any man lyvinge. God bless him and his, which is all the Pamente I can make nowe therfore.

The Lord bless the Erie of Essex and keepe him in her Majesties favoure.

I send my sonne and my daughter with their towe little children Gods blessinge and myne, and pray theim to serbe God and their Prince faithfullye, and have mercye upon my soule and forgibe me my sinnes as I have bene faithfull and trew to my soveraigne Queen Elizabethe. And doe pray for as many as will lybe and dye in God's cause aganst all men. Amen. Amen.

P. 647. l. 15. *Effexio*] *Effexiæ* Ed. Lond. & Elz. Sen.

P. 662. l. 8. *Ut plurimum*] *Malim, ut plurimum*. Et sic quidem Elz. Jun.

P. 663. l. 22. *Hæc litteras*] Gallice scripsit, qua lingua & è Codice quodam v. cl. Thomæ Rawlinsoni subjicere visum:
 “ Ah quelles douleurs, oh quels regrets, o quels gemissements
 “ J'ay sent y en mon ame pour le son de telles nouvelles que
 “ Morlans m'ha contees? Mon Dieu, est il possible qu' aucun
 “ mondain respect deust effacer la terreur que la Crainte di-
 “ uine menace? Pouuons nous, par raison mesme attendre
 “ bonne sequelle d' astre si inique? Celui qui vous ha main-
 “ tenu & conserue per sa main, pouuez vous imaginer qu'il
 “ vous

“vous permist aller seul au plus grand besoing? Ha c'est
 “dain'gereux de mal faire pour en faire du bien. Encoires
 “espere ie que plus saine inspiratil vous auiendra. Ce pen-
 “dant ie ne cessary de vous mettre au premier rang des mes
 “deuotions. A ce que les mains d' Esau ne guastent les bene-
 “dictions de Jacob. Et ou vous me promettez toute amitie &
 “fidelite Je confesse l' auoir sberement merit  & ne m'en re-
 “pentiray pour veu que ne changiez de pere; autrement, ne
 “vous feray ie que soeur bastard, au moins de par le pere. Car
 “i'aymeroyz tousiours mieulx le naturel que l' adopt, com 
 “Dieu le mieulx cognoist que vous garde au droict chemin
 “de meilleur sentier.

“Vostre assuree soeur si ie soit a la vielle mode,
 “auecque la nouvelle ie n'ay que faire.
 “E. R.

P. 667. l. 19. *Carthaginem,*] *Carthagenam* Elz. Jun.

P. 692. l. 18. *Non adjuncta,*] *non* omittunt Elz. Sen. male.

P. 700. l. 4. *Malos praelongas &c. transversas*] An, *malos praelongos &c. transversos?*

P. 701. l. 30. *Per Thomam Bodleium*] Cujus hac de re à se-
 ipso scriptum Commentariolum penes me habeo hanc in
 sententiam :

**An Account of an Agreement between M. Elizabeth and
 the united Provinces, wherein he supported them, and
 they stood not to their Agreement, written by Sir Tho.
 Bodley.**

In the Treatie of Accorde betweene the M. Majestie
 and the Provinces united, whereunto they obtained her
 Royal Assent, the 10th. Day of Aug. in the Peare 85. yt
 was concluded first for them, that during theyr Troubles,
 they should be supported with 5000. Foote and a 1000. Horse,
 at the Charges of Her Highness; and then for her self,
 That her Monies so consumed should be faithfully restored,
 when the state of the Countrey was brought to tranqui-
 litie. And for sufficient Assurance, as well of that Rem-
 bourment, as of theyr further trusty dealing, they conde-
 scended to deliuer the Towne of Flushing in Zealand with
 the Castell of Rammekins to be kept with a Garrison of
 700. English Souldiers: and the Towne of the Brille in
 Holland,

Holland, with the Fortres adjoyning, to be helde in like Maner, with three English Ensigns, each of them containing a 150. Men. For which, as for the rest, whatsoever should appear to be disboursed by Her Majesty, they left theyr Townes in lieu of Pawnes, to answer it all in the End of the Warres. Wherof the total Yearly charge amounted neere about the summe of sixscore and six thousand poundes Sterling. Of this continual huge Expence the Burden was so grievous not only to her self and to her Dignitie and Crowne, but to her Subjectes all in general as she thought yt very requisite to send me over to Hage in the Year 94. about the End of January. The Effect of my Commission, was to put them in Remembrance what Courses she had taken to preserve theyr Estate from apparent Captivitie: whereof the Danger was so imminent, when Antwerpe was besieged (at which time they began to contract with her Majesty) as then to be secured, and to manifest theyr Confidence, together with theyr Gratitude, they presented unto her the Sovereign Title and Dominion of all the Provinces united; howsoever for Respects she was not willing to accept it. I was willed to lay open the greatness of the Assistance with which they had been holpen, (being such with every circumstance as none of her progenitors, nor happely no Prince of any Realme in Christendome, had ever done the like, for any Nation whersoever) the long Continuance of the same from the Yeare 85. without Interruption: the Excessive Diminution and waste of her Treasure, being now not longer able to sustayne so greate a Burden: the dayly complaints of her people at home, for the losse of so many and so valiant English Souldiers, in defence of forreign Quarrels: her present great Necessitie, to quench the fire that was begun to be kindled in Ireland: and to imploy her best Ability, to meet with the Spaniard, in his puissant, and cruel and subtil Designs. Besides I was enjoyned to require them to consider that by reason of the Succours which they had enjoyed so many years together, they had not only had the meanes, to defende their owne Estate, to rectifie and settle theyr forme of Government (which was far out of square and full of dangerous Disorders before they treated with her Majesty) to better theyr Traffick and Commerce abroad, to fortifie and enlarge theyr

Cities and Townes, to fill them full of rich Inhabitants, of the Enemies Provinces, to encrease in every Quarter those general Meanes, with which they defrayed the Charge of their Warres: but withall they had bin able, to offend the Enemy mightily, to conquer many places of notable Strength, in the view of his Armye, and to rescue and relieve theyr distressed Neighboures and Allies, with Men, Money and Munition, to a very great proportion.

For these and other like most weightie Considerations, I was willed to perswade and to presse them very earnestly, first to advise upon some course by which Her Highness might be eased of her present Interteinments: Secondly to send her some parte of satisfaction, for that which was already expended in the Countrey: and lastly to depute some qualified persons to joyne with such as she should Nominate, for the casting up, and perfitting of the General Reckoning: therby after to take order for the payment of the whole. When this had bin proposed, and discussed in theyr meeting, they stode exceedingly perplexed, studying dayly how to deale to shunne the urging of theyr debte, and yet to shape a gratefull Answer: and thus in the End they resolved to tell me; That though they could not but acknowledge, with infinite humble Thankes, the memorable Aide with which her Majestie next to God had delibered theyr Estate from apparent Confusion, yet they had not then attayned to that Height of Abilitie, as they could be thought sufficient to satisfy theyr Debt. They alledged many Reasons but enforced nothing more, than the intolerable Burdens of theyr Colles and Subsidies, which they were driven every yeare to raise and encrease, to the Grievance of the Multitude: so as thereby every Province was fallen in Arrieraage, paying greate Summes of Money for the use of that they borrowed. And where yt had bin declared, that the State of those Countries had bin very much enriched, through the Happy Reduction of many good Townes, and multiplication of theyr Trades: yt was playnly to be proved that by placing of new Garrisons, with theyr Interteynments and needfull Fortifications, Reparations, and other like Additions to their former Expenses, not any Province had bin eased but a great deal more surcharged in theyr publick Contributions. And as for that Prosperity that came
by

by Entercouſe of Marchandiſe, yt came to them accompanied with divers ſortes of Damages: and conſidering how it ſtood between them and the Spaniard, it was to be accounted a faint, and uncertain, and a tickliſh proſperity. Wherewithall they took occaſion to complayne in bitter wiſe agaynſt the Violence and Wrongs of divers English Seamen, by whom theyr Traffick had received notorious Impediments, and theyr Marchants had bin ſpoyled of incredible Wealth. They found it alſo in debating very intricate and troubleſome to deviſe how to temper with the people in this Matter. For without theyr Aſſent there could nothing be effected, and to let them underſtand of my Demaunde of Reſtitution it was undoubtedly a point full of Jeopardie and Danger, and the ſequel, they ſuppoſed, would fall out very ſorrowfull. For where they lived then in hope that after ſo many Peares Afflictions, ſo large Contributions, ſo many late Victories, ſome Benefite and Solace would enſue in the Ende: Yf now their Hope in that Behalf, ſhould be altogether fruſtrate, and their publick Contributions grow more heavy than before, upon the Exaction of this Debt, it was greatly to be feared, that theyr Courages would quail, as if they had bin of Her Highneſſe utterly forſaken, and were never to have end of their Taxes and Troubles: which would draw them to deſpair, and ſo to runne ſome headlong way to the Ruine of their owne and their Neighbours Eſtates. And here they ſignified unto me, that the principal occaſion of their late Intertayning of an English Regiment, was to countenance theyr Warres with the ſame, and Renowne, and Credit of her Majeſty: for that the Enemy was annoyed, not ſo much peradventure with the ſervice of her Troops, as by the force of that Conceit, that her Highneſſe would be always the Protectour of their Cauſe. True it was that they had ſent ſome Succors into France, but not of any ſollitie, or humor of vaine Glory; nor by reaſon of Abundance and Stoare of Meanes to ſpare to others: nor yet for that which ſome men thought, that they were now become weary of theyr Amitie with England, and would put themſelves hereafter in tutele of the King. But their Intent was to gaine a ſounde Advantage to themſelves, partly by diverting the Enemy from home (which was luckely perſourmed, for that in his Abſence they had

bin victorious) and partly by impeaching that the King should not yield to any Treaty with Spaine: to which in probability his Poverty and Wants, the Divisions in his Realme, and Corruption of his Counsel would enforce him to give ear. In fine they were unwilling to contest with her Majesty by appealing to the Sense and Meaning of the Contract: but yet they did insinuate, That for the Assurance of her Debt, they had put those Townes in her Custodie which were as the Keles of Holland and Zealand: and theyr Day was not come, to rembourse any part, till the Countrey should be settled in Peace and Repose. And where they had contracted for 5000. foote and a 1000. Horse, and had flatly refused to accept a lesser number, as by the Treaty might Appear (because they knew a small Relief would but lengthen theyr Warres, and Drive the people to despair) there were never yet so many sent over unto them, and of those that were sent, they could never come to make any certain Account through their often Revocations, and the Cassings of Companies, and sundry Doubtfull Messages, which put them clean beside the Trade of orderly proceeding, both for plotting and Atchieving any Action of Importance.

To such Effect they Delivered their Answer unto me, with Heapes of humble suites, that her Highness would forbear to prosecute her purpose, and not require them to do that, which they could neither then accomplish, and would endanger their Estate if ever it should be published. But unto that I replied, as in part I had in charge, by virtue of Instructions, and also further, as I might, by meanes of my Experience, That yt was but in vaine, for them to contend, sith Her Highness and her Councel had Examined already whatsoever they could pleade: having hearde what theyr Agent alledged in England: which was the very same that they had dilated, and yet it would not be allowed. Their Callages and Subsidies were, no doubt of it, great, in every Man's Knowledge; nevertheless, it could not be, but that the Countrey was in case to levy larger summes, having then in Contribution (which they had not at the first, before the Making of the Contract) the greatest Part of Brabant and Flanders, the Omme-landes, the Drent, Twent, Linghe, the Landes of Limbourgh and Valkenbourgh, and sundry other Quarters, which

which yielde every Month a very rich Revenue: besides the benefit they reaped of their new taken Townes of Denter, and Zutpham, Nicumeghem, Steenwick, Breda, Hulst, Steenberghe, Greoninghem, with many other Places of Marke and Importance. Also Guelderland, Zutpham, Overyssel were quoted higher in their Cessesments than ever was knowne in former times: and theyr Customs and Imposts were augmentid so much by reason of their fishing, and Traffick by Sea, which had never better Vent, and their populous Dwellings, which were never so many, as both theyr publick Incomes were equivalent to their Charges, and might afford, if they would, another fit Portion to the Payment of their Debts. For which her Highness had good cause, after so many Years Consumption of her People and Treasure, for their Preservation, to expect from the Provinces not only Compliments and Thanks, but a bountifull Remboursement. And where they made it very scrupulous, to give this out among the Multitude, for fear of Inconvenience, they would but put me of, it seemed, with Daliance and Delayes: sith her Majestie's Demand was so just in it self, and so kindly presented, as if the Deputies there present, would accompany the same with appropriat persuasions (which they in their Wisdoms knew best how to qualify) yt would either be accorded, or not amisse interpreted. As for that which they had lent and sent into France, to the Aid of the King, whatsoever Discourses some other had made, her Majestie conceived very honourably of it. But yet it was to be presumed, not only by that one, but by some other of theyr Actions, that beside their home Allowance, for the safeguard of themselves, they could easily provide, for a necessary purpose, a competent oberplus. It could not be gainstayd, but that the Letts were so many in her Highness Affaires, as she could not fully furnish her promised Succours, being forced oftentimes upon occasion of Exploits (no less behobefull for the States than for her Highness to advance) to draw away some Bandes of her people from thence to be otherwise imployed against the Common Enemy. This was certeyne notwithstanding, that the far greater part and corps of her Assistance, had bin constantly continued for ix. yeares and more without Intermission. It might perhaps be argued, That her Majestie was
barred

barred by the strictness of the Letter, and wordes of the Contract, from Clayming any Payment till the End of the Warres: but if every thing were weighed with Equitie and Reason, sith the Treaty was but voluntary and concluded altogether at their humble Instance, and in regarde of their Calamities: and sith it fared but hardly with her Majestie's Coffers, and with them there was no need of her further Support, it was to be reputed a most ungratefull kind of Dealing, if the End of the War should be scanned so nicely, as in place of Restitution she should be requited with Cavils and Exceptions. But what Argument soever I had urged unto them, they stood upon the Negative, with solemn Protestations, that they could not then devise, how to satisfie her Majestie, unless they should be forward to devise their own Destruction.

There came Intelligence the while, of Dreadfull Inundations and Water Breaches in sundry partes of those Provinces: that for River flouds and Land Waters, the like before were never seen in any Man's Memory. For all the Bettew was overflown, and so was Bommelwert, and a great part of the Country about Utrecht, and Amersfort: insomuch as the gates of the Towne of Amersfort, the Suburbs of Nianen, and many Dorpes and Villages were carryed cleane away; and people drowned, yt was said, to the number of 3000. Upon this they gave over to negotiate any further, about the Matter of my Message, producing that Disastre, for a principal Motive to winne her Highnesse to surcease from pursuing her Demaundes: that when I sawe by those tokens of a stiffe Resolution, that no Allegation, no Sollicitation, nor noe Endeavour whatsoever would prebayle in publike place: to the end that her Highness might be currantly served, and nothing left untryed, that might in my opinion make way to that I came for, I then gave my self wholly to a private Course of Dealing, by commoning and conferring with divers Deputyes in their Houses. The Drift of all my Conference was, to let them understand, that wordes and writings were god cheape, and that of force they ought to scribe, and to bende all their witts, to find some other Payment. Well they might conjecture, that all her Majesties Ministers, were not one Mans Children, nor of one understanding in the state of their Affairs, nor
would

would not give the same Advice, when their Refusals came in question. She might happily be moved (rather than to suffer so great an indignity, and to put up the Denial of so just a Request) to make her peace with the King of Spain: whereby she might be sure to get her principal with Interest; or to make an Arrest of their Shipping and Goods; or to raise a Custome for her self in her Customary Townes; or so to pinch their purses by some new invented practise, as they should tast within a while, to their sorrow and cost, the fruits of her Displeasure. And though I could not yet imagine that she would hearken, with her will, to such Instigations, for the singular Affection that she evermore boaren to the weale of those Provinces: and for the dangerous Inconveniencies at which her princely foresight could easily ayne, (sith it touched in part her own Estate) yet such Effects were often wrought by unkindness and ungratitude, and unworthy proceeding with Potentates and Patrons of great Desert, and Magnanimitie, as to speede of their willes when they would be revenged they cared little to provide for their owne Indemnity.

Many of those with whom I spake, were not moved a whit, with these Comminations: but one among the rest of principal Credit, as well in regard of his Wisdom and Experience, as of his Place, and Authority, and Means to do much and more than any Deputy, began to listen to my Speeches, and to sound the Matter deeper than any of his Collegues. He lamented very much that such occasion of Contention between her Highness and the States was so unseasonably offered, and so seriously pursued: for which he uttered his Desire, that some way of prevention might be used in time, before that either her Honour were engaged too far, by her often insisting, or the People there inclined to seek some sudden Alteration, for fear of her Designs. No man, he was sure, was better acquainted than himself, with their Nature and Humour, and hardly any Man so privy to the Meanes that every Province did afford for publick Charges: and whatsoever some men thought that had but a swimming or shallow Conceit of their Commonwealth, he would speak it upon Certainty, That they were nothing nigh sufficient, to answer so much Money, as long as the Countrey was in Warres; and they

they would be founde to have a frowarde and a dangerous Disposition, if they should either be compelled, or entreated very roughly. Somewhat he supposed, they might be brought to part withall: but it would not be much, and to get it of them without Grudging or further peril to their union, it required a discrete and a curious kind of usage. And therefore he for his part, was never so encumbered with any cause of any sort, that ever happened in the Lande, not knowing what to counsel in their publick Assemblies, nor what to set on foot in his private Communications. For he saw that no answer would be welcome to her Majesty but such as carried Payment, which he thought she would not reject if the summe were but slender, and their Abilitie would not bear a large Presentation: nor no man among them would be willing to make an overture of either.

To that Effect he discoursed in sundry set Meetings, in so much as I despaired to returne with other Answer, than a very flat Denyal. Nevertheless with Continuance of urgent Perswasions I obtained so much of him, as at the length he was contentid to explicat himself, and to specifie that unto me, whereunto, as he presumed, the Countrey might be drawn by force of good Inducements: and therewithall to give his word, that he would straine himself in all respects, to bring that speedily to passe. Only so much he intreated, that our Conference together might be secretly carried, and not imparted by my Letters (which might happely miscarry and turne him to some prejudice) but by my self unto her Majesty. Whereupon he projected first one kind of offer, and then another: both which I reputed unworthy proposals: and therefore drave him to a third, which I find he had reserved for his final Resolution: and which he would not be perswaded, for all the power I had with him, to enlarge a very little: protesting unto me with vehement Speeches, that albeit he was in hope, that in time that might be compassid, yet for Divers grounded Reasons, in regard of his Colleagues, and the bulgar sort of people, it was to be attempted, with great Circumspection, and also managed with Heede and singular Dexterity: that otherwise, as slender as I did account it, it would be accorded. The scope of his Project was, that he well hoped to procure, if the States might be
be

be suffered, for the time of their Troubles and Warres with the Spaniard, to intertaine 4000. English Souldiers to be always renforced, as occasion should be giben: and that withall they might be freed, of all kind of Reckonings between her Majestie and the Provinces, they would willingly assent to these Articles following. To acquitt her Majestie forthwith of the Maintenance and Charge of the Auxiliary Forces, whereunto he was tyed by virtue of the Contract. To make an yearly Payment of 20000 li. to be presented unto her with an Honourable Ambassade: and to continue the same for certain years, as the Agreement should fall out between her Highness and the Provinces. To aide her with theyr Shipping, Munition, Men and Victual in all her Sea occasions. Not to treat of any Peace or Truce with the Spaniard, without Her Highness foreknowledge, and special Allowance. To pay unto her Majestie, when the Countrey shall be brought to a peaceable state, the yearly summe of a Hundred Thousand Poundes, for the space of four, five, or more years, as they in Creating should agree. I was never of Belief, that such an offer as that, would satisfie her Majestie, but yet to make the best of it, I let him understand, that it should be advertised: because I took it to my self for a ready Introduction, and the very Path-way for attaining that which might have stood with her Content: when that which he proposed had been fitted to the purpose, of that which he desired with some convenient Alterattons. I had cause the while to think, that I had gained a Point of notable use for the service of her Majesty: having caused a Man of that Respect, sufficiencie, and place, to engage himself so deeply as he had done in that Overture: with which, as he affirmed, and I might perceibe by Infallible Tokens, he durst not acquaint any one of the States, Count Maurice excepted. And touching that which he requested that I would go my self in person, to break the matter to her Highness, thus me thought it behoved, to consider of his Motion: That first the College of the States was altogether bent, not to publish any part of my Proposition: and that then it was in vaine, to think that of themselves, they would determine of an offer, unless they had bin wrought by Policy to it: which required Leisure time, and an excellent Instrument. That secondly they

they stood upon very stout Termes, as if they had resolved in case of Enforcement or Molestation by Her Highness, to appeal to other Princes, and to protest against her Courses: whereof I saw there might ensue irreparable Inconveniencies. Thirdly, That the Countrey, which a little before had a time of Prosperity, was now in a state of Declination, and suffered Losses every Day: which were also like to multiply, and they to grow thereupon more unable to make Payment, whereby in probability there was nothing more behovefull than Expedition in proceeding. Lastly thus I made my Reckoning, that to deale aboute the Project by way of Letters and Missives, it was to write very often, to expect many Answers, and to spend many Moneths before that Matters could be brought to a perfect Resolution. But if I should repair to her Majestie's presence, and informe her fully of all the Course that I had held, of all the Doubts that I had moved, and of sundry secret points, which I could not commit to Paper and Ink, without infinite Wrong to the Author of the Overture, there might be more effected with three Dayes verbal Communication, than with half a years Debating by Writing to and fro. And this besides I knew right well, That there could nothing happen there, to prejudice Her Highness by meanes of my Absence (which needed be no longer than stode with Her pleasure) whereas, by all that I could judge, to tarry and to send, was too much to neglect the present opportunity: to wink at the wast of her Highness Treasure: and perhaps to leese the Benefit of his Devise, and furtherance, that was now in an Humour to shew his uttermost skill, but when meet occasions were omitted, would excuse Himself upon it.

These were as then the forcible Motives, that seemed to compell me (for so much they prevailed with me and my Judgment) to haste me homewarde with the soonest: and though it were without Warrant of a formal Licence, yet me thought in a case of evident utility, which appeared in the Premises, I had no reason to misdoubt, but it would be taken in the best, or, to cast upon the worst, in tolerable part. Wherein I took the more upon me, because I had observed, where her Majesty had returned an Agent of the States, to do a Message to his Principals, without their Licence or Foreknowledge, which is also otherwise often

often used by their Agents and Messengers, by reason of the Neighbourhood, and near Conjunction of both Countreys in one common Cause. But then to colour my Departure, (whereof the secret was unknown to the College of the States) I was content that they should think, that I was wonne with their Intreaty (which was also, to say truly, very passionate and urgent) to take upon me to returne, and to make a true Relation of their present Condition: whereby her Highness might be moved, not wholly to surcease from her former Demandes (which they had requested, and I had refused) but with a gracious moderation to apply them with more favour, to the State of their Affairs. In which respect they were to looke, to see me shortly there again, and thereafter to provide to give her Highness good content. With this pretext I thought to cover the hidden Cause of my Returne, and by seeming to give place to their Earnest petition, to finde them readier to sett forward the next Proposal I should make. For that was the Counsell of the foresaid Party, that her Highness should complain, in her Answer to them, of their backward Disposition with a peremptory Message, That howsoever their Estate might be weaker than she wished, yet having as they had, a competent Abilitie, they should consult with more Respect, and make her some such offer, as might appear to proceed of a carefull Desire to do their very best; although it should not hold proportion with the greatness of her Merits. And here the Party undertook when such an Answer should come from her, to labour with his Collegues, and to sollicit other Members of chiefest Credit in the Provinces, to joyne together in some Graunt wherewith Her Highness might be pleased.

I take little pleasure to tell how I sped in my Access to her Majesty, where nothing was accepted of all that I had plotted: My coming was condemned; the Project disesteemed: and his Person hardly trusted, from whom it was derived. For his Offices were doubted to be but cunning Practises: and her Majesty had no liking to Deale with private persons. His project was accounted a very unworthy Present: and the People, it was thought, would have offered a better, if it had been referred to their Resolution. My Return to her Majesty was reputed unconsiderate, for that I carried their Refusal, and came with-

out Her License. Every thing, in fine, fell out opposite and crosse to that which I expected. Wherein I was to suffer her Majestie's Censure, and to quiet my Mind with that Opinion that she conceived of my service. Nevertheless unto my self, that was resiat there, and privy to all their Consultations, and had made many Trials, both private and publicke of Mens Inclinations, it was so manifest as might be, that from the Generallty there was Nothing to be hoped, but by meanes of some private and secret procurement. And sith I might not underhand address my self to many, because it stood not there with policy, I had recourse to him alone, that for Knowledge how to deal, for Multitude of freinds, and for Soundness, and Sincerity (which was every Man's Assertion) might serve in stead of many. I could not be so simple, as not to forethink, that to take such a toyle of Body and Minde, and to bring nothing with me, but a negative Answer, it would be thought an undiscreef, and a senceless Adventure. But though their Answer in a sort might seeme the cause of my Returne, yet it was but a shadow to the very true Cause, and it had not altogether the nature of a negative: for that I toke it with condition, that they should be prepared to fashion a better: whereas the cause in very deed, as is formerly shewed, was to go with Information of the said Overture, and to instruit my self at large, of her Highness further pleasure: which I knew not how to compass, for clear understanding, and for gaining of time, with pertinent Commodities, except I should be present. Wherein I must confesse, that I could not but presume, that after so much Employment, so many Years sitting in the Council of Estate, and her Highness Approbation of all my Carriages, and Travalles in every Cause committed to me, she would have made the same Account of my Sufficiency and Judgment in that Negotiation. And this much more I must affirme, that although it be long since I took it in hand, and many things by ghesse might have happened to me since, to make me alter my Opinion, yet were it my choice, to begin all afresh, howsoever I should in dutie, and would with all Submission, accommodate my Courses, to that which I see, would have liked her Highness, when every Circumstance were examined, I cannot yet bethink me what forme of Proceeding could
 advantage

advantage her so much, as that which I presented. This is also to be proved by all probability, that if the Plot that I brought, had bin put in Execution with all the Cautions and Directions, that were devised for the purpose, both her Majestie's Coffers had bin richer than they are, by six score thousand Pounds: and every Thing had ended, if not for divers points, to her best contentation, yet when all is duly weighed, with her Emolument and Honour. But I must either impute it to my Errour, or Unhappiness, that when I thought most of all to winne my welcome to her Highness by force of good desert, I did chiefly then incurre the Blame and Disgrace of a Hap-
pous Offender.

Now her Majestie not meaning to make use of that Project which I had exhibited, conceived New Instructions, and writ a Letter of Reply to the College of the States which I was willed to deliver, and to touch them to the quick for their careles, and coulede, and ungratefull Proceedings. I was further enjoyned to require at their Handes, the summe of 100000 li. in ready Money, and directly to protest, that if they would not now determine, all Exceptions, Excuses, Delayes set apart, to returne her such an Answer as she might finde they had some feeling of her Manifold Deserts, and present Necessities, she would not only then revoke her succours from thence, with all Expedition, but make her Grievances known, by some publick Declaration, whereby the world might take Notice of want of Conscience in their Dealing. Howbeit I was commanded, if after all kind of Earnest, and fit Expostulation, I should see by certain trial, and true Inspection into Reasons, produced in their Answers, that they were not of Ability to pay 100000 li. unless it were extorted by Rigour and Extremity, I should then, as of myself, put them secretly in hope, that if they yielded to some other, though not so great a summe of Money, I would not sticke to recommend it to her Highness's good Acceptance. But yet withall I had a Caveat, that if they would capitulate in their Offer to her, to retaine any part of her Forces in the Lande, I should notifie unto them, that whatsoever they would grant, she expected to have it in a portion of Money, without any Mixture of Conditions. How precisely hereupon I performed my Commission, leaving no kind of
Threat,

Threat, nor no Allurement unassayde, because it would be tedious and not material to relate it, I must for many specialities report me to my Letters, and signifie this in general, that they waxed very silent, and sad upon my Message, met very often, and held me long without any Answer. Insomuch as I could say, as never afore in any occasion, that of all that I had known, amongst those of that Countrey, well affected to her Highness, I did not finde so much as one, that would lend his helping Hand to further my Proposals. They pleaded as before, the Text of the Contract, which gave them Day of Payment, 'till the Ende of the Warres: and flat impossibility to yield Satisfaction, through the yearly Augmentation of their Publick Subsidies, and Takings up at Interest: theyr exorbitant Losses the Winter before, by meanes of Inundations: theyr Dommages in Spain, through the Arrest of their Ships: the stopping of their Traffick, by the Robbers of Dunkirke, and English Adventurers. Wherewith also they declared, but in private more than otherwise, that they noted in the people, an unusual Astonishment at the Puissance of the Enemy, which then had there, and thereabout, 4. Armies afoote: and had put them to the worse, in divers late Encounters. They saw the Provinces in Discord about their Quotes in Contribution: priby Breaches and Grudges, among the Cheiftaines of the Countrey: and a general Defettion in Zeale of Religion: which were all as forebodings of a Dangerous Change in the State of their Confederacie: especially then when the Practise was in hand of the Princes of the Empire to enchaunt the people with a peace, and suggested Proffers of Attonement. And if withall in that Conjuncture, they should be called to a Reckoning, for 10. years Debt unto her Majestie, they thought it would ingender a most pittifull Catastrophe.

Much of this was imparted by their Letters to her Highness, and likewise to the LL. but in wordes more at large in their Speeches to me. Which being by me advertised, and likewise by their Agent, I was charged thus to answer, That her Highness could by no meanes give way to their pretences of Insufficiency, and Lacke, which might soone be disproved with Demonstrative Reasons: but yet by way of Commiseration, she was contented to give
 ear

ear to their humble Petitions, that it might not hereafter be objected unto her, that she had either desired the Dissolution of their Union, or sought to make them desperate, or offered any occasion, were it never so sleight, to cause their Enemies to Triumph. Whereupon she commanded that I should presently surcease to prosecute her Claymes: and that they should be required to assist her with their Shippes, to the number of 30. well furnished with Mariners, Munition, and Victuals, to serve with such a Navy as she should arme against the Enemy. And yet because at that Instant, it should not serve in common talk, for a subject of Derision, to say that she demanded, importuned, protested, and used all kinds of Trialls, and yet relented in the end, having had no other Payment, but a promise of Provisions for a publick Exploit: she would urge them only for the present, to deliver every Month to her Treasurer at Warres, such Portions of Money as should serve to defray her Auxiliary Bandes, untill the Countrey were provided to answer a greater summe. These were partly welcome Tidings, for so much as concerned her Highness's Forbearance, which was carryed by Postes into every Quarter, to put the people in better Heart: and likewise for her purpose to go in hand with some Attempt, against the common Enemy: in which Respect they condescended to second her Design, with all that Aide that she required. But for the point of Defraying the Auxiliary Companies, they found it one in a manner with her former Demands: whereto they could say nothing without the Generality; to whom the Dangers were so many, as they might not make the Motion: and when they should they might be sure to have it flatly rejected. For as her Highness had at first by Treaty and Promise undertaken the Charge, so the people understood it, to be a matter of Right, and a just Stipulation, and that it ought to be continued: which they conjured me to certifie, and to add what I knew, by my long Conbersation, and Experience in the Countrey: with some further Intimation, that they would delegat men of purpose, to make a very ample and particular Remonstrance, of their fraile and feeble State, thereby to make her Majestie take Compassion of their Peril, and so to let fall her present Poursuite.

But

But this was all to little purpose, to cause her Highness to give over, whom her own Estate enforced to seek some Ease of forreign Burdens: and their Prosperity perswaded to seek for it there, where she felt the Heaviest weight, and found the least occasion to use her further Aids. Whereupon I had in charge to signifie again, that it must be a greater Matter that should cause her Separation, or Alienation from a Countrey, whose good she had so long and so apparently preferred, before so many Considerations, in her particular Affayres: for which she would forbear from open Exprobration or other Course of Contestation, that might any way stir up, though it were but in semblance, the least disorder among the people. Nevertheless they were to know, that the slender Respect that they bore unto her in her present occasions, was wonderful short, of hers towards them, in their greatest Necessities: which they were also to imagine had made a Defalcation in her wonted Affection and Love to those Countries. And as touching the sending of their Deputies to her, except they had a meaning, to make her such an Offer, as might stand with her Honour to receive at their Hands, she would rather take their Coming for a further Multiplication of Scorne, and Abuse, than for an honourable Satisfaction. Which was all that I was willed to deliver them in publicke: but yet I had direction to talk more privately and inwardly with the plotter of that Project, that was the cause the yeare before of my unfortunate Returne. Him I had commission to admonish apart, of their harsh Dealing, and to advise him as a friend to the general Cause, and a known good Patriot in his Native Countrey, to endeavour to prevent the Princes Indignation, by conforming his Fellowes to some better fashion: with special Assurance that if they would come over, with Power to make an Offer, as good at the least, or a better, if it might be, than that which I delivered, both her Highness would take notice of his Affection in particular, and use their Deputies with favour, as very welcome Messengers, from her Neighbours and good friends. And thus at the length I was commanded to effect the self same Project, for which before I had endured so much Bitterness and Griefe. Perceiving therefore plainly that I spake but in vain to their publick Assemblies, I resolved to

to treat with the foresaide partie, and to put him in mind what had passed between us at the making of his overture: and how her Highness was affected to have that presently undertaken. But I should spend too many words, to lay down every point of his Answer unto me: and it is not much material. Only so much is sufficient, that he made it very dainty, to put his credit in hazard, as he had done the time before: alledging many Reasons and Causes of Grievance, for some Indignities in Speech, which he had heard had bin uttered in Englande against him, and for Jealousies conceived by some of his Collegues, with other Matters of Discouragement. But that which made him most untowarde, was the Change of their Affairs, and the Want of those Meanes, and fit Opportunities, that were offered at the first: for which he thought it Indiscretion when it touched him no more, than every other person, to take upon him such a Charge, as he could neither as then sufficiently weild, nor should be thanked for at last, when he had done his full endeavour. Howbe it in the End after many Attempts, I prevailed so much with him, as to satisfie her Majestie, and to keep all in good termes betweene Her and the States, he would put himself to any paines, although it came out of reason, and turned to his prejudice, for him alone to intermeddle. Still he made it very troublesome to get the State to yield to any thing: but to compass any more than he had projected, he accounted it impossible. And then it was to be substrated, whatsoever summe was granted, from their Monies allotted, for Defence of their Countrey: which might be more, as he concluded, to gratify the Enemy, than to benefit her Highness. Nevertheless his Judgment gave him, so they might be released of all her Demands, and stand for ever full assured of her Friendship and Alliance, they would not stick to make some offer, beyond their just Abilitie. Wherein his Care was very great, to cast how to meet with the nature of his Collegues, and others abroad, that bore any sway: whom it chiefly behoved to prepare beforehand, and by degrees to induce to like of his Overture. For he might not by no meanes pour out all his Plot at once, nor seeme to recommend that directly to any (for so in his Opinion, howsoever it had bin lawced with Appearances of Profit, it would have

D d d d d

choked

choked it self, at the very first Entrance) but to worke it by Piece meale, by observing his times, and singling his Friends, and dealing so as in the End, he might rather seem a seconder of other Men's Motions than a principal Preferrer of any Project of his owne. Very hardly would any believe it, of their Humours, that they should be so qualisic and delicate to handle. To come to particularities, and to notifie his Industrie, by some special Discoverie of his Policies, and Meanes in the Managing and following this Matter with his fellowes, perhaps for state Respects, it were not so convenient, nor so concurring with the Truste that he reposed in my secrecy. Once I was of Belief, and the sequel made it plaine, that no Man could do more, for the Effecting of his purpose, nor keep a truer Correspondence in all his usage towards me. So as then within a while, when he had privately sounded, how others were disposed, and brought them by perswasion to think it needfull to consult, how to pacify her Majesty and to take some liking to that Course, which as yet he durst not open, but by halfs and unperfectly: we set an order by Consent, that for Avoiding suspicion of Intelligence betwixt us, I should break the first Ice, in the Meeting of the States, to make the Passage more easy for that which he would prosecute.

I had then a fit occasion, by means of other Business imposed upon me, to repair unto their College: where after her pleasure made known unto them, I began as of my self, and as moved unto it of Zeale, and good Will to the Weale of their Countrey (for I was not commanded, and so I protested) to perswade them to remember my Suit of Remboursment. Where I fell to use afresh, many former Inductions, but insisted most of all upon the peril of Attending, what the Wrath of a Prince of her Highness Power, might do to their Annoyance. For although for the Present she seemed to say little, to so many Repulses, yet well they might and ought to fear, that she would be revenged in regard of her Honour, and for Examples sake. I had no such occasion to know their Estate, as they had themselves, but yet I could shew by indubitat Proofs, that if they would they had the meanes to accommodat all to her Contentment. It was, methought, an Incongruity, for me to contrive, or to point them out the way, there in
publick

publick in special, where I spake, as then, without Commission. But if they would not thus leave it, but come to private Conference, and Digest the Matter thoroughly, they should see by some light, that I would impart, how ready it were for willing Minds, to set every thing strait between the two Countries. This was thankfully taken of them all, as one declared for the rest, by whom they also signified, that they meant to resume the Consideration of my speech, and then determine as they founde, that it made for their Indemnity. And it was not long after, that some were purposely appointed to renew the Matter with me, to pray me to descend to particular Points, and to proportion out an Offer, such as I had conceived, that they might afford, and would be pleasing to her Majesty. They intreated me with all, not to make any Words of the cause of their Coming, least if it should be noyled, and misunderstood (as it happeneth oftsones, when State Affairs are carried from Hand to Hand among the Multitude) it might raise up many kinds of pernicious Disputes, and turn upside Down, all in that present Conjuncture. As I had no other cause but to like of that Caveat, so I boare my self willing to look warily to it. And where they sought for my Advice, about the Framing of an Offer, I pretended, as I did very truly before, that it was no part of any charge of her Highness unto me, but a dutifull desire which I had of my self, to prefer whatsoever might be apt to compound such a Dangerous Difference. And so I came to make my Overture: which was the same that I have signified, but that I added certain Points, to make it carry a larger Offer, and to cast a fairer Lustre for the Credit of the Action. I had besides a special care to let nothing fall from me, whereby it might be ghesled, that there had bin secret Dealing between me and the Deputy, from whom the Project had his Osspring. For in the using of that Cautele, and in shewing that I spake without the Privity of my Sovereign (for so I did in publick place although she knew it quickly after) me thought I was to reap a double Commoditie: whereof one was for the Party, who might safely then Negotiate, without Misdeeming or Suspicion: and the other for her Majesty, who by reason of my Avowching, that she set me not to work, might reserve it altogether in her Option and Choice, to receive it, or

refuse it, whatsoever it was that they concluded. Where perhaps if I had followed the Commaund of my Commission, her word had been further engaged unto them, then could either, as I supposed, be retracted with her Honour, or obserbed with her Benefit. When these Committees of the Colledge, had related in their Meeting, what Presentment I had wished, they should make unto her Majesty, they went with full Consent, to construe that over Point by Point: wherein he above the rest that was my Correspondent, did the part of a true and a painfull Solicitor. He had used before such preparative Arguments, as the most of them at first, became very tractable, though some were over obstinate, and none so very forward, but would often stagger and hold off, when they came to give the stroke, and to joyne upon an offer. Such was every Day the plenty of new Contradictions, by means of sundry Deputies, who serving sundry Countries, had according to their Quarters, respective Considerations. For as they were a Number representing many Provinces, so they were not compounded of one kind of Metal, nor all alike affected to her Highness in Love, or in the Sense and Apprehension, of that which was best or worst for their Union: whereby they proved in their Counsels to be diversly conceited, and to fall to no agreement, but after many Consultations. Which was also in this case the hardlier brought to pass, for that they were not by their Custome, to proceed by plurality, but with every single Suffrage. They seemed afraid of a Million of Perils, but doubted nothing more, than the sequel of some Bruits, which were likely to be spread, that their Contract with England was wholly to be dissolved: that they were not to expect any further Assistance: that her Highness would be paid for ten years Disbursements, and that their Deputies had yielded, and were conferring with her Minister how to raise it on the People. This they said would be a Ground-Work, for humorous, and malignant, and busy headed Persons, and for their Enemies abroad by way of Practise, and Corruption, to set the People in a Garboile, and those that were Committees in Disfavour with their Masters. And therefore to take Order, for being overtaken with any sudden Tumult, or for having their Dealings disabowed by the Provinces, they resolved
with

with themselves to give in secret, Information of all their Business then in hand, to those that were the Wisest, Expertest in their State, and best beloved of the Commons: that they being well perswaded (as they were within a while by their carefull Procurement) they might make the lesse Account to provide for other Mischiefes among the Generalitie. For so it fareth always with the Low-Country Deputies, that though they have it in their Liberty by a formal Clause in all Instructions, to Determine what they list for the Good of the Land, yet they dare not be so hardy as to conclude a weighty Cause, without the Knowledge and Assent of their Towns and Superiors: or if they chance to give the Adventure, it is never but in Cases where either they are backed by the chiefest in Authority: or their Insight is so perfect, as they cannot be disclaimed.

Having spent about my Project, some three Weeks time in Deliberation, they send to pray me to asloyle divers incident Questions (of which I make no Repetition, because they were not so important) and to shew with what Assurance of her Highness Allowance, they might travell to effect it: but to ascertain me withall, That their Purse and Condition, was not able to reach to the Summes that I had mentioned: and that besides in other Matters contained in my Overture, there were Points prejudicial to the Weale of the Provinces. They misliked most of two: For where I had insisted that their Annual Pay, should be payable still, 'till after the Warrs, they were stiffly bent with one Accord, to make a special Proviso, what sum soever they should graunt, that it might have an End with her Majestie's Time. And where again there was no talk of Releasing any Debt, but such as had grown, through her Highness's Assistance, they would indent precisely with her to have a general Quittance, for any Debt of any sort, or at any time due unto her, from all or any Province of their Association. For without it, they affirmed, they should never get the Countrey, to part with any Payment. They gave me many Reasons, why they added those Conditions: of which one, as it seem'd, did weigh down all the rest in their Imaginations: which was a fancied kind of fear, among a Number of the best, when God should Determine to punish that Countrey with the Losse of her
Majesty,

Majesty, that then by reason of so many and so doubtfull Pretenders to the Crowne of the Realme, and for other state Occasions, they might be many ways in Danger to be tossed and oppressed, to their infinite Incumbrance. In my Reply to that Question, wherein they pressed me to signifie, with what Allowance of her Highness I had proceeded in my Overture, albeit I might as then make Answer directly, that I had right sufficient and authentical Warrant, yet well I might conjecture, it would stand best of all with her Princely Contentation to seeme to understande, that they did her no pleasure, whatsoever they should offer, being lesse than at first was demanded at their Handes: but if now upon Intreatie, there were a lesser Matter taken, than had bin required, that then they should repute it as a singular favour. And therefore still it was my Drift so to qualifie my Answers, as nothing should be uttered, that might restraine her Highness's Freedom in Accepting, or Rejecting that which they should offer. Which caused me to signifie, that it was not so greatly behoveable for them to forespeake an Assurance that theyr offer should be taken: as to drive it to a large and an Honourable Grant, and then to cast no further Doubt, but that, with the favour of the LL. of her Counsel, with their own submissive Dealing, and with that they should be sure, I would add some Aide unto it, they might draw their Business very shortly to a gladsome Conclusion. For I said, I had already disclosed to the LL. the substance of my Overture, who had sent me thereupon an Answer of Encouragement, to continue on my Course, and to hearten them with Telling, that so their Offer were worthy to receive any Gracing, they should be seconded thoroughly by their Intercession. Nevertheless I gave them Warning, that to limit all their Payments to the time and Person of her Majesty, and to demande a full Release, of all their Debts without Exception, it would distast altogether both her Highness and her Counsel, and seeme exceeding out of reason to every other of the Realme. For it argued in their Mindes a Touche of some unworthy and untimely Cogitations: and that they hoped with a Trifle to satisfie a Debt of many Hundred Thousands. This they caried to their College, and disputed it there, with such variety of Opinions, and Adjournment

ment of Meetings, as I was hopeless of an Issue, either such as I requested, or they at last accorded, or of any Resolution. And yet at the length, I obtained so much of them, with often Repaying to their publick Assembly, and continual Sollicitation almost of every Deputy, together with the Travaile of Him that toke it first upon him (which I knew to be unfayned by many undoubted Arguments) as they were well enough content, to come to some Agreement, and to send it in Writing for me to consider. But when I found it in perusing very lame and defective, more like to be disdayned than accepted of her Majestie, I made no scruple to returne it, and to require a Reformation: which yet I could not bring to pass, but by renforcing former Reasons, by reviving certain Threatnings, and by meere Importuntie. So as ever a while they sent againe, deputing some to shew me a second Draught of their Consent, wherein the former was amended, but not reduced unto that which might be liked of her Highness. What points they were that I impugned, and what was argued to and fro, it were too tedious to recite, and would be hardly worth the hearing. But still their Offer was too slender, and so far out of square, as I could not well relinquish the Suit I had begun, or was expected of her Highness: but yet I made the deepest Dent, that either Mildness or Sharpness of my best, and soundest Motive could print in their Conscits. For then they fell to that Conclusion, which I came withall home, and was afterwards presented by Deputies of purpose: whereof they had declared, and bound it after with an eager and solemn Protestation, that it was the very last and determinat Graunt, whereunto they would assent. In so much as when I weighed, what toile and time it had cost me already, to traine them on so far, and that now I was without any sparkle of Hope, to speede any better: and that besides among so many, there were wabering Heads of divers sortes, which either upon the fear of any sudden Defeat or Disaster in the Lande, or for some new devised Doubt, proceeding of themselves or of some new come Deputies (for one or other of them was changed every Day) might be fleeting from their Graunt (because the Provinces as yet were not sealed of my Overture) I thought it best to promise, that

that if so be they would agree, to sign and paraphé that Draught where on they had resolved, and then exhibit in forme, as an Act accorded by the Provinces, I would not stick to take it, to deliver to her Majestie. This, as after shall appear, concurred with her order, and was, when I returned, very graciously received, to be the surest way to tie them fast, for starting from their Offer: that when, or how her Highness would, she might either after hold it, or cast it off at pleasure. For I did always, at last as well as at first, observe a strict Decorum, in bearing but the person of a privat Dealer with them, without giving any Inking (which yet I might have done very safely and directly) that she was privy to my Platforme, and had commanded me to signifie, that if so be they would present it, she would accept it very kindly. Well they might surmise, that I would never stirr so much in matter of that Consequence, unless it had been by the Warrant and Appointment of Her Highness: but yet I for my self had a principal Care, to keep me still to that profession (which as I had restrained the forme of my Speeches, was truly pretended) that I had no Commission to make that Overture unto them. And so, to finish the report of this Negotiation, they confirmed their Offer in Authentical Manner, and gave it up signed, with a solemn Recital of every Point apart, and their respective Consideration: To which in what sort I was contented to give passage, and how they varied from the Project, which I had formerly delivered, I will show, and conclude with a short Repetition.

Where first I required a full Discharge of the Auxiliary Interteinments, a Matter of Case to her Highness's Purse, for every year at least of fourty Thousand Poundes: this point was granted with condition, that her Intention might be known some two Months before. As touching the next, they were content to make an Annual Presentation of 20000 li. to be paid every time by publick legation upon the Day of her blessed Birth: but not to be continued beyond the time of her Highness's Reign, for Causes forealledg'd: which was no clause that I approved. For I had taken a great deal of paynes before, to perswade them to alter the personal Condition, by limiting the time, with the Ende of the Warres: or if that were too indefinit, by assigning their Payment, to be made unto her
her

her Majesty without Covenant of Restriction to her Natural Life and Person. But perceiving by their Stoutness, that for me in such a Matter to wrestle with them any longer, was as if I should strive, to keep Water in a Sive, I advertised home to what pass they were come, and how unlikely they seemed to be wained of their Wills. Which I thought to make known for my better security, whatsoever should come of it, that I might be inculpable. I had answer back again, that if so be they would enlarge theyr yearly sum of 20000, I should let them alone with their own Limitation: or if they would be so willfull, as not to increase it (wherein I found that they were settled) that I should not oppose against the coming of their Deputies with their intended Presentation. To which effect I had before devised to procure the Ratifying of their Act, by Requesting it under their accustomed Signature. Concerning the third and fourth Demands, that if occasion were given, they should aid her Majesty with their Shipping and other Sea provisions: and come to no Accord or Pacification with the Spaniard, unless it were with her Consent, they were presently passed without any stop, being Articles granted in their former Conventions in the year 85. But as touching the last and greatest Payments, though they stuck very hard at 80000 li. yet with all they did insinuate, that when it came to the Point, they would never break off for 20000. more. So as afterward they made it four hundred thousand according to my Project, to be answered all in four Years: but yet as payable only to her Majesty's Person. That summe, as they averred, after all Defalcations, was neere as much as they were owing, for all the time of her Assistance. Whereof they would infer, that in making a Release of the Auxiliary charge (which must have had his continuation, by the meaning of the Treatie, till the Countrey had bin quiet) and in Disbursing every year 20000 li. with as great a sum at least, as was equivalent, in a manner, with their Capital Debt, they had reason to require a General Relaxation of whatsoever at that Instant they might rest indebted to her Highness. But because I had no notice of any more coming to her, than of certain Monies borrowed for the use of all the Provinces, and in their Behalf assured by Boundes of her Highness to Sir Horace

Ballabictine, as Creditor (whereof I had some hope, though they pleaded the Debt, to be none of theirs, that yet to cut off other Actions and to purchase final Quietness, they would streine themselves to clear it) I left it wholly as a suit, for which they were to have Recourse to her Majestie's Wountie: as I had also bin enjoyned to admit what they would give, and for no Respet to hinder the Coming of their Deputies. And so I brought away their Offer, which was fully as much, as I could compass, with the carefullest Endeavours, that any Subject could have used in the Service of his Sovereign: whereof my extant Letters will bear sufficient witness, and this Perspicuous Declaration: which, because I was no longer a principal Actor, I have no purpose to extend beyond the time of my Returne.

T. Bodlejus.

P. 711. l. 4. *Admiserit*;] *Demiserit* Elz. Sen. Ib. l. 23. *Feogbus*] *Feogbus* Cod. Rawl. Et quidem sic ipse Camdenus infra p. 757, 758.

P. 713. l. 29. *Præfidiariorum*] *Præfidiorum* Edd. Belg.

P. 730. l. 10. *Destinarant*] *Destinat*, & mox *suspicaretur*, Elz. Jun.

P. 735. l. 28. *Pudicæ*] *Pudicas* Elz. Jun.

P. 741. l. 10. *Arthuro Georgio,*] *Arthuro, Georgio,* (cum commate post *Arthuro,*) Edd. priores.

P. 752. l. 30. *Depopulatoribus*] An, *de depopulatoribus,* vel *de populatoribus*?

P. 780 l. 19. *Edio libello*] Cui titulus, *The Discoverte and Confutation of a Tragical fiction, devysed and played by Edward Squyer yeoman soldiari, hanged at Tyburne the 23. of Novemb. 1598. Wherein the argument and fable is, that he should be sent from Spaine by William Walpole Jesuit, to poysson the Queen and the Earle of Essex, but the meaning and moralization thereof was, to make odious the Jesuites, and by them all Catholiques. Imprinted with Licence. Anno M, D, XCIII. 8vo. Nunc perrarus est. Perlegi, mihi commodante Amico clariss. Thoma Rawlinsono.*

P. 782. l. 28. *Quantam*] *Quantum* Ed. Lond.

P. 801. l. 5. *In Momonia*] *F. in Momoniam.* Sic enim mox infra.

P. 835. l. 5. *Triumphatus*] *Triumphatis* Elz. Sen.

P. 841.

P. 841. l. 22. *Sigilli, Comitem Wigornia,*] Comma post *sigilli* desideratur in Edd. priorib.

P. 845. l. 10. *Hoc esse,*] F. *hoc esset.*

P. 846. l. 24. *Postridie Regina, &c.*] Edictum, five, ut vulgo vocant, Proclamationem hanc in rem editam, mihi in manus tradidit Amicus egregius Joannes Murraius Londinensis, licentia itidem ab ipso concessa denuo excudendi, si ita visum fuerit. Itaque quum rarissima sint ejusdem exemplaria (nam bina duntaxat conspiciere contigit, hoc ipsum nimirum quod dixi, aliudque in bibliotheca Collegii Reginensis Oxonii, variis id genus chartis adornata) subjicere libuit. nec abs re fore censebis, lector erudite.

By the Queene.

Whereas the Earle of Essex, accompanied with the Earles of Rutland and Southampton, and divers other their complices, Gentlemen of birth and qualitie, knowing themselves to be discovered in divers treasonable actions, into which they have heretofore entred, aswell in our Realme of Ireland, where some of them had layed plots with the Traitor Tirone, as in this our Realme of England, did upon Sunday, being the eight of this Moneth, in the morning, not onely imprison our Keeper of our Great Seale of England, our Chiefe Justice of England, and others both of our Nobilitie and Councell, that were sent in our Name to his house, to perswade the sayd Earle to lay open any his petitions or complaints, with promise (if he would disperse his disordered company in his house) that all his just requests shoulde be heard, and graciously considered: but also did (after strait order given by him to murder our sayd Counsellors and others, whensoever they should offer to stirre out of that place) traitourously issue into our City of London in armes, with great numbers, and there breaking out into open action of rebellion, devised and divulged base and fowlish lies, That their liues were sought, spreading out diuers strange and seditious inuentions, to haue drawen our people to their partie, with purpose to attempt traitourous actions, both against our Person and State, and to expose (as it now appeareth) our City and
 E e e e e 2 people

people with their goods to the spoile of a number of needy and desperate persons their adherents, continuing still in armes, and killing diuers of our Subiects, after many Proclamations of rebellion made by our King of Heralds :

Forasmuch as notwithstanding (God be thanked) they haue found themselves deceiued of their expectation (being now all apprehended, and within our Tower of London, as well the three principal Traitorous Earles, of Essex, Rutland, and Southampton, as diuers others of the principal Gentlemen their confederats) our good Subiects of our Citie, and elsewhere, hauing shewed themselves so constant, and unmoveable from their duties towards us, as not any one of them of any note (that we can yet heare of) did offer to assist the said Earle and his associats; We haue bene contented, in regard of the comfort that we take to finde by so notorious euidence, the loyall disposition of our people (whereof we neuer doubted) not onely to make knowen to all our said Subiects of our Citie and elsewhere, in how thankfull part wee doe accept both their loyall persisting in their duetie, and stay from following the false persuasions of the Traitors, but to promise on our part, That whensoever we shall haue cause to shew it, they shall finde us more carefull over them, then for our selues. And hereby also in regard of our gracious meaning towards our good people, to admonish them, That seeing this open Acte was so sudden, as it cannot yet be throughly looked into, how farre it stretched, and how many hearts it hath corrupted, but that it is to bee presumed by the common example of the maner of proceeding of all Rebels in like actions, that it was not without instruments and ministers dispersed in diuers places, to prouoke the mindes of our people, to like of their attempts, with calumniating our government, and our principall Seruants and Ministers thereof; That they shall doe well (and so wee charge them) to giue diligent heede in all places, to the conuersation of persons not well knowen for their good behauiour, and to the speeches of any that shall giue out slanderous and vnduetifull wordes or rumours against us and our government: And they that be in authoritie, to lay holde on such Spreaders of rumours, And such as be not in authority, to aduertise those thereof that haue authoritie, to the end that
by

by the apprehension of such dangerous instruments, both the drift and purpose of euill minded persons may be discovered, their deseignes prevented, and our people conserued in such peace and tranquillitie, as heretofore by Gods fauour, we haue mainteined, and doe hope still to continue amongst them. Giuen at our Palace of Westminster the ninth day of Februarie 1600, in the three and fortieth Yeere of our reigne.

God saue the Queen.

P. 861. l. 31. *Et motum abstulit.*] Epistolam quandam egregiam penes me habeo, ad Essexium jam pœnas subituum spectantem, dignissimam quæ in apertam lucem prodeat. Itaque subijcio.

A Letter to Mr. A. Bacon concerning the Earl of Essex.

Str,

I Perceiue by your Letters manie straunge Reportes are spread of a Confession my L. of Essex should make before his Death, wherin his Honour hath (as you say) been much touched, and your desire is to receive some satisfaction concerning the same. And surely, I confess, you cannot giue me a more pleasing subject to write of than the Discovery of that truth by which any unworthy Asperision of Dishonour may be removed from his Memorial, whose Life was so dear unto me, and of whose Noble Vertues I had so great Experience.

After his Lordship's Condemnation upon his suit to the Lords there was sent to him one Ashton that was Preacher in his House, a man base, fearfull and mercenary, but such a one as by a formal shew of Zeal had gotten a good Opinion of that noble Lord, who that way (being himself most Religious) might easily be deceived. How the man was prepared I touch not, but how he dealt, (the substance of which was his own Confession to a worthy Person as he well knoweth) I will fully relate unto you. At his Coming to my L. he found his Lordship exceeding chearfull and prepared with great Contentation for his End, with whom he began to deal to this Effect. My L. I am unfainedly sorry to see no more sense in you of these great and fearfull Sinnes, into which you have fallen, whereby

whereby you have dishonoured God, shamed your Profession, offended your Sovereign, and pulled upon your self many notes of Infamy. You have now manifested to the World, that all your shew of Religion was meere Hypocrisy, That you are in Heart either an Atheist, or a Papist, which doth plainly appear, in that all your Instruments, Followers and Favourers, were of this Quality, most of them men of no Meanes, but either base Persons that you had raised, or such as had lewdly consumed their own Patrimony. And if there were any of better Condition for their State, yet were they either Recusantes or such as were discontented with the present Government: so as the Wadness both of your Cause and Action doth herein shew it self that not one Man but of the sort beforementioned took your part or liked your Course. Besides howsoever you would colour it with other pretenses, your End was an Ambitious seeking of the Crown, the Hope whereof for their own Raising made these Men so follow, animate and applaud you. So that if by a true Confession and unfained Repentance you do not unburthen your self of these Sinnes, you shall carry out of the World a guilty Soul before God, and leave upon your Memorial an Infamous Name to posterities. Therefore I will say to you as Joshua did to Achan (for you have dishonoured God, more than ever he did) "Give Glory to God and make Confession of your fault." For, as Salomon saith, "He that hydes his Sinnes shall not prosper."

Many more wordes of Gall and Bitterness to this Effect he spake, as himself confessed, wherein though peradventure I may forget in the preciseness of forme, I religiously protest, I fail not in the Substance and Matter. My L. with this strange stile was much amazed, his Expectation being so exceedingly deceived, as looking rather in his Case for a Comforter than so bitter and slanderous an Accuser, who after a sad and silent Pause made answer to this Effect. Mr. Ashton, you have laid grievous Things to my charge, of which if I could not with Truth free and clear my self I might justly be holden one of the most unworthiest Creatures on Earth. And I assure you to have these Reportes carried and believed in the World is more grievous to me than a Thousand Deaths. First touching my Religion, I have always abhorred Atheism
and

and Superstition, believing in the true God and desiring to serve him in that form of his Worship professed and maintained in England, in which from my Infancy I was brought up, and have constantly holden the Profession thereof to this Day. True it is in those publick Services wherein I have been imployed, I have had use of Men of Sundry Qualities, but howsoever I loved their Valour, Faithfullness and Knowledge of Service that were not Religious, I was ever grieved for the want thereof in them, and neglected no opportunity I possibly could gain to bring them unto it. For the Crown I never affected it, neither I praise God was I ever so careles of my Soul as by seeking a Crown on Earth, to which I had no Colour of Title, to deprive my Soul of a Crown in Heaven, whereof I have so assured hope. Neither am I ignorant what success God in his Justice hath laid upon such Ambitious Courses in Ages past. But being a principal Member in this Common Wealth I could not but see and feel what Miserie was neer unto my Country by the great Power of such as are known indeed to be Atheists, Papists and Venturers to the Mortal Enemies of this Kingdom. I knew my self bound in conscience as a Christian to prevent the subversion of Religion, and as an English man to have Regard of my Native Countrie. The only meanes left to turn away these Evils was to procure my Access to her Majesty with whom I assured my self to have had that gracious Hearing that might have tended to the infinite Happiness of this State, both in Removing Evil Instruments from about her Person, and in settling a Succession for the Crown to the Preventing of Spanish servitude and saving of many thousand Englishmen's Lives. No, no, Mr. Ashton, I never desired other Condition than the State of a Subject, but only to my Sovereign and not so base and unworthy Vassals under her. My L. saith Ashton, these are general Speeches and not unlike to those you used at your Arraignment and not much more believed of me now than they were of many then. You must remember you are going out of the World, you know what it is to receive Sentence of Death here, but yet you know not what it is to stand before God's Judgment seat, and to receive the Sentence of Eternal Condemnation. Leave therefore all Glorious Pretenses, free your Conscience
from

from the burthen of your grieuous Synnes, for I protest I cannot beliebe, That you had any other Pretense than I have told you or can name one Man (other than such as I have mentioned) that was either Adviser, Perswader or Approver of your Purposes. Neither see I any Reason why that I being Watchman over your Soul should not as well have been advised withall if these things had been so as any other. His Lordship with infinite Grief replied, Mr. Ashton I cannot meruaile though my Protestations are not belebed of my Enemies when they so little prevaill with a Man of your Quality. But I am able to you that are a Minister and Preacher of the Gospel and the Messenger of God to me at this my last End by Particulars so to confirm that which I have spoken as you shall no longer doubt of it. Then his Lordship shewed him as he confessed his whole End to tend to the setting of the Succession by Act of Parliament of the K. of Scotland, as the true and indubitata Heire after her Majesty of this Kingdom, and named to him sundry worthy Persons both of Religion, Honour and State that had their Consents and were engaged with him herein. Ashton having very attentively marked my Lordes wordes, made this Reply. These be great matters your Lordship hath opened unto me, and the concealing of them may touch my Life. Also I hold my self bound in Allegiance to reveal them, besides the publishing of them may give satisfaction to many that hold the same Opinion of your Courses, which I did; and further it may be dangerous to her Majestyes person in some practise hereafter by them or some of their Instruments, the burthen whereof your Soul must bear if you can and do not prevent it, and I will be a witness against you, that you have spoken it. Thus being extremely urged he made Confession according to the Premises, namely that he meant to have established the K. of Scottes his Title in Succession, and that in this Intention he had many of the worthiest Persons of the Land in Consent with him, which also he had an earnest purpose to have revealed at his Death, as Ashton and others have confessed, but that he was so mightily dissuaded and commanded to the contrary as a Thing that might tend to the great Daunger of her Majesty's Person. Now how little his Honour is herein touched, and what
small

small cause he had then of all times to Dissemble your wise and religious Heart may easily judge. Thus having according to my wonted playnness given you a true satisfaction in your desire, I most humbly commend you to the favour and Protection of God, wishing much more Health and Comfort to you, than either your weak Body hath of late enjoyed, or these tymes do afford. From my Chamber in London this 30th. of May, 1601.

P. 866. l. 22. *Exaudiri*] *Exaudire* Ed. prima.

P. 877. l. 2. *Erat*] *Erant* Elz. Sen. Ib. l. 23. *Edmundium,*] *Emundium* Ed. Lond. Vide Notas nostras in Partem primam Tomi primi Lelandi Coll. p. 290.

I N D E X.

A

- A** Successore designato pericula. 126.
- Abbas Martinegus. 84.
- Abbevilla. 81.
- Abdal-Melechus. 327.
- Abergavennius Baro. 487. obit. 557.
- Abingtonus. 476, 484.
- Academia Cantabrigiensis. 109.
- Dubliniensis. 642. Oxoniensis. 123.
- Achindon (Gordonus ab) 645.
- Achinus. 342.
- Adamus Smircoritus. 117.
- Admirallus 776, 845, 859, 864.
- Adolphus dux Holsatiæ. 69.
- Adolphus Metkercus. 313.
- Adrianus Poiningus. 94.
- Adrianus Stokes. 105.
- Ægidius Bruges Baro Chandos. 285.
- Ægidius Fletcherus. 400.
- Æris vena reperta. 86.
- Agar castellum captum. 906.
- Agnus Mac-Coneli. 441, 464.
- Aimouth, sive Aymouth. 62, 67, 81.
- Ainogh firmatum præsidio. 882.
- Alanus Cardinalis. 595, 597, 598, 673, 684, 855.
- Alanus de Gallovidia. 787.
- A Lafco. 400.
- Albanus Dux. 84, 107, 172. & seq. 192, 264. è Belgio revocatur. 283.
- Albericus Darcus. 101.
- Alberti munimentum. 819.
- Albertus Cardinalis. 810, 818. fit maritus. 777. fortitudo ejus. 820. Ostendam incingit. 874.
- Albertus Gondius. 274, 278.
- Albeufius Marchio. 57, 62.
- Albion Nova. 357.
- Aldegondius. 375.
- Alenconius. 269, 276, 320, 322. & seq. 607, 611. Angliam invisere cogitat. 289.
- Alexander Areskinus. 278.
- Alexander Briantus. 379.
- Alexander Carrogh. 456.
- Alexander Cosbeius. 319.
- Alexander Farnesius. *Vide* Parmensis.
- Alexander Gordonius. 219.
- Alexander Humius. 364.
- Alexander Mac-Surly. 452, 453.
- Alexandrinus Cardinalis. 173.
- Alostum proditum. 405.
- Alphonsus Læva. 574.
- Alphonsus Peresius Gusmanus. 106, 158, 571. *Vide* Medinæ Dux.
- Altemiræ Comes. 602.
- Altercatio inter Scotos. 226.
- Alvarus à Quadra. 103.
- Alvarus Bassanus. 562.
- Amadæus Sabaudia Dux. 564.
- Amadis Oriana. 178.
- Ambia-

- Ambianum.** 752. 264. Angli Hullenses à Dano
Ambletum. 59. oppressi. 824. Anglorum li-
Ambrosius Cave. 27. bertas in Russia. 180. querela
Ambrosius Willoughbeius. 576. ad Danum. 384. virtus. 821,
in Americam expeditio. 681, 698. 877, 882, 883. gloria. 605,
 oppidorum subject. 700. 655. infamia. 824. in Gallia
Amias Prestonus. 578. militia. 610. industria & re-
Amicius Powlettus. 488, 489, 533. ditus. 611. privilegia. 825.
Amnestia. 440. strages. 784. victoria. 680, 728.
An mandatis in bello obsequen-
dum? 581. Anglis commercia cum Tur-
Anagramma. 423. Anglia Ecclesiæ Rom. reconci-
Anderfonus. 866. liata. 36. Anglia Libripens
Andinus Dux. 172, 187, 231, in Europa. 316. Angliæ res
 277. ambit Elizabetham. 157. afflicta. 29. Angliam inva-
 in Angliam venit. 330, 371. dendi consilium. 326.
 Pericula ex ejus nuptiis. 330. Anglicarum navium habilitas.
 Commoda. *ibid.* in Belgium 573.
 navigat 382. sine liberis. 607. *Les Anglois proverbium.* 620.
 obit. 425. Angusiæ Comes. 645, 656.
Andrada. 676. Comes. 602. Angusius. 206, 368, 408, 416.
Andreas Austriacus. 802. Anhalдинus princeps. 615.
Andreas Gregoriwitzius. 181. Animadversio in Catholicos. 380.
Andreas Juddus. 150. Anna Atestina. 912.
Andreas Kingus. 586. Anna Bolena nata. 2. ab Henrico
Angli in Scotiam missi. 59. in VIII. amata. *ibid.* Regina. 7.
 Hungaria. 122. in Hispania obruncata. 9.
 & Belgio duriter habit. 107. Anna Clivensis Regina. 10.
 in Belgio militant. 264, 320. Anniversarium Regni Elizabethæ. 221.
 in Hollandia. 293. è Belgio Annona levatur. 706.
 emoti. 296. fusi. 341. Sacri- Antonius Penicham capit. 603.
 legi. 346. deficiunt. 383. cædi Anto. Borbonius. 90.
 exponuntur à Gallo. 629. for- Anto. Brownus. 192.
 tunati. 890. Oceanum Occi- Anto. Cocus obiit. 304.
 dentalem infestant. 698. pro- Anto. Columna. 571.
 fligantur. 784, 790. recedunt Anto. Fortescuus. 89.
 ab Ulyssipone. 604. Dracum Anto. Huseius. 150.
 calumniantur. *ibid.* Vigonem Anto. Jenkinsonus. 151, 182.
 incendunt. 605. cur in Hispania Anto. Lusitanus in Angliam ve-
 nia morbofi. *ibid.* vincuntur à nit. 370.
 rebellibus. 791. Angli milites.

- Antverpia. 149. diripitur. 304.
 Apparatus in Hispania contra
 Angliam. 561. in Belgio. 563.
 in Anglia. 564.
 Aquilanus Episcopus. 98. obit.
 103.
 Arbrothius. 268, 440.
 Archantus. 231.
 Archerus Jesuita. 883.
 Archibaldus Douglassius. 368.
 Ardernus. 405.
 Arenbergius Comes. 568.
 Argatheliæ Comes. 136, 141,
 205, 217, 225, 323. Comitissa.
 134.
 Armigillius Waadus. 28.
ad Arquas prælium. 610.
 Arraniæ Comes. 67, 133, 301,
 385, 420, 436, 440.
 Arrolliæ Comes. 645, 656.
 Arthingtonus. 631, 632, 633,
 635.
 Arthurus Carterus. 334.
 Arthurus Cossæus. 290, 371.
 Arthurus filius Turloghi Lei-
 nigh. 559.
 Arthurus Georgius. 741.
 Arthurus Gorgæus. 576.
 Arthurus Gregorius. 479.
 Arthurus Greius. 65, 245, 565.
 Hiberniæ prorex. 340.
 Arthurus Oge. 452.
 Articuli de conjugio Elizabethæ
 cum Carolo Austriaco. 149.
 Arundeliæ sive Arundelliæ Co-
 mes Henricus. 26, 28, 36, 69,
 122, 170, 171, 178, 184, 186,
 190. obit. 361. in Arundeliæ
 Comitum iudicium. 595, 706.
 Arundell de Wardour. 381, 382.
 Altheius. 580.
 Altonus. 22, 860.
 Allaphensis Episcopus. 49.
 Associatio. 384. sancitur. 404.
 Assonvilius sive Assonvilus. 107,
 108.
 Astonus. 482.
 Astracana. 180.
 Atholiæ Comes. 141, 168, 279,
 323.
 Atslous Medicus. 283.
 Aubignius. 331.
 Auctoritas Regia in Ecclesiasti-
 cis explicata. 51.
 Audleius. 341, 458.
 Aumalius. 83, 821.
 Aumontius. 661, 679, 680, 877.
 Aurasionensis Princeps. 264, 296,
 311, 312, 321. occiditur. 425.
 Austriacus nuptias cum Scota
 ambit. 312. Dissimulatio 313.
 obit. 322.
 Axela capitur. 461.
 Aymouth. *Vide* Aimouth.
- B.
- Babingtonus. 598.
 Bachervilius. 322.
 Bagnallus. 668, 688.
 Bainus Episcopus. 36, 48.
 Ballardus. 474, 477, 483, 553.
 Ballencura. 690.
 Baltimore deditur. 891.
 Balinglassus Vicecomes. 310, 452.
 Bancroftus. 825.
 Banisterus. 236.
 Bantreia deferitur. 893.
 Barbarica Mercatorum Societas.
 450.

- Barckleii, Barclaii, Barcleii, five
 Barkleii. 810, 827, 889, 906.
 Barhamus. 248.
 Barkerus. 228, 229, 235, 490, 506.
 Barlowus. 860.
 Barnabas Brifonius. 339.
 Barneius. 383. morte affect. 254.
 Barneveltzius, vel Berneveltius.
 555, 758, 760, 776.
 Barnwellus. 477, 478, 484.
 Barones creandi forma. 223. Eo-
 rum dignitas. *ibid.* Comites
 creati. 254. Evocati. *ibid.*
 Barous sectarius. 655.
 Barrius Baro. 884, 893.
 Bartho. Clercus. 554.
 Basingum locus Reginæ rusti-
 cantis. 877.
 Baskervillus. 610.
 Bassanus. 637.
 Bassettus. 458.
 Bathoniæ Comes. 88.
 Bealus. 304, 394.
 Beara deferitur. 893.
 Beavoirus. 648.
 Bedfordiæ Comes. 27, 32, 77,
 112, 117, 129, 135, 245, 688,
 843.
 Beestonus. 578.
 Belendenus. 439.
 Belgæ portubus Angliæ prohi-
 biti. 296. ad fidem Gallorum
 confugiunt. *ibid.* de Prote-
 ctore deliberant. 297. ad An-
 glam confugiunt. 298.
 Belgici belli initium. 174.
 Bellieuri pro Scota rationes. 522.
 responsa. 523.
 Bellus. 125.
 Benettus sacerdos. 599.
 Bensonus. 157.
 Berchenæ comes. 380.
 Berhaven deditur. 891.
 Berga ad Zomam obsidetur. 584.
 Berghanus Comes. 296.
 Berka Rhenana. 874.
 Bernardinus Mendoza. 359, 413.
 Berneveltius. *Vide* Barneveltzius.
 Bertius. *Vide* Willoughbeius.
 Bertrandus. 682.
 Bertrandus à Castro. 682. & seq.
 Bertrandus Salignacus. 371.
 Vide Mota-Fenellonus.
 Berwicum munitum. 86.
 Betonius Cardinalis. 110.
 Bibliotheca Bodleiana. 777.
 Bexius. 375.
 Billus theologus. 32.
 Binghamus. 625, 668.
 Birminghamus. 454.
 Bironius. 628, 629, 861, 877.
 nequam. 877. obtruncatur.
 902.
 Bishopus. 369.
 Blackwater. 882. captum. 708.
 munimentum expugnatur. 756.
 obsidetur. *ibid.* 784. deditur.
 785.
 Blackwellus. 900.
 Blæsenfis conventus. 607.
 Bletnelho. 595, 848.
 Blunti five Blounti. 667, 688,
 787, 794, 835, 841, 844, 849,
 855, 864, 865, 868.
 Bodellanus. 466.
 Bodleius. 436, 607, 730, 777,
 891, 928. & seqq.
 Bodotria. 580.
 Boidus five Boidius Baro. 160,
 164, 190.
 Boisshotus. 295.
 Bolenorum Genealogia. 1.
 ad

- ad* Boloniam tractatus. 811. dis-
 solutus. 817.
de Bolton baro. 653.
Bombardula in Reginæ phase-
 lum exonerata. 329.
Bononia. 811. capta. 11. Gallis
 reddita. 12. Comites. 687.
Bononiensis tractatus cur irritus.
 866.
Borbonius. 608, 619. rex. 609.
Boris Theodor. Imp. Ruffiæ. 587.
Vide Pheodoric.
Boroughus five *Borrhous*.
 610, 611, 650, 657. prorex.
 755. moritur. 757.
Bothwellius. 133. & seq. 166,
 368, 438, 468, 594, 643, 644,
 657. Orcadum Dux creatus.
 138. & seq. proditor declara-
 tur. 594. fagas consulit. 613.
 veniam impetrat. 658. relega-
 tur. 659. denuo rebellat. 670.
Bourchieri. 792, 862.
Bourkorum in Hibernia rebellio.
 451, 453.
Bourroughus Baro. 245.
Bowes. 395.
Brevia Pontificia. 826.
Brianus Mac-Phelim. 286, 288.
Brickwellus. 207.
Briquemotius. 99.
Brokus five *Brookus*. 741, 784,
 822.
Bromfeldus. 101.
Bromleius capitur. 846.
Brookus. *Vide* *Brokus*.
Brossius Stamparum dux. 619.
Brossius. 56.
Broughtonus. 877.
Browni Montis-acuti vicecomi-
 tes. 653.
- Brownistæ*. 405.
Brownus. 235.
Bruderus. 680.
Brugesius. *Vide* *Burgesius*.
Buchluis. 196, 205.
Buckhurstius five *Buckhurstus*
 Baro 231, 246, 487, 595, 646,
 776, 847. reginam convivio
 excipit. 652. à vulgo perstrin-
 gitur. 827.
Buckinghamiæ dux. 782.
Bulla contra Reginam. 211, 212.
Bullionæus. 902.
Burchettus. 284.
Burgesius five *Brugesius* sacerdos.
 595, 597.
à Burgh Baro. 657, 893.
Burghleius five *Burghlæus*. 230,
 234, 238, 245, 268, 269, 274,
 287, 330, 371, 465, 486, 583,
 595, 640, 646, 678, 701, 775,
 845, 848. ejus monita. 364.
 responsum. 503. diligentia.
 615. pro pace. 770. obit. 773.
Burgoinus five *Burgonius*. 534,
 535.
Butlerus. 877.
Buttonus. 157.
Buzenvalius. 610.
- C.
- Cacofaga* navis. 356.
Cæcilia Suecica. 119.
Cæremoniarum curiæ Romanæ
 liber. 812.
Cahir castrum captum. 789.
Cahirum. 789.
Cajetanus. 611.
Calaminaris lapis. 86.
Caldwellus D. obit. 424.
Calentura morbus. 446.
Caletum

- Caletum amissum. 32. repetitur. 144. oppugnatur. 719.
 Callifornia. 552.
 Campegius Cardinalis. 4, 428.
 Canaria frustra tentatur. 699.
 Cancellarius Scotiæ amotus. 659.
 Cantabrigiæ Comes. 787.
 Cantii Comes. 595. Cantii Comes Reginaldus. 245. obit. 285. Henricus. 486, 534.
 Cantuariensis Archiepiscopus. 235, 486, 540.
 Caput Bonæ Spei. 358.
 Caragua Hispan. 650, 651, 894. incensa. 744. S. Philippi capta. 551.
 Carberia in ordinem redacta. 892.
 Carboilum expugnatur. 618.
 Carellus. 192.
 Carew. 749, 809, 877, 883.
 Carius Georgius. 805. Carius Edwardus. 860.
 Carlilus. 667.
ad Carlingfordiam clades. 808.
 Carmichellus. 300.
 Carnus. 18, 37, 85.
 Carolus Archidux Austriæ. 53, 67, 92, 102. 147. & seq.
 Carolus Arundellus. 411.
 Carolus Bailifus. 234.
 Carolus Bluntus. 667.
 Carolus X. Borbonius. 609.
 Carolus Brandonus. 122.
 Carolus Howardus Effinghamius 54, 221, 451. Admirallus Angliæ. 451, 556, 564. & seq. ejus providentia. 574.
 Carolus Montacutus. 784.
 Carolus Nonus Rex Galliæ. 106, 121, 230, 290.
 Carolus Octavus. 126.
 Carolus Pagettus. 480, 499.
 Carolus Quintus. 11, 85, 158, 208, 278, 555.
 Carolus Rochfoucaidius. 66.
 Carolus Septimus Rex Galliæ. 331.
 Carolus Suecus. 803.
 Carolus Tilneius. 476.
 Carrus. 196, 205, 229, 332, 603.
 Carseius ductor. 603.
 Carragena expugnata. 447.
 Carvalettus. 231.
 Carvillus. 207.
 Cascais captum. 604. cum castro subruto. *ibid.*
 Casimirus. 295, 307, 320. in Angliam venit. 328.
 Castelerius. 175.
 Castellæ regnum. 812.
 Castilio capitur. 627.
 Castlehaven deditur. 891.
 Catelinus. 247.
 Cathanessæ Episcopus. 331.
 Catharina Caria. 130.
 Catharina Grecia incarceratur. 89. moritur. 90.
 Catharina Hispanica. 2.
 Catharina Howarda Regina. 10.
 Catharina Parra Regina. 10, 211.
 Catharina Pola. 76.
 Caudobeccum captum. 648.
 Cavendishi. 623, 640.
 Ceasg quid. 310.
 Cecilius. 27, 32, 36, 57, 66, 110, 170, 178, 187, 188. & seq. 217, 309, 646, 759, 777, 790, 793, 822, 858, 859, 864, 866, 877. fit Baro. 223, 318. sub pergula occultus. 853, 854.
 Certamen ecclesiasticum. 899.
 Cete

- Cete ejectum. 294. Clerus. 1.
 Chadseius D. 37. Clientelæ coërcitæ. 270.
 Champernounus. 122, 198. Cliffordus. 666, 683.
 Champignius. 299, 568. Clogher. 154.
 Chandos Baro. 246, 688. Cobhamus. 28, 234, 236, 297,
 321, 374, 487, 567, 595, 840,
 845, 848, 852. Cobhamus
 Baro obit. 754.
 Charnocus. 476, 480. Coches, rhedæ genus. 361.
 Chasteau in Cambresis. 41. Cocklonus. 101.
 Chattertonus. 289. Cockus occisus. 574.
 Chidiocus. 476. Coelum ardere visum. 294.
 Chreictonus. 418, 428. Cognitores in causa Reginæ
 Christophorus Carlilus. 446. Scotorum. 164. eorum aucto-
 Christophorus Hattonus. 330, ritas revocata. 170. & alii dati.
 371, 493, 553, 583. Ejus ora- *ibid.*
 tio. *ibid.* fit Cancellarius. 558.
 obit. 640.
 Christophorus Marmaducus. 196.
 Christophorus Montius. 98.
 Christophorus Nortonus. 196.
 Christophorus Rokesbeius. 123.
 Christophorus Wraius. 294, 488,
 540, 544.
 Clandeboia. 155.
 Clan-Hatteni. 644.
 Clan-Richard Comes. 271, 303,
 309, 455, 621, 889. eques.
 890.
 Clarentia. 71.
 Classis Anglica in Americam.
 650. in Hispaniam. 893.
 Classis Hispanica profligata. 272.
 Invincibilis. 563. & sequen-
 tibus.
 Classis Hispanica ex America.
 893.
 Claudius Albo spinzus. 42.
 Claudius Pinarus. 371.
 Clemens Septimus Pontifex Ro-
 manus. 4.

- Colmanus. 157.
 Coloni in rebellium agros per
 Momoniam deducti. 456, 457.
 Colonia. 149. in Ardes. 271.
 Colonias deducere non facile
 privatis. 403.
 Colvilus. 395.
 Colus D. 36.
 Comensis

Comensis Cardinalis.	430.	Corunna Gallitiæ.	601, 727.
Cometa.	316, 383.	Cosbeius.	341.
Commercia inter Anglos & Lusitanos restituta.	305.	Cottonus.	281, 369.
Comptoni.	614, 845, 848.	Courteniaca stirps.	868.
Concelatores.	804.	Courtneius.	334.
Concilium Tridentinum.	84.	Cowbuckus, i. Personius.	901.
penes quem Concilii convocandi jus. <i>ibid.</i>	Septentrionalis origo. 291.	Coxus theologus.	32.
Condeus five Condæus Princeps.	93, 97. & seq. 112, 145, 607, 902.	Cralingum.	206.
Congregationis Domini.	57, 66.	Crawfordius.	440, 593.
Conjugii externi incommoda.	148. & seq.	Creightonus Jesuita.	656.
Conjurati in Gallum & religionem.	607. profligati. 610.	Crocus.	139, 267.
Conjuratio in Cecilium.	178.	ad Crodon munimentum.	679.
in Elizabetham.	473. & seq.	victoria. <i>ibid.</i>	
Connogherus O-Brien.	222.	Crokerus.	101.
Consilia in principes perniciofa.	902.	Cromwellius five Cromwellus.	667, 843, 856. capitur. 846.
Consiliarii regii ab Essexio conclusi.	842. liberati. 844.	Crossus.	587, 651, 847.
Constabulus five Constabulus.	792, 852.	Crucis Dominicæ particula.	804.
Consultatio de Scota.	139. de detinenda Scota. 162. de Legato. 237. de Scota liberanda. 394. de Pontif. 556. <i>V.</i> deliberatio.	S. Crucis marchio.	894.
Contrauler.	175.	Cuffus.	792, 827, 833, 838, 858, 859. in iudicium vocatur. 864. ejus supplicium. 868.
Conus comes Tir-Oeniæ.	559.	Culenbergius Comes.	296.
Corbettus.	297.	Cullinus.	677, 900.
Corcagium portus.	885, 893.	Cumberlandiæ Comes.	195, 533, 698, 843, 845, 848.
Corcellius.	466.	Curlus.	484, 485, 499.
Cordalionus.	527.	Curwenus.	217.
Corragum.	810.	Cusacus.	153.
Cormacus Mac-Teg.	340.	Custumæ redemptio aucta.	615.
Cornishus.	383.	Cuthbertus Amanuensis.	234.
		Cuthbertus Collinwoodus.	300.
		Cuthbertus Mainus.	317.
		Cuthbertus Scotus Cestrensis Episcopus.	48.
		Cuthbertus Tunstallus.	43, 47.
		Cuthbertus Vaghanus.	65.
		D.	
		Dacræus baro.	687.
		Daglishus.	143.
		Daltonus.	
		G g g g g	

- Daltonus. 378, 406.
 D'alvius. 99.
 Dalus. 836.
in Daniam legatio. 777.
 Daniel Rogerius. 297, 312, 586.
 Danversii. 792, 795, 839, 864,
 865, 866, 867, 870, 889.
 Danus. 823. Danorum Rex
 Christianus Elizabethæ favet.
 20. Fredericus Garterio do-
 natus. 384. pro pace cum Hi-
 spano intercedit. 465. ad Da-
 num legatio. 28. legatis suis
 annonam pro viatico præstat.
 825. cum Danis tractatus de
 mercatoriis. 897. inter Danos
 & Anglos lites. 777, 823.
 Darcus. 286, 381, 595, 848, 860.
 Darlii de nuptiis cum Scota agi-
 tur. 113. à Scota adamatur.
ibid. eam ducit. 116. inde tur-
 bæ. *ibid.* & seqq. occiditur.
 130, 171, 218.
 Daventria prodita. 553.
 David Gwin. 571.
 David Lewisus. 237.
 David Polus Petroburgensis E-
 piscopus. 48.
 David Rizius. 117, 134. & seq.
 David Spensius. 240.
 Davisus. 839, 842. pontificius.
 850. in iudicium vocatur. 864.
 Decima. 97.
 Declaratio Delegatorum pro Re-
 ge & Regina Scotorum. 165.
 contra eam. 166. replicatio.
 167.
 De-la-Warus Baro. 246, 259.
 Delegati pro Scotorum Rege.
 163.
 Deliberatio an Scotis subveni-
 endum? 57. de colloquio
 cum Scota. 91. de Regina
 Scotorum. 162. de nuptiis
 Norfolcii cum Scota. 184. de
 Anglia invadenda. 562. de re-
 sistendo Hispanis. 565. de pro-
 tectione Belgarum. 298, 443,
 444. *Vide* Consultatio, & Dis-
 ceptatio.
 Delvinius Baro. 310.
 Denisius. 822, 877.
 Denius. 342.
 Derbiæ comites. 26, 269, 486,
 533, 567, 595, 614, 666, 685,
 737.
 Derium five Derrium castrum
 captum. 882.
 Derria communitur. 807.
 Desmonix comes. 785, 804. co-
 mes titularis. 809. in Angliam
 transmissus. 885.
 Desmonius. 120, 154, 156, 286,
 303, 310, 451, 464. ejus re-
 bellio. 337. trucidatur. 406.
 Desnevalus. 466.
 Didacus Telles. 575.
 Diegus Pimentellus. 578.
 Dierus summus justitiarius. 247.
 Dillonus. 454.
 Dirria. 154.
 Disceptatio de Caleto. 38, 144.
 & seq. de conjugio externo.
 148. & seq. de Secretarii au-
 thoritate. 409.
 Disputatio de religione. 36. &
 seq. de successione. 124.
 Dissensio inter Leicestrium &
 Suffexium. 117.
 Dissertatio Ridolfi. 228. contra
 nuptias cum Alenconio. 276.
 de via ad Cathaiam. 306.
 Dissertatio.

- Edw. Baro Clintonus. 26.
 Edw. Courtneius, five Courtenæus vel Courtenæus. 19, 81.
 Edw. Dacrens five Dacræus. 152, 196, 267.
 Edw. Baro Dudleius. 526.
 Edw. Fittonus. 222, 271.
 Edw. Fitz-Giraldus. 190.
 Edw. Fortunatus. 119.
 Edw. Gueftus. 36, 49.
 Edw. Haltingus. 217.
 Edw. Horfeius. 277, 305, 311.
 Edw. Nevillus. 566.
 Edw. Baro Northus. 122.
 Edw. Poiningus. 452.
 Edw. Randolphus. 101, 102, 154.
 Edw. Rishtonus. 412.
 Edw. Rogers. 27.
 Edw. Seimorus Protector. 32, 89.
 Edw. Sextus. 12, 121, 190, 211.
 Edw. S. Lo. 154.
 Edw. Staffordus. 320, 412.
 Edw. Stanleius, five Stanlæus. 26, 216. fortitudo. 462.
 Edw. Warnerus. 90.
 Edw. Windesorius. 476.
 Edw. Baro Windesorus. 294.
 Edw. Wottonus. 436, 467, 485.
 Edwinus Sandes, five Eadwinus Sands. 36, 49, 587.
 Effinghamius. 845.
 Egertonus. 598.
 Egremondius Ratcliffius, five Ratcliffus. 196, 321.
 Elbingenses. 750.
 Eleemofynarius. 533.
 Eliensis Epifcopus. 234.
 Elizabetha Auftriaca. 231.
 Elizabetha nata. 8. genus paternum. 1. maternum. *ibid.* apud fratrem Edwardum Regem gratia. 13. forma. 14. studia literaria. *ibid.* exagitata. 19. regina. 26. ejus curæ. 27. ejus Confiliarii. 26. ab Hispanis ambitur. 28. inauguratur. 33. Parlamentum habet. *ibid.* & feq. ad nuptias fuadetur. 43. respondet. 45. ejus fymbolum 51. & feq. refponfum de religione. 52. à Ferdinando pro filio ambitur. 53. proci. 67. provida cura. 87. Academiam Cantabrigienfem invifit. 109. uti etiam Oxonienfem. 123, 652. ad nubendum fuadetur. 123. Oratio. 127, 467. & feqq. 512. & feqq. patris & fratris debita folvit. 273. Mortonio indignatur. 300. & feq. cur calibatam prætulit. 376. pacem Sueco impetrat. 399. vim confcientiis afferendam nunquam cenfuit. 379, 380. in Pontificios clementia. 412. Belgas in protectionem recipit. 445. ad Leiceftrium literæ. 459. Conjuraciones in eam. 473. & feq. 675. refponfum ad Regni Ordines qui petierant ut fententia in Scottorum Reginam promulgaretur. 508. excitata ab Aulicis in mortem Scotæ rationibus. 530. exemplis. 531. munificentia in Tir-Oenium. 559. castra invifit. 579. de victoria gratias agit. 582. Claffarios laudat. *ibid.* Gallum juvat, &c. 606, 610, 614, 618, 620, 626, 628, 629, 648, 661, 667. portus munit. 614. claffem curat. 614, 649, 873, 893. magnos fumptus

- sumptus ubique impendit. 614, 654. frugalitas. 615. acerbitates in vestigalibus vetat. 616. Groningham recipere abnuit. 617. Zelandis indignatur. *ib.* pacem impetrat aliis. 617, 660. & seq. Rom. Catholicos fideles charos etiam habuit. 653. parlamentum convocat. 654. Hispanum de insidiis sibi struētis edocet. 677. ab Ordinibus pecuniam repetit. 701. bonis studiis vacat. 782. Essexio indignatur. 771, 792.
- De Proclamation relating to Essex.** 955. titulos juris ambigui confirmat. 804. aurum & argentum exportari vetat. *ibid.* de pace consultat. 801. & seq. forma ejus spernitur ab Essexio. 837. mores. 830. pro Scotia sollicitudo. 656. vitæ insidiæ struuntur. 675. confidentia. 677. recordatione pristinae in Essexium benevolentia ad clementiam revocatur. 860. Genevam sublevat. 905. male se habet. 909. negligi incipit à suis proceribus. 910. mors, ætas, regnum, successor, encomium. 912.
- Plura passim videas.*
- Elphenstenius. 69.
 Elringtonus. 207.
 Emanuel Philibertus Sabaudia Dux. 21.
 Embda. 7825.
 Emblemata. 422, 446, 483, 525, 555, 580.
 Emporium Embdæ. 108. Emporia Anglorum in India Orientali. 826.
- Engolismensis Episc. 29.
 Ensis benedictus. 778, 810.
 Entwessellius. 101.
 Episcopi abdicati. 47. & seq. substituti. 49. Eorum ordinatio. 128.
 Equites creati. 726.
 Eringtonius. 332.
 Ernestus Austriae Archidux. 677.
 Erricus Rex Sueciæ. 67.
 Espinaius. 661.
 Essexiæ Comes (Gualterus) 286, 288, 302. ejus in Hibernia angustia. 302. mors. 308.
 Essexiæ Comes (Rob.) 602. cum copiis in Galliam missus. 628. redit in Angliam. 647. contra pacem. 771. custodia committitur. 796. respiscit. 827. summe dilectus ab regina. 831. restituitur. 833. instigatur. 833, 834, 837. se defendit. 850. reus. 857. patris effatum filio fatale. 862. de cranio quid sentiendum. 877. elatio. 798. supplicium. 860, 861. elogium. 862. genus & ingenium. 788, 862. conjugium. 863. **Letter to Mr. A. Bacon concerning him.** 957.
 D'Evereux. *Vide Essexiæ Comes.*
 Everus baro. 195, 468, 688, 873, 897.
 Everus Mac-Conell. 464.
 Eugenius O-Toole. 586.
 Exceptio contra accusatores in crimine læsæ Majestatis non licita. 903.
 Excusandi perjuria qualis consuetudo improborum. 651.
 Exoniæ Marchio. 566.
 Expeditio

- Expeditio in Scotiam.** 59, 206. & seq. 217, 280.
Expostulatio cum Scota. 259.
Exteri testimonium. 249, 252.
- F.
- Facultas Pontificiis concessa.** 348.
Faiall capitur. 741.
Fairfaxus. 822, 877.
Familia Amoris. 350. & seq.
Farnhamia. 188.
Fast Castle capitur. 206.
Feagh Mac-Hugh occiditur. 690, 718.
Fenis. *Vide Fienes.*
Fekenhamus Abbas. 48.
Felonia. 432.
Fentonus. 578.
Ferdinandus archidux cardinalis. 802.
Ferdinandus Imper. 28, 53, 92.
Feriæ Comes. 28, 29, 71, 72.
Fernambuca capta. 683.
Ferney regiuncula vastata. 809.
Fernhurstia. 501.
Fernihurstius. 196, 205, 229, 332, 437. obit. 438.
Ferreira Gama. 675.
Fides quomodo propaganda? 901.
Fienes, sive Fenis, Dacræus Baro. 687.
Fitz-Edmundus, sive Fitz-Edmunds. 198, 285.
Fitz Eustatius Vicecomes. 341.
Fitz-Herbertus. 849.
Fitz-Thomas. 804.
Fitz-Warin, Baro. 88.
Fitz-Williams, Prorex. 624.
Flandria tentatur ab Ordinibus Hollandiæ. 873.
- Fleccus.** 281.
Flemingus. 159, 784, 865, 889.
Flemmingus navarchus. 572.
Flerius. 269, 275.
Fletcherus. 356, 536. **Fletcheri obitus.** 736.
Flores insula. 742.
Flushinga, Hispanici imperii clavis. 778.
Fœdus Berwicense. 60. & seqq. **Rufficum.** 181. **Blæfense.** 265. quod renovatur. 294. cum **Ordinibus.** 313. cum **Germaniæ Principibus expeditum.** 436. *itidem cum Scoto.* *ib. d.* **Arctioris Amicitiae.** 468.
Foixius. 102, 106, 231, 233, 265.
Folliotus sive Folliottus. 889, 906.
Fonseca. 813.
Fortescuus. 1, 613, 646, 776.
Fort Montjoy. 906.
Fortunæ monstrum, quis? 678.
Fourbisherus. 650. obit. 679.
Franciscopolis. 93. *Vide Newhaven.*
Franciscus Angolismensis. 126.
Fran. Barcleius. 198.
Fran. Bertius. 283.
Fran. Borbonius. 371.
Fran. Delphinus. 131.
Fran. Dracus, ejus origo. 351. & seqq. orbem circumnavigat. *ib.*
Fit Eques. 359. in **Americam missus.** 447. in **Hispaniam.** 551. **Subthalassiarcha.** 565, 573
Franciscus Inglefeldius, sive Inglefeldus. 48, 423, 480.
Fran. Knolles. 27, 130, 161, 173, 309, 487, 565.
Fran. Russelius sive Russellus. 27, 217.

217. captus. 300. occisus. 437.
 Fran. Secundus Rex Gallia Angliae titulum assumit. 54. moritur. 74.
 Fran. Staffordus. 452.
 Fran. Talbottus. 26.
 Fran. Throcmortonus. 410. & seqq.
 Fran. Toletanus. 357.
 Fran. Verus. 554, 585.
 Fran. Vindocinus. 40.
 Fran. Walsinghamus five Walsinghamus. 191, 233, 400. ejus Legatio in Scotiam. 374, 397, 465. & seq. 479, 488, 498.
 Fredericus Elector Palatinus obit. 307.
 Fredericus Baro Windesorus. 526.
 Fretum Danicum. 586.
 Frisones. 819, 820.
 Fuentanus Comes. 675.
 Fues provinciola vastata. 809.
 Fues regiuncula. 289.
 Furca Tiburnæ. 847.
- G.
- Gades, Hispanici imperii clavis. 778.
 Gainsfordus. 293.
 Galerius cardinalitius. 777.
 Galli de pace violata protestantur. 63.
 Gallia turba. 607. de Galliarum rege substituendo variatio. 608.
 Gallia regis præcedentiæ dignitas. 812.
 Gallovidensis Episcopus. 225, 227.
 Gallus fit Eques Garterii. 426.
 promissa non præstat, &c. 629, 649, 664, 665, 692, 719, 732, 751, 758, 762, 902. Galli legatus taxatur. 812. Galli legati conatus contra Angliæ & Scotiæ regna. 911.
 Garnettus, five Garnetus, Jesuitarum generalis. 822, 900.
 Garnierus. 568.
 Gaspar Heywoodus. 412.
 Gaudius Serviens ad legem. 495. & seq.
 Gaveloc. 623. strangulatus. 624.
 Gawinus Kilwinini Commendator. 164.
 Geneva sublevata abs Elizabetha. 905.
 Georgius Barnesius. 150.
 Georgius Bouchierus. 340.
 Georgius Bowes. 195.
 Georgius Buchananus falsi damnatus. 130. & seq. 204. obit. 386. quædam ejus scripta Parlamento prohibita. 420.
 Georgius Carew. 319, 338, 341.
 Georgius Carius. 206, 281, 453.
 Georgius Douglassius. 158.
 Georgius Gordonius Huntleia Comes. 136, 279.
 Georgius Heronus. 300. occiditur. *ibid.*
 Georgius Hervæius. 154.
 Georgius Morus. 341.
 Georgius Shirleius. 479.
 Georgius Staffordus. 196.
 Gerardus. 599, 686, 796.
 Gerardus De Spelius. 175, 177.
 Gerardus Gorus. 450.
 ob Gertrudis-Bergam traditam ordines offensi. 601.
 Gervasius Cliftonus. 458.
 Gessoriacum

- Gefforiacum navale.** 812. **Gregor. XIII. P.** 326.
Gibsonus. 383. **Greius.** 40, 59, 64, 595, 845.
Giffardus five Giffordus. 474, **Prorex Hiberniæ.** 340. & seq.
 478, 479, 483, 677. **Greius de Wil-**
Gilbertus Barleius. 49. **ton.** 667, 796. *V. Arth. Greius.*
Gilb. Bournus Episcopus. 48. **Greius supplicio affectus.** 321.
Gilb. Episcopus Lond. 6. **Greshami Collegium.** 333.
Gilb. Gerardus. 250, 540, 542. **Gretzius.** 150.
Gillius Mericus. 827, 842, 864, **Grevillus.** 845, 858, 877.
 867. **supplicium.** 869. **Grimstonus.** 585.
Gilpinus. 777. **Grindallus theologus.** 32.
Giraldus. Fitz-Girald. Vide Def-
monix Comes.
Glamisus. 594. **Groningha.** 617.
Glamius. 398, 408, 416, 440. **Guaiana quæritur.** 697.
Glanemirum. 810. **Gualterus Haddonus.** 108.
Glanum. 810. **Guerchium ad deditionem adi-**
Glascuensis Archiepiscopus. 480. **gitur.** 661.
Glastum. 450. **Guido Gavalcantius.** 40, 231.
Glencarniæ Comes. 119, 141, **Guilielmus à Burgo.** 335. & seq.
 165, 206. **Guil. Alanus.** 340. **ejus liber.**
Glichus Vexillifer. 574. **429. Cardinalis.** 553, 564, 569.
Glocestrensis dux. 777. **Guil. Alleyus.** 49.
Godolphinus. 889. **vulneratur.** **Guil. Aubreius.** 237.
 890. **Guil. Babingtonius.** 316.
Gonorus. 106. **Guil. Barlous five Barlous Epif-**
Goodalus. 101. **copus.** 49.
Goodus Medicinæ D. 283. **Guil. Brownus.** 743.
Gorgius. 838, 841, 851. **Guil. Cecilius.** 27. **Baro Burgh-**
Gouria Comes. 826. **leius.** 269, 774.
Gourius. 385, 398, 409. **ob-**
truncatur. 410. **Guil. Cornwallius.** 318.
Grangius Kirckaudius. 167, 229. **Guil. Courtenæius.** 105.
suspenditur. 282. **Guil. Baro Dacreus.** 43.
Granvellanus Cardinalis. 107, **Guil. Davisonus.** 299, 328, 395,
 283. **488, 527, 532, 556. iudicio**
Gratiola infusa. 742. **sistitur.** 540. & seqq. **Petitio**
Gratleius sacerdos. 597. **544. & seq. Apologia.** *ibid.*
Greamus. 667, 888. **Guil. Dormerus.** 71.
Gregorius Fines. 47. **Guil. Downhamus.** 50.
Gregor. Martinus. 411. **Guil. Drurius.** 101, 206, 237,
 267, 281, 310. **Momonix præ-**
fectus. *ibid.* **Hiberniæ Prorex.**
 327, 336. **obit.** 338. **Guil.**

I N D E X.

977

Guil. Drurius de Hawsted.	584.	Guil. Russellus.	458, 556.
Guil. Fitz-Williams.	245.	Guil. Ruthuenus.	385.
<i>Hiberniæ</i> Prorex. <i>ibid.</i>	286, 559,	Guil. Sanderfonus.	449.
566, 586.		Guil. Somerfettus Wigornia Com.	<i>V. Wigornia Comes.</i>
Guil. Fleetwoodus.	237.	Guil. Staffordus.	526. & seq.
Guil. Fulco.	623.	Guil. Stanleius.	269, 338, 463,
Guil. Gerardus Londinensis.	150.	552. & seq. 564.	
Guil. Gorgeus.	122.	Guil. Stuartus.	395.
Guil. Baro Greius.	94.	Guil. Waadus in Hispaniam mis-	
Guil. Hattonus.	576.	sus. 413. revertitur. 416. &	
Guil. Herbertus.	26.	seqq. 482.	
Guil. Hiltonus.	217.	Guil. Baro la Ware.	558.
Guil. Holstockus.	275, 304.	Guil. Winterus.	59, 144, 175,
Guil. Howardus Effinghamius		304, 340, 342, 577.	
Baro. 26, 28, 41, 54, 245.		Guilii. 607, 608, 609, 912. Gui-	
obit. 284.		fiorum in Elizabetham male-	
Guil. Howardus filius Th. Ducis		volentia. 63. Excommunica-	
Norfolciæ. 411.		tionem urgent. 84. & seqq.	
Guil. Keithus.	521.	385, 523. in Scotorum Regi-	
Guil. Killegræus five Killegreus.		nam charitas. 537.	
281, 532.		Guletta Africa, Hispanici impe-	
Guil. Kirckaldius. <i>Vide</i> Grangius.		rii clavis. 778.	
Guil. Knolles.	206, 281.	Gufmannus.	108.
Guil. Maitlandus.	57.	Gwinus.	867.
Guil. Markhamus.	321.	H	
Guil. Baro Montaguilius.	381.	Hackettus blasphemus.	630, 634.
Guil. Nivellus.	298.	Haijus.	93.
Guil. Norrius.	287.	Haius Jesuita.	593.
Guil. Baro Pagetus. 104. obit.		Hallinghamus.	157.
<i>ibid.</i>		Hallus.	216, 260, 405.
Guil. Pageus.	378.	Hamettus rex Mauritaniæ.	836.
Guil. Patrius. 391. & seqq. sus-		Hamiltonii dejecti.	332.
penditur. 430.		Hamiltonium Castrum.	207.
Guil. Parrus Marchio Northamp-		Hamonti impietas.	333.
ton. 27. obit. 244.		Hannibal Gonzaga.	462.
Guil. Pelhamus.	338, 461.	Hanseatici.	604, 704, 749.
Guil. Periamus.	488.	Hansius.	347.
Guil. Petrus five Petreus. 26. obit.		Harcourtus.	316.
269.		H h h h h h	Harpef-
Guil. Pickeringus.	69.		
Guil. Powlettus.	26.		

- Harpesfeldus D. 36. **Henr. Killegræus five Killegreus.**
 Hatteni. 644. 20, 123, 279, 309.
 Hattonus pro florentissima gratia **Henr. Knolles.** 98, 286.
 quomodo tractatus à regina. **Henr. Leius five Lezus.** 256, 281.
 640. **Henr. Lusitanus Cardinalis.** 84.
 Haureus Marchio. 313. **Henr. Manours.** 105.
 Hawkinfus. 681, 682. moritur. **Henr. Midlemorus.** 517.
 700. **Henr. Baro Mordantius.** 880.
 Haywardi liber. 868. **Henr. Morleius Baro.** 48.
 Heidonus. 189. **Henr. Nevillus.** 216, 236.
 Hemartus. 461. **Henr. Norrifus.** 144.
 Heneageus obit. 707. **Henr. Octavus Rex Angliæ. I. &**
Henebonum portus occupatur.
 619. **seq. ejus luxus.** 76, 122, 158.
Henricus Balnavius. 164. **Henr. Percius.** 57, 229, 236.
Henr. Brookus. 576. **Henricus Poerius.** 888.
Henr. Cantius. Vide Cantii
Comes. **Henr. Quartus Galliæ rex.** 764.
Henr. Cavendishus in Belgio
militat. 320. **Ejus encomium. ibid.**
Henr. Carius. 281. **Henr. Ramelius Danus.** 465.
Henr. Baro Cheneius. 487, 558. **Henricus Scotiæ princeps.** 675.
Henr. Cliffordus obit. 221. **H. Scotus.** 344.
Henr. Comptonus. 254. **Henr. Seimorus.** 565.
Henr. Darlius. 322. V. Darlius. **Henricus Septimus Rex Angliæ.**
Henr. Davilius. 334, 335. 126, 437.
Henr. Dunus. 476, 481, 484. **Henricus Sidneius in Galliam, &**
Henr. Fenwickus five Fenwicus.
 300, 438. **mox in Scotiam missus.** 91,
 120, 153, 245. **Hiberniæ Pro-**
Henr. Fitz-Alanus Comes Arun-
delliæ. 26, 28. **rex.** 302, 308. **Hiberniæ vale-**
Henr. Gates. 47. **dicit.** 327. **obit.** 526.
Henr. Godierus. 236, 283. **Henricus Tertius Rex Galliæ.**
Henr. Harringtonius. 319. 290. **occiditur.** 608.
Henr. Herbertus. 244, 245. **Henr. Wallopus.** 464.
Henr. Howardus. 47, 235, 283,
 411, 479. **Herbertus.** 211, 688, 813, 839,
 877, 897.
Henr. Hunsdonius Baro. 106,
 189, 195, 197, 207, 269, 409,
 451, 565. **Herefordiæ Vice-Comes.** 245.
Henr. Jones. 237. **Comes Effexiæ.** 254. **Here-**
 fordiæ & Effexiæ Comes. 862.
 Vide Effexiæ Comes.
Herifus Baro. 159, 161, 182,
 225, 235, 247.
Herlus. 254.
Hertfordiæ Comes. 33, 245, 595,
 848.

848. & seq. incarceratur. 89. mulctatur. 90, 115, 183.
- Heskettus. 667, 900.
- Hetruria. 836.
- Hibernia. 757, 786, 883. in Regnum erecta. 18. Hiberniæ Proreges & Justitiiarii. 120. infelicitas. 199. Parlamentum in Hibernia. 451.
- Hibernicæ res. 880, 888, 890.
- Hibernici in ordinem redacti. 892.
- Hibernici belli difficultas, unde. 560.
- Hieronymus Bellamius. 484.
- Hieronymus Bowes. 206, 399.
- Hieronymus Catena. 173, 257, 259.
- Hieronymus Marteningo abbas Martinegi. 84.
- Hispani & Itali in Hibernia. 341. Eorum terror. 577. Hispanorum in Scotia contra Angliam machinatio. 593. Hispani rejecti. 602. in Britanniam Armoricam quo prætextu veniunt. 618. Naves ereptæ. 649. spe sua excussi è Gallia dicturi dimittuntur. 678. Angliam invadunt. 695. Hispanorum argumentum pro Elizabetha. 812. æqualem non concedunt. 815. profligati. 820. clades quibus rebus accepta feratur. *ibid.* in Hiberniam appellant. 886. deprimuntur. 887. obsidentur. *ibid.* cæduntur. 890. colloquium petunt. 891. comiter tractantur. 891, 892. dimittuntur. *ibid.*
- in* Hispaniam expeditio. 600, 605.
- Hispaniarum Rex Elizabethæ favet. 21. ambit. 28. ejus gravitas laudata. 30. Anglorum apparatus detinet. 62. fœdus renovare recusat. 70. Excommunicationem contra Elizabetham impedit. *ibid.* repulsam in parvis ægre fert. 71. Garterium remittit. *ibid.* offensior. 85. in Anglos commotior. 103, 148, 149, 237, 247, 259. Elizabethæ titulos admitti jubet. 304, 341. quæ proprietas in America. 360. Lusitaniam occupat. 369. Ejus potentia. 425. classem invincibilem parat. 571. quomodo talem tulit. 581. & seqq. *Vide* Philippus.
- Hispanica Classis apparatus. 561. invincibilis habetur. 563. & seqq. ejus descriptio. 571. & seqq. cum Anglis pugnat. 573. & seqq. fugit. 577. & seqq. Hispanicæ naves. 637, 638, 682, 730, 802, 809. Hispanicam factionem in Scotia extinguere studet regina. 669.
- Hispanici imperii claves. 725.
- Hispanus paci studet. 810. in superillustrum ordine est quartus. 812. Hispani classis in Anglia. 730. Hispani victoria ad Yverium. 634. in Hispanum classis. 720. quæ ad Gades appellit. 722. cum Hispano de pace consultatio. 810.
- Hodgesonus. 473.
- Hohenlous Comes. 460.
- Holcroftus. 822, 877.
- H h h h h 2 Holcus

- Holcus five Holtus Jesuita.** 677, 207, 217, 225, 268, 279, 593,
 691, 900. 594, 602, 644, 645, 656. ædes
Ad Holfatiæ Ducem Legatio. 28. diruuntur. 672.
Holy Maide of Kent. 8. **Huttonus.** 685.
Honflevum. 611.
Honor ab exteris. 683, 733. **I.**
Honor potestatus. 624.
Hoo & Hastings Baro. 1. **Jacksonus.** 680.
Hoptonus. 90, 249. **Jacmanus.** 360.
Horatius Pallavicinus five Pala-
vicinus. 375, 466, 615. **Jacobus Albonus.** 42.
Horseius. 100. **Jacobus Bluntus Baro Montjois,**
Hospitalius Cancellarius. 101. 393.
Hothius Baro. 310. **Jac. Boncampagnus.** 326.
Houthius Baro. 795. **Jac. Bosgravius.** 412.
Howardi. 637, 653, 666, 754, **Jac. Clemens Monachus.** 608.
 827, 833, 848. **Jac. Cocburnus.** 164.
Howardus Effinghamius. Vide
Carolus. **Jac. Croftus.** 43, 47, 65, 487,
 540, 542, 567. & seq. 622.
Hugo Dungannoni. 156, 453. **vulneratus.** 890.
Hugo Moncada interfectus. 578. **Jac. Dierus.** 393.
Hugo O-Moil. 362. **Jac. Fitz-Eustatius.** 407.
Hugo O-Neal. 156. *Vide Dun-*
ganoni Baro. **Jac. Fitz-Moris.** 198, 245, 285,
 333. & seqq. occisus. 336.
Hugo Powlettus. 100. **Jac. de Francesco.** 553.
Hugo Tir-Oeniæ Comes. 559. **Jac. Hamiltonius Dux Castris**
Hugo Willoughbæus. 150. **Heraldi.** 56, 64, 102, 111, 116,
 133, 141, 143, 171, 182, 204,
Huicus Medicus. 123. 207, 217, 225, 268, 279. mo-
Hullenses Angli à Dano oppressi.
 824. **ritur.** 301.
Humfredus Gilbertus. 199, 264, **Jac. Humius Baro.** 468.
 402. **Jac. Lancafterus.** 639.
Humii. 43, 165, 206, 225, 280, **Jac. Mac-Conel.** 77, 153, 155.
 281, 282, 438, 643, 659. **Jac. Mac-Gilli.** 164, 224.
Humium Castrum. 206. **Jac. Melvinus.** 122.
Hunfdonius Baro. 595, 646, 736, **Jac. Oglus.** 300.
 776, 848, 864. **Jac. Pilkintonus.** 50, 242.
Huntingdoniæ Comes. 76, 171, **Jac. Prior S. Andreæ.** 60, 131.
 195, 218, 245, 291, 301, 614. *Vide Moravii Comitem.*
 obit. 736. **Jacobus Quintus Rex Scotorum.**
Huntleius Comes. 136, 137, 205, 133, 139, 204, 593.
Jacobus Sextus Rex Scotorum.
 593.

593. natus. 122. baptizatur. Janus Douza. 298.
 129. inauguratur. 142. Elizabethæ fidei commendatur. Ibara. 675.
ibid. ejus in litteris progressus. Idiacius. 414.
 323. Patrimonium in Anglia Jesuitæ. 645. in Angliam subre-
 petit. 324. à suis interceptus. punt. 348. Jesuitarum & sacer-
 385. se Elizabethæ applicat. dotum certamen. 899.
 386, 397. se liberat. 396. Wal- Illustrissimi titulus. 814.
 singhamo libere respondet. Imperii Rom. Comes. 733.
 397. in interceptores clemen- Incurfiones inter Scotos & An-
 tia. 398. Duci Lenoxio famam glos. 205, 421.
 restituit. *ibid.* in eum conjura- Indica mercatorum Societas.
 tio. 408. Conjuratos dissipat. 551, 825.
ibid. Eos ex Anglia repetit. *ib.* Induciæ. 711, 714, 792, 798.
 Leges Ecclesiasticas sancit. 420. Infanta. 673, 810.
 & Amnestiam. 440. foedus Ar- Inglefeldus. 673.
 etioris amicitia cum Anglis Iniskellinum munimentum. 615.
 init. 468. pro matre intercedit obsessum. 688.
 litteris, & nunciis. 520. lit- Joachimus Egidius. 108.
 teræ ejus. *ibid.* & seq. ex ma- Joannes Anstis. 584, 623.
 tris morte dolor & indignatio. Joannes Austriacus. 299. in Bel-
 546. consilia ei suggesta. *ibid.* gium venit. 305, 312.
 dolorem ejus Angli placare Joannes Basilides Russorum Im-
 adlaborant. 547. ejus contra per. 151. & seq.
 Hispanos alacritas. 566. in Joan. Best. 50.
 Maxwellium Hispanizantem Joan. Betonius. 159.
 movet & capit. *ibid.* condi- Joan. Binghamus. 455.
 tiones ei oblata. 580. Hispanos Joan. Bishopus. 380.
 naufragos Parmensi roganti Joan. Boroughus. 463.
 remittit. 581. auget Anglorum Joan. Bowles. 808.
 lætitiâ. 582. ejus dictum fa- Joan. Caius Medicinæ D. 285.
 cetum. 583. cædi destinatus. Joan. Carius. 287.
 826. nuptiæ. 612. Joannes Casimirus. *V. de Casi-*
 Jac. Stuartus. 363. mirus.
 Jac. Turbervillus Episcopus Exon. Joan. Charnocus. 476, 484.
 48. Joan. Checus. 343.
 Jac. Wingfeldius. 341. Joan. Christopheronus Episco-
 Jac. Wraius sive Uraius. 371, 378. pus. 48.
 Jana Greia. 15. Joan. D'Aquila. 619, 680, 883,
 Jana Seimora Regina. 9. 886, 891.
 Janinus. 626. Joan. Daverfius. 318.
 Joan. Davifius Navarchus. 449.
 Joan.

- Joan. Deius. 272. Joan. Murraius. 921, 955.
 Joan. De-la-Pole. 126. Joan. Nevillus. 196.
 Joan. de Pyrgo. 32. Joan. Nogentus. 362.
 Joan. Desmonius. 334, 336, 337. Joan. Norrius. 287, 320, 345,
 & seq. captus. 340. 425, 426. vincit & vincitur.
 Joan. Dux Finlandiæ. 67. 368. & seq. 460, 565.
 Joan. Elmarus. 36. Joan. Northus. 320.
 Joan. Feltonus. 215. Joan. O-dohorty. 586.
 Joan. Forsterus. 299. & seq. 301, 437. Joan. Parkhurstus. 49.
 Joan. Foxus. 558. Joan. Perenottus. 299.
 Joan. Fulthropus. 196. Joan. Perottus. 245, 285, 336.
 Joan. Gagæus. 48. Hiberniæ Prorex. 425, 440,
 Joan. Gordonius. 133, 164. 456, 463, 553, 559. Ejus per
 Joan. Greius. 47. Hiberniam iter. *ibid.* a trex
 Joan. Halesius. 89, 109. Copte of his testament.
 Joan. Hamiltonius. 412. 922.
 Joan. Hamiltonius Archiepiscopus S. Andreæ. 227. Joan. Piers. 587.
 Joan. Hartus. 412. Joan. Puckeringus. 641.
 Joan. Hawkinus. 158, 352. male tractatus. 573, 575. Joan. Ribaldus. 98.
 Joan. Hepburnus. 143. Joan. Rogerius. 567.
 Joan. Herbertus. 401. Joan. Comes Rutlandiæ. 584.
 Joan. Jonesus. 476, 484. Joan. Scorius Ep. Cicestrensis. 49.
 Joan. Itcleavus. 455. Joan. Smithus. 304. Legatus in
 Joan. Juellus Episc. Sarisb. 36, 49. Hispania. 311.
 obit. 244. Joan. Somerus. 373.
 Joan. Læsius. 164, 282. Joan. Storius. LL. D. 20, 179.
 Joan. Littletonus. 838, 858. & seq.
 Joan. Manerius. 482. Joan. Stubbus. 370.
 Joan. Martinus Recaldus. 571, 578. Joan. Suffraganeus Bedfordiensis. 49.
 Joan. Mafonus. 26, 130. Joan. Swinbornus. 196.
 Joan. Medices. 564. Joan. Throcmortonus. 215.
 Joan. Mendoza. 199. Joan. Traversus sive Traversius. 476, 484.
 Joan. Monlucius. 62. Joan. Whitus. 48.
 Joannes Baro Mordant. 94. Joan. Whitgiftus. 273. Archi-
 Joan. Morrifius. 637. episcopus Cantab. 403. & seq.
 Joan. Morvillerius Aurelianensis Episcopus. 42, 106. J. Wingfeldus. 601.
 Joan. Winterus. 355.
 Joan. Wolleius. 488.
 Joan. Zouchus. 101.
 Jobus

I N D E X.

983

Jobus Throcmortonus.	585.	Lanfrancus.	802.
Isabella desponsata Alberto.	777.	Langdallus D.	36.
Judicium contra Scotorum Re-		Laniena Parisiensis.	268.
ginam. 506. judicia de ejus		Laffo.	821.
caussa. 517. & seq.		Laft-Gelt.	384, 587.
Jurisdiction ecclesiastica.	635.	Latimerus Baro.	318, 868.
Jus Castrense.	284.	Latwarus.	808.

K.

Keius.	105.	Leæus.	846, 865.
Kelwaius.	281.	Leasia rebellium perfugium.	807.
Kemifius.	101.	è Lecalia Mac-Genifi expulsi.	881.
Kent (Holy Maide of)	8.	Legatio à Mosco.	151, 180. &
Kerrus.	645.	seqq. Legatio Setoni.	207. &
Kerry (Baro de)	887.	seq. Buckhurfti.	231. Gondii.
Keswicus oppidum.	86.	274. Comitis Wigornia.	ibid.
Kiderminster.	868.	Baronis Northi.	290. J. Smithi.
Kildariae Comes.	77, 288, 341.	311. Wilkesii.	314. & seq. Le-
moritur. 756.		gatio irrita.	321. Patricii Graii.
Kilkennia.	199.	421. Legatio in Daniam.	586.
Killegreus.	628.	Legatus in Hispaniam.	157. Le-
de Kilulto & Kilwarny capita-		gato quousque injuria ferenda.	
neus. 689.		85. de Legato consultatio.	237.
Kinfalia deditur.	891.	Legatus an Principi infidie-	
Kirria in ordinem redacta.	892.	tur? 528.	
Kirriae eques.	892.	Leges Sex Articulorum.	10, 96.
Knock-Fergus.	286.	in turbulentos.	241. in Pon-
Knolles.	736, 776, 822, 836,	tificios.	382. ecclesiasticae in
841, 854.		Scotia.	420. rogatae contra E-
Knoxus.	132, 140, 142.	piscopos.	431. contra Jefuitas.

L.

Laignium expugnatur.	618.	Leicestriae Comes.	109, 112. &
Lamballa tentatur.	627.	seq. 123, 147, 148, 170, 171,	
Lambardus.	809, 889.	178, 186, 188, 190, 233. &	
La-Mottus.	192.	seqq. 241, 245, 268, 287, 322,	
Lana Anglica.	108.	329. & seq. 550. nuptiis An-	
Lancafterus.	639, 683.	dini se opponit.	329, 371, 430.
Lancerata capta.	778.	in Hollandiam missus.	458.
		ab Ordinibus exagitatus.	463,
		485, 527, 554. & seq.	

Leicestriana

- Leicestriana factio in Belgio.** 556.
 & seqq. revocatur. *ibid.* obit.
 583.
Leicestrii in Belgio successor. 610.
 à Leicestrio primum commen-
 datus reginæ Essexiæ. 862.
Leisicurus. 824, 897.
Lenoxiæ Comes. 111, 115, 116.
 & seqq. 138. & seqq. 172, 183.
 Prorex Scotiæ. 207. occiditur.
 240. Esmaeus Lenoxiæ Dux.
 331, 363, 385. & seqq. in Gal-
 liam redit. 394. obit. 396. li-
 beri in Scotiam vocati. 398.
 & seqq. Lenoxiæ Comitissa. 88,
 133.
Leonardus Dacræus. 187.
Letha. 64. obsidetur. *ibid.* & seqq.
Levesonus five Levifonus. 844,
 855, 887.
Levingstonius. 164, 219, 225,
 227.
Levifonus. *Vide* Levesonus.
Libelli contra Elizabetham. 660.
**Libri de nuptiis Scotæ cum Nor-
 folcio.** 191, & seqq. **Contra nu-
 ptias Andini.** 377. & seqq.
Lidingtonius. 57, 82, 112, 114,
 137, 139, 142, 164, 168, 173,
 185, 187, 280. moritur. 282.
Lifferum castrum occupatum. 809.
Liga Gallica. 607.
Lignerolius. 143.
Ligonus. 173.
Limiricum portus. 884.
Limitaneæ probationes. 438.
Limnuchum. 207.
Lincolniæ Comes. 126, 371, 451,
 486, 540, 595, 848.
Lindseus five Lindeus Baro.
 137, 164, 165, 168, 206, 385.
- Listwillum.** 810.
Lites inter Anglos & Lusitanos.
 243. & seqq.
Lixnaw, Baro. 340.
Lixnawum. 810.
Lochlevinius. 389.
Lodovicus Aurelianensis. 126.
Lodovicus Lusignianus. 371.
Lodovicus Malanus. 108.
Lodovicus Zuniga Requesenius.
 284, 295. obit. 299.
Logh Carew munimentum. 906.
ad Logh-Eaugh præsidium. 906.
Logherum. 810.
Logh-Reagh munimentum. 906.
ad Logh-Sidney præsidium. 906.
Londinensis Episcopus. 203.
**Londinensium fides laudatur à
 regina.** 846.
Lopezius. 675, 676.
Lotharingus Cardinalis. 39, 41,
 58, 66, 77, 92, 102, 233.
Louderus five Lowderus. 161,
 236, 283.
Lovellus vice-comes. 879.
Lowderus. *Vide* Louderus.
Lucas Kirbius. 379.
Lucera triremis. 896.
Lud. Baro Mordantius. 880.
Ludovicus Nassovius. 819.
Lumleus Baro. 190, 234, 236,
 479, 487, 540, 543, 848.
Luserinæ pelles. 150.
Lusitaniæ commercia interclusa.
 893.
Lutetiam Navarrus adoritur. 610.
 dedita. 678.
Luxonium. 611.
- M.
- Mac-Alanus.** 426.
Mac-Arti-

- Mac-Arti-More five Mac-Carty-
More. 198, 805, 883, 884, 893.
Mac-Baron. 908.
Mac-Conelli. 464, 625, 641.
Mac-Cormac. 884.
Mac-Cowley. 792.
Mac-Davy. 617.
Mac-Genis five Mac-Genysus.
153, 792.
Mac-Gillespic five Gilespic. 155,
287.
Mac-Guili. 287.
Mac-Guir five Mac-Guirus. 153,
302, 668, 688, 689, 792, 805.
Machlis Animal. 399.
Mack-worthus. 342.
Maclena Saga. 410.
Mac-Mahon. 302, 624, 690.
Mac-Mahoni se submitunt. 887.
Mac-Swine Fanagh. 882.
Mac-William. 454. & seq.
Madefonus. 877.
Madridum. 157.
Maefius D. 568.
Magellani fretum. 355, 640.
sextus hujus freti navigator.
681. Magellani Nubeculæ. 355.
Mahonus O-Brean. 454.
Mainius Dux. 609, 610.
Mainus Sacerdos. 317, 347.
Maitlandus. 439, 594.
Maius theologus. 32.
Malbeius 271, 337. & seq.
Mannia insulæ dominium. 686.
Manninguillus five Maninguil-
lus. 386, 395.
Mannus Legatus in Hispania.
157.
Mansfeldiæ Comes. 460.
Marcanus Lumæus Comes. 264,
296.
Marchio à Burgaw. 564.
Marescallus. 889.
Margareta Cliffordia, Comitissa
Derbiæ. 737.
Margareta Douglassia. 111. *Vide*
Comitissa Lenoxiæ.
Margareta Goldinga. 94.
Maria Ducis Bavarie filia. 150.
Maria & Elizabetha illegitimæ
declaratæ. 9.
Maria Lotharinga. 66.
Maria Angliæ Regina. 15. obit.
23, 126. & seq. 149. & seq.
Maria Scotorum Regina. *Vide*
Scotorum Regina.
Maria Sidneia. 71.
Markenfeildus. 246.
Marriæ Comes. 132, 141, 165,
206. Prorex statim obit. 240.
Joan. 368, 385, 398, 408, 416,
440.
Marrus. 872.
Martiguus. 619.
Martinus Fourbisherus five For-
bisherus. 306, 573, 575, 576.
Mater Dei, Caragua. 650.
Matherus morte affectus. 254.
Matrimonii cum Andino pacta.
372. & seq. differendi causa.
374.
Matthæus Parkerus Archiepisco-
pus Cantuariensis. 49, 278.
obitus. 293.
Maveifeirus. 231, 289.
Mauritania Tingitanæ rex. 836.
Mauritius Berkleius. 65.
Mauritius Denius. 100.
Mauritius Nassovius. 555, 819,
874.
Maximilianus Imperator. 217,
147. obit. 307.
Iiiiiii Maxwel-

- Maxwellus five Maxwellius Baro. 159, 161, 217, 438. Missam erigit. 440.
 Mechlinia capitur. 345. & seq.
 Medinæ Cœli Dux. 228.
 Medinæ Sidoniæ Dux Præfectus classis invincibilis. 571.
 Medkerkus Belga. 602, 726.
 Meilerius. 453.
 Meilerius Creach. 642.
 Melitenses in Hiberniam mittendi. 344.
 Melsenus D. 298.
 Melvillus. 658.
 Mercæuri five Mercuri Dux. 619, 678.
 Mercatoribus *Adventureurs* negotiatio interdicitur. 748.
 Mercatorum avaritia hostem instruit contra patriam. 651.
 Mercuri Dux. *Vide* Mercæuri.
 Mericus Essexii Oeconomus. 833, 835.
 Michaël à Castello Novo. 371.
 Michaël Carius. 287.
 Mich. Hospitalius. 144.
 Mic. Seurius. 62.
 Mic. Tempest. 196.
 Mildmaius. 613.
 Milfordicus portus munitur. 614.
 Ministri illusi. 294. Scoti, Regi se opponunt. 398.
 Ministri reformationis. 645.
 Ministri verbi indignantur. 660.
 Minthanus. 889.
 Mirandæ Comes. 682.
Misprision of Treason. 242.
 Modius. 527, 528.
 Moghery. 808.
 Moguntia. 149.
 Moherlecow munimentum. 906.
 Momonia vastata. 785, 805, 883.
 Turbæ in Momonia pacatæ. 558.
 Momoniæ Præses. 120.
 Momorantius. 55, 265, 267, 290.
 Momorantius Constabularius. 100, 147.
 Monaghan castrum. 667, 689.
 Monetæ aureæ maxima summa. 615.
 Monetæ mutatæ caussa subdola. 881.
 Monopolia. 878.
 Monsonus. 125, 378, 893, 894.
 Montaquilius Baro. 381, 848. capitur. 846.
 Montfordus. 860.
 Montgomerii Comes. 198, 276, 879.
 Montignius. 108.
 Montjois Baro. 245, 393, 667, 688. Prorex. 805, 809. industria illius. 907. rebelles indulgentius habet, fidelibus neglectis. *ibid.*
 Montjoy præsidium. 906.
 Montis-acuti Baro. 566.
 Montis-acuti Marchio. 653.
 Montis-acuti Vice-comes. 35, 64, 240, 487.
 Montlucius. 210.
 Mont-martinus Dux. 626.
 Montmorentius. 40, 42.
 Mont-Norris munimentum. 808.
 Montpensierus five Montpensierus Dux. 628. ejus filia Charlotta. 290.
 Montrossiæ Comes. 440.
 Montrossum castrum occupatum. 667.
 Mopus. 411.
 Moraviæ Comes. 102, 103, 112. ambitio.

- ambitio. 132, 135. & seq. 143. & seq. 159, 163, 166, 167, 171. & seq. 196. occiditur. 204, 644. de eo judicia. 204, 218, 229, 279, 301.
- Mordantus Baro. 245, 487, 868.
- Morettus. 134.
- Morganus. 597, 648, 707.
- Morganus Philips. 192.
- Morisona. 667.
- Morisonus. 809.
- Morlaim deditio acceptum. 679.
- Morlantius. 663.
- Morleius Baro. 487, 595, 848, 857.
- Mornæus Plessæus. 630.
- Moroccum. 836. Morocci Rex. 604.
- Mortonijs Comes. 43, 130, 134. & seqq. 141, 164, 206, 224. Scotiæ Prorex. 278. & seqq. Loco movetur. 323. administrationem resumit. 325. in carceratur. 365. obtruncatur. 368, 437.
- Mortuomarii Comites. 667.
- Morus. 675.
- Moscovia detecta. 150, 151.
- Moscovitici Angliæ mercatores. 401.
- Moscus uxorem ex Anglia petit. 399. & pacem. *ibid.* moritur. *ibid.*
- Mota-Fenelonius, Motha-Fenelonius, Motta-Fenellonus sive Mot-Fenellonus. 231, 267, 269, 276, 303, 386, 395.
- Mottæus. 874.
- Motus Ecclesiasticus. 899.
- Motus in Anglia. 901.
- Motus in Belgio. 902.
- Motus in Gallia. 902.
- Movius. 664.
- Muckron Dynastia. 893.
- Muliebris sexus supicax est. 910.
- Mulierculæ in amatoriis illufæ vindictam non negligunt. 837.
- Mulleius Hamet. 450.

N.

- Navarrus. 606, 607, 608. ab Elizabetha adjutus. 606. ab eadem auxilium petit. 610. Lutetiam adoritur. *ibid.*
- Naves Mahumetanorum ac Lusitanorum interceptæ. 639.
- Navigatio ad Indiam. 360.
- Navis Draci quasi consecratur. 358.
- Navus sive Nauvus Secretarius Reginæ Scotorum. 418, 477, 484, 500. Ejus Apologia. 507.
- Neale Oge. 464.
- Nealus Brian. 271.
- Nealus Garve. 809.
- Neglectus indigne fert. 907.
- Negotiatio in Belgio restituta. 272.
- Nelsonus. 347.
- Nemorosi. 912.
- Nevillus. 653, 813, 859, 866, 867, 868, 869, 871. Nevillorum familiæ nobilitas. 424.
- Newfoundland. 402.
- New-haven. 98, 99, 627. obfidetur. 100.
- ad Newport proelium. 818.
- Newportus. 641, 818.
- Newtona præsidio firmatur. 882.
- proditur. 883.

- Nicholaus Arnoldus Hiberniæ
Justitiarius. 120.
- Nich. Baconus. 27, 109, 110,
170, 226, 274, 309. obit. 333.
- Nich. Baskervillus. 554.
- Nich. Bulinghamus. 49.
- Nich. Guldensteinus. 68.
- Nich. Heathus Archiep. Ebor. 25,
35, 47.
- Nich. Mortonus. 194.
- Nich. Parkerus. 585.
- Nich. Sanderus. 101, 156, 334,
335, 339, 348. fame perit. 407.
- Nicholaus Throcmortonus. 55,
74, 77. & seqq. 97, 100, 106,
115. Regiæ Scotorum caus-
sam defendit. 140. & seqq. 178,
186, 188, 190. & seqq. obit. 221.
- Nich. Wootonus sive Wotonus
vel Wottonus. 27, 28, 41, 55,
66, 108. obit. 152.
- Nicubar. 639.
- Nobiles restituti. 47.
- Nonesuch. 795.
- Non Pariglia, navis. 576.
- Norfolcia. 667.
- Norfolciæ Dux. 36, 59, 65, 70,
115, 124, 164, 170, 171, 173,
178. se subducit. 189. redit.
190. Custodiæ datur. 191. li-
beratur. 216. iterum incarce-
ratur. 236. in judicium voca-
tur. 245. condemnatur. 253.
obtruncatur. 255. titulum quis
sibi sumat. 598. Norfolciæ
Ducissa. 152. obit. *ibid.*
- Norleus. 648.
- Norrifii. 595, 602, 627, 649, 785,
874, 879.
- Norrifius classem apparat. 600.
Corunnam oppugnat. 601,
602. res gestæ in Armorica.
661. in Hiberniam missus.
708. in Tir-Oenium movet.
709. rebelles in ordinem redi-
git. 716. obit. 755.
- Northamptoniæ Marchio. 27, 32,
70. obit. 244.
- Northumbriæ Comes. 43, 171,
178, 184, 191. & seqq. 203, 246,
258, 269, 318, 411. capite
plectitur. 269. Northumbriæ
Comes mortuus repertus. 433,
434.
- Northumbriæ Comitissa. 260.
- Northumbriæ Dux. 13, 14, 621.
- Northus Baro. 148, 246, 290,
458, 595, 835.
- Nothus Prior à Cratho. 601.
- Nottinghamiæ Comes. 794.
- Novatores Ecclesiam turbant. 273.
- Novum castrum captum. 648.
- Nowellus S. Pauli Decanus. 255.
mors. 905.
- Numismata honoraria. 580.
- Nuptiæ cum Alemonio propo-
sitæ. 269.
- Nuptiæ cum Andino propositæ.
231. Norfolcio cum Scota. 172.

O

- Obignius. 304.
- O-Brien. 667.
- O-Cahani regiuncula vastatur.
808. is in gratiam receptus. 906.
- Oceanus infestatur ab Anglis.
698. Oceani Britannici na-
tura. 803.
- O-Conori. 285, 667, 790.
- Octanum Promontorium. 572.
- Odetus Castellioneus Cardina-
lis. 176.

O-Doghertii.

- O Doghertii. 882. 339, 757, 783, 806.
 O-Donellus. 77, 153, 288, 464, 642, 667, 689, 809, 882, 883, 887, 890. titulus à quo assumptus. 907. Rodericus famosissimus rebellis in gratiam recipitur. 907.
 O-Campo. 887.
 O-Driscoli. 887.
 Ogle Baro. 623.
 O-Hanlan five O-Hanlon. 289, 809.
 O-Hegan five O-Hagan. 892. interficitur. 893.
 Oldenbarneveltzius. 758, 760, 776.
 Olivarius Manours. 101.
 Olivarius Baro St. John de Bletnesho. 393.
 Olivarius Templeus. 345.
 O-Madenus rebellis. 716.
 O-More. 271, 285, 319, 807.
 O-Morli. 790.
 Omya vastata. 906.
Hugo Princeps O-Neal. *Vide* Tit-Oenius.
 O-Nealus. 808, 882. *V.* Shanus.
 O-Neali titulus. 669.
 Oneraria navis. 894.
 Oquendæ navis capta. 574, 578.
 O-Quinus. 792.
 O-Ralii se submitunt. 809.
 Orcadam Episcopus. 164.
 Ordines Holland. 776, 818, 873, 874.
 Ordo sessionum inter delegatos. 763.
 Oresundo. 897.
 Ormesbeius. 101.
 Ormondia five Ormundia Comes. 2, 120, 154, 179, 199, 339, 757, 783, 806.
 O-Roghan. 646.
 O Rorcus. 625, 790, 887.
 Ostenda. 874. & seq. 880.
 O-Swilevant five O-Suillivant Bear. 887, 892, 893.
 Oswoldus. 193.
 O-Toolorum gens tumultuosa. 809.
 Overallus. 905.
 Oviedus. 883.
 Ovingtonus. 792.
 Ouny five Ony-Mac-Rory-Og-O-More. 807.
 Owenus. 230.
 Owenus Hoptonus. 245.
 Owenus Oglethorpus Episcopus Carliolensis. 48.
 Owenus Salisburius. 842. perit. 846.
 Oxenhami navigatio. 353.
 Oxonia Comes. 486, 595, 848, 880. obit. 94.
 P.
 Pactum cum Protestantibus Gallia. 93.
 Padilla triremis. 896.
 Paget Baro. 614.
 Painus. 586.
 Panamam versus expeditio. 700.
 Parkerus theologus. 32.
 Parliamentum. 96, 123, 241, 254, 382, 426, 451, 507, 752, 878.
 Parmensis Dux. 328, 618, 649.
 Antwerpian deditione capit. 444. Sclufam obsidet. 554. in Angliam bellum apparat. 563. pacem tamen simulat. 567. imparatus. 571. Bergam frustra obsidet.

- obfidet. 584.
de Parra. Vide Willoughbeius.
 Pastranzæ Dux. 564.
 Patricius Gordonus ab Achin-
 don. 645.
 Patricius Graius sive Greius. 436,
 439, 521, 529.
 Paulus Bofius. 298.
 Paulus Foixius. 93.
 Paulus Tertius, P. 8.
 Paulus Wentworthius. 125.
 Pax. 765, 810. cum Scota. 42.
 inter Gallum & Anglum. 106.
 Pax Scotiæ parta. 282.
 Pecunia repurgata. 75. detenta.
 175.
 Pelhamus. 101. Hiberniæ Justi-
 tarius. 338.
 Penbrochiæ Comes. 123, 178,
 184, 187. & seq. 191, 211, 595.
 Penicha capitur. 603.
 Perezius. 677.
 Perianus. 848.
 Pericula in mutanda Religione.
 30.
 Periscelidis eques. 653.
 Perkinsus. 777, 897.
 Perottus, Prorex. 642, 645, 646,
 647.
 Personius Jesuita. 348. & seq.
 595, 672, 674, 901.
 Pestilens ex pædore morbus. 316.
 Pestilentia. 667.
 Pestis Londini sævit. 101.
 Petcarnius Dunfermilini Abbas.
 224.
 Petrapons castellum frustra ab
 Essexio obsessum. 629.
 Petrus Botelerus. 198.
 Petrus Carewus senior. 19, 199,
 246. obit. 303. Petr. Carew-
 us junior. 341.
 Petrus Claufius. 371.
 Petrus Mewtas. 74.
 Petrus Redgemort. 726.
 Petrus Sarmientus. 357.
 Petrus Seburæ. 360.
 Petrus Valdefius captus. 573.
 Pettus. 360.
 Pharo. 727.
 Boris Pheodorici, Ruffiæ impe-
 rator. 836. *Vide Boris.*
 Pheogus Mac-Hugh. 341.
 Pheteplacius. 316.
 Philippinæ Insulæ. 552.
 Philippus Arundellæ Comes.
 361, 371. fugam cogitat. 433.
 mulctatur. 464.
 Philippus Butshidus. 122, 198.
 Phil. Hispanus Rex. *Vide Hispaniarum Rex.*
 Phil. Lantgravius Hassiæ. 68.
 Philippus Lodovic. Dux Bipont.
 836.
 Phil. Marnixius. 298.
 Philippus Dux Norfolciæ. 598.
 Philippus II. Hispaniarum Rex
 obit. 777.
 Phil. Sidneius. 307, 461. occi-
 ditur. 462.
 Phil. Stavelius. 62.
 S. Philippus, navis. 637.
 Phosphorus triremis. 896.
 Pictavia. 607.
 Piers. 685.
 Pigottus. 406.
 Pilkingtonus theologus. 32.
 Piratæ coërciti. 275.
 Pius Quartus P. 72.
 Pius Quintus P. 173, 212, 223.
 Litteræ ad Scotum. 224. Ma-
 chinatio. *ibid.* Bulla 211. &
 seqq.

- feqq. 473.
 Plomtreus sacerdos. 196.
 Plowdenus obiit. 424.
 Pluma Phœnicis, & pavonis. 799.
 Poli in iudicium vocati. 89.
 Pollius. 476, 483.
 Polus Cardinalis. 16. obiit. 23, 48.
 Pomponius Bellieurus. 321, 522.
 Pontifex Romanus rebelles bulla animat. 805. pro Angliæ præ Castellæ loco pronunciat. 812.
 Pontificis bullam Parlamentum Parisiense damnat. 626.
 super pace consultatio. 811.
 Pontificii absolvunt. 156. remp. turbant. 274, 405. querela. 411. in Reginam malitia. *ibid.*
 Pontificii in Scotia conspirant. 656. proscripti. 671. spes eorum excussa. 672. consultationes. *ibid.*
 Pophamus. 434, 596, 597, 654, 842, 848, 850.
Port Real. 725.
 Portoria aucta. 615.
 Portus bellus. 700.
 Portus Gratia tentatur. 627. *V.*
~~Portus~~ *hæven.*
 Portus Magnus. 667.
 Portus Ricus frustra tentatus. 699. captus. 778. Americae clavis. *ibid.*
 Portus S. Mariae. 725.
 Poundus. 667.
 Powellus. 230, 236.
 Powlettus. 245, 667, 754.
 Præda. 605, 651.
Premunire. 114, 432.
 Præstallus. 243.
 Prætoria, navis. 637, 638, 894, 896. absorpta. 639. Hispanica. *Vide S. Philippus.*
sub Principe sene aliorum manus festinantes sunt & avaræ. 911.
 Proditores odiosi. 406.
 Profugi repetiti. 412. & feqq.
 Promotores. 129.
 Proprætoria, navis. 637, 894.
 Prorex. 709, 881, 905.
 Protectionis litteræ. 688.
 Protestantes Galli Anglos destituunt. 98.
 Proudous. 586.
 Proudus. 101.
 Providentia divina. 538.
 Providentia, navis. 651.
 Prunæus. 442.
 Puckeringus. 541, 596, 641. obitus. 735.
 Pugna Anglorum cum Austriaco fortissima. 321.
 Purleius. 661.
 Pyramis Paulina deflagavit. 88.
- Q.
- Quæstio de Administratione Scotiae. 171.
 Quindena. 97.
 Quinpercorentinum captum. 679.
 Quodlibetica Watsoni. 901.
- R.
- Radefianus Comes. 274, 278.
 Radulphus Bainus. 48.
 Radulphus Chamberlanus. 72.
 Radul. Lanus. 448.
 Radul. Roulettus. 309.
 Radul. Sadleirus. 58, 164, 170, 234, 236, 488. obit. 558.
 Radul.

- Radul. Sherwinus.** 379. **Rhisa mulier animosa.** 690.
Ragazonius. 428. **Richa. Vide Richia.**
Raleighus. 697, 739, 740, 741, **Richardotus.** 568. & seqq. 617,
745, 840, 853- 813.
Rambouletus sive Ramboulettus. **Richardus Bagotus.** 482.
121, 322. **Rich. Binghamus.** 321, 451, 565.
Randanus. 141. **Rich. Candifhus.** 186, 249.
Randolphus. Vide Tho. Rand. **Rich. Chancellorus.** 151.
Ratcliffus. 667. **Rich. Cheneius.** 49.
Rathmorum. 810. **Richardus Cofinus.** 783.
Ravenderii vexillatio profligatur. 661. **Rich. Coxus.** 36, 49.
Rebelle. 715, 719, 756, 805, **Rich. Davis.** 49.
806, 808, 881, 889, 890, 891, **Rich. Greenvillus.** 122.
892. **proscripti.** 196. & seq. **Rich. Hacluitus.** 552.
Rebellium urbes detectæ. 678. **Rich. Harrisonus.** 405.
vires. 709. **Rich. Knightleius.** 585.
Rebellio. 667, 668, 670. **Rebellio Septentrionalis.** 192. **Rich. Nortonus.** 195, 196.
in Hibernia. 198. **in Norfolcia.** **Rich. Patus.** 48.
215. **Rebellio oritura cadit.** **Richardus Richus, Baro Rich**
222, 271, 319, 325, 333. **de Leez, moritur.** 152.
Recognitiones magistrat. 636. **Rich. Sackvillus.** 27, 88, 130.
Redheadus. 585. **Richardus Secundus Rex Angliæ.** 126. **ejus lex.** 599, 616.
Reditus aucti. 615. **Rich. Shelleius.** 71, 104.
Regens Scotiæ obit. 66. **Richardus Tertius Rex Angliæ.**
Reip. protectiones exitiosæ maleficorum. 785. 126.
Religio mutata. 12, 16, 30, 50, **Richia sive Richa Essexii soror.**
51. **in Scotia.** 56. & seq. **Richmondiam regina secedit.** 909
Religio Gallo commendata. 665. **Richus Baro.** 152, 246, 267, 381,
quomodo propaganda. 901. 584, 595, 848.
Religiosi sublevati. 87. **de Ricot Baro.** 879.
Renatus Biragus. 265. **Ridolfus Florentinus.** 234.
de Reprisaliis tractatus. 822. **Rihovia muliercula Belg.** 872.
Responsum, navis regia. 896. **Rimanus.** 578.
Rethuenus sive Reuuenus, Baro. **Rincutran castrum expugnatur.**
60, 135. & seq. 165. **Rethueni.** 886.
827. **Robertus Bellus.** 316.
Rex Daniæ fit Eques Garterii. **Rob. Bowes.** 325, 364.
384. & seq. **Rob. Carius.** 546, 576.
Rob. Catelinus. 294.
Rob.

Rob. Cecilius.	576.	210. & seq. 217, 225, 234. in
Rob. Constable.	206.	custodiam datur. 234. Anglia
Rob. D'oilius.	316.	expellitur. 283.
Rob. Dunfermilinus.	164.	Rothefius Comes. 440.
Rob. Gagæus.	476, 484.	Rothomagum tentatur. 627, 628.
Rob. Gamus.	207.	obsidetur. 629, 630.
Rob. Hornus. 36. episcop. Win-		Roulandus Jenkus. 316.
ton. 49.		Rowlandus Meric. 49.
Rob. Melvinus. 158, 172, 185,		Rowlandus Yorcus. 463, 552.
281, 521, 533, 535.		Rumores contra Moravium. 182.
Rob. Baro Richus. 381.		Ruffelli cædes. 437.
Rob. Ridolphus five Ridolfus		Ruffellus, Prorex. 688.
Florentinus. 173, 191, 224,		Russia. 836.
227, 234, 236. & seqq. 257.		Rutlandiæ Comes. 70, 195, 486,
Rob. Siculus. 519.		623. obit. 105, 468, 584.
Rob. Sidneius. 582.		
Rob. Stapletonus. 217.		S.
Rob. Tempeustus. 196.		
Rob. Vernonius. 858.		Sacerdotum artibus Pontificii in
Robinsonus. 101.		Scotia conspirant. 656.
Robsertus. 102.		Sacerdotum & Jesuitarum certa-
Rodericus Archiepiscopus. 673.		men. 899.
Rodericus Gomezius. 107, 283.		Sackvillus 2.
Rodericus Telius. 572.		Saffron Walden. 318.
Rodolphus Rex Romanorum.		St. John. 889.
307.		Salmon Castrum. 154.
Roetus. 666, 890.		Salopiæ Comes. 35, 622. obit.
Rogerfius. 877.		60, 171, 173, 195, 210, 245,
Rogerus Aschamus. 14, 177.		486.
Rogerus de Mortuomari. 126.		Samierus. 466.
Rogerus Manwoodus. 488, 540.		S. Anna Navis. 575.
Rogerus Townsendus. 576.		S. Maria Hallensis. 579.
Rogerus Williams. 369, 461, 554,		S. Clerus. 43.
565.		S. Crucis Marchio. 571.
Rohani Scotorum regis cognati.		S. Joannes Baro. 246, 393, 487.
836.		S. Joannes à Bletnesho. 848.
Rohanus. 93.		S. Michaelis Equites. 121.
Rolstonus. 216, 234, 260.		Sanderus. 101.
Roos Baro. 105.		Sandes Baro. 245, 267, 595, 840.
Rorius Oge. 319.		San-Josephus. 343.
Rossensis Episcopus. 191, 203,		Sapena. 821.
		Savagius.

- Savagius. 476, 480.
 Saulus. 101.
 Schutleworthus. 597.
 Scotæ Commentarium. 227.
 Scoti profugi domum remissi. 438.
in Scotia motus. 593. litteræ & speculatores in Scotiam mittuntur, ad motus cohibendos. 550.
 Scoticorum Ministrorum insolentia. 420.
 Scotorum indignatio. 547.
 Scotorum Regina Maria. 22. regnum Angliæ vendicat. 53. insignia assumit. 54. & seq. Tractatum confirmare abnuit. 74. transitus in Scotiam ei negatur. 78. cum Throcmortono disceptat. *ibid.* & seq. domum redit. 82. Heres Angliæ declarari petit. *ibid.* & seq. ejus proci. 112. Sui insultant. 102. Darlio nubit. 116. rebellantes fugat. 117. sclopetum gravidæ intentatur. 134. à suis circumventa. 135. & 138. in carcerem truditur. 139. regnum resignare cogitur. 141. è carcere evadit. 158. in Angliam venit. 159. de ea deliberatur. 162. causa Eboraci audita. 163, 164. novos cognitores recusat. 171. ei nuptiæ cum Norfolcio propositæ. 172. Saliopiæ comiti in custodiam committitur. 173. de ejus nuptiis cum Norfolcio occulte tractatur. 184. & seqq. de ea liberanda consilium. 187. & seq. Pontifex Romanus, ut fertur, conjugium inter eam & Bothwellium bulla diremit. 217. cum ea tractatus. 218. de ea liberanda tractatus. 225. Commentariolum ad Norfolcium scribit. 227, 235. & seq. Lex in eam rogata. 242. Cum ea expostulatur. 259. De ea dissertatiuncula. 262. litteras querulas ad Eliz. scribit. 387. & seqq. de ea liberanda iterum consultatur. 394. novus cum ea tractatus. 416. & seq. novis custodibus committitur. 423. litteræ ablatae. 482. Amanuensis. 484. Sententia in eam. 506. promulgatur. 515. ad Elizabetham litteræ postremæ. 516. mors. 533. & seqq. Epitaphium. 538. elogium. 537.
 Scotus contra Hispanos parat. 690. ejus matrimonium. 612. in eum rumores. 780. libri pro eo scripti. 781.
 Scriptum contra potestatem Regiam. 225.
 Scrope de Bolton Baro. 653.
 Scropus Baro. 195, 206.
 Scudamorus. 481.
 Sebastianus Cabota. 402. & seq.
 Sebastianus L' Aubespinois, sive L' Aubespinois. 264, 15, 526.
 Sebastianus Martignus. 61, 65, 198.
 Sebastianus Rex Lusitaniæ. 243, 327.
 Seminariorum initium. 346.
 Sempillus. 165.
 Senectus suspicax est. 910.
 Serenissimi titulus. 814.
 Sergeant Porter. 105.
 Scimbriæ

Sesimbriæ portus communitur & oppugnatur. 894.	Statuta in Parlamento primo. 46.
Setonus Baro. 207, 263.	Stella Nova. 272.
Shan Mac-Brian. 464.	Stellæ Austrinæ. 355.
Shanus O-Neal. 76, 452. in Angliam venit. 94, 117, 123, 152. & seq. 154. occiditur. 155.	Stephanus Twerdico. 150.
Sheffieldus Baro. 576.	Sterlinium. 240.
Shelleius. 599.	Stewartus. 618. <i>Vide</i> Stuartus.
Sheltonus. 2.	Stipendia Justitiariorum. 87.
Sherwoodus. 347.	Stolbergensis Comes. 147.
Shirleius. 627.	Strangius Baro. 269.
Siccitas per Angliam. 652.	Strangwaius. 101.
Sidneius 602, 613.	Strozius. 279.
Sigilli Magni Custos. 858.	Stuartus. 321. <i>Vide</i> Stewartus.
Signa Hispanorum capta, & propofita. 582.	Sturtonus Baro. 487.
Simierus. 322, 329, 330, 378.	Subsidii pars remissa. 127.
Simon Digbeius. 196.	Successio Regni controvertitur. 110.
Simon Musgravius. 217.	Suffolciæ Ducissa obit. 105.
Singletonus. 378.	Suprematus Titulus. 7. & seq. 34, 35. explicatus. 51.
Sixtus Quintus P. R. 564, 569.	Surly-Boy. 77, 155, 426, 441, 464.
Skenkius Frifius. 461.	Surriæ Comes. 2.
Sleugh-Art Tir-Oeniæ regiuncula vastatur. 882.	Suffexiæ Comites. 27, 59, 147, 150, 164, 171, 184, 189, 191. & seq. 205, 206, 595. in consilium adscitus. 217, 234, 245, 287, 319, 329.
Smithus. 615, 680, 840.	Sutherlandiæ Comitissa. 672.
Somerfetti Dux. 12. Ducissa obit. 557.	Suttonus. 281.
Somerfettus. 726.	Swartzenbergius Comes. 321.
Somervillus. 405.	Symbolum Leicestrii. 555.
Southamptoniæ Comes. 184, 217, 236, 283, 792, 793, 794, 840, 856, 857. in carcere detentus. 871. obit. 381.	Synodus Dunbarræ. 671.
Southwellia Essexii amasia. 863.	
Southwellus. 578.	
Spinula. 802.	
Squierus. 901.	
Staffordus. 22.	
Stampæ. 610.	
Standonus. 117.	
	T.
	Tabacca. 449.
	Taffus. 889, 893.
	Talbottus. 267.
	de Tama Baro. 880.
	Tamifis fluxus insolitus. 294. deficit aquis. 652.
	Tamworthus

Tamworthus in Scotia Legatus.		Tho. Digfeius.	272.
118, 239.		Tho. Egertonus.	736.
Tanergius Carcongius.	371.	Tho. Finche.	99.
Tanistriae Lex.	95.	Tho. Fines.	47.
Taylorus.	406.	Tho. Gargavius.	43.
Tederlacus vulgo Turlogh.	155.	Tho. Gawdy.	488.
Teifa fl.	242.	Tho. Gerardus.	216, 234, 576.
de Teloniis lites.	823.	Tho. Goldwellus.	48.
Tempeftas. 383. Tempeftas Rege		Tho. Gorgius.	482.
Scoto ad nuptias proficifcente.		Tho. Greshamus.	223, 333.
612.		Tho. Hardingus.	114, 156, 244.
Terræ-Motus.	230, 346, 401, 889.	Tho. Harvæius.	71.
Tefmundus Jefuita.	901.	Tho. Hobeius.	309.
Teuderius.	329.	Tho. Howardus.	245, 375, 378,
The Lizard.	572.	393.	
Theodorus Joannides Imp. Ruf-		Tho. Knolles.	585.
forum. 400.		Tho. Leightonus.	101, 311.
Theodorus Pogorella.	150.	Tho. Manours.	206.
Thefaurarius.	859.	Tho. Markenfeldus.	196.
Thomas Andrews.	534.	Tho. Morgannus.	264, 283, 320,
Tho. Benthamus.	49.	412, 474, 501, 504.	
Tho. Bifhopus.	196.	Tho. Newdigatus.	71.
Tho. Bodleius. <i>V.</i> Bodleius.		Tho. Norrifius.	383.
Tho. Bromleius.	252, 259. fit	Tho. Nortonus.	196.
Cancellarius. 333, 434, 486.		Tho. Pagettus Baro.	411, 412.
obit. 558.		Tho. Parrius.	27.
Tho. Carrus.	205.	Tho. Percius.	269.
Tho. Cartwrightus.	378, 586.	Tho. Phelipps.	479.
Tho. Cavendifhus orbem cir-		Tho. Randolphus.	77, 92, 112,
cumnavigat. 552.		180, 205.	
Tho. Cecilius.	281, 318.	Tho. Ratcliffus.	245, 371.
Tho. Chalonerus five Challone-		Tho. Rawlinfonus.	68, 293, 319,
rus. 28, 53, 85. obit. 121.		885, 927, 954.	
Tho. Chamberlanus.	64, 85.	Tho. Roe-Burke.	453.
Tho. Cheineius.	26.	Tho. Sackvillus.	231, 554.
Tho. Coplæius. 295, 312. factus		Tho. Salisburius.	476, 484.
Baro à Gallo. <i>ibid.</i>		Tho. Seimorus.	13.
Tho. Cornwallius.	21, 189.	Tho. Shelleius.	48.
Tho. Cottonus.	122.	Tho. Shirleius.	411, 458.
Tho. Courtneius.	334.	Tho. Smithus.	32, 106, 144, 145.
Tho. Baro Darcus.	381.	& feq. 265, 271. obit. 318.	
		Tho.	

I N D E X.

997

Tho. Stanlæus five Stanleius.		Trimlestonius.	310.
216, 234.		Triumphalia.	582.
Tho. Stapletonus.	783.	Trugionus.	318.
Tho. Starkius.	450.	Tuamensis Archiepiscopus.	454.
Tho. Strangius.	310.	Tullibardinus.	168.
Tho. Stucleius.	223, 259.	Tumultus in Hibernia.	309.
Tho. Suffexius.	27.	Tunstallus Episcopus Dunelmensis.	292. <i>Vide</i> Cuthbertus.
Tho. Watsonus.	48.	Turbæ in Hibernia.	285. in Scotia. 408.
Tho. Wiattus five Wiatus.	17, 126, 211.	Turcica Mercatorum Societas.	332.
Tho. Wilkcius.	290, 314, 316, 320.	Turloghus Leineigh five Leinigh.	154, 199, 302, 426, 452, 453, 464, 559, 624, 669, 808, 809.
Tho. Wilsonus.	319.	<i>ad</i> Turnholtum proelium.	737.
Tho. Youngus.	49, 177.	Twomundiæ Comes.	810.
Thorntonus.	128.		
Throgmortonus five Throcortonus.	597, 677.	V.	
Thurlbeius Episcopus Eliensis.	18, 28, 41, 48.	Vaghanus. <i>Vide</i> Vaughanus.	
Tichburnus.	476.	Valentinus Brownus.	217.
Tilburia.	578.	Valentinus Dalus.	237, 289, 294, 567. cum Parmensi expostulat. 569.
Tina fl.	242.	Valentinus Episcopus.	66, 74.
Tirellus.	785, 809, 822, 887, 892.	Valvasorus.	822.
Tir-Oeniæ Comes.	153, 156, 451, 452, 464, 624, 668, 669, 688, 710, 711, 716. & seq. 757, 783, 785, 786, 791, 792, 798, 804, 805, 806, 882, 884, 889. culpam deprecatur. 907.	Vaughanus five Vaghanus.	101, 193.
Toletanus Archiepiscopus.	305.	Vellus aureum Burgundiæ.	108.
Topcliffus.	194.	Venetorum naves restituuntur.	617.
Tormenta majora fusa.	86.	Venlo amittitur.	461.
Tractatus Bourburgenfis.	568.	Veri.	729, 819, 874.
Cameracensis.	38, 40.	Vernonius.	858.
burgenfis.	66. cum Scota. 218.	Veronia.	793.
de Scota.	226, 416, 418. & seq.	Vervinensis tractatus.	763.
Tragedia Richardi II. acta.	867.	Vespasianus Gonzaga.	564.
Trappius.	527, 528.	Vestium	
Tremainus.	101.		

- Vestium luxus.** 292. & seq. 345. 805, 829.
Via in Indiam quæsitâ. 449. **Warrenus.** 798.
Vidamus sive Vicedominus Carnutenfis. 93, 275. **Warwici Comes.** 94, 109, 171, 195, 245, 450, 506, 621, 782.
Vigo oppidum 605. **Watsonus Episcopus.** 36. & seq. 48. & seq.
Vigornia Comes. 618. **Welfera.** 802.
Villeroius. 139. **Wenemanus.** 316.
Vincentius Parpalia. 72. **Wentworthus Baro.** 43, 245, 487, 595, 623.
Vincentius Proditor. 406. **Westmonasterii Ecclesia Collegiata.** 75.
Vineolæ Marchio. 326. **Westmorlandiæ Comes.** 94, 171, 178. & seq. 184, 191, 246, 258, 296, 625. obit. 424.
Vinorum dulcium redemptio. 834. **Wheelerus.** 506.
Virginia. 448. **Whitakerus.** 707.
Virodunum. 620. **Whites Castle.** 154.
Ulma. 149. **Whitfeldius.** 824.
Ulstropus. 193. **Whitheadus theologus.** 32, 36.
Ultio, navis. 637. **Wiggintonus.** 631, 633.
Ulyssipo tentatur. 603. **Wigornia Comes.** 171, 196, 275, 486, 540, 613, 841.
Unio Gallica. 607. **Wilbrahamus.** 252.
Vologda. 180. **Wilfordius sive Wilfordus.** 610, 877.
Upnora. 86. **Wilkesius.** 661, 664.
- W.**
- Waitus.** 844. **Williams.** 627, 646, 647, 648, 677, 707, 880, 900.
Walpolus. 779, 780, 900. **Willoughbæius, Willoughbeius sive Willoughbeus, Baro.** 94, 195, 384, 461, 584, 595, 610, 880.
Walshus. 117, 406, 457. **Wilsonus D.** 236, 296, 304, 313.
Walsinghamus sive Walsinghamius. 621, 863. **De Wilton Baro.** 667.
Walterus D' evereux. Vide Essexiæ Comes. **Wilmottus.** 885, 892, 893.
Walterus Kittagh. 455. **Windeforius Baro.** 94.
Walterus Mildmainus. 130, 217, 234, 385, 416, 489, 540. **Wingfeldus sive Wingfeldius.** 601, 679, 784.
Walterus Raleighus. 198, 340, 342, 448, 576. **Wintoniæ Marchio.** 26, 178, 269,
Walterus Scotus. 205.
Walterus Wallerus. 458.
Warhamus sive Warrhamus S. Leger. 105, 120, 199, 340,

I N D E X.

999

<p>269, 486, 595, 667. Wintoniensis episcopus. 36, 48, 614. Wittinghamus. 368. Wolf. Guil. Comes. Pal. 836. Wolleius. 646. Wolfæus Cardinalis. 3, 7. Woodstochius. 672, 787, 862, Wormestonius. 240. Wottonus. 28, 836.</p> <p style="text-align: center;">Y.</p> <p>Yaxleius. 117, 822. Yelvertonus. 848.</p>	<p>Yeraslavia. 180. Yorcus. 625, 900. Yverium. 618.</p> <p style="text-align: center;">Z.</p> <p>Zanziber. 639. Zeilam. 639. Zelandi. 617. <i>Anglos infestant;</i> 303. Zester-Wemius Baro. 398. Zibellinæ pelles. 150. Zouchæus Baro. 342, 669. Dominus de Zuniga. 813.</p>	
--	--	--

Operum

Operum nostrorum hætenus im- prefforum Catalogus.

AN *Index of the principal Passages in Sir Roger L'Esrange's Translation of Josephus into English.* Lond. 1702. fol. Hæc versio deinde in 8vo. prodiit, una cum eodem nostro Indice.

Reliquiæ Bodlejanæ : *or some genuine Remains of Sir Thomas Bodley.* Lond. 1703. 8vo. Ex Autographis. Prelo mandavit Amicus quidam Londinensis, ad quem Apographum miseram.

C. Plinii Cæciliæ Secundi Epistolæ & Panegyricus, cum variis Lectionibus & Annotationibus. Accedit vita Plinii ordine chronologico digesta. Oxon. è Th. Sheld. 1703. 8vo.

Eutropii Breviarium Historiæ Romanæ, cum Pæanii Metaphrasi Græca. Messala Corvinus de Augusti progenie. Julius Obsequens de Prodigis. Anonymi Oratio Funeris Gr. Lat. in Imp. Fl. Constantinum Constantini M. fil. Cum variis Lectionibus & Annotationibus. Oxon. è Th. Sheld. 1703. 8vo.

Indices tres locupletissimi in Cyrilli Hierosolymitani opera Gr. Lat. Oxon. è Th. Sheld. 1703. fol. ad finem Cyrilli operum.

Ductor Historicus : *Or, a short System of Universal History.* Vol. I. Lond. 1705. 8vo. *the second Edition.* Prodiit item, me infcio, anno 1714. Ad primam editionem quod attinet, alteri cuidam omnino illa est adscribenda. Quia & duo primi libri in secunda & tertia editione sunt item alterius cujusdam auctoris, qui & Præfationem scripsit. Librum autem tertium ipse contexui, veterum Historicorum, Inscriptionum, Numerorum, aliorumque monumentorum antiquorum auctoritate nixus.

Ductor Historicus : *Or, a short System of Universal History.* Vol. II. Oxon. 1704. 8vo. è prelo Lichfeldiano. Prodiit etiam Londini, clam me, an. 1714. Tertium volumen me editurum esse in Præfatione monui. Quem in finem multa ex optimæ notæ libris collegeram. At quo minus pergerem impedit Puffendorffii Introductionis versio Anglicana, quæ ab eo seculo exordium ducit quo definit volumen secundum, & ad nostra usque tempora serie continua historiam deducit.

Index to the four Parts of Dr. Edwards's Preservative against Socinianism.

Socinianism. Oxon. 1704. 4to. è prelo Lichfeld. Ipsi auctoris rogatu confeci.

Index to the Lord Clarendon's History of the Rebellion. Oxon. è Th. Sheld. 1704. fol. Aliæ item exstant editiones tum in fol. tum in 8vo. Hanc opellam navavi rogatu clarissimi doctiffimique viri, Henrici Aldrichii S. T. P. Ædis Christi Decani.

M. Juniani Justini Historiarum ex Trogo Pompeio libri XLIV. MSS. Codicum collatione recogniti, annotationibusque illustrati. Oxon. è Th. Sheld. 1705. 8vo.

T. Livii Patavini Historiarum ab urbe condita libri qui supersunt, MSS. Codicum collatione recogniti, annotationibusque illustrati. Oxon. è Th. Sheld. 1708. sex voluminibus in 8vo.

A Letter containing an account of some Antiquities between Windsor and Oxford, with a List of the several Pictures in the School Gallery adjoining to the Bodlejan Library. Edidit amicus quidam (ad quem scripseram) Lond. A. D. 1708. in libro nimirum miscellaneo (in 4to.) cui tit. *The Monthly Miscellany, or Memoirs for the Curious.* Exstat etiam alia editio, auctior & emendatior, omisso tamen Picturarum Catalogo, ad calcem Vol. quinti Itinerarii Lelandi.

The Life of Ælfred the Great, by Sir John Spelman Knight. Published from the Original MS. in the Bodlejan Library. To which are added many Historical Remarks, and a Discourse upon an old Roman Inscription lately found near Batke. Oxon. è Th. Sheld. 1710. 8vo.

The Itinerary of John Leland the Antiquary, in 12. Volumes 8vo. Published from the Original MSS. and other authentick Copies. Oxon. è Th. Sheld. 1710, 1711, 1712. NB. *This Work, which is very scarce, there having been only an hundred and twenty Copies printed, is adorned with divers curious Discourses and Observations, partly written by the Publisher himself, and partly by others.*

Henrici Dodwelli de Parma Equestri Woodwardiana Dissertatio. Accedit Thomæ Neli Dialogus inter Reginam Elizabetham & Robertum Dudleium, comitem Leycestriæ & Academiæ Oxoniensis Cancellarium, in quo de Academiæ Ædificiis præclare agitur. Oxon. è Th. Sheld. 1713. 8vo. E Codicibus MSS. edidi, quos & summa cura recensui. Libro huic Operum Dodwelli editorum Catalogum præmisi. In

quo tamen Catalogo nihil de Dodwelli Epistola Annalibus Velleianis, Quinctilianis, Statianisque præfixa. Proinde hîc loci monendum duximus Epistolam illam suppressam fuisse, eo quod sciolus (Dodwello plane inscio ac invito) mutasset. Epistola vero ipsa ex Autographo hoc modo edenda:

“¹ *Guilielmo Lloyd* nuper *Asaphensi*
 “jam vero *Coventriensi & Lichfeldensi* Episcopo,
 “*Henrico Norisio*, &
 “*Antonio Pagio*,
 “*Henricus Dodwellus* S. P. D.

“Redeunt, ecce, ad Vos, Viri Maximi, ex *Epistolari* vestro
 “*Commercio* nati *Annales*. *Plinii* enim junioris *Annales* pri-
 “mos condideram, de quibus *Vos* tam multa, tamque præ-
 “clara, propterea quod in nonnulla incidissem, quæ ad *Chro-*
 “*nologiam* illam excolendam facerent, à Vobis majora moli-
 “entibus nondum observata. Hos tamen apud me premo,
 “quod cultum adhuc majorem expectent è *coævorum* *Chro-*
 “*nologia*. Hoc certe consilio *Quintiliani* *Annales* atque *Sta-*
 “*tii* aggressus sum, quod in iisdem versentur *temporibus* qui-
 “bus ipse *Plinius*, qui *Quintilianum* etiam *Præceptorem* gratus
 “agnovit. *Annales*, fateor, *Velleianos* alterius esse pariter
 “*Seculi* atque *Argumenti*. Hos ergo concinnaveram in usum
 “*Amici Domini Charletti*, rogatus ab eo cum novam *Velleii*
 “*Editionem* ornaret, *Scriptoris* nitidissimi, & qui *juventutis*
 “*manibus* tereretur, omnino dignissimi. Nec me datæ operæ
 “poenituit. Nescio enim quo pacto fit factum ut *Chronologorum*
 “*diligentiam* pene fugeret utilissima hæc, in qua versamur,
 “*Chronologia Biographica*. Est tamen illa admodum necessa-
 “ria, in his præsertim *temporibus*, quibus nulli suppetunt ex-
 “ploratæ fidei *Annales* publici; & in illis *Scriptoribus* à qui-
 “bus, licet alia agentibus, nisi *tempora* discamus, penitus
 “ignoranda sint. Sunt autem & in illis *Normæ* temporum
 “utilissimæ, non quidem falli nesciæ, quæ tamen *proxime* ad
 “*veritatem* accedant, ab *ætatibus* petendæ, quibus res quæ-
 “que erant, pro *Romanarum Legum* vel *Morum* disciplina ge-

1. Clarissimis Doctissimisque rei Chronologicæ Arbitris: Eminentissimo Henrico Norisio, reverendo admodum Guil. Lloydio, reverendo Antonio Pagio, Henricus Dodwellus S. P. D. reposuit sciolus.

“rendæ.

rendæ. Non tamen illud, fateor, obstabat quo minus ho-
 mines ipsi tempora protraherent. Sed *Anomalix* illæ à Le-
 gibus receptis que consuetudinibus, nec *frequentes* esse so-
 lent, nec admodum *insignes*. Et gratulandum adeo, ubi
scopum ipsum ferire non datur, si vel proxime ad illum col-
 lineemus. Juvant præterea circumstantiæ *aliæ*, & *coævorum*
 in rerum gerendarum temporibus *consensus*. Nec enim fa-
 cile invicem *consentiunt* Anomalix. Sed quid ego de *armis*
 coram non uno *Annibale*? Mea hæc qualiacunque Vobis
 judicanda permitto, & (si erit ab aliis studiis otium) corri-
 genda atque excolenda. Valete Viri in his Litteris celebra-
 rimi, & multos annos felices agite. Ita precatur

“ Vestrarum dignitatum

“ cultor observantissimus

“ I H. D.

Joannis Lelandi Antiquarii de rebus Britannicis Collectanea.
 Ex Autographis descripsi edidique. Quin & Appendicem sub-
 jeci, totumque opus (in VI. Volumina distributum) notis &
 indice adornavi. Oxon. è Th. Sheld. 1715. 8vo. Non plura
 quam centum quinquaginta sex exemplaria imprimenda cu-
 ravimus.

Acta Apostolorum Græco-Latine, litteris majusculis. E Co-
 dice Laudiano, characteribus uncialibus exarato, & in Biblio-
 theca Bodlejana adservato, descripsi edidique. Symbolum et-
 iam Apostolorum ex eodem codice subjunxi. Oxon. è Th.
 Sheld. 1715. 8vo. Centum viginti duntaxat exemplaria ex-
 cudimus.

Joannis Rossi Antiquarii Warwicensis Historia Regum An-
 gliæ. E Codice MS. in Bibliotheca Bodlejana descripsi, no-
 tisque & indice adornavi. Accedit Joannis Lelandi Antiquarii
 Nænia in mortem Henrici Duddelegi Equitis; cui præfigitur
 Testimonium de Lelando amplum & præclarum, hæctenus in-
 editum. Oxon. è Th. Sheld. 1716. 8vo. Sexaginta tantum-
 modo excusa sunt exemplaria.

Titii Livii Foro-Julienfis Vita Henrici quinti, regis Angliæ.
 Accedit Sylloge Epistolarum, à variis Angliæ Principibus scri-
 ptarum. E Codicibus calamo exaratis descripsi edidique. Ap-
 pendicem etiam Notasque subjeci. Oxon. è Th. Sheld. 1716.

8vo. Simul atque lucem adspexerat hoc opus, diligenter perlegit Amicus eruditus Thomas Girdlerus Collegii Wadhani Socius, calamoque paucula notavit quæ Scribæ sphalmata esse (nam his in scriptis sphalmata etiam ipsa retinere soleo) coniecit. Nec quidem gravatus est mecum ~~quod~~ ^{quod} ~~non~~ ^{non} ~~poterat~~ ^{poterat} communicare; è quo proinde quædam in tuam (lector) gratiam subjungam, nostris itidem insertis observationibus. Pag. 3. lin. 3. *Portandi*] *L. portendi*. Alibi tamen *a* pro *e* in Codd. MSS. Exempla protuli in Notis ad Antonini Iter Brit. p. 119. Vol. III. Itin. Lelandi. Inde etiam *lavare* pro *levare* in fragmento quodam elegantissime scripto vulgatæ Bibliorum versionis mihi donato à V. cl. Thoma Rawlinsone. Neque aliunde *troparia* pro *troperia* in libro veteri Visitationis Ecclesiæ Paullinæ Londini regnante Edwardo primo in Musæo Ashmoliano, longe meliori illo in Monastico Anglicano edito. *Troparia* autem haud alia erant à *Sequentiarum libris*. P. 7. l. 24. *Dilectus*] Ita etiam p. 12. l. 4. Vulgo *delectus*. Gebhardus & Lambinus *dilectus* probant. Firmantque Codices MSS. aliique libri vetusti. Inde & apud Festum, *dilectus militum, & is, qui significatur amatus, à legendo dicti sunt*. Sic ex opt. Codd. Ant. Augustinus, non, ut alii, *delectus*. P. 9. l. 19. *Cumpulsis*] At *compulsi* p. 13. l. 5, & 17. Verum *u* pro *o*, & vice versa *o* pro *u*, frequentissime in Codd. MSS. Exempla exhibuimus in Notis ad Antonini Iter Brit. superius cit. pag. 117, 123. P. 11. l. 29. *Hostila*] Rectius, *hostilia*. P. 13. l. 24. *Per gentes*] Potius, *pergentes*. P. 19. l. 2. *Tibi*] *F. te*. P. 48. l. 24. *Prius murum, ubi &c.*] Rectius, *prius, murum ubi &c.* Ibid. l. 29. *Cremandos ab incepto deterrendos inmittunt, & pari calliditate &c.*] *F. cremandos & ab incepto deterrendos inmittunt, qui pari calliditate &c.* P. 51. l. 34. *Ampli*] *F. ampla*. P. 52. l. 17. *Casula*] Potius, *casula*. Ib. l. 27. *Mœniaque linquerent*] *F. mœnia qui linquerent*. *E* pro *I* sæpe in vet. monumentis, uti etiam *I* pro *E*. Videtis Not. ad Antonini Iter Brit. p. 117. Vol. III. Itin. Lelandi. P. 76. l. 25. *Recipiscentes*] Pro *resipiscentes*. Sed & alibi *c* pro *s* frequentissime in hujusmodi Codicibus. P. 91. l. 26. *Genitus es*] *F. genitus est*. Sic coniecit Girdlerus noster. At vitam hanc ad ipsum Henricum Sextum (cui proinde loquitur) scripsit Livius. P. 92. l. 3. *Ex inspirato*] *F. ex insperato*. Hisce observationibus accedant sequentes è Codice Murraiano Elizabethæ epistolam de

de Norriffi morte corrigentes. P. 227. l. 5. *Gracious thoughts,*] *Grieved thoughts* Cod. Mur. *Ibid.* l. 6. *Yeeld*] *Maik* C. M. *Ibid.* l. 7. *Reflection*] *Reflection* C. M. *Ibid.* l. 10. *It*] *Deeft* in C. M. *Ibid.* l. 11. *Move both greefe and passion in your hart,*] *Move passions in your harte* C. M. *Ibid.* l. 12. *Not longer*] *No longer* C. M. *Ibid.* l. 13. *Or our fimpathye of your greefe*] *Or the fimpathye of greife* C. M. *Ibid.* l. 20. *Of his fervices past have*] *For his fervice past haith* C. M. *Ibid.* l. 22. *Of miffe*] *Of the miffe* C. M. *Ibid.* l. 26. *Of your immoderating greeving,*] *Of inordinate grevinge* C. M. *Ibid.* l. ult. *Appeare Characters*] *Appeare the livelye Characters* C. M. P. 228. l. 6. *In the fenfe of your love,*] *In the trew fenfe of our love* C. M. *Ibid.* l. 9. *Moderation in you*] *Moderation helpeth in you* C. M. *Ibid.* l. 11. *Opportune*] *Fitt* C. M. *Ibid.* l. 12. *Moderation*] *Mox poft hanc vocem E. R. habemus* in C. M. Hæc conferantur cum pag. 229. libri cui tit. *Cabala, five Scrimia Sacra, Myfteries of State and Government: in Letters of Illuftrious Perfons and Great Minifters of State as well foreign as domeftick, in the Reigns of King Henry the eighth, Q. Elizabeth, K. James, and K. Charles: &c.* Lond. M. DC. LXIII. fol.

Aluredi Beverlacenſis Annales, five Historia de Geftis regum Britanniaë, libris IX. E Codice pervetuſto, calamo exarato, in Bibliotheca Viri clariffimi, Thomæ Rawlinſoni, Armigeri, deſcripſi edidique. Quin & Præfatione, Notis, atque Indice illuſtravi. Oxon è Th. Sheld. 1716. 8vo. Centum quadraginta octo ſolummodo exemplaria ſunt impreſſa.

Guilielmi Roperi Vita D. Thomæ Mori equitis aurati, lingua Anglicana contexta. Accedunt, Mori Epiftola de Scholaſticis quibuſdam Trojanos feſe appellantiſ; Academia Oxoniënſis Epiftolæ & Orationes aliquammultæ; Anonymi Chronicon Godſtovianum; & feneftrarum depictarum eccleſiæ Parochialis de Fairford in agro Gloceſtriënſi Explicatio. E Codicibus vetuſtis deſcripſi edidique, Notifque etiam adornavi. A. D. 1716. 8vo. Neque hujus quidem libri plura quam centum quadraginta octo exemplaria ſunt excuſa. In Epiftolis & Orationibus Acad. Oxon. lacunam obſervavimus ſex paginarum, quam è Bibliotheca Harleiana tandem ſupplevit doctiffimus Bakerus, mihiſque, opere jam edito, tranſmittendam curavit. Hunc autem in modum ſe habet hocce ſupplementum, pag. 72. inferendum:

“ D. Roberto

[“ *D. Roberto Dudleio Comiti Leycestr. pro dispen-*
satione & relaxatione Pisculentorum in diebus
Merc. Nov. 18. 1564.

L Audem fortasse quærunt omnes, nec in eo reprehenduntur (Ampliff. Comes ;) viam tamen illam, quæ nos eo perducit, quæque una certe quidem est ac simplex, norunt pauci. At nostro certe iudicio, verum iter gloriæ ii solummodo ingrediuntur qui recte factis, & bene de repub. merendo, eo cupiunt pervenire. Nec aliud quicquam est vera gloria, quam vel consentiens laus bonorum, de virtutis præstantia, vel illustris & pervagata, tum multorum in cives, tum magnorum in patriam, fama meritorum. Hanc viam, si quis sit, qui quærat & sectetur, optetque non solummodo bene audire, quod omnes quidem volunt, sed etiam benefacere, quod paucorum certe est, & eorum hominum, qui divinam quandam habent & excellentem naturam, is profecto tu es, qui tam insigniter virtutis studio delectaris, ut quemadmodum egregius ille pictor nullum sine linea diem, sic tu nullam temporis partem, sine insigni aliquo benefacto, elabi & abire patiaris.

“ Et quanquam omnes qui ubique sunt, hoc ita esse norunt & intelligunt, nos tamen Oxonienses, id est tui, tam multa & tam expressa hujus rei habemus testimonia, ut quamdiu hæc nostra stabit & permanebit Academia, tamdiu dulcis quædam & jucunda nominis tui recordatio in intimis nostris sensibus & medullis¹ inhæserit: cujus potissimum bonitate, à sereniff. nostra Regina impetratum est, ut pristina nostra in esculentis libertate perfruamur. Magnum certe beneficium, & ejusmodi, ut ex eo, non solum ad nos, sed ad posteros etiam nostros, mira quædam inde utilitas sit perven-

"tura. Atque hinc nos opportunum locum habemus vir-
 "tutes tuas prædicandi, Ampliff. Vir, qui non ut ali-
 "plus posse quam ceteri gloriosum ducis, sed pluribus
 "prodesse summam esse laudem opinaris; quique
 "non tam honore delectaris & dignitate, quam hoc u-
 "num studes & eniteris, ut honore ipso dignus sis &
 "judicaris. Ceterum hanc omnem Orationem tum tem-
 "poris brevitatis nobis amputat, tum illa quæ te mira-
 "biliter ornat modestia, (quæ benefactis lætatur, nulla
 "re magis: benefactorum commemoratione delectatur
 "nulla re minus) nos cogit præterire. Quocirca quod
 "nobis per te hoc tempore licet, & quod partes nostræ
 "& officia postulant necessario, hoc libenter facimus,
 "id est, de divina ista tua & incredibili in nos pietate,
 "gratias agimus immortales, suppliciter à tua Ampl.
 "petentes, ut insignem istam tuam erga nos pietatem,
 "qua nobis nihil est antiquius, quam diutissime velis
 "conservare. & quanquam parum quiddam est, & mi-
 "nutum in quo nostra humilitas excellentiæ tuæ prod-
 "esse poterit, petimus tamen vehementer, ut non tam
 "ipsam rem quam voluntatem nostram velis emetiri:
 "existimesque neminem esse mortalium qui vel tuo
 "commodo, vel saluti, vel dignitati libentius & fide-
 "lius velit deservire, quam nos tum singuli, tum etiam
 "universi. Valeat tua amplitudo.

" *Regina Eliz. pro relaxatione piscium 12. Novem. 1564.*

Bene mereri de litteris, est hoc ipsum per se præ-
 "clarum quiddam & insigne (Potentiff. Princeps;)
 "sed cum istud fit à Principe personæ dignitate augetur
 "beneficium. Nos verò interim imprimis fortunati su-
 "mus, qui in eam ætatem incidimus, in qua nulla laus
 "amplior habetur ac præstantior, quam vel ipsum esse
 "eruditum, vel eruditis delectari. Istud autem tan-
 "tum

“ tum & tam divinum bonum, nos non arbitramur ali-
 “ unde evenire, quam quod eam habemus Principem,
 “ quæ quarum rerum laudem ipsa jam summam sibi
 “ comparavit, easdem suos proceres & cives studiose
 “ velit imitari. Quanquam autem infinita pene sunt
 “ in tua Majestate, quæ vel laudent, qui te colunt &
 “ reverentur tui; vel admirentur, qui te tuasque vir-
 “ tutes norunt & vident propinqui; vel ¹ admirantur qui
 “ de te loquuntur, & audiunt, alieni: nihil tamen am-
 “ plius est, vel ex quo boni omnes majorem capiunt
 “ voluptatem, quam quod non solum exquisita &
 “ multiplici rerum cognitione abundet excellentia tua,
 “ sed etiam quod homines literatos incredibili quadam
 “ & insigni pietate complectatur. Quorum utrumque
 “ declaravit tum gloriosa illa, ad perpetuam nominis tui
 “ memoriam, ad Cantabrigienses tuos superioribus hisce
 “ diebus profectio, tum divina ista tua & inaudita, quæ
 “ se nuper in omnes partes patefecit, erga utramque
 “ Academiam clementia. cujus bonitate literis obsigna-
 “ tum obtinemus, ut à pisculentorum esu indulgentius
 “ liberemur. quod quidem beneficium nos tanti æstima-
 “ mus ut non solum singulorum studentium salus & in-
 “ columitas, sed totius etiam Academiæ nostræ quasi
 “ splendor & decus in eo constitutum esse videatur.
 “ Cum enim hæc nostra civitas à marinis piscibus pes-
 “ sime sit instructa, & plerique studentium summa re-
 “ rum & fortunarum inopia opprimantur, subvereri
 “ hinc cœpimus, ne bene magna illorum pars vel vale-
 “ tudinis imbecillitate brevi tentarentur, vel ad maxi-
 “ mam Academiæ nostræ deformitatem, victum quæri-
 “ tandi causa, alio abire cogerentur. Ceterum timorem
 “ istum, quo vehementer nos angebamur, tua nunc hu-
 “ manitate, Sereniss. Princeps, penitus sublatum esse
 “ videmus: cujus cum potestas tanta sit, ut omnia pos-
 “ sis,

1. Sic Apogr.

“ sis, bonitas tamen tam insignis est, ut plus nolis, quam
 “ quantum foret è re tuorum civium & utilitate.

“ Hæc cum ita sint, primum Deo Opt. Max. gratias
 “ agimus immortales, quod tali nos Principe beaverit,
 “ eundem ardentissimis votis comprecantes, ut & te huic
 “ tuæ Angliæ, & hanc tuam Angliam tibi velit quam
 “ diutissime florentem conservare: Deinde Majestati tuæ
 “ gratias habemus tantas, quantas animi nostri capere
 “ possunt maximas; subjectissime ab Ampl. tua petentes,
 “ ut nostræ literæ, fidelissimi in te, tum officii nostri,
 “ tum observantiæ testes, pacate benigneque à tua Ma-
 “ jestate accipiantur.

“ Valeat Majestas Tua.

“ *Thomæ Youngo Episcopo Ebor. cui Doctoratus in Jure*
 “ *Civili per Academiam mittebatur. 26. Mart. 1564.*

Q Uanta sit tua, (Reverendiss. Archipræsul,) tum
 “ publice in bonos omnes tum privatim in hanc
 “ nostram Academiam, amoris & pietatis magnitudo,
 “ ad summam nostram voluptatem, explore cognitum
 “ & perceptum habemus. Qua quidem in re multum
 “ dubitamus sitne nobis jucundius habere nos talem, &
 “ tam excellentem rerum nostrarum fautorem & Patro-
 “ num, qualis est tua Ampl. an molestius, ad nostrum
 “ itidem in honorem tuum cultum & observantiam testi-
 “ ficandam, deesse nobis facultatem. Ceterum, cum
 “ non ignoremus, Ampl. tuam, hominum minima for-
 “ tasse valentium, volentium autem certe maxima,¹ nolle
 “ aspernari; si ex amoris abundantia facimus audacter,
 “ & non satis fortasse verecunde, speramus tamen à tua
 “ bonitate nos veniam adepturos. Mittimus igitur ad
 “ honorem tuum, Doctoratum in Jure Civili, humiliter à
 “ tua Ampl. petentes, ut quanquam hoc ornamentum
 “ minutum quiddam sit, nec satis dignum, quod à tua

1. Sic Apogr.

“ excellentia ullo in pretio & loco habeatur : tamen
 “ cum & virtutis tuæ sit quoddam testimonium, & nostri
 “ in te amoris & observantiæ indicium, nolis aspernari.
 “ Nos vero cum hoc facimus non ignoramus nequaquam
 “ his insignibus honorem & dignitatem tuam, quæ jam-
 “ dudum ad summam pervenit, adaugeri. Ceterum cum
 “ hæc nostra Academia te tanquam filium excellentem
 “ olim pepererit & eduxerit, non se satis piam & libe-
 “ ralem parentem arbitratur, nisi pro suo more vestierit
 “ etiam & ornarit. Et quanquam virtus, quacunque veste
 “ induitur, satis ornate incedit, tamen quoniam in An-
 “ tiquitate aliquid inest authoritatis, erit fortasse ad
 “ aspectum formosior, si quem illi cultum & ornatum
 “ majores nostri concesserint, eodem tecta & operata
 “ inceserit.

“ Quare petimus ab Ampl. tua, & quanta possumus
 “ cum humilitate petimus (Reverendiss. Pater) ut Aca-
 “ demicæ Matris tuæ, in hac re voluntatem humaniter
 “ benigneque interpreteris, nostrasque has literas, & lau-
 “ dum tuarum testes, & nostræ in te observantiæ indices,
 “ eo animo velis accipere, quo à nobis proficiuntur.

“ Valeat Honor tuus.

“ *Comiti Leycestr. cum erat electus Cancellarius.*

“ *Jan. 1. 1564.*

EST nihil virtute amabilius, nec quicquam inter
 “ mortales, quod vel hominum benevolentiam ar-
 “ dentius incendat, vel eandem conservet diutius. Et
 “ quanquam illa, ubicunque est, satis est ornata & ama-
 “ bilis, plusque affert possessori, quam à possidente ac-
 “ cipit, tamen ut sol quo altius ascendit, sic virtus quo
 “ sublimius collocatur, eo splendere magis & ampliorem
 “ præ se ferre videtur dignitatem. Atque hoc ita esse,
 “ cum vetus est opinio omnium hominum, recte de rebus
 “ judi-

“judicantium, tum in tua Ampl. tam præclarum ejusdem
 “rei habetur testimonium, ut nihil possit esse eviden-
 “tius. Cujus virtutes universi homines tam certatim a-
 “mant, & colunt reverenter, ut unusquisque sibi turpe
 “putet, vel amoris abundantia, vel cultus magnitudine
 “vinci. Mirum profecto, sed ita tamen esse, tua digni-
 “tas facillime cognoscet, si quæ sit vox multitudinis, qui
 “sermo hominum de te loquentium, perquisierit: apud
 “quos nihil magis decantari solet, nihil (crebrius) quo-
 “tidianis sermonibus usurpari, quam esse te unum, quem
 “omnes, qui ubique sunt, tanquam divinum quoddam
 “exemplum, ad veram & perfectam gloriam imitentur:
 “qui in hoc etiam ætatis flexu, sic te regis & moderaris
 “vere nobilis & augustissime Adolescens, ut talem pru-
 “dentiam etiam in senibus desideremus sæpe, parem
 “animi moderationem in Principibus Viris optemus sem-
 “per. Quæ cum ita sint, petimus à tua bonitate (Am-
 “pliff. Comes) ut mirari nolis, si ad tuam dignitatem
 “hoc tempore confugimus, cupimusque hanc nostram
 “Academiam à præclariff. virtutibus tuis regi & guber-
 “nari, quem omnes ad unum dignum arbitrentur, qui
 “vel in Maximo & Ampliff. imperio dominetur. Ha-
 “buimus nos nuper Cancellarium, virum tanta animi
 “pietate, tam excellenti literatura, tanta integritate vitæ,
 “tam omni laudis genere præstantem, ut, eo regnante,
 “pulchre nobis stare & beate florere videremur. Cete-
 “rum cum ingravescens jam illius ætas, infirmitasque
 “corporis, quæ otium postulant & quietem, non tam
 “nos ab illo, quam illum à nobis abstulerit, petimus sup-
 “pliciter à tua bonitate, ut Academiam hanc nostram
 “Oxon. in tuam fidem & clientelam digneris suscipere,
 “velisque permittere, ut nos omnes, qui jamdudum tui
 “fuimus privatim amore & benevolentia, nunc etiam re-
 “ipfa

“ ipsa & possessione publice cognoscatur & habeamur
 “ tui. & quanquam non] ignoramus

1 E collectione Literarum in Bibliotheca instructissima nobiliss. viri Roberti Comitis Oxon."

Guilielmi Camdeni Annales Rerum Anglicarum & Hibernicarum regnante Elizabetha. Tribus Voluminibus comprehensi. E Codice præclaro Smithiano, propria Auctoris manu correcto, multisque magni momenti Additionibus locupletato, erui edidique, aliumque insuper Codicem è Bibliotheca Rawlinsoniana adhibui. A. D. 1717. 8vo.

1. A manu cl. Bakeri,

F I N I S.

